

KARŞIYAKA'NIN ÖYKÜSÜ

★ **Karşıyaka beldesi, günümüzde Batı Anadolu'daki en eski antik kalıntılardan olan Eski İzmir (Smyrna) ören yerini bağrında taşımaktadır. Bayraklı'da bulunan bu 5000 yıl önceki ilk İzmir kenti kalıntılarından kazılara devam edilmektedir.**

★ **Karşıyaka'da 1908 Meşrutiyet Devriminden önce tren yolundan denize kadar olan kısımda tek Türk ailesi yoktu. Yamanlar sırtlarındaki Türkmen köyü olan Sıralıköy'den kopup gelen Türkler, önceleri Soğukkuyu'ya yerleşmişler, ancak öteye pek geçememişlerdi.**

★ **Karşıyaka'nın eski ismi Cordelio (Kordelyo) idi. Yunanca kordela veya kordon gibi kelimelerle hiç bir bağlantısı olmayan bu kelime, Haçlılar'ın ünlü Kumandanı Aslan Yürekli Rışar'ın Fransızcası olan Richard Coeur de Lion'dan gelmektedir.**

İzmir'de aşık olduktan sonra Les Orientale (Doğulular) isimli kitabını, 1829'da Paris'te yayınlayan ünlü Fransız şairi Victor Hugo, kitabın içindeki La Captive şiirinde şöyle der:

Smyrne (İzmir), bir prensistir,
Çok güzel küçük tapınağı ile.
Mutlu ilkbaharlar durmaksızın
Onun çağısına yanıt verir.

Ve, nasıl vazodaki çiçekler
Gülümseyen günbatımı gibiyse
O da, denizlerin arasında ışıldar.
Hatta Arşipel'in (Ege) yaradılışından
Çok daha tutkunca.

Victor Hugo

Victor Hugo'nun İzmir'e gelip gelmediği tartışma konusudur. Edebiyat Tarihçileri ve Oryantalistler (Doğu Bilimcileri), bu konuyu ortaya çıkarmak için hala çalışmaktadır. Rivayet edilir ki, koskoca Victor Hugo, üç beldeyi iyice öğrendikten sonra bu şiirini yazıp İzmir'e ithaf etmiştir. Bunlar Kordelyo (Karşıyaka), Bornova ve Buca'dır. Binlerce dönümlük yemyeşil ormanların ve ekili arazilerin üzerinde vazodaki çiçekler gibi yükselen enfes köşklerle süslü Karşıyaka, Bornova ve Buca, o tarihlerde Hristiyan kökenli Levanten tüccar ailelerin yaşadığı eşsiz birer beldeydi.

Victor Hugo'nun İzmir'e geldiği bazı yazarlarca ileri sürülmüştür. Ancak biz, Victor Hugo'nun daha çok İzmir-Paris arasında yaşayan levantenler aracılığı ile İzmir üzerine bir fikir sahibi olarak, "Doğulular" isimli kitabında bu şiiri yazdığına ihtimal veriyoruz. Hugo'ya Karşıyaka, Bornova ve Buca'yı o kadar ballandırarak anlatmışlar ki, şair bu üç beldeyi Arşipel (Ege) takımadalarına benzetiyor ve bir prenses olan İzmir'i, denizden fışkıran vazo ve çiçekleriyle bir tutuyor.

Karşıyaka, Bornova ve Buca, Ege denizindeki çiçek güzelliğindeki adalardır!...

İzmir ise bir prensesdir!... Ege denizinden yükselen bir demet çiçeği kucaklayan vazo gibi!...

Victor Hugo, bunu demek istemiş şiirinde... Yüzyıllardır

Karşıyaka'da yaşamlarına devam eden sevimli Hristiyan aileler. Hugo'nun şiirinin bu anlama geldiğini ve Karşıyaka'nın bu şiirdeki payını iftiharla belirtmektedirler. Evet!.. İzmir, Arşipel'in (Ege denizi) prensesidir ve ona tutkunluk, Arşipel'in yaradılışından daha üstün bir aşktır.

Karşıyaka, bu eşsiz prensesin dizi dibinde, eşsiz bir nedime gibidir. Ve, prensese güzelliğini armağan eden en büyük gerçeklerden biridir. Karşıyaka'nın, İzmir'in bağrında bir "Casa Estiva" veya "La Ville de Vacence" olduğu sürekli söylenegilir. Yani, İtalyanca ve Fransızca karşılığı olarak yemyeşil doğası ve masmavi sahili ile Karşıyaka, İzmir'in sayfiyesidir, eğlenilecek, gezilecek, dinlenilecek ve aşık olunacak bir beldesidir. Kıyısında uzanan sahil banyoları, tertemiz insanları, sepsenin suyu, tatlı imbatı ve güzelim yaşantısı ile yüzyıllarca dillere destan olmuştur Karşıyaka...

İLK ÇAĞDA KARŞIYAKA

Karşıyaka'nın tarihini çok gerilere götürerek, ilk çağ ile ilgili bazı yaklaşımlar geliştirmek istersek. Karşıyaka ile iki adımlık uzaklıktaki Bayraklı mahallesi arasında ilişki kurmamız gerekmektedir. Çünkü ilk çağda Bayraklı'da olup bitenler, dolaysız biçimde hem İzmir tarihini ve hemde Karşıyaka tarihini yakından ilgilendirmektedir.

İzmir'i ilk kuranların, daha doğrusu İzmir diye sonradan isimlendirilecek bir yöreye ilk kez yerleşenlerin, Mİlattan önce 3000 yıllarında Tunç Çağı'nı yaşayan ve Bayraklı'da oturan bir halk olduğu yapılan kazılar sonucu kesinlik kazanmıştır. Ancak, çok daha eski dönemlere, örneğin Yontma Taş devrine uzanan bazı ilkel yerleşmelerin belirtileri de civarda kendini göstermektedir. Çok eski esrarengiz efsanelere göre, Bayraklıdaki yerleşmeden binlerce yıl önce kurulduğu belirtilen bir kentin. Tanrıların vahşeti (deprem) sonucu göl haline geldiği ileri sürülmektedir. Bu kentin Yamanlar Dağı'ndaki Karagöl'ün dibinde olduğu hep söylene gelmiştir. Çocukluk yıllarında yaptığımız Karagöl gezilerinde, civardaki köylülerin gölün tekin olmadığı ve dibinde şehir olduğu yolundaki sözlerini hatırlayınca, hala ürperirim. Karagöl, esrarengiz biçimde eski Karşıyakalıların gençlik anılarında önemli bir yer tutar. Çevresinde yaptığımız piknikleri, göle

akan kaynak sularında karpuz patlatmalarımızı hiç unutamayız, değil mi?... Ama Karagöl'ün tanrıların vahşetini üstüne çekmişcesine ıssızlığı ve suskunluğu, o pikniklerimizin en kalıcı gerçeğidir..

Biz, Arkeoloji ve Tarih bilimlerinin belgelendirdiği kadarıyla **İlk İzmirli**lerin kentlerini, **Bayraklı**'da kurduklarını biliyoruz. Bayraklı'nın hemen yanında bulunan Tekel Şarap Fabrikası bağlarının sınırları içindeki 150 dönüm büyüklüğündeki **Tepekule** isimli höyük, bundan 5000 yıl önce **Lelej** denilen en eski **İzmir-Karşıyaka** yurttaşları tarafından kurulan bir yerleşme bölgesi idi. Etrafı denizlerle çevrili olan bu kentçik, küçük ve dar bir berzah ile günümüzdeki Bayraklı yerleşmesinin bulunduğu tepeye bağlanıyordu. Tepekule ile Yamanlar arasında küçük yelkenlilerin sığınmasına yarayan bir limancık bulunurdu. Bu kentin bazı kaynaklarda **Navluchon** (Liman, Demir Atma Yeri, İstasyon) diye isimlendirilmesinin sebebi bundandır.

M.Ö.3000'lerde **Tepekule**, kayalık bir zemine sahipti. İzmirli, evlerini bu kayaların üzerine inşa ettiler. Evlerin alt yarısı taştan, üstü kerpiçlendi. Yer döşemeleri ve duvarlar, çok enfes bir harçla sıvanmıştı. 370 metre uzunluk, 220 metre genişlik ve 16 metre yükseklikteki Tepekule yapılaşığı, **Troya-2 uygarlığı** ile yaşıdaştır. Troya'nın ünlü altın kapları, Tepekule kazılarında ele geçmiştir.

İzmirli, kentlerine yapılacak bir saldırıyı önceden haber alıp, direnmek için Yamanlar kenarındaki **Adatepe**, **Belkahve**, **Turan** civarları ile **Akçakaya**'da çeşitli tahkimatlar yapmışlardır. Bu tahkimatların izleri günümüzde açık ve net olarak görülebilir.

TANTALOS İŞKENCESİ VE MEZARI

Eski İzmir'in tarihini ve kültürünü araştıranlarca ilk ele alınan **Frigya Kralı Tantalos** ile ismi etrafındaki söylencelerdir. MÖ. 800 yıllarında yaşadığı ileri sürülen **Tantalos**, Mitolojiye göre **Baştanrı Zeus** ile bir insan olan dilber **Pluto**'nun sevişmeleri sonucu doğmuştur. İzmirli olan **Kral Tantalos**, **Smyrna**'dan **Mağnesia**'ya (Manisa) doğru uzanan **Sipilos** dağında **Frigya** halkı ile birlikte yaşar ve **Batı Anadolu**'ya yayılmış devletini yönetirdi. Baştan başa bağık-bahçelik döşenmiş olan **Sipilos** dağı, aynı zamanda zengin madenlerin bulunduğu efsanevi bir yerdi. **Tantalos**'un daha sonra Yunanistan'a giderek **Peloponnes** yarımadasına ismini verecek ve **Olimpiyat Oyunları**nı kuracak olan **Pelops** isimli bir oğlu ile **Manisa**'da **Ağlayan Kaya** haline gelecek olan **Niobe** isimli, iki çocuğu vardı. Ve, Tanrıların sofrasına oturabilen tek insandı **Tantalos**..

Tantalos ne yazık ki, **Olimpos Tanrıları**nın hismine uğradı. Anadolu Tanrıçası **Kıbele**'ye inandığı için **Hellen Tanrıları**nı küçük gören ve onların kudretlerini sınamaya kalkan **Tantalos**'a verilen ceza, ömür boyu sürecek bir işkence idi. Bu ceza, yüzlerce yıl, dünyanın her köşesinde **Tantalos İşkencesi** diye anıldı. **Zeus**, onu Yeraltı Ülkesi **Hades**'te ebedi açlık ve susuzluğa mahkum etti. Mitolojiye göre, **Tantalos** **Sipilos** Dağının bir yarısından atılarak **Hades**'e gönderildi. Bu yarık, daha sonra göl haline gelerek **Tantalos Gölü** diye isimlendirildi. Yamanlar Dağındaki bildiğimiz **Karagöl**'ün, bu göl olduğu da rivayet edilir.

Hellen Efsaneleri, ilk çağlardan itibaren **Tantalos**'un kötülüğünü yaymışlardır. Onun kutsal **Ambrosia** Şarabını (kevser şarabı) çaldığını, Tanrısal sırları insanlara iletliğini ve en

kötüsü oğlu **Pelops**'u kesip şölen düzenlediğini söylemişlerdir. İzmirli **Homeros** ise, **Odeyssea** isimli destanında hemşehrisi **Tantalos**'un çektiği acıları çarpıcı bir üslupla anlatır. (**Odeyssea**, 11. Bölüm, Satır: 582-593).

Yamanlar Dağı'nın **Bayraklı**'ya uzanan yamaçlarından birinde **Frigya Kralı Tantalos**'un mezarı bulunur. Mezar, Eski İzmir'den kalan en önemli kalıntılardan **Akropolis**'in güneyinde, **Akropolis** ile ova arasındaki yamaçta.

Tantalos Mezarı üzerine ilk çalışmayı, 1835'te **Charles Texier** yapmıştır. **Texier**, çalışmalarının sonuçlarını ve mezarın ilk krokilerini "**Küçük Asya**" isimli kitabında yayınladı. Bu arada **Texier**'in mezarı incelerken, bilerek veya bilmeyecek büyük tahribat yaptığını ilave edelim. Daha sonra Alman Arkeolog **Procesh Von Osten**, bölgeyi inceledi ve mezar ile Eski İzmir'in ilintisini belirleyen kroki ve haritaları çizdi. 1930'da **Prof.Helene Miltner** ve **Prof.Yohannes Böhlau**, **Lelej**, **Amazon**, **Frig** ve **Hitit** dönemi İzmir'ini araştırırken, **Tantalos** mezarına özel ilgi gösterdiler.

Bu iki bilim adamının tüm çalışmaları, **İzmir Valisi** ve "**Asarı Atika Muhipleri Cemiyeti Başkanı**" **Kazım Dirik** tarafından büyük bir özveri ile desteklendi. Bu çalışmalar 1934'te "**Eski İzmir-Navluchon-Tantalos**" ismiyle yayınlandı. **Prof.Dr.Ekrem Akurgal** da yıllarca süren çalışmalarında **Tantalos Mezarı**'na değin bir çok yayın hazırladı. Türk Tarih Kurumu'nun yayınladığı **Akurgal**'ın yeni orijinal kitabı ise şu ismi taşıyor: "**Eski İzmir (Yerleşme Katları ve Atene Tapınağı)**" **Akurgal** bu kitabında **Karşıyaka ilçesi sınırları içindeki Athena Tapınağı**'nı ve **Bayraklı sirtlarından Cumhuriyet Mahallesi** arkasındaki tepelere kadar birçok yerde bulunan eski İzmir yerleşmelerini gözlerimizin önüne seriyor.

Kayalık bir zemine oturan ve 29 metrelik bir taş gövdeye sahip olan koni biçimindeki **Tantalos Mezarı**, günümüzde tahrip olmuş biçimiyle **Cumhuriyet Mahallesi**nde gecekonduların arasında yıkık biçimde bulunmaktadır. Mitoloji'nin dillere destan **Tantalos**'unun mezarı, **Karşıyaka sınırları** içinde değil de, Yunanistan'da **Peloponnes Yarımadası**nda herhangi bir yerde bulunsaydı, turizm amaçlı olarak pek güzel kullanılırdı. Ne yazık ki, bu tarihi kalıntı günümüzde tanıtım amaçlı kullanılmamaktadır. Ve her geçen gün yokolmaktadır.

İZMİR'İN İNCİSİ VEYA GÜLÜ

Böylesine tarihsel bir geçmişe dayalı **Bayraklı** yöresini içinde barındıran **Karşıyaka** tarihinde, oldukça ilginç gerçekler vardır. 19.Yüzyılın başında İzmir, çok yönlü bir uluslararası ticaret ve uygarlık merkezi iken, kente gelen birçok **İtalyan**, **Fransız**, **Hollandalı**, **Yunanlı** ve **Adalı Rum** zengin, **Karşıyaka** sahilinden büyük arsalar alarak, bu yemyeşil bostanlık ve bahçelik yöreye yerleşmişlerdir. Bunların Türk dostu olanların torunları, hala aramızda bizim gibi yaşayıp gidiyorlar ve hepsi de koyu birer **K.S.K.** taraftarıdır.

İlk Türkler, **Karşıyaka**'nın **Alurca** ve daha sonra **Sıralıköy** yöresine, bundan tam 500 yıl önce, yani 1400'lerde yerleşirler. **Yamanlar**'ın korumalı bir platosunda olan **Sıralıköy** mezarlığı, bugün **Türkmen** ve **Oğuz** soyundan ilk **Karşıyaka** kalıları bağrında uyutmaktadır.

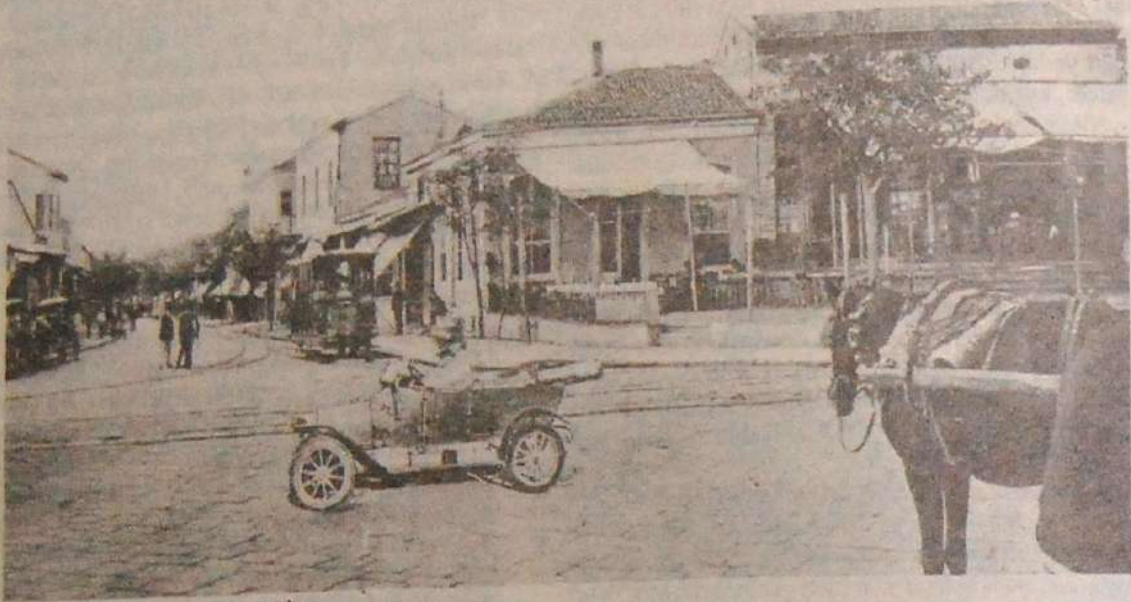
Sıralıköy'den **Soğukkuyu**'ya atlayan, oradan sahil kenarı ve ana cadde çevresindeki **İtalyan** ağırlıklı **Kordelyo** yerleşmesi ile bütünleşen toplumsal gelişme, 1900-22 arası saldırı

gan bir nitelik kazanan "Yunan-Ermeni" unsurunu devreden çıkarak, günümüze uzanacak yepyeni bir kentleşme çizgisini yürütmüştür.

Bugün, Karşıyaka taa Victor Hugo zamanındaki gibi yine "İzmir'in Gülü" veya "İncisi" olma özelliğini, tüm cazibesi ile sürdürmektedir.

"Αποφίς Κορδελιού

Vue de Cordelio

BİR HAYAL BELDESİ

Öyle bir Karşıyaka düşünün ki, sahil kahvelerinde Osmanlıca, İngilizce, Fransızca, İtalyanca gazeteler okunurdu. Beyaz giysili senyörler, çarşafli Türk hanımları ile yanyana Atlı Tramvaya binerler, son model otomobiller cadde boyunca gidip gelirdi. (1910'lar)

Souvenir de Smyrne.

Vue de Cordelio.

1900 YILLARINDA KARŞIYAKA

1900 yıllarında şimdiki Kemalpaşa Caddesi'nin girişini görüyoruz. Soldaki yapı, günümüzde Yapı-Kredi Bankası'nın bulunduğu köşedeki "Klup Petrocchino" dur. Önde tramvay rayları, cadde içinde bir deve kervanı görüldüyor.

İŞTE KARŞIYAKA PLAJLARI

Efendim burası Riviera sahili değil, vallahi ve billahi 1925 yıllarında şimdiki Yat Kulüp yanında bulunan Karşıyaka plajıdır. Masmavi denizi, incecik kumu ve tatlı esintisiyle bu eşsiz manzara, hepimizi nasıl da hayret içinde bırakıyor değil mi?...

KARŞIYAKA'NIN İSMİ

Karşıyaka'nın eski ismi, Cordelieu veya Cordelio idi. Yunan propagandası, bu ismin kordon, sahil şeridi, kordela anlamında Grekçe bir kökten geldiğini ileri sürmüştür. Bu, baştan sona asılsız bir iddiadır. Çünkü Cordelio ismi, Richard Coeur de Lion'dan gelmektedir. Coeur de Lion'un, son-daki "n" harfi yüzyılların törpüsü ile kaybolmuş ve Cordelio oluşmuştur. Demek ki, Karşıyaka ilk ismini Arslan Yürekli Rışar'a borçludur. 1190'lı yıllarda Üçüncü Haçlı Seferine katılan ve Selahattin-i Eyyübi'ye karşı çarpışan Arslan Yürekli Rışar'ın İzmir'e geldiği bilinmemekle beraber, karayolundan Kudüs'e giden bazı Hristiyan şövalyeler grubu, İzmir'in karşısındaki ormanlık sahil şeridine gelmişler ve Ordugah kurdukları buraya Avrupa'nın En Şanlı Kahramanının ismini vermişlerdir.

Türkler de, en eski çağlardan beri İzmir'in karşı sahiline Karşıyaka demişlerdir. 1081'de İzmir'de Çaka Bey döneminde ve daha sonra Aydınoğlu Umur Bey zamanındaki İzmir savaşlarında "karşı-yaka" ve "karşı-sahil" tariflemesi, Selçuklu silahşörleri arasında söylenegelmiştir.

Karşıyaka'nın en önemli özelliği, denizin kenarına kadar inen Yamanlar ormanları, yemyeşil bahçeleri ile, İzmir'de bir mesire ve eğlence yeri olarak parlamasıdır. 18'ci Yüzyılın sonuna kadar bu bölgeden gelip geçmiş Fermanel (1630), Tavernier (1657), Lebryun (1673), Motraye (1699), Tournefort (1702), De Saurner (1732), Pockocke (1739), Texier (1836), Teule (1839) gibi ünlü batılı seyyahlar, Cordelio denilen bu cennet yeşili sahili anlatmadan edememişlerdir. 18'ci yüzyılda Karşıyaka, özellikle zeytinlikleri ile ünlü bir köy olarak kayıtlarda geçmektedir.

TOPLUMSAL GELİŞME...

1865 yılında geçen tren yolu, Karşıyaka'nın hızla gelişmesine yol açmıştır. 1891 Aydın Vilayet Salnamesi'ne göre, 832 ev ve 1080 kişilik bir nüfus vardır. 1884'de kurulan Hamidiye Vapur Şirketi'nin Karşıyaka'daki tahta iskeleye vapur seferlerine başlaması, gelişmeyi daha da hızlandırdır. 19'cu Yüzyılın ikinci yarısında inşa edilen Birgi Çakırağa Konağı'nın ikinci katında, tavana ismi bilinmeyen bir ressam tarafından yapılan İzmir gravüründe, Karşıyaka geniş bahçelerin, ormanların, bağ ve zeytinliklerin ortasında yel-değirmenli ve kuleli evlerin oluşturduğu çok şirin bir köy olarak tasvir edilmiştir.

Bu yıllarda Karşıyaka'da ikili bir yerleşme atbaşı ilerlemiştir. Sahil şeridinde, buradan büyük arsalar satın alan levantenler ve yabancı tüccarlar yerleşerek yalılar ve köşkler yapmaya başlamışlar. İzmir Tümen Komutanı Giritli Ferik Hüseyin Hilmi Paşa ise, Soğukkuyu civarını Türklerin iskânına açmıştır. Böylece yüzlerce yıl önceden Yamanlar'ın Alurca-Sıralıköy yörelerinde yaşayan Türkler, yaygın bir şekilde Soğukkuyu'ya yerleşmeye başlamışlardır.

Karşıyaka'nın ilk Belediye Başkanı Çömezade Hacı Mehmet Efendi, 1874'de Soğukkuyu Camii'ni inşa etmiş ve beldeye büyük hizmetler vermiştir. İzmir Tümen Komutanı Ferik Hacı Osman Paşa, tramvay caddesi üzerinde çarşıya doğru ikinci camiyi inşa etmiştir. Bu yıllarda levantenlerin mülkiyetindeki sahildeki evler, daha çok yazlık sayfiye olarak kullanılır ve Pazar günleri kordonboyu çok kalabalık ve şenlikli olurdu. Papa Scala veya Papas Köyü olarak isimlendirilen Bostanlı ise, Menemen'in karpuzunun ve kavununun boşaltıldığı, gemilere yüklendiği bir iskele idi. Türkler de, bu yüzden ona Bostanlı demişlerdir. Tren yolunun geç-

tiği **Kara Bostanlı** ise, **Tomaza** diye anılırdı ve her iki Bostanlı'da birer Ortodoks kilisesi vardı. **Aya Tiryanda** isimli **Turan** sahillerinde ve bir Türkmen beyinin kurduğu çadırli ordugahtan ismini alan **Alaybey**'de on-onbeş evlik küçük yerleşmeler vardı... 1900 yıllarına gelindiğinde, Karşıyaka'da Hristiyan nüfus, Türk nüfusunun birkaç katı olmuştu. Bu Hristiyan nüfus içinde İtalyan, Hollandalı ve bazı Rum kesimler, Türklerle kardeş gibi yaşıyorlar, ancak Ermeni ve Yunanlı kalabalıklar sinsî ve vahşî bir hesaplaşma hazırlanıyordu.

Karşıyaka'nın üst kesiminden denize dökülen Gediz'in oluşturduğu delta bataklıkları, yörede büyük bir sivrisinek salgını yaratmıştı. Gediz'in yatağının değiştirilmesi ile sahilin önündeki sazlık kurumuş ve toplumsal gelişme hızlanmıştı.

İKİNCİ MEŞRUTİYET'LE GELEN...

İkinci Meşrutiyet'in ilan edildiği 1908 yılında, artık Karşıyaka gürbüzleşmiş ve nüfusu 10.000'e ulaşmıştır. Kara yolunun yapılarak, İzmir'le bağlanması Türklerin yöreye yaygın biçimde yerleşmesi sonucunu getirmişti. Böylece üçüncü cami, ana cadde olan **Bahariye Caddesi**'nin tam ortasında açıldı (minaresiz vaziyette, şimdi Asmaaltı kahvesinin arkasında-

ki eski mescittir). Bu yıllarda Karşıyaka'da 2496 ev, 202 dükkan, 6 han, 1 hamam, 21 fırın, 2 Rum Okulu (biri Aya Ana), 3 Katolik Okulu (Ecole d'Alaybey, Ecole Notre Dame de Si-on, Ecole St-Polycarpe de Karşıyaka), 1 Ermeni Okulu, birer tane erkek ve kız olmak üzere Osmanlı Türk Rüştîyesi, 20 Türk İlkokulu (İptidai Mektebi) vardı. Türklerin 3 camisine karşılık, 8 kilise kuruluydu.

İkinci Meşrutiyet'i izleyen yıllarda, Karşıyaka'nın hem kültürel, hem de eğlence yaşamı çok renkli idi. İskele karşısında, ana caddede ve Bostanlı'daki kahvehane ve gazinolarda, her dilden gazeteler kapış kapış satılır, en yeni açık arabalar sahilde tur atarken, atlı tramvaylar tıngır mıngır, paytonlar ise tıkrık tukruk boy gösterirlerdi...

Kara saçlarının arasına karmen kırmızısı gül sıkıştırmış levanten dilberleri, beyaz melon şapkalı modyölerin kolunda mehtap sefasına çıkarlar, cumbalara kurulmuş bembeyaz başörtülü Türk anaları ise iğne oyası ile sanat şaheserleri işlerlerdi.

Gazinolar, ağzına kadar dolu idi.. **Darülbeyaz**'den veya **Pera**'dan kopup gelen tiyatrolara yer ayırtmak bir mesele idi... İşte kitabımızın ilerleyen sayfalarında bu toplumsal gelişmeyi daha ayrıntılı biçimde Eski Karşıyakalının ağzından okuyucularımıza sunacağız.

İzmir -Karşıyaka Kıyı

CENNET GİBİ SAHİL

Yüzyılımızın başında levantenlerin nefis köşkleri ile süslü Karşıyaka sahili, önünden denize giren banyoları, mehtap sefasına çıkan sandalları ve eşi bulunmaz dostlukları ile cennet gibi bir yaşantıya sahipti.

SOĞUKKUYU'DA İLK TÜRKLER...

"...Soğukkuyu semti, bundan 150 sene önceki yoğun Türk yerleşmesinin tüm eski izlerini hala bağrında yaşatmaktadır. Dar ve kıvrımlı iç yollar, yemyeşil bahçeler içinde asırlık kuyular, tek tük taş konaklar ve dizi dizi küçük kerpiç evler..."

İlk Türk Amirallerinden ve Ege'nin en güçlü Türk donanmasının kurucularından Emir Çaka, Bizans ile Selçukluların çelişkilerinin tam ortasında güçlü bir uygarlık yaratmaya çalışırken, 1093'de Selçuklu Hükümdarı Kılıç Aslan tarafından öldürüldü. Sahipsiz kalan İzmir kenti, 1098'de Bizans Kumandalı Jan Dukas'ın eline geçmiştir.

Türkler, yeniden İzmir önlerinde 1300'lerde gözükmeye başladılar. 1317'de Aydınoglu Mehmet Bey, Kadifekale'yi alarak Türk hakimiyetini geliştirdi. Ancak, Liman Kalesini alamadı. Böylece ikili bir egemenlik sürüp giderken, çeşitli savaşlar oldu ve sonunda 1389'da Osmanlılar kenti ile ge-

çirdiler. Ancak, 1402'de Ankara savaşında Yıldırım'ın yenilmesi ile, Anadolu'ya egemen olan Timur, İzmir'i kuşattı ve Liman Kalesini de zaptederek, Türk egemenliğini kesin olarak başlattı.

İzmir'e ilk Türk egemenliğini getiren Emir Çaka idi. 1071'de Malazgirt Meydan Savaşını kazanarak Türklere Anadolu'nun kapısını açan Alpaslan'ın en başarılı kumandanlarından biri olan Emir Çaka, takriben 1081 yıllarında İzmir ve çevresinde güçlü bir beylik kurmuştu. Türklerle Hristiyanların yanyana kardeşçe yaşadığı bu beylik, hem Bizans ve Haçlıların ve hem de Selçukluların kıskançlığını çekmiştir.

SOĞUKKUYU'DA İLK TÜRK EVİ

Soğukkuyu'da 1830 ile 1840 sokaklarının kesiştiği köşedeki 150 senelik kerpiç Türk evi, bize anılarını anlatan Emine Canaykın Hanımın çocukluğunun geçtiği evdir. Bu ev Karşıyakalı Çağlayan ailesi tarafından korunuyor.

SOĞUKKUYU'DA ASIRLIK ÇINAR

Allesi Yamanlar'ın Sıralıköy'ünden 1800 yıllarında Soğukkuyu'ya göçen 95 yaşındaki Emine Canaykın teyze, 100 yıllık evinin kapısında Yaşar AKsoy'a eski Karşıyaka anılarını anlatırken.

EMİNE TEYZENİN ANILARI...

Şimdi ataları Sıralıköy'den Soğukkuyu'ya gelmiş, 90 yaşında hala Soğukkuyu'daki eski Türk evinde yaşayan, **Taşkıranlardan** Havva hanımın kızı **Emine Canaykın** teyzeyi dinliyorum:

"...Annem 1860 yılında Soğukkuyu'da doğdu. Biz, Soğukkuyu'ya dağdan inen ilk aileler arasındayız. Aynı yıllarda kerpiç evimizi yapmışız. Bu evi hala koruyor ve yıkmıyoruz. 1900 yılına kadar 300 yıl boyunca Soğukkuyu'da hep biz olmuşuz. Daha sonra, hızla çoğaldık. Ve, güçlendiğimiz için kışları dağa çıkma adetinden vaz geçtik.

Meşrutiyet'te büyük telaş oldu. "**Enver ile Niyazi, Allah Yolladı Sizi**" diye bir bağırıştır giderdi. Şimdiki Türk Birliği sokağı boyunca ve Hamamcı Ali Bey civarında Ermeniler vardı. Evlerinin odalarını dükkan yapmışlardı. Basma, düğme, patiska gibi şeyleri onlardan alırdık. İngilizler, havadan Karşıyakayı bombalayacak dediler. Yamanlar'a kaçtık. Yenikale bombalanırken, İngiliz mermileri denize düşünce minare gibi su sütunları yükseltirdi.

Yunan İşgali'nin ilk günlerinde herkes bahçe aralarında saklandı. Çok sıkıntı çektik. Topuz isimli bir Ermeni vapur iskelesi civarında ve caddelerde elinde çan çalarak dolaşır, "Kemal'in kafasını kesip getireceğiz" diye bağırırdı...

9 Eylül'de İzmir'in kurtuluşunu büyük bir sevinç içinde

karşıladık. Şimdiki Soğukkuyu Caddesi üzerindeki Fevzipaşa İlkokulu karşısındaki evlere Ermeni çeteleri yerleşti. Ancak, bizim süvariler gelirken hepsi kaçtılar.

9 Eylül'ü yıllar boyunca şenlikle kutladık. Sokaklarda şenlik olur, ama evlerdeki telaş ve eğlence bambaşka olurdu. Bir ay önceden hazırlık başlardı. Çocukları giydirir, kuşatır, evin içini boydan boya krapon kuyruklar, şeytan merdivenleri, bayraklar ile donatırdık. Evimiz, çarşıdan daha güzel olsun istenirdi. Bayram bitince, bayraklar kutusuna konur, itina ile gelecek yıla saklanırdı. Hacı Paşa tarlasındaki (İlkokul ile cami arasında) kahve önüne davulcular gelir, şenlik orada olurdu. Atatürk'ün başında kalpak, Karşıyaka İstasyonuna gelişini gördüm. Zübeyde Hanımın Mezarı üstündeki taşın, Tramvay caddesi boyunca yağlı sırkalar üstünde çekilerek getirildiğini gördüm. 1920'lerde 25 yaşında idim ve Karşıyaka caddesini hiç görmemiştim. Ayakkabı alınırken dahi ayağımızın ölçüsü alınır, ayakkabı eve gelirdi. Cumhuriyetten sonra, mahallenin dışına çıkıp, Karşıyaka caddesinde dolaşmaya başladık..."

YÜZ SENELİK TÜRKEVİ...

Bugün **Emine Canaykın Teyze**'nin çocukluğunun geçtiği yüz senelik baba evi, yeğeni Karşıyakalı **Çağlayan Ailesi** tarafından korunmaktadır.

Soğukkuyu'da 1830 ile 1840 sokaklarının keşiştiği köşedeki 43 numaralı bu kerpiç ev, tipik eski Türk evlerinin tüm özelliklerini taşımaktadır. Her odasında toprak şömine olan evin, yatak odasında yüklüğün içinde bir ikinci banyo vardır. Büyük bir bahçe ile çevrili evin duvarının tam ortasından boydan boya bir tahta şerit geçmekte, yüzyıllara dayanacak bir direnç sağlamaktadır.

Bahçesini erik ve incir ağaçlarının süslediği, kuyusunda buz gibi tertemiz bir suyun bulunduğu bu ev, aile tarafından tarihi ve folklorik özelliği yüzünden itina ile korunmaktadır.

Bu açıdan Soğukkuyu'ya, Sıralıköy'den gelen Türklerin tarihi ve özellikleri açısından bu ev, bir ilginç örnek olarak gözümüze çarpmıştır.

YAMANLAR DAĞI'NDAN SOĞUKKUYU'YA

İşte 1400 yılları civarında, İzmir ve çevresinde Türklerle Bizanslılar arasında tarihi mücadeleler sürüp giderken, bölgeye geniş çaplı Türkmen yerleşmeleri başlamıştı. Türkmenler, korunma maksadı ile dağlık ve sarp yöreleri seçiyorlardı. Yamanlar Dağı'nın Alurca yöresi böyle bir yerleşmeye sahne oldu. Tarihsel süreç ilerlerken, Yamanlar Dağı'nın eteklerinde Sıralıköy'de (18.ci yüzyılın başında) bir başka Türkmen yerleşmesini gözlemliyoruz. Şimdiki Küçük Yamanların arkasında 3 km kadar ötede, derenin yukarısında ki Sıralıköy'e özellikle İç Anadolu'dan büyük bir Türk

nüfusu göç edip yerleşti. Seçtikleri yer yine zor koşullu, çetin ve kuytu bir yerd.

Aradan uzun yıllar geçti. 1850'lerde Sıralıköylülerin toplu biçimde şimdiki Soğukkuyu çevresine sistemli bir şekilde gelerek bağ ve bahçeler kurduklarını görüyoruz. Ancak bölge yine tekin olmadığı için Soğukkuyulu Türkler, kışları tekrar dağa yani Sıralıköy'e toplu biçimde çekilmektedirler. 1850 ile 1900 yılları arasında, Soğukkuyu Camii çevresinde büyük arazi parçalarında yaşamlarını sürdüren ilk Karşıyakalı Türk aileleri "lakapları"nı vererek, şöyle sıralayabiliriz:

"...Dayı İbrahimler, Helma Ablalar, Çukurbağlılar, Musa Hocalar, Mangacılar, Başoğullar, Kaçıbanzadeler, Ramizbeyler, Hocabeyler, Ferit Beyler, Müezzinzadeler, Kolcu Hüseyinler, Hacı Fatmalar, Kolcu Aliler, Hacı Hasanlar, Taşkıranlar, Çakallar, Saymalar, Karadağlılar, Muhasebeciler, Yakup Hanlar (Hacı Paşa tarlası), Zeytinler, Hacılar, Kostaklar, Saraylılar, Kırımlılar, Semerciler, Arabacı Salihler, Tabaklar, İnceler, Konturacılar, Zeytunizadeler..."

Karşıyaka'da ilk Türklerin ilk arazileri, giderek veraset yolu ile parçalanırken, Türk yerleşmesi de Tramvay caddesi boyunca sahile doğru yaklaşmıştır. Bu arada, bazı Eski İzmirli zengin ailelerin de Karşıyakanın sahil kesiminden yazlık ev yapmak için araziler alarak konaklar yaptıklarını gözlemliyoruz. Bu ailelerin en tanınmışları şunlardır:

"...Postacızadeler, Evliyazadeler, Kapanizadeler, Osmanzadeler, İplikçizadeler, Leblebicizadeler, Çulluzadeler vs..."

CORDELIO'DA FRANSIZ KIZ OKULU

Cordelio'da (Karşıyaka) 1900 yılında Fransız Kız Lisesi, Notre Dome de Sion'un bahçesinde bir görüntüyü izliyoruz. (Şimdiki Çocuk Esirgeme Kurumu)

Karşıyaka'da Asırlık Yapılar

HALK EĞİTİM MERKEZİ

Eski Halkevi binası, yıllar önce altında Atlas sineması bulunurdu.

TİPİK KARŞIYAKA EVİ

İstasyon civarında, manolya ağaçları ile çevrili, yeşillikler içinde cumbalı ev

ÜNLÜ UŞŞAKİZADE KÖŞKÜ

1762 sokak üzerinde bahçe içinde, çam ve palmiye ağaçları ile süslü, havuzlu ve yeldeğirmenli köşk. Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım'ın vefat ettiği evdir. Şimdi Ege-Fen Dershanesi binası.

MADAM ADA'NIN KORDELYO ANILARI...

"Bostanlı'dan Alaybey'e kadar bütün sahil gezi ve eğlence yeri idi. Gazinolar, cafe'ler, tiyatrolar, sessiz sinemalar, dans ve patinaj pistleri tıklım tıklım dolu olurdu..."Karşıyakalı 84 yaşındaki İtalyan Hanımefendi Madam Ada Fragiaco anılarını işte şöyle anlatıyor.

Madam Ada Fragiaco, bugün 84 yaşında olan, Karşıyaka doğumlu ve tüm ömrünü Karşıyaka'da geçirmiş tatlı mı tatlı, sevimli ve kültürlü bir İtalyan Hanımefendidir. Tanınmış bir avcı olan oğlu Aldo Fragiaco'nun ailesi ile birlikte Alaybey sahilindeki Ada Apartmanında oturan Madam Ada, Karşıyaka'nın ünlü dışçilerinden merhum Eduard Grainer'in kızıdır.

Madam Ada'yı ziyaret edip, Karşıyaka ile ilgili eski anılarını öğrenmek istediğimiz zaman, bu sevimli bayanın çocuklar gibi sevindiğini ve sık sık gözlerini kapatıp 84 yıl öncesine döndüğünü gördük. Lafı uzatmadan sözü ona bırakalım:

"...Kordelyo, bir hayal beldesi gibiydi. İzmir'in karışık ve politik ortamı onda yoktu. Herkesin, müslüman olsun veya olmasın canı sevgili olduğu Kordelyo'da insanlar, mutlu ve sevinçli idiler. Sahilde şimdiki Etibank'ın bulunduğu köşede, yani Aya Ana Sokağı'nın başında köşkümüz ve karşısında ise banyomuz vardı. (Ankara İlkokulu Sokağı)

Pırıl pırıl bir denizimiz vardı. Sahilden bakınca isparozların, kefalların parladığını görürdük. Tahta vapur iskelesinden para atınca dipte net biçimde görünürdü.

En ünlü vapurlarımız Gülbahçe ve Foskolo idi. Foskolo, yandan çarklı ve öntü ile arkası kapaklı gemiydi. İskeleye yanaşınca, içine at arabaları ve kadanalarda binerdi. Amcam, Deniz Yollarının dışçisi olduğu için ben İzmir'e bedava gider gelirdim"

DANS VE EĞLENCE BELDESİ

"...Kordelyo'da insanlar en temiz elbiselerini giyerek, sahilde piyasaya çıkarlardı. Bayanlar, bembeyaz kostümler içinde, çok sık şapkalar ve zarif ayakkabılar giyerlerdi. Beyler ise, yine beyaz keten helva şapkalarla boy gösterirlerdi.

1910'larda şimdiki Melek Sineması'nın ismi Venüs Sineması idi. Hoparlörü yoktu. Sessiz Avrupa filmleri getirilirdi. Tam karşısında deniz kıyısında Venüs Cafe bulunurdu. Venüs'ten sonra yanyana üç tane cafe vardı. En sondaki (Yapı-Kredi Bankası) Haralambos'un Cafe Birahanesi idi. Şimdiki İş Bankası köşesinde ise iki tane yanyana Cafe Restaurant vardı. Sonra iki ev ve yemekli Lüks Otel gelirdi. Şimdiki Halk Eğitim Merkezi olan Otel'in alt katında sinema ve açık hava patinaj sahası vardı. Genç kızlığında bol bol patinaj yaptım orda. Vıj diye kayıp giderdik. Üst katta muhteşem balolar verilirdi.

Karnaval zamanı Cumartesi akşamları yer yerinden oynardı. Genç kızlar, en güzel tuvaletlerini giyerdi. Sahilde şenlik olurken, biz dans pistlerinde gençlerle dans ederdik. Laf ara-

mızda, elimde bir liste olurdu, gençler benimle dans etmek için önceden sıraya yazılırlardı. Piyanolamızı (pedallı ilk piyanolar) İhtiyar Rozzati çalardı. Sabahlara kadar dans ederdik. O danslar nerde şimdi?... Herse (Her neyse), çok büyük dostluk vardı o zamanlar...

Osmanbeyzade Parkının önünde Kafeterya, arkasında ise iki dans pisti ve Tiyatro vardı. Taa Budapeşte'lerden, Paris'lerden gösteri grupları gelir, temsiller verirlerdi.

Pazar günleri, Bostanlı gazinolarına lokma yemeye giderirdi. Şimdiki Yat Kulübü'nün karşısındaki sahil cafe'lerinde bira içilirdi.

Aya Triada düzlüğünde (Gümüşpala'nın alt kısımları), açık havada şenlik olurdu. Laternalar, davullar, politekyalar şakırdar, daha çok fakir fukara tabaka eğlenirdi..."

FRANSIZ OKULU'NDA UNUTULMAZ YILLAR

"Karşıyaka Dame de Sion Okulu'ndan mezunum. Öğretmenleri fransız olan son derece kibar ailelerin çocuklarını gönderdiği bir yerd. Bu okulun bulunduğu yerde daha sonra Karşıyaka Ortaokulu kurulmuştur. Tüm kız öğrenciler Karşıyakalı idiler. Adnan Menderes'in ablası ve Mihri Evliyazade'nin kızları ile yanyana okudum. Türk kızları ile dostluğumuz daha sonra yıllarca devam etmiştir ve hayatta kalanlarla hala sevgi içinde ilişkilerimiz sürmektedir.

Hatırlayabildiğim kadarıyla Yunan İşgali'nden önce Karşıyaka'da 4 kilise vardı. Bostanlı ve Çamlık'ta birer Ortodoks kilisesi, hala ayakta duran Kilise Sokağı'ndaki Katalolik Kilisesi vardı. Alaybey'de bir tane daha olduğunu hatırlıyorum.

Babam Edouard Grainer, Karşıyaka'nın ünlü dışçilerinden olduğu için birçok Türk dostumuz vardı. Özellikle Tahir Bor ailesi ile yakındık. Biz, Karşıyaka'ya "La Campagne de Smirne" deriz. Yani İzmir'in sayfiyesi anlamına gelir. Bu belde ne derece güzel ise, oradaki dostluklar da o derece güzeldi, enfesti. Çarşımızda sürüyle manav, kasap olmasına rağmen, her ihtiyacımız sokakta evimizin önünde de geçerdi. "Seç, seç al, hangisini istersen". Soğukkuuyu'dan gelen esekli manavlar sebzenin ve mevvanın en nefisini önünüze dökerlerdi.

Kayıklarla, takalarla, yelkenlilerle İzmir'e sebze giderdi, yeşillik içindeki Karşıyaka'dan. Vapur iskelesi ile bizim deniz kenarındaki banyomuz arasında bir küçük iskele vardı. Bu küçük iskeleden takalara sebze yüklenirdi.

Karşıyaka'da en unutamadığım anım kocam, Giovanni

Fragiacomo ile evlenmemdir. Kocamın dedesi Bartolomeo Fragiaco, 1848'de Trieste'den İzmir'e göç etmiş ve Kordonboyu'nda "Hotel De La Ville" isimli büyük bir otel inşa etmişler. İzmir'in en büyük oteliymiş bir zamanlar. Kocam Giovanni bu dededen kalan oteli işletiyormuş, ancak ne yazık ki Yunan kaçtıktan sonra çıkan yangında otel kül olmuş. Ben kocamla yangın sonrası evlendim ve çok mesut oldum."

YEŞİL İLE MAVİ...

"...Kordelion (Arslan Yürekli Rişar), buradan geçtiği zaman İzmir'in karşı sahili boydan boya ormanlıkmiş. 1900 yıllarında Kordelyo, yine ormanlık, bağlık ve bahçelik bir yemyeşil deniz idi. Şimdiki çocuk yuvasının bulunduğu yerde Omeros'un Bahçeleri vardı. Yıllarca Omeros'un ağaçları dendi, oradaki yeşilliğe..."

Yeşillik gelir, sahilde mavi deniz ile birleşirdi. Denizin on metre ilersine dalıp bir metre boyunda pinalar çıkarır, için-

de inci arardık.

Şimdiki Girne Caddesinin ağzında Madam Belon'un iskelesi vardı. Bu raylı iskeleye gemiler yanaşır ve sahildeki iki büyük depoya gaz boşaltırlardı. Madam Belon, Fransızdı ve kocası ölmüştü. İzmir Rıhtımını Gifre ile birlikte yapan Bay Belon idi.

Şimdi kapatıyorum gözlerimi ve o tatlı günlere dönüyorum. Sevgili kocam Karşıyakalı Giovanni ile tanışmam, evlenişimiz, oğlum afacan Aldo'nun doğuşu, sahil banyolarındaki eğlencelerimiz, kik'lerle kürek çekme yarışlarımız, Dame D'Sion okulundaki öğretmenlerimiz, Türk komşularımızla akşamüstü sefalarımız, rahmetli Adnan Menderes'in kızkardeşi ile dostluklarımız, Evliyazadeler'e, Kapanizadeler'e misafirliklere gidişimiz, bayramlarda Tahir Bor'un babasının pamuk ellerini öpüşümüz... Nerde o günler?... Gelir mi bir daha geriye?... Ama, siz getirdiniz o günleri geriye!.. Ne kadar teşekkür etsem azdır!..."

MADAM ADA FRAGIACOMO, KARŞIYAKA'NIN EN ESKİSİ!..

84 yaşındaki Madam Ada Fragiaco gözlerini kapatıp, Yaşar Aksoy'a derin derin içini çekti: "Ah!.. Karşıyaka... Güzelim Kordelyo!.. Nerde o eski yıllar!.."

KORDELYO'LU KIZ

1920 yılında çekilmiş bu fotoğrafta Ada Fragiaco, Kordelyolu kızların tipik beyaz giysisi içinde.

MADAM ADA DENİZ BANYOSU'NDA

Madam Ada'yı, küçük oğlu Aldo ve Levonten komşularıyla Karşıyaka'daki deniz banyosunda yazın tadını çıkarırken görüyoruz. (1930'lar).

MASKELİ BALODA.

Madam Ada Fragiaco'nun gençlik yılları. 1920 yılında Karşıyaka'da düzenlenen maskeli baloda kendisini görüyoruz. (Şimdiki Halk Eğitim Merkezi binası)

KARŞIYAKA'YI EN GÜZEL ANLATAN KARŞIYAKALI

"Yaz tatilinde tüm Karşıyaka öğle uykusuna yatar. Biz çocuklar usulca evden kaçmaya bayılırdık. Rahmetli Karakulak'tan bir kuruşa altı tane sinek iğnesi alıp, makara ipliğine bağlar ve sahilden oltalarımızı sarkıttık. Sepet dolusu çipura tuttuğumuzu söylesem inanır mıydınız?..."

Bu kitabı yazarken, en yaşlısından en gencine kadar yüzlerce Karşıyakalı ile konuştuk ve bir çanta dolusu teyp kasetini günlerce uğraşarak çözmek zorunda kaldık. Kendi kendimize bir yarışma düzenlemiş ve bize Karşıyaka'yı en güzel anlatacak olan kişiyi aramıştık. Hemen her Karşıyakalı nefis şeyler anlattılar bize. 90 yaşındaki Soğukkuyulu Emine Canaykın teyzeden 87 yaşındaki Sadi İplikçi büyüğümüze, emekli gazeteci Hayrullah Güral'dan çocuk doktoru Orhan Alpyörük'e kadar nice değerli kişiden paha biçilmez bilgiler edindik.

Yalnız bir kişi, gerçekten bizi "mest" etti. Girne Bulvarı üzerinde evimin yakınındaki Tekel Bayii Nusret Berman, bir rastlantı sonucu başlayan sohbetimizde eski Karşıyaka'yı ve unutulmaz güzelliklerini o kadar tadına doyum olmaz biçimde anlattı ki, hemen çantamızı açıp içindeki teybi masasının üzerine koymak zorunda kaldık.

Bence herkes Karşıyaka'yı güzel anlatmıştı, ancak 56 yaşındaki Nusret Berman Bey kadar şiirsel anlatımına rastlamamıştım. Şimdi sözü ona bırakalım ve Karşıyaka'daki eşî bulunmaz dostlukları kendisinden dinliyelim:

KOMŞULUK ZEVKİ BAMBAŞKAYDI

"...Önce Karşıyaka'daki komşuluk olayından söz açmak isterim. Hristiyanlar ve Musevilerle yanyana oturduğumuz ve sevdiğimiz rüya gibi komşuluk yıllarına dönelim. Gözlerimizi kapatmamız, nefis bir video film seyrederek gibi Karşıyaka'nın gül, yasemin, zakkum ve dut ağaçları ile süslü sokaklarını adımlamamız gerek.

Biz müslümanların cuma günleri kutsaldır. Hristiyanların pazar, musevilerin ise cumartesi kutsal sayılır. Karşıyaka'da çok musevi vardı 1930-40 yıllarında. Ancak İzmir'dekiler daha çoktu. Varlıklı onları Alsancak ve Karataş'ta, orta halli ve fukaraları İkiçeşmelik ve Mezarlıkbaşı'nda yaşarlardı.

Biz yıllarca bu musevilerle yanyana yaşadık, aramızda hiç zırlı çıkmadı. Bizim sokakta (şimdi Devlet Tiyatrosu'nun bulunduğu eski Ses Sineması sokağı) Madam Salina isimli bir musevi komşumuz vardı. Kocası Mösyö Danyel, Kemeraltı'nda Şadırvanaltı Camii yanında köhne bir dükkanda ayakkabı tamirciliği yapardı. Çocukları yoktu. Gelirleri de çok azdı. Çok enteresandır, evlerindeki bir odalarında Kili-se'nin baktığı Rum asıllı Madam Mari isimli bir kiracıları vardı. Gayet güzel geçinirlerdi. Bunları şundan anlatıyorum, bizim sokakta bu Madam Salina, Mösyö Danyel ve Madam Mari hepimizin sevgili dostlarıydı. Mahallenin sembolleri idi-

ler. Musevi karı koca gayet tutumlu kişilerdi. Madam Mari ise gençliğinden beri yaşamayı seven biriymiş, elinde kitap Sabaha kadar okurdu. Bizim musevi Madam Salina, o zaman kızardı Madam Mari'ye, "Aman madamcığım, fazla elektrik parası gelecek, ne olur küçük ampul tak" diye yalvardı. Bunun dışında yıllarca kendi aralarında ve bizim ailelerimizle ilişkilerinde hiç su sızmadı. Bu dostluk, yalnız bizim sokakta değil, tüm Karşıyaka'da benzer biçimde uzun yıllar sürmüştür.

Sonra 6-7 Eylül olayları meydana geldi. Hükümet aldığı bir kararla, Rumları sınır dışı etti. Bizim kimsesiz zavallı Madam Mari'de bu uygulama içine alındı. Madam Mari hiç gitmek istemedi, adeta dövündü, "Karşıyaka benim biricik vatanım" diye sızlandı. Mahallenin Türk gençleri, Madam Mari'yi saklayalım diye karar aldık, ancak sonra korktuk. Böylece Madam Mari apar topar sınır dışı edildi. Ben yıllar sonra Fransız hastanesi'ndeki bir rahibe hemşireye defalarca giderek bu kadının Yunanistan'daki adresini buldum, ancak zavallı bir Yoksullarevi'nde son nefesini vermiş, hem de Karşıyaka'dan gittikten az sonra.

Gelelim Madam Salina ile Mösyö Danyel'e... Yıllarca onlarla dostluğumuz sürdü. Size birkaç anımı daha anlatayım. Mösyö Danyel mesele günde 100 lira kazanırsa, Madam Salina bunun 10 lirasını mutlaka bir kenara "Çeşme Tatili Parası" olarak ayırırdı. Museviler yaz tatillerini Çeşme Ilıca'da geçirmeye bayılırlardı. En fakirleri olan bizim komşular, her yıl onbeş gün Çeşme'ye gitmeden edemezlerdi.

Diyeceksiniz ki, siz neden Çeşme'ye gitmezsiniz?... Bizim gitmemize gerek yok, Karşıyaka zaten sayfiye idi, evimizin önünde denize girdik nasıl olsa!."

KARŞIYAKA BİR AVUÇ CENNET

"...Karşıyaka o yıllar bir avuç yerd, bir avuç cennet demek daha doğru olur. İsterseniz, Karşıyaka nerelere kadar uzanırdı size anlatıvereyim. Şimdiki Palet Restoran'ın bulunduğu yerdeki ilk dört katlı apartmanımız Berin Apartmanı'ndan başlayın. Tersane'nin az gerisindeki Alaybey'e kadar uzanın. Karşıyaka Lisesi o zaman Kız Muallim Mektebi idi, bu mektepten öteye gidilmezdi. Oradan Zübeyde Hanım Caddesi'ne geçelim ve İstasyon civarına gelelim.

İşte Karşıyaka bu kadardı, ama bize yetiyordu da artıyordu bile...

Cumartesi öğleden sonra, saat 16.00 civarında Karşıyaka'ya İzmir'den akın başlardı. Vapurlardan inenler sahilde yer kapmaya koşarlardı. Halısını, kilimini yere seren üstüne bir

HER MİLLETEN İNSAN YAŞARDI

Karşıyaka, 1900-1950 arası her milletten kültürlü ve sempatik insanların yaşadığı bir dostluk beldesiydi. Türkler, İtalyanlar, Museviler ve bir kısım Rumlar hep dost kaldılar.

güzel yerleşirdi. Bunu Türkler kadar, akın akın gelen İzmirli Museviler de yapardı. Sanki piknikte gibi sepetler, çıkınlar açılır, türlü çeşitli yiyecek ve içeceklerle körfezin masmavi sularına karşı tam bir keyif başlardı. Kıydan denize girenler mi istersiniz, bir kuğu gibi süzülen körfez vapurlarına karşı mandolin çalan mı istersiniz, önünüzden geçip giden yelkenlilere ve sandallara karşı el sallayıp öpücük gönderen mi istersiniz, sahil boydan boya bir şenlik yeri olurdu. Gazozcular, simitçiler, şerbetçiler, fındık fıstık çekirdekçiler, keten helvacılar, baloncular, kader kısmetçiler, tavşanlı talih satıcılar, falcılar, boyozcular, aşureciler, turşucular teker teker her ailenin yanına yaklaşır, çocuklara kaş göz ederek malını satmaya çalışırdı. Geceyarısı kalkan son vapura kadar tüm konuklar, İzmir'e geri dönerlerdi.

Madam Salina'nın bir akrabası vardı, sonra Filistin'e göç etti. Bu madam Klera isimli kadıncağz bir gün bana "Biz, onbir ay Karşıyaka'ya taşınıyoruz, siz bir ay İzmir'e taşıyorsanız" demişti. O bir ay ise, tabii ki Fuar zamanıydı.

İzmir'e gitmemize gerek yoktu ki!... İzmir'de bizim için hiç bir şey yoktu. İzmir'de oturanlar taşralı gözüyle bakardık."

SİNEK İĞNESİ İLE AVLANAN ÇİPURALAR

"Mesela tatildeyiz. Okullar kapanmış. On yaşları civarındayız. Öğleden sonraları Karşıyakalıları mutlaka bir-iki saat

uyurlardı. Saat 13.00 ile 15.00 arası sokaklar sakinleşiverirdi. Güzellik uykusu denirdi bu işe. Biz çocuklar öğle uykusunu pek sevmeydik, yavaşça evden kaçmanın yollarını arardık. Eğer evden kaçabilirsek dünyalar bizim olurdu. Yalnız evden kaçarken elimiz boş kaçmazdık. Makara ipliklerini de yanımıza alır, öyle sıvışırdık. sonra doğru rahmetli Karakulak'ın dükkanına. Bir kuruşa altı tane sinek iğnesi alıp, makaraya bir güzel bağlayıp, Alaybey'den, İskele civarından veya şimdiki Yat Kulübü'nün oralarından oltamızı denize sallardık. Şimdi kilosu 8000 lira olan çipuraları bıkcıncaya kadar tuttuğumuzu söylersem, inanmazsınız değil mi?... Sahildeki midyeleri toplar yem diye onları kullanırdık. Lidaları, isparozları balık yerine koymazdık bile.

İskele civarında kol kadar kefallar, bacak kadar lüferler fink atardı. Balıkçılar, lüferler oltaya takılmasını diye dua ederlerdi. Çünkü lüferi çekmek zordur, kerata hemen oltayı koparıp kaçmasını çok iyi becerir.

Sanki başka bir şehirden bahsediyorum değil mi?... Yoo hayır. Bu yaşantı, fazlasıyla Karşıyaka'da yıllarca sürüp gitmiştir.

Karşıyaka'daki gece hayatı, sahil boyu gezintileri adının "Kordelyo" olduğu zamanlara uzanır. Cumhuriyet döneminde de adetler uzunca süre devam etmiştir. 1930-40'lı yıllarda Karşıyaka'nın sahildeki kahveleri de pek meşhurdur. İskelenin tam karşısında şimdiki Yapı-Kredi Bankası'nın bulunduğu yerde Hanımın Kahvesi, İş Bankası'nın bulunduğu köşede ise Giritlinin Kahvesi vardı. Akşamüzzerleri İskele Caddesi belediyenin süzgeçli at arabasıyla bir güzel sulanır-

di, sonra Karşıyaka hanımları ellerinde çocuklarıyla sokak aralarından sökün ederler ve bu kahvelerde yer kapıp, vapurlardan incek çıkırdım beylerini beklerlerdi. Vapurların İzmir açıklarından gittikçe büyüyerek yaklaşması ve iskeleye borda etmesi, az sonra iskeleden yolcu kuyruğunun meydana boşalması, ortalığı ana baba gününe döndürdü.

Gece hayatı, daha çok iki gazinoda yoğunlaşmıştı. Vapur iskelesinin hemen dibinde bir "Çalgılı Bahçe" vardı (Şimdiki Tilla Gazinosunun olduğu yer) Yaz geceleri musikişinaslar burada keyif çatar, Kafkas ekipleri "Kazaska" oynardı. Günümüzde Bostanlı dolmuş duraklarının karşısındaki çocuk parkında bulunan "Osman Bey Gazinosu" ise daha ekâbir aile ve kodaman kişilerin müdavimi olduğu bir samimi köşeydi.

HERKESİN DENİZ BANYOSU VARDI

"Karşıyaka banyoları ise pek ünlüydü. Karşıyaka yalısındaki her evin denize uzanmış tahtadan özel bir banyosu vardı. Peneti Pariyenti'lerin Köşkü, Karşıyaka'mızın sembolüdür. Bu kırmızı tuğlalı evin, sahildeki her ev gibi denize uzanan banyosu vardı. Kilise Sokağı'nda oturan Hristiyanlar, gün boyunca Pennettiller'in deniz banyosuna gelirler ve pırıl pırıl denize girerlerdi. Kimi aile öğlen gelir, kimisi Saat 13.00'de veya 14.00'de gelir, hiç fazla izdiham olmadan Kilise Sokağı Hristiyanları denize girmiş olurdu.

Biz Karşıyakalı çocuklar herhalde girdiğimiz yeri biraz tahrip ediyorduk ki, bazı deniz banyoları bize karşı korunmaya alınmıştı. Deniz Banyosuna uzanan beton iskelelerin tam cadde ağzına demir oklar ve teller gerilmişti.

Oysa Pennetti'ler, banyolarını herkese, bu arada Karşı-

yakalı Türk çocuklarına açmışlardı. Böylece Pennetti'lerin banyolarında Türk ve Hristiyan aileler ve çocuklar hepberaber denize girerlerdi. Yalnız Mösyö Pariyenti'nin bizden 5 yaş kadar büyük bir kızı vardı, bu hanım şimdi 60 yaşındadır, bir kez "Ne olur etrafı tahrip etmeyin" diye rica de bulunmuştu. Biz de yıllarca Penneti'lerin banyosundan denize girdik, ancak banyonun kılına bile dokunmadık, hatta banyoyu yabancılara karşı biz korurduk.

Karşıyaka'da halka açık genel banyolar da vardı. Bir anlamda plaj diyebileceğimiz bu banyolar Bayraklı'da, Alaybey'de ve şimdiki K.S.K. kulübünün önünde iki tane olmak üzere dört tane idiler. Bostanlı tarafındaki banyolardan, "Erkekler Banyosu" tam Durmuş Yaşar Köşkü önünde, "Kadınlar Banyosu" ise Karşıyaka Stadyumunun çıkışının karşısına isabet eden yerdeydi.

Akşamları banyolardan bir sürü insan denize girerdi. Kayıkla ve paytonla mehtap sefasına çıkanlara, denize girenler kahrkahalarla selam gönderir, sahilten çekilen bir gazele yalılarından yükselen mandolin ve akordeon sesleri cevap verirdi."

HİDİRELLEZ'DE BÜYÜK ŞENLİK

"..Hidirellez'de, anneçğim bizi erkenden uyandırır. Akşamdan hepimiz sabah kalkınca kesinlikle konuşmamak için tembihlenirdik. Akşam bir kağıda dileklerimizi yazardık. Sabah kalkınca doğru sahile iner, deniz suyu ile abdest alır ve hiç konuşmadan dilek kağıtlarımızı denize atardık. Birer Mayıs Gülü'nü denize bırakırdık. İskelelerin dibindeki artezyende ise, el ve ayaklarımızı bir kez daha yıkardık.

Sonra bir gün önceden yapılmış yiyecek ve içecek sepetle-

SAHİL BALIK DOLUYDU

Resimde 1950 yıllarında Karşıyaka sahilini görüyoruz. Sinek iğneli oltalarla sepet dolusu çipura ve kefal avlanan bu sahil, nice Karşıyakalı'nın gençlik anılarını süslemektedir.

rimizi alıp büyük bir coşkuyla Küçük Yamanlar'a yollarırdık. Mahşeri bir kalabalık dolardı Yamanlar dağına. Her ağaç altı veya kaya üzeri konu komşu, dost ve akraba ile dolardı. Ne güzel eğlence olurdu, ne güzel bir uyum olurdu. Bu sene Hidirlezzet'de tesadüfen otobüsle Küçük Yamanlar'ın önünden geçiyordum, şöyle eskileri anarcasına başımı çevirip dağa baktım, kimseler yoktu. Belli belirsiz içim burkuldu vallahi!...

Aslında size bir şey söyleyeyim mi, şu son günlerde Karşıyaka'da nereye başımızı çevirsek, içimiz bir tuhaf oluyor. Gitmiş bizim güzel Karşıyaka'mız!...Gitmiş bizim canım dostlarımız, arkadaşlarımız!.. Hem de bir daha gelmemek üzere!...

KARŞİYAKALI'NIN KARAKTERİ

"Her doğma büyüme Karşıyakalı, biraz farkla birbirinin aynıdır. Tabii ki, fiziki bakımdan kimse kimseye benzemez, yalnız Karşıyakalıların karakter yapıları şaşılacak derecede birbirine benzer. Bu durum Türkiye'nin başka hiç bir kentinde yoktur.

Bir kere köklü Karşıyakalılar, gözü doymuş insanlardır. Yani para budalası, gösteriş meraklısı, sosyete özentisi insanlar değildirler. Eskiden Sami Bey'in Pastanesi'nde her ma-

saya bir kayık tabak içinde pastalar konurdu. İsteyen bu pastaları meşrubat veya çay eşliğinde yerd. Ancak kapıdan çıkarken, her Karşıyakalı yediği pasta miktarından bir kere olsun daha az beyanda bulunmamıştır. Rahmetli Sami Bey'in uzun yıllar boyunca bir kere olsun parası kaçmadı. Çünkü Karşıyakalılar dürüst ve saygın kişilerdi.

İkincisi, Karşıyakalılar mütevazî insanlardır. İskele'nin yanındaki gazonoda bir milyonerin masasının yanbaşında bir fukaranın masası bulunabilirdi. Ve zengin Karşıyakalı ile fakir Karşıyakalı bir güzel yanyana eğlenir ve dostluklarını sürdürürlerdi.

Karşıyakalı giyinmesini iyi bilir, şıktır, sevimlidir, sempattir, çapkındır. Ama sulu çapkın değil, kibar ve beyefendi çapkın.

Karşıyakalı kültürlüdür. Okuma kültürü, sinema kültürü, spor kültürü, sanat kültürü, siyaset kültürü çok yüksektir Karşıyakalıların.

Karşıyaka bir ailedir. Karşıyaka bir aileler federasyonudur. Karşıyaka'da herkes birbiriyle akraba gibidir.

Bütün bu anlattıklarım özellikler, eski Karşıyaka için geçerlidir. Göçlerle nüfusu 500.000'e yaklaşan günümüz Karşıyaka'sında da, buna benzer bir toplumsal refahın gerçekleşmesi en büyük dileğim olacaktır."

CADDEDE SIKIŞMIŞ BİR HAZİNE

Kemalpaşa Caddesi üzerinde, çok katlı binalar arasında sıkışmış kalmış bir güzellik. İzmir'in en güzel cumbalarından birini barındıran bu eski ev, nice anıları fısıldıyor.

NİHAVENT ŞARKI GİBİ

Eski Karşıyaka anıları bir nihavent şarkı lezzetindedir. Yukarıda Zübeyde Hanım Caddesi'nde Kaymakamlık yanındaki Meserretçi Köşkü'nü ve anılarını bize anlatan Nusret Bermeni gençlik yıllarında izliyoruz.

HEY GİDİNİN YALISI...

"...Bir tatlı hayal gibiydi Karşıyaka'nın yalısı... Birbirinden güzel köşkların süslediği bu sahil, baştan başa bir aşk şilri gibi kendini dalgaların okşayışına terketmişti..."

20. ci Yüzyılın başında Kordelyo (Karşıyaka), İzmir'in en nezih ve sevimli bir yeri idi. Sakız yalıların birbirini peşi sıra sıralandığı sahilde, güzelim köşklar karşısında insan hayretini gizliyemezdi. Özellikle, levantenlerin ve yabancıların mülkiyetinde olan bu köşklar, daha sonra tek tek yıkılarak yerini Çin Seddi gibi apartmanlara bırakmıştır.

Günümüzde, eskinin güzelliğinden arta kalan tek tük Karşıyaka Evi'ni sahilde bulabiliyoruz. Bu gün, kocaman apartmanların önünden geçerken duyduğumuz duygu ile palmyerlerle çevrili bu eski köşkların önünden geçerken duyduğumuz duyguları bir karşılaştıralım. Göreceğiz ki, eski-

nin lezzeti, yeninin kaba ve ilkel zenginliğini her an için yok etmektedir...

Şimdi, hala Karşıyaka Yalısını süsleyen eski köşkları tanıtalım:

VAN DER ZEE KÖŞKÜ...

Alt katı "Eski Ev" restoranı olarak tanınan binadır. Ünlü Türk dostu Heinrich Van Der Zee tarafından yüzyılımızın başında yaptırılmıştır. Fransız-Hollandalı karışımı bir köklü Avrupa ailesinden gelen Heinrich Van Der Zee, ticaret yapmak için geldiği İzmir'de İtalyan Baronu Alyoti'nin

EN GÜZEL KÖŞKLERİN TARİHÇESİ

1) DÜRMÜŞ YAŞAR KÖŞKÜ: İzmirli Alyottiler tarafından yaptırıldı. Alyotti'ler, Kurtuluş'tan sonra köşkü Dürmüş Yaşar'a verirken, karşılık olarak onun Rodos'taki mülklerini aldılar (Bu köşk, halen Çamlık Caddesinin girişinde Karşıyaka Yalısını süslemektedir).

2) FİKRİ ALTAY KÖŞKÜ: Yanındaki benzeri köşk ile birlikte iki Ermeni kardeş tarafından yaptırılmıştı. Kurtuluş'tan sonra Fikri Altay'ın oldu. Daha sonra Maliyeye geçti ve Dilsiz Mektebi olarak ün kazandı. 1960'da yıktırıldı ve Hasan İkbâl Köşkü burada inşa edildi. Şimdi Gökdelen'in bulunduğu yerdir.

3) İPLİKÇİZEDE KÖŞKÜ: 10 Eylül 1922 gecesini Atatürk'ün kaldığı evdir. uzun süre Karşıyaka'nın ünlü ailesi İplikçizadelerin mülkü olarak kaldı. Bir ara "Narik Pansiyon" ismi ile bir Fransız tarafından işletildi. Geceleri bahçesinde bako düzenlenirdi.

4) DÖ ŞERMET KÖŞKÜ: Aynı isimli bir İtalyan tarafından yaptırılmıştı. Daha sonra yıktırılarak, apartman yapıldı. Şimdi Ufuk Pastanesinin bulunduğu Dolunay apartmanıdır.

5) Dürmüş Yaşar Köşkünün solunda ise (resimde görülmüyor), ünlü GİFRE KÖŞKÜ vardı. Kordonboyu'nu yapan Fransız Mühendis Gifre'nin olan bu köşkün, camları hakiki kristal ve mobilyalarının işçiliği dillere destandı. Balkonları ve tezyinatı sanat şaheseri idi. Kavalalılar ailesi tarafından satın alındı. Şimdi yerinde Akkum Apartmanı vardır.

kızı ile evlenmiş ve Karşıyaka'ya yerleşmişti. Van Der Zee'nin, bu hanımdan iki oğlu oldu. Ne yazık ki, anne Van Der Zee, bir apandisit ameliyatı için gittiği Paris'te kurtarılamayarak vefat etti. Talihsizlikler, bu ailenin peşini bir türlü bırakmayacaktır. Van Der Zee'nin iki oğlu da, İkinci Dünya Savaşında ölmüştür.

Heinrich Van Der Zee, büyük bir Türk dostu idi. Yunan işgalinde esir edilen birçok tanınmış Türk ailesini, Yunan Zırhlısı Patris'e çıkararak tek tek kurtarmıştır.

Eskiden, Sonbaharda tüm Van Der Zee ailesi, Avrupa'dan gelirler ve yatlarını sahile yanaştırırlardı. Şimdi de, aileden arta kalanlar hiç aksatmadan sonbaharda Karşıyaka'ya gelerek, üst katta kalmakta ve aile mezarlarını ziyaret etmektedirler.

1940'lı yıllardan sonra Hollanda Konsolosluğu olarak kullanılan bu köşk, palmiyeleri ve geniş bahçesi ile ünlüdür. Önündeki muhteşem deniz banyosu tabii ki, tarihe karışmıştır.

PENETTI KÖŞKÜ...

Karşıyaka yalısının en dikkat çekici yapısı olan bu kırmızı tuğlalı köşkü, 1930'da Karşıyakalı **Armando Pennetti** yaptırmıştı. **Pennetti**'ler Karşıyaka'nın en köklü ve sevimli İtalyan ailelerinden biridir. Yüzyıllardır, Karşıyaka'da yaşayan **Pennetti**'ler, köşkün bulunduğu arsayı, **İplikçizade**'lerden satın almışlar ve buraya Venedik'teki bir sarayın minyatürünü inşa etmişlerdir.

Pennetti Köşkü'nün tuğlalıları tanesi 5 kuruş olmak üzere Marsilya'dan gelmişti. Sıva kullanmadan, üstü üste konarak cilalanan kırmızı tuğlalı ev, aradan 40 sene geçmesine karşın sahilde gezintiye çıkan herkesi daima büyülemiştir.

Venedik'deki büyük sarayın aynen kopyası olan bu evin, salonları, odaları ve balkonları küçücüktür ve yüzden ev kullanışlı değildir. Çünkü, 50 metre uzunluğundaki bir balkon, proje üzerinde 1/50 oranında küçültülünce 1 metrelik bir uzunluğa sahip olmuştur. Bu yüzden evin varisleri, bahçenin arka kısmında inşa ettikleri bir başka evde oturmaktadırlar.

Kırmızı tuğlaları ve yemyeşil palmiyeleri ile Yeşil-Kırmızı Karşıyaka'nın bu güzelim simgesi olan bu yapı, Türk dostu

Dede Pennetti'nin bir armağanı olarak sahili süslemektedir.

İKİ HEYKELLER...

Karşıyaka Yalısının bir başka simgesi de, şimdiki Altay Apartmanının bahçesinde karşılıklı duran iki **Artemis Heykeli**'dir. Bu heykeller, 1990 yıllarında **İtalyan Manyeti** ailesinin köşkünü süslerdi. 9 Eylül'den sonra bu evi **Evliyazade Refik Bey** satın almıştı. Daha sonra ev, **Dr. Fikret Tahsin**'e satıldı. Fikret Tahsin ölünce, ev yıkıldı ve apartman inşa edildi.

Daha sonra Altay Apartmanı inşa edilirken, buradaki dairelerin birini Dr. Fikret Tahsin'in kızı satın almıştı. Böylece, iki Heykeller, bu apartmanın bahçesine taşındı ve karşı karşıya yerleştirildi.

Ne zaman, Şenay Pastanesine doğru yaklaşırsak, hemen sahilin kenarında karşı karşıya gelmiş birbirlerine aşk şiirleri okuyan bu güzelim heykelleri görürüz, değil mi? Kimbilir, belki taa Amazonlardan beri bu heykeller yaşayıp gidiyorlardır...

LÖHNER KÖŞKÜ

Günümüzde Bostanlı dolmuş durağının tam karşısındaki Ormanbey Parkı'nın hemen yanbaşıda **Löhner Köşkü** ise, aynı isimli bir Alman tarafından inşa ettirilmiş, dahasonra Karşıyaka'nın ünlü ailelerinden **Epikmenler**'e satılmıştı. Evin sahibi Sadettin Epikmen'in kızkardeşi Mevhibe Ekipmen, 1980 yılına kadar evde oturmuştu. Sadettin Bey'in oğlu Muaffak Bey ile torunu Şakir Bey ne yazık ki, köşkü ellerinde tutamamışlar ve köşkü yıkarak apartman yapmak isteyen bir yabancıya satmışlardır. Güzelim köşk, şu anda metruktur.

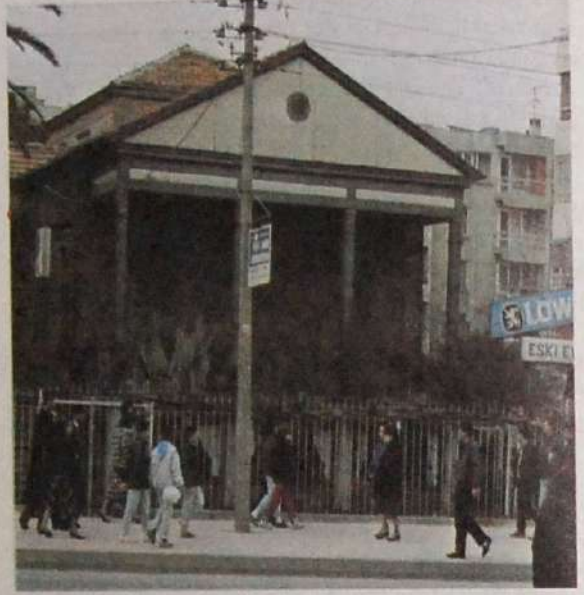
ALYOTİ KÖŞKÜ

Yat Kulüp'ün karşısındaki Çamlık Caddesi'nin girişinde bulunan 1914 yapımı **Alyoti Köşkü**, Karşıyakalı ünlü İtalyan asilzadesi **Baron Alyoti** tarafından yaptırılmış, sonra **Durmuş Yaşar** tarafından satın alınmıştır. Şu anda **Selçuk Yaşar** ailesinin malı olan köşk, Karşıyakanın simgelerinden biridir. Karşıyakalı şair ve senarist **Atilla İlhan**'ın senaryosunu yazdığı **Kartallar Yüksek Uçar** isimli TV dizisinin bazı sahneleri bu köşte çekilmiştir.

Karşıyaka'nın Sahildeki Ünlü Köşkleri

LÖHNER KÖŞKÜ (Epikmen Köşkü)

VAN DER ZEE KÖŞKÜ (Küçük Ev)

PENNETTİ KÖŞKÜ (Kırmızı Ev)

ALYOTİ KÖŞKÜ (Durmuş Yaşar Köşkü)

KARŞIYAKA'NIN ÜNLÜ SOKAKLARI

"... Kemalpaşa Caddesi, Karşıyaka'nın can damarıdır. Geçmişin ünlü sokakları, bugün çok katlı apartmanlarla doldurulmakta, birçok tarihi ev kayıplara karışmaktadır..."

1900 yıllarında Karşıyaka vapur iskelesinin hemen karşı-sındaki caddenin sol köşesinde "Figo'nun Birahanesi" isimli bir Rum meyhanesi vardı. Ön kısmı cafe olan bu meyhanenin içi ve üst katı, eğlenilerek yenip içilen bir taverna idi. Şimdiki Yapı Kredi Bankasının bulunduğu yerdeki bu binaya bitişik iki bina, yine rumların işlettiği cafe'lerdi. Caddenin sol köşesinde (şimdiki İş Bankası), yine yanyana iki gazino vardı.

1925'de Figo'nun Birahanesi'ni Aziz Bey isimli biri, gazino olarak işletmeye başladı. Üst katında kağıt oynanan bu gazinonun karşı köşesindeki gazinoları da aynı kişi çalıştırmıştır. 1930'lu yıllara doğru bu gazinolar el değiştirdi ve yeni Türk sahiplerinin elinde gittikçe ünlendi.

O yılların Hanımın Kahvesi ile Giritlinin Kahvesi'ni kim unutmaz? Akşam üzerleri iskele caddesi, belediyenin süzgeçli at arabası ile sulandıktan sonra, Karşıyaka hanımları çoluk çocuk bu kahvelere doluşurlar ve akşam vapurundan çıkacak beylerini beklerlerdi. Geceleri gazino olan bu kahveler,

yine tıklım tıklımdı. İskelenin karşısında soldaki köşede Hanımın Kahvesi vardı. Zehra Hanım ismindeki bu hanım, hem açığındaki kahveyi hemde kapalı gazinoyu çalıştırdı. Şimdiki İş Bankasının bulunduğu köşede ise yanyana üç tane ünlü işyeri vardı. **Giritli Zeki Bey'in Fırını** (hâlâ Numune Pasta Fırını ismi ile durmaktadır), **Zeki'nin Meyhanesi** ve **Zeki'nin Kiraathanesi**... İlk iki işyerine sahip olan Giritli diye bilinen Zeki Bey'in kiraathanesinde duvarlar boydan boya camdı ve denize karşı nargile içmenin zevkine doyum olmazdı.

ANA CADDEMİZ, KEMALPAŞA CADDESİDİR

İsterseniz, şöyle bir Kemalpaşa caddesine girip, sağdan başlayarak en az 100 senelik tarihi yapılardan yerine neler kalmış bir inceleyelim.

Sağda ilk eski yapı, Numune Pasta Fırını, onu geçiyoruz.

KURTULUŞ'TAN HEMEN SONRA

Karşıyaka'nın Yunan işgalinden kurtuluşundan hemen sonra, şimdiki İskele Meydanı'ndaki Yapı-Kredi Bankası köşesini görüyoruz. Soldan sağa Vatan Lokantası ve Kiraathanesi, Saltanatı Milliye Kiraathanesi ve Saruhan Kiraathanesi.

MELEK SİNEMASI ÇEVRESİ

Fotoğrafın tam ortasında 1987 yılı başında ne yazık ki yıkılan Karşıyaka'nın tarihi Melek Sinemasını görüyoruz. Yıl 1926... Sahilde tek apartman yok. Şimdiki Tilla Gazinosunun bulunduğu yerde ise Uşaklı Ahmet'in Kahvesi görülmüyor.

Rayegan Sokağını, Galeri Nur'u, Tütünbank'ı geride bıraktıktan sonra 100 senelik bir eski Karşıyaka yapısı ile karşı karşıyayız. Bu yapı, **Beyoğlu Pasta Fırını**, **Helga Kundura** ve **Çelikparmak Eczanesi**'ni ve Arabacılar Sokağı köşesindeki sigara bayiini, tek bir çatı altında kucaklamış durumda. Çatının caddeye bakan kornişleri tipik eski Ege estetiğini örnektir.

Az ilerde, **Evim Pasta Fırını** ile **Hasan Ögüt Eczanesi**'ni aynı çatı altında birleştirmiş, benzeri bir eski yapı görüyoruz. Eski ünlü **Ses Sineması**'nın yıkıldığı köşede 6 katlı dev bir İş Hamı yükseliyor. Yolumuza devam edelim. 1713 Sokağın köşesinde **Palmiye Tuhafiye**'nin bulunduğu bina, en az 120 senelik.. Harap bir şekilde boynu bükük duran üst katın tahta oymalı kepenkleri, eskinin gizini yansıtmakta.

Levent Ticaret'i geçtikten sonra, belki de çarşının Eski Türk kokusunu yakalayabildiğimiz tek yerine geliyoruz. **Asmaaltı Kahvesi** ile **Abdullah Lokantası**'nın önündeki küçük meydanın üstü, asma dalları ile şemsiye gibi kaplanmış. Kahvenin yanında çok eski bir mescit var. Eski bir caminin kalıntısı bu mescit. Durup, bir çay yudumlamanın zevki, sizi bir anda alıp 70-80 yıl öncesine götürülecektir. Burada **Berber Nihat**'in dükkanı da vardır. KSK taraftarlarının toplandığı bir durak yeridir, **Berber Nihat**'in yeri.

Yürümeye devam edelim. **Avlar Pasajı**'ni geçtikten sonra cumbalı enfes bir İzmir Evi önümüze çıkıyor. Bu ev, **Foto Ar**, **Pamukkale** ve **Aran Turizm** şirketleri yazhanelerini tek bir çatı altında barındırıyor. Az ilerde, **Yüksek Kundura**'nın bulunduğu yapının da, çok eski olduğu belli oluyor.

Banka Sokağını geçiyoruz. Sümerbank'ın yanında **Kobi**

Butik ile **İbrahim Kundura**'yı barındıran eski yapıyı geçtikten sonra, İmbat Eczanesinin bulunduğu bina da 100 senelik bir yapı olarak karşımıza çıkıyor. Caddenin sonuna doğru ilerlerken irili ufaklı 50-60 senelik yapılar gözümüze çarpıyor. En sondaki eski yapı ise, **Melek Ekmek Fırını**... Artık Tren yoluna dayandık...

AYNI YOLDAN GERİYE...

Şimdi İstasyonu arkamıza alıp, İskeleye doğru bu kez sağımızda uzanan evleri inceliyerek yürüelim.

Yeni PTT'yi geçelim. **Sevin Mefruşat** ile Mahmutpaşalı'yı barındıran 100 senelik binayı görüyoruz. Elif Sinemasına giden 1718 sokağın başında **Mal Müdürlüğü** ile eski **Kaymakamlık Binaları** var. **Cumbalı**, **mermer merdivenli**, **iki katlı**, **hayatlı** ve **sofalı** evler bunlar. Bu iki ev zengin bir Rum'unmuş.

Vakıflar İş Hanını, 1715 sokağı ve 1719 sokaklarını geçelim. Şimdi karşıımızda belki de Karşıyaka'nın en güzel cumbalı evi duruyor. **Altınpar**'ın üstündeki cumbayı dikkatle izlemeden ne olur Kemalpaşa Caddesinden geçmeyin.

Köşeye yaklaştığımız zaman Ferah Eczanesini görüyoruz. Karşıyaka'nın ilk Türk eczacısı Ömer Vehbi Bey'in eczanesidir burası. Sonraları kızı Şukufe Sağlam tarafından çalıştırılmıştır. (1987 yılı yaz aylarında yıkılmıştır.)

Kızılay Sokağı'nı geçelim. **Ergun Dügme**'nin bulunduğu küçük bina da, eski bir yapıdır. **Töbank**, **Temizocak**, **Şekerbank**'ı ve **Cami Sokağı**'nı geçelim. **Sakıpağa Mandırası** yüz senelik bir tarihi barındırıyor. **Cami Meydanına** geliyoruz. Burada 40 sene kadar önceleri, sakatatçılar, mançocular, kel-

le paçacılar vardı. Küçük bir çocuk iken, annemin eline yapışır, bu meydanda yüzlerce başıboş kedinin korkunç bakışları arasında, evimizdeki nazlı kedimiz **Yumak**'a manco alırdık.

Neyse, yolumuza devam edelim. Birazdan karşımıza Karşıyaka'nın ünlü iki çekirdekçisi çıkacaktır. Önce maviş gözlü **Ferhat Ağa**, az ötede çukolata renkli **Hacı** bizi beklemektedir. Durun biraz, yanlışlık yaptık, 40 sene önce-sine döndük, ne yazık ki, artık bu dükkanlarda damatlar duruyor. Ne Ferhat Ağa'yı, ne de Hacı'yı gören var mı? Yıllarca, Karşıyakalının midesini, fıstık-fındık, çekirdek-nohut ile eğlendirdi, bu iki eski sevimli insan.. (Hacı'nın dükkanı 1987 yılı başında yıktırılmıştır).

Yürüyoruz. Artık, sahile yaklaştık. **Pastacı Sami Bey**'in Apartmanını geçmek üzereyiz. Bu apartman, sahilde yapılan **Berlin Apartman**'dan sonra Karşıyaka'da yapılan ilk apartmandır (1950'ler).

Ve "**06 Pasta Fırını**" karşımızda... Haralambos isimli bir rumun ünlü fırın idi burası. Haralambos 15 Mayıs 1919'da Karşıyaka İskelesinde sevinç içinde Yunan askerlerini beklerken, iskelenin çökmesi sonucu ölmüştü. Bu fırının da tipik bir Rum evi olduğunu, çatı altındaki güvercin barınağı ile anıyoruz. (Bu alınlık, 1987 yılında kapatıldı).

Böylece, Kemalpaşa Caddesi turumuzu bitirdik. Eski'nin estetiği kaybolurken, bol ışıklı ve cafealı bir ana cadde haline gelen Kemalpaşa caddesi, çevre sokaklara yayılıyor ve büyük bir ticaret merkezi haline geliyor.

Eski ve güzel binalarımızı korumak şartı ile, bu gelişmeden sevinç duymamak elde mi?...

CUMBALI EVLER VE OSMANLI SOKAKLARI

Karşıyaka'nın bazı sokakları, buram buram Osmanlı dönemi kokardı. Bunların başında tabii ki, **Soğukkuyu Tramvay Caddesi** gelir. İsmi Şimdi **Zübeyde Hanım Caddesi** olan bu yılan gibi kıvrımlı yolda, **Osmanpaşa Camii**, **Çifte Fırınlar**, **Fevzipaşa İlkokulu**, **Zübeyde Hanımın Mezarı** gibi tarihi durak yerleri vardır. Osmanlı döneminde isimlendirilen **Müsavat**, **Meşrutiyet** ve **Zeytunizade** sokakları, bu caddeye açılırlar.

Sahil boyunca ilerliyerek, Atatürk Anıtının karşısındaki dar yoldan Alaybey'e uzanan **İkinci Tramvay Caddesi** de tarihi bir yoldur.

Kemalpaşa Caddesi'nin sağındaki birinci sokak (ESHOT Sokağı), eskiden **Rayegan Sokağı** diye anılırdı. Sevimli ve tipik cumbalı evlerle dolu idi burası. Buna paralel ikinci sokak ise, **Arabacılar Sokağı**'dır. Sonra **Zafer Sokağı** ismini almıştır. Dizi dizi paytonların durduğu ve müşterileri beklediği ünlü bir sokaktı. Sokağın içinde **Odun Hanları** vardı. Odununu boşaltan oduncu, atını handaki ahıra koyar ve üst kat-taki odaları kiralardı. Madam'ın Hanı'nı kim unuttur?

Arabacılar Sokağından bir sonraki sokak, ünlü **Şayeste Sokağı** idi. Şimdi yıkılıp yerine dev bir pasaj konan **Ses Sine-ması**'ndan başlayıp, tren yolu ile kesiştiği yerde **Tantan Yokuşu** bulunan bu yoldan, beldenin ekabir aileleri ve le-vantenler otururdu. Günümüzde bu sokağın üzerinde **Devlet Tiyatrosu** bulunmaktadır. Şayeste Sokağı'na paralel sokaklar **Banka Sokağı** ve daha yukarıdaki **Yemişçi Sokağı**'dır. Yemişçi Sokağı'na şimdiki **Elif Sineması**'nın bulun-

duğu karşıt sokağın ismi ise, "**İnkılap**" idi. Yemişçi, Banka, Şayeste, Arabacılar ve Rayegan sokaklarını kuzeyden güneye, ta tren yolundan denize kadar diklemesine kesen birbirine paralel iki yol ise **Feryat Sokağı** ile **Halk Caddesi** idi. Feryat Sokağı ile denizden kopup gelen **Celal Bey Asfaltı**'nın birleştiği köşe, ünlü "**Mavi Köşe**" diye isimlendirilmişti. Karşıyaka Havrası, Mavi Köşe'ye yakındı.

Barbaros Sokağı (üzerinde Çarşı camii ile Melek İş Hanı var), **Namık Kemal Sokağı** (Ankara İlkokulu kapısına diklemesine iner), eski **Belediye Sokağı**, **Banka Sokağı** ve **İnkılap Sokağı**, birbirlerine paralel beş kısa sokaktır ve bir taraflarında **Kemalpaşa Caddesi**, öte taraflarında **Selimiye Sokağı** vardır. Selimiye sokağı, üzerinde Ankara İlkokulu olan sokaktır ve denizden başlayıp **Kilise Sokağı**'na kadar uzanır. Selimiye Sokağı'nın paralelinde, Karşıyaka Ortaokulu'nun bulunduğu **Süleymaniye Sokağı** vardır. Tüm bu sokak isimleri artık terkedilmiştir ve anılarda kalmıştır.

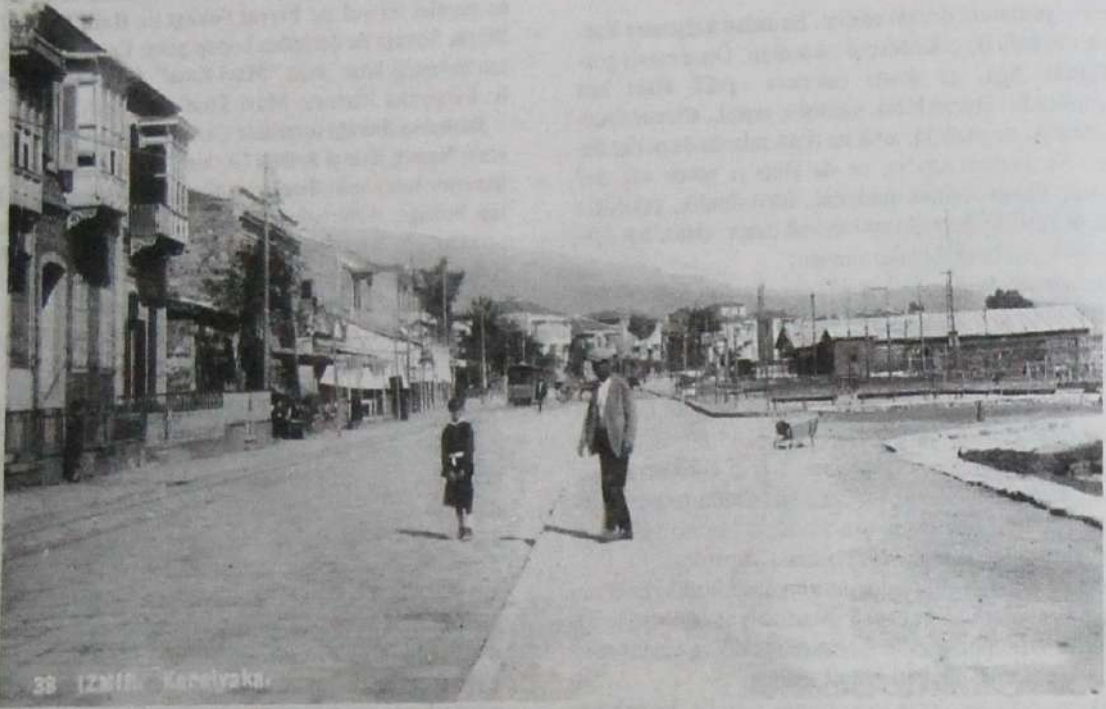
Kilise Sokağı ile **Selimiye Sokağı**'nın keştiği köşede eskiden **Sen Polikarp İlkokulu** vardı (Fransız papazların yönetiminde). Şimdi o binada Kızılay çalışıyor. Kilise Sokağı, eski Karşıyaka'dan günümüze kalan tipik sokaklarda biridir. Hâlâ birkaç levanten aileyi üzerinde barındırır. Bundan 50 yıl önce bu sokak baştan sonra Hristiyan koku, kiliseden sokaklara taşan ayinleri ile bilinen bir sokaktır. Haftada bir kez **Ayin Alayı**, kiliseden çıkar başlarında papazlar olduğu halde renkli giysiler kuşanmış bir kalabalık **Tenis Sokağı**'nı geçerek sahile ulaşırdı. Sahil boyunca nümâyış yaparak ana caddeye girer ve tantana ile kiliseye geri dönerlerdi. Flamalar, bayraklar, cicilerini giymiş pür şık papazlar, etekleri püsküllü-bonculuklu çocuklarla cümbür cemaat yürüyen bu kalabalık, halkın ilgisini çekerdi. 1933 yılında çıkarılan bir kanunla Türkiye Cumhuriyeti'nde buna benzer dini yürüyüşler yasaklanmıştır.

Şimdiki Karşıyaka Ortaokulu'nun bulunduğu yerde ise, eskiden **Fransız Notre Dame de Sion Okulu**'nun enfes köşkü bulunurdu. Kale gibi sağlam duvarlarının ardında ağaçlıklı bir bahçesi ve geniş bir havuzu olan bu köşk, birçok Karşıyakalı gibi bizim de ortaokul anılarımızı süslemektedir.

Karşıyaka'nın bir ilginç sokağı da, şimdi **Banka Sokağı** olarak bilinen, eski **Açıkhava İpek Sineması**'nın bulunduğu sokaktır. Sokağın ilk ismi **Asfalt Sokağı**'dır. Çünkü Karşıyaka'nın ilk asfaltlanan sokağı burasıdır. Sonra sokakta oturan bir Rum banker yüzünden, bu sokağa **Banka Sokağı** ismi takılmıştır. (Bu Rum banker, şimdi Foto Yıldız'ın bulunduğu apartmanın yerinde bulunan evde otururdu). Banka Sokağı, günümüzden 40 yıl önce, Arnavut kaldırımlı, gül bahçeleri ile çevrili ve yol boyunca dut ağaçlarının bulunduğu bir nefis sokaktı. Şimdi dükkanlarla dolu olan bu sokakta ilk dükkanı, bisikletçi Şele Yılmaz ile ağabeyi Mehmet Bey açtılar ve hâlâ aynı dükkanda çalışmalarına devam ediyorlar. Bu sokakta her Karşıyakalının yakından tanıyacağı "insanlıkta ve dostlukta" eşi bulunmayan ünlü çocuk doktoru **Ziya Ertemer** de yıllardan beri çalışmaktadır.

AŞIKLAR YOLU'DUR ÇAMLIK SOKAĞI

Eski Karşıyaka'da, şimdiki PTT'nin bulunduğu sokağa, **Santral Sokağı** denirdi. Bu sokak, **Mahfel**'e yeni Karşıyakanın ünlü futbol tarlasına açılırdı.

NE İDİ?

Yukardaki fotoğraf ile alttaki fotoğraf arasında 60 yıl fark vardır. Hanımeli-yasemin kokulu, bahçeler içindeki cumbalı evlerle süslü Karşıyaka'nın 1927 yıllarındaki sahilinden bir görüntüyü izliyoruz.

NE OLDU?

Cumbalı evlerden sıra sıra gökdelenlere uzanan bir sosya ekonomik değişim günümüz Karşıyaka'sını, Kadıköy'den sonra Türkiye'nin en kalabalık ilçesi haline getirdi.

Fazıl Bey ile Celal Bey asfaltları, Karşıyaka'nın ilk asfalt yollarıdır. Çok eskiden Fazıl Bey Asfaltına, **Tenis Sokağı** denirdi. Çünkü burada levantenlerin tenis kortları bulunurdu. Palet Restoran'dan sonra gelen 1740 sokak ise, Çamlık Sokağı olarak bilinirdi. Çam ağaçları, meyve bahçeleri, selviler ile çevrili bu sokakta tavşanların oynadığını, çok eski Karşıyakalıları anlatırlar. Bu yolun dayandığı şimdiki **Çamlık** (Aşıklar Yolu) ise, kuş avlanılan ve pikniğe gidilen Tarzan filmlerindeki gibi balta girmemiş intibai veren bir bölge idi. Frenk elmaları, incirler, sık çamlıklar, sarmaşıklar birbirine geçmişti. Ağaçların arasında hindiler dolaşırdı. Burda evi bulunan Markoviç'in tavus kuşu ise, kibirli kibirli boy gösterdi.

Bir Kültürpark havasındaki **Çamlık Sokağı**'nın güzelliği dillere destandı. Deniz tarafından Çamlık Sokağı'na girmek büyük zevkti. Nergiz, yasemin, hanımeli, gül kokusundan mest olurdunuz. Hemen girişte solda Kapanizade Tahir Bey'in fıstık ağaçları ile süslü evi görülürdü. Sağda ise daha sonra gazeteci Süha Sukuti Tükel'in oturacağı bir musevi köşkü bulunurdu. Bu köşklerin önünde sahile dayanan bembeyaz çakıl taşları ile dolu bir bahçe bulunur. Arkası ise, yeldeğirmenli upuzun ve sıkışık bir başka bahçe ile kucaklanırdı.

Eski Karşıyaka'da sahildeki birçok köşkün arkasında bir kaç kilometre uzunluğunda bahçeler bulunurdu. Örneğin **Van Der Zee bahçesi** (şimdiki Küçük Ev) sahilden başlar, günümüzdeki Stadyuma kadar dayanırdı.

Aşıklar Yolu olarak bilinen günümüzdeki **Çamlık Asfaltı** ise, yıllar önce kuş avlanmaya veya pikniğe gidenler için girmemiş bir ormandı sandı. Frenk elması ağaçları, incir ağaçları, sarmaşıklar heryanı kaplamıştı. Ayaklarınızın altında

başıboş hindiler dolaşırdı. Şimdiki KSK futbol sahasının bulunduğu alan ise, bataklıkta.

Sahilden içeri giren bir başka ünlü sokak ise, **Reşadiye Caddesi**'dir. Yüzyıl kadar önce ön kısımları kargılık ve sazlık olan bu yolun ağzından içeri doğru kayıklar girerdi. Reşadiye'nin 200 metre ilerisinde, Bostanlı'ya doğru **Perili Ev** vardı. Eve giren her kiracı 2 günden fazla oturamazdı. Bu esrarengiz evi, daha sonra Zihni Kalfa yıktı ve apartman yaptı.

Şimdiki **Girne Caddesi**'nin bulunduğu yerde, dere akardı. Derenin denize çıktığı sahil kesiminin 50 metre ilerisinde "**9 Kayalar**" bulundu. Ötesi **Bostanlı**'ydı artık...

LİSE YOLU VE TREN HATTI

Hamamcı Ali Bey Sokağı ile tren yolu kavşağından koparak **Reşat Leblebicioğlu'nun** ünlü arsalarına (şimdiki Bahçelievler) doğru uzanan dut ağaçları ile çevrili **Lise yolu**, tanınmış sokaklardandır. Bu yol üzerindeki **Çocuk Yuvası**, **İtfaiye**, **Pazar Yeri**, **Ticaret Lisesi** ve **Karşıyaka Lisesi**, sokağın önemini yansıtır. Alaybey'in en ünlü sokakları Paris ve Holivud sokaklarıydı. Paris Sokağı'nın köşesinde Yamanlar Kız Koleji binası bulunurdu.

Tren İstasyonu'nun önünden, 15 senelik mazisi olan **Girne Bulvarı**'na doğru tren hattı boyunca giden yaya yolu ise, bir çok Karşıyakalıyı, **Aksoy**, **Nergis**, **Yenimahalle** ve hatta **Şemşikler**'e doğru alıp götürür.... Raylar boyunca uzanan parlıtlı gri ve sisli bir yoldur bu. Git git, bitmez... Uzanır gider.... Bu satırların yazarının her gün izlediği yoldur bu...

COŞKU VE NEŞENİN MERKEZİ

Şimdiki **İskele Meydanı**'nda bulunan Halk Eğitim Merkez binası, 1935'den 1950'ye kadar Karşıyaka Halkevi olarak beldenin coşku, neşe ve sanat merkeziydi. Ya, bu binanın altındaki Atlas Sineması'nı kim unuttur?

ESKİ TRAMVAYLAR, ESKİ VAPURLAR...

"Eski çağ tanrılarının kuğuları gibidir, Karşıyaka'ya yanaşıp duran körfez vapurları. Poseldon'un nazlı prensesleridir onlar!... Hele, o eski tramvaylar? Hayali cihan değer anıları sürükler götürür, tıngır mingir!.."

Eski Karşıyaka'nın en sevimli simgelerinin başında tramvaylar gelirdi. Çın çın öterdi raylar boyunca dolanıp duran gösterişli Karşıyaka tramvayları. Bembeyaz ve sıhhatli kadanaların çektiği tramvayların vatmanları ve biletçileri başlıbaşına bir alem idi. Bütün Karşıyaka'nın sevdiği bu insanlar, tramvayın güzergahı boyunca sıralanmış evlerde oturanları tanırlar ve tramvay durdukça çevrede birikenlerle ahbablık yarenlik ederlerdi. Öyle ki, bir çok evlerden vatmanlara sipariş verilir. Alışveriş merkezinden geri dönen tramvaylar, ileri duraklarda siparişleri yerlerine teslim ederlerdi.

Tramvaylar, Karşıyaka'da üç hat boyunca çalışırdı:

1) Karşıyaka İskelesinin önünden sahil boyunca, Alaybey istikametine giden tramvay, şimdiki Atatürk anıtının karşısındaki dar yola sapar ve doğrudan Alaybey'e yollanırdı. Alaybey'i geçtikten sonra şimdiki Palamut Fabrikası önünden geri

dönerdi.

2) Karşıyaka İskelesi önünden sahil boyunca, Bostanlı Yönüne giden tramvay, Bostanlı'da şimdiki kahvelerin önüne kadar gelirdi. Köprü'nün ilerisi Kara Bostanlı'na kadar batıklık olduğu için, daha ileriye gidemezdi. Avcıların bol bol ördek avladığı eski Bostanlı, yüzyılımızın başında pek meskûn değildi.

3) Şimdiki Kemalpaşa caddesi boyunca İskele'den Soğukkuyu'ya doğru yollanan tramvay ise, caddenin sonundaki tren istasyonu makasını geçip, Soğukkuyu Tramvay Caddesini takip eder, Çifte Fırınlara durağından sora Soğukkuyu kahveleri önüne gelirdi.

Tramvayların merkezi, Soğukkuyu'da idi. Atların ahırları, şimdiki Otobüs Garajının bulunduğu yerde idi. Tek atlı, kapalı ve açık tramvaylara, kadın erkek beraberce binilirdi.

ATLI TRAMVAYLARI ÜNLÜYDÜ

Karşıyaka'nın bir zamanlar, güzelim Atlı Tramvayları vardı. Beldenin sembolüyüdü bu nazlı tramvayları!... Atlı Tramvaylar, İskele-Bostanlı, İskele-Soğukkuyu ve İskele-Alaybey arasında olmak üzere 3 hat üzerinde çalışırdı.

KARŞIYAKA'NIN İLK VAPUR İSKELESİ

Resimde görülen Karşıyaka'nın ilk vapur iskelesi, 1880 yıllarında tahtadan yapılmıştı. Oldukça uzun ve dar olan bu iskeleye (1928 yılında) Çankaya vapurunu yolcu boşaltırken izliyoruz.

Sabahın ilk seferleri Soğukkuyu'dan İskele'ye doğru başlardı. Tramvay, önce Soğukkuyu-İskele-Bostanlı seferini yapar, sonra Bostanlı-İskele-Alaybey seferini tamamlar ve en son olarak Alaybey-İskele-Soğukkuyu seferini yaparak, başladığı yere geri dönerdi. Atı değiştirildikten sonra, yine aynı sefere çıkardı. Son duraklara gelince, atların bağları çözülür, tramvaya tersinden bağlanırdı. Oturma koltuklarının sırtlıkları da portatif olduğu için gerisin geriye döndürülürdü. Böylece tramvay dönmeden, at ve koltukları döndürülerek yeni sefere hazır olunurdu.

İskele Meydanında aktarma da yapılırdı. Tramvayın ilk ücreti 60 para idi. Sonra 100 para, 2 kuruş ve 5 kuruş oldu. 1935'lerde tramvay hatları söküldü. Yalnızca, Bostanlı hattını sembolik olarak yaşatmak için kaldırımın üstüne yeni bir hat dizildi ve bir süre Bostanlı'ya tramvay işletildi. 1954'lerde Voroşilof'un hediye ettiği otobüsler İzmir'e gelince, son tramvay hattı da kaldırıldı. oysa, günümüzde tramvayların yeniden işletilmesi hem ulaşım, hem de turizm açısından son derece renkli ve sevimli bir girişim olacaktır.

İKİ METELİĞE VAPUR BİLETİ

Karşıyaka'nın en ilginç sembollerinden biri de körfez vapurlarıdır. Aslında bunlara körfez vapuru değil, "Karşıyaka vapurları" demek gerekir. Çünkü Konak'tan Güzelyalı'ya işleyen vapurların seferleri kaldırıldıktan sonra, körfezin bu nazlı kuğuları, yalnızca Karşıyaka'ya işlemiştir. Karşıyakalı emekli gazeteci Hayrullah Gülal, 7 Ağustos 1987 tarihli Bayram Gazetesi'nde yazdığı "Karşıyaka Vapurları'nda Bir Bilet, İki Metelik" başlıklı makalesinde eski vapurların ta-

rihçesini şöyle anlattı:

"...Yandan çarklı vapurlarla İzmir'den Karşıyaka'ya ilk yolcuların taşındığı günden bu yana yüz yılı aşan bir zaman geçti. Ondan önce çifte kürekli kayıklarla, at arabalarıyla İzmir'e geçmeye alışmış Karşıyakalıların içleri, ev kadar rahat vapurları görünce uzun bir "Oh" çektikleri muhakkak.

O günlerin yandan çarklı vapurlarından biri, Cumhuriyet'in onuncu yılına kadar Pasaport İskelesi yanında, kıçtan kara bağlı durdu. Tahtadan yapılu bu teknenin katranlı kara bir boyası vardı, boyu posu da, liman içinde mavna çeken römorkörler kadar bir şeydi.

İzmir körfez vapurlarının hizmete girişi, Sultan Abdulhamid zamanına rastlar. O dönemlerde Sultan Abdulhamid'in pek becerikli, tuttuğunu koparan, İngiliz sanayicileri kafasında bir pasası vardı: Bayraklı Yahya Paşa... Yahya Paşa'nın pek meşhur olan köşkü de, hâlâ Bayraklı'da durur, bir yüzü demir yoluna bakar, bir yüzü deniz tarafına. İki insan boyu taş duvarların çevrelediği koskocaman bir bahçe içindedir. Aslında Yahya Paşa, Bayraklılı değildi, ama padişah fermanı ile tüm Bayraklı, dağı ile, tepesi ile, düzlüğü, bağı, bahçesi ile Yahya Paşa'ya ihsan edilmişti. O zamanlarda ilk ev, belki de paşanın köşkü olmuştur. Sonradan paşa, kıyı boylarını, düzlükleri parselletti. Bayraklı'ya dağıdan su getirtti ve zamanın gazetelerine ilanlar vererek arsa satışına başladı. Bayraklı da böylece iskana açılmış oldu.

İşte bu sıralarda Yahya Paşa'dan devrin en önemli atılımı yapıldı ve İzmir Körfezi'nde vapur işletmek üzere bir şirket kuruldu, adı da "Hamidiye Şirketi" oldu, vapurculuğa başlandı.

O dönemlerde adı "Hamidiye" olan her atılımını başarıyla garanti idi. "Hamidiye" adının, maymuncuk gibi açmayacağı kapı yoktu. Nitekim, bu sırrı bilen Karantinahılar da bu maymunculuktan yararlanarak, kıyı boyunca güzel bir cami kuruverdiler adı da "Hamidiye Cami Şerifi" konunca, padişah katından altın dolu kesecikler akmaya başladı.

Yahya Paşanın Tahiri Mevlevi adı çok tanınmış kişilik sahibi bir damadı vardı. Tahiri Mevlevi'nin ağzından duyulduğuna göre, Hamidiye Şirketi'nin ömrü 35 sene sürdü. Yandan çarklı vapurlarla işe başlayan şirket, kıçtan uskurlu vapurlarla işi yürüttü. Kordon boyunca inşa edip rıhtımın gümrük imtiyazını ele geçiren Gifret Şirketi, Hamidiye Şirketi'nin vapurlarını da ele geçirdi.

Tahiri Mevlevi'nin o zamanlar anlattığına göre, Hamidiye şirketi, Karşıyaka'ya (iki metelik) ile yolcu taşımaya başladı. İki metelik, şimdi esamesi bile okunmayan 1 kuruşun yarısı idi. Yani bugünkü on liranın, iki binde biri... Bugün tek bir domates tanesi bile satın alma gücü olmayan 10 lira ile, Hamidiye Şirketi zamanında Karşıyaka'ya iki sene dokuz ay gidip gelmek mümkündü.

Hele bugün Karşıyakaya bir sefer gidebilmek için bilet parası olarak verilen 120 lira, sırf vapur parası olarak ayrılırdı, şirketin başladığı günden battığı günü kadar 35 sene rahat rahat yeterdi..."

Hayrullah Güllal büyüğümüzün gayet güzel anlattığı gibi körfez vapurlarının işletmesini üzerine alan Gifre Şirketi, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra bu imtiyazını Atatürk'ün kayınpereci Uşşakizade Muammer Bey'e devretmişti. 1926 yılında ise, vapurların işletmesi Deniz Yolları İdaresi'nce yapılmaya başlandı.

VAPURLARIN EN MUTLU GÜNLERİ

Dillere destan vapurları vardı körfezin... İşte isimleri: Tarz-ı Nevin, Müsavat, 9 Eylül, Çankaya, Güzel İzmir, Bayraklı, Cumhuriyet.

Bu vapurlarda yirmi dakikalık bir körfez yolculuğuna çıkmak, başlıbaşına bir zevkti. Karşıyaka vapurlarında herkes birbirini tanırdı. Kim Alsancak'ta iner, kimin işi Pasaport civarındadır, kim Konak'tan binecektir, bütün bunların hepsi yolcular tarafından bilinirdi. Saati saatine kimin hangi va-

purda olacağı belliydi. Herkesin bir vapur grubu vardı. Yani, kimin nereye oturacağı dahi belliydi ve hiç şaşmazdı. Yolculuk boyunca bu vapur gruplarında fıkralar anlatılır, gazete manşetleri kıraat edilir, gırgır geçilip kahkaha patlatılırdı. Ama, herşey nezih ve kibarca olurdu. Vapur, Karşıyaka'dan açılır açılmaz koyu sohbetler başlardı, gelsin kahveler, gitsin çay bardakları...

KSK'nin önemli maç günlerinde barut fıçısı gibi yüklü olurdu vapurlar. Yenilgi olunca, sinek vızıldasa duyulacak bir sessizlik ortalığı kaplar, hele bir galibiyet oldu mu, gümbür gümbür infilak ederdi vapurdaki taraftarlar. Vapurun düdüğüne var gücü ile asılır, bayraklar-flamalar fora edilir, sahile doğru coşkulu bir melodi kanatlanıp fırlardı: Kaf Sin Kaf...

Kendine göre, bir kültürü, bir adabı, bir çeşni vardı Karşıyaka vapurlarının...

TAHTA İSKELE...

Eselden Karşıyaka İskelesi, tahta bir yapıdan ibaretti. Osmanlı döneminden 1950'li yıllara kadar bu böyle devam etmiştir. Bir uzun tahta iskelenin sahile bağlandığı yerde, yine tahtadan kapalı yolcu salonu bulunurdu. Daha sonra beton- dan bir iskele kuruldu, 1965'ler'de doğru ise Karşıyaka İskelesi inşa edildi. 1988'de yeni iskele, hizmete girecektir.

Şimdi eski bir Karşıyakalıdan, Nermin Tapman Hanımefendi'den Tahta İskele ile ilgili anılarını dinliyeim. Ve, gözlerimizi kapatıp tertemiz suların okşadığı o güzelim sahili düşleyelim:

"... Tahta İskele gayet uzundu. Vapur gelir, tahta kör- rünün ucunda dururdu. Herkes, bu tahta köprü üstünden geçerek vapura binerdi. İskelenin etrafında bol bol kefal olurdu. Lağım- lar, o zamanlar denize akmadığı için, iskele üzerinde bir çok kişi kefal tutar ve eğlenirdi. Tahta iskelenin görünüşü fakirdi, ama gönlü zengindi. Çünkü neşeden, şarkı- dan çın çın şakırdı bizim iskelemiz. Mehtaplı gecelerde aileler iskeleye doluşur, ayaklarını denize sallarlardı, yer bulmak mesele olurdu. Mehtap sefaları dillere destandı. Hıdırellez'de bir çümbüştür, bir dümbelek cayırtsıdır giderdi iskele üzerinde. Bu anlattığım 1925'ler... Osmanlı zamanında ise, levantenler iskele üzerinde mandolin, gitar, mızık- a çalarlar- mış. Anneciğim anlatırdı. Bir başkaydı hayat o zamanlar!..."

KARŞIYAKA TREN İSTASYONU

Karşıyaka Tren İstasyonu, Osmanlı Padişahı Sultan 2. Abdülhamit zamanında inşa edilmiş en az 100 yıllık tarihi bir yapıdır. Çevresindeki açık ve kapalı kahvehaneleriyle istasyon muhiti beldenin merkezini uzak varoşlara bağlayan tipik bir durak noktasıdır.

ESKİ TİYATROLAR, SİNEMALAR VE DENİZ BANYOLARI...

"... Tiyatroları, sinemaları ve sahilindeki renkli yaşamı ile bambaşka bir çekiciliği vardı Karşıyaka'nın.... 1880'lerde Karşıyaka'nın tiyatroyu tanıdığını ve birçok denizaşırı tiyatro topluluklarının beldeyi ziyaret ettiğini biliyoruz."

Atina'da 1954 yılında yayınlanmış olan Sokratıs Solomnides isimli bir yazarın "İzmir'de Tiyatro" isimli kitabından öğrendiğimize göre, 1885 yılında İzmir'e gelen Benliyan isimli bir tiyatro kumpanyası Karşıyaka'da yaz süresince Ay-yar Hamza isimli oyunu halka sunmuştur. Bütün bir yaz süresince, temsilin devam ettiği düşünülürse, Karşıyaka'nın tiyatrosever bir halkı olduğu gerçeği ile karşılaşırız.

8 Temmuz 1909 tarihli Ahenk gazetesinin yazdığına göre, Karşıyaka'da İttihat ve Terakki Fırkası'nın yararına Manisalı'nın Tiyatrosu'nda Kanlı Macera isimli bir milli oyun sah-

neye konmuştur. Türk Dram Kumpanyası tarafından oynanan bu oyunun, Meşrutiyet'le beraber İzmir'de yaygınlaşan yenilikçi düşünceler doğrultusunda olduğu anlaşılmaktadır. Aynı kumpanya, yine Karşıyaka'da Jön Türk isimli bir oyunu daha sahneye koymuştu.

1909 yılı sonlarında Karşıyaka'ya gelen Milli Osmani Tiyatrosu ise, "Yıldız'da Bir Vak" a isimli oyunları için basında şu duyuruyu yapmışlardı:

"Milli Osmanlı Tiyatrosu, gösterilen ilgili ve genel arzu üzerine 31 Mart irtica olayını anlatan (Yıldız'da Bir Vak'a) oyununu Teşrinî Evvelin 7.nci Çarşamba günü akşamı Kar-

KARŞIYAKA HALKEVİ'NDE BALO

Karşıyaka Halkevi (Şimdiki Halk Eğitim Merkezi) salonunda bir Cumhuriyet Bayramı balosunu izliyoruz. Erkekler smokinli, hanımlar tuvaletli... Karşıyaka'nın tüm aydınları, duvarda resmi görülen Atatürk'ün izindeler

MELEK SİNEMASI VE AVCILAR KULÜBÜ

Eski Karşıyaka'dan geriye kalan son sinema olan Melek Sineması, 1987 yılında yıkılarak tarihe karıştı. 1910'larda ismi Venüs Sineması olan yapının alt katında yıllarca Avcılar Kulübü yer almıştı.

şıyaka'da **KULÜB TİYATROSU**'nda mükemmel mizansen ile oynayacak ve oyuna bir perdelik komedi ile son verilecektir. Osmanlı Tarihinde ibretli bir sahife teşkil eden bu olayı Karşıyaka değerli halkının izlemesini, Milli Osmanlı Tiyatrosu Cemiyeti, vatan vazifesi kabul etmektedir. Kumpanya, bu husustaki gayretine, halkın himmetle karşılık vereceğine inanmaktadır."

Duyuruda ismi geçen **Kulüb Tiyatrosu**, şimdiki **Halk Eğitim Merkezi** alt katındaki sahneli salondur. Meşrutiyet yıllarında **Levanten Gazinosu** olarak kullanılan bu binanın altı, tiyatro salonu olarak uzun yıllar kullanılmıştır. Özellikle Cumhuriyetten sonra 1936'da **Halkevleri** kurulunca, aynı bina ve salon yine tiyatro çalışmalarına sahne olmuştu. İlk Milli piyesler, bu çatı altında oynanmıştır. **Aka Gündüz**'ün **Mavi Yıldırım** isimli milli piyesi, aylarca Karşıyakalıları tarafından seyredilmiştir. Bu salon, daha sonra **Sinema** olarak kullanılmaya başlandığı için, ancak Karşıyaka okullarının mezu niyet günlerinde tiyatroya sahnesini açabilmiştir. Karşıyaka'da Devlet Tiyatrosu'nun bir sahne açması 1986 yılına rastlar.

ESKİ SİNEMALARDA UNUTULMAZ FİMLER

Eski Karşıyaka'nın ilk sineması **Halk Eğitim Merkezi** binasının altındaki salonda açılan **Atlas Sineması**'ydı. Dört köşesine büyük sobaların kurulduğu, içi cıvı cıvı yaramaz çocuklarla dolup taştan **Atlas Sineması**, hepimizin ilk kez be-

yaz perdeyle tanıştığı tarihi bir sinemaydı. **Raj Kapoor**'un **"Avare Mu"** filmini burada seyredip, iki gözü iki çeşme ağlaya ağlaya evlerimize dönmemiş miydik? Ne acıklı film idi.. Hele, **"Samson Dalila"** filmini seyrettikten sonra, mahallelerdeki taş kavgalarında daha bir heyecanlı olduğumuzu kim inkar eder?

1987 yılı başında yıkılan emektar **Melek Sineması**'ndan önce aynı yerde **Küllahçıoğulları**'nın **Lüks Sineması** vardı. Çarşıda şimdi yıkılan **Ses Sineması**'ndan önce ise ünlü **Sümer Sineması** çalışırdı. Yine Osmanbey Parkı arsasında **Hollywood Sineması** isimli bir açık hava sineması kurulmuştu. Onun yanında **Nil Sineması** vardı.

Çarşıdaki **Ses Sineması**'nın balkonunun dilleri olsa da anlatsalar, bize geçmişin o kral filmlerini.... **"Rüzgar Gibi Geçti"** oynarken (yanılmıyorsam 1950'ler), koskoca Karşıyaka Caddesinde trafik durmuştu. Halk, sinema kapılarına o kadar büyük bir izdihamla yüklendi ki, saatlerce cadde boşalamadı.

Ya, **Romy Schneider**'in ünlü **Sissi** filmi oynarken neler oldu neler?... Herkes, birbirine aşık olmuştu canım Karşıyaka'da... Yanılmıyorsam, **Ses Sineması**'nda seyretmiştik **Sissi**'yi. Ve filmin afişi üst salondaki duvarda tam 20 yıl aynen durdu.

1960'lara gelindiğinde birçok yazlık sinema açılmıştı Karşıyaka'da. **Açık Melek**, **Gül**, **İpek**, **Hayal**, **Simeranya**, **Be-yazıt**, **Zafer**, **Altınuç**, **Şan**, **Cihan**, **Reşadiye Rüya** sinemaları bunların başlıcalarıdır. Yaz geceleri, bir elde Yamanlar ga-

İZMİR'İN EN GÜZEL SAHİLİ

Karşıyaka'ya "İzmir'in Gülü" derler. Karşıyaka bu söze en çok sahil boyunun güzelliği ile layık olmuştur. 1930'larda Karşıyaka'nın sahilinden bir görüntüyü izliyoruz. Yemyeşil bahçeler içinde iki katlı köşkler, her evin önünde deniz banyoları ve geçip giden atlı tramvaylar.

zozu, bir elde tuzlu kabak çekirdeği, yıldızlı semanın altında **Jean Marais**'in başrolde oynadığı "Üç Silahşörler Dizisi"ni veya **Guiliano Gemma**'nın **Ringo Dizisi**'ni seyretmek bir zevkti ki, sormayın gitsin!... Koca Karşıyaka, geceleri sinemalara doluşurdu. Evler, bomboş kalırdı. Ne yazık ki, televizyon icat edildi, yiğitlik bozuldu!..

ESKİ DENİZ BANYOLARI

Eski Karşıyaka'da hemen her yalının önünde özel deniz banyoları vardı. Gözlerimizi şöyle bir kapatıp 1920'lere dönelim. Öyle kadın ile erkeğin yanyana denize girmesi nerde?... Böyle bir şey düşünülemez bile? Plaj denilen kumsallarda ancak erkekler ve çocuklar vardı. Kadınların ulu orta denize girmeleri, ancak İstanbul'da Florya'da oluyor. Orada da denize girenler, İhtilalden kaçmış Beyaz Rus kadınları idi. Kısa saç modası gibi, denize girme modasını da başlatan dünyanın en ünlü yıldızlarından Beyaz Rus **Olga Tschekcova**'nın denize girip upuzun mayosu ile fotoğraf çektiği bile İstanbul basınında eleştiri konusu oluyordu.

İşte bu yüzden Karşıyaka'da banyolarda erkekler ayrı, kadınlar ayrı denize giriyorlardı. Resmi kabinli banyolar, ki etrafları tahta perde ile çevrili di, şimdiki Yelken Kulübün

bulunduğu yere denizin içine inşa edilmişti. Kadınlar ile erkeklerin banyosu arasında 200 metre kadar uzaklık vardı.

Komşular, yanlarına yemek çıkınlarını alarak, banyolara gelirlerdi. Hem denize girer, hemde tahta iskelelerin üzerine yanıp kavrulurken dedikodu yapıp, eğlenirlerdi. Yaz geceleri bile banyolardan mehtap ve Kadifekale seyretilirdi.

Yahıların önündeki banyolara, ancak o yalının sakinleri girerdi. Halka ve konu komşuya açık 3 özel banyo vardı: Palamutçu'nun Banyosu, Köfteci Akif Bey'in Banyosu ve Pennetti Pariyenti'nin Banyosu Herkes, bu üç hayırsevere dua ederdi.

Yalıdaki banyolarda, hemen hemen hiç kötü bir olay olmazdı. Bazı çapkınların kadın banyolarına doğru seğittiği olmuşsa da, namusu elden kaçırmamaya yeminli semt delikanlılarından duyulan korku, bir kaç yüz okka dayaktan fazla olduğu için, karakola iş düşmezdi...

Şaka bir yana, günümüze kadar yaşayıp gelebilmiş eski Karşıyakalılarla konuşunca, o pırıl pırıl berraklıktaki körfezi öğreniyor ve halkın nasıl sahilden denize girdiğini büyük bir kıskançlıkla hayal ediyoruz. Ne olurdu, şu körfezimizi kirletmeseydik te, o güzelim günleri şimdi de yaşasaydık?..

HER EVİN ÖNÜNDE DENİZ BANYOSU VARDI

Eski Karşıyaka'da bir deniz banyosu görüyoruz (Diş.Dr. Grainer'in bu banyosu, Ankara İlkokul Sokağı'nın tam karşısında idi). Deniz banyolarında, denize girmenin, batan güneşi ve gülümseyen mehtabı seyretmenin tadına doyum olmazdı.

KARŞIYAKA'NIN ESKİ GAZİNOLARI...

"...Kubbede kalan bir hoş seda idi Karşıyaka geceleri... Bir yanda sedef gibi parlayan mehtap, öte yanda şıkır şıkır sakıyan bir deniz... Sahil boydan boya piyasaya çıkanlarla dolup taşardı... Ve, gazinolardan kanunlu, akerdeonlu nağmenler uçuşup dururdu."

Eski Karşıyaka'nın en ünlü gazinoları, şimdiki Halk Eğitim Merkezinin bulunduğu binadaki Eski Levanten Gazinosu, Sahil Gazinosu, Osman Bey'in Gazinosu, Bostanlı'daki Kör Ahmet'in Gazinosu idi. Bu arada irili ufaklı birçok gazinonun da gelip geçtiğini kaydedelim. 1940'lar civarındaki en ünlü meyhane ise, Kemalpaşa caddesi üzerindeki Celal'in Meyhanesi idi. 1965'lere kadar ününü korumuştur. Şimdi, eski gazinoları şöyle bir gezip tozalım.

KARŞIYAKA SAHİL GAZİNOSU...

Şimdiki Tilla Gazinosu'nun bulunduğu yerde, yarım asır kadar önce Karşıyaka Sahil Gazinosu isimli ünlü bir aile gazinosu bulunurdu. Daha önce ise, Mezeci Razi isimli dillere destan bir meyhanecinin büfesi vardı. Yaz akşamları bu büfede ayakta içilirdi. Hatta, rivayet olunur ki, Hafız Burhan, İsmet Gazinosu'ndan gazeli patlattı mı, Mezeci Razi'nin akşamcıları bu yakadan ah'ları, vah'ları öte tarafa yallah gönderirlermiş. İsmet Gazinosu, Konak'ta şimdiki Orduvi'nin yerinde babayiğit bir meşk meclisi idi. İstanbul'daki Türk-uaz veya Çakıl Gazinoları ile aşık atardı.

Neyse, biz yine konumuza gelelim. Ne zaman Sahil Gazinosu, vapur iskelesinin yanına demir atmış, bizim Mezeci Razi gazinonun mutfağında çalışmaya razı olmuş. Ne yapsın, barakada mezecilik yapsa topu atacak. Çünkü, tüm Karşıyaka akşamcılarında artık gazino türü, çalgılı âlemlere doğru zaptedilmez bir şahlanış başgöstermiş.

İşte böylece, Sahil Gazinosu başlamış sahlin tozunu atmaya. Efendim, o ne çalgılı ziyafetlerdir, o ne nezih aile meşkleridir, o ne kürdili hicazkarlı acem aşiran peşrevleridir!... Millet, kuyruktadır Sahil'e gelip felekten bir gece çalmak için. Şemsi Yatsıman burada ünlenmektedir. Dümbüllü İsmail, taa İstanbul'lardan gelip ortaoyununu icra etmektedir. Şarkılar, hep birlikte ailece söylenmektedir. İzmirlerden, ve Kokaryalı'lardan, Sahil Gazinosunun ünlü böreğini yemek için kopup gelenler vardır. Darbuka dümbelek havaları ile Viyana valsleri at başı koşuşmakta, kibirli ve ibikli levantenlerin tango gösterileri, Hacı Arif Bey'in udi ve davudi nağmelerine karışıp uçuşmaktadır!...

Bu hay huy arasında, Gazinonun sahibi rahmetli Kenan Lahur, kendi elleri ile gazinonun çevresine küçük palmye fidanları dikmekte ve bıkıp usanmadan bu fidanları fısıkyeli kovası ile fiş fişlamaktadır. Uyanın Hey Karşıyakalılar, uyanın!... İskele civarındaki kraliçe palmyeleri Kenan Lahur'a borçlusunuz... Bakkallık ve baharatçılıktan sonra gazinoculuğa başlayan ve Foto Ar'ı da ortak edinen Kenan Bey, gazinosunun içinde eğlence gırla giderken, dışarda palmyelerin başında elde değnek yaramaz çocukların tahribatına

karşı nöbetçi beklerdi. Allah rahmet eylesin, gönlü ormanlık palmyelik olsun!...

MEZECİ RAZI'NIN VASIYETİ...

Sahil Gazinosunun ünü Adalar'a Moda'lara yayılmış mezecisi Razi hakkında şöyle bir anı anlatılır:

Bir gün Karşıyaka'da "Mezeci Razi zortayı çekti" diye bir şaiyadır dolanıp durur. Kemalpaşa Caddesinin başından, Tren İstasyonundaki kırmızı şapkalı demiryolu şefine kadar herkesin ağzında aynı sakız: Vah zavallı Razi... Rakı yolunda çatladı öldü!...

Neyse cenaze işlemlerine başlanır. Tarziyete gelenler, cüm-bür cemaat evini doldururlar. Zavallı Hanımı, iki gözü iki çeşme koşuşturup durur. Herkes ağlamaklı misafir odasına doluşurlar. Zekası kalemtraşla yontulmuş bir kaytan akıllı ortaya çıkıp, "Rahmetli Razi'mizi rakı kokusundan ayırt etmek için, Osmanpaşa Camii imamına değil, Ali Bey'in hamamındaki keseci Cezayirli Hakkı Pehlivan'a teslim etmek gerek" demez mi?... Neyse, adamı paldır küldür sus pus ederler, ağzına emzik tıkarlar.

Bütün bunlar olup biter, tam cenaze camiye taşınacak, Razi'nin hanımı ölü odasını ardına kadar açar. Bir de bakarlarsa ki, mükellef bir sofra kurulmuş, kuş göğnü pastırmadan, ahi dudu baklavaya kadar ne istersen var. Dizi dizi rakı şişeleri boy gösterir. Sofranın başına da Razi kurulmuş, yavaş yavaş içip duruyor.

"Vay!..." diye bir bağırışmadır kopar. Mezeci Razi kalkar ayağa, tüm oradakilere sarılır ve der ki:

"...Canım ciğerim akşamcı dostlarım. En hakiki dostlarım sizlermişiniz. Ben ölürsem, demek ki yalnızca siz ağlayacaksınız. Buyrun öyle ise sofraya, hepberaber içelim. Ve, size vasiyet ediyorum, bir gün ölürsem, yine biraraya gelip şerfime için!..."

Ve gerçekten, Mezeci Razi ölünce, o akşam tüm Karşıyakalılar onun anısına içtiler ve sahilde sızıp kaldılar.

OSMAN BEY'İN GAZİNOSU...

Şimdi 1920 tarihli eski bir İzmir gazetesinde çıkan bir ilanı okuyalım:

"...Yurdumuzda tanınmış seçkin sanatçılardan oluşan Alafranga takımının Cuma ve Pazar günleri çaldığı Müzik parçalarını dinleyerek saf ve temiz hava almak isteyenler Karşıyaka Yalı caddesinde çam ve hurma ağaçlarıyla çevrili Belediye Yalı parkına koşmaktadırlar. Yeni açılan bu parkta her türlü dinlenme sağlanmış olup, her çeşit soguk meşrubat bulunur..."

Günümüzde bu Yalı Parkı bomboş bir vaziyette, Bostan-

lı Dolmuş duraklarının karşısında bulunmaktadır. Cumhuriyetten önce Belediye Yalı parkı olarak ünlü burası, daha sonra **Osman Bey** isimli biri tarafından gazino olarak kullanılmıştır.

1930'lu yıllarda, programlı çalgılı akşam sefâlarının düzenlediği Osman Bey'in Gazinosu, levantenlerin ve Türklerin aileleri ile geldikleri nezih ve saygın bir gazino idi.

Osman Bey, titiz ve sevimli bir adamcağızdı. Sazı, sözü yerinde idi. İsterseniz, Karşıyaka'nın muzip esnaflarının Osmanbey'e oynadığı bir oyunu burada anlatalım:

Bir gün Karşıyakalı ünlü **Eşref Efendi**'yi, merkebin birine ters oturtup, arka şişelerini ve kadenleri askılı kemerine yerleştirip, Osman Bey'in Gazinosunun pistine getirip bırakmışlar. Saz, hiç istifini bozmadan çalıp çırpmaya devam etmekte. Osman Bey, kızıp köpürüyor ve sazı durduruyor. O sırada halk, "Eşref, Eşref..." diye tezahürata başlamaz mı?... Rahmetli gazelhan **Eşref Efendi**, "Yandım Allah" diye ünlü gazellerinden birine başlıyor. Ve uzattıkça da uzatıyor. Bir türlü bitirmiyor. Osman Bey çaresiz ne yap-sın? Sonunda, "Haydi içkiler benden oluversin lafını" ağ-zından geçiriyor. Eşref Efendi, merkepten atladığı gibi etrafındaki çömezleri ile birlikte doğru rakı sofrasına çöküyorlar. O gece, içkiler su gibi akıyor. Osman Bey'de kafayı buluyor ve sabaha kadar eğlence sürüp gidiyor.

KARŞIYAKA KULÜBÜ...

Bu kulüp, Karşıyaka Spor Kulübünden ayrı olarak, aydınların ve tüccarların toplanıp eğlendikleri bir özel kulüptü. İskele karşısındaki şimdiki Halk Eğitim Merkezi binası Yunan İşgalinden önce Levanten Gazinosu idi. Gazinonun altında sinema vardı. Sinemada daha sonra yangın çıktığı için restore edilip tiyatro olarak kullanılmıştır.

9 Eylül'den sonra bu binanın birinci katına Karşıyaka Kulübü, üst katına ise bir dernek yerleşti. O yıllarda Adliye Vekili Mahmut Esat Bozkurt, Karşıyaka'dan arabası ile geçerken üst kattaki derneğin camlarını yaylın ateşine tuttu.

Karşıyaka Kulübü, levantenlerin de devam ettiği nezih ve saygın bir eğlence yeri idi. Akşamları piyano eşliğinde hoşça vakit geçirilir, yemek yenirdi. İstanbul-İzmir seferini yapan Gülcemal vapuru, her perşembe İzmir'e yanaşırdı. Vapurun orkestrasını idare eden Mehmet Bey, perşembe akşamları kulübe gelir ve eğlenciyi artırır. Zamanın Karşıyaka Polis Müdürü Şahin Giray, Astik isimli bir levanteni tokatlayınca, bütün ecnebler Kulüpten ayaklarını çektiler.

Kulüb, daha sonra Alaybey'de bir binaya taşındı. Eski binayı ise İhracatçı Şerifzade Rıza Efendi satın aldı. 1936'da bu bina Halkevi'nin mülkiyetine geçti. 1960'dan sonra binanın bünyesi içinde, hem Türk Kültür Derneği, hem de Halk Eğitim Merkezi çalışmalarına başladı. Bodrum kattaki tiyatro salonu ise, Atlas Sineması olarak değişti.

1950 yılında Karşıyaka Kulübü, yeniden organize olarak kuruldu ve nizamnamesinde gayesi şöyle açıklandı:

"Kulübün gayesi, Karşıyaka muhitinde içtimai tekamülü temin ve azanın nezih ve iyi bir surette vakit geçirmelerini teşhildir..."

Kulübün 4 kurucusunun isimleri ise şunlardı: Güven Sığorta Şirketinin İzmir Müessesili **Küçük Talat Muşkara**, Dr. **Abbas Sarı**, Doçye Oryent Bank memuru **Şevki Akmaner**, yerli Ürünler Tütün Eksperi **Ahmet Kavalalı**...

Böylece yeniden kurulan Karşıyaka Kulübü, sahilde Kurtuluş Sokağı köşesindeki tek katlı ve bahçesi beyaz çakıl taşları ile döşeli şirin binasına taşındı ve 10 yıl kadar çalışmasına burada devam etti.

BOSTANLI RUM GAZİNOLARI...

Osmanlılar zamanında Karşıyaka'nın PAPAZ semtindeki kıyılarda boy boy sıralanan Deniz Gazinoları, Rumlarca işletilmekte ve İzmirlilerin büyük ilgisini çekmekteydi. Haftanın Cuma ve Pazar günleri halkla dolup taşan bu Gazinolarda, hemen her çeşit balık mezeleri, kalamar, ördek çorbası çok ilgi görmekteydi.

Daha sonra bu gazinoları Kör İsmail isimli bir Türk çalıştırırmıştı. Kör İsmail, maymun beslemekle ünlüydü.

HEY GİDİNİN SAHİL GAZİNOSU

Bugün Tilla Gazinosu'nun bulunduğu yerde 50 yıl önce Karşıyaka Sahil Gazinosu bulunurdu. Çok popüler olan bu gazinoda bir çok ünlü sanatçılar şarkı söylemiş ve nice eşsiz Karşıyaka gecesi yaşanmıştır. 1950 yıllarında çekilen bu fotoğraf, boydan boya kotra ve yelkenliler süslü sahili ve sözü edilen gazinoyu göstermektedir.

İŞGAL YILLARINDA KARŞIYAKA...

"...15 Mayıs 1919'da İzmir'in üzerine bir kabus gibi çöken Yunan işgali, Karşıyaka'da baskıcı bir hava estirdi. Kral Konstantin'in Karşıyaka'da kalması üzerine daha azgınlaşan Rumlar, hem Türk- lere hem de İtalyanlara karanlık günler geçittiler..."

İzmir Körfezi simsiyah bir işgal ordusunu taşıyan savaş gemileri ile tıklım tıklım dolmuş durumda. Sabahın ilk ışıkları ile kentin üzerine çullanan bu gemiler, yüklerini Punta (Alsancak) ve Pasaport iskelelerine boşaltıyorlar. Binlerce Efon askerî çıkıyor karaya ve yer yerinden oynuyor... Kılışların çanları çalıyor, Rum kızları ellerinde mavi-beyaz bayraklar haykırıyorlar ve bandolar zafer marşı çalıyor...

Gözlerimizi bu acı görüntülere çevrelim ve o günü yaşamış bir Karşıyakalı dinliyelim. Ünlü Karşıyakalı İşadami **Hasan İkbâl**, gözleri yaşararak işgal İzmir'ini anlatıyor:

"... O zamanlar Karşıyaka'da, bir hayli içerde, bağlık bahçelik bir evde otururduk. Şehir yaşamı ile pek ilgimiz olmazdı. İzmir ve Karşıyaka'da yoğun bir Rum nüfus vardı. Mütareke'yi takiben Frenk Mahallesi Yunan bayrakları ile donanmıştı. Karşıyakalı Rumlar da, şımarıklaşmışlardı.

14 Mayıs gecesi, Maşatlık denilen yerde Türkler toplanıp, miting yapmışlar. Karşıyaka'da, bizim hiç bir şeyden habermiz yoktu. Ertesi günü normal şartlarla ağabeyimle evimizden çıktık. Karşıyaka İskele Meydanına geldik. Bir de bakın ki, ortalık ana baba günü, yakaladıkları Türk'ün fesini başından alıp paralıyorlar ve sonra bir güzel patakhıyorlar. Kendimizi güçlükte kurtarıp, Alaybey İstasyonuna gittik. Trene bindik. Niçin İzmir'e gittiğimizi bilmiyordum ve işgalden haberim yoktu. Ağabeyimin Kardaçalı Hanındaki Bürosundaki kasasında 5000 lirası varmış. O parayı almaya gidiyordum. Parayı alınca Pasaport'a geldik. O zaman iskele, limanın içinde ve şatların üstünde idi. Ferhaneden (Pasaj) çıktık. Feslerimizi göğsümüze saklamıştık. Yavaş yavaş iskeleye yaklaştık. Ortalık tezahürattan inliyordu. Yunan askeri karaya çıkmış, istirahat halinde idi.

14 tane savaş gemisi saymıştım. Deniz kayıkla doluydu. Şatların üstündekiler, balkonlardakiler, kayıklardakiler "Zito Venizelos" diye bağırıyorlardı. Her tarafta Yunan bayrakları sallanıyordu.

KARŞIYAKA MEVZİYE GİRİYOR...

"... Titreye titreye kendimizi İskelede demirli Müsavat isimli körfez vapuruna attık. Bu vapur daha sonra 9 Eylül ismini aldı.

Vapurun üstüne çıkarak, rıhtımda olanları izlemeye başladık. Asker, az sonra önünde bando olduğu halde ilerlemeye başladı. Kumandan atıyla en önde sancaktarla birlikte gidiyordu. Muazzam bir çığlık ve gürültü ile Konak'a doğru yollandılar. Vapurdan baktım ki, askerin bir ucu Punta'da idi. Bir ucu Saat Kulesine doğru yaklaşmaktadı. Yunanlılar, Sarı Kışla karşısına gelmişlerdi, aniden Kemeraltı tara-

findan birkaç el silah atıldı. Ben ilk kez, silah sesi duyuyordum, ağabeyime sarıldım.

Askerin ve Rumların gerisin geriye kaçtığını gördüm. Panik başlamıştı. Sanki bir geri tepme oldu. Halk, salkım sacak denize döküldü. Efonlar, paytak paytak tabanları yağlamışlardı. Otellerin pencerelerinden çığlıklar atılıyordu. Daha sonra Efonlar toparlandı ve çatışma başladı. Konak tarafı, artık bir savaş meydanı gibiydi.

Vapurun içindekiler, Kaptan İzzet Efendiye baskı yaparak hareket etmesini istiyorlardı. O ise, gitmem diye diretiyordu. Ermeninin biri dümene geçti ve zorla kaptana haydi dedi. Limandan çıkarken mendireğe çarptık, sonra gittik bir İtalyan zırhlısına çarptık, fakat güç bela Karşıyaka'yı bulabildik. Hemen Söğukkuyu'daki evimize geldik.

İki arkabamız, küçük filintileri ile geldiler. Ağabeylerimizle pusuya yattılar. Saldırı olursa, müdafaa edecektik. 4 gün öylecene pusuda yattık. Duyduğumuza göre, tüm Türkler Söğukkuyu ve Alaybey çevresinde mevzilere girmişler. Herhangi bir Rum saldırısı beklendi. Ama, bir şey olmadı...

Ancak, bir hafta sonra evimizden çıkıp, Karşıyaka'ya ine-bildik..."

RUM FIRINCININ AZGINLIĞI...

En eski Karşıyakalılarından Gazeteci **Süha Sukuti Tükel**'in anlattığına göre; Karşıyakalı Rumlar, işgali büyük bir sevinç içinde karşılamışlardı. Rumların önderi Etniki Eteryacı bir iri yarı fırıncı idi (şimdiki 06 Pasta Fırının ilk sahibi). Bu azgın Rum, işgal günü elinde Yunan bayrağı caddede aşırı gösteriler yapmış ve büyük bir kalabalığı iskeleye doldurmuştu. İlk gelecek Yunan gemisine tezahürat yapacaklardı. Oysa, kalabalığa dayanamayan iskele çatır çatır aniden çökü-verdi. O gün yüz kadar Rum hayatını kaybetti. En başta da azgın fırıncı ölmüştü. Türkler, bu olayı Allahın intikamı olarak yorumlamışlardı.

İşgal yıllarında Karşıyaka'da Rumların geniş çapta baskıları olmuştur. Ancak, Türkler ve işgalden hoşnut olmıyan levanten aileler sessiz kalarak, Mustafa Kemal ordularının zaferlerini beklediler. Bir çok Türk ve İtalyan aile arasında gizli yardımlaşmalar ve kulis çalışmaları oldu. Ünlü İtalyan ailelerin güçlü reisleri, Anadolu'ya sevk edilen silah sevkiyatında destekçi oldular ve İtalya'dan cephanesini organize ettiler. 30 Mayıs 1921'de Karşıyaka'ya gelerek, İplikçizade Köşkü'nde kalan **Yunan Kralı Konstantin**, Küçük Asya Ordularını buradan denetlemiştir.

Bu acılı bekleyişin sonunda, 9 Eylül 1922 günü Karşıyaka özgürlüğüne kavuşmuştur. **Kurmay Albay Suphi Kula** ko-

mutasındaki 14. Süvari Tümeni, İzmir'e kuzeyden sarkarak Menemen ve Karşıyaka'yı kurtarmıştır. Karşıyaka'ya ilk giren 4 Türk süvarisi çinde **Tegmen Zühtü Işıl** (aynı zamanda K.S.K.'nin ilk kurucusu), **Binbaşı Zekai Kaur** ve **Bombacı Ali Çavuş**'un isimleri tespit edilmiştir.

İzmir'i kurtaran Büyük Kumandanlar'dan Fahrettin Altay Paşa'nın Karşıyaka'ya gelişi de büyük tezahürata ve göz yaşlarına yol açmıştı. Çünkü Fahrettin Paşa, Karşıyakalıydı ve annesi **Hayriye Hanım** şimdiki sahilde Bute Apartmanının bulunduğu yerdeki evinde oturuyordu. Fahrettin Paşa, İzmir'i kurtardıktan sonra dörtlü Karşıyaka'ya geçer ve kavuşmak için yanıp tutuştuğu anasının evine doğru yollar. Ana ile oğulun karşılaşması şimdiki Durmuş Yaşar Köşkü'nün tam önünde (Yat Kulüp civarı) gerçekleşir.

Fahrettin Paşa atından iner ve anasının elini öptükten sonra, ana ile oğul sarmaş dolaş olurlar. Halkın çılgınca tezahüratı arasında anasıyla yürüyerek evine gelen Fahrettin Paşa şöyle sorar:

-Ana, içim yanıyor, evde yiyecek ne var?

Yıldırım gibi içeri koşan Hayriye Hanım üzerine kırmızı biber salçası sürülmüş bir dilim ekmekle geri döner. Ne yazık ki, düşman pençesinde perişan olmuş bu Karşıyaka evinde yiyecek başka hiç bir şey yoktur.

Bu fakirliğe karşın sahil boydan boya Türk bayrakları ile donanmıştır. Tramvaylar zafer türkülleri söyleyen gençlerle dolu, cumbalarda gözü yaşlı analar dualar okumaktadır. İskele Meydanında, Soğukkuyu ve Bostanlı kahvelerinde, Alaybey Tran İstasyonunda davullar gubürdemekte, zurnalar düğün havaları çalmaktadır.

İKBAL NİNE ANLATIYOR

Şimdiki Karşıyaka Soğukkuyu'da doğmuş olan 80 yaşındaki **İkbal Demirkahyahlar** ile konuşuyoruz (1983 yılı). Melek yüzlü ve pamuk yürekli sevimli bir nine olan İkbal Hanım bize Karşıyaka'nın kurtuluşunun Soğukkuyu'dan görünümünü anlatsın:

"... Kendimizi bildik bileli oruç tutarız. Kocam ise koyun güttüğü için oruç tutamazdı. Ama, ben devamlı tutarım. Eskiden televizyon ve radyo yoktu. Gaz lambası altında otururduk. Daha önceleri ise mum yaktığımızı hatırlıyorum. Mum ışığı altında iftar yemeğinden sonra fincan oyunu oynardık. Ramazan eğlencelerimiz vardı. Cambazlar, deve güreşleri ramazanların ve bayramların eğlenceleri idi. Örnek köy'e pehlivanlar gelirdi. Küçük Yamanlar'dan "gümm" diye top patladı mı, herkes evine çekilir iftarını yapar ve ağır Soğukkuyu Camiine teraviye yollarırdı.

Yunan işgalinde ramazan ayında ibadetimize dört elle sarıldık. İşgal günü kapılarımıza içerden direkler, kalaslar dayadık. Sabaha çıkmayız diye korkumuzdan tir tir titrerdik. **Yunan gavuru, Konak'a çıkıp müslüman kanı akıtmışlar**" diye, Soğukkuyu'ya atlılar haber getirdi. Erkeklerden silah kuşanıp bahçe aralarında mevziye girenler oldu.

Yunan varken ramazanlarda daha çok kuran okuduk. Adak helvaları yapıp dağıttık. Ordu gelsin bizi gavurun elinden kurtarsın diye 41 Sultanlar'a helva karardık. Bütün hanımlar kazanın etrafına oturur herkes bildiği sûreleri okudu. Muradımız olsun diye, hep beraber helvayı karardık. Hanımların hepsi Allah'a yalvarır, şanlı bayrağımızı bir daha görebilmek için secdeye kapanır dua ederdik. O yıllardaki Ramazanlar bizim için mahzunluk verirdi. Şerefelerden ve-

rilen selâları ve ezan seslerini üzgün dinler ama daha bir imanla dinimize, sarılırdık.

"... Dışarı pek çıkmazdık. Bahçemizde fırın vardı. Ekmeğimizi evde yapardık. Yolda ve dağda Yunan askerleri dolandır ve bizleri görünce şöyle bağırırlardı.

Gidelim İstanbul'a Ayasofya'ya

Türkleri Sürelim Kızılma'ya...

Bu Rumca nakaratı duya duya kulağımızdan çıkmaz olmuştu. Küçük Yamanlar dağına çıkıp orada hora teper ve nakarat yaparlardı. Hele Paskalya bayramlarında Küçük Yamanlar onların şenlik yeri olurdu. Tüm müslüman mahallesi bu sevinci görünce için için ağlayıp dururduk.

Ama 9 Eylül'de gülen biz olduk. Menemen tarafından büyük bir duman kalkmıştı havaya. Kocam koyunlarla ovaya gitmişti. Çardağın üzerine çıkan bir çocuk "**Bizimkiler Geliyor**" diye bar bar bağırıyordu. Haydin, çoluk çocuk Soğukkuyu yoluna çıktık. Ortalık ana baba günü idi. Bizim askerler tozu dumana katarak yalın kılıç simsiyah olmuş vaziyette akıp geliyorlardı. Hepsini durdurduk. Elimizdeki bakraçlarla ayran ve su uzatmaya başladık. Bize "Geçmiş olsun, geçmiş olsun bacılar" diyorlardı. Atlarının üzerinden ayranları içip Karşıyaka'ya dört nal uçuyorlardı. Çizmelerini öpüyorduk. Mızrakların ucundaki çatallı bayraklar gelincik çiçekleri gibi açmıştı. Yaşamayan bilemez o günleri. Askerlerin içinde kabadayı gibi duran bir hanım asker gördük. Simsiyah giyinmişti. Çaprak fişekliği vardı. Fırladım yanına koştum ona sarıldım. Sonra bizim Soğukkuyu'nun gazisi Bombacı Ali Çavuş'tan öğrendiğime göre Kara Fatma imiş o kadabayı kahraman...

Dualarımız gerçek olmuştu. O kanlı günlerde tuttuğumuz oruçlar, geçirdiğimiz mahzun ramazanlar boşuna değilmiş. Allah, dualarımızı kabul etmiş ve başımıza Atatürk'ü göndermişti."

BOMBACI ALİ ÇAVUŞ VE ÇETESİ

Karşıyaka'yı düşman işgalinden kurtaran Alaybey'in sembolü Bombacı Ali Çavuş'u, çetesi ile birlikte görüyoruz.

KARŞIYAKA'NIN EN MUTLU GECESESİ...

"...10 Eylül 1922 günü düşmandan İzmir'i kurtararak, muzaffer bir şekilde kente giren Atatürk, geceyi Karşıyaka'da İplikçizade'lerin köşkünde geçirdi. Karşıyaka'lılar tarafından bağırlarına basılan Yüce Kumandan, koca bir kurtuluş savaşının yoğunluğunu tertemiz bir Karşıyaka misafirperverliğinde dinlenirdi..."

Düşman işgalinden kurtulan İzmir, Ermeni mahallesinde başlayan vahşi bir yangının ürkütüsüne rağmen, büyük bir sevinç içinde kurtarıcısı Halaskar Gazi Mustafa Kemal Paşa'yı bağırına basmaktaydı.

Gazi, 10 Eylül 1922 Pazar günü öğle saatlerinde Kemalpaşa'dan hareketle muhteşem bir gösteri sunucu, saat 14.00'de Hükümet Konağı'na geldi. Akşamüstü'ne kadar düşmandan kurtarılan bir güzelim kentin binbir işi ile uğraşan ve yabancı konsolosları kabul ederek, İzmir'in özgürlüğünü dış aleme kabul ettiren Atatürk, daha sonra geceyi geçirmek üzere Karşıyaka'ya hareket etti. Önde ve arkada iki mızraklı süvari bölüğünün arasında İzmirlilerin armağanı olan otomobille Karşıyaka'ya şeref veren Atatürk'ün yanında Ruşen Eşref Ünaydın ile yaverleri Muzaffer Kılıç ve Salih Bozok Beyler vardı.

Atatürk'ün Karşıyaka'ya gidişini hemen yanı başındaki Ruşen Eşref Ünaydın'dan dinliyelim: (Atatürk'ü Özleyiş: S. 160-168).

"... Alkış sağanakları arabanın etrafına yeniden boşanmaya başlamıştı: Karşıyaka'dan içeri giriyordun!.. Öyle bir karışanıyordun ki!.. O sokaklar dolusu insan önün sıra, ardin sıra giden atlıların ayakları altına atılıp, yolunda can verecekler gibi kendilerinden geçiyorlardı. Onların haykırışlarından atlar ürüyor, şaha kalkıyorlardı. Sevinçten gülenler. Fakat cezbeyle gelmiş sevinçten bayılacak dereceye varıp hüngür hüngür ağlayan kadınlar... Pencereden bayraklar ve çarşaf gibi sarkıp, yırtınırmasına bağırışan, sana hayırla haykırma dua eden kadınlar... Çırpınışları onların hızından daha rüzgarlanmış gibi dalga dalga hareketlenen bayraklar. O ne olduğunu henüz gereği gibi kavramamışlarsa da, ömürlerinin fecindeki bir zafer geçidinin bütün heyecanını hayatları boyunca anacak İzmir çocukları.... Atların nalları altında ezilecek gibi arabaya, ellerinde küçüçük küçüçük Türk bayraklarıyla, güllerle, karanfillerle koşuşa koşuşa sokulan çocuklar..."

Karşıyakadan gelen alay, işte bu anlamdaydı. Türkiye'nin yeni mukadderatı, yeni mantığı, milletine verdiği sözü tutmuş, milletinin emelini gerçekleştirmiş, muzaffer kahramanıyla birlikte milletinin gözü önünde işte böyle muhteşem bir manzara halinde artık iyiden iyiye beliriyordu.

Hep o bitmeyen, tükenmeyen alkışlar ve kutlayışlar arasında evinin önüne vardın. Atlar durdu. Araba durdu.

İki yanını sarmış bir coşkun halk arasından geçtin. Evin mermer taracasına çıktın. Seni yerlere eğilerek, seni el çırparak, seni dualar ederek karşılayan kadın, erkek kalabalığının önünde durdun. Seni içeri davet ediyorlardı. Sen duruyordun. Yerde yatan örtüyü sordun. O ipekten kocaman bir düşman bayrağı idi ki, üzerine basılarak geçilecek bir yol halısı gibi serilmişti...

Kadın, erkek oradaki İzmirliiler:

-Buyurunuz, geçiniz. Bizim öcümüzü yerine getiriniz!... Yabancı Kral, bu evden içeri bizim bayrağımıza basarak girmişti. Siz lütfedin, bu karşılıkla o lekeyi silin!.. Burası sizin şehrinizdir. Bu ev sizindir. Bu hak sizindir diye yalvarıyorlardı.

Sen, o yerde serili bayrağın önünde, bulunduğu noktada kaldın. Sana ağlaşıp yalvaran kadınlara erkeklere tatlılıkla baktın:

-O, geçmişte hata etmiş. Bir milletin istiklalinin timsali olan bayrak çiğnenemez... Ben onun hatasını tekrar edemem, dedin. onu yerden kaldırtın ve bembeyaz mermerlere basarak içeri girdin.

İşte, sen İzmir'e ilk gün zaferinle böyle girdin!..."

İPLİKÇİZADE KÖŞKÜ'NDE İLK GECE...

Atatürk'ün, Karşıyakada kaldığı ev, sahilde bugün yerinde 380 numaralı Çağlayan Apartmanı bulunan İplikçizade İsmail Bey'in köşkü idi. 2 bin 800 metrekareli sahada kurulan evin bahçesinde yeldegirmeni ve tenis kordu vardı. Üç katlı ve 15 odalı olan bu ev, 1916'da ilk sahibi İtalyan Alloyeti'den 50 bin liraya satın alınmıştı. Yunan işgalinde İsmail Bey, Rodos'a kaçmış, ailenin geri kalan kısmı karısı Fatma Hanım ile büyük oğlu Süreyya Bey, Karşıyaka'da kalmışlardı.

İplikçizade Köşkü'nün son derece önemli bir tarihi konumu vardı. Çünkü 30 Mayıs 1921'de İzmir'e gelen Yunan Kralı Konstantin bu evde kalmıştı. Kralın İzmir'e gelmesinden az önce, İzmir Valisi İstiryadis, Süreyya Bey'i çağırılmış ve çok güzel Rumca konuşan bu Karşıyakalı gence, senelik kirasına karşılık, kralı ağırlamak maksadı ile evlerine el koyacaklarını resmen bildirmişti.

Süreyya Bey, evimizin durumu müsait değildir, boyasızdır, haraptır diye direnmişse de, Vali İstiryadis tamaratı Yunan İşgal Komutanlığının yapacağını bildirerek, İplikçizade Köşkü'ne el koymuştu. Böylece, hücumbot ile yanaşan Kral Konstantin, İzmirli Rumların büyük gösterileri ile İplikçizade Köşkü'ne gelmiş ve ayağının altına serilen Türk bayrağına basarak evin içine girmişti. Bu olay, Karşıyakalıları için büyük bir üzüntü ve nefret kaynağı olmuştur.

Nitekim, Kral Konstantin'in Yunanistan'a dönmelerinden sonra, Türk bayrağının ayaklar alındığını gözleri ile gören Süreyya İplikçizade, millici kemalist hareketi var gücü ile desteklemeye açıkça başladığı için, Emirlerzade Refik Bey, Evliyazade Refik Bey ve Postacioğlu Ethem Bey ve diğer bazı kişilerle birlikte tutuklanarak, Atina'ya sürgün edilmişti. Eğer Türkler İzmir'de bir katliam yapacak olurlarsa, sürgün edilenler Atina'da idam edileceklerdi.

MUSTAFA KEMAL, İPLİKÇİADE KÖŞKÜ'NDE

10 Eylül 1922 günü Yunanlılar'dan kurtardığı Güzel İzmir'e törenle giren Mustafa Kemal Paşa, yıllardır uğrunda çarpıştığı bu kentteki ilk gecesini Karşıyaka'daki İplikçiade Köşkü'nde geçirmişti. Resimde Atatürk'ü 10 Eylül 1922 günü akşamüstü, İplikçiade Köşkü balkonundan İzmir'i seyrederken görüyoruz.

İşte Atatürk, böyle bir tarihi Karşıyaka evinde kurtuluşun ilk mutlu gecesini, yudum yudum tadararak geçirmiştir.

SADİ İPLİKÇİ ANLATIYOR...

Şimdi Süreyya İplikçi'nin küçük kardeşi ve tüm Karşıyakalıların sevgilisi, KSK'nin ilk Başkanlarından **Sadi İplikçi**'yi başında lacivert beresi ile yalıda gezerken bulalım ve Atatürk'ün ilk gecesini anlatmasını rica edelim:

".... Annemin kardeş çocuğu **Fikri Altay**, 5.ci Süvari Koloradusu Komutanı **Fahrettin Altay**'ın kardeşi olurdu. Kral Konstantin'in yaptığı densizliği **Atatürk**'e anlatmış ve kurtuluşun ilk gecesini evimizde kalması için **Yüce Gazi**'yi davet etmiş. Paşada kabul etmişler. Annem Fatma Hanım ile Postacioğlu **Ethem Bey**'in hanımı **Rahime Teyze** kolları sıvamışlar. Evimizin içi, yatak odaları, yemek odaları ve salonlar tertemiz yapıp süslenmiş. Gazi'nin sofrası adabı gözönüne alınarak, çeşitli mezelere, İzmir yemekleri hazırlanarak, ikramın tam olmasına çalışılmıştı. Ağabeyim **Emin İplikçi** kapı kapı dolaşarak levazım toplamıştı. Bulgar, pirinç, şeker, un gibi bir çok malzemeyi Muhittin İşçimenler'in babası **Sadrettin İşçimenler**'den temin etmişlerdir. Hatta, kapalı olan bir içkili gazino açtırılarak, gerekli herşey sağlanmıştı. **Atatürk**, **Fevzi Paşa**, **İsmet Paşa** ve bazı üst kumandanlar, bizim evde kalacaklar, öteki misafirler

hemen yanımızdaki **Fikri Bey Köşkü**'ne alınacaklardı. Bu köşk, daha sonra **Hasan İkbāl**'in ev yaptırdığı şimdiki **Gökdele**'nin bulunduğu yerde idi.

Atatürk, büyük bir tezahürat içinde evimizin önüne geldi ve ayaklarının altına serilen Yunan bayrağına basmayı reddederek içeri girdi. Annem, Gazi'nin önünde diz çökerek, Atina'da esir olan ağabeyimi kurtarmasını ağlayarak rica etti. **Atatürk** "10 günde geri dönecekler" diye söz verdi ve İtalya Başkonsolosunu çağırttı. Konsolos Bey'e "Atina'da bulunan bu mümtaz kişiler, İtalyan himaye pasaportuna sahiptirler. Acele geri getirin" diye buyruk vermiş. İtalya bunun üzerine Yunanistan'a başvurdu ve gerçekten on günde ağabeyim sapa-sağlam Atina'dan İzmir'e geldi.

Atatürk'ün bizim evde kaldığı akşam, büyük bir ziyaret verildi. Herkes **İstirdat**'ın (Kurtuluş) heyecanı ile sevinç içinde idi. **Atatürk**, o akşam ağabeyim **Süreyya İplikçi**'nin denize bakan odasında kaldı ve mışıl mışıl uyudu.

Karşıyakamız, Gazi'mizi bağrına basmıştı...."

Atatürk, Karşıyaka'da misafir edildiği 10 Eylül gecesini hiç unutmuyacak ve daha sonraki İzmir gezilerinde Karşıyaka'yı devamlı ziyaret edecektir. **Atatürk**'te, bir Karşıyaka sevgisi başlamıştır artık...

KARŞIYAKA'NIN EN ESKİ AİLESİ:

Karşıyaka'nın en eski ve ünlü ailelerinden İplikçizadeler toplu halde. Ortada Hacı İsmail İplikçizade, yanında eşi Fatma Hanım ve küçük Piraye. Arka fesi olan Cumhuriyet'te Karşıyaka'nın ilk Belediye Başkanı Fikri Altay (Ornl. Fahrettin Altay'ın kardeşi), eşi Süheyla İplikçi ve Emin İplikçi. (1916)

ZÜBEYDE HANIM'IN KARŞIYAKA'DA VEFATI...

"...Ata'nın anası son günlerini hanımeli-yasemin kokulu bir Karşıyaka evinde geçirdi. Latife Hanımın kolları arasında hayata gözlerini yumarken, mutlu ve huzur içinde olduğunu söylemişti. Bu yüzden Atatürk, annesini Karşıyaka'ya gömdürdü ve bu beldeyi sonsuza kadar onurlandırdı..."

İzmir'in kurtuluşundan sonra 3 gecesini Karşıyaka'da İplikçizade Köşkü'nde geçiren Atatürk, 13 Eylül 1922 günü Uşakizade Muammer Bey'in Göztepe Köprü'deki evine geçti. Bu arada Muammer Bey'in kızı Latife Hanım ile Atatürk arasında bir duygusal yakınlaşma başlıyordu. Bu yakınlaşma, hem Atatürk'ün evliliği ile sonuçlanacak, hem de annesi Zübeyde Hanım'ın Karşıyaka'da vefat etmesini getirecekti.

Atatürk, 29 Eylül tarihinde İzmir'den ayrılarak Ankara'ya döndü. o sıralarda hasta olan Zübeyde Hanım, doktor kontrolünde tedavi görüyordu. Doktorlar, kendisinin bir deniz kentinde oturarak tedaviye devam edilmesini daha uygun buldular. Bunun üzerine Atatürk yaveri Salih (Bozok) Bey'i İzmir'e göndererek, kentten kaçan yabancıların bıraktığı bir ev olmamak şartı ile, doktorların bu arzusunun yerine getirilmesini istedi. Zübeyde Hanım'ın da, oğlundan övgüsünü dinlediği Latife Hanımı dünya gözüyle görmek istediği bilinmektedir.

Salih Bey, İzmir'e ev aramak için geldiğinde, Latife Hanımın ısrarı ile Uşakizade ailesinin Karşıyaka'daki köşkünün bu iş için biçilmiş kaftan olduğunu Ankara'ya bildirir. (Bu ev, Karşıyaka Tren İstasyonunun karşısındaki 1762 sokakta Ege Fen Dershanesi olarak kullanılan yapıdır.)

Zübeyde Hanım yanında Salih Bey ve eşi olduğu halde, Aralık ayı ortalarında trenle Karşıyaka'ya geldi. İstasyonda Latife Hanım, kendilerini bekliyordu. Büyük bir saygıyla elleri öpülen Zübeyde Hanım, hasır bir iskemleyle yerleştirilerek, 200 metre ilerdeki köşke getirildi.

ZÜBEYDE HANIM'IN VEFATI...

Latife Hanım, bahçe içindeki bu yasemin ve hanımeli kokulu köşkte Ata'nın anasına büyük bir şefkatle hizmet etti. Atatürk, her gün annesinin sağlığı konusunda telgrafla bilgi alıyordu.

Ne yazık ki, dünyaya Atatürk gibi ender rastlanan bir devlet adamını armağan etmiş olan Zübeyde Hanım, 14 Ocak 1923 tarihinde her türlü ihtimama karşın, Latife Hanımın kolları arasında vefat etti.

Zübeyde Hanım, İzmir Askeri Komutanı Ferik Hacı Osman Paşa adına inşa edilmiş olan caminin avlusuna gömüldü. Böylece, Karşıyaka beldesi sonsuzluğa kadar Yüce Gazi'nin anasını barındırmak onuruna sahip olmuştur.

TBMM Reisi Gazi Mustafa Kemal Paşa, anasının vefat ettiği 14 Ocak 1923 günü, Batı Anadolu inceleme gezisi için trenle Ankara'dan ayrılmıştı. Bir gün sonra Eskişehir'de iken aldığı telgrafla bu acı haberi öğrendi. İzmit, Bursa, Alaşehir, Salihli, Turgutlu, Manisa'da gezi programını aksatmadan halka konuşmalar yapan Atatürk, 27 Ocak 1923 günü

Karşıyaka'ya geldi. Ve, tren istasyonundan indikten sonra yanındaki Fevzi Çakmak, Kazım Karabekir ve Fahrettin Altay Paşalarla doğrudan Osmanpaşa Camii avlusundaki anasının mezarına gitti.

Atatürk, annesinin mezarı başında şu konuşmayı yaptı:

"...Zavalı annem, bir zamanlar kurtuluşu bütün bir milletin için mefkure olmuş İzmir'in mukaddes topraklarına vücudunu emanet etmiş bulunuyor. Annemi kaybetmekten çok üzgünüm. Ama benim bu acımı gideren bir tesellim var: Anavatanı yoksulluğa, yokluğa sürükleyen idarenin, artık bir daha geri gelmeyecek gibi yokluğun mezarına gitmiş olduğunu görerek ölmüş olmasıdır. Annem, şimdi bu toprağın altında; ama bu toprağın üstünde Anavatan bütünlüğü ve millet hakimiyeti dünyanın sonuna devam kadar sürüp gidecektir.

ZÜBEYDE HANIM VEFAT ETMEDEN AZ ÖNCE

Karşıyaka'da Uşakizade Köşkü'nde (Şimdiki Ege Fen Dershanesi) vefat eden Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım, son günlerinde kendisine hizmet edenlerle birlikte.

Annemin ve atalarımın ruhuna şahit tutarak, vicdanımdan kopan andı bir daha söyleyeyim:

Annemin mezarı önünde ve Tanrı'nın yüce katında söz verip and içiyorum ki; milletimin bu kadar kan dökerek elde ettiği hakimiyetin korunması ve savunulması için, gerekirse annemin yanına gitmekte gecikmeyeceğim. Millet egemenliği uğrunda canımı vermek, benim için vicdan borcu olsun, namus borcu olsun..."

MEZARIN OSMANPAŞA CAMİİNE TAŞINMASI

Atatürk, annesinin kaybı dolayısı ile derin bir hüzne kapılmıştı. Anasının ölmeden önce büyük bir sevgi ile bağlandığı Latife Hanım ile, 29 Ocak 1923 günü Göztepe'de Uşşakizade Köşkü'nde evlendi.

Atatürk'ün annesinin mezarı, Ata'nın ölümüne kadar bir çiçek bahçesinin ortasında aynen korunmuştur. Atatürk, sağlığında bu mezar yerine yaptırılacak pahalı bir anıt tekliflerini geri çevirmişti. Ata'nın ölümünden sonra, Hasan Rıza Soyak, Başbakan Dr. Refik Saydam ve İzmir Belediye Başkanı Dr. Behçet Uz'un gayretleri ve Ata'nın son arzuları doğrultusunda, mezarın çevresi düzenlendi ve Küçük Yamanlar dağından getirilen bir pembe kaya mezarın üstüne oturtuldu. Mezarın etrafı bir çocuk bahçesi ile kuşatıldı. Böylece, Zübeyde Hanımın çocuk sevgisi dile getirilmiş oluyordu.

O gün bu gündür, Zübeyde Hanım Karşıyaka'nın bağrında mışıl mışıl uyumaktadır. Daire biçimindeki mezar düzenlemesinin etrafında lüküstrüm ağaçları çepeçevre dizilmiştir. Mezar, Osmanpaşa camii tabanı ile aynı yüksekliktedir. Mezarın yanından on basamaklı bir merdivenli çocuk parkına inilir. Çam ağaçları ile kaplı olan geniş Zübeyde Hanım parkı, bir çok Karşıyakalının çocukluk anılarını süsler. Bu satırların yazarı da, ilkokula başlamadan önce ilk kez meşe oyununu burada oynamış, ilk kez salıncağa bu parkın içinde binmiştir. Birdir Bir, Dokuz Taş, Mendil Kapmaca, Sakbambacı gibi oyunları oynayan yüzlerce çocuk, Zübeyde Hanım Parkını cıvı cıvı ötüşen bir kuş bahçesine çevirirler.

Bu gelenek, günümüze kadar sürüp gelmiştir. Zübeyde Ha-

nım, her ulusal tören günü, Karşıyaka'nın öğrencilerini bağrına basmakta, oğlunun milli egemenlik davasının devam ettiğini koca taşın altında yaşlı gözleri ile sevinç içinde görmektedir.

ZÜBEYDE ANA'YI ANMA GÜNLERİNDEN BİR ÖRNEK PROGRAM

TARİH: 14. Ocak.1987

SAAT: 10.00

TÖREN AMİRİ: Atalay DEMİREL Karşıyaka Lisesi Müdürü

T.AMİRİ YARD.: Çınar AYBAR Ticaret Lisesi Müdürü Başy.

PROGRAM SONUCU: İkbâl ERDOĞAN Gümüşpala Ortaokulu Türcü Öğretmeni.

PROGRAM

1. Çelenk ve Buket takdimi
2. Saygı Duruşu
3. İstiklal Marşı (Bando ve Karşıyaka Lisesi Müzik Öğretmeni M.Emin Demirci yönetiminde)
4. Karşıyaka Kaymakamı Abdülvahap Yıldırım'ın konuşmaları.
5. Türk Kadını Güçlendirme ve Tanıtma Vakfı adına Sayın Valimizin eşleri Sayın Sevim Gönül'ün konuşmaları.
6. Şiir (Kız Meslek Lisesinden bir öğrenci).
7. Türk Kadınlar Birliği İzmir Şubesi Başkanı adına Sayın Muzaffer Ersoy'un konuşmaları.
8. Şiir (Kız Meslek Lisesinden bir öğrenci).
9. Türk Anneler Derneği İzmir Şubesi Başkanı Sayın Şenel Aksu'nun konuşmaları.
10. Büyükçığılı Lisesi Edebiyat öğretmeni Recep Vergili'nin konuşmaları (Atatürk'ün annesinin kabrı başında söyledikleri)
11. Şiir (Geleceğin Annelere Seslenişi)
12. Törenin sona ermesi.

FERİK OSMAN PAŞA CAMİİ:

Mustafa Kemal Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım'ın yattığı Ferik Osman Paşa Camii'nin 1925 yıllarında görünüşü. Cade Üzerinde tramvay rayları görülmüyor.

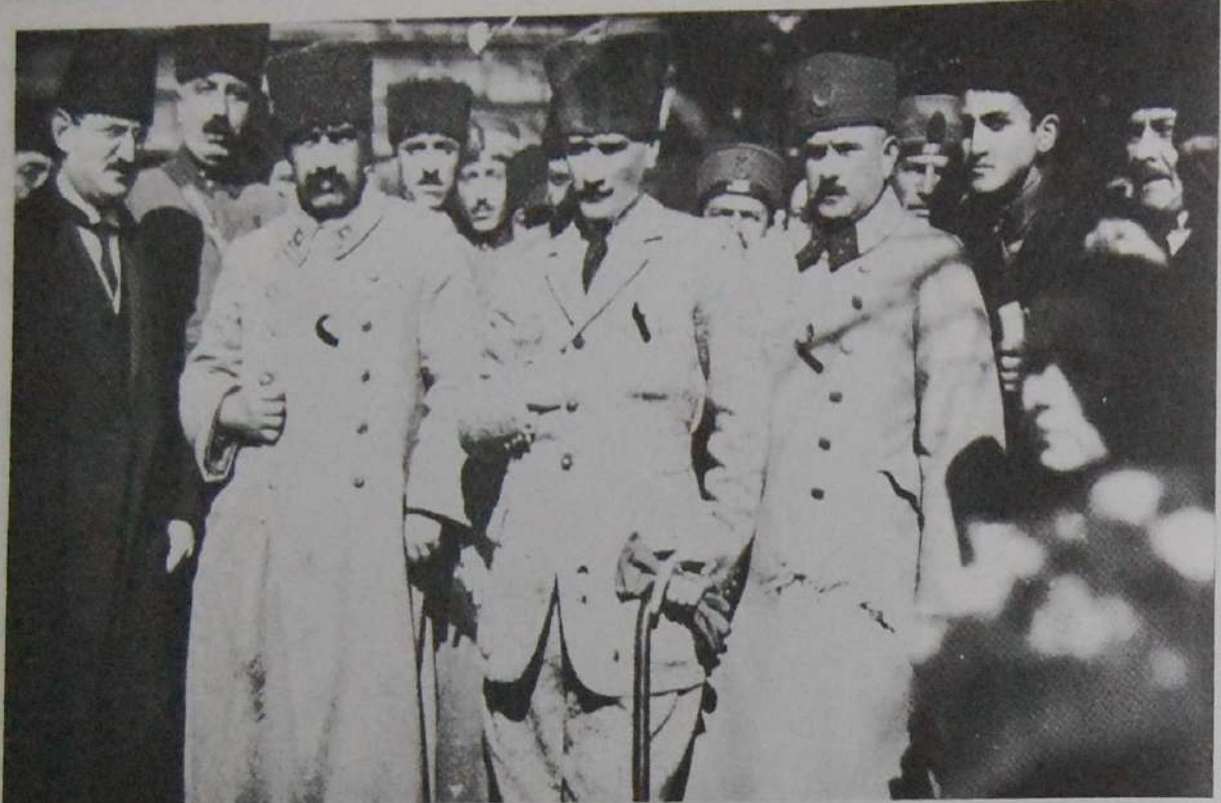
ANNESİNİN MEZARI BAŞINDA

Atatürk, sevgili annesinin mezarını ilk kez ziyaret etmek için Karşıyaka'daki Ferik Osman Paşa Camii'ne giriyor (27 Ocak 1925). Kapıda kendisini karşılaştıran kişi Karşıyaka Belediye Başkanı Fikri Altay Bey'dir.

ANNESİNE VEDA EDİNCE:

Atatürk, annesinin huzurunda ayrıldığı zaman mavi bakışları hüzün dolu idi. Önde yürüyen Karşıyakalı genç kızlar, taptaze çiçekler taşıyordu.

ATATÜRK, KARŞIYAKA İSTASYONU'NDA

27 Ocak 1923... Atatürk, anasının mezarını ziyaret ettikten sonra Karşıyaka İstasyonu'na geliyor. Soldan sağa Ruşen Eşref Ünaydın, Fahrettin Altay, Fevzi Çakmak, Atatürk ve Kazım Karabekir...

ZÜBEYDE HANIM KARŞIYAKA'NIN BAĞRINDA.

Türk milletinin anası Zübeyde Hanım, Karşıyaka'nın bağrında, Osman Paşa Camii avlusunda mişil mişil uyumakta.

ATATÜRK'ÜN KARŞIYAKA SEVGİSİ...

"...Atatürk'ün İzmir sevgisi içinde Karşıyaka'nın özel bir anlamı ve yeri vardı. Annesinin mezarını barındıran bu beldeyi, her İzmir gezisinde ziyaret etmiş ve özellikle Karşıyaka Spor Kulübü, Kız Öğretmen Okulu ve Halkevi gibi kuruluşlarla gururlanmıştı.

Atatürk, annesinin mezarını ilk kez ziyaret ettiği ve Latife Hanımla evlendiği Ocak 1923 tarihine rastlayan gezisinden sonra, tam 12 kez daha İzmir'e gelmiştir. Her gelişinde mutlaka Karşıyaka'ya uğrayan Atatürk, anasını barındıran bu beldeye sıcak duyguları ile bağlanmıştı.

1 Ocak - 22 Şubat 1924 tarihleri arasında kaplıyan gezisinde Atatürk, ilk kez Cumhurbaşkanı olarak Karşıyaka'ya geldi ve anasının mezarını ziyaret etti. 11-16 Ekim 1925 tarihindeki bir sonraki gezisinde ise, 11 Ekim 1925 günün akşamı şerefine fener alayı düzenlenmişti. Atatürk, Naim Palas'ın balkonundan, kordonda sevinç içinde gelip geçen halkı seyrediyordu. O esnada Karşıyakalılar bir vapur kiralamışlar ve vapuru bayraklarla-fenerlerle donatarak Naim Palas'ın karşısına demirlemişlerdi. Naim Palas'ın önü ana baba günü idi. İzmir, bir gelin gibi süslenmiş büyük bir coşku ile kurtarcısını öpüp kokluyordu.

Atatürk, Naim Palas'ın balkonuna çıkarak, Karşıyakalılara şöyle seslendi:

"İzmir'in Karşıyakalıları;

Sizi derin muhabbetle selamlarım...

Ben bütün İzmir'i ve bütün İzmirliyi severim. Güzel İzmirin temiz kalpli insanların da beni sevdiklerinden eminim. Yalnız, bir rastlantı beni Karşıyaka'ya daha fazla bağlamıştır. Karşıyakalılar, annem sizin sinenizde, sizin topraklarınızda yatıyor. Karşıyaka'lılar, İzmir'i gördüğüm gün, öncelikle Karşıyaka'yı ve orada da sizin Türk topraklarınızda yatan anamın mezarını gördüm..."

Atatürk'ün bu sözleri, onun Karşıyaka sevgisini belgeliyen en önemli bulgudur.

ZEBEK DANSI, BİZİM RAKSİMIZDIR...

Ulu Önder, 14 Ekim 1925 günü, Karşıyaka Kız Öğretmen Okulu'nu ziyaret etmişti. Öğrencilerle çok geniş konularda karşılıklı sohbet eden Atatürk, geleceğin öğretmenlerini yetiştirmiş ve kültürlü bulmuştu.

Atatürk, bir ara Kız Öğretmen Okulu Beden Eğitimi öğretmenlerinden Selim Sırrı (Tarcan) Beyin, öğrencilerinden Mualla ile oynadığı zeybeği seyrettikten sonra, şöyle dedi:

"...Hanımefendiler, Beyler!...

Selim Sırrı Bey, zeybek raksını ihya ederken ona medeni bir şekil vermiştir. Bu sanatkar üstadın eseri hepimiz tarafından kabul edilerek, milli ve toplumsal hayatımızda yer tutacak kadar gelişmiş bedii bir şekil almıştır.

Artık Avrupalılara;

-Bizim de mükemmel bir raksımız var!... diyebiliriz.

Ve bu oyunu salonlarımızda, müsamerelerimizde oynaya-

biliriz.

Zeybek dansı, her toplantı salonunda kadınla beraber oynanabilir ve oynanmalıdır..."

Atatürk, Karşıyaka Kız Öğretmen Okulu'nun gelişmesini ve yetiştirdiği öğretmenlerin bilgili ve kültürlü olmasını arzu etmiştir. Bu yüzden İzmir'i her ziyaretinde bu okulu incelemeyi bir görev olarak kabullenmişti.

16-30 Haziran 1926 tarihleri arasında rastlayan gezisinde ise, ne yazık ki İzmir Suikastı olayı patlak vermişti. Bu üzücü olaya rağmen Atatürk, yine Karşıyaka'ya gelmiş ve 24 Haziran 1926 günü Karşıyaka Spor Kulübüne tarihi ziyaretini yapmıştı.

Atatürk, 1 Şubat 1931'de İzmir'e geldiğinde Kız Öğretmen Okulu'nu yine ziyaret etti, okuldaki gelişmeleri sevinçle izlediğini belirtti. Daha sonraki gezilerinden birinde 2 Şubat 1933'de Karşıyaka Halk Eğitim Merkezi'ndeki baloya katılan Atatürk, orada bulunan Karşıyakalılara bir konuşma yaptı.

Yüce Atamızın Karşıyaka'yı son ziyareti ise, 22-24 Haziran 1934 tarihlerini kapsıyan son İzmir gezisinde vuku buldu. İran Şahı Rıza Pehlevi ile birlikte kente gelen Atatürk, Şehinşah'a gururla Karşıyaka Kız Öğretmen Okulu'nu gezdirdi. Rıza Pehmevi, bu okula benzer bir girişimi İran'da başlatmak istediğini bu gezi sonrasında Atatürk'e söylemiştir.

ATATÜRK'TEN ANILAR...

Şimdi Atatürk'ün Karşıyaka ziyaretleri ile ilgili anıları, ünlü bir Karşıyakalıdan, Sadi İplikçi'den dinliyalım:

"...Atatürk, Karşıyaka'ya geldiğinde mutlaka Fikri Bey Köşkü'ne uğradı. Fahrettin Altay Paşa'nın kardeşi olan Fikri Bey'in şimdi Gökdelen olan yerde çok güzel bir evi vardı. Atatürk, yanında İsmet Paşa, Mareşal Fevzi Çakmak, Fahrettin Altay Paşa ve Falih Rıfkı olduğu halde köşke geldiklerinde, bende onlara çay kahve ikram etme görevini aldım.

Bu büyük insanlara mümkün olduğu kadar yavaş ve ağır hizmet ederdim, konuşulanları duyup anlamak için: Hep memleket ve dünya politikası konuşulurdu. Bir gün baktım ki, devamlı Mareşal konuşuyor, Atatürk ise hiç konuşmadan sevgi ve saygı ile Mareşalı dinliyordu. Akşam Fahrettin Paşa eve geldi ve bende hemen bu olayın sebebini ona sordum. Fahrettin Paşa gülümseyerek yanağıma okşadı, "En çok tarih bilenimiz Mareşal'dır. Bugün tarih konuşulacak ve gerekli dersler çıkarılacaktı. Onun için tarihi Mareşala anlatırlar. Dersi çıkaracak olanda Atatürk'tür. Hasta filan da değildir, merak etme yavrucağım" dedi. Bende böylece ferahladım... Paltosunu veririm, döner teşekkür eder, paltosunu tutarım, yine teşekkür eder, şapkasını veririm, yine teşekkür ederdi. Kapıda durur, "Allahısmarladık" derdi.

KARŞIYAKA'NIN İLK BELEDİYE BAŞKANLARI

“...Karşıyaka'da ilk müstakil Belediye Birinci Meşrutiyet'ten sonra kurulmuştu. İlk Belediye Başkanımız, Çömezzade Hacı Mehmet'i burada rahmetle anıyoruz. Cumhuriyetin ilanından sonra ise ilk başkan, Fikri Altay oldu.”

Aydın Vilayet Salnamesi'ne göre 1880'li yıllarda ilk kez Karşıyaka'da, İzmir'den müstakil bir belediye oluşturan Çömezzade Hacı Mehmet Efendi, tam bir Osmanlı babayığıti idi. Torununun torunu, Soğukkuyu Camii Mütevelli Heyeti Başkanı Enver Ocaktan Bey'den ve mezarı başındaki eski yazı taşın öğrendiğimize göre, Çömezzade Hacı Mehmet Efendi 1843 yılında doğdu ve 1900 yılında öldü...

Karşıyaka'nın ilk Belediye Başkanı, şimdiki Belediye sokağında 2 katlı eski bir ahşap konakta kurulan Belediye teşkilatına atla veya paytonla gelirdi. Çok çalışkan ve titiz bir insan olan Çömezzade Hacı Mehmet Efendi, bostan ve bahçe olan Karşıyaka'da bir çok yolları açmış, Soğukkuyu Camii'ni inşa etmiş (1874), gerek müslüman gerekse hristiyan ahalie fark gözetmeden hizmet vermiş, halkın isteklerine cevap vermiş, yapamıyacağı konularda vatandaşın gönlünü almıştı. Bir âlim ve imarçı kişi idi.

Çömezzade Hacı Mehmet Efendi'nin Tire'de de büyük hiz-

metleri vardır. Tire'ye su getiren, çeşme yapan bu kişidir. Soğukkuyu caminin arsasını da cebinden parayla almış ve halkın yardımı ile inşa etmiştir. Camiin karşısına bir mezarlık yapmıştır (Eski Karşıyaka Mezarlığı). Yol ve su konusunda hassas olan Çömezzade Mehmet Efendi, zamanın icadı olan Gaz lambalarını Karşıyaka'ya getirip sokakları aydınlatan kişidir.

Soğukkuyu Camii Vakfiyye'sinde aynen şöyle yazar:

“...Benim fûrumun (soyumun) ersidi ekberi (büyük erkek çocuğu), müteveli olacak ve camii idare edecektir. Fûrum, bu işten gelir sağlamıyacaktır. Fûrum, bir gün kesilirse, kurdüğüm vakfı camiin yanındaki iyi eşraf elbirligi ile idare edecektir...”

Camiin idaresinden ve vakıf dükkanlarının gelirinden soyuna sopuna gelir sağlatmayan bu büyük belediyececinin, önünde saygıyla eğilip Soğukkuyu Mezarlığındaki kabrine bir buket çiçek bırakmamak, elde mi?

ÇÖMEZZADE HACI MEHMET EFENDİ'YE BİR BUKET ÇİÇEK!

Birinci Meşrutiyet'ten sonra Karşıyaka'ya ilk kez Belediye Başkanı olan Çömezzade Hacı Mehmet Efendi'nin kabrine tüm sevgimizle bir buket çiçek bıraktık.

FİKRİ ALTAY!.. CUMHURİYET'TEN SONRA İLK BELEDİYE BAŞKANI...

Cumhuriyet'in ilanından sonra Atatürk'ün isteği ile Karşıyaka'ya Belediye Başkanı atanan Fikri Altay Bey, İzmir'i Yunanlılardan kurtaran Süvari Kolordusu'nun Kumandanı Orgeneral Fahrettin Altay'ın küçük kardeşidir. Resimde Fikri Altay'ı solunda eşi Süheyla Hanım, sağında kayınvalidesi Fatma Hanım, dizleri arasında kızı Piraye, arkasında K.S.K. kurucusu yeğeni Emin İplikçizade ve iki evlatlık ile görüyoruz. (1916).

FİKRİ ALTAY KİMDİR?...

Karşıyaka'nın Fikri Altay Mahallesi ismini veren verilen kişi, Cumhuriyetten sonra Karşıyaka'nın ilk belediye başkanı olan **Fikri Altay Bey**'dir. İlk Kaymakamı Nihat Tahir- roğlu, İlk Öğretim Müdürü İsmail Özkunt'tur.

İzmirliilerin çok yakından tanıdığı ve bu kenti Yunan'dan kurtaran 5.ci Süvari Kolordusu Kumandanı **Orgeneral Fahrettin Altay**'ın kardeşi olan Fikri Altay, Karşıyaka'ya büyük hizmetleri geçmiş bir kişidir.

Özellikle, işgalden kurtulmuş bir beldede yol, su, elektrik gibi işleri düzenleyen Fikri Bey, toplumsal yaşamın da eski barışçı havasına bürünmesi için gayret göstermiştir. Bu yüzden Karşıyaka'nın levantenleri tarafından çok sevilirdi. Fikri Bey, ünlü İplikçizade ailesinin damadı idi. **İplikçizade Hacı İsmail Efendi'nin Süheyla** isimli kızı ile evlenen **Fikri Bey**, Karşıyaka'ya yerleşmiş ve şimdiki Gökdelen'in bulunduğu **Fikri Altay Köşkü**'nde otururdu.

Dört madalyalı Miralay İsmail Bey'in oğlu olan İzmir Frer-

ler Okulu mezunu Fikri Altay, Milli Mücadele esnasında Roma'da silah alışverişi yaparak, İtalyanlardan alınan silahların Anadolu'ya sevkini organize etmiştir. Fikri Altay, İzmir'in işgalinden az sonra annesi Hayriye Hanım'a haber bile vermeden büyük gizlilik içinde İtalya'ya kaçmıştı. Eşi Süheyla Hanımı, büyük kızı Nermin'i ve iki evlatlığını alıp, elindeki Arnavut pasaportu ile İtalyan gemisine binen Fikri Altay, İtalya ile İsviçre'de tam 2 sene yaşamıştır.

Roma'ya silah talebi için gelen Mustafa Kemal'in kuryelerine aracılık yapan Fikri Altay, İzmir'in düşmandan kurtarıldığını duyunca hemen bir vapura atlayıp İzmir'e geliyor. O esnada İzmir cayırlı yandı için, kentte olağanüstü günler yaşanmaktadır. Hiç bir yabancı vapurdan kente çıkış izni verilmediği için Fikri Altay'ın İzmir'e çıkabilmesi, Atatürk'ün özel izni ile gerçekleşiyor.

O esnada Fikri Altay'ın evi olan, sahildeki köşkte (daha sonra Dilsiz Mektebi, şimdiki Avcılar Kulübü'nün bulunduğu apartman) Atatürk'ün maiyeti bulunmaktadır. Atatürk ise, Fikri Altay Köşkü'nün yanındaki İplikçizade Köş-

ku'nde kalmaktadır. Evine gelen Fikri Altay ile Atatürk sevinçle birbirlerini kutluyorlar. Atatürk o esnada bir espri yapıyor:

"Evin sahibi geldi, haydi biz çıkalım!.."

Fikri Altay çok ısrar ediyor, ancak Atatürk maiyetine evi boşalttırarak Göztepe tarafına geçiyor. Bilindiği gibi bu evde Yunan işgali esnasında **Yunan Kralı Konstantin ile eşi Kraliçe Frederika'nın** maiyeti bir süre zorla kalmışlardı. Kraliçe Frederika, evden ayrılırken çerçeve içindeki bir resmini evin bir duvarına bırakır. Atatürk, bu resmi indirtmez, olduğu yerde kalmasını sağlar. Ancak evine giren Fikri Altay, duvarda Yunan Kraliçesi'nin resmini görünce çerçeveden Frederika'nın fotoğrafını çıkarır ve yerine Atatürk'ün fotoğrafını koyar ve aynı yere asar.

Atatürk'ün, **İsmet Paşa'nın**, **Vali Kazım Dirik'in** yakın dostu olan Fikri Altay Bey, zamanın Tek Partisinin Karşı-

yaka'daki güçlü politik ismi **Sadi İplikçi** ile kayınbiraderlik derecesinde bir yakınlığı olduğu için, parti ile de iyi geçinerek belediyeçilik açısından büyük hizmetler getirmiştir.

Özellikle **İsmet İnönü**, Fikri Altay'ın çok yakın dostu idi. İzmir'e geldiğinde Fikri Bey'in misafiri olan İnönü, Karşıyaka Belediye Başkanı ile bezik ve santranç oynamayı çok severdi. Mevhibe İnönü de Erdal İnönü'ye hamile olduğu sırada Fikri Altay Köşkü'nde uzun süre dinlenmiştir.

Yeni mahallelerin kurulması, yolların açılması, temizlik, çarşı fiyat kontrolü, su ve ulaşım gibi sorunlarda etkin olan Fikri Altay'ın ismi 1925-30 arasında, her Karşıyakalının gönlünde taht kurmuştur. Daha sonra Karşıyaka, İzmir Belediyesi'ne katılınca Fikri Bey'in görevi sona ermiştir.

Amatör bir fotoğraf sanatçısı olan Fikri Bey, çektiği fotoğrafları sıfır numara ince fırçalarla boyaması ile ünlü idi. Dostlarına bu fotoğrafları armağan eder, onları sevindirmeye özen gösterirdi.

KARŞIYAKA'NIN İLK BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ

Sol başta Tahir Bor, Sağ başta Fikri Altay, 3.sırada 2.ci üye Sadrettin İşçimenler. Giysileri, şapkaları ve batılı düşünceleriyle Cumhuriyet Dönemi'nin Karşıyakalı idealist ve entellektüel aydınlarını izliyoruz.

KARŞIYAKA'NIN ÜNLÜ OKULLARI

"..Onbinlerce öğrenci yetiştiren Karşıyaka'nın ünlü okulları, bugün her Karşıyakalının en güzel anılarını saklayan sınırsız birer yuvadır..."

Cumhuriyet'ten önce Karşıyaka'da Kilerlikuyu, Soğukkuyu, Ahırkuyu İptidai Mektepleri ile Karşıyaka Rüştüyesi (ortaokul) bulunurdu.

Karşıyaka'da Cumhuriyetin ilanından sonra ilk öğretimi veren en ünlü okulları şöyle sayabiliriz: Karşıyaka Sağır, Dilsiz ve Körler Mektebi Müessesesi, Ankara İlkokulu, Cumhuriyet İlkokulu, Türk Birliği İlkokulu, Fevzipaşa İlkokulu, Aydoğdu İlkokulu... Daha sonra, Karşıyaka geliştikçe Bayraklı'dan Şemikler'e, Soğukkuyu'dan Alaybey'e kadar bir çok yeni İlkokul, eğitim kervanına katılmışlardır. Şimdi biz, yerimizin müsaade ettiği ölçüde bu okullardan bazılarını tanıtarak, geçmişe dönelim.

SAĞIR-DİLSİZ VE KÖRLER MEKTEBİ...

Karşıyaka Sağır-Dilsiz ve Körler Okulu, uzun yıllar bölge halkına üstün hizmet vermiş bir irfan ocağı idi. Şimdiki Karşıyaka sahilinde bulunan Gökdelen'in yerindeki Fikri Altay Köşkü'nde çalışan bu okulun Müdürü, Dr.Necati Kemal Kip idi. Şimdi, bu okuldan yetişerek sevimli kişiliği ve üstün vatanseverliği ile tüm Karşıyakalıların saygısını kazanmış olan ünlü Avukat İbrahim Ayüz'ü Girne Caddesi üzerindeki evinde ziyaret edelim ve yetiştiği okul ile ilgili anılarını dinliyalım:

"..Öğrencilik yıllarımız, o sıcacık yuvamızda ve Karşıyakamızın tath, pespembe havası içinde büyük bir aşk ve sevgi serüveni gibi geçmiştir. Biz sağır arkadaşlarımızın kulağı, sağırılar ise bizim gözümüz olmuştuk. Elele, yürek yereğe, omuz omuza bilimi, müziği, şiiri, insanlığı ve vatanseverliği bu çatı altında öğrendik. Karşıyaka sahiline çıktığımızda, tüm Karşıyaka bizim mutlu olabilmemiz için çırpınır dururdu. Biz, korurlar ve kollarlardı.

Mükemmel bir salon orkestrası kurduk ve Karşıyaka'da defalarca konser verdik. Öğretmenlerimizden Ajlan Atrek, Ferit Atrek, Jozef İstavridis, Hamdi Akay bir bir gözlerinin önünden sevimli simaları ile geçip gidiyorlar.

Hepberaber, şiiri ve musikiyi bu çatı altında aşkla ve şevkle özümledik. Dilimizden düşürmediğimiz şarkılar şunlardı: Mavro Matya (O Siyah Gözler), Rumca ünlü bir şarkı olan To Yelekkaki Mu (Yelekli güzelim), Petalaki, Santa Lucia, Karşıyaka Dilberi Çok Sevimli Bir Peri, Serenat Tozelli, Osman Teres'in Ay Ay Ay Şarkısı, O Solo Mio (Gün Batıyor-ken), La Palome, Serenat Şubert ve ünlüler ünlüsü Barkolor..."

İbrahim Ayüz, eskinin bu ünlü şarkılarını bize anlatırken, o güzel sesi ile de hepsini bir bir söyleyerek çok tath ve unutulmaz anlar yaşattı bize. Ve evinden ayrılırken söylediği son söz, belki de Karşıyaka için söylenmiş en güzel sözdü: "O hayal beldesi Karşıyaka'yı görmeden sevebilmenin heyecanını ancak bizler bilebiliriz!.."

ANKARA İLKOKULU...

Ankara İlkokulu, İzmir'in Kurtuluşundan hemen sonra Fahrettin Altay Paşa tarafından bir Ortodoks Kilisesinden bozularak kurulmuştu. Eskiden Aya Ana Rum Kilisesi ve Ruhban Okulu'nun bulunduğu yerde kurulan bu okul, onbinlerce Karşıyakalıyı yetiştirmiştir.

Bu sınıfların yazarını da yetiştiren okulda, dersler eski Kilise'de (şimdi yıkılmıştır) ve Ruhban Okulu sınıflarında görüldü. Kilisenin devasa tavanının tam ortasındaki kocaman İsa Gözü'ne bakışlarımız takılınca ne çok korktuğumuzu unutamam.

Ankara İlkokulu'nun en ünlü Başmuallimi bembeyaz saçları ile hemen gözümüzün önüne geliveren Hüseyin Çağlayan'dır. Yine, Vedia Hanım, Servet Hanım, Sabiha Hanım, Zehra Hanım, Münire Hanım, Hatice Hanım, Arif Bey gibi ünlü hocaları vardı bu okulun. Ünlü Küçük Talat'ın torunu Tahir Muşkara ile yanyana otururduk İlkokulda... Okulumuzun flamasını ben taşıdım. Bayrağını ise Sakıp Ağa'nın torunu Sabahattin taşırdı (1955'ler)...

CUMHURİYET İLKOKULU...

Bu okulda, hemen 9 Eylül 1922'den sonra kurulmuş tarihi bir okuldur. Eski Ermeni Kilisesi bozularak milli bir eğitim yuvası haline getirilmiştir. Celal Bey asfaltı üzerindeki okulun ilk müdürü Selanik'li Ahmet Bican Bey'dir. İlk öğretmenleri ise şunlardı: Tevfik Bey, Ali Nüzhet Bey, Servet Hanım, Seyide Hanım...

Okulun ileriki yıllarında İsmail Özkunt ve Mehmet İhsan Zeyrek isimli müdürün gelişmede büyük emekleri geçmiştir. Yan sütunlarında resmini verdiğimiz 1930-40'lı yılların öğretim kadrosunda ise şu isimler vardı: Oturanlar, Neriman Maruflu, İsmet Kültür, Rukiye Rua, Fatma Akman, İsmail Özkunt (Baş Muallim), Sadberk Erkmən, Memduha Akdoğan, Ayşe Hocanım, Kenan Bey, Mirace Hocanım...

AYDOĞDU İLKOKULU

Günümüzdeki 1734 numaralı sokağın eski ismi "Aydoğdu Sokağı" idi. Çünkü Karşıyaka'nın ünlü okullarından Aydoğdu İlkokulu bu sokakta bulunmaktadır.

Ahmet Ersoy, Leman Ünal, Meliha Erem, Güzin Soykal, Nedide Nakoman, Leman Alptekin, Aliye Tüzümgüç, Meliha Eliçin, Bedia Tugal, Halide Orçunus, Fatma Uzel, Macide Elifoğlu, Zahide Elifoğlu, Hatice İtihrmak, Ali Rıza Topel, Mediha Tatar, Pakise Bayer, Naciye Baltalı, Diler Çetme isimli öğretmenler 1945'lerde günümüze kadar Aydoğdu İlkokulu öğretim kadrolarını oluşturmuşlardır.

Aydoğdu İlkokulu'nun emektar müdürlerinden Ahmet Ersoy, okul ile ilgili anılarını şöyle anlatır:

"...1952 yılı ekim ayında Karşıyaka Aydoğdu İlkokulu-na müdür olarak atandım. Öyle bir okul ki evlere şenlik.

Okul İzmir'in istirdadına kadar bir papaz okulunun yatakhane-i imiş. Önce göçmenler barındırılmış, daha sonra Jandarma Karakolu olarak kullanılmış. Okul adını aynı sokagın adından almış. Bir salon ikiye bölünmüş bir bölümü iki derslik öteki bölümü hol ve idare odası yapılmış. Önce-leri Ankara İlkokulu'na bağlı üç öğretmenli çalışırken 31 Ekim 1938 yılında müstakil bir okul olmuş.

Dördüncü sınıfa geçen çocuklar diğer okullara dağıtılır-mış. Ben geldiğimde durum böyle idi. Giden çocukları top-layıp 4.sınıfı açtık. Çocuklar ve bazı veliler bu durumdan memnun olmadılar, çocukların gittikleri okullar, hiç olmazsa

birer okul halinde idiler. Çocuklarımızın genelde büyük bir kısmı takunyalı idi, adı fakir okulu idi, öteki okullardan azı öğretmen ve idareciler (Haydi sen fakir okuluna Aydoğdu'-ya der ve çocukları kovarlardı. Ben bütün bu garibanları aldım.

Arkadaşlarla sıkı çalışmaya girdik, yeni pavyon yaptır-dık (Bedelinin çoğunu) ortadirek olan veliler ödedi. Okul artık serpilip güçlü olmaya başladı, öğretmenlerimiz bayandı, sa-yıları her yıl artıp 20'ye kadar yükseldi. İlkokullar arası bil-gi yarışmalarında rakip okulları silip süpürmeye başladık, ortaöğretime giden çocuklarımız çok başarılı idi. Sık sık bi-ze en iyi öğrenci Aydoğdu'dan geliyor demeye başlayan Or-taokul ve Müdür arkadaşlar bizi sözle desteklemeye başla-dılar. Nitekim okulumuzdaki iki sene süt üste, bütün öğret-menlere çalışmalarımızı göstermek üzere seminerler tertip edildi. Rahattım, huzurlu idim, isteğim olmuştu, artık ara-cılar konarak çocuklarını vermek eğilimi başladı.

En garibi, 1954-1955 yıllarında Yugoslavya'dan toplu göç-menler geldi, bu çocuklar Türkçe bilmiyordu,hiç bir okul bunları kabul etmedi, Çiğli'ye kadar uzanan yerleşim yer-le-rindeki bu çocukları topladım, sayıları 100 kadar oldu. Bu çocuklar hem lisan öğrendiler, hem de iyi derecelerle geçti-ler."

KARŞIYAKA'DA İLK İZCİ TEŞKİLATI

1922 yılında Yunanlılar'ın denize dökülmesinden sonra kilise iken, "Ankara İlk Numune Mektebi"ne dönüştürülen binanın önünde İlkokul öğrencilerinden kurulu ilk izcileri görüyoruz. Onde solda ayakta Kalpaklı İsmail Özkunt hoca, sağda oturan sarıklı Suzi Efendi, en arkadaki hocalar; Soldan sağa: Hüseyin Çağlayan, Sacit Öncel, Mehmet Emin, İbrahim ve Fahri Beyler...

ZİRAAT DERSİNDE ÖĞRENCİLER

Ankara Numune İlk Mektebi'nde uygulamalı Ziraat dersini izliyoruz. Öğretmen Sacit Öncel, Mehmet Emin ve Uzun Hikmet Bey'in gözetiminde Muhittin (İşçimenler) ile İlhan (Postacıoğlu) isimli öğrenciler çift sürüyorlar.

ANKARA İLKOKULU ÖĞRETMENLERİ

Ayaktakiler: Münire Hanım, Zehra Hanım, Vedia Hanım, Sabiha Hanım ve Servet Hanım. Oturanlar: Soldaki Başmuallim Hüseyin Çağlayan ve Arif Bey. Bu fotoğrafın çekildiği 1950 yıllarında okul, Kilise'de öğretimini sürdürüyordu.

CUMHURİYET İLKOKULU ÖĞRETMENLERİ

Yıl 1941-45... Erkek öğretmenler: İsmet Kültür (Solda), İsmail Özkunt (Baş Muallim) ve Kenan Tercan. Bayan öğretmenler: Neriman Maruflu, Rukiye Rua, Fatma Akman, Sadberk Erkmen, Memduha Akdoğan, Ayşe Atalay, Mirace Eti.

ATATÜRK'ÜN HAYRAN OLDUĞU OKUL...

Ülkemizin tarihinde son derece etkili öğretmenler yetiştirmekle ün kazanan **Karşıyaka Kız Muallim Mektebi**, 1915 yılında Küçük Yamanlar dağının eteklerine yakın bir bostan tarlası içinde kuruldu. Soğukkuyu Tramvay caddesine bir sokakla bağlantısı olan okulun çevresinde tek tük evler vardı ve bu evlerde fakir Türkler oturur. İki katlı ve geniş bir plan üzerine inşa edilen okulun ön cephesinde sütunlu bir mermer merdiven ve bahçesinde geniş bir havuz vardı.

Tüm eski Karşıyakalıların bildiği gibi, bu bina daha sonra **Karşıyaka Lisesine** dönüşecek ve tüm Karşıyaka nesillerini yetiştiren bir yüce okul olacaktır.

Atatürk, İzmir'e her gelişinde büyük bir gururla Karşıyaka Kız Öğretmen Okulu'nu ziyaret ederdi. 14 Ekim 1925 ve 1 Ocak 1931'deki gelişlerinde Atatürk, geceyi de bu okulda geçirmiştir. Yine 22 Haziran 1934 günü, beraberinde **İran Şahı Rıza Pehlevi** olduğu halde okula gelmiş ve misafirine bu eğitim yuvasını büyük bir gururla gezdirmişti.

ÇAĞDAŞLIKTA ÖNCÜ...

Atatürk İnkılaplarının uygulanmasında ilk çağdaş adımlar, kararlı biçimde bu okulun çatısı altında atılmıştı. Kadın-erkek eşitliğinin getirdiği her alanda, Türk kadının onurlu görevler üstlenmesi böylece gerçekleşti. Kız öğrencilerin ilk kez oluşturduğu Tenis Takımı, Dağcılık Ekibi, Bisiklet Ekibi, İzci Takımı, Rehberlik Grubu gibi çalışmalar, bu yöndeki önemli girişimlerdi. Okulun değerli müdür ve öğretmenleri, Türk Milli Eğitime güzeli bayan öğretmenler armağan ederlerken, gerçekten büyük bir hizmet yapmışlardır.

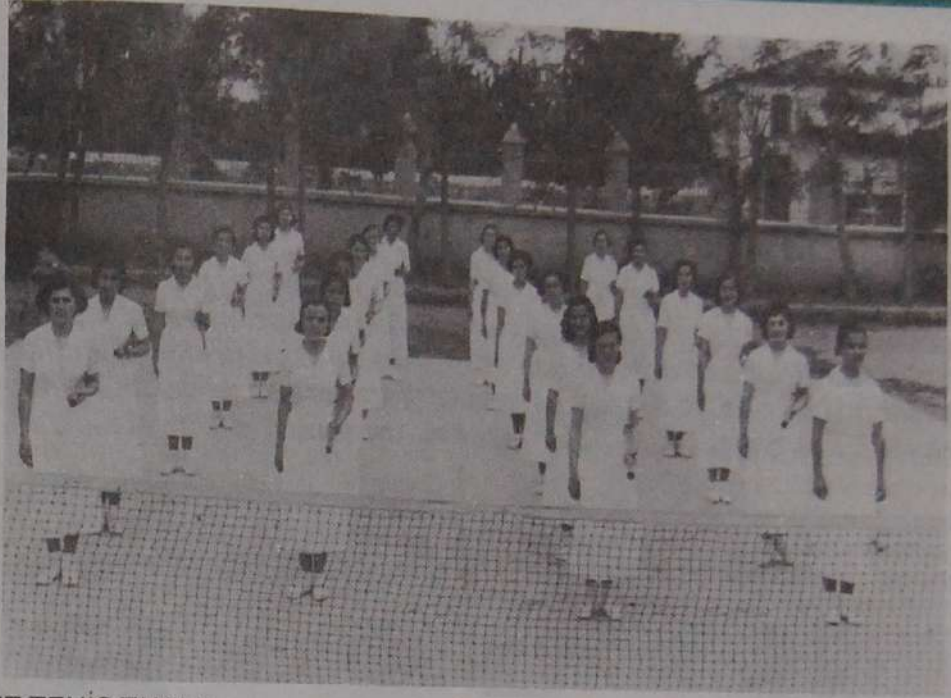
Atatürk, 1931'deki gelişinde okuldaki öğretmenlerle Türk kadının özgürlüğü ve milli yaşamdaki yeri konusunda bir toplantı yapmış ve öğrencilerin beden, fikir ve duygu terbiyesine kavuşturulması için şunları söylemişti: (Atatürk ve İzmir, Sayfa: 247)

"...Türk kadınının esasen bu cevherde olduğuna şüphe yoktur. Onun içindir ki, Türk kadınları, memleketin kaderini millet adına idare eden siyasi zümreye katılma arzusu-
nu göstermekle memleketin, milletin, vatandaşlara yüklediği görevlerin hiçbirinden kendilerinin uzak tutulacağını düşünemezler..."

1940 YILI KARŞIYAKA KIZ ÖĞRETMEN OKULU KADROSU:

Ön Sıra (Soldan sağa): Enise Ortaçsu (İngilizce), Cemal Bey (Okul Doktoru), Rahmi Balaban (Müdür), Lütfiye Gürsoy (Tarih), Ahmet Bey (Matematik).
Orta Sıra: Hakkı Baha Pars (Psikoloji), Zehra Aksoy (Tarih), Turan Çakın (Beden Eğitimi), Düriye Günel (Biyoloji), Fikret Çapanoğlu (Müzik), Aliye Burdurlu (Biyoloji), Kemal Alanbay (Tarih).
Arka Sıra: Vedide Karadayı (Psikoloji), İsmet Barlas (Fransızca), Resmîye Boysan (Kimya), Huriye Omaç (Matematik).

KIZ TENİS TAKIMI:

İzmir'de Türk kızlarından oluşan ilk Tenis Takımı, Karşıyaka Kız Muallim Mektebi'nde oluşturulmuştu. (Yıl 1936).

**ATATÜRK'ÜN KIZ ÖĞRETMEN
OKULUNU 1931'DE ZİYARET
EDİŞİNDE ŞEREF DEFTERİNE
YAZDIĞI YAZI... 1. II. 1931**

Karşıyaka Kız Muallim
Mektebinin, ikinci
defa ziyaret
ediyorum. Çok
memnün oldum.
Bundan sonra
ziyaretlerinde
daha çok memnün
olacağımı kanaat
veren büyük
tekmül eserleri
görülüm.
Gazi Mustafa Kemal

**ATATÜRK'ÜN KARŞIYAKA KIZ
MUALLİM MEKTEBİ'Nİ
ZİYARETİNDE, ŞEREF DEFTERİNE
YAZDIĞI YAZI:**

۱۹۵۰
"اريد دار المعلمية...
سعدت حاله وكل استقاله بروتون
ملت يا با جنى حياهه نمونه اولدو
غازي

14 Teşrinievvel 1925

**"İzmir Dar'ül Muallimatında geçirdi-
ğim bu gecenin saatleri, haide değil,
İstikbalde bütün milletin yaşayacağı
hayattan numune oldu..."**

Gazi Mustafa Kemal

YAMANLARIN İNCİSİ KARŞIYAKA LİSESİ...

“...Tüm Karşıyakalıların en unutulmaz anıları, lise yıllarıdır. Lise yolu civil civildir. Arka bahçedeki çam ağaçlarının altında bir koşuşmadır gider... Ya, o bahçedeki nefes kesen futbol maçları... Ya, o kantinimizin üstüne nar serpilmiş nefis aşureleri... Aybaşı geldi mi, şıppadak Kızılay paralarını toplamaya gelen Şeref Horasanlı hocamız... Hangi Karşıyakalı unuttur, o yıllarını?...”

Hepimizin en güzel anılarıdır, okul anılarımız... Çoğumuz ilkokul anılarını unuttur gider. Ancak, daima belleklerde tap-taze kalan anılar, lise anılarıdır. Belki de ilk aşkların yaşan-

dığı bir çağda boy gösterdiği için unutulmaz olur lise yılları...

Karşıyaka Lisesi de, unutulmaz anıları ile koskoca bir bel-denin nesilden nesile tüm evlatlarının yüreğine taht kur-

KARŞIYAKA LİSESİNİN ŞANLI HOCALARI (1950-75)

Oturanlar (Soldan sağa): Rıza Özden (Fransızca), Cevat Korkut (Coğrafya), Halil Ertürk (Edebiyat), Saim Gürtan (İngilizce), Zişan Hanım (Matematik), Reşat Postacıoğlu (Müdür), Abdülhakim Arval (İngilizce), Abdurrahman Cankut (Beden Eğitimi), Dündar Alpman (Müzik), Nizayi Yapan (Fizik), Tacettin Topaç (Tarih), Refik Korkan (Beden Eğitimi).

İkinci Sıra: Cemil Bayar (Fizik), Nadide Edgü (Coğrafya), Şükran Gözen (Matematik), Turan Çakın (Beden eğitimi), Arif Tuğal (Resim), Fikret Sezer (Tarih), Suat Özden (Tarih), Seher Sönmez (Tarih), Kerime Aydaç (Felsefe), Suat Öz (Müzik), Ahmet Hatipoğlu (Matematik), Halim Erker (Matematik), Şerif Egeli (Matematik).

Üçüncü Sıra: Kazım Alkan (Jeoloji), Nerime Doğrul (Türkçe), Aliye Yapan (Fen Bilgisi), Belkis Zincirkıran (Edebiyat), Nermin Tükel (İngilizce), Muazzen Hanım (Almanca), Behire Akdoğan (Kimya), Nevin Obçin (Coğrafya), Türk-an Obüt (Coğrafya), Hilmi Bey (Fizik), Orhan Edgüer (Tarih).

Arka Sıra: Melahat Koloğlu (Coğrafya), Mürşide Plevneli (Fizik), Hasan Tahsin Abakan (Matematik), Mevhibe Tanap (Biyoloji), Şefik Baran (Matematik), Süleyman Ankan (Tebiat), Tahsin Yaşamak (Edebiyat), Şeref Bigalı (Resim).

muştur.

KARŞIYAKA LİSESİ'NİN TARİHÇESİ

1915 yılında Kız Muallim Mektebi olarak kurulmuştur. 1940'ların sonuna doğru lağvedilince, Karşıyaka Eğitim Enstitüsü olarak çalışmalarına devam etmiştir. 31 Ağustos 1932'de ise Reşadiye'de Müdür Talat Sürenkök idaresinde 2 sınıflı bir ortaokul kurulmuştur. 1934-35 yılında 2 sınıf daha eklenmiştir. 1937'de Karşıyaka Dam D'sion Fransız Okulu kapatılınca, ortaokul olarak çalışmalarına devam etti. Karşıyaka Eğitim Enstitüsü lağvedilince, Karşıyaka'nın bir liseye ihtiyacı olduğu düşünüldükçe ortaokula ek olarak, eski binanın yanına 1945 yılında yeni bir lise binasının temeli atıldı ve Karşıyaka Lisesi ortaya çıktı. Bu dönemdeki kurucu Müdür Hilmi Ziya Apak'tır.

1959'da 4 sınıf ve bir idare odası eklendi. Müdür Halit Edgüer zamanında Erkek Lisesi ismini aldı ve kız öğrenciler Çamlık'taki binaya taşındılar. 1977-78 döneminde şimdiki binasında taşındı ve ertesi ders yılı yeniden karma oldu. Çamlık'taki Kız Lisesi ise Karma Gazi Lisesi'ne döndü.

Karşıyaka Lisesine hizmet etmiş, değerli müdürler sırası ile şunlardır: Rahmi Balaban, Hilmi Apak, Cemil Bayar, Muhittin Demirağ, Reşat Postacıoğlu, Halit Ergüer, Erol Kaya, Sadullah Oktay, İsfendiyar Yıldız, Sadık Özen, Önder Aydoğdu ve Atalay Demirel.

ESKİ HOCALARIMIZA RAHMET OKUYALIM...

En tatlı anılar, tabii ki en çok sevilen hocalarla birlikte yaşanan anılardır. Bazen en çok sevilen hoca, en çok kızdırılan hoca da olabilir. İşte şimdi, eski bir mezun olan Kenan Tapman'dan, en çok kızdırılan hoca rahmetli Kerime Aydaş Hocanım ile ilgili bir anıyı dinliyalım:

"... Kerime Hanım, Atatürk'ün istediği Türk kadını tipini cesurca kişiliğinde yaratıp, toplumsal yaşantı içinde uygulayan bir hocamızdı. Önder bir öğretmendi. Örneğin, bisiklete binen hocamız tek oydu. Spor yapar, pantolon giyer ve modern davranırdı. Biz ise, onun bu ölcülüğünün o zamanlar bilincinde değildik. Bu yüzden hocamızın felsefe, mantık ve sosyoloji dersleri gırgır geçip akla hayale gelmedik muziplikler yaptığımız, tam bir Darülbeydi temsilleri gibi geçip giderdi.

Bir gün, Yoğurtçu Sakıp Ağa'nın torunu Sabahattin, kesilmiş bir horoz kafasını Ali Bey'in Hanımının duvarında 3 gün saklayıp, bir güzel kokutmuştu. Perşembe günü sabahın ilk 3 saatlik Kerime hocanımın dersine bu horoz kafası getirildi. Ders başladıktan az sonra, bizim yaramazlar, horoz kafasını birbirlerine atmaya başladılar. Horoz kafası, sınıfın içinde oradan oraya uçmaya başladı. Hocanım ya görmüyor, ya da görmemezlikten geliyordu. Horoz kafası, aniden ön tarafta oturan çalışkan ve ürkek bir kız arkadaşımızın sırasının tüm üstüne küt diye düşmez mi? Kızcağız var gücü ile başladı, "yetişin" diye ağlaşmaya... Bu bağırış çığırış içinde, Kerime Hanım sıranın üstünde duran ibikli horoz başını görünce, "yetti artık" deyip, çantasını topladığı gibi fırlayıp gitti. Doğruca Müdüre gidip, bir daha bu sınıfa girmeyeceğim diye resti çekmiş. Sonradan Sınıf Hocamız Tarihçi Zehra Hocanımı araya sokup, yalvar yakar Kerime Hanımı geri getirdik. Kerime Hanım sınıfa tekrar girerken, yer

yerinden oynuyor, alkıştan tezahürattan camlar zangırdıyordu..."

KARŞIYAKA LİSESİ UNUTULMAZ

Karşıyaka Lisesi deyince insanın aklına nice tablolar geliyor. Tantan yokuşu ile başlayıp, okulun ayyıldızlı demir kapısı önünde biten dut ağaçları ile süslü lise yolu. Sonra ön bahçedeki havuz. Kırmızı balıkların nazlı prensesler gibi dolandığı havuzun çevresindeki manolya ağaçları. Müdür koridoruna çıkan mermer merdivenler. İnsanın burun kemiğini kırarcasına mazotla paspaslanmış ve gıcır gıcır edilmiş muşamba kaplı ince uzun koridorlar, öğretmenler odası, müavin odaları. Alt kattaki pinpon salonu, kütüphane, kantin ve üstü nar taneli aşure kapları, jimnastik salonu ve tiyatro sahnesi. Kimya laboratuvarı, fizik laboratuvarı, biyoloji laboratuvarı ve nihayet dillere destan arka bahçemiz!...

Arka bahçedeki müthiş maçlar. Okul şampiyonası ve çam ağaçlarının altındaki banklarda herşeye karşın ders çalışmaya çabalayan kuş öğrenciler. Tebeşir tozları, jimnastikçi Rahmi Karluk hocamızın düdüğü, kimyacı Tavuk Şule'nin sülfirik asiti, İngilizceci Çubi'nin "To Be'si, cebirci Hasan Tahsin'in denklemleri, tarihçi Fikret hocanımın Osmanlıları, coğrafyacı Melahat hanımın atlasları, müdürümüz Çün Halit'in tatlı sert havası ve müzikçi Suat hocanımın "Başla" komutuyla söylenen "Korkma Sönmez" marşları!...

Evet.. Her Karşıyaka Lisesinin buna benzer nice anıları vardır. Çok uzun yıllar geçse de bu anıları ve hele lise marşını unutmak pek mümkün değildir.

KARŞIYAKA LİSESİ MARŞI

İzmir'in incisi Karşıyaka Lisesi

Yurda gençler saçar, Karşıyaka Lisesi..

Hayat, neşe hepsi bizim

İman dolu kalplerimiz...

Yamanların tek incisi

Karşıyaka Lisesi

Güfte ve Beste:

Müzik Öğ.Dündar Alpman

KARŞIYAKA GAZİ LİSESİ'NİN TARİHÇESİ

Karşıyaka Gazi Lisesi, 1962-1963 öğretim yılında Karşıyaka Kız Lisesi olarak açılmıştır.

Bu gün eski bina olarak öğretim yapılan binada, 30 öğretmen 19 sınıfla şimdiki Karşıyaka Lisesinin öğrenci ve öğretmen bölünmesi ile kurulmuştur.

1978-1979 öğretim yılına kadar Karşıyaka Kız Lisesi olan okul bu tarihten itibaren erkek öğrenci alınmaya başlanmış ve karma okul olmuştur. Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yıldönümünde (1981-1982) okulun ismi KARŞIYAKA GAZİ LİSESİ olarak değiştirilmiştir.

Kuruluşundan günümüze okulu yöneten müdürler sırasıyla şöyledir:

"Nuriye Hekimoğlu (1962-1963), Kemal Kemahlı (1963-1965), Recai Atay (1965-1970), Fethi Binay (1970-1973), Bedrettin Sunal (1973-1974), Hüsnü Cengiz (1974-1975), Atilla Güner (1975-1976), Muzaffer Özgenç (1976-1977), Hüsnü Cengiz (1977-1980), Halil Ankara (1980-1981), Hüsnü Cengiz (1981-1982), İbrahim Davran (1982-1985), İ.Abdullah Ogan (1985—)

KARŞIYAKALI ÜNLÜ YAZARLARLA GEÇMİŞE YOLCULUK

**"Türk Edebiyatına damgasını vurmuş bir çok ünlü yazar, roman-
cı, şair ve öykücü Karşıyaka'dan yetişmiş ve bu beldede yaşa-
mışlardır. Özellikle Salah Birsell, Atilla İlhan, Samim Kocagöz,
Tarık Dursun K.Şükran Kurdakul için Karşıyaka anıları önemli bir
yer tutar."**

Türk Edebiyatı'nın eşsiz yazarı, kitleleri kendisine hayran bırakan usta denemeci **Salah Birsell** ile konuşuyoruz. **Salah Birsell**'in Karşıyakalı olduğunu kim bilir acaba? **Soğukkuyu Tramvay Caddesi**'ndeki 118 numaralı evin, bir şairi yarattığını söyleyebiliriz. **Salah Birsell**, bu caddeyi "**Soğukkuyu Tramvay Caddesi**" isimli şiirinde ne güzel anlatır:

"Sokak sende bitsin hayatım
Oğullarım sende doğsun
Sana döneyim karımla
Pazar günleri sinemadan
Sokak sendeki kız için döğüşüm delikanlılarla
Sendeki kız için dayak yedim
Sendeki kız için uyandım geceleri
Uykusuz kuldım."

Salah Birsell'in anlattığı **Soğukkuyu Tramvay Caddesi**, tüm Karşıyakalıların bildiği gibi, **Atatürk**'ün annesi **Zübeyde Hanım**'ın mezarının bulunduğu caddedir. Şimdi sözü **Salah Birsell**'e bırakalım ve kendisinden Karşıyaka'yı ve çocukluk anılarını anlatmasını rica edelim.

Salah Birsell, **Hürriyet Gösteri Dergisi**'nde yayınlanan "**Eski-
kiden İzmir'de**" başlıklı ve **Tokadizade Şekip Bey**'i anlatan yazısının girişinde Eski Karşıyaka'yı şöyle gözler önüne serer:

"... O zamanlar Karşıyaka'da, vapurdan çıkıp da çarşı caddesine sapılan yerde, sağ ve sol kıyıda ki kahveler çekirge gibi çokluktu. En çok konsantrasyon surati taşıyan da sağ köşedeki kahveydi. Daha ilerdeki ise - arada içerlek, tek katlı bir ev de vardı- "**Kulüp Kahvesi**" diye ünlenmişti. Çünkü Karşıyaka Kulübü de orda konak tutmuştu. Kulübün bahçesinde yazın filmler gösterilirdi.

Sol köşede ise üç kahve sıraya girmişti. İlk ikisi yerden bir metre kadar yüksekteydi. Üçüncüsü ise düzayaktı, dışarıya daracak bir yüz gösterirdi. Ama içi derin mi derindi. Dipteki kahve ocağına uzun bir çölden geçilerek varılırdı. Ne ki, kahvebazlar hep öndeki masalara otururlardı. Daha ötede de **Lüks Sineması**nın altında bir kahve lengenendazdı.

Otuzu yıllardı onlar.

Kahvelerin önünden atlı tramvaylar- onları yazımıza niçin boca ettiğimiz ilerde anlaşılacaktır- kalkar, üç koldan Karşıyaka'yla ağız ağıza öpücük alırlardı. Sağ yakadakilere bir süre kıyıyı izledikten sonra içeri dalar, **Alaybey**'e uzanırdı. Soldakiler ise **Papaz'a** (**Bostanlı**'ya) değin kıyıda ay-

rılmazdı. Çarşıya dalanlara gelince, onlar alaçıkcek, iki yana selam sarkıtır, demiryolunu geçtikten sonra adını **Soğukkuyu Tramvay Caddesi**'ne bağışlardı. 118 numaralı yapının, yani **Salah Birsell**'in babası **Hafız Talat Bey**'in evinin önüne gelince de atlar kırbaçlanarak -burda yol az bir az yokuşlanırdı- **Soğukkuyu**'ya çengel atılırdı. Dönüşte böyle bir şey olmazdı. Tersine, atlara dokunmasanız da onlar koşmaz kayardı. **Salah Birsell** de tramvay surfu yapmak için rüzgar gibi inen tramvaylara -bu tramvayın kendini sürüklediği güne kadar sürgit olmuştur- atlardı.

Soğukkuyu da kahvelerle pıtraklı / Tramvayların son durağı da orasıdır.

Dedebaşı'nda kurulan pazara gitmek isteyenler de - **Yamanlar Dağı**'na da **Dedebaşı**'ndan tırmanılırdı- artık kendi ayaklarına binmekten başka çare bulamazlardı. **Dedebaşı**, sola sapıldığında, **İzmir-Ayvalık** yolu üzerindeydi. Lef lef bir yürüyüşle 20 - 25 dakikada alınırdı. **Soğukkuyu**'dan sağa sapınca da **Küçük Yamanlar**'la burun buruna gelinirdi. On-
dan ötesinde ise, **Naldöken**'e değin - ki yol burada **Alaybey**'den gelen yolla birleşir- şimdiki evlerden hiçbirini gör-
rüzmezd.

Soğukkuyu'dan dosdoğru yüründüğünde ise **Mezarlığı** var-
nırdı. Karşıyakalı ölümler de **Soğukkuyu Tramvay Caddesi**'-
nden geçirilip -o zamanlar cenaze arabası diye bir şey de pek yoktu- buraya taşınırdı. **Salah Birsell**'in babaevi de yol üstünde olduğundan bütün ölümler onun bilgisine sunulurdu. Pıştı o, dünyayı süsleyen bu bilgilerle karşılamamak için çokluk evin alt odalarına kaçardı. Ama paçayı kaptırdığı da olurdu. Bir kez yirmi yaşındaki genç bir ölüyle sarmaş dolay olmuştu ki hemen feleğe vire bayrağı açmıştı."

SALAH BİRSELL KENDİNİ ANLATIYOR

"Karşıyaka'da ilk oturduğumuz ev **İstasyon**'da, istasyonun hemen berisinde, önünden trenlerin geçtiği, bahçesi demirparmaklıklı bir evdi. Ben oraya altı aylıktan doğum yerim olan **Bandırma**'dan gelmişim. Dört yaşlarımda iken de **Bayraklı**'ya taşındık. Orada iki yıl şimdi **Bayraklı** ilkokulu olan (**İzmir-Karşıyaka** asfaltı önünden geçiyor ki eski burdan yol geçmezdi, bahçe gelir denize dayanırdı) taş binada oturduk. **Soğukkuyu Tramvay Caddesi** 118 numaralı eve gelip yerleşmemiz de 1925 yıllarında rastlar. Babam onu bir taşoca-

SALAH BİRSEL VE TRAMVAY CADDESİ

Türk Edebiyatının büyük ismi Salah Bırsel, çocukluğunun geçtiği Soğukkuyu Tramvay Caddesi'ndeki eski evini görmek için Karşıyaka'ya geldiği 1982 yazında Yaşar Aksoy ile birlikte.

ğı olan adamdan satınalmış. Adamın taşocağı olduğu için eve ocaktan bir sürü taş taşımış. Alt kat odalarının en az kırk santim kalınlığı vardı.

Ben ilkokulu Saint-Polycarpe Fransız okulunda okudum. Okul, çarşının bitiminde sağa demiryollarının üstünden geçen caddeye (Soğukkuyu Tramvay Caddesi) tam ters yöndeki sokaktaydı. O sokak doğru Çamlık'a çıkardı. O zamanlar Çamlık oldukça boştu. Bilirsiniz oradan da sahile varılırdı. Dame de Sion Fransız Kız Okulu da yine oralarda Saint Polycarpe'in ilersinde ve sağında idi.

Saint Polycarpe bir avlu içinde sıraya dizilmiş üç sınıftan oluşurdu. Her sınıfta iki yıl okunur ve okul altı yılda bitirilirdi. Sonradan Buca'daki Amerikan Kolejinde iki Türk öğrencisinin Hristiyanlaştırılmak istenmesi olayı üzerine ilkokul öğreniminin Türk okullarında yapılması yasası çıkınca okul da kapandı. Ama ben o zaman okulu bitirmiş ve Alsancak'taki Saint Joseph Kolejini (ortaokul) gitmeye başlamıştım. Orayı da üç yıl sonra 1934'te bitirdim. Bakalorya sınavı vererek Atatürk Erkek Lisesine girdim. Oradan da 1937'de mezun oldum. Edebiyat hocamız dokuzuncu sınıfta Zeki Beydi. Onuncu ve son sınıfta ise Esat Çınar'dı (Vasıf Çınar'ın kardeşi). İlginç bir öğretmendi. Önüne çıkan her yazarı sevmeydi. Ben de onun bu tavrını çok beğenirdim. Ama Yakup

Kadri'yi Anatole France'ı beğenirdi. Yaban'la, Allahlar Susamışlardı'yı sınıfta baştan sonuna değin okutmuştu. Okuyucu da her iki romanda bendim.

Tarih Hocamız Mithat Bey, Coğrafya Hocamız Ziya Yamanlar'dı. Her ikisi de babacan adamlardı. Tabiiye'ye de Çiftçi Necati gelirdi. Necati Bey soyadı yasası çıkınca lakabı olan Çiftçi'yi soyadı olarak almıştı.

Çiftçi Necati bir ara bizim mahallede de oturdu. Karşımızda, biraz ilerde Mahmut Celalettin Beyin evinde oturdu. Üç katlı bir evdi bu. Necati Beyin Gönül ve Zühal adında iki güzel kızı vardı. Bu evde bir aralık Mahmut Celalettin Bey de oturdu. Oğlu Muammer bir ara benim arkadaşım da oldu. Yanılmıyorsam, Atilla İlhan'ın babası Avukat Bedri Bey de Serbest Fırka yıllarında burada oturmuştur. Bizim mahallede oturduğunu bilirdim ama evi tam olarak anımsayamıyorum. Yalnız karşı sıramızda otururlardı. Çünkü bizim üstümüzde Tefik Beyin evi vardı. O da orada kız kardeşiyle otururdu. Altımızda ise Arabacı Mehmet Usta otururdu. Onun oğlu Saim de bir ara DP. zamanında DP'den milletvekili oldu.

Avukat Bedri Bey Hizmet Gazetesinin Sorumlu Müdürü idi sanırım. Serbest Fırka olaylarında tutuklanmış, üç gün sonra da bırakılmıştı."

Şairler Beldesi Karşıyaka

BİR ŞAİRİN YETİŞTİĞİ EV

Karşıyaka'da şimdiki Zübeyde Hanım Caddesi'nin sonundaki 118 numaralı ev, Türk Edebiyatının usta kalemi Salah Bırsel'i yetiştirmiştir. Bu ev yıkılmadan, "Salah Bırsel Müzesi" yapılması düşünülemez mi?..

YANIKOĞLAN (Niyazi Damla)
Duygusal ve Romantik bir şair olan Niyazi Damla, "Yanikoğlu" ismiyle ün yapmıştı. Karşıyaka ve aşk üzerine güzel şiirleri vardır.

RİFAT MORALI

Atatürk, Kurtuluş Savaşı ve vatan şiirleri ile tanınan Rifat Morali, Karşıyaka'da yaşamış ve burada ölmüş tanınmış bir edebiyatçıdır.

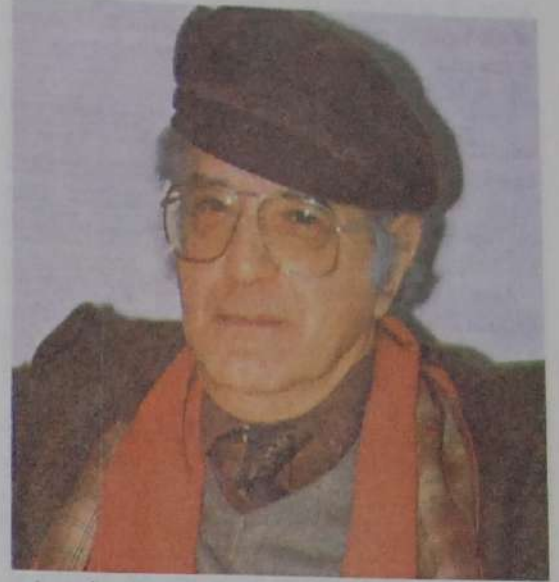

Ünlü Yazarlarımız, Karşıyaka İçin Ne Dediler?

SAMİM KOCAGÖZ

Sökeli olmama karşın tüm eserlerimi bu beldede yazdım. Uzun yıllardan beri Karşıyaka'da yaşıyorum ve yazıyorum.

ATILLA İLHAN

Tam bir Akdeniz kenti havasında gördüğüm Karşıyaka'da Çocukluk, gençlik ve olgunluk dönemlerimin belirli kesimleri renkli biçimde geçmiştir.

ŞÜKRAN KURDAKUL

İlk şiirlerimi Karşıyaka Ortaokulu son sınıta öğrenci iken yazdım. İlk şiir kitabın "Tomurcuk", Karşıyaka'nın güzelliklerinden doğmuştur.

TARİK DURSUN K

Karşıyaka gençlik anılarımın unutulmaz beldesidir. Hala o eski güzelliğini aradığım için, yeniden buraya yerleştim.

UNUTULMAZ KARŞIYAKA ANILARI

"Mahallede tam karşımda Aptullah Bey otururdu. Uzun boylu bir adamdı. Yaşlılıktan sırtı kamburlaşmıştı. Aynı evde kızı Seraser Hanımla Gümrük Müdürü olan damadı da otururdu. Onların Nuşin adında bir de kızları vardı. Belki iki kızları vardı ama şimdi pek çıkaramıyorum. Yalnız ben evimizde Karagöz perdesi kurup mahalle çocuklarını topladığımda onlar da gelirdi. Onlar o zaman benden de küçüktüler. Damla kadar bir şey.

Bizim evden aşağıya doğru (İstasyon yönü) gidildiğinde soldaki ilk sokaktan (Bu sokağın o zamanki adı Kavas Sokağı idi sonradan değişti) Kız Muallim Mektebine gidilirdi. Ablam Şehbal, Gazi'nin annesinin yattığı caminin aşağısında Türk Birliği İlkokulunu bitirdikten sonra üç yıl burada Kız Muallim Mektebinde okumuştur.

Aslında bizim mahalle yoksullar mahallesiydi. Kavas Sokağında Bakkal Zehra hanım vardı. Torunu Maide ile otururlar, kış geceleri bize tombala oynamaya gelirlerdi. Maide sonraları Beden Eğitimi Öğretmeni oldu. Şimdiler Balıkesir'de oturur. Yazları da Ören'dedir.

İlkokulu bitirdikten sonra ben her akşam Karşıyaka sahilinde iner ve arkadaşlarla saatlerce volta atardım. Bu arkadaşlar arasında Süreyya Cirik, Mehri, Senih, Muammer, Kampana Rıza, Melih ve daha başkaları vardı. Melih'lerin sahilde bir evleri vardı. Şimdi doktordur. Yine sahilde oturur. Soyadı da yanılmıyorsa Abidinoğlu'dur. Medih'le Senih'le sahilde çok küçük bir evde otururlardı. Sinemanın üst yakasında. Onun hemen bitişiğinde de Muammer'in (Mahmut Celalettin'in oğlu) evi vardı. Üç katlı bir evdi bu. Ama pek dar bir şeydi. Hemen göze çarpardı. Şimdi yine orada.

-Ben Soğukkuyu Mahallesi, 118 No.lu ev, Soğukkuyu Tramvay Caddesi şiirlerimi 1940'tan sonra İstanbul'da yazdım. Ama şiire ilk 118 numaralı evde başladım. İlk şiirim de Atatürk Erkek Lisesi 1937 yılı mezunları albümünde yer aldı. Şiirin ilk iki dizesini söyleyeyim:

Yanıyorum bu gece, yanıyorum bu gece

Yıldızlarla beraber bak sana ne diyorum.

gerisinde de hiç gerek yok sanırım. Ama size daha ertesi yıllarda yazdığım bir şiirimi okuyayım:

AKŞAM

Günü bohçayla katla

Sesler toprağa döndü

Minderden bin zorlukla

Ninem yatağa döndü

Bir kızcağız çilede

Uzaktaki kalede

Son erkek mahallede

Pancur sokağa döndü.

Mangal yandı mı derken

Babam avluya girdi

Çamaşır toplanırken

Annem suyu devirdi

Bir genç baktı ansızın

Tadına komşu kızın

Kardeşim kapımızın

İpini yutuverdi.

Benim 118 numaralı evde yazılmış 23 kadar şiirim vardır. Akşam da onlardan biri. Bunları 1939 yılında "Orijinal Adam Kendini Yedi" adı altında toplayacaktım. Olmadı. Sonra da benim şiirim değişti. 1939'tan sonra Ben onları bir kenara ittim. Bütün şiirlerimi **Köçekçeler** adıyla yayınladığımı vakit elim yine onlara varmadı.

KARŞIYAKA SAHİLİNDE VOLTALAR

Bunlarda Necip Fazıl'ın etkisi sezilir. Akşam şiiri başka. O daha başka etkiler taşır. Ne ki benim ilk şiirlerim Necip Fazıl'ın etkisiyle yazılmıştır. Sonra da Nazım Hizmet etkisi başladı. Bir süre, kısa bir süre- onun etkisiyle de kimi şiirler yazdım. Ama bu etki daha çok serbest vezin biçiminde görünüyordu. Bu dönemimden bir şiir Bezigan adıyla Servetifünun'da yayımlandı, sonradan. Ötekileri ise yitirdim.

-O zamanlar İzmir'de şiir ortamı diye bir şey yoktu. O yıllar tanıdığım ve sevdiğim biricik şair Nahit Ulvi Akgün'dür. O Alsancak'ta otururdu. Ben de 1936, 1937 yazlarını akşamları Kordon'da volta atmakla geçirdiğim için- akşamın 18'inden 22'sine kadar tam dört saat onunla her akşam buluşurduk. Bu voltalara 3. Beyler Sokağından Macit Şaş'la şimdi doktor olan ve Karşıyaka'da Bostanlı'da oturan Mustafa Mertoğlu da katılırdı. Mertoğlu ile lisede son sınıfta arkadaştık. Her teneffüste beraber soluklanırdık. öğle tatillerinde de Ya Sait Faik'in, ya da Sabahattin Ali'nin öykülerini okurduk.

Ben o zamanlar Yücel dergisi dışında hemen hemen hiçbir dergi izlemezdim. Varlık dergisinin varlığından bile haberi değildim. Ama Cahit Sıtkı'yı "Ömrümde Sukut" kitabından tanırdım. Necip Fazıl'ın da "Ben ve Ötesi" kitabını sık sık okurdum. Nazım Hizmet'in de "Gece Gelen Telgraf", "Benerci Kendini Niçin Öldürdü" kitaplarını edinebilmiştim. O zamanlar Nazım'ın kitapları bulunmazdı piyasada. Bende "Gece Gelen Telgraf" da daktilo ile çoğaltılmış bir nüsha idi."

Karşıyaka, Salah Bırsel için çocukluk anılarının unutulmaz bir köşesidir. Atlı tramvayları, nefis sahili, canım dostlukları ve ünlü Karşıyakalı üstad şair Tokadizade Şekip gibi maruf simalarıyla bu kent, Türk Edebiyatı'nın bu dev kalemi için en değerli gizli anılar yuvasıdır şüphesiz...

ATILLA İLHAN'IN AKDENİZ KASABASI

Ünlü Türk yazarı Atilla İlhan ve kızkardeşi film artisti Çolpan İlhan da Karşıyaka'nın yetiştirdiği sanatçılardır. Karşıyaka'nın tanınmış avukatlarından ve daha sonra kaymakam olan Bedri İlhan Bey'in çocukları olan Cengiz İlhan (İzmir eski Baro Başkanı), Atilla İlhan ve Çolpan İlhan, çocukluk ve gençlik yıllarının oldukça önemli bir bölümünü bu belde geçirmişlerdir.

Atilla İlhan "Bela Çiçeği" isimli şiir kitabının "Meraklısı İçin Notlar" bölümünün başında şöyle der:

"O yaz, İzmir'deyim: Zübeyde Hanım Caddesi'ndeki sa-kız biçimi evimiz, henüz yıkılmamış; akşamüstleri arka bahçede çay içiyor, geceleri, yeni bir Paris yolculuğu kuruyorum..."

Yine aynı kitapta, Atilla İlhan bazı şiirlerinin esin kaynağını şöyle açıklar:

"O yıllarda, özellikle İzmir'de, bazı genç kızlar, telefonla beni arardı, kimisi adımı verir, kimisi vermez, bazısıyla Kültürpark'ta, ya da Karşıyaka'da bir deniz kahvesinde buluşuruz, konuşuruz..."

"Karşıyaka'daki ev, serüven aralarında bana bir sığınma limanı görevi mi görüyordu ne? Gelir bir zaman kalırdım, yaşadıklarımı hatırlar, yaşayacaklarımı tasarlardım..."

"... İzmir'de, birbiriyle karşıt, iki şekilde etkilendiğimi sanıyorum. Birincisi, 1920'li yıllarda, Ege bölgesinde dünyaya gelmiş her çocuğun, ölüncüye kadar üzerinde taşıyacağı etki ve, üç yıl Yunan işgali altında kaldıktan sonra bizim asker tarafından kurtarılmış bir şehrin dolu dolu yaşadığı 'kuva-yi milliye etkisi'. Annemin ailesi, işgali bütün dehşetiyle yaşamıştı: Menemen katlimanda, büyük dedem 'Arap' Hasan efendi, büyük dayım Esat efendi, İstasyon civarındaki evde, bütün bir gece Yunanlıya silahla direndikten sonra, sabahleyin kurşuna dizilmek üzere iken, tesadüfen kurtarılmış, Yunan Divan harbine çıkarılarak mahkum edilmiş kişilerdir. Çocukluğum onların hikayesini dinleyerek geçti. Annem, işgalde, çocukluktan genç kızlığa geçiyor. Hâlâ daha o günlerin lafı açıldı mı, heyecanla ürperir: 'Yunan'ın İzmir'den kaçışını, 'Bizim asker'in' gelişini gözyaşlarıyla anlatır. Bütün bunları çok küçük yaşından başlayarak dinlemiş (kimbilir kaç kere) bir çocuğun kuva-yi milliyeci bir fikir ve heyecan tabanı olmasına şaşmalı mı?

İkinci etki, buna karşıttır dedim. Açıklamaya çalışayım. Çocukluğumuzda asıl gâvur İzmir'den pek bir şey kalmamıştı ama, meğer şehrin havasına Akdeniz şehirlerine mahsus pek çok şey sinmiş imiş! Ben bunu çok yıllar sonra, özellikle İtalyanların Akdeniz şehirlerini gördükten sonra anladım. Çoğumuz İzmir'de (hassaten eski İzmir'de) bir Rum şehri niteliği olduğunu sanır. Hayır, daha çok İtalyan havası vardı. Rumlar gitmiş, çoğu katolik (dolayısıyla İtalyan etkisi altındaki) levantenler kalmıştı. Doğrudan doğruya İtalyan olanlar da vardı. Karşıyaka'daki vilalalarının pencerelerinden sokaklara opera aryları taşar, yaz geceleri venüs burunlu İtalyan kızları deniz banyolarında Tino Rossi'nin şarkılarını mandolinle çalardı. Öyle sanıyorum ki, İç Anadolu ya da Güneydoğu Anadolu kökenli okur ve yazarların, benim sanatımda asla affedemedikleri, bir türlü da alışamadıkları Avrupa havası, çocukluk İzmirimin bu çok Akdeniz, biraz da İtalyan özelliklerinden gelmektedir."

KARŞIYAKA'DA YAŞAYAN ÜNLÜ ROMANCI: SAMİM KOCAGÖZ

Dünyaca ünlü roman ve öykü yazarımız Samim Kocagöz, 1950'li yıllardan beri Karşıyaka'da, şimdiki Girne Caddesi'nin girişinde bahçeli tek katlı bir evde yaşamaktadır.

35 yıldır Karşıyaka'da yaşayan Söke doğumlu Samim Kocagöz, "Kalpaklılar, Doludizgin, Onbinlerin Dönüşü, İzmir'in İçinde" gibi Türk edebiyatının dev romanlarını hep Karşıyaka'daki bu mütevazı evinde kaleme almıştır.

1950'de "Sam Amca" isimli öyküsüyle New-York Herald Tribune ve İstanbul gazetelerinin düzenlediği Dünya Hikaye Birinciliğinde Türkiye birincisi olan ve bu hikayesi 14 dilde çevrilip 23 ülkede yayınlanan Samim Kocagöz'ün eserleri, günümüzde yabancı dillere en çok çevrilen Türk eserleri ara-

sında sayılıyor.

Gençliğinde futbol oynamış olan Samim Kocagöz, sporu dikkatle izleyen bir kişi olarak Sökespor, İzmir'de ilk yerleştiği semtin takımı olan Göztepe ve bağrında yaşadığı Karşıyaka'nın puan cetvellerindeki konumunu gözden kaçırmamaya özen göstermekte.

ŞÜKRAN KURDAKUL'UN İLK ŞİİRLERİ

Tanınmış edebiyatçılarımızdan, yazar ve şair Şükran Kurdakul da Karşıyaka'dan etkilenecek ve ilk şiirlerini bu kentte yazmış bir sanatçıdır. Şükran Kurdakul, Karşıyaka ile ilgili özgeçmişini şöyle anlattı:

1927'de İstanbul'da doğdum. Karşıyaka Ortaokulu'nu 1943'te bitirdim. Karşıyaka Lisesi ikinci sınıfında okuldaki ayrılma zorunda kaldım. 1948 Haziran'ına kadar Karşıyaka'da yaşadım.

İstanbul Atay Yayınevi'ni kurdum. 1958-1976 yılları arasında "Eylem" ve "Ata" dergilerini çıkardım. Şiir, Öykü, araştırma kitaplarının sayısı yirmiyi buldu. Cumhuriyet, Vatan, Akşam gazeteleriyle Yön, Ant, Somut ve belli başlı sanat dergilerinde ikiyüzlü aşkın yazı ve incelemem yayınlandı.

İlk şiirlerimi Karşıyaka Ortaokulu son sınıfta öğrenci iken İstanbul'da yayınlanan "Yarım" ve "Yedigün" dergilerine gönderiyordum. Hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerdi bunlar, sonradan 1943 yılında bir kısmını derleyerek "TOMURCUK" adlı küçük kitapçıkta yayınladım. Bu dönem deneyimlerimden çoğu İzmir'in özellikle Karşıyaka'nın doğasal güzelliklerinden kaynaklanır. O tarihlerde Karşıyaka Halk Evi'nin düzenlediği "Edebiyat Geceleri"nde okuduğum şiirler coşkuyla karşılanıyordu. Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanımın ölüm yıl dönümlerinden birinde "Halkın Sesi Gazetesi"nde yayınladığım bir şiiri şimdi sizinle konuşurken anımsıyorum.

O dönem Karşıyaka'nın doğayla uyum halinde bir görünümü vardı. Biz kentin tümüne sahipmiş gibi duygular içinde bulurduk kendimizi. O şimdi tek tük kalan eski yapılara benzer bahçe içinde evler, Karşıyaka'nın insan eliyle kazandığı güzelliklerin simgesi gibiydi. Doğrusu hızlı ve çarpık kentleşme İzmir'de en büyük darbeyi Karşıyaka'ya vurmuştur. Halâ Kordonboyu'ndaki yapıların "bitişik nizam" olması izninin nasıl verdiğine hayret ederim. Bizim yetiştiğimiz yılların denizi, yakamazlarını, pırl pırl suyunu belleklerimizden başka bir yerde bulmak mümkün değil. Bu bende toplumsal bir acı derinliğindedir. 1976'da onüç gün süren uzun bir gezi izlenimleri yazımda Cumhuriyet'te bu konuya ayrıntılarıyla değinmiştim. Ama çarpık kentleşme bizim duyarlılığımızın üstünden nice Asfalt Osmanlıları geçiriverdi.

Öncelikle uzun yıllar Halkevi Başkanlığı da yapmış olan Asım Kültür'ü anmak isterim. Yıllarca Kültür, İzmir Kültür Dergisi'ni çıkaran, uzun süre Yeni Asır'daki köşe yazılarıyla çağdaş düşün değerlerini kalabalığa ulaştıran Asım Kültür, yorulmaz bir kişiliğe sahipti. Aynı dönemde Kuva-yi Milliye'ye, Kurtuluş Savaşı'na katılmış kişilerden Tahir Bor, Hüseyin Avni Ozan, İzmir Yollarının bestecisi Ahmet Yekta Bey, besteci Ferit Hilmi v.b. coşkularıyla ulusal bağimsızlık sembelleri gibi görünürlerdi bize. Ayrıca bizden önceki kuşağın "Renkli sima"larından bazıları da

anımıyorum. K.S.K.'nin ünlü ve yırtıcı futbolcularından Göbek Hidayet, Tom Dünder, sonra Lemi, çelebiliğiyle ünlü Kasap Kemal.

Ben geçmiş günümüze ve geleceği doğru kültürel katkılarıyla değerlendiren bir anlayışa sahibim. Şimdiki Karşıyaka benim yaşamımın önemli bir dönemindeki güzellikleri düşsel olarak yaşamaya vesile olur. Benim için bu duyarlılık söz konusudur.

TARIK DURSUN K.'NİN VAZGEÇEMEDİĞİ KARŞIYAKA

Yine ünlü yazarlarımızdan **Tarik Dursun K.**'nin da gençlik anıları içinde Karşıyaka'nın oldukça önemli bir yeri vardır. İzmirli olmakla her zaman öğünen yazarımız, İstanbul'da zirvede olduğu bir dönemde, Karşıyaka'ya yerleşmekle, bu beldeyi ne çok sevdiğini ispat etmiştir. Bostanlı'da Şehitler Caddesi sonunda tren yoluna yakın bir ev alan **Tarik Dursun K.**, şimdi bize gençliğinin Karşıyaka'sını anlatsın:

"İnsan yaşlandıkça belleği de giderek gücünü yitirir sanılır. Doğru değil gerçekte. Tam tersi, çok geçmişte kalmış nice olguları en ince ayrıntılarına varıncaya dek anımsayabiliyor. (Başıma geldiğinde çok şaşıyorum buna ben de.)

Karşıyaka'nın sahilden hayli gerilerde kalmış (şimdi elbet) o zamanlar Reşadiye diye anılan (bugün de adı öyle mi bilmiyorum), sonu demiryoluna dek uzanan bir ince sokağın tam ortalık yerinde, iki katlı bir evdi bizim evimiz. Önünden her geçişte ağabeyim gösterirdi bana. Hiç bir özelliği olmayan herhangi bir İzmir eviydi işte. Duvarları taştan örülmüş, pencereleri demir pancurlu, kapıdan içeri girdiğinizde mevsim yazsa yüreğinizi dinlendirecek bir serinlik; kışsa, İzmir ayazağından sizi bir çırpıda kurtarıverecek tatlı bir mangal sıcaklığına eşit bir sıcaklığa sahip bir yarım taşlık hemen karşıcı çıkıverirdi size.

Evin iki katından birincisi düzayaktır İzmir evlerinde. Hafif dirsek vermiş bir taş merdivenle ikincisine çıkılır. Birinci katların tavanları alçak yapılmıştır. Genellikle kışları yatma dışında evdekilerin bütün yaşamları bu birinci katlarda geçer. Mutfak, tuvalet, yüklük yerine geçecek bir küçük odacık dar bir koridorun iki yanında sıralanmışlardır. Oturma ve yemek odasının (ya da odalarının) bütün pencereleri sokağa bakar. Arada, oda bütün bütüne karanlık kalmasın diye bahçeye dönük bir ikincil penceresi daha vardır. (Eski İzmir evlerinin bir unutulmaz özelliği mutlaka bir bahçesinin de olsaydı. Bahçede yasemin, akşamsefaları, ful, kasımpatları, kan kırmızı mayıs gülleri, karanfiller, mör menekşelerle sardunyalar, yerine ve mevsimine göre durmaksızın açar, evin insanlarını çiçeksiz bırakmazlardı. En görkemli ağaç ya nardı ya da turunc. Onu Hintelması izlerdi. Baharda Bostanlıköy'den gelen tavlınmış toprak kokusuna ekili bostanların kokusu karışır, çevre bahçelerdeki narenciye çiçeklerinin kokusunu da yanına katarak hepsi birden denize inerdi.)

Bir zamanlar İzmir'de deniz de vardı, biliyor musunuz? Karşıyaka sahilinden, vapur iskelesinin onlardan çocuklar don paça denize girerler; Alaybey'ine doğru taşlar üstüne sıralanmış nice insanlar balık avlardı.

REŞADİYE VE BOSTANLI DÜŞÜNCELERİ

"Çok öteelerde, adı Deniz Bostanlı'sı'na çevrilmeden önce Papaz olan en uçtaki balıkçı köyünün hemen arkasına düşen yerler tümüyle bataklık, sazlıktı.

Orayı bir kaç akıllı bakla tarlasına çevririr, adam boyunu aşan kargılarla ya da kargılar ormanıyla bir avuçluk bakla toplayacağım diye savaşırdı dururdu. Kıyı boyunca atlı tramvay işlermiş, annem anlatırdı. Gülmüştü hikayelerdi çoğu. At inatlaşıp, gitmekten vazgeçer durur, yolcular inerler ve tramvayı itmek zorunda kalırmış. Tramvay yolcuları bir ailenin bireyleri gibiymişler. Herkes birbiriyle tanışmış. Kimin evinde ne var, kim kiminle ilişkili, kim ne kazanıyor, ne iş yapıyor? Bilirlermiş. Hastalıklarını da. Hal hatır sorulur, yakınlık gösterilir, tramvayda belli olan yerlere kimse sahip çıkmaz, bekler; o gün o saatte gelmedi mi, kaygılanırlarmış, evlere haberler salınırmış.

Reşadiye o tramvay yolunun tam ortasına düşüyordu. Atlı tramvayı görmedim, yetişemedim diyorum ama zorladığım halde tramvay kalkınca yerini ne aldı, bir türlü bulup çıkaramıyorum. Otobüs mü? Elbette ama nasıl bir otobüstü bu? Ne markaydı, hangi ülke malıydı? (İzmir'de benim kuşağımın unutamadığı tek otobüs, Vorosilov'dur. Rusların İzmir Fuarı'na gösteriş için getirdikleri otobüsü, sonradan götürmeyip Belediyemize armağan etmişlerdi. Vorosilov'du sanıyorum bu 'jest'i yapan. O nedenle otobüsün adı da Vorosilov kalmıştı.) Kadınlar banyosu ya Reşadiye'nin alt yakasına düşüyordu, ya da biraz yukarılara. Denizin üstünde tahta perdeyle çevrilmiş, içinde kadınların caddeden geçen erkeklerce duyulmasında hiç bir sakınca görmedikleri taze kahkahalar atarak yüzdükleri (yüzdükleri sözcüğü kullanılmış bir kelimedir: Çünkü suyun yüksekliği ortaboylu bir kadının göğüslerine ancak varan bir seviyede idi.) bu minik (ve ilkel) havuzcu duruşa da adını vermişti: Banyolar!

Karşıyaka'nın kara Bostanlı'sı (yani demiryolunun geçtiği, şimdi Nergiz diye anılan) o günlerde ne Nergiz'di, ne kara Bostanlı'sı. Bostanlıköy'dü. Tren, bacasından dumanlar çıkarak gelir, durur; kalkışını anlı şanlı düdükle haberler, sonra alır başını Tomaza'ya (sonra adı Hacı Hüseyinler, sonra adı Şemikler olan) doğru giderdi.

İzmir'den göçtükten sonra her hafta belirli günde annemle birlikte bu Bostanlıköy'deki ninemle, İsmail dayıma ziyarete gelirdik. O tren sefasında üzümlü kurabiye satan kırmızı yanaklı, beyaz önlüklü satıcıyı da hiç unutmadım.

Kuşkusuz, trenin durmasıyla birlikte vagon penceresinden demir elleriyle bir kavrayışta kuş gibi uçarak beni kaptığı gibi omuzlarına oturan delikanlılar delikanlısı İsmail dayımı, karagözlü (ne kadar da büyük gözleri vardı, hiçbir yaşlı kadında o kadar büyük gözler görmemiştin) ninemi, öğlen yemeğine yetiştirilen domatlı et kavurmasını, Memedali Ağa'nın mandalina bahçelerini, Abidin beylerin sarı kayısı eriklerle incir ağaçları dolu bahçelerini, topal beygirli dönme dolabı, Güzin ablamları, arkadaşım Fahri'yi; kardeşleri Necdet'i, ikizleri; suları gür gür akan kolsuz tulumbamızı, ninemin iki kumrusunu, anlatıla anlatıla eskitemeyen Yunan işgali hikayelerini nasıl unuturum?

Hiç unutmuyum?

(Bunların çoğunu "Bahriyeli Çocuk" adlı hikayeler kitabımda anlattım.)

SANATÇILAR BELDESİ KARŞIYAKA

Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarında bazı ünlü Türk şairlerinin Karşıyaka'da oturduğunu görüyoruz. Başta Servet-i Fünun Ebediyatının tanınmış isimlerinden **Tokadizade Şekip Bey** olmak üzere, Bektaşî şairi **Mehmet Şevket Efendi**, **Halil Safi Bey**, İttihat ve Terakki Cemiyetinin ünlü şair politikacılarından **Nesimi Sarım bey**, **Rafit Morali** ve **Osman Bey**'i bu grup Osmanlı şairleri içinde sayabiliriz. Yaşamlarının son ve en verimli dönemlerini Karşıyaka'da geçiren bu şairler, şimdi Soğukkuyu Kabristanının sessizliğinde uyumaktadırlar.

Tanınmış öğretmen şairlerden merhum **Macit Aray** ve merhum **İbrahim Zeki Burdurlu** da Karşıyaka'da yaşamış sevimli, insancıl ve unutulmaz kişilikte sanatçılardı. 1960'lı yılların ünlü Varlık Dergisi Kadrosunda yer alan Atatürkçü öğretmen **Şair Rıza Apak** ta öğretmenliği süresince ve emekliliğinde Karşıyaka'da yaşamış ve bu belde üzerine güzel şiirler yazmıştır. Karşıyaka eski Cumhuriyet Savcısı ve yeni Avukat **Berlin Taşan**'ı da, evi Küçükalya'da olmasına karşın Karşıyakalı sayabiliriz.

Saçlarına kır düşmüş olan ancak hala gençlik iddiasında olan, bir başka Karşıyakalı şairler kuşağında ise şu isimler vardır: **Abdullah Neyzar Karahan**, **Yılmaz Yeğin**, **Hidayet Karakuş**, **Mehmet Orhan Doğanuğ**, **Metin Pütmek**, **Ali Özpalkanlar**, **Özcan İlter**...

Abdullah Neyzar Karahan, sevdâ şiirleri yazmaya devam ediyor. **Yılmaz Yeğin** yine şiir ile felsefeyi birleştiren şiir matineleleri düzenleyip, içten şiirselliğini sürdürüyor. **Hidayet Karakuş**, "Kemeraltı Şiirleri" kitabıyla yepyeni bir kent ozanı iddiası ile şiirinde yeni bir boyut açtı. **Metin Pütmek**, şarkı sözlerini yazmaya devam ediyor. **Ali Özpalkanlar**, şiiri bıraktı. **Mehmet Orhan Doğanuğ**, Oluşum Dergisi temsilciliğinin yükünden olsa gerek, şimdilerde az şiir üretiyor. **Özcan İlter** ise, Gazi Lisesi'nde öğretmenlik yapıyor.

Bu grubun içinde, **Taylan Çamdoruk**'u, **Mine Nalçacı**'yı "Kardelana" isimli enfes bir şiir kitabı yazmış olan Bostanlı'lı **Ece Şenay**'ı sayabiliriz.

Asım Öztürk; ise 70 kuşağı Türk şairlerinin dönemli isimlerindendir. Çalışkan, duygulu ve güçlü bir şair olan **Asım Öztürk**, harıl harıl İzmir şiirleri yazmakta. "Mavi bir Sancıda" isimli kitabı, baştan başa İzmir destanıdır...

Genç kuşak Karşıyaka Şairlerinden **Mehmet Mümtaz Tuzca**, **Halim Yazıcı** ve **Fergun Özelli**, beldenin en çok gelecek vadeden önemli şairlerindendir.

Yine genç Karşıyakalı bayan şairlerden **Sevin İşlegen**'den burada söz etmemiz gerekir.

Tokadizade Şekip'ten başlayıp, **Atilla İlhan** ve **Salah Birsel**'le devam ederek, **Fergun Özelli** ve **Asım Öztürk** gibi duygulu yüklü genç şairlere uzanan bir geniş kuşaktır, Karşıyakalı şairler..

Bu kuşağın daha kalabalıklaşmasını ve giderek ünlenmesini diliyoruz...

Karşıyaka Ressamlar arasında merhum **Vedat Mavitan** ile oğul heykeltıraş ressam **Bihret Mavitan**, merhum **Celal Uzel**, merhum **Macit Aray**, **Emel Ünver**, **Necla Erbakır**, **Coşkun Şenol**, **Çetin Erokay**, **Tülin Erkardeş** ve **Çatı Grubu**, **Bedri Kökten**, **Bilal Erdoğan**, **Adem Genç** ve **Füzen Sanat Galerisi** sahibi **Yılmaz Seylan**'ı sayabiliriz.

EN GÜZEL KARŞIYAKA ŞİİRLERİ

KARŞIYAKA ŞARKISI

O, al yanaklı, hilâl kaşlı güzel yüzünle
Görünürsün uzaktan gelinlik kızlar gibi,
Benzersin koklanmamış, yeni açılmış güle
Ruhları cezb edersin parlak yıldızlar gibi

Seni kıskanır güzel kızlar düşer meraka
Yaşa cihan durdukça yaşa sen Karşıyaka

Pempe hülyalar doğar kızıl ufuklardan
Gülçehreni yaldızlar altın renkli bulutlar,
Her sabah bülbüllerin sesleriyle uyanan
Koyunundaki insanlar bahtiyardır, bahtiyar

Seni kıskanır güzel kızlar düşer meraka
Yaşa cihan durdukça, yaşa sen Karşıyaka
HÜSEYİN AVNİ OZAN

İŞTE HAYAT...

Karşıyaka'da ister ekim ister nisan sabahında
Yalıda güneş altında bir başına olacaksın
Uzakta Çatalkaya İzmir, yanında martılar
Bir duru gök mavisine bakacaksın
Bir yosun yeşili sulara
O kadar...

Karşıyaka'da Zeki'nin kahvesinde ayazda
Ayazda soba başına kurulacaksın,
Ak başlar göreceksin yorgun başlar
Nargile kokuları öksürükler duyacaksın,
Derken bir dalıp gideceksin uzaklara,
O kadar...

Karşıyaka'da yapışkan yaz gecesinde ortaklıkta
Kaynaşan insanlara bakıp kalacaksın,
Güzel çirkin boy boy renk renk... ama insanlar,
Ayaklarınla gözleriyle yüreğinle karışacaksın
Söyle bir "neden"siz aralarına,
O kadar...
RIZA APAK

KARŞIYAKA

Burda geçen geceler ve gündüzler başkadır
Konuşan diller başka, gülen yüzler başkadır.

Karanfil, Hanımeli, Yasemin, Sümbül, Lale;
Türlü çiçekleriyle bahçedir hep mahalle

Bir evde gül kokarsa, bir evde leylak kokar
Karşıyaka burası, taş kokar, toprak kokar.

Havası can tazeler, suyu enfes buranın
Vurgunu, hayranıdır yurtta herkes buranın.

Hayali cihan değer zamanlar saklı burada,
Büyük küçük herkesin kalır her aklı burda.

Buraya gelen insan asla gitmeyi bilmez
"Burda çiçekler solmak, mehtap bitmeyi bilmez"

Herbiri dilde destan halde burda duranın;
Cennet ya burasıdır, ya altıdır buranın.

Bir Yanıkoğlu olduk görelî bu beldeyi,
Güzelleri sayarken şaşırırım elde'yi...
YANIKOĞLAN (Niyazi H.Damla)

GECE DE KARŞIYAKA
Şafakla birlikte çiçeklenir gözlerin
Bir uzun gecenin bitiminde
Soylu kanatlarını çırparak süzülen
Bir martıdır balkıyan bakışın

Neler geçiyor aklımdan şafakla birlikte
Bağrımda gecenin çiçekleri
Sürüp gidiyor acısı derinlere
Bir hüznün körtezidir balkıyan bakışın

Direnin bir gücün karşı konulmaz kıyısında
Büyüyor durgun suyunda zaman
Titreyen umuttur yasak duygular
Biraz hüznün balkıyan dudağında

Kanıyor Karşıyakanın damarı yüreğimde
Duraksız bir boşlukta ölüm ulağıdır kuşlar
Estikçe rüzgar bir başka renge dönüşür denizin
Sürer sızısı kıyılarda baklıyan gecenin
A.NEYZAR KARAHAN

KARŞIYAKA'YA ÖVGÜ
Pırlanta bir gerdanlıksın,
Pırıl pırılın ışıksın,
Umut kadar aydınlıksın
Dost gülüşlü Karşıyaka.

Yaseminin, hanımelin,
Çiçek çiçek bahçelerin,
Bahçelerde şen evlerin
Gül kokulu Karşıyaka.

Hayra çıkar rüyaların,
Destan destan sevdaların,
Güler yüzlü insanların
Sevgi dolu Karşıyaka.

Renk çümbüşü sahillerin,
Meltem meltem güzellerin,
Yağmurusun gönüllerin
Huzur yolu Karşıyaka.

Tarifsiz güzellik sende,
Mayıs Mayıs şenlik sende,
Nazlı bir incelik sende
Ey sevgili Karşıyaka!...
ŞAHİN CANDIR

MORALİ KARDEŞLER, SOĞUKKUYU'DA UYUYOR!

Ünlü Karşıyakalı Şair Rifat Morali ile ağabeyi Kuvayi Milliye Kahramanı Halit Morali, Soğukkuyu'da yan-
yana uyuyorlar. Ortanca kardeşleri olan "Müterek'e'de İzmir" kitabının yazarı tanınmış sigortacı Nail
Morali ise, İstanbul'da vefat ettiği için aralarında yok!...

KARŞIYAKA'DA MUSİKİ YAŞAMI

"... Eski İzmir'in zengin bir musiki yaşamı vardı. Frenk müziği ve gerekse divan musikisi, Selanik ve İstanbul'dan sonra İzmir'de karşılaşmış, çatışmış ve kaynaşmış yeniden birbirini etkilemişti. Karşıyaka, bu oluşumda önemli roller oynadı..."

Gözlerimizi bir an için 2. Meşrutiyet dönemi İzmir'ine çevirelim. 1910 yılları İzmir'inde; Frenk Mahallesi, baştan başa gazinolar ve çalgılı alemler resim geçicidir. Kordonboyu, Viyana'dan, Atina'dan, Paris'ten okrestaları gelen gazinolar, kafeşanlar, tiyatrolar ve tavernalarla tıklım tıklım doludur. Pozidon, Haylayf, Kramer Palas, Odeon, Kolonoridis, Smyrna Tiyatrosu, Sporting Kulüp, bu müzikli eğlence yerlerinin başlıcalarıdır. Bu batı müziği olgusu, tabii ki, frenk toplumunun kültüründen kaynaklanıyor, İzmir'de ve Karşıyaka'da bu tür müzikten hoşlanan binlerce insan yaşıyordu.

Frenk Mahallesi'nin ve Karşıyaka'nın sahil kısımlarının dışında ise, bambaşka bir müzik kendini icra ediyordu. Üdün ve kanunun semai nağmeleri, müslüman kesimlerin pancur aralarından dışarı sızmakta, evlerin cumbalarından sokakları gözliyen başörtülü hanımların dillerinde hüzzam'lar, mahur'lar, kürdili hicazkar'lar dolanıp durmaktadır...

İzmir'in o yıllarda en ünlü divan müziği icracıları Santo Şikari ve Şeyh Cemal Efendi idi... Udi Zeki Duygulu ve Bağdar Rakım Elkutlu, gittikçe ünlü olarak kentten musiki camiasını hızla geliştiriyorlardı. Ancak Türk Musikisinin yaygın bir şekilde etkin olması, İzmir'in kurtuluşundan sonra gerçekleşmiştir.

İzmir'in Kurtuluşu, o yıllara kadar düzensiz olarak yapılagelen, tekke musikisi, gazino ve kiraathanelerde özellikle ramazan gecelerinde sahurılara kadar devam eden incesaz alemleri, düğünlerdeki fasıl ve köçekçe gösterileri, evlerdeki kına geceleri eğlenceleri, Dana Bayramı orta oyun ve zeybekleri gibi çalışmaları, daha toplumsal ve sanatsal bir oluşuma akıtmıştır. Musiki Cemiyetlerinin kurulması ve halka dönük konserlerin yaygınlaşması, bu gelişmeyi hızlandırmıştır.

KARŞIYAKA MUSİKİ MAHFİLİ...

İzmir musiki yaşamındaki önemli gelişmeler sonucunda, 1928 yılında Karşıyaka Musiki Mahfili kuruldu. Osman Zeki Koylan'ın başkan olarak görev yaptığı mahfilde, öğretmen ve ressam Hüsnü Onat, Şeyh Cemal Bey, kemani Osman Şenel gibi ünlü musikîşinaslar, hem öğretmenlik, hem de yönetim kurulu üyeliği yapıyorlardı. Şimdiki Halk Eğitim Merkezi binası o zamanlar Musiki Mahfili idi. Geceleri, mahfilin bahçesi musiki aşığı üyelerin aileleri ile doluyor. Tokadizade Şekip Bey, Dede Remzi Zeytunzade ve Neyzen Tevfik, Mildanzade Tevfik gibi ünlüler mahfile gelerek konserleri izliyorlardı.

Konserleri gerçekleştiren grubun isimlerini incelediğimiz zaman, musikinin Karşıyaka'da halk içinde yayılırken oldukça başarılı olduğunu gözlemliyoruz. Örneğin 17 Mayıs 1929 ta-

rihli konseri şu isimler gerçekleştirmişti:

Keman: Nadire Hanım, Neriman Hanım, Seviye Hanım, Avukat Agah Sabri, Tuhafiyeci Hakkı, Mobilyacı Ekrem Bey.

Ud: Meliha Hanım, Nîmet Hanım, Ziraat Mühendisi Şerif Bey.

Ney: Şeyh Cemal Efendi.

Viyolonsel: Şinasi Karaosmanoğlu

Kemence: Ahmet Bey

Piyano: Cemil Bey

Okuyucu: Şükran Hanım, Belediye Memuru Mustafa, Manifaturacı Mustafa, Tesviyeci Hüseyin.

Karşıyaka Musiki Mahfilindeki çalışmalar, çok geçmeden tüm Karşıyaka'nın ilgisini çekti. Konserlere daha çok insan geliyor ve musiki dersi alan gençler hızla çoğalıyordu. Çok geçmeden Karşıyaka'nın hanımeli yasemin kokulu sokaklarında açık pencerelerin çoğundan ud, kanun veya keman sesleri sızmaya başlamıştı. Musiki sevgisi bir tatlı sevgili gibi, Karşıyaka'yı sarıp sarmaladı. İzmir tarafında Rakım Elkutlu ve arkadaşlarının olumlu ve eşsiz çalışmaları da bu gelişmeye etkin olmuştur. Karşıyaka Kız Muallim Mektebi de Musiki çalışmalarında etkin bir konuma gelmişti.

Bazı memur yöneticilerin İzmir dışına tayin olması üzerine, Karşıyaka Musiki Mahfili 1932'de dağıldı, ancak 1943'lere doğru Halkevi olarak düzenlenen aynı binada yeni bir kimlikle tekrar canlandı. Konserler birbirini takip etti.

1950'lerde Musiki çalışmaları İzmir'de oldukça etkinleştiği için, Karşıyaka'daki çeşitli musiki grupları daha çok İzmir'e bağımlı olarak çalışmaya başladılar ve Karşıyaka'nın kendine has havası kayboldu.

Artık Karşıyaka'daki musikiseverler, Musiki Cemiyeti yerine Sahil'deki gazinolara gitmeye başlayacaklardır.

KARŞIYAKA ŞARKI VE TÜRKÜLERİ

Yusuf Nalkesen'in Bostanlı'daki evinde oturmuş ve bu cana yakın ve sevimli Türk bestekarı ile Karşıyaka üzerine sohbet ediyoruz.

-Yusuf Bey, "Karşıyaka körfezin Şen Diyarı" isimli şarkınızı hangi duygularla yaratmış, lütfen anlatır mısınız?

Yusuf Nalkesen, Bostanlı deresi boyunca uzanan palmiyelere bir süre dahi baktıktan sonra şöyle konuştu:

-Ben, Karşıyaka aşığı idim. 1976'ya kadar hep İzmir'de kiracı olarak oturdum. Allahıma, Karşıyaka'da azıcık da olsa denizi gören bir evi bana nasip etmesi için dua ederdim. Bundan 30 sene kadar önce bu duygularla "Karşıyaka Körfezin

Şen Diyarı" şarkımı yazdım ve besteledim. 1955'de ilk kez İsmet Yazar, şarkıyı Ses Sineması'ndaki bir konserinde okudu ve büyük sükse yaptı.

Karşıyaka benim ilhan kaynağımdır. En güzel bestelerimi burada yaptım. Şimdi size, Karşıyaka'nın tüm güfte yazarlarına ve bestecilerine ne kadar güçlü bir ilham kaynağı olduğuna dair **Rakım Elkutlu Hoca**'dan dinlediğim bir anıyı anlatmak istiyorum:

...1940'lı yıllarda **Münir Nurettin Selçuk** yine İzmir'e gelmiş. Rahmetli, her İzmir'e gelişinde Ankara Palas'ta kalır ve Konak'tan tramvaya binip Karantina'da oturan Rakım Hoca'yı ziyarete giderdi. Zaten, Rakım Hoca'nın evi her taraftan sürekli ziyarete gelen musikişinaslarla dolup boşalırdı. O gün, yine Münir Nurettin, Rakım Hoca'nın evine gelmiş. Sonra hepberaber, yanlarında **Av. Nahit Hilmi Özeren** olduğu halde, vapura binip Karşıyaka'ya geçmişler. O yıllar, Karşıyaka'mız tüm sanatçılara ilham kaynağı idi malum.

...Hepberaber başlamışlar sahilde yürümeye. Akşamın geç vakti. Sakız yalılar, sedef gibi parlayan mehtabın öpüşlerine kendilerini bırakmış. Dalgalar, usul usul sahile kendini vurmada...

...İşte tam o an, hemen arkalarından tek başına gelmekte olan Nahit Hilmi Özeren'in dudaklarından, ünlü "**Susmuş Gece**" şarkısının güfteleri dökülür. Şöyle ki:
**Susmuş gece her yer sizi dinlerdi denizden,
Mehtap bile koşmuştu dün akşam peşinizden.
Taa arş'e kadar inledi gökler sesinizden,
Mehtap bile koşmuştu dün akşam peşinizden.**

...Nahit Bey, hemen oracıkta bu güfteyi kağıda yazıverir ve önde yürümekte olan Rakım Hoca ile Münir Nurettin'e okur. Her kişi de, çok duygulanırlar ve güfteyi beğenirler. Ve, bir kaç gün sonra Rakım Hoca, güfteyi hüzzam olarak besteler. Münir Nurettin de bunu okuyarak, tüm ülkeye tanıtır. İşte, bu ünlü şarkı da Karşıyaka sahilinin ürünüdür..."

Yusuf Nalkesen'le Karşıyaka sohbetimiz derinleştikçe derinleşiyor. Yıllarca Karşıyaka'ya karşıdan bakmış olan bu yüce insan, şimdi Karşıyaka'sına kavuşmuş olmanın hazzı ile kimbilir daha nice ünlü besteleri Türk müziğine sunmak için çalışıyor? Karşıyaka, ilham kaynağıdır demiştik. Yusuf Nalkesen'i bağrında yaşattığına göre, kimbilir nice değerli besteler, gün ışığına çıkacağı anı yaratıyordur...

Karşıyaka Şarkılarını derleme çalışmalarımız içinde, ne yazık ki, "**Karşıyaka Sefası Kaldı Artık Geriye**" isimli şarkının kime ait olduğunu ve sözlerini bir türlü bulamadık.

"**Karşıyaka'nın Bulutu Bulutu**", isimli halk türküsü ise, yıllar önce KSK taratarları tarafından tribünlerde söylenirdi. o zaman sağaçık Bulut, topu ayağına geçirip te, ince ve tırek çalmlarına başladı mı, taraftarlar bu türküyü tutturlardı. Hatta, türkünün Mithatpaşa stadyomunda dahi koro halinde söylendiğini hatırlayanlar vardır. Bulut, türküsü-nağmeli çalmlarını bıktırınca kadar sürdürür ve aniden pasını verirdi. Ve, Oğün de topu ağlara takardı... Hey gidi günler hey!...

KARŞIYAKA GÜZELİ UĞRUNA İNTİHAR EDEN ÜNLÜ BESTECİ

Türk musikisinin ünlü araştırmacısı üstat Ali Rıza Avni

anlatır:

"Karşıyaka'da İzmir'in gülü- Seyran ediyor elinde gülü" şarkısını bilmeyen yoktur. Radyo programlarında sık sık yeralan bu şarkının kahramanı yüzünden besteci Hristaki Kiryazis (H.Mumcu) 15.Ağustos.1914 günü Feriköy'de oturduğu Salaryan Apartmanın üst katından kendini aşağıya atarak intihar etmiştir.

O gün geçirdiği bir kriz sonunda kendini balkondan aşağıya atan Hristaki Efendi alt kat pencerelerinde bulunan demirlerin karmına girmesi sonucu ağır yaralanmış, bunu gören halk kendisini kurtararak hastaneye götürmüştü de iki saat yaşadktan sonra ölmüştür.

Hristaki Efendi'nin kız kardeşi Erifilli'nin Kadıköy Mühürdar Caddesi 39 sayılı evinde yıllarca pansiyoner olarak oturan şair ve besteci Ahmet Rasim Bey, günü gününe kaleme aldığı hatıra defterlerini bestecinin kız kardeşinden almış ve incelemiştir.

Ahmet Rasim Bey'in torunu Osman Nihat Akın'ın bize yıllarca önce anlattığına göre, "Hristaki, 1896 yazında İzmir'e gelmiş ve Karşıyaka'nın o devirde en güzel kızı Nevber'e aşık olmuş. Bunu öğrenen karısı ile arası açılan Hristaki evini barkını terkederek yalnız yaşamağa başlamış. Yıllarca süren hayatı sonunda akli dengesini kaybetmeğe başlayan besteci sonunda canına kıymış..."

KARŞIYAKA ŞARKILARI

KARŞIYAKA KÖRFEZİN ŞEN DİYARI...

Karşıyaka körfezin şen diyarı,
Başka güzel kışı, yazı, baharı,
Yamanları, yalısı, bahçe, bağı...

Karşıyaka İzmir'in şen beldesi,
Hayran eder güzelliği herkesi!

Sahilinde hep güzeller dolaşır,
Handeleri Neş'e, sevda, aşk taşır!
Sana cennet dense bile yaraşır.

Karşıyaka İzmir'in şen beldesi,
Hayran eder güzelliği herkesi!
Makamı: Hicaz
Beste ve güfte: YUSUF NALKESEN

KARŞIYAKA'DA İZMİR'İN GÜLÜ

Karşıyaka'da İzmir'in Gülü..
Seyran ediyor elinde mülü,
Beni yakaladı gönül bülbülü.
Ne garip garip öter yuvada,
Ne hazin hazin uçar havada.

Bakin şu kızın elâ gözüne,
Sabah güneşi vurmuş yüzüne,
Sitem hanceri takmış gözüne.
Ne garip garip öter yuvada,
Ne hazin hazin uçar havada.

Makamı: Kürdili Hicazkâr
Güfte ve beste: LAVTACI HRİSTO

HASAN DRAMALI'NIN KARŞIYAKA RAST KANTOSU

İpek siyah mantolum
Beyaz beyaz yakalı
Kalbim kalbim çarpıyor
Sana baktım bakalı.
Ne yaman şeysin,
Ne güzel şeysin,
Karşıyakalı...

Karşıyaka dilberi
Pek sevimli bir peri
Düştü gönül aşkına
Terkedemem bu yeri.

Ne yaman şeysin,
Ne güzel şeysin,
Karşıyakalı

YUSUF NALKESEN KARŞIYAKA SEVDALISI:

Karşıyaka'nın Bostanlı semtinde oturan ünlü bestakâr Yusuf Nalkesen, "Karşıyaka Körfezin Şen Diyanı" isimli şarkısını hangi duygularla yarattığını Yaşar Aksey'e anlatırken.

Halk Türküsü KARŞIYAKANIN BULUTU BULUTU

Karşıyaka'nın bulutu bulutu,
Beri beri yakayı bürüdü bürüdü,
İpek te şalvar sürüdü sürüdü.

Aman man, dali dali...
Sen dali, ben dali...

Karşıyaka'nın bulutu bulutu,
Beri beri yakayı bürüdü bürüdü,
İpek te şalvar sürüdü sürüdü.

Aman aman, dali dali...
Sen dali, ben dali....

BİRÇOK BESTEKARA İLHAM KAYNAĞI OLDU

Karşıyaka eşsiz güzelliği ile Rakım Elkutlu'dan Yusuf Nalkesen'e kadar birçok ünlü bestekarımıza ilham kaynağı olmuştur. Resimde 1950 yıllarında şimdiki Yat Kulübü'nün önü görülüyor.

KÜÇÜK TALAT'IN KARŞIYAKASI...

**"... İttihat ve Terakki döneminin ünlü politikacısı Küçük Talat, Kurtuluş Savaşından sonra Karşıyaka'ya yerleşmiş ve politika-
dan uzak geri kalan yaşamını bu güzelim beldeye her yönden hiz-
met vermekte geçirmişti..."**

Yakın tarihimiz, İttihat ve Terakki Partisinin Merkez-i Umumi üyesi Küçük Talat (Muşkara) Bey'in vatansever çalışmalarını ve ilginç serüvenlerini anlatırken, 1881 doğumlu ve Harbiye'den Atatürk'ün sınıf arkadaşı olan bu mücadeleci kişinin, Kurtuluş Savaşından sonra hiç bir şekilde politikaya karışmadan köşesine çekildiğini ve saygın biçimde bir yaşam sürdüğünü kaydeder...

Küçük Talat'ın köşesi, yemyeşil lüks trümler, taflanlar, palmyeler ve manolya ağaçları ile dolu Karşıyaka'daki evidir. Politikadan çekildikten sonra 1923'de ağabeyi Dr. Vasfi Bey'in çağrısı üzerine İzmir'e gelen Talat Bey, Karşıyaka'ya yerleşir. Bayraklı'daki bir Alkol fabrikasının yönetimini üzerine alarak sanayiciliğe başlar, daha sonra Şark Sanayi Şirketinde Müdürlük ve İdare Meclisi Başkanlığı görevlerini yürütür.

Bir zamanların komitacısı Küçük Talat, artık 1933'de Karşıyaka'da Egil isimli bir Alman mimara yaptırdığı evinde huzur içinde yaşamaktadır. Şöhreti ve kişiliği ile tüm Karşıyaka'nın ilgisini çeker ve adeta bir elit odak noktası olur. Eskinin güçlü bir politikacısını dahi, o ılıman ikliminde huzura kavuşturan Karşıyaka'dır. Artık, Muşkara soyadını alan Küçük Talat'ın masasında ihtiraslı politika değil, genel dünya ve ülke sorunları, kültürel konular, musiki, şiir ve hümanizma konuşulmaktadır.

Şimdi Karşıyaka'nın özellikle Karşıyaka Kulübü çevresinde toplanmış, aydın ve kültürlü, güngörmüş çevresini öğrenmek için, Küçük Talat'ın oğlu Yü. Müh. Turan Muşkara ile bir söyleşi yapalım...

"... Babam, sahilden Orman Fidanlığına giden 1740 Sokaktaki Barçili Bahçesi ve evinin yanındaki yeldeğirmenli evimizden, daha arkada inşa ettirdiği ve eliyle bahçesi yemyeşil yaptığı evimize geçtikten sonra, son derece mutlu ve huzurlu yaşadı. Fuad Köprülü, Vali Kazım Dirik, Bahçe Uz, Celal Bayar, Yahya kemal, Halit Morali, Vasfi Rıza Zobu, Topçu Esat, Muhiittin Bilgen, Süha Suküti Tükel, evimizin devamlı müdavimleri idi.

Kültür, sanat, insanlığın genel konuları, hiç vazgeçmedikleri tartışma konuları idi. Çiçek yetiştirip, yarışmalara katılırlardı. Babam Karşıyaka'yı çok sevdi. KSK'nin İdare Heyetine girdi. Karşıyaka Kulübünü kurdu. Deniz Sporlarının beldeye gelmesine çalıştı. Milli Kütüphaneyi kurdu, çeşitli hayır cemiyetlerini destekledi. Hiç habersiz olarak, gizli gizli fakir öğrencileri okuturlardı. 1938'den sonra Belediye Meclisine üye oldu.

Karşıyaka Halkevi'ndeki baloları, eğlenceleri kaçırmaz, tüm Karşıyakalılarla yakın ilişki kurarak saygın bir çevre oluşturmdu. Karşıyaka'da bir senyör debdebesi ile yaşamaya-

sına rağmen, halkın arasında sıcacık dostluklar içinde idi. Sabah 8 vapuruna binmeden önce onu, İskele karşıındaki Zeki'nin Kiraathanesinde kahvesini yudumlarken görürdünüz.

Vapurda etrafı çepeçevre sarılırdı. Yol boyunca yaptığı koyu sohbetlere doyum olmazdı. Vapurdan inince paytona biner, keyifle eve gelirdi. Kentin ünlü politikacıları, Belediye başkanları ona danışmak için evimize gelirlerdi. Atatürk, Cumhurbaşkanı olarak ilk kez İzmir'de gelince, Şark Sanayi'nin önünde arabasını durdurmuş ve babamı ziyaret etmiştir."

İZMİR BEYİ KİMDİ

Turan Muşkara'dan öğrendiğimize göre, tıpkı İstanbul Efendisi gibi, bir de İzmir Bey'i tipi vardı, Eski İzmir'de. Çok kültürlü, dil bilen kibar ve milli değerlerine bağlı bu tip için en uygun örnek, Evliyazadeler idi. Örneğin Refik Evliyazade, İzmir'in Piri idi... İşte bu tür Eski İzmirli ile Adalı Türklerin ve Levanten aydınların keşiştiği yerde Küçük Talat saygın bir kent adamı hüviyeti ile danışılan, sevilen ve aranan bir Karşıyakalı olmuştur.

Şüphesiz, içindeki hümanizm kadar, yerleştiği beldenin güzelliği ve huzurlu ortamı da bunda rol oynamıştı.

Bu yüzden 1959'de Küçük Talat, Karşıyaka'daki evinde vefat ettiğinde, cenaze güzergahı boyunca, tüm evler salkım saçak aşağı indi. Kaldırımlar, hınca hınca Karşıyakalılarla doldu. İnsan duvarı, sahil boyunca sıralandı. Tüm çarşı esnafı, işini bıraktı. Ve, cenaze Soğukkuyu Fevzipaşa İlkokulu önünden geçerken, öğrenciler selama duruyorlardı.

Karşıyaka, huzur dolu bağrında barındırdığı bu geçmişin ünlü vatanseverini edebi istirahatına terkederken, son görevini yapmak için hepberaber ayağa kalkmıştı...

Karşıyaka'da yaşamak ve Karşıyaka'da ölmek!... Küçük Talat, mutlu uyuyacaktı, herhalde!...

ÇİÇEK AŞIĞI ESKİ KOMİTACI

İttihat ve Terakki Komitesi'nin ünlü politikacılarından Küçük Talat (Muşkara), Karşıyakayı bir cennet belde olarak görmüş ve çiçekleriyle içiçe sakin yaşam sürdüreceği bu beldeye yerleşmişti.

PALMİYELER VE MANOLYA AĞAÇLARI

Eski Karşıyaka'da bir çok ev, palmiyeler, manolya ağaçları, çamlar ve lüküstrüm ağaçları ile dolu bahçelerle çevrilirdi. Daha sonra Erdem Koleji olan Küçük Talat'ın Köşkü, işte böyle bir cennet köşeydi.

KARŞIYAKA'NIN DİLLERE DESTAN ÜNLÜLERİ

**“..Karşıyaka, İzmir'in en renkli simalarını yetiştirmesiyle tanınmıştır. Politi-
kadan ticarete, edebiyattan spora kadar nice ilginç ve unutulmaz simayı
yaratan Karşıyakalılık ruhu, beldenin eşsiz güzelliğinden ve insanların
duygusal yapısından kaynaklanmıştır...”**

Atatürk'ün yakın silah arkadaşı ve 9 Eylül'de İzmir'i kuran 5.ci Süvari Kolordusunun kumandanı **Orgeneral Fahrettin Altay** ve kardeşi beldenin ilk Belediye Başkanı olan **Fikri Altay**, Karşıyaka'nın öz evlatlarının başında gelir. Fikri Altay, tıpkı ağabeyi gibi kuvayı milliyeci ve vatansever bir kişidir. Yunan işgali esnasında İtalya'ya kaçarak, Milli Mücadeleye silah sevkini organize etmiştir.

Yine ünlü Karşıyakalılarından **Tahir Bor** ve **Bombacı Ali Çavuş**, gizli kuvayı millie hareketinin önemli önderlerinden-
dir. İlk İzmir milletvekillerinden ve eski İttihatçı **Osmanzade Hamdi Aksoy** da, tanınmış bir Karşıyakalıdır ve Aksoy sem-
tine ismini vermiştir. Atatürk'ün en yakın arkadaşlarından
olan **Osmanzade Hamdi Aksoy**, kuvayı milliyeye ilk katılan-
lardandır.

Karşıyakalı Vatan Şairi **Rifat Morali**, “Geliyor” şiiri ile
Atatürk'ün muhabbetini kazanmıştır. Bu şiir, Yunanlıların
kaçarken “Erhete” (Geliyor) diye bağırışmalarından esinlen-
mişti. Daha sonra Şükrü Erozan ve Udi Ahmet Bey tarafın-
dan bestelenmiş, plağa alınmış ve Atatürk'e okunarak
“Kurtuluş” Marşı olarak kabul edilmişti.

Osmanbey Gazino ve **Parkına** ismini veren **Köse Osman-
bey** de Atatürk'ün silah arkadaşı idi. 150 kiloluk, iri kıyım
ve altın köstekli saati olan **Osmanbey**, kurtuluş savaşından
sonra gazinoculuk yaparak ününe ün katmıştı. Eski Karşı-
yakalılar, bir dana gözü (eski Osmanlı parası) karşılığı alı-
nan gümüş bardaklar içindeki **Osmanbey** dondurasını hala
unutamazlar.

İzmir Maarif Emini olan **Hoca Mithat** (Arukan), alim ve
çalışkan bir tanınmış Karşıyakalı eğitimcidir. Kızkardeşi **Ta-
rih Öğretmeni Fikret Sezer**'in katkısı ile adına bir kütüpha-
ne kurulmuştur (**Hoca Mithat Kütüphanesi**). Yine
Karşıyaka'ya hizmet vermiş ünlü eğitimciler arasında **Dr.Ziya
Somar**, **Sacit Öncel** ve **Talat Sürenkök** isimlerini sayabiliriz.

ÜNLÜ AİLELER

Karşıyaka'nın en az 200 senelik ünlü ailelerini sayarken
bazen aile lakaplarını, bazen de aileyi temsil eden en ünlü
kişinin ismini verme yöntemini izleyeceğiz. Bazı isimleri unu-
tursak, ilk kez yapılan bir araştırmanın eksikliği olarak ka-
bul edilmesini rica ederiz. Şimdi ünlü ailelerin bir kısmını
sayalım:

Kadızeade Tefvik Bey (Zühtü ve Rafet Işıl'ın babası), **Ta-
hir** ve **Reşat Kapanizade**, **Evliyazadeler**, **Reşat Leblebicioğ-
lu**, **Avni Meserretçi**, **Dr.Fikret Tahsin**, **Sadrettin** ve oğulları
Muhittin ile **Ekrem İşçimenler**, **Durmuş Yaşar**, **Postacıoğlu
İbrahim Etem**, **İplikçizadeler**, **Asım Rıza Durgunoğulları**,

Hamdi ve **Kemal Dülger**, **Münir** ve **Ömer Birsal**, **Çulluzade-
ler**, **Ahmet Beşikçizade** (**Beşikçioğulları**), **Dr.Mahmut Şevket
Atalkın**, **Dr.Süleyman Tusder**, **Cemal umar**, **Adil** ve **Reşat
Akkum**, **Dr.Faik Muhittin**, **Selahattin Sanver**, **Av.Bekir Beh-
lül**, **Zeytinazade Remzi Dede** (**Zeytinioğulları**), **Palamutçu Fu-
at Avni Karabece**, **Şair Tokazide Şekip Bey**, **Osmanzade
Hamdi Aksoy**,

KARŞIYAKALI İKİ KADIN MİLLETVEKİLİ

Saada Emin Kağıtçılar ve **Kız Muallim Mektebinin** unu-
tulmaz Müdüresi **Sabiha Gökçül**, Karşıyaka'nın Meclise gön-
derdiği ilk kadın milletvekilleridir. Atatürk'ün yakın silah
arkadaşlarından **Orgeneral Adil Türer**, **Maltepe Askeri Li-
sesini** kuran ünlü bir Karşıyakalı askerdir.

Hüseyin Avni Ozan, İzmir'in en tanınmış edebiyatçıların-
dandır. İzmir şairleri Antolojisi ve Tokadizade Şekip'in Ha-
yatı isimli önemli eserlerin yazarı olan bu duygulu şairi,
herhalde şu mısralarından hemen tanıyabiliriz. Malum, ün-
lü bir şarkıdır bu...

“Yemeni bağlamış telli başına
Zülfüleri düşmüş hilal başına
Henüz girmiş onüç ondört yaşına
Edalı işveli köylü güzeli..”

BÜYÜK HİZMETİ GEÇENLER...

Karşıyaka'nın ünlü isimlerini saymaya devam edelim. He-
men hepsinin beldeye büyük hizmetleri geçmiştir. Bu isim-
leri sıralarken, gönül isterdi ki hepsinden birer küçük anı
verelim. Ne yazık ki, yerimizin kısıtlı olması yüzünden bu-
nu gerçekleştiremiyoruz. Yalnızca isimleri bile kubbede ka-
lan hoş sedayı yansıtmaktadır!...

Eczacı Ömer Vehbi Saydam Bey, **Marufu Cevat Ziya** (**Or-
man Fidanlığı** kurmuş ve korumuştur), **Hüsnü Tonak**, **Fah-
ri Dokuzeylül**, **Kömürcüoğulları**, **Özaruhan Ailesi**, **Türetken
Ailesi**, **Çolak'lar**, **Kaya Ailesi**, **Mehmet Temizocak**, **Danış
Bey**, **Yoğurtçu Ömer Ağa**, **Yoğurtçu Sakıp Ağa**, **Kahrama-
noğulları**, **Dr.Zeki Kadri Akdoğan**, **Efe Fahri**, **Karakulak**,
Mahmut Celalettin Karağaç, **Yamanlarlı Ziya Bey**, **Cemal
Şahingeri**, **Hasan İkbāl**, **Dr.Şevket Göknaç**, **Emin Çelebi**,
Fevzi Beler, **Dişçi Mehmet Ali Bey**, **Tütüncü Haydar Eden**
(**Harley Haydar**, **Ömer Erboz**, **Miralayın Ali Bey** (Atatürk'ün
önünde zeybek oynamıştır). **Hikmet Kaşaracı**, **Melih Yücel**,
İsmail Özerk, **Dr.Feridun Bilginer**, **Av.Ferhat Sakızlı**, **Ha-
san Kahramanoğlu**.

ÜNLÜ LEVANTENLER...

Karşıyaka'nın sevimli levantenlerini de aile (familya) ünvanlarını vererek şöyle sıralayabiliriz:

Maraccini, Vernazza, Pennetti, Darmı, Petrini, Marinelli, Pavloviç, Corsini, Mellini, Armao, Fossi, Romano, Keller, Pallamari, Filipucci, Baraggiotti, Van Der Zee, Abajoli, Granier, Balladur ve değerleri...

Bu levanten ailelerin, tüm geçmiş kuşakları Soğukkuyu Aile kabristanlarında yatmaktadır.

Ünlü levantenler arasında **Penetti Pariyenti** en başta sayılır. Ünlü motoru, insancıl kişiliği ve dostlukları ile hala anlatılır Pariyenti... Hele İthalatçı **Marinelli**'nin oğlu fırlama **Rikardo, Mösyü Ado**, Ford temsilcisi **Ferdinando**, ikide bir "Dedi ki" diye tekerleme yapan **Mösyö Andon**, bismillahsız av arabasına binmeyen **Mösyü Badiko, Mösyü Antuan, Mösyü Mişel, Mösyü Niko, Mösyü Toto**, Amerika'ya hicret eden **Mösyü Cino** hala İzmir'in güzelliklerini tuvaline yansıtan ressam **Jak Edizel**, hala Karşıyaka'nın sorunları ile didişerek uğraşan ve büyük Karşıyaka aşığı av ustası **Aldo Fraggiomo**, kendi kendine Almanca şarkılar söyleyen Alman asilzadesi komisyoncu **Löhner**, iz bırakan tanınmış levantenler olarak akla gelir.

BEDAVACI DOKTORLAR

Karşıyaka'nın "Bedavacı Doktorları" derken, hastalarına bedava bakan ünlü doktorları işaret etmekteyiz. İşte 12 Ocak 1944 tarihli Yeni Asır'da çıkan bir haberde Karşıyaka'nın bedavacı doktorlarının isimleri veriliyor:

KARŞİYAKALILARA 12 ÜNLÜ DOKTOR BEDAVA BAKACAK

Kuruluşu bir buçuk aydan beri Karşıyaka Halkevi tarafından hazırlanmakta olan (Halk Bakım Odası) dün açıldı. Tanınmış doktorlardan on ikisi, **Lütfü Rahmi Seren, Hüsamettin Petek, Mehmet Rüstü Ünlü, Muhsin Ergüven, Raif Akdeniz, Sedat Belger, Osman Bozkurt, Adil Özyemişçi, Abbas Sarı, Avni Karabece, Rüknettın Halulu ve Lebit Yurtoglu**, Halk Bakım Odası'nda Karşıyakalıları bedavaya muayene ve tedavi edecek. Ayrıca fakir halka bedava kömür dağıtılacak.

Karşıyaka'nın ünlü doktorlarını sayarken **Dr.Mahmut Şevket Atalkın**'ı da başta saymamız gerekiyor. Çarlık Rusyası'nın ünlü Azeri asilzadelerinden **Kont Palavandoff** ismiyle bilinen **Mehmet Ali Pehlivanzade** ile **Kontes Palavandoff**'un (Prences Mahinur) oğlu olan **Dr.Mahmut Şevket Atalkın** Rusya'daki İhtilalden kaçarak Türkiye'ye gelmiş ve yerleştiği Karşıyaka'da kendisine büyük bir köşk yaptırarak, yardım-severliği ve fakara babalığı ile beldenin gönlüne taht kurmuştu. Yaşamı boyunca Karşıyaka'da Kafkas Geceleri düzenleyen ve Azeri kültürünün yaşatılmasına cabalayan **Dr.Mahmut Şevket Atalkın**'ın bugün kendi ismiyle anılan Karşıyaka'da bir pasaj vardır (Ankara İlkokulu sokağı sonunda).

Dr.Mahmut Şevket Atalkın'ın iki evladı olmuştur. Bu ünlü babanın iki evladını da tüm Karşıyakalılar çok yakından ta-

nırlar. İzmir Kültür, Sanat ve Eğitim ve Vakfı kurucularından **Leyla Akgönenç**, **Dr.Mahmut Şevket**'in kızıdır ve **Av.Şinasi Akgönenç**'in eşidir. **Dr.Mahmut Şevket Atalkın**'ın öteki evladı ise, Karşıyaka'nın en ünlü simalarından ve ayaklı spor kütüphanesi **Bambino Süleyman**'dır.

Karşıyaka'nın en eski eczacıları ise **Ömer Vehbi Bey, Esat Bey, Kenan Bey ve Mithat Onat Bey**'dir. Baba mesleğini sürdüren Karşıyakalı eczacılar **Ömer Vehbi Bey**'in kızı **Ferah Eczanesi** sahibi **Şukufe Ömer Saydam** ile **Sedat Kahraman**'dır.

FOTO MİHRİ'NİN SERÜVENLERİ

Eski Karşıyaka'nın ele avuca sığmaz simalarından biri de fotoğrafçı **Mihri Bey** idi. **Kenan Tapman**'ın (Ünlü **Kenan**) babası olan **Mihri** amca, lafa başladıktan sonra Karşıyaka'daki iki büküm kıvrandır dururdu. Tabii tüm çevresini gülmekten perişan eden **Mihri Amca**, daha sokağın başından gözükür gözükmez esnaftan veya komşulardan kahkahalar patlayıverirdi. **Mihri Tapman** bir neşe, kahkaha, espri ve gırgır küpüydü. Tüm mirası, birikmiş faiziyle oğlu **Kenan**'a geçmiştir. (Meraklısı olan Karşıyaka maçlarında açık tribünde **Kenan**'ın yanına oturabilir.)

Başlıbaşına bir serüven adam olan **Mihri Bey**, İzmir'in Topaltı semtinde doğmuş. Annesi 16 yaşında Girit'ten kaçmış bir hatunmuş. Çocukluğunda Çulluzadeler'in yanında fotoğrafçı çırağı olarak çalışan **Mihri**'ye bir gün "Git bak bakalım, İzmir'e neler oluyor?" demişler. O günler, Yunanlılar İzmir'i işgal etmiş. **Mihri**, İzmir'i bir güzel gezip, Basmagne'ye gidiyor. Caddeden geçen Yunanlıları izlemiş, ancak karakterinde matraklık yattığı için başlamış Yunan askerleri ile alay edip, efzonların püsküllerine "kuçu kuçu" diye satışmaya.

Mihri'yi palikaryalar bir güzel pataklamış, yakalayıp zindana atmışlar. Günde üç posta pösteki üzerine yatıp veriyorlarmış marizi. Sonunda annesi komutana çıkıp, oğlunu güç bela kurtarmış. Ancak bakmışlar ki, **Mihri** biraz rötartlı duyuyor. Oğlancağız yediği dayaktan ne yazık ki sağır olmuş.

Yıllar geçer, **Mihri Karşıyaka**'nın en ünlü fotoğrafçılarından biri olur. 1932'de K.S.K.'nin Yunanistan ziyaretine birçok taraftar katılır. Bunlardan biri de **Mihri Bey**'dir. Son derece nükteden, ele avuca sığmaz bir kişi olan **Mihri Bey**, ne yazık ki biraz ağır işittiği için vapurda yapılan bazı uyarıları duyamaz.

Bu uyarıların başında kafiye munsaplarının, kafileden ayrı tek başlarına dolaşmamaları ve şüphe çekecek mahallelerde fotoğraf çekmemeleri de vardır. Oysa **Mihri Bey**, Selanik'e iner inmez sokaklarda fır dönmeye başlar ve eski İzmirilileri bularak sohbetler kaynatır. Ancak **Yunan Milli Emniyet**'i sürekli kendisini izlemektedir. Sonunda **Mihri Bey**'i, **Yunan Milli Emniyet**'inin en kurt ajanlarından **Aleko Kakoli Karaferyali** isimli bir İzmirli Rum kısıvrak yakalayır. Ararlar zavallıyı zindana. Başlar sorgulama faslı. **Mihri Bey**, kendisine ne sorulursa başlar kahkahalarla gülmeye ve yarı Türkçe, yarı rumca fıkralar anlatmaya. Birçok soruyu duymadığı ve anlamadığı halde kendisine göre yorumlar ve kır kır güler.

Yunan Milli Emniyet'i bakar ki **Mihri Bey**, oldukça ağır işitiyor. Kulakının dibine eğilip bozuk Türkçeleri ile sorular sorarlar. **Mihri Bey** her soruya matrak cevaplar verip, soru

soranları pişman eder. Sonunda Mihri Bey'in casus olma-
dağı anlaşılır ve Aleko ile Mihri, Beyaz Kule önünde bir ha-
tura fotoğrafı çektirirler. Casus zanlısı Türkiye'ye iade edilir.
Bu 15 Ağustos 1932 tarihli fotoğraf, hala Mihri Amca'nın
eşi Nermin teyzeyi baktıkça ağlatır. Merhum Mihri amcayı
hatırlayanlar, şimdiki Eshot Sokağı'ndaki en son dükkanın-
dan herhalde kendisini iyi bileceklerdir.

ÇARŞININ DİLİ OLSA

Karşıyaka Çarşısı'nın unutulmaz esnafları arasında gaze-
te bayilerinden Çemeli Abdullah Üzer'i, hala Yapı Kredi
Bankası altında çocukları gazete bayiliğine devam eden Mus-
tafa Özkardağ Bey'i, Çarliston İbrahim'i, Hayat Dergisi'ni
satarken "Abu hayat, abu hayat" diye bağırın Fahri Arık'ı
sayabiliriz.

Tuhafiyeci Parlak Ali, restoranlı Foçalı Mehmet, fırıncı
Tevfik, Tütüncü Hüsnü, fırıncı Osman, piyangocu Mehmet,
Elektrikçi İbrahim, şöförlerden Akbaba Rıza, Hamza, Hü-
snü, Mustafa ve Çakır Rauf yine çarşının ünlü simaları ara-
sındadır. Karşıyaka'ya kuyumculuğu Temizocak'ların
getirdiğini ve çocukluğundan buyana Karşıyaka çarşısında
esnaflık yaptığını belirten Sezgin Çubukcu, "Boksör Recep,
sinemacı Dünder Bey, Sümer Çulha, Tatar Ali, Sirano
Cevat'ın" beldenin en renkli simaları arasında sayılmasına
dikkat çeker.

Günümüzde ne yazık ki, eski Karşıyaka çarşısının ünlüle-
ri yokolmuştur. Bugün Karşıyaka'da tuhafiyeci Fehmi Hep-
şenkal, köfteci Erol, berber Nihat, Pastacı Sami Bey'in
oğulları, Baba Kaluç'un oğulları, Temizocaklar, Karakulak
kardeşler, Foto Ar gibi iki elin parmakları kadar öz Karşı-
yakalı esnaf kalmıştır çarşı içinde.

YAŞAYAN EN RENKLİ KİŞİLERİN BAŞINDA TÜTÜNCÜ HAYDAR GELİR...

Haydar Amca, Karşıyakanın gelmiş geçmiş en renkli ki-
şilerinin başında gelir. Haydar Amacı'nın şimdiki Pamuk-
bank'ın bulunduğu yerde bayi dükkanı vardı. Aman ne
enteresan, ne bohem yerdı orası. Tüm akşamcıların gözü
Haydar Eden'in (veya Harley Haydar'ın) dükkancığında
idi. Tek tek rakı yuvarlamanın kuş göğnü pastırma tatma-
nın ve bol bol sohbet etmenin tadına doyum olmazdı.

Vali Kazım Dirik'in kızını, Muammer Karaca'ya kaçırın-
ların başında Tütüncü Haydar gelir.

Muammer Karaca, Sadi Aral, Eski İzmir Valisi Rahmi Aş-
lan'ın oğlu Alpaslan Bey, Hava Generali Deli Enver, Hay-
dar Amca'nın müdavimi olan en ünlü tek tekçilerdi. Haydar
Amca'nın ünlü bir Harley motorsikleti vardı. Bu motosik-
let, Menemen Treni ile yarıştı. Eskiden şimdiki Atatürk
Anıtının bulunduğu yerde Benzincinin önünden denize uçun-
ca, motosiklete binmeyi bıraktı. Oğlu Enver ise, bıraktığı
yerden bu sevdaya sahip çıkmıştır.

Eski Karşıyakalıları arasında akşamüstleri bir-iki duble atıp
hoşça vakit geçirme yanlısı sevimli grupçuklar vardı. Avcı-
lar Klubü, Celal'in Meyhanesi gibi durak noktaları, yıllarca
bu tür arkadaşlıkları yaşattı. Cevat Ziya Marufu, Ham-
di Göktürk, Eczacı Burhan Bey, Celal Akman, Ahsen Ho-

ca, Nurettin Erkmen, Kahkaha Kemal, Fuat Türkay, Hakkı
Özkandemir'in oluşturduğu bir başka akşamcı grup ise, yıl-
larca Tütüncü Haydarın karşısındaki bir tezgahta meşk et-
mişlerdir.

Karakulak, her Karşıyakalının uğramadan edemediği bir
köşedir. Ne ararsanız vardır Karakulak'ta. Pastacı Sami
Bey'in "Adise Baba"ları hatırlayınca, ağzımız ne güzel tat-
lanıyor değil mi? Ünlü Fotoğrafçıları da sayalım: Foto Ar
(Hayri Arman), Foto Mucit, Foto Şark, Foto Mihri, Foto
Şükrü, Foto, Sadettin Yıldız

Terzi Şükrü, Pastırmacı Mahmut, İsmail Baba (Lokanta-
cı), Eczacı Kenan Bey, Adnan Yamanlar (Manav), Hayri Bey
(Manav), Kasap Muammer, Kasap Saffet yine tanınmış es-
naflardır Çarşı caddesinin...

Karşıyaka'nın en eski sayaçları, Belediye Sokağı'nda dük-
kanları olan Yasemin Hüseyin ile Arnavut Vehbi idi. Emin
Bozdağ ile Hüseyin Taşkın en eski ayakkabı tamircileri idi-
ler. Eski Ses Sinaması Sokağı'na (şimdiki Tiyatro Sokağı)
girince sağdan 20 m. kadar ilerde Topal Mahmut ile Laz Hü-
seyin'in dükkancıkları vardı. Topal Mahmut, kollu dikiş ma-
kinası kullanmasıyla ünlüydü. Halen Karşıyaka'nın en eski
ayakkabı tamircisi, Ankara İlkokulu yanındaki dükkanın-
da çalışan Hüsnü Kızılsöğüt amcadır.

KARŞİYAKA'NIN ÜNLÜ POLİTİKACILARI

Tek Parti döneminin Milli Savunma Bakanı Münir Bir-
sel, Demokrat Parti kurucularından ve bakan Refik Şevket
İnce, DP Ticaret Bakanı Zühtü Velibese, CHP Ticaret Ba-
kanı Atif İnan, CHP Köyişleri Bakanı Dr. Lebit Yurtoğlu,
İzmir Belediye Başkanı Reşat Leblebici, Mustafa Bozoklar,
Belig Beler, Abdullah Aker, Sezai Akdağ, Ömer Atavardar,
Sadık Giz, Şevket Adalan, Münir Daldal, Fazlı Arıncı gibi
milletvekili ve senatörler Karşıyakalıdır. Yine 12 Mart dö-
nemi Başbakan yardımcılarında ve şimdiki Dünya Banka-
sı'nın ünlü uzmanı Atilla Karaosmanoğlu'da Karşıyakalıdır.

Bütün bu isimlerin ötesinde Başbakan Adnan Menderes'-
in de bir Karşıyaka çocuğu olduğu ve KSK'de santfor oynadı-
ğı unutulmamalıdır. Adnan Menderes'in eşi,
Evliyazadeler'den Berin Hanım da çocukluk yıllarında Kar-
şıyaka'da yaşamıştır.

Yemişçibaşılardan İzzet Bey ile Evliyazadeler'den Naci-
ye Hanımın oğlu, Berin Menderes ile Güzin Dülger'in kar-
deşi, Adnan Menderes ile Hamdi Dülger'in kayınbiraderi,
Yüksel, Mutlu ve Aydın Menderes'in dayısı ünlü Viyana Bü-
yükelçimiz ve 1954'deki Dünya Atom Konferansı'nı idare
eden diplomat merhum Samim Yemişçibaşı (Evliyazade) de,
Karşıyaka'da doğmuş, dünyayı gezmiş dolaşmış ve 1986 yı-
linda Girne caddesi kenarındaki evinde vefat etmiş bir Kar-
şıyaka aşığıdır.

Demokrat Partinin kuruluşunda İzmir örgütüne yön ve-
ren bir Muhittin Erener, uzun yıllar DP parlamenterisi ola-
rak hizmet veren daha sonra AP'lilere önderlik eden
Karşıyaka'lıların unutamadığı isimlerden bir diğeri, Dr. Mus-
tafa Bozoklar'dı.

Karşıyaka'nın popüler simalarından bir diğeri, sorgu ha-
kimi Nasır Zeytinoglu, Eski Devlet Başkanı Cemal Gürsel'-
in bir arkadaşısı Nasır Zeytinoglu, 1960 devriminden sonra
Gürsel tarafından Cumhurbaşkanlığı genel sekreterliğine ge-

tirilmişti.

Karşıyaka kimleri yetiştirmede veya Karşıyaka'yı sevip te orada kimler oturmadı ki?...

Karşıyakalıların yakından tanıdığı bir başka renkli siması, yine CHP'li olan ve 10 yıldır gazetesi Hareket'i 10 kuruşa satan merhum Nihat Dağdelen'dir..

Çok genç yaşta "NIDA" rümuzu ile gazeteciliğe başlayan Nihat Dağdelen, CHP'nin bir çok kademesinde görev yaptı ve 1987 yılında aramızdan ayrıldı. Onu yıllarca basıp yayınladığı ülkemizin en küçük gazetesi "Hareket" ile anacağız.

Şen kahkaları ile tanınan ancak bugün aramızda olmayan Karşıyaka'nın yetiştirdiği bir başka gazeteci de Cezmi Zallak'tır. Süha Sükuti Tükel, merhum Jerfi Yener, Erkin Usman, rahmetli Şahap Mete, Rauf Lütfü Aksungur, Tayyip Akyurttaş Hayrullah Güllal, Güngör Mengi, Önder Özçorlu, Erol Yaraş, Ahmet Sükuti Tükel Karşıyakalı tanınmış gazetecilerdir.

BÜYÜK BİR CAMİADIR KARŞIYAKA

Türkiye'nin en büyük Holdinglerden olan Yaşar Holding, Karşıyaka'ya gönül vermiş kişilerce yönetilmektedir. Merhum Durmuş Yaşar ve oğulları Selçuk Yaşar ve Selman Yaşar, beldenin ve KSK'nın gelişmesi için her türlü fedakarlığı göze almışlardır ve bundan sonra da alacaklardır. Yine Ege'nin büyük Sanayi kompleksi METAS'ın kurucusu ve sahibi Raşit Özsaruhan da öz Karşıyakalıdır.

Fazlı Arınç ve Muharrem Candaş, Karşıyaka'dan yetişmiş ünlü millî güreşçilerimizdendir. Muharrem Candaş 1948 Dünya Şampiyonasında Birinci olmuştur. Tanınmış Türk Antrenörü Nuri Boytorun'a göre, "Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük greko-romencilerden biri Fazlı Arınç'tır"... Fazlı Arınç çelebi havası, saygın kişiliği ve babacan tavrı ile beldenin en sevilen politikacısı olmuştur. Vefat ettiğinde arkasında büyük boşluk bırakmıştır. Oğlu Turan Arınç, babasının yolunda politikaya devam etmektedir.

Yine ünlü politikacılardan Dr. Lebit Yurtoğlu da Karşıyakalıdır. Hemen herkes Lebit Yurtoğlu'nu politikacılığı ve milletvekilliği ile tanır. Oysa o Karşıyakalılar için şair, tiyator yazarı ve aktördür. Tango şeklinde kaleme aldığı Ege Tangosu, İzmir Akşamları ve Hey Güzel İzmir gibi eserleri, Karşıyakalıların çok yakından tanıyıp sevdikleri Piyaniist Mümtaz Uygun tarafından bestelenerek, yıllarca dillerden düşmemiştir.

Karşıyakamızın en tanınmış çocuk doktorları ise, Dr. Ziya Ertemer ile Dr. Orhan Alpyörük'tür. Tüm Karşıyaka nesillerini kızamık-boğmaca afetlerinden korumuş ve kollamış olan bu şimdinin saçları beyazlaşmış ünlü doktorlarını kim unuttur? Hele KSK'nın Orhan ağabeyisinin klüp yöneticiliğinden turizm rehberliğine kadar nice amatör uğraşları vardır. İzmir'in düşünce ve eğitim yaşantısında isim yapmış olan Asım Kültür ve İsmet Kültür de bu beldede yaşamışlardır.

PALAVRACILAR MÜSABAKASI...

Nice enteresan öykülerin ve gırgır serüvenlerin yaşandığı bir topraktır Karşıyaka. Havasından mı suyundan mı bilinmez, insanları hep ilginç ve sürükleyici toplumsal olaylar yaratma heyecanı içindedir. İşte şimdi, Karşıyakanın en renkli simalarından "Şadan Şadan" namı ile maruf Şadan Çelikel

ile buluşuyoruz ve ondan geçmişin dillere destan enteresan olaylarını anlatmasını rica ediyoruz. Sözü ona bırakalım:

"...Geçmişin dili olsa da atıltsa... Bir Palavracılar Müsabakası vardı ki, evlere şenlik. Bunun için özel hazırlık yapıldı, Karşıyaka'da... Naldöken Kahvesinde masalar düzenlenir, mikrafon konur, gazetelere ilan verilir ve hatta Karşıyaka Karakoluna gidilip dilekçe ile izin istenirdi. Vay babam vay... Bir heyecandır başlardı. Karşıyakanın tüm palavracıları yarışmaya olanca güçleri ile hazırlanırlardı. Yarışma günü, kahvenin çevresi halk tarafından çepeçevre sarılır ve heyecan doruk noktasına çıkar. Ve, her sene bu yarışmayı Azak Mustafa isimli bir palavracı kazanırdı..."

Oysa Şadan Ağabey yanıyordu. Bir sene yarışmayı kendisi kazanmıştı. Bu ilginç öyküyü de Hacı Necdet (Türeten) anlatsın:

"...O sene, yarışma için herkes yerini almıştı. Bir arkadaşımız yarışmaya Şadan da katılsın diye bir sözlü öneri getirdi. Şadan'ın hemen kürsüye fırladığını gördük "Ayıp yahu, beni bu yarışmaya nasıl katarsınız? Ben palavracı mıyım" diye bağırmağa başladı. Böylece, yarışma başladığı gibi bitti ve Şadan derhal birinci ilan edildi..."

Karşıyaka'da anlatılacak o kadar çok efsaneleşmiş hiciv öyküleri vardır ki... Hepsini anlatmaya sayfalar yetmez. Sadece Bögürtlen Şeşbeş'in serüvenleri ciltleri doldurur. Hadi geçmişin bu ünlü simasını da küçük bir anı ile burada anıverelim. Bir gün lisede öğrenci olan ve savruk biçimde giyinen Bögürtlen'e hocası Kerime Hanım, derhal önünü kilitliyeceksin, seni bir daha böyle önu açık görmeyeyim der. Bögürtlen, spor odasına gider, paslı asma kiliti söker, bir zincirle beline dolar, kiliti basar ve Kerime hanımın önüne gelir ve der ki: "İşte hocam, önümü kilitledim..." Bunlar, yaşanmış ve hala anlatılan olaylardır...

Gevrek satan garip insan, İç Ali İç'i kim unuttur?... Ali, kazandığını şaraba yatırırdı. Cami karşısındaki Kelço'nun Köfteci dükkanında masaları siler, yolda gördüklerine bahçelerden kopardığı çiçekleri dağıtarak "hayırlı işler" dilerdi. Ali kimsesizdi, garipti, fakirdi, mazlumdu. Bir gün dayanamadı yaşamın ağırlığına, kendini denize atıverdi. Dalgalar aldı cesedi getirdi KSK Kulüp binasının önüne bırakıverdi.

İç Ali İç'in öldüğü duyulunca, Karşıyaka'nın gariban babası Sabri Kocatoros hizmet bayrağını açtı ve gürül gürül dalgalandırmaya başladı. İç Ali İç'e muazzam bir cenaze töreni düzenlendi...

Karşıyakalılar, bir sel gibi akıp Çarşı Camii çevresini doldurdular. İç Ali İç, eller üzerinde gidiyordu. Ali hayatında taksiye binmemişti. Tahta sandukayı defalarca otomobille-re, paytonlara indirip bindirdiler. Binlerce kişi gülerken, elde rakı şişeleri içerek bu hayatında gülmemiş garib insanı güle oynaya gömdüler. Böyle bir caneza töreni kimseye nasip olmamıştı...

BÖYLE ANILAR DUYULMADI

Karşıyaka eşsiz simaları barındırdığı için, hiç duyulmamış olaylara da sahne oluyordu. Örneğin Ayı Turhan, Artist Turhan, Deniz Ejderi Turhan, diye tanınan 200 kiloluk Turhan Varol, tersanede beline dayadığı halatlarla dev şatları kıyıya çekerti. Yıllarca İzmir limanında görev yapan Ayı Tur-

han, İzmir vapurunu da tek başına sürükleyip götürmüştü. Doğduğunda 10 kilo gelen ve 7 filmde rol alan Artist Turhan, KSK'nın 1-0 galip geldiği bir Altay maçından sonra bir omuzuna **Oğün**'ü, öteki omuzuna **Puşkaş Ergun**'u oturtmuş ve Alsancak iskelesine kadar ikisini de taşımıştı. Allah rahmet eylesin. İskele meydanında faytona binip te "Çek bakalım Bostanlı'ya" dediğinde, faytoncu Ahmet Efendi'nin nazenin beygirleri hapi yutardı.

Karşıyaka'nın en ünlü simalarından biri de **Böğürtlen Şeşbeş**'ti. 1987 Türkiye Güzeli Leyla Şeşbeş'in amcası olan **Böğürtlen Şeşbeş**, gençlik yıllarında efsane gibi bir adamdı. Filozof, babayiğit, dürüst, nüktedan, avare bir kişiliğe sahip olan **Böğürtlen Şeşbeş**, 14 yılda Karşıyaka Lisesi'ni bitirince dana kesmişti. **Böğürtlen** sınıfa hep geç girerdi. Yeni gelen öğretmenler, sınıfa geç giren **Böğürtlen**'i müfettiş sanıp hazırola geçerler, o da hiç bozuntuya vermeden sınıfı tefitiş edip giderdi. Bütün bunlar yaşanmış olaylardır ve hala anlatılır.

Böğürtlen Şeşbeş'in bir işaretiyle tüm Karşıyaka Lisesi ayağa kalkardı. Müdürlerden daha çok forsu ve havası olan bir kişiydi. Bir zamanlar Bostanlı'ya gelince, tüm mahalle işini gücünü bırakır, **Böğürtlen Abi**'nin etrafında toplanıp onun sohbetini dinlerdi. 1950 seçimlerinden sonra bir gün Karşıyaka CHP binasında bir grup genç dinlenmeye başlarlar. Başlarında **Böğürtlen** vardır. Kafayı çekecek yer bulamayan ele avuca sığmaz gençler, **Böğürtlen**'in önerisiyle partiye gelmişlerdir. Çünkü partinin anahtarı **Böğürtlen**'in cebindedir.

Yaygara, gümbürtü derken polisler ihbar olur ve parti binası basılır. Komiser, **Böğürtlen**'e ismin ne diye sorar. "**Böğürtlen Şeşbeş**" diye yanıt alınca, dalga geçildiğini sanır ve başlar **Böğürtlen**'e tokat atmaya:

-Ulan sen benimle dalga geçecek adam mısın? Al sana... Al sana.. Sen şeşbeş isen, ben de düşeş'im!...

Araya komiser muavini girer. **Böğürtlen**'in tanınmış bir kişi olduğunu, üstelik isminin doğru olduğunu ve dahası İzmir milletvekili **Saada Emin Kağatçılar Hanımefendi**'nin öz be öz yeğeni olduğunu fısıldayıverir.

Komiser ötür diler. Ve daha sonra **Böğürtlen**'in hayranları arasına katılır.

Çarşı Caddesinin ilk kez asfaltlandığı 1942 yıllarına dönelim. Asfalt işçilerine, tüm Karşıyaka esnafı kollarını sıvayıp büyük bir şevkle yardım etmişlerdi. Karşıyaka Spor Kulübü, Stadyum ve Tenis kortlarının inşaatlarında halkın tümü seferber olmuştu. Karşıyaka Halkevi'nin düzenlediği milli günlerde ve tiyatro-konser faaliyetlerinde Karşıyakalılar binayı hınca hınç doldururlardı. Sabahları, Halkevi'nin önündeki duyuru panosuna bakmadan, kimsecikler vapura binmezdi. Bunların hepsi gerçektir. El ele, omuz omuza, yürek yüreğe... Tüm Karşıyaka bir bütündü uzun yıllar boyunca...

Ya, Çarşı Camii'nin temel atma töreninde olanlara ne buyrulur? Bu ilginç olayı da anlatalım. İnşaatın başlaması için tüm Karşıyaka esnaf ve halkından para toplanır. Herkes seferber olmuştur. Temel atma günü gelir. Koca bir kalabaklık birikir meydana... Bir çalar saat getirirler ve gizlice kurarlar. Ve denir ki, saat ötmeye başlayınca kadar, herkes sırayla 500 lira parayı ortaya atacak ve kim para atarken zil çalarsa, o kişi temeli törenle atmaya hak kazanacak. Böylece başlar herkes elini cebine atmaya...

Ve, turlar dönmeye başlar... Ortadaki küçük para birikintisi, kocaman bir tepecik oluşturtur. Bir yarıştır, bir heyecandır tüm çarşıya boydan boya sarıp sarmalar. Ve tam **Baba Kaluç** parayı basarken, saatın zili cayıp cayıp zingirdamaya başlar. Bir alkıştır, kiyamettir kopar. Böylece **Baba Kaluç**, o pehlivan gövdesi ile tuttuğu gibi küreği "**hayda bre**" der ve uğurlu elleri ile Çarşı caminin temelini atar.

Bütün bunlar, kenetlenmiş bir toplumun sevgi ve aşk ile, yaşadıkları toprağa olan bağlılıklarını gösteren örneklerdir.

ÜNLÜ TARAFTARLAR

Karşıyaka'nın her köşesi, ünlü K.S.K. taraftarı ile doludur. **Avcılar Kulübü**, 1930 ile 1955 arasında K.S.K.'de top koşturmuş veya spor yapmış nice ünlü Karşıyakalıyı barındırır. Başta **Kambur Niyazi Tusder** olmak üzere bu isimleri şöyle sıralayabiliriz:

Nebil Susup, Dünder Karakaplan, Hakkı Çaktırma, Tayyar Koçak, Celasun Muşkara, Zafer Sabuncuoğlu, Matafora Kenan, Kömürcü Cemal, Lemi Yerli, Selim Erkardeş (Selko), İbrahim Yegün, Cim Necati, Köse Cemal, Kör Hikmet, Ali Erener, Nazmi Karagözoğlu, Sabahattin, Hayri ve Fadıl Kardeşler, Rahmi, İsmet Çeliköz, Ramazan İzgü Barlas, Nevzat Keskiner, Sencer Dikeçoğlu, Tazı Kenan, Kasap Mustafa, Beşikcioğlu kardeşler, Plavra Servet, Kalfa Cengiz ve daha niceleri..

Bu saydığımız isimler arasında gerçekten büyük futbolcular gelip geçmiştir. Bir **Bombacı Nebil (Susup)** avarında sporcular, kolay kolay görülmemiştir. Unutulmaz futbolcular, yıllar sonra unutulmaz taraftar olmasını bilmişlerdir.

K.S.K.'nin cefakar malzemecileri, **Kırkyalan Hüseyin'i, Hakkı Amca** ile **Naciye Teyze**'yi kim unuttur? Yıllarca takımı pırıl pırıl sahaya bunlar çıkarmadılar mı? Çocukları gibi severlerdi futbolcuları. Fakir ama zengin yürekli insanlardı.

Hele bir **Kasap Ahmet**'i de hatırlıyalım? Her maçta başındaki fört şapkayı sahaya fırlatırdı. Şapka, uzun süre ortalıkta gezer, yine gelir **Kasap Ahmet**'in başına konardı. İzmir Valisi Şefik Refik Soyer (Dünder Soyer'in babası), **Kasap Ahmet**'i sahadan attırınca, nasıl da çıkmıştı selvi ağacının tepesine? Koskoca Valinin yüzüne karşı tezahürata devam etmişti.

Ya **Mösyö Moris**'e ne demeli? Her maçta cebinden davul zurna getirirdi **Boksör Recep, Bambino Süleyman, Arap Osman, Bankacı Mehmet, doktor Fehim, Kaluç Kardeşler, Hepsarsar Kardeşler, Piç Sena, Bando Sezai, Kaska İzzet, Atilla Uzel, Fındık Metin, Kör Gündüz, Sanacı Erol, Türkücü Cahit, Bambino Ahmet, Arif Engür, Erdem Çini, Kenan Tapman** ve daha isimlerini saymaya imkan bulamayacağımız yüzlerce, binlerce renkli Karşıyakalı insanı vardır tribünlerde.

Yine **Majestik Bilardo Salonu**'nda yetişen ünlü taraftarlara örnek olarak **Ayı Osman, Manyak Bülent, Mini Göbek Aydın, Şam Mehmet, Laz Ahmet, Yalova Cengiz, Dede Emre, Maymun Nuri, Saks Algan, Kör Savaş, Kel Armağan, Toto Levent, Ayı Levent, Yavru Ümit, Zil Alp, Harbici Turan ve Tom Ümit Baykuş Vedatgibi** isimleri verebiliriz. (Bu arada **Majestik Bilardo Salonu** yöneticileri merhum Mehmet Bey'i, Altındişli Adil Bey'i ve gençlerin sevgilisi Hasan ağabeyi burada analiz.)

Ancak en dillere destan Kaf Kaf taraftarları arasında **Arap**

Osman, Fındık Metin, Kale Emin, Yanık Ali, Alanzo Haluk, Papaz İsmail, Jilet Mehmet başta gelir.

Daha çok İstasyon civarında kümelenmiş bir unutulmaz taraftar grubu ise Berber Erol, Ercüment Zeybek, Turşucu Ahmet, Çip Çip Erol, Kikirik Erdoğan, Çiço Ferruh, Uzun Donlu Mustafa, Boyacı Ahmet, Merhum Korsan Ahmet, Kel Aydın, Nonono Cengiz, Beş dakika Ömür, Arap Bülent, merhum Delibaş Necdet, Kırbaş Mehmet, Ordoro, Hoca İlker, Çirkin Hüseyin ve Arap Vural'dan ibarettir. Viva Kaf Kaf Nazif diye bilinen bir can dost Karşıyakalı'ya göre ise ünlü taraftar şunlardır:

Merhum. Şeker Ali Özbey, Viva Kaf Kaf Nazif, Yumurtacı Şener, Kör Turgut, Asker Erkut, Asker Haluk, Toto Erdoğan, Didi Necdet, Terzi Selahattin, Gomel Mustafa, Polis Turhan, Arap Ümit, Doktor Çetin, Sakson İsmet, Yıldız Kaydırın Çetin, Deli Kenan, Kudurmuş Haydar, Baba Rüştü, Altı Günçal, Kumandan Ali, Levent Şen, Mehmet Şen,

Frigo Bülent, Petrol Mehmet, Züccaciyeçi Suat Amca, Yakamoz Erdiç, Yaşin Ahmet,

Evet, her Karşıyakalı birer Kaf Sin Kaf taraftarıdır. Biz burada lakapları ilginç bir avuç ünlü taraftarı sunduk okuyucularımıza. Her yıl niceleri katılıyor bu listelere.

Bu arada şunu belirtmekte yarar var ki, bir zamanlar Karşıyaka'nın şimdiki gibi binlerce genç taraftarı sahalarda gözükmez iken, bazı zorlu maçlarda "yeşil-kırmızılı seyircinin" rakip seyirciler tarafından ezilmemesi için Karşıyakalı ünlü kabadayılara pek çok iş düşerdi.

Bu ünlü kabadayılar başta Arap Osman olmak üzere Ayı Süreyya, Apartman Hüseyin, Gode Cengiz'in kardeşi Aytaç Kocatoros, Sarhoş Niyazi ve Tayfun Özgüney çoğu savaş alanı gibi olan maçlarda az mücadele etmemişlerdir.

Ünlü kabadayılardan Menemenli Bahri'nin yine felaket kabadayı Bayraklılı Fethi'yi Karşıyaka'da döverek öldürmesi yıllarca unutulmamış bir olaydır.

ÜNLÜ KARŞIYAKALILARDAN BİR GRUP:

1957 yılında bir başka hatıra. (Soldan sağa): Selçuk Yaşar, İzmir Valisi Kemal Hadımlı, İzmir Emniyet Müdürü Şekip Karamollaoğlu, Celal Bayar, Durmuş Yaşar, Selman Yaşar, Osman Aydemir ve Orjeneral Cemal Gürsel.

MEHTABA BAKIP SENİ ANDIM

"Eski Karşıyakalılar, sahilde yaptıkları gezintilerde sürekli geçmişini anarak tatlı hayaller kurarlar. Oysa geçmişin güzelim Karşıyaka'sı çoktan kaybolmuştur. Menemen'de Yamanlar Dağı eteklerine, Bostanlı bataklıklarından Bayraklı tepelerine uzanan günümüz Karşıyaka'sı, 450.000'lik nüfusu ve 7071 hektara yayılan yerleşme alanı ile bambaşka bir kent kimliğindedir artık..."

İnsanların yaşadığı kentler, ulusların kaderine ve yurttaşların yaşantısına önemli ölçüde damgasını basar. Bu yüzden Montaigne, "Beni Fransız yapan Paris'tir" demiştir. Yahya Kemal, "İstanbul'suz Türk'ü anlamak kolay mı" diye sormuştur. Abdülhak Şinasi Hisar, Tevfik Fikret, Sait Faik, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Ahmet Rasim gibi tanınmış Türk yazarlarının edebiyata intikalleri esnasında İstanbul'un etkisinde kaldıklarını biliyoruz.

Şair İlhan Berk, "Ozanların bir kentleri vardır, hiç değilse bir mahalleleri, bir sokakları, oluşup geldikleri bir kay-

nakları vardır" der. Ben de, doğup büyüdüğüm Eski Karşıyaka'dan çok yoğun biçimde etkilendiğimi itiraf ediyim. Meşrutiyet Sokağı 9 numaralı evde geçen çocukluk yıllarımda, kızarmış sobamızın üzerine dizdiğimiz kestanelerin çıtırtısı içinde, eskiyi anlatan büyüklerimizi can kulağı ile dinlerdik. Böyle büyüdük, böyle yaşadık, böyle bu günlere geldik...

Bu yüzden her gün Karşıyaka sahilinde yaptığım mutad gezintilerde, sanki hep eskiyi dolaşıyormuşum gibi bir his içinde olurum. Sanki şimdi, Bostanlı'da Kör'ün Gazinosu'ndan çıkmış, ağır ağır sahilden ilerliyorum...

BU GÜZELLİĞİ KATLEDENLER UTANSIN:

Önce Karşıyaka sahilinden bir görüntü. Burası şimdi Yat Kulübü'nün ve Gökdelen'in bulunduğu köşedir. Nasıl demezsiniz "Ah, Karşıyaka ahı!"... Bu güzellikten bugünkü beton yığınlarına geçiş bize nasıl ah çektiyorsa, bundan sonra yapılacak hatalar, bugünkü görüntülerin de, ah'la, vah'la anılmasına neden olabilir. Bunun için bu fotoğrafı tüm beldelerin Belediye Başkanlarının dikkatine sunuyoruz.

Mis gibi bir hava var, gökyüzünün morumsu pempe pele-
rini tüm şiirselliği ile usulca çökmüş denizin teni üzerine...
İşveli sahili, kıpır kıpır dalgalar okşamakta...

Osmanzade köşesini geçiyorum. Dilimin ucunda eskiden
bu sahillerde söylenen hülyalı şarkıların ezgileri var... **May-
ro Matya** (O Siyah Gözler)... **Treli Kordeliyotisa** (Deli Kar-
şıyakalı)... **Barbayani Meçistamyos**... **Samiyotizas** (Sisamlı
Kadın)... **Karşıyaka Dilberi Çok Sevimli Bir Peri**... **Santa
Lucia**... **Barkalor**... Bu şarkılar, beynimde yankılanıp du-
ruyor. Birbiri ardısıra sahile konup duran sevimli martılar
gibi sanki...

Az sonra karşıdan gelen **Şair Mahmut Nedimin Güntel** ile
karşılaşıyorum. Üstad, bana Karşıyaka sahilinde yazdığı en
son şiirini okuyor:

Dün gece mehtaba bakıp,
Hep seni andım.
Öyle bir an geldi ki,
Mehtap seni sandım.

Şairin aşık olduğu bir hanım için yazdığı bu şiiri, daha son-
ra **Rakım Hoca** bestelemişti. **Reşadiye durağını** geçiyorum.

Hemen yanı başımda bir atlı tramvay, tıngır mıngır geçip
gidiyor. Kıyı, balık tutan çocukların kahkahaları ile cıvıl cı-
vıl kaynamakta... **KSK**'nin önündeyim. Kulaklarımda gök-
yüzünden kopup gelen **Kaf Kaf** uğultuları... Geçmişin ünlü
futbolcuları, fedakar idareciler, o nefes kesen doksan dakı-
kalar, bir bir gözümün önünde canlanıyor.

Sağımda deniz banyoları uzanıp gitmekte. Pırıl pırıl kum-
lara uzanmış Karşıyakalılar, masmavi bir denizin kollarına
kendilerini salıvermişler.

FAHRETTİN PAŞA'YI GÖRÜYÖRÜM...

Yoluma devam ediyorum. **Gifre Köşkü**'nün (şimdiki Ak-
kum Ap.) önünde, **Muhittin İşçimenler Amca** ile karşılaşı-
yorum. Yine iddialı bir yelken yarışı varmış. Teknesinin
bulunduğu yere doğru heyecanla gidiyor. Tam **Durmuş Ya-
şar Köşkü**'nün önünde iken, aniden az ötede bir kaynaşma-
nın olduğunu görüyorum. Atların üzerinde kalpaklı Türk
süvarileri var. Atlar, çepeçevre başörtülü analar tarafından
çevrilmiş. Karşıyaka'ya 9 Eylül'de ilk giren kahramanlar
bunlar. **Karaosmanoğulları'ndan Hüsnüye Hanım** ile **Osman-
zadeler'den Mükafat Hanım**, kupa kupa limon şerbetlerini
bu yağız delikanlılara uzatıyorlar. Alkış, kıyamet kopuyor.
Bağımsızlık heyecanının coşkusu gördüklerim...

En arkada **Fahrettin Altay Paşa'yı** tanıyorum. Karşıya-
ka'nın tanınmış bir hanımefendisi olan anası **Hayriye Ha-
nım** ile sarmaş dolaş olmuş. Hayriye hanım, yorgun oğluna
evinde kalan son azığı, yani üzerine salça sürülmüş bir di-
lim kuru ekmeği uzatıyor.

Gözyaşları içinde birbirine sarılmış ana ile oğlu, şimdiki
Yat Klüb'ün bulunduğu köşede bırakıp yoluma devam edi-
yorum. **Altay Köşkü**, **İplikçi Köşkü**, **Dö Şermet köşkü** ark-
kamda kalıyor. Kıyıda **Peneti Pariyenti**'nin deniz motoru
duruyor. 20 dakikada İnciraltı'na giden ünlü bir moturdur
bu.

Penetti Köşkü'nün önündeyim. Eski Levanten ailelerin gel-
miş geçmiş tüm kızları, kıyıda kürek yarışlarını seyrediyor-
lar sanki. Venüs bakışlı İtalyan kızları, deniz banyolarına

doluşmuş, **Tino Rossi**'nin şarkılarını mandolinle çalıyorlar.
Köşkerin pencerelerinden sahile **Tulio Carminati**'nin, **Ben-
jamino Gigli**'nin, **Tito Gabbi**'nin opera aryları taşmakta.

CİCİ ANNEM HATİCE HANIM

Sadi İplikçi ile karşılaşıyorum. Lacivert beresi bermutad
yine başında. Saygıyla elceğini öpmek elde mi? **Gabay**'-
ların bahçesinin demir parmaklıklarında duruyorum. **Cici-
annem Hatice Altinkalem**, bembeyaz başörtüsünü kuşanmış,
ince tel çerçeve gözlüklerinin altından bana bakıp gülümsü-
yor. **Ahmet ve Nühket** bahçede koşuşturup duruyorlar. **Ay-
şe Abla** da peşlerinde... Ne oyunlar oynamıştk, bu yemyeşil
bahçede... Yel değirmeni, gacı gücür ne nazlı dönüp
dururdu...

Şimdi **Palet Restoran**'ın önündeyim. Daha önce burada **Ka-
ğıtçı Mustafa Nafiz Bey**'in, kızı **Berrin Hanım** için yaptırdı-
ğı Karşıyaka'nın ilk apartmanı vardı. Daha önce de enfes
bir İtalyan Köşkü. Bakıyorum. **Aziz Özen** ile **Tunç Geren**
oturmuşlar, Karşıyaka melodileri mırıldanıyorlar.

DR.MAHMUT ŞEVKET KÖŞKÜ...

Fazıl Bey Asfaltı'nın köşesinden içeri sapıyorum. Solum-
da dizi dizi tenis kortları var. Gençler, bembeyaz giysileri
içinde tenis oynuyorlar. **Katolik Kilisesi**'nin bulunduğu **Mu-
radiye Sokağı**'na giriyorum. Eski **Frerler Okulunun** köşesin-
den yine sağa dönüyorum. Az sonra **Dr. Mahmut Şevket
Atalkan'ın Köşkü**'nün önündeyim. Köşkün bahçesinde yi-
ne bir Azeri eğlencesi düzenlenmiş. Belki ikiyüz kişi var, por-
takal ve mandalin ağaçlarının çevrelediği meydana. Azeri
kıyafetlerini kuşanmış gençlerle, bürümcüklerini sırma saç-
larına dolamış kızlar elele **Lezginka** oynuyorlar. Uzundere,
Dasni Çors, Arşın Malalan, Meşhedi İbad, dansları bir bir
gözümün önünde canlanıyor. Karşıyaka'ya büyük hizmeti
geçmiş **Mahmut Şevket Bey**'in cennet misali evi burası. Ka-
piya aslı büyük çingirdağı uyandırmadan, kameriyeden bir
gül koparıp yoluma devam ediyorum.

Az sonra **Ankara İlkokulu**'nün önündeyim. Bahçeye dizi
dizi izciler sıralanmış. Türkiye'nin ilk izci teşkilatı bunlar.
Başlarında emektar **İsmail Özkont Hoca** var. Kalpağını ba-
şına hafifçe yatırmış, telaşca bir sürü öğrenciyi **Yamanlar Yü-
rüyüşü**'ne hazırlıyor. Hey Gidi **İsmail Hoca** hey!... Azımda
emek verdin bu Karşıyaka'ya sen? Kaç kuşak senin... Ezini
geçip büyüdü. Arkaya doğru bakıyorum. Fesi, nurani yü-
züne pek güzel yakışmış **Hüseyin Çağlayan Hoca** da orada.
Baka kalıyorum **Ankara İlkokulu** bahçesine. Benim okulum
burası. Sıra arkadaşım **Tahir Muşkara** ve **Sabri Çolakoglu**
ile **Mehmet Bilgetekin**'i hatırlıyorum. Ne yaramazlıklar ya-
pardık...

YANIKOĞLAN'DAN BİR ŞİİR

Doğruca çarşıya çıkıyorum. Eski **KSK** kalecisi **Namık Er-
gin**'in fırından bir avuç peksimet alıp, İskele önüne geli-
yorum. **Hanım'ın Kahvesi** ve **Zeki'nin Kiraathanesi** tıklım
tıklım dolu. **Karşıyaka Rüştüyesi Müdürü**, dedem **Sarıklı Ho-
ca Hilmi (Dölek) Efendi**'yi görüyorum. Ağır Ağır evimize
doğru gidiyor...

İskeleye yanan bir vapurdan **Karşıyaka**'nın ünlü şairi **Ya-**

nıkoğlu (Niyazi Damla) iniyor. Kucaklaşıyoruz. İzmir Belediyesi'ndeki görevinden arda kalan zamanda karaladığı Karşıyaka şiirini okuyor bana:

Burda geçen geceler,
Ve gündüzler başkadır.
Karanfil, hanımeli, yasemin,
Sümbül ve lale
Bahçede burada her mahalle.

UYANIŞ...UYANIŞ... UYANIŞ...

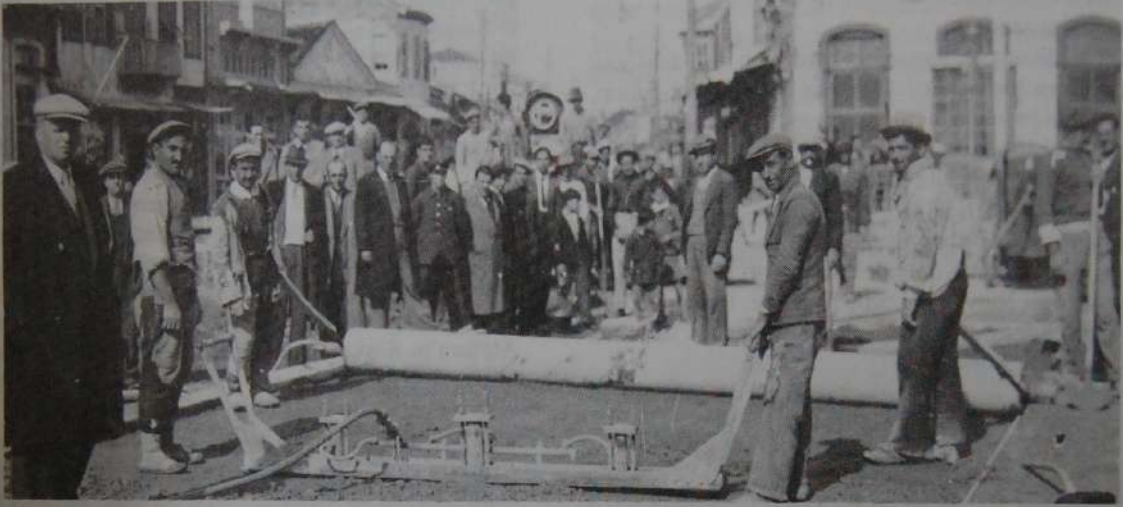
Aniden bir korna sesi ile irkiliyorum. Ve, gözlerimi faltaşı gibi açıyorum. Bakıyorum şu anda yaşanan zaman dilimi içindeyim. İş dönüşü binlerce kişi vapurlardan boşalıyor. Yaya geçidinin ışıkları önünde uzun kuyruklar halinde arabalar birikmiş. Kornalar çalınıyor, bir telaştır, bir koşuşmadır gidiyor...

İnsanlar, arabalar, devasa apartmanlar... Denizin rengi solmuş mu ne?... Kalabalıklar arasında bir aşına yüz arıyorum. Dakikalarca bakıyorum. Eski simaları bulamıyorum. Yaşayıp göçtüler tabii...

Hah işte, eskiden bir aşına yüz görüyorum. Bambino Süleyman, Avcılar Kulübü'ne doğru gidiyor. Koşup, koluna giriyorum. Süleyman Abi'nin. Ve, başlıyoruz yine eskiyi konuşmaya... Küçük Karabekir tarlasında nasıl futbola başlamışlardı? Asım ligleri ne heyecanlıydı...

Eski güzel, eski hayal gibi!.. Ancak, geleceğin ihtiyaçlarına da hazırlanmak gerek. Eskiye unutmayalım ve analım. **Mahmut Nedim Güntel**'in dediği gibi, "Hiç olmazsa, mehtaba bakıp onu analım"...

Çünkü geleceğimizin teminatıdır bu aşk... Yurdumuza, toprağımıza, Karşıyaka'mıza layık olmasını bilelim...

KARŞIYAKA ÇARŞISI ASFALTLANIYOR

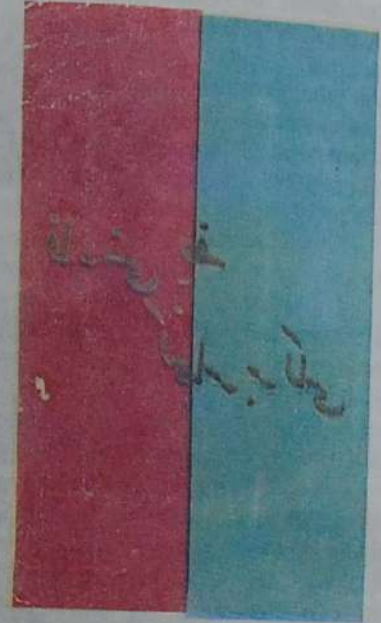
Yıl 1942... Çarşı Caddesi ilk kez asfaltlanıyor. Sağda Zeki'nin Kahvesi, solda ise şimdiki Yapı Kredi Bankası ve 06 Posta Fırını'nın bulunduğu blok görülüyor.

İZMİR'İN EN TEMİZ YÖRESİYDİ.

Karşıyaka, İzmir'in en temiz yöresi olarak parmakla gösterilen bir şöhrete kavuşmuştu. 1955 yıllarında çekilen bu fotoğrafta beldenin temizliği ve sakinliği hemen belli oluyor.

A black and white portrait of a man in a military uniform. He is wearing a dark fur hat with a white band and a central emblem featuring a star and crescent. He has a mustache and is looking directly at the camera. He is wearing a high-collared jacket with epaulettes and a sash. The background is a plain, light color.

[illegible]

KSK'nin 1912'deki ilk kurucularından futbolcu ve sonradan gümrük komisyoncusu Kadı zade Zühtü İsl'in, Osmanlı Padişahı Sultan Reşat'ın hassa askeri iken çekilmiş resmi. Zühtü, 9 Eylül'de İzmir'e giren Türk ordularının en önünde kılınan, 22 Nisan 1985 yılında 89 yaşında vefat etti.

Bir eşi olmayan yukarıdaki belge, KSK'nın ilk kimlik kartlarından biridir ve numarası 2'dir. Zühre İslil'a ait olan bu belgenin ön yüzünde şanlı yeşil-kırmızı renklerin üzerinde yalnızca Karşıyaka yazılıdır. Arka yüzündeki kulüp rozetinde futbol topu, tenis raketi ve golf sopalarının yan yana verilmesi başlıbaşına bir orijinalitedir. Üye kartında şunlar yazılıdır: Sağlam vücutta, sağlam fikir bulunur. Hüviyet varakası, İsmi: Zühtü İslil, Pederinin ismi: Tevfik Bey, tevellüdü: 313 (1897), Kayıt No: 2 Kulübe duhulü: Teşrinisena-1328 (1912) Adresi: Karşıyaka Alaybeyi Yalı Caddesi 63.

KSK'nin ilk kurucuları toplu halde. Arka sıra Salih, Çakır Kemal, Suat Karşıyaka. Orta sıra: Dr. Kemal Tahsin, Örnekköylü Hüseyin, Sabri Süleymanoviç, Emin, Hüsnü. Ön sıra: Hasan, Refik, Kadızade Raşit, Kadızade Zühtü İşil.

'K.S.K.'Yİ ZEYTİN AĞACI ALTINDA KURDUK...'

"KSK'nın ilk kurucularından ünlü Kuvayı Milliye kahramanı Kadı-zade Zühtü Işıl'ın anılarından öğrendiğimize göre, KSK takımını kurmak için bir zeytin ağacı altında karar veren gençler, Yunan, Rum, İngiliz ve Ermeni takımlarına karşı mücadele etmek için ant içmişlerdi. 1900 yıllarında yabancı egemenliğinde bir sömürge kenti gibi olan İzmir'de Türk gençlerinin futbol kulüplerinde milli örgütlenme yapmak istemeleri önce K.S.K.'yi, sonra Altay'ı doğurdu..."

Yıl 1910'lar... Gavur İzmir ismiyle bilinen bir vatan toprağı... İngiliz, Fransız, Yunan şirketlerinin oluşturduğu, sanayiden ticarete, ulaşımdan madencilığa, bankacılıktan postaneciliğe kadar uzanan geniş bir sömürü ağının tıkr tıkr çalıştığı bir kent!... Rıhtımına yanaşan çeşitli bandıralı gemilerle Avrupa'ya her türlü hazinesinin kaçırıldığı bir zevk ve eğlence beldesi!...

Rumların ve Ermenilerin kudurmuşcasına egemen oldukları bir toplumsal yaşam ve Yunan Emperyalizminin gittikçe pençesini geçirdiği bir ihtiras ülkesi!.

Evet İzmir buydu. Bunun için "Gavur İzmir" denmişti ona. Türk mahalleleri geri yoksul, kimsesiz ve mazlumdu. Boynu bükük Türkler, kendi devletlerinde bu azgın yabancı egemenliğin pençesinde inim inim iniyorlardı.

İşte böyle bir ortamda İzmir'de Türk vatanseverleri, Namık Kemal'in şiirleri ve Meşrutiyet'in özgürlükçü havasının desteği ile uyanmaya, gerçekleri görmeye başladılar. İttihat ve Terakki Cemiyeti ve milliyetçilik akımı bu uyanışı hızlandırdı, giderek politize etmeye başladı.

İzmir futbol ligi, bu azgın yabancıların takımları ile doluydu. Panianios, Apollon, Pelops, Evangelidis, İskoş, Karakoviri, Midilli karması gibi Rum Yunan-İngiliz ve Ermeni karışımı takımlar ile İtalyan Garibaldi takımı başa gürüşüyordu. İzmir'i daha sonra Yunanlılara satacak olan Başpapaz Hrisostomos, her maça gelip, Rum takımlarını takdis ediyor, rahipleriyle beraber tribünlere ilahiler okuyordu.

İşte böyle bir ortamdı, Türkleri de futbol kulübü kurmaya iten. İki büyük reaksiyon doğdu. Birincisi 1912'de Karşıyaka'da K.S.K.'yi doğurdu. Öteki İzmir'den fıskırdı ve 16 Ocak 1914 günü Altay'ı yaşama geçirdi. İkisi de Türklük için er meydanına atılmış yüce hareketlerdi.

Biz, K.S.K.'yi kuran bu vatanseverlerden birinin anılarını bugün gururla yayınlıyoruz. Evet, sözü merhun Zühtü Işıl'a bırakalım. Ünlü Kurtuluş Savaşı gazetesi, İzmir'e 9 Eylül'de ilk giren kahramanlardan Kadı-zade Zühtü Işıl, vefat etmeden önce teybimize K.S.K.'yi kurdukları ilk günü şöyle anlatmıştı:

KADIZADE ZÜHTÜ IŞIL ANLATIYOR

"Kaf Sin Kaf"ın kurulduğu tarih 1912'dir. Evvela o günün Karşıyaka'sını anlatmağa çalışacağım. 1908 Meşrutiyet İnkılabı olduğu zamanda bizim nesil 10-15 yaşında idi. Hür-

riyet, Adalet, Musavat, Uhuvvet diye dört inanç doğmuştu... İttihat-ı Terakki Fırkası Hürriyeti ilan ettiği o gün bizler de "Yaşasın Hürriyet" diye bu heyecanlı günleri alkışlamıştık.

Memleket bizimdi, fakat hakim olan Türkten başkalarıydı. Ticareti, sanayii herşeyi Türk'ten başkaları için bir nimetti. Hürriyet ilanı ile "Türküz" diye övünmek ihtiyacını yavaş yavaş duymaya başladık, her sahada duyulan bu ihtiyaçlar bizi sporda örgütlenmeye itti.

İşte bu atmosfer içinde bizler, 10-15 yaşlarında çocuklukla gençlik arasında bocalayan bir nesildik. Spor ruhu o zaman bizlerde tedrici uyanmaya başladı. Ve bu tahayyül ettiğimiz spor, o güne kadar Türk olmayanların sanki inhisarında idi.

İzmir'de Rumlar'ın Panyanios, Apollon ve bir çok kulüpleri vardı. Bornova'da da İngilizler'in kendi aralarında bir toplulukları mevcuttu. O tarihte bizde aramızda para toplayarak top aldık. Kısa pantolonlarla o günün sahası olan Osmanpaşa Camii'nin yanındaki ilk mektebin bulunduğu yerin bitişiğindeki arsada oynamağa başladık.

Bu arsa, şimdiki çocuk yuvasının bulunduğu Köşkle, bir tarafı Alaybey'de diğer tarafı Karşıyaka'da olan geniş bir bahçe idi, sahibi de Omiros isminde Rus asıllı ve eşi İngiliz olan Karşıyakalı bir kişi idi. Cami ve mektep arasında halen duvarla hudutlu bu bahçenin arasındaki geniş saha bizim futbol sahamız olmuştu."

BİR ZEYTİN AĞACININ ALTI

"Aramızda ilk defa bir topluluk kurmağa 5-6 arkadaş o günlerde bu arsada karar verdik. Ağabeyim Kadı-zade Raşit, teyzezadem Süreyya İplikçi, ben, Refik Civelek, Osman Nuri, Örnekköylü Hüseyin, bir zeytin ağacının altında hafif yağmurlu bir günde bizde bir kulüp kurmayı tasarlamıştık. İçimizdeki milli heyecan bir yangın gibi ateş almıştı.

Bize, muhitimizden çıg gibi gençlik katıldı. Kendi aramızda bir takım yapmıştık. 2-3 ay sonrada bu topluluğumuzu daha çok canlandırmayı düşündük. Bu bizim için bir özlem olmuştu. İttihat-ı Terakki Cemiyeti'ne müracaat ettik, bizi himayenize alınız bir kulüp teşkil edelim daha verimli çalışmak arzusundayız dedik. Olumlu karşıldılar, size bir oda tahsis edelim burada teşkilatlanın, bu kulübü vilayete müracaat ile tescil edebiliriz dediler.

Bu büyük bir ümit olmuştu. Haftanın birkaç gününde ak-

şamları burada toplanıp tasarladıklarını büyüklerimize iletmiyorduk. Onlardan büyük teşvik görmeye başlamıştık. Bir müddet sonra vilayete müracaatla hukuk müşavirliği kanalı ile kulübümüz "**Karşıyaka Mumaresi Bedeniyeli Kulübü**" ismi altında teşekkül etmiş oluyordu. K.S.K. artık doğmuştu. Tarih, 1 Kasım 1328 yani 1912 idi..."

ZÜHTÜ İŞİL VE ARKADAŞLARININ ÖNEMİ

Bir zeytin ağacının altında milli spor kulübü kurmak için ant içen ve bu düşüncelerini gerçekleştiren 6 delikanlı, gerçekte İzmir Tarihî açılarından son derece önemli bir süreci başlatmışlardır. Bu gençler, futbol yolu ile gençlik örgütlenmelerini tırmadılar ve ulusal kültürlerini ayakta tutmak isteyen azınlıklara karşı (gerçekte Rum, Yunan ve Ermeniler azınlık kelimesi ile tarif edilemezdi, bayağı ekonomik, toplumsal ve siyasal bakımdan çoğunluk idiler) milli bir tepkiyi dile getirmişlerdi.

Bu gençlerin kurduğu K.S.K., Karşıyaka'da "**Türk milliyetçiliği**" çevresinde toplanmak için can atan gençleri içinde bulundukları bunalımdan kurtaracak ve sporun "**kıhlı milliyetçiliğine**" çekecekti. **Kaf Sin Kaf**, bu yüzden 1912'lerden 1922'lere kadar yani 10 yıl Türk gençliğinin yabancı emellere karşı direnişinin simgesi olmuştur ve Cumhuriyet'in ilanından sonra aynı K.S.K., bu kez "**Kemalist Devrim**"in bir savunucu olarak gençliği Atatürk'ün işaret ettiği ilkeler doğrultusunda güçlü, dinamik, kültürlü, çağdaş ve batıcı yetiştirmek için kolları sıvamıştır.

Tam 75 yıl!... Dile kolay... Bu görevini eksiksiz yapmak için çabalayan K.S.K.'nin tarihi kadar, ülke tarihi için de, bu yüzden son derece önemlidir, zeytin ağacı altında kulüp kurmak için kollarını sıvayan gençler!..

Örneğin, anılarını yayınladığımız **Kadızade Zühtü İşil**'i ele alalım. Bu delikanlı K.S.K.'yi kurduktan sonra tam bir **Kahraman ve Milli Mücadele Savaşçısı** olarak, **Birinci Dünya Savaşı**'nda ve **Kurtuluş Savaşı**'nda büyük yararlıklar göstermiştir.

Çünkü kök olarak eski İzmir'in ve Türk varlığının derinliğinden gelmektedir Zühtü İşil!..

Zühtü İşil'in babası **Kadızade Tefvik**'tir ve en eski İzmir-lilerdendir. **Tefvik Kadızade**, İzmir'in ilk Türk eczacısı **Hüseyin Rifat** ve yine İzmir'in ilk Türk avukatı **İbrahim Kadızade** üç kardeşler. En büyük Karşıyakalılarından **Sadi İplikçi**'nin annesi **Fatma Hanım** ile Tefvik Kadızade'nin eşi **Fehime Hanım** kardeşlerdir. Atatürk'ün İzmir'e girdiği 10 Eylül gecesi Atatürk'e sofrası kuran, yatak hazırlayan ve Ata'yı bağrılarına basan Türk anaları bu hanımlardır. Bu satırla-

rın yazarı **Yaşar Aksoy**'un anneannesi Mehmet Yemişçi ile Refika Hanım'dan doğma **Safiye Hanım**, **Zühtü İşil** ile kardeş çocuklarının çocuklarıdır.

K.S.K.'nin ilk kurucusu **Zühtü İşil**, 1914 ve 1922 arasında tam 8 sene askerlik yapmıştır. K.S.K.'yi kurduktan 2 sene sonra askere alınan **Zühtü İşil**, **Birinci Dünya Savaşı**'nda büyük yararlıklar göstermiş esir düşmüştü. Lise son sınıfta iken **Birinci Dünya Savaşı** gibi büyük bir mücadelenin içine giren **Galiçya** ve **Filisten** cephelerinde çarpıştıktan sonra **Kanal Harekatı**'nda esir düşün **Zühtü İşil**, **Mondros Mütarekesi**'nden sonra İzmir'e gelmişti.

İzmir'in Yunanlılar tarafından 15 Mayıs 1919 tarihinde kanlı bir şekilde işgal edilmesi üzerine, şehit gazeteci **Hasan Tahsin**'in sığıldığı ilk kurşundan etkilenen **Zühtü İşil**, tam 4 sene cephelerden dönmüş olmasına karşın Anadolu'ya geçerek **Milli Mücadele**'yi başlatan **Atatürk**'e katılmakta bir an bile tereddüt etmemiştir.

Kurtuluş Savaşı'nda en önde çarpışan **Zühtü İşil**, **Fahrettin Altay Paşa**'nın süvarilerinden biri olarak İzmir'i düşmandan kurtaran kahramanlar arasında ismini tarihe yazdırmış ve **Karşıyaka**'ya ilk giren süvarilerin en önünde kılıç sallamıştır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra gümrük komisyonculuğuna başlayan **Zühtü İşil**, **Kemalist** kökenli bir vatansever ve cumhuriyetçi olarak kurucusu olduğu K.S.K.'ye büyük emekler vermiş ve bu kulüpte, deniz sporlarının kurulmasında öncülük yapmıştır. 22 Nisan 1985 günü kaybettiğimiz **Zühtü İşil**'in tarihi kimliği, hiç şüphesiz K.S.K.'nin kuruluş yıllarının ulusal rengini gözler önüne sermektedir.

K.S.K.'yi kuran 6 gençten birisi, işte budur!...

Bir diğeri olan **Örnekköylü Hüseyin** yine bir **Kurtuluş Savaşı** kahramanıdır ve **İstiklal Madalyası** ile ödüllendirildikten sonra yaşamının son günlerine kadar gerçek bir K.S.K.'li olarak **Örnekköy**'de yaşamıştır.

K.S.K.'nin bir diğer kurucusu **Süreyya İplikçi** ise (**Sadi İplikçi**'nin ağabeyi), milli mücadeleyi destekliği için bizzat **Yunan Kralı Konstantin**'in emri ve İzmir İşgal Kumandanı **Ster-yadis**'in eliyle **Atina**'a sürgün edilmiş ve idam cezasına çarptırılmıştır.

Bütün bunlar bir rastlantı değildir. Çünkü 1912'den 1922'ye kadar **yeşil kırmızı renkli Kaf Sin Kaf** aşkının etrafında bütünleşen bu gençler, vatanlarını, milletlerini, bayraklarını, milli mücadeleyi ve **Mustafa Kemal**'i vazgeçilmez bir aşkla seven ve bu uğurda çarpışan vatansever Türk gençlerinden başka kişiler değildi.

İşte bu yüzden, K.S.K.'nin kuruluşunun kökeninde bir **sportif heyecandan** daha çok, bir **ulusal uyanış** coşkusu vardır. Spor tutkusu ile ulusal uyanış heyecanı yanyana ilerleyerek, şanlı K.S.K.'yi yaratmıştır.

“ADNAN MENDERES SANTRAFOR OYNARDI”

“Yaşayan en yaşlı ve ünlü KSK’lı olan Sadi İplikçi gözyaşları içinde takımın kuruluş yıllarını anlatırken, çocukluk arkadaşı Adnan Menderes’in güçlü bir santrfor olarak yeşil-kırmızı formayı giydiğini açıkladı...”

Sadi İplikçi’ye göre Kaf Sın Kaf sloganını, kulübün kurucularından Bankacı Cemal Ahmet Umar bulmuştu. Bu sözü çok seven gençler, her galibiyetten sonra vapurdan sahile bunu bağırarak çıktılar. O günden beri Karşıyaka bu şarkı ile inledi...”

Günümüzün Karşıyakası’nda en büyük K.S.K.’li Sadi İplikçi’dir. Çocukluğu sahildeki İplikçizade Köşkü’nden geçen, İplikçizade İsmail Bey’in küçük oğlu, K.S.K.’nin en eski futbolcu ve kürekçilerinden, defalarca kulüp başkanlığı yapmış, tek parti zamanının ünlü ilçe başkanı ve Belediye Meclis üyesi, Ticaret Odası Başkanı Sadi İplikçi, bugün 87 yaşında sevimli ve renk aşkıyla yanan bir insan olarak yaşamını saygın biçimde sürdürüyor.

Atatürk, Fevzi Çakmak, İsmet İnönü, Cela Bayar gibi devlet büyüklerine hizmet etmiş, Adnan Menderes’in en yakın çocukluk ve spor arkadaşı, Fahrettin Altay Paşa ile Karşıyaka’nın ilk Belediye Başkanı Fikri Altay’ın akrabası olan Sadi İplikçi’yi evinde gazeteci arkadaşım Uğur İşven ile ziyaret ediyoruz ve eski K.S.K. ile ilgili anılarını rica ediyoruz. Şimdi sözü ona bırakalım.

ESKİ KARŞIYAKA ANILARI

“... Ailemiz, annemin hastalığı üzerine Namazgah’tan Soğukkuyu’ya göçmüş. 1990 yıllarında Soğukkuyu Müsavat Sokakı’nın ağzındaki bir evde doğmuşum. Çok yaramaz bir çocukmuşum. Annem atlı tramvayın sürücüsü İbrahim Efendi’ye “Şu bizim yaramazı biraz gezdiriver” dermiş. Böylece İbrahim Efendi’nin yanına kurulur, tramvayın borazını çala çala Soğukkuyu-İskele-Bostanlı, sonra Bostanlı-İskele-Alaybey, bu kez oradan Alaybey-İskele-Soğukkuyu turu yaparak eve dönermişim. Böylece annem 2 saat bensiz rahat edermiş.

Daha sonra Karşıyaka sahiline yerleşmişiz. Babam rahmetli Hacı İsmail İplikçi Bey, Karşıyaka sahiline yerleşen ilk Türk’tür. Karşıyaka’da 1900’den 1910 yılına kadar tren yolunun sahile uzanan kesiminde Levanten, Rum, Ermeni ve Museviler otururdu. Levanten yani İtalyan, İngiliz, Fransız, Hollandalı kırmısı Hristiyanlarla, biz Türkler çok iyi komşuluk etmişizdir. Ancak Ermeniler hep kudurdu. Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra da Rumlar azdılar. 1910 yıllarında esnafın tümü, Rum idi. Hatırlayabildiğim kadariyle İskele Meydanı’nda şimdiki Yapı Kredi Bankası’nın bulunduğu yerde Haralambos’un Kafesi vardı. İç dekorasyonu ve servisi mükemmeldi. Sahilde de masaları bulunur, özellikle yaz geceleri müzikli program olurdu. Şimdiki çarşıda 06 Pastanesi’nin yerinde “Adams’ın Fırını” vardı. Adams, çok güzel katmerciydi.

Deniz banyoları bir alem idi. Herkes evinin önünden denize girerdi. Ben de sabah öğle ve akşam denizden çıkmazdım. Alaybey’de resmi banyolar vardı. 1924’te Yat Kulüp önünde kadın ve erkekler için ayrı ayrı banyo kuruldu. Alaybey’deki Kadınlar Banyosu’nun çevresi tahta perde ile örtülüydü. Biz çapkın çocuklar, gözümüzü budak deliklerine uydurur, hanımları seyrederdik. Paytonlar, hanımları evden alır, banyolara götürür ve sonra geri getirirdi. Tabii bu söylediklerim müslüman hanımlar içindir. Hristiyan hanımlar, sokakta kollarını sallaya sallaya dolaşırlardı.

Alaybey’de Hanımlar Banyosu’nun hemen yanında ise “Erkekler Banyosu” vardı. Babam beni elimden tutar, oraya götürürdü. Babamın göbeğinin üzerine oturup, denize girdiğim günleri bir türlü unutamam. Babam daha sonra sahilde Karşıyaka’nın en güzel evlerinden olan Alyoti’lerin evini satın almıştır.

K.S.K.’NİN KURULUŞU

“Sene 1912, Karşıyakalılar bir spor kulübüne kavuşuyorlar, sevinç içindeler, Büyüklerimiz Omiros’un tarlasını temizlemişler, seyyar kale direklerini dikmişler, üstüne de gaytan ipini çekerek kale kurulmuş aralarında oynuyorlar. Biz küçükler de kalenin arkasına topun kaçmasını bekliyoruz. Yakalıp ayakla vurup kendilerine gönderelim diye. Rumlar o sırada Karavokiri Tarlası’nda (istasyon civarı) top oynarlardı.

Soğukkuyu caddesinde demiryoluna nazır Hacı Ziya beyin evlerinden birisini büyüklerimizden Hüsnü Tonak, Tahir Bor, merhum avukat Fevzi Fikri Altay, Raşit Kadızade, Süreyya İplikçi, Sezai Çullu döşemişler, bir de çaylı toplantı düzenlemişler, spor severler ile sporcu gençleri davet etmişlerdir. Biz küçüklere de çay pasta tevzii için vazife vermişlerdi. Küçük, büyük herkes sevinçli idi. Karşıyaka Mumariseyi bedeniye Kulübü resmen kuruluyordu.

Renk seçmek hususunda bir hayli tartışma yaptılar. Nihayet yeşil müslümanlığı, kırmızı da Türklüğü temsil diye yeşil-kırmızı renkte karar kıldılar. O sıralarda İzmir’de Rum, Ermeni, İngiliz takımları cirit atıyordu. Hepsisi azgın ve haydutluk derecesinde küstah oyuncularından oluşmuşlardı. Stadyumlar bile onların malı idi. Bugünkü Alsancak stad-yumu, Panyonis kulübünün malı idi. Apollon sahası, Atatürk lisesi civarında, Garibaldi sahası Atatürk Spor Salonunun bulunduğu yerde, Pelops sahası Hatay Talebe çayırının

da, Karavokiri sahası ise Karşıyaka'da idi. Biz mahalle arasında boş tarlalarda spor yapıyorduk. Karşıyaka kulübünün kuruluşu ile bizde sahaya kavuşmak ümitleri belirdi.

K.S.K.'NİN İLK YÖNETİCİLERİ

"O günkü toplantıda büyüklerimiz aralarında topladıkları paralar ile formalar ısmarlandı. Futbol ayakkabısı, çok pahalı idi. Her oyuncu kendi ayakkabısını temin edecekti. Bu da babalarımızca sağlanmıştı. Kulüp yeni top aldı. Yeni formalarla oyuncular kendi temizledikleri sahada çizgilerini bile çekmeden aralarında maç yapmağa başladılar. Biz küçüklerin sevinci sonsuzdu. Bizlere de kulübümüzün renginde formalar aldılar. O tarihte birinci takımımızı teşkil eden oyunculardan aklımda kalanları sıralıyorum: Hepsî rahmete kavuşmuş olan **Raşit Kadızade (kaptan)**, **Suat Karşıyaka**, **Refik Civelek**, kaleci **Salih**, **Çakır Kemal**, **İtalyan Hanri Barker**, **Örnekköylü Hüseyin ağabey**, **Kemalpaşalı Sarı Ali**, **Zühtü Işıl**, **Muharrem**, **Hüsamettin**.

Tüzükteki resmi kurucular ise şu isimlerden ibaretti: **Raşit Kadızade**, **Süreyya İplikçi**, **Hasan Fehmi**, **Cemal Ahmet**

ف س ف

Kaf Sin Kaf'in eski Türkçe yazılışı

Umar, Fikri Altay, Halit Onaran, Tahir Bor, Hüsnü Tonak, Zühtü Işıl, Cemil Erklî, Süleyman Danyal, Sadrettin İşçimenler.

Bu ilk kurucuların ve futbolcuların Türklüğe ve Karşıyaka'ya yaptığı hizmeti asla ödeyemeyiz. Çünkü bu cennet mekan kişiler, canlarını dişlerine takarak gavur takımlarına karşı mücadele verdiler ve her türlü eziyete karşın yeşil-kırmızı renkleri can düşmanımız **Rum ve Ermeni** takımlarına karşı savundular. Her maçta çoğu yaralanır ve dövülür, ancak sonuna kadar maça devam edip, golleri atarlardı.

RUM TAKIMLARINA KARŞI, KIRAN KIRANA MÜCADELE

Resimde tarihi bir görüntüyü izliyoruz. KSK'nin 1912'deki kadrosu, Rumların azgın takımları Panianios ve Apollon karmasına karşı verilecek maçta, resmen Altay adı altında örgütlenmemiş bir grup İzmirli genci takviye almışlar. Yabancı egemenliğine karşı futbol sahalarda çarpına bu kahraman KSK ve Altaylıların isimlerini okuyalım: Otus (soldan sağa) Hüsam, Kemal, Hüsnü, Raşit Kadızade (önce KSK kurucusu, daha sonra Altay'ın da kurucusu) anılarını yayınladığımız KSK'lı Zühtü Işıl, Fikret Tahsin (Altay), Baha Tekand, Orta sıra Refik Civelek (KSK), Altaylı, Muharrem (KSK), Örnekköylü Hüseyin (KSK), Salih (KSK), Adnan (KSK, Galiçya'da şehit oldu). Ayaktakiler, Emin (KSK), Çakır Kemal (KSK), Hüsamettin (KSK), Sabri, KSK'nin ünlü idarecisi Süreyya İplikçi, Süleyman, Ziya ve Harun. Allah, hepsine rahmet eylesin!

SADI İPLİKÇİ YAŞAYAN EN BÜYÜK KSK'LI..

Karşıyaka'nın ünlü siması ve yaşayan en eski Başkanı 87 yaşındaki Sadi İplikçi, yeşil-kırmızı atkısı ve amcasının oğlu Fahrettin Altay Paşa'nın resmi göğsünde olduğu halde arkadaşımız Yaşar Aksoy'a anılarını anlatıyor. Karşıyaka'nın Cumhuriyetten sonra ilk belediye ve KSK başkanı olan Fikri Altay'ın kayınbiraderi olan Sadi İplikçi, KSK'da can arkadaşı Adnan Menderes ile omuz omuza forvet oynadığı günleri bir türlü unutamıyor. (Fotoğraf: Uğur İşven)

Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar **Adnan Menderes** te, K.S.K.'nin ilk onbirine girmeyi başardı. **Rifat Kadızade sağaçık, Sadi İplikçi sağış, Adnan Menderes Santrafor** oynardık. Menderes'in çocukluğu Karşıyaka'da geçmiştir. Tramvay caddesi üzerindeki evlerinde ninesi ile birlikte otururdu. Annesi ölmüştü. **Adnan, hepimizden fazla K.S.K.'li idi.** Futbola, güreş tutmaya ve bisiklet sporuna meraklıydı. Karşıyaka'da Türkler arasında ilk bisiklete binmek bize nasip oldu. Büyüklerimiz ikimize pırl pırl iki bisiklet almışlardı. Adnan ile ta Menemen'e kadar bisiklet ile gider gelirdik. Adnan'ın oyuncakları ile oynardık. Bol bol güreş tırdık ikimiz. Onu yendikçe, mağlubiyete doymaz yeniden güreşmek isterdi.

Daha sonra evleneceği **Berin Hanım** da o sıralar Karşıyaka'da oturan küçük bir kızcağızdı. **Evliyazadeler**'den olan **Berin**, Adnan Bey bisikletine binince yanında koşardı. Saçları uzun ve örgülüydü. Adnan, Berin'in saçlarından çekerek şaka yapardı. Menderes, koyusuna bir Karşıyakalı idi. Nur içinde yatsın."

Nasıl ki, **Adnan Menderes** ile **Berin Hanım** eski Karşıyaka'dan tanışıyorsa, nice Karşıyakalılar da sevgililerini yine bu güzelim belden seçmişlerdir. Genç iken bir gün körfez hattında işleyen Çankaya Vapuru'nda bir kız gördüm. Çok

beğendim tazeyi. Hemen ev koştum, "İlle de beni evlendirin, vapurda gördüğüm kızı istiyorum" diye tutturdum. Ahı verdiler o kızı bana. Yıllarca mutlu yaşadım sevgili karıcığım, iki çocuğumuz oldu nur topu gibi..."

KAF SİN KAF RUHU YAŞASIN

"Kurtuluş Savaşı'nda birçok K.S.K.'li Anadolu'ya geçti ve **Mustafa Kemal**'e katıldı. **Zühtü Işıl ağabey** bu hareketin önderiydi. Ağabeyim **Süreyya İplikçi** işgal Kumandanı Steryadis'in emri ile Atina'ya sürgüne gönderildi. **Yunan Kralı Konstantin**, İzmir'e geldiğinde bizim evimize el koydu ve oraya yerleşti. Atatürk'te İzmir'i kurtardığında ilk gecesini bizim evde geçirip, Yunan soytarısına en güzel cevabı verdi.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra KSK'yi ben topladım ve ilk başkanlığını yaptım. Elbirliği ile camiayı harekete geçirdik ve Cumhuriyetin feyizli yönetiminde yepyeni bir K.S.K. yarattık. 5 yıl başkanlık yaptım. Sonra bir kaç kez yeniden K.S.K. Başkanı oldum.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra K.S.K.'yi yeniden topladığım zaman izmir'de karşıyızda bir tek **Altay** vardı. **Göztepe, İzmirspor, Altınordu** gibi takımların esamesi bile yoktu. Karşıyaka Başkanı olduğum zaman en unutamadığım anım,

Fenerbahçe'nin davetlimiz olarak İzmir'e gelmesi olayıdır.

Bütün masrafları bize ait olmak üzere Fenerbahçe'yi misafir ettik. Maçımız Perşembe günü olacaktı (1924). aynı gün benim de düğünüm ardı. Böylece düğün hazırlığı ile maç hazırlığı pür telaş içinde yanyana yürüdü. Takımla beraber camiye girip, Allah'tan yüzümüz ak çıkarmasını istedik. Maç sonunda Fenerbahçe ile berabere kaldık ve 3000 TL. hasılat topladık. Fenerbahçe'nin bize maliyeti de 3000 TL. idi. Böylece hem Fenerbahçe'ye yenilmemiş, hem de borcumuzu ödemiş olduk. Hepimiz sevincimizden uçtu. Akşama da benim düğünüm oldu. O günü tabii ki, hayatımda hiç unutamam."

SAKIZ'A MAÇA GİDİYORUZ

Sakızlı Yunanlılardan maç için teklif almıştık. Hiç mücadeleyi kaçırır mıyız?.. Yıl, 1926... Bir körfez vapurunu kiraladık. Bir güzel teşkilatlandık. Kaptana uzun sefer belgesi aldık. Bindik bütün taraftar vapura, yallah pupa duman Sakız'a...

Sakız İskelesinde papazlar bizi törenle karşıladılar. Her yer, Türk bayrakları ile donanmıştı. çıktuk sahaya... O esnada, bir yağmur başladı ki, müthiş bir şey. Tufan gibi üzerimize çullandı. Yalnızca bir seremoni yaptık ve dağıldık. Maç, yapmak kısmet olmadı.

Gece, Belediye Başkanı şerefimize bir ziyaret verdi. Ve, bir nutuk patlattı. Rumca bilen Giritliler tercüme ettiler. Ben de KSK adına cevap verip, iki milletin dost olduğunu, mutfağı, musikisi ve sevgisi ile bir bütün olduğunu söyledim. Masalarda alkış tufanı koptu. Tek tek beni masalarına çağırdılar, sabaha kadar Sakız rakıları içildi...

Kaf Sin Kaf sloganını, kulübün kurucularından **Bankacı Cemal Ahmet** bulmuştur. Bu sözü çok sevdik ve Altay'ı yeneince vapurdan sahile bunu bağıra bağıra çıktık. O gündür,

Karşıyaka, Kaf Sin Kaf ile inler durur.

KSK'nin ilk yıllarındaki en güçlü ekibine şu ünlü Karşıyakılar oynardı:

Salih, Mazhar, Refik, Salih, Rifat, 9 numarada oynayan ben, Sıcan Necati, Adnan, Kambur Niyazi, Halil abi, Kaleci Malik, Lütfi...

PENNETTİ'Yİ UNUTAMAM..

"...Karşıyaka'da 1925'lerde 500 nüfus vardı. Herkes birbirine bağlı idi. Temiz, nezi ve kibar bir muhiti vardı. Bu muhite dışardan gelenler dahi çok geçmeden bu havaya adapte oluyorlar ve bizim kadar KSK'li olup çıkıyorlardı.

Hemen yanbaşımdaki ünlü kırmızı tuğlalı evin arsasını **Pennetti** ailesine ben sattım. **Armando Pennetti**, oraya ünlü Saray yavrusu şatosunu inşa etti. Onunla çok sevişirdik. Bir gün bana Karşıyaka da ne kadar güzel yaşadığımı, çocuklarımızın sevinçle oynayaşarak büyüdüklerini, hiç bir zırlının olmadığını, dünyanın en güzel sahilinin Karşıyaka olduğunu söyledi.

Haklıydı... Hepimiz birbirimizden çok memnun idik. Karşıyaka, giderek çok gelişti. Caddede ilk Türk kasabın ismi **Fazıl** idi. İlk eczacımız **Ömer Vehbi Bey**, ilk doktorumuz **Vasıf Bey**, ilk manav **İbrahim Efendi** idi... Bugün, çarşıya çıkınca değişiklikleri izlemekte güçlük çekiyorum. Sokak aralarına kadar her taraf çarşı olup çıktı.

Büyümek ve gelişmek güzel şey... Yeter ki, baştan sona yeşil-kırmızı olsun..

Ben önemli bir kişi değilim, önemli olan **Kaf Sin Kaf ruhudur**. O ruh, yaşasın hiç ölmesin. Bu ruha emek verenler daima hatırlansın. **Yaşasın Kaf Sin Kaf diyorum**. İnşallah hep şampiyon oluruz. **Yaşasın Karşıyaka, yaşasın gençlik!...**

Sadi İplikçi ağlamaya başlamıştı. Arkadaşım Uğur ile göz yaşları içinde ellerini öpüp yanından ayrıldık. (2 Şubat 1987)

KARŞIYAKA SAHİLİNDE KSK KÜREK TAKIMI

Su resme bakıp da ağlamamak mümkün mü?... 1925'in Eylül ayı... Eski Karşıyaka'da nefis köşklele süslü sahilin önünden KSK kürek takımının bir "futası" süzülüp gidiyor. İtalya'dan getirilen bu "futada" soldan sağa Tarık, Zühre, İtil, Mazhar, KSK'lı İtalyan sporcu Kori ve anılarını bugün yayınladığımız Sadi İplikçi'yi görüyoruz. Resmin sağ köşesindeki Melek Sineması ve yanındaki Uşak'lı Ahmet'in kahvesi nice anıları çağırıştırıyor: değil mi?

'ATATÜRK, KULÜBÜ İKİ KEZ ZİYARET ETTİ'

"K.S.K.'nin ilk kez şampiyon olduğu 1926 yılındaki takımdan sağ kalan 'Kambur' lakaplı ünlü futbolcu Niyazi Tusder, ilk şampiyonluğun bir destan gibi unutulmaz olduğunu söyledi. Atatürk'ün iki kez kulübü ziyaret ettiğini açıklayan Kambur Niyazi, Büyük Kurtarıcı'nın K.S.K. ile iftihar ettiğini belirtti."

K.S.K.'nin en eski futbolcularından Kambur lakabı ile ün salmış Niyazi Tusder'i her gün mutlaka öğleden sonra gittiği Avcılar Kulübü'nden alıp, ağır ağır K.S.K.'nin sahildeki kulüp binasına doğru yürüyoruz. K.S.K.'nin 1926'da şampiyon olan takımından yadigar kalmış tek futbolcu olan Kambur Niyazi, kulüp binasına doğru yaklaştıkça gittikçe heyecanlandı. Tam kulübün önüne geldiğimizde "Aman baba, heyecanlanma rahatsızlanırsın" dedim. Aniden, sert ama coşkulu biçimde irkilip düşünmeden cevap verdi:

-Ne heyecanlanmasa, bomba gibiyim, bomba!... Hemen antrenmana çıkacağım. Kulüptekilere söyleyiver, forma ile ayakkabılarımı hazırlasınlar!

Tabii ki, Kambur Niyazi şaka yapıyordu. Ancak, kulübün merdivenlerinden çıkarken heyecanı son noktasına tırmanmıştı. Salonun denize karşı bir masasına oturup, başladık eski anıları deşmeye. Önce Atatürk'ü sordum, Kambur Niyazi'ye. Ağır ağır anlatmaya başladı.

ATATÜRK VE K.S.K.

"Atatürk, daima K.S.K.'yi desteklemiştir. Atamızın anası Zübeyde Hanım, Karşıyaka'da şimdi İstasyon mahallesindeki Ege Fen Dershanesi olarak kullanılan binada 15 Ocak 1923 günü vefat etti. Atatürk, derhal emir vererek anasını çok sevdiği Karşıyaka'ya gömdürdü ve 27 Ocak 1923 günü ilçemize gelerek anasının mezarı başında gözyaşı döktü.

Daha sonra 1925 yılında İzmir'e gelen Atatürk, 11 Ekim günü Kordon'da şimdi Atatürk Müzesi olan evinde otururken, vapur tutarak denizden kendisine tezahürat yapan Karşıyakalılara bolkona çıkıp şunları dedi:

"İzmir'in Karşıyakalıları sizleri muhabbetle selamlarım. Ben bütün İzmir'i ve İzmirilileri severim. Güzel İzmir'in temiz kalpli insanların da beni sevdiklerinden eminim. Yalnız bir rastlantı beni Karşıyaka'ya daha fazla bağlamıştır. Karşıyakalıları anam sizin sinenizde sizin topraklarınızda yatıyor. Karşıyakalıları, İzmir'i gördüğüm gün öncelikle Karşıyaka'yı ve orada sizin topraklarınızda yatan anamın mezarını gördüm."

Atatürk, 13 Ekim 1925 günü ziyaret ettiği K.S.K.'nin şeref defterine ise şunları yazmıştı:

"Karşıyaka Spor Kulübü'nde karşı karşıya bulunduğum gençlik, iftihara çok şayandır. Bu gençlik muvacehesinde istikbalin kuvveti saadetinde bariz görülmektedir. Gazi M.Kemal"

Atatürk, 24 Haziran 1926 günü ise yine geldiği K.S.K.'de deftere şunları bir kez daha yazmıştı:

"Bu defaki ziyaretimde geçen aylarda masarrıf ve mesai

hizmetin kıymetli asarını gördüm. Teşekkür ve tebrik ederim. Gazi M.Kemal, (Parentez içinde, Dr.Tevfik Rüştü-İsmet İnönü-Fahrettin Paşa)"

Evet, İşte Atatürk bize böyle destek olmuştur. Bakın şu anda oturduğumuz salonun duvarlarında bu söylediklerimin belgeleri eski Türkçe olarak bulunuyor. Bu belgeler, K.S.K.'nin şeref belgeleridir."

1926... ŞAMPİYONLUK YILI.

Kambur Niyazi'ye, K.S.K.'nin ilk şampiyonluğun sordugumuzda, bu eski ve kurt futbolcu yaşamının en tatlı anısını anlattığını söyleyerek sözlerini şöyle sürdürdü:

"K.S.K.'nin ilk şampiyonluğu şiir gibi bir şeydi. Böyle muazzam zafer böyle coşkuyu bir kez daha, 1987 yılında yaşadım. Tüm rakiplerimizi yenmiştik. Taraftarların, gözleri ağlamaktan şişmişti. Şampiyonluğumuzu ilan ettiğimizde Karşıyaka'da yer yerinden oynadı. Lig boyunca tek gol yemiştik. Kalecimiz Malik Yaylın'ı hayırla ve rahmetle anarım.

Size 7 Mart 1987 günü 81 yaşında kaybettığımız şampiyonluk dönemimizin efsanevi kalecisi Malik Yaylın'dan biraz söz açmak istiyorum. Bu merhum kardeşimiz eğer İngiltere'de doğsa idi, dünyanın en büyük kalecisi olurdu. Bu yüzden İngiltere'nin en büyük kulübü Arsenal'dan transfer teklifi almıştır. Hayatını biraz size anlatmam gerek.

Malik Yaylın 1906'da Karşıyaka'da doğdu, 17 yaşında yeşil-kırmızılı formayı giydi. 1923'ten 1926'ya kadar kaleimizi üstün başarı ile korudu.

Malik, büyük kaleciydi... Panter gibiydi... Tekniği, ustalığı ve spor kültürü eşsizdi... Bu yüzden 1926'da şampiyon olurken tek gol yemedi. Bu şeref her kaleciye nasip olmaz.

1927 yılında Arsenal, Malik'e resmen transfer teklif etti. Uzun uzun düşündü Malik. Sonunda "Ben gurbete dayanmam" diyerek bu güzel teklifi kabul etmedi. Eğer İngiltere'ye gitseydi, Avrupa'nın en büyük kalecilerinden biri olurdu. Sonra Malik Yaylın, Beykoz'a transfer oldu, İstanbul'da güzel maçlar çıkardı.

Beykoz'a giderken K.S.K. kalesini kardeşi Cemal'e bırakan Malik, 1940 yılında futbolu bırakarak, amatör futbolcu yetiştirmeye gönlünü kaptırmıştır. Malik'in diğer kardeşleri Şevket ve Göztepe kalecisi Berber Mehmet Yaylın da büyük futbolculardı Malik yaşamının son anına kadar yeşil-kırmızı renklerin başarısı için duacı olmuş bir büyük Karşıyaka evlâdıdır.

Şimdi dönelim yeniden konumuza. 1926 yılında son maçımızda İdmanocağı'nı 2-0 yenerek İzmir şampiyonu olduk.

ATATÜRK, KSK'YI ZİYARET EDİYOR

Gazi, 24 Haziran 1926'da İsmet ve Fahrettin Paşalarla Karşıyaka Spor Kulübünde.

KAMBUR NİYAZI, KSK'NİN ONURUNU GÖSTERİYOR

K.S.K.'nin 1926'da İzmir şampiyonu olduğu takımdan sağ kalan tek futbolcu olan Kambur Niyazi Tusder, KSK'nin kulüp binasındaki şeref köşesinde Atatürk'ün resmini Yaşar Aksoy'a gösterirken, "KSK, Atatürk'ün daima desteklediği bir milli kulüptür. Ata'nın bize söylediklerini, gelecek nesillere unutulmaz öğütler olarak taşıyacağız" dedi.

O maça şu kadro ile çıktık: Kaleci Malik, Lap Lap Lutfü, Arap İsmail, ben, Niyazi, Kaptan Sıcan Necati, Hamit, Halil Abi, Fikret, Hamdi Vala, Sezai, Bedi...

Şampiyon olduğumuz yıl, Başkanımız Zühtü Işıl idi. Bu isimlere ilaveten o yıllarda Ziya, ilk milli futbolcumuz Vahi, milli Nevzat, sonra hakemlik yapmış olan Esat Merter, Çip Çip İbrahim (Leyla), Gega Cemal ve Kadızade Rifat gibi büyüklerimiz ve arkadaşlarımız hem futbolcu, hem idareci ve kulübün herşeyleri olarak ünlerini uzun süre ayakta tutmuşlardır.

Cemal Ahmet Umar (Topal), Jandarma Albayı Cemal Abi, Kavalalı Adil Akkum Bey, Suat Karşıyaka (Eğriboyun), Muhlis Rıza (Eşek İnciri), Cevdet Bayık (Arnavut), Topal Cevdet gibi büyüklerimizi de unutmayalım. Bu vefakar kişiler olmasa idi, K.S.K. olmazdı. Hepsî nur içinde uyusun."

K.S.K. marşını, 1925 yılında müzik hocası Halit Bey yazıp bestelemişti. Bacak Mümtaz isimli bir müzisyen ise piyanoda sürekli çalarak, bu besteyi ölümsüzleştirdi. Piyanist Cemil Bey de hem bestesine, hem tanıtımına katkıda bulundu. Hala aynı şekilde söylenen tarihi Kaf Sin Kaf Marşı şöyledir:

KSK MARŞI

Çok yaşa şanlı Kaf Sin Kaf çok yaşa
Taç ettik gençlikle biz seni başa,
Gençliği yaşamaktır gayemiz,
Kaf Sin Kaf gençleriyiz.

Kalmasın kalbinde acı bir sızı
Ufkunda sallansın yeşil kırmızı
Gençliği yaşatmaktır gayemiz,
Kaf Sin Kaf gençleriyiz.

Kaf Kaf Kaf, Sin, Sin Sin.
Kaf, Sin, Kaf Sin, Kaff.

K.S.K.'NİN GÜÇLÜ BİR KADROSU

K.S.K.'nin 1925-30 yılları arasında genç takımdan yetişerek, A takımına yükselen tanınmış futbolcularını birarada görüyoruz. Ayaktakiler: Singerci Mithat (Kaleci), Adnan, ilk milli futbolcu Vahi, İsmail, Titizko Şevket, Şevket, Esat. Oturanlar: Halil abi (ikinci), Ziya, Kôr Faik.

KARDEŞLİK TABLOSU

Ünlü K.S.K.'li futbolcu Esat Merter, yine bir başka ünlü Vahap Özaltay ile bir maçtan önce (1927). Kardeşlik ve dostluk dolu eşsiz yıllar.

KARŞIYAKA TARAFTARLARI

Resimde K.S.K. taraftarlarını 1.8.1926 günü Alsancak Stadi'nda oynanan K.S.K.-Beşiktaş maçında görüyoruz. En önde Orgeneral Fahrettin Altay Paşa ile kardeşi Karşıyaka Belediye Başkanı Fikri Altay görüldüyor.

KARŞIYAKA İDARECİLERİ

K.S.K.'nin gelmiş geçmiş en ünlü idareciler gurubunu izliyoruz. Soldan sağa Kaf-Sin-Kaf sloganını bulmuş olan Umumi Kaptan Cemal Ahmet Umar, Kasım Abi, Gözlüklü Kemal, Karşıyaka Marşı'nı besteleyen Piyanist Cemil, Muhlis Ovakı, Hikmet Bey, Küçük Talat'ın damadı Şevket ve en önde Zühtü Işıl...

K.S.K.'NİN TEMELİ MAHFEL'DE ATILDI

"K.S.K.'nin unutulmaz futbolcusu, daha sonra Galatasaray ve Türk Milli Takımı'nda yıllarca top koşturmuş olan Lap Lap lakabıyla bilinen Lütfü Aksoy, Cumhuriyetin ilanından sonra Karşıyakalı gençlerin şimdi Karşıyaka Merkez PTT'sinin bulunduğu Mahfel denilen arsadan yetişerek futbolcu olduklarını anlattı. Lütfü Aksoy'a göre, Mahfel K.S.K.'nin kalbinin çarptığı yeri..."

Lütfü Aksoy (Lap Lap ünvanı ile ünlüdür), K.S.K.'den yetişerek Galatasaray'a transfer olmuş, milli formayı giymiş ve Türkiye'nin en ünlü futbolcuları arasına katılmış bir İzmirlidir. Ünlü Türk casusu İzmir'li Gavur Mümin'in ve Karşıyaka'nın Aksoy semtine ismini veren İzmir'in ilk milletvekili Osmanzade Hamdi Aksoy'un yeğeni olan Lütfü Aksoy ile buluştuk ve kendisinden anılarını anlatmasını rica ettik.

1911 yılında İzmir'de doğan, 1927-33 arasında K.S.K.'de bek oynayarak büyük üne kavuşan Lütfü Aksoy, sonra Galatasaray'da tam 7 sene oynadı ve 13 kez milli formayı giydi. Şimdi sözü ona bırakıyoruz.

MAHFEL'DE FUTBOL HEYECANI

"Eski Sarıklı'nın Yıldız takımında futbola başladım. Daha sonra Mahfel'de oynamaya başladım. Mahfel'i bilirsiniz... Mahfel'i bilmiyen K.S.K.'yi bilemez. K.S.K.'nin Cumhuriyetten sonraki temeli Mahfel'de atılmıştır. Bakın önce Mahfel neresiydi, onu anlatayım.

Sahildeki PTT binası var ya, oradan şimdiki Cumhuriyet İlkokulu'nun oraya kadar kocaman bir tarla düşünün. Bu tarla, taa Mavi Köşe'ye kadar uzanırdı. Tarlanın ortasında iki katlı bir taş ev vardı. CHP'nin ilçe merkezi ve Halkevi binası idi. Bu binaya Mahfel denildi. İşte bu binanın etrafında "vur patlasın, çal oynasın" vızır vızır top koştururduk.

Bu tarladan yetişip K.S.K. forması giydim. Oynadığım ilk maçta o sezon hiç yenilmemiş olan Muhafızgücü'nün 2 farkla yenmiştik. Mahfel'den yetiştiğimi hiç bir zaman unutmadım. Galatasaray'ın ve Milli takımın değişmez oyuncusu iken bile, Mahfel günlerim ve Karşıyakalı arkadaşlarım hiç aklımdan çıkmazdı."

UNUTULMAZ MIDİLLİ ZİYARETİ

"K.S.K.'de en unutulmaz anım, 1930 yılının Eylül ayında yaptığımız Sakız ve Midilli ziyaretidir.

Bir körfez vapuru kiralayıp Sakız'a tam takım geçtik. Başımızda Sadi İplikçi vardı. Ancak çok yağmur olduğu için Pelaps takımı ile yapacağımız maç iptal edildi. Sakız Valisi onurumuza bir şölen verdi. Yenildi içildi. Şarkılar söylendi. Şölenin sonuna doğru Yunanlılara hoş bir sürpriz yaptık.

Takımın piyanisti Cemil Bey, aramızda Rumca'yı iyi bilenlere Yunan Milli Marşı'nı ezberletmişti. Cemil Bey, piyanonun başına geçip çalmaya başladı ve biz hepimiz Yunan milli marşını söylemeye başlayınca, Sakızlılar hayretten dona kaldılar. Ağlayanlar filan oldu. Sakız Valisi ayağa kal-

kıp, "Bu K.S.K.'lilerden öğreneceğimiz çok şey var" dedi ve Sadi İplikçi'nin boynuna sarıldı.

Gelelim Midilli Seyahatına. Kara yolu ile takım ve taraftarlar, Ayvalık'ın Bademli İskele'sine gittik. Motorla Midilli'ye geçecektik. Motorun kaptanı "Gemi bozuk, gitmem" diye tutturdu. Ünlü futbolcumuz Bayraklı Hamdi, motordan iyi anlardı. Makina Dairesini kontrol etti ve motorun sapasağlam olduğunu gördü. Meğer Kaptan, fırtına var diye korkarmış. Gerçekten Midilli açıklarında tufan patlamış ve bir çok gemi batmış. Bizim kaptan korkak olmasa idi hepimiz boğulacaktık.

Midilli'de ünlü Yunan takımı Aris'i 5-1 yendik, gazeteler bizi göklere çıkardı. O maçı, yedeklerle birlikte şu kadro ile oynamıştık: Deli Lütfü, Hüseyin, Ziya, Halil Abi, Nevzat, Bahriyeli Bekir, Esat, Rıza, ben Lütfü, İsmail Şevki, Bayraklı Hamdi, Abbas..."

AİLE OCAĞI GİBİ KULÜP...

"Karşıyaka o zamanlar bir aile ocağı gibiydi. Kambur Niyazi, Halil Abi, Muhlis Baba, Suat Karşıyaka, Sadi İplikçi, Fikri Altay hepimizin ağabeyi ve babası idiler. En yakın arkadaşım Çip Çip İbrahim ile daha sonra Galatasaray'a transfer olduk. Benim Lap Lap, onun Çip Çip lakapları, ikimize de ilkokulda takılmıştır. Çip Çip, İbrahim'in Almanca olarak numarasının Karşıyakaca okunuş şeklidir. İbrahim'e "Leyla"da derlerdi. Sevdigi kızın, yani şimdiki eşinin ismidir Leyla..."

Biz ikimiz yıllarca İstanbul'da ve Milli takımında top koşturduk. Bir an bile aklımdan Karşıyaka çıkmadı. Ülkemizin en ünlü takımlarında oynarken, gönlümüzde hep Kaf Sin Kaf, güm güm attı ve gözlerimizin önünden yeşil-kırmızı bir an için bile ayrılmadı!"

İBRAHİM TUSDER ANLATIYOR

Karşıyaka'nın en eski futbolcularından biri de İbrahim Tusder'dir. Çip Çip veya Leyla lakabıyla bilinen bu ünlü futbolcu Karşıyaka'dan yetişerek İstanbul'da ünlü kulüplerde ve milli takımında top koşturmuştur. Şimdi İbrahim Tusder anlatıyor:

"1928 yılında futbola başladım. K.S.K.'nin bir yan takımı olan Raşit Takımı'nda top koştururken, ağabeyim K.S.K.'li futbolcu Kambur Niyazi'nin dikkatini çektim galiba, bu yüzden K.S.K.'ye alındım ve soluç olarak oynamaya başladım. İyi oynadığımdan olacak, hem Fenerbahçe hem

RAŞİT TAKIMI

K.S.K.'li Kadızade Tüfîk Bey'in oğlu Raşit, incir ağacından düşüp beyin kanamasından ölünce K.S.K.'nin genç takım, Raşit Takımı ismini aldı. Raşit'in kardeşi Rifat Kadızade, Londra uçak kazasında asılı kalan Adnan Menderes'in hayatını kurtarmıştı. En arka sırada soldan birinci Kır Fak ve yanında Tenisçi Şerif Çapın, beşinci Gega Cemal, sekizinci Papazlı Şevket ve yanında Muammer. Orta Sıra: Manok Bedi, Şevket, Cıpcı İbrahim, Hüseyin ve soldan altıncı Esat, Ön sıra: İhsan, Keresteci Ziya, Nihat ve Adil.

İŞTE MAHFEL

1930'dan 1950'lere kadar Karşıyaka sporcuları şimdiki PTT binasının bulunduğu Mahfel sahasında futbol, voleybol, basketbol oynarlardı. Resimde soldan sağa ayakta: Adnan, ..., Gazi, Şemsi, Gavur Sadi, Aldo, Mişel, Hasan Sukuti, ..., Hamdi Vâlâ, ..., Vahi ve Osman Kabir. Oturanlar: Lütfü, Fuat, ..., Münir Ahmet Umar ve diğer sporcular

'ASIM LİGLERİ, K.S.K.'Yİ AYAKTA TUTTU'

"Ünlü futbolcu Göbek Hidayet, bir maçta ağır yaralandıktan sonra hastalanan ve vefat eden fedakar futbolcu Asım Güleç'in anısına kurulan Asım Ligleri'nin, yıllarca KSK'ye futbolcu yetiştirdiğini söyledi. Göbek lakabıyla ünlü K.S.K.'nin acar futbolcusu Hidayet Erzeybek, eski bir emektar olarak şanlı takımını gözyaşları içinde anlatıyor."

1955 yılları... Çok küçüktüm 8 veya 9 yaşlarındaydım... Daha Alsancak Stadyumu'na gidip K.S.K.'nin maçlarını izlemek, hayalin de ötesinde bir şeydi. Karşıyaka Stadyumu'nda bayağı şenlikli geçen **Asım Ligleri**'ni izleyebiliydik. Amanın, ne büyük fırtınalar dolanırdı bizim küçüçük yüreğimizde.

Bilirsiniz, Karşıyaka sahasının iki girişi vardır. Birisi deniz tarafında ön giriş, öteki ise **"Aşıklar Yolu"** diye dillere destan olmuş **Çamlık** tarafındaki giriş. Her iki girişten bilet almayıp ta, Çamlık tarafındaki duvarlardan beş sahaya atlamanın tadına doyum olmazdı doğrusu. İşte o yılların en büyük heyecanıydı **Asım Ligleri**... Karşıyaka'nın tüm semt takımları birbirleri ile kıyasıya çarpışıyorlar ve kupayı almak için var güçleriyle mücadele ederlerdi.

Yıldızspor, Şafakspor, Alaybey, Soğukkuyu, Bostanlı, Doğanspor vs. gibi takımlar, Asım ligleri'nin ünlü takımlarıydı. Ve bu ligler sonucunda ilerde K.S.K.'nin genç ve birinci takımında oynayacak oyuncular kendilerini belli ederlerdi.. K.S.K.'nin kurt idarecileri Asım liglerini dikkatle izlerler ve sıvırlan sporculara çengeli atarlardı. Benim zamamda bir **Narto Mustafa** ve **Bayram Baba** vardı. Genç sporcuları kulübe kazandırıyorlardı.

Bayram Baba'nın yetiştirdiği takım **Yıldızspor**, **Bataka** denilen bir mahallenin takımıydı. Zübeyde Hanımın mezarının karşısındaki bahçe aralarının, daha doğrusu **Hacı Davut İrimi** denilen sık ağaçlı bir yörenin gençlerinden oluşurdu. Sonra çarşı gençlerinin oluşturduğu **Şengencerler** vardı, bunu da **Narto Mustafa** çalıştırırdı. K.S.K.'nin birinci takımında oynamış nice futbolcuyu yetiştiren **Aksoy** da önemli bir takımdı. Cumhuriyet mahallesinin arkasındaki yörenin takımı **Üçok, Soğukkuyu Atletik, Şemikler, Serinkuyu, Doğan Gençlik, Çamlık**'ın onbiri **Kurtuluşspor**, Asım Ligleri'nin vazgeçilmez takımlarıydı. Bir başka ünlü mahalle takımı olan **Alaybey**'den **Puşkaş Ergun**, kaleci **Muhip**, **Baba Cevat** yetişti. **Naldöken** ve **Tersane** yöresinin takımı **Şafakspor** da dışı takımlardan.

Evet, **Asım Ligleri** K.S.K.'nin sporcu kaynağıydı, belki herşeyiydi. Şampiyon olan takım kupasını alırken, tel örgülere parmağını geçirmiş bir **"hayalet"** gözyaşları içinde bu tabloyu seyredirdi. Bu hayaleti kimseler farketmezdi. Acaba kimdi bu görünmez adam?...

Evet, şimdi **Asım** isimli cennet mekan hayaleti, onun en yakın arkadaşlarından ünlü K.S.K.'li futbolcu **Göbek Hidayet** anlatsın.

ASIM GÜLEÇ KİMDİ?..

"Asım 1920'de Tire'de doğdu. 3 yaşında iken ailesi ile birlikte Fazılbey asfaltının 7 numaralı evine taşınmışlar. Asım daha ilkökul sıralarında futbola başladı. Amerikan Koleji'nde beraber okuduk. Futbola aşık bir çocuktuk. Mahalle aralarında top koşturup dururduk. 13, 14 yaşlarında **Asım**, **ben Hidayet Erzeybek**, **Tilla Rıza**, **Palavra Servet**, **Dündar Karakaplan** canciğer arkadaşlardık. İçtiğimiz su ayrı gitmezdi. **Asım**, **beni Yıldırımspor** takımına almıştı.

Mahfel denilen yerde K.S.K.'nin ünlü futbolcularını seyrederek, renk aşkımız gittikçe büyüdü. Tahminen 1930'lu yıllarda ağabeylerin en eşsiz olan **Boyacı Hüseyin Serttaş**'ın desteği ile K.S.K.'ye geçtik ve top koşturmaya başladık. K.S.K. en parlak günlerini yaşıyordu. Tüm camia, birlik içinde başarıdan başarıya koşuyorduk. Ben 1937 ile 40 yılı arasında İstanbul'a tahsile gittim. Vefa ve İstanbulspor'da oynadım. 1940 yılından sonra, yine Asım ile omuz omuza K.S.K. de oynamaya başladık.

1940 yılının sonuna doğruydum. Manisa deplasmanına giddim. Asım, gözünü budaktan sakınmaz, her sert mücadeleye girerdi. Yine bir ikili mücadelede rakibinin sert ayak darbesi omurilik kemiğini ezdi ve parçaladı. Asım, bu olaydan sonra yatağa düştü. Asım, hasta olmasına rağmen idarecilik yapmaya başladı. Bostanlı, Alaybey, Osmanpaşa, Yıldırımspor, Soğukkuyu gibi takımları biraraya getirerek küçük turnuvalar düzenledi. Bu Asım liglerinin temeli böyle oluştu.. 1944 yılında kemik veremine tutularak vefat etti. Bu büyük sporcunun anısına **Asım Ligleri** düzenlendi ve K.S.K.'ye nice **Asımlar** kazandırıldı. Nur içinde yatsın bizim fedakar Asım'ımız!..."

GÖBEK HİDAYET ANLATIYOR

Karşıyaka'nın simgeleşmiş isimlerinden **Asım Güleç**'i bize anlatan **Göbek Hidayet**, Karşıyaka'nın yine simge isimlerinden biridir. 1930 ile 1952 yılları arasında kesintisiz futbolla içiçe yaşayan Hidayet Erzeybek'in Karşıyaka anıları şimdi kendisinden dinliyeelim:

"Biz çocuk yıllarımızda **Mahfel** denilen yerde K.S.K.'li ağabeylerimizin maçlarını, antrenmanlarını ve yaşantılarını hayranlıkla izlerdik. Ben de her Karşıyakalı gibi, futbola **Mahfel**'de başladım. K.S.K.'nin üçüncü takımında oynamaya başladım, sonra ikinci, derken birinci takıma terfi ettik. Bana **"Göbek"** ismini Turgutlulu Arap İsmail Abi takmış-

tır. Şutu çok keskin olan bu K.S.K.'li ağabeyimiz birgün Mahfel'de beni seyrederken:

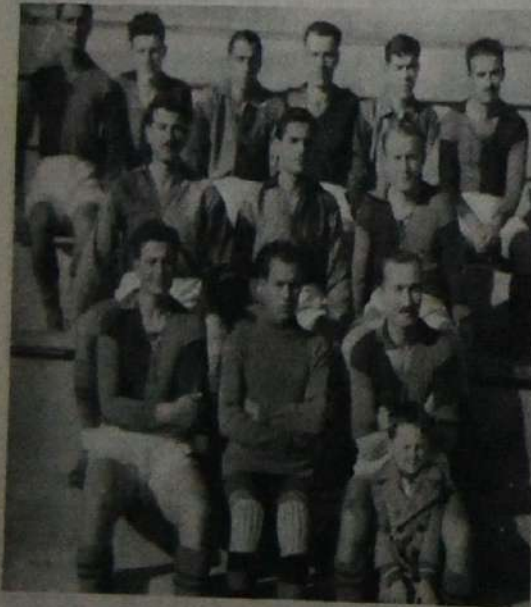
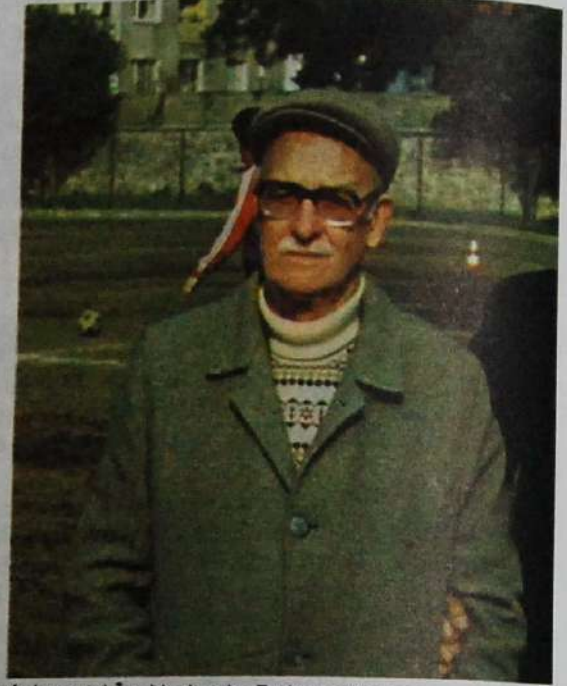
-Şuna bakın yahu, göbeği de top gibi maşallah, dedi. O günden sonra ismim "Göbek Hidayet" kalmıştır. Gö-

bek aşağı, Göbek yukarı böylece milletin diline düştük. Göbeğim ünlüydü. Bu göbekten futbol oynarken hiç sıkıntı çekmemişimdir. Sağdan atar, soldan kaçarken önce göbeğim rakibime çalım atardı.

GÖBEK HİDAYET UNUTULMAZ

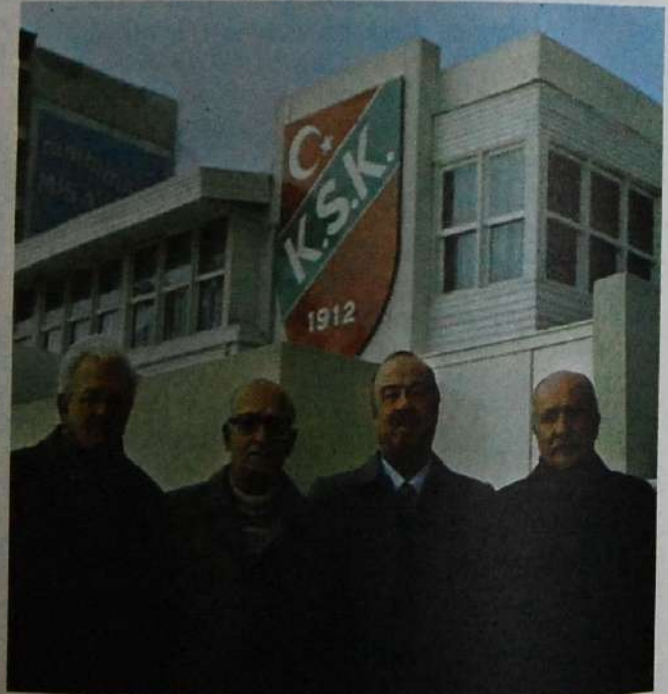
Karşıyakalının Göbek Hidayet'i, 1930-1952 arası kulübe hizmet etmiş unutulmaz bir simadır. Eşsiz esprileri, sevimliliği, tatlı şakaları ve sert futbolu ile KSK'nin aranılan portreleri arasında yer alan Göbek Hidayet'i, yandaki resminde bize anılarını anlatırken görüyoruz. 1974'de Atina'da 2-2 berabere biten KSK-Olimpiyakos maçında çekilen üstteki saramoni resminde ise, Yunan kaptanı ile el sıkışan KSK kaptanı Nazmi'yi ve hemen yanlarında Göbek Hidayet'i görüyoruz.

SAVAŞ YILLARININ KARŞİYAKA'SI

Resimde KSK'nin 2. Dünya Savaşı yıllarındaki kadrosunu görüyoruz. Ön sıra soldan sağa: merhum Cahit, merhum Kova Osman, Çip Çip İbrahim (Tusder), Orta sıra: Yüzücülükte de başarılı olan Kömür Cemal, Nebil, Sanı Sabri, Arka Sıra: Mustafa, Celal, Mustafa, Köse, Cemal ve anılarını yayınladığımız Göbek Hidayet.

124

DÖRT ESKİ KAPTAN YANYANA

K.S.K.'ye, 1943-55 yılları arasında kaptanlık yapmış ve 1952 şampiyonluğunu yaşamış 4 eski emektarı yanyana getirdik. Santrafor ve antrenör Nazmi Karagözoğlu, ünlü göbek Hidayet, Solbek ve genç takımların emektar antrenörü yüzlerce futbolu yetiştirmiş olan baba Cevdet Gök ve sağhaf Lemi Yerli.

Şunu mutlaka açıklamalıyım ki, ben futbola başladığımda elimden en çok **Boyacı Hüseyin Serttaş** ağabeyimiz tutmuştur. Yalnız benim değil, tüm Karşıyakalı sporcuların ağabeyi ve babasıydı bu muhterem adam. Yiyecek ve içeceği-mizden, giyim kuşamımıza kadar her şeyimizle **Hüseyin Abi** ilgilenirdi. Futbolun teknik kuralları ile ilgili teorik bilgisi yoktu, ama insanlığı ile camianın arasında harç görevi yapardı. Hem futbolcuları birbirine ısındırır, hem de beldenin büyük ekabir kesimi ile aramızda köprü görevi yapardı. Mesela K.S.K., 1958'de şampiyon olup Milli Küme'ye girince, Hüseyin abi tüm takıma yedekleriyle birlikte göğsü K.S.K. rozetli takım elbiseler diktirmişti.

Hüseyin abi, takımın sevinciyle sevinir, camianın üzüntüsüyle kahrolurdu. Sanki, K.S.K. için yaşayan bir adamcağızdı. Giritliydi. Genç sporcuları hep o güzel şivesiyle "**Çucuğum, çucuğum**" diye desteklerdi. Takımın manevi babasıydı.

3.cü takımda oynuyordum. Takım olarak İzmir'e geçece-giz ve maça çıkacağız. O zamanlar, Karşıyaka vapur iskelesi, tahta iskeleydi ve tam köşesinde bir havagazı lambalı direk vardı. Malum, o yıllar yollarımız havagazı ile aydınlanıyor. Hüseyin abi, havagazı lambasının altında durmuş, vapura gelen sporculara "hadi be çucuğum, hadi be çucuğum" diye iskeleye gönderiyor. Vapura binişin 3 kuruş olduğu yıllar. Biz, Kör Hikmet ile birlikte, Hüseyin abinin yanına yaklaşıp vapura binecek paramızın olmadığını söyledik. "Hadi, yallah defolun, para bulun" dedi.

Neyse biz güç bela vapura bindik. Stada geldiğimizde Hüseyin abi sahaya çıkacak takımı, onbiri saymaya başladı. 9 kişi saydı, başka kimi alayım diye bakınmaya başladı. Hikmet ile beni saymamıştı. Oysa ben takım kaptanı, Hikmet ise takımın as oyuncularından biriydi. Yüreğimiz ağzımıza gelmişti. Hüseyin abi, durdu durdu, sonra istemeye istemeye ikimizin adını söyledi.

Böylece bizi cezalandırmıştı. Vapura tedbirli gelmedik diye bize bir güzel ders vermişti. Allah gani gani rahmet eylesin, en büyük Karşıyakalılardan biridir."

KARŞIYAKA AŞKI SONSUZDUR

Göbek Hidayet, Asım ve Boyacı Hüseyin gibi daha nice Karşıyakalı emektarları bir türlü unutamamış. Örneğin Naciyanım Teyze ile Hakkı amca'yı. Göbek Hidayet, şimdi birlikte gittiğimiz Karşıyaka sahasında yıllar önceki güzellikleri anlatıyor:

"**Asım ligleri**'ne ismini veren **Asım Güleç**, beni Osmanpaşa tarlasından alıp, Karabekir tarlasına getiren arkadaşımıdır. Böylece daha gözde bir yerde top koşturmaya başladık. Karabekir tarlası şimdiki Orman Fidanlığının bulunduğu yerdeydi. Orada Çamlıkspor'da oynamıştık yıllarca, sonra **Mahfel'e** düştük. Orada oynarken ise elimizden Hüseyin Serttaş tuttu. Bizim hayatımızda gerek **Asım**, gerekse **Boyacı Hüseyin** kadar önemli **Naciyanım teyze ile Hakkı amca** da vardır. Bir de malzemeci **Bacak Hüseyin**.

Şimdi bu gördüğümüz Karşıyaka sahası, 1935 yıllarında hiç bir tesisi, tribünleri olmayan bir sahaydı. Bu duvarlar, tel örgüler ve kapılar filan yoktu. Yalnızca çevredeki evlerin bahçe duvarları vardı. Çamlık tarafından çam ağaçlarının arasından sahaya giriyorduk. Fidanlık tarafı bahçelikti.

Aslen Rodoslu olan Naciyanım teyze ile kocası Hakkı amca, bu sahanın kenarındaki iki katlı bir evde sığıntı olarak otururlardı. Bütün işleri K.S.K.'li futbolcuları giydirmek, yedirmek ve onları tertemiz maçlara hazırlamaktı. Kirlilerini yıkarken, hasta olanlara bakarlar ve yemek yaparlardı. Hakkı amca önceleri Tütüncü Haydar'ın dükkanının üstündeki Sebat Gençlik Kulübü'nün çay ocağını çalıştırdı. Çay ocağının arka odasında otururlardı. Sonra onları ordan çıkardılar, Boyacı Hüseyin ellerinden tuttu. Sahaya getirip yerleştirdi. İki ihtiyar çocukların üzerine titrerlerdi. Çocukları olmadığı için Karşıyakalı evlatları bağrılarına basmışlardı. **Düzkafe Vedat, Sümer, Ramazan İzgü Barlas, Erol Karakaplan** gibi bekar futbolculara bu iki ihtiyarcık bakardı. **Baba Cevat**'ı da bunlar bağrılarına basmıştı. Bu futbolcular evlenince iki ihtiyarın yanında ayrılıyorlar, ancak bayramlarda gelip yine ellerini öpüyorlardı. O yıllardaki bu büyük dostlukların hayal edilmesine bile imkan yoktur."

KIRILAN ÜNLÜ BACAKLAR

Göbek Hidayet, bir zamanlar K.S.K.'nin yetiştirdiği en ünlü futbolculardan biri olarak nice unutulmaz maçını hatırlayınca gözleri doluyor. Ancak bir İzmirspor maçında, Hikmet'in bir kornerinde İzmirspor kalecisi Seyfi Özgizler'e kafasını gösterip eliyle attığı golü bir türlü unutamıyor ve maç sonrası kızgın İzmirsporluların halini hatırladıkça hala biraz ürküyor.

Göbek Hidayet, 1930-37 arası K.S.K.'nin hemen her yerinde tam bir dama taşı gibi top koşturduktan sonra, 1937'de tahsil için İstanbul'a gitmiş. Haydarpaşa Lisesi'nde okurken **Vefa ve İstanbulspor**'un birinci takımlarında 3 yıl oynamış. 1940'da yeniden K.S.K.'ye dönmüş.

Mahfel'de 1930'larda futbola başlayan **Göbek Hidayet**, 1940'dan 1952'ye kadar yine futbola var gücüyle devam etmiş. 1952'den sonra hakemliğe başlamış, ancak bu kez K.S.K.'li gençlerin en büyük yardımcılarından biri olarak yeşil-kırmızı renklere emek vermeye devam etmiş. Göbek Hidayet'e K.S.K.'ye 2.ci gelişindeki unutulmaz anılarını soruyoruz.

"Efendim, 12 Şubat 1945 günü Göztepe maçında kırılan ayağımı nasıl unuturum. Rahmetli Hüseyin Serttaş'a maça çıkmadan önce ayağım ağrıyordu demiştim. "Sen takım kaptanısın, çıkacaksın" dedi. İzmir'e ilk kez kar yağmıştı. Sahaya kaygandı. Maça çıktık. Solaçık oynuyordum. İkinci devrenin başında topu aldım, Göztepelili haf Mehmet'i geçtim. Süreyim derken, iki ayağımın arasına Mehmet ayağını koydu, tam şut atarken "Çat" dedi ayağım kırıldı. Maçtan sonra, nur içinde yatsın **Çıkıkçı Süleyman Ağa** iki kilo sardalye balığını ayağıma sardı. Ertesi günü **Arap Osman** omuzlarımdan tuttu. Rahmetli ağabeyim **Mazhar** ve **Kör Hikmet**'in yardımı ile **Süleyman Ağa**, kırığımı çatır çatır yerine oturttu.

Yıllar sonra **Ogün**'ün de maça ayağa kırıldı. Ben menecerdim. hemen sahaya koştum. Bana "Baba öldüm, gittim" diye bana sarıldı. Aldım doğru Devlet Hastanesi'ne götürdüm. O gece yanında kaldım. Aradan bir süre geçti. Ogün, bastonla dolaşıyordu. Fenerbahçe, kırık bacakla Ogün'ü transfer etti. Ben yine omuzumda onu uçağa taşıdım. Böylece bir evladımız Türk futbolunda öne fırladı. Ogün'cük o günleri hiç unutmaz, hep beni hatırlar."

Göbek Hidayet'e 1939-45 yılları arasında K.S.K.'de top

koşturmuş futbolcuları sorduk. Şu isimleri saydı:

"Nazmi Karagözoglu, gelmiş geçmiş en ünlü K.S.K. futbolcularından Nebil Susop, Teknik Adnan, Celasin Muşkara, Hakkı Çaktırma, Suriye'de Emniyet müdür Muavini

olan Tayyar, Köse Cemal, Göbek Hidayet, Kömürcü Cemal, Sarı Sabri, Cahit, Kova Osman, Leyla İbrahim (Cip Cip), Arap Fuat, Kör Zafer, Coz Ömer, Nevzat, Sencer ve diğerleri..."

ASIM'LI K.S.K. GENÇ TAKIMI

Asım Ligleri'ne ismi verilen Asım Güleç'i barındıran K.S.K. Genç takımını 1940 yılında izliyoruz. Arka sıra Kör Hikmet, Göbek Hidayet, Kampana Rıza, Zamora Enver, merhum Asım (lakabı Paçalı idi), Köstebek Nusret, Arapica Azmi, Karakatır Ahmet. Ön Sıra: Aziz, Moskof Mazhar ve Palavra Servet.

K.S.K.'NİN EN GÜÇLÜ KADROLARINDAN BİRİ

Rezinde 1950'li yıllarında fırtına gibi esen K.S.K. onbirini izliyoruz. 6 Nisan 1952'de Vefa'yı 3-1 yenen bu takım sahaya şöyle çıkmıştı: Osman, Dündar, Zafer, Nazmi, Halil, Kenan, Hikmet, Cahit, Hayri, Lemi, İbrahim.

Karşıyaka'ya Büyük Emegi Geçenler (1930-50)

BOYACI HÜSEYİN

Bir zamanlar K.S.K. denince akla Hüseyin Serttaş gelirdi. Şimdiki Eshot Sokağı girişinde boyacı dükkanı olan Hüseyin Serttaş, yıllarca K.S.K. 'de fedakar bir yöneticilik örneği göstermişti.

BABA CEVAT

Baba Cevat (Gök) genç sporcuların ağabeyi, meneceri, antrenörü, arkadaşı, babası yani hemen herşeyidir. Asım Ligleri'nden aldığı gençleri, K.S.K. genç takımında yetiştirmiştir.

LEYLA İBRAHİM

Leyla İbrahim veya Cıp Cıp lakaplarıyla tanınan İbrahim Tusder, K.S.K. 'de sporculuk ve antrenörlük yapmıştır. K.S.K. 'den yetişen ve G.S. ile Milli takımda top koşturan Tusder, eski F.B. 'li Şeref Has'ın kayınpederidir.

ŞAMPİYON KARŞIYAKA LİSESİ

1952 yılı Asım ligi'nde şampiyon olan Karşıyaka Lisesi'ni izliyoruz. Ayaktakiler soldan sağa: Takımın yöneticisi ve herşeyi Böğürtlen Şeşbeş, Orhan, Japone Nevzat, Gandhi Mahir, Kaleci Mehmet, Erdoğan Hamurcu, Niyazi. Oturanlar: Raif, Hünri Orhan, Melih, Şele Yılmaz, Arnavut Kemal.

'YUNANİSTAN'DA FIRTINA GİBİ ESTİK'

"K.S.K., İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanistan'a gidip maç yapan ilk Türk takımıdır. Alman İşgali'nden sonraki iç savaşın acıları içinde kıvranan Yunanlılar, K.S.K.'nin centilmen ve gerçek sporcu kimliğinden o kadar etkilendiler ki, Yunanistan'ın her köşesinde yeşil-kırmızılılardan övgüyle söz edildi. K.S.K.'nin 1947 yılında Yunanistan'a yaptığı unutulmaz geziye katılmış olan eski kulüp başkanlarından Dr.Orhan Alpyörük, bu dış seyahati bize heyecanla anlattı"

Çocuk doktoru Orhan Alpyörük, Karşıyaka'nın ünlü sembolleri arasında sayılan, çelebi ve sevimli bir ruh dünyasına sahip bir ağabeyimizdir. Nice Karşıyakalı, bu doktorumuzun kucagında büyümüş, ilk aşılarını onun iğnesinde olmuş, boğmaca, kabakulak, difteri, anjinin sıkıntılarının onun sayesinde kurtulmuştur. Bu satırların yazarının da ilk doktoru Orhan ağabeydir.

Dr. Orhan Alpyörük ile Ankara İlkokulu karşısındaki muayenehanesinde buluştuğumuzda, eski Karşıyakalıların dillere destan güzelliklerinden başlayıp atlı tramvay keyiflerine, Celal'in Meyhanesi'nden Tütüncü Haydar Amca'nın (Harley Haydar) muzikliklerine kadar neler konuştuk neler!...

Dr.Orhan Alpyörük'e, K.S.K.'de Başkanlık yaptığı 1948 yılının yönetim kurulunu sordüğümüzda bize şu isimleri sıraladı: Merhum Arif Erzeybek, Nihat Dumlupınar, Melih Bayülken, merhum Boyacı Hüseyin Serttaş, Turgut Eğinlioğlu, Hasan Aykanat.

ÜNLÜ YUNANİSTAN SEFERİ

Daha sonra K.S.K.'nin ünlü Yunanistan Seferi'ni anlatmaya başladı:

"1947 yılıydı. Yunanistan'a göç etmiş olan eski İzmirli Karabatis isimli bir Rum, K.S.K.'ye bir mektup yazarak takımı Yunanistan'a davet etti. Karabatis Atina'da büyük bir spor malzemesi şirketinin sahibiydi. Nüfuzlu bir kişiydi.. Yunan Hükümetini bu seyahat için ikna etti. Resmen Yunan Hükümetinden davet aldık. 2.Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanistan'a giden ilk Türk takımı K.S.K. oluyordu.

Göztepe'den Adnan Süvari'yi, Altay'dan Ahmet'i takviye aldık. Ben takımın doktoru ve yöneticisi olarak seyahatin sorumluluğunu taşıyordum. Önce Sakız'a geçtik. Büyük bir misafirperverlikle karşılaştık. Yunanlılar bizi oturtacak yer bulamıyorlardı. Adada tek Türk, İsmail Hakkı isimli bir berberdi. bu berberin, bahçesinden kopardığı portakal ve mandalin salkımları ile K.S.K.'lileri donatışını unutamam.

Sonra vapurla Pire'ye geçtik. Rıhtımda bizi Karabatis ile eşli törenle karşıladı. Biz, Göbek Hidayet'in komutasında üç kez "Sağol" diye onları selamladık. Pire'den Atina'ya otobüsle ve "Kaf Sin Kaf" çekerek gittik. Atina sokaklarında yeşil-kırmızı bayraklarımızı salladık. Minevra Oteli'ne yerleştik... Ne kadar Türkiye'den Atina'ya gitmiş Rum varsa, bepsi gelip bizi hağırllarına bastı.

128

İlk maçımıza yorgun çıktık ve Panionos ile kapıştık. Lemmi'nin attığı gol ile birinci yarıyı galip bitirmemize rağmen, maçı 4-2 kaybettik. Ancak centilmenliğimizden dolayı, tribünler ayakta bizi alkışladı. Yunanlıların İzmirli bir Sağlık Bakanı vardı. Adamcağız, maçtan önce ve sonra yanımdan bir türlü ayrılmadı.

Akropol harabelerini gezip, iki gün sonra Panatinakos maçına çıktık. Tribünler Türkçe olarak "Yaşa" nidaları ile inliyordu. Birinci devreyi 2-0 mağlup bitirdik. İkinci devre ilk golümüzü Sencar attı. Maçın bitimine 5 dakika kala Sencar'ın kornerinde Adnan, Fazıl, Ali, Mustafa hepberlikte topla birlikte kaleye girdiler. Ve maç 2-2 bitti. Tabii, yer yerinden oynadı.

Daha sonra Olimpiyakos maçında ise, ilk golü uzaktan nefis şekilde Suat attı. Sonra Sencar ikinci golümüzü zımbaladı. Bir gol yedik ve maçın bitimine, yakın çok tartışmalı bir şekilde Yunanlıların ikinci golü geldi. Maç 2-2 bitince, saha Rumca olarak "Karşıyaka" diye inliyordu. Ağlamamak elde değildi?...

Tüm gazeteler bizden söz etti ve onurumuza şölenler verdirdi. Nihayet 23 Aralık 1947 günü büyük bir törenle Pire Limanı'ndan Sakız'a doğru ayrıldık. Hayatımızın en büyük heyecanı böyle bitti. Çünkü K.S.K., milli takım gibi ağırlanmış ve Türkiye'yi şerefle temsil etmişti. Hem de Yunanlılara karşı!... K.S.K.'nin sempatik ve acar kişiliği ile Yunanistan'ı teslim alması, bizi gururdan havalara uçurtmuştu.

Yunanistan seferimizden sonra Arap aleminde de top koşturduk. Yunanistan'a gidişimizden birbuçuk yıl sonra yaptığımız gezide, Suriye'nin Halep ve Şam kentleri ile Lübnan'ın Beyrut kentinde Arap takımları ile başarılı maçlar yaptık.

KARŞİYAKALILIK MİLLİ BİR DUYGUYDU

Dr.Orhan Alpyörük ile birlikte sohbetimizi gittikçe koyulaştırdık. Yunanistan ve Arap gezilerini bize nakleden segili doktorumuza bu kez Karşıyaka'nın 1945-50 yıllarındaki unutulmaz simalarını sorduk. Gülererek "Oho..O kadar çok ünlü var ki, hangisini anlatsak" diyerek o sevimli üslubu ile konuşmasına başladı:

"Bir Boyacı Hüseyin Serttaş unutulmaz. Rayegan Sokağı'na (şimdiki Eshot sokağı) girince sağda küçük bir boyacı dükkanı vardı Hüseyin ağabeyin. Bu dükkan adeta sporcu

karargahı idi. Sporcu sorunları, transfer dedikoduları, maç taktikleri hep bu dükkanda tartışılır ve karara bağlanırdı.

Boyacı Hüseyin kulübün genel kaptanı gibiydi. Çocuklar onu çok tutarlardı. İdareci olarak yıllarını K.S.K.'ye veren bu büyük kişiyi anmamız gerek. Bir başka sembol insan, Karşıyaka Lisesi Müdürü **Hilmi Ziya Apak** idi. Bu kişi, aynı zamanda K.S.K. Başkanlığı ve Halkevi Başkanlığını birlikte yürütürdü. Kongrelerimizi ve taraftar sohbetlerini Halkevi'nde onun sayesinde bedava yapardık. Hilmi hoca, Halkevi'nin salonlarını kulübe tahsis etmişti. Kulüp, beş para ödemedi Halkevi'nde balolar düzenler, böylece tek gelirini sağlamış olurdu.

Matafora Kenan ile **Onsekiz Namık** kardeşlerdir. İkisi de kulübün çok eziyetini çekmişlerdir. **Kenan** eski bir futbolcuydu. Tersane'de çalışırdı. **Kenan**'ın işi gücü, K.S.K.'yi anlatmak, korumak, sporcuları himaye etmek ve maçlara gitmekten ibaretti. Dünyası, Karşıyaka üzerine kurulmuştu. **Onsekiz Namık**, Karşıyakalılık ruhunda ağabeyi ile yarıştı. O da Tersane'de çalışıyordu. K.S.K.'nin aşağı idi. Kulüp yüzünden mektebi bırakmıştır. Namık Öney yüzme, sutopu, atlamada beynelmil hakem oldu. Basketbol, voleybol, kürek ve yelkende de hakemlik yapmıştır. Onsekiz, mektepteki numarasıydı. Türkiye'de nereye gitse, onu hemen tanırlar ve "Onsekiz" derlerdi. mezarının başına da "Onsekiz Namık" yazıldı.

Karşıyaka'dan yetişmiş ülke çapındaki sporcular Beşiktaş'a transfer olan **Vedii Tosuncuk**, Balkan şampiyonu atletizm **Oktay Karakulak**, futbolda **Puşkaş Ergun** ve **Ogün Altıparmak**'tır. **Lütfü Aksoy** ile **Malik Yaylın** ve **İbrahim Tusder**, bizden çok önce yetişen büyüklerimiz olarak ülke çapında futbolculardır.

Her maçta ağlayan, içki müptelası **İdare** ile **Kasap Ahmet** ünlü taraftarlardandı. Sporcuların malzemelerini bavula koyarak hamal gibi her maç taşıyan **Bavulcu Hüseyin**, malzemeci **Naciyanım** teyze ile **Hakkı amca**, 120 kiloluk bir ba-

lina olan tenis hocası **Şişman Şerif**, kızdırılmaktan çok hoşlanan ve Muammer Karaca'nın en yakın dostu **Tütüncü Haydar**, Karşıyaka'nın sembolleri idiler.

Çarşı içindeki **Celal'in Meyhanesi**, münevver kişilerin akşamları demlendikleri bir akademik meyhane idi. Çok eskiden bir Rum çalıştırmış. Celal de Rum'un yardımcısıymış. Rum gidince meyhane Celal'e kalmış. Celal, dinine bağlı, beş vakit namazında bir efendi çelebiydi. Bektaşî ve şair ruhlu **Dede Remzi** (Şair Eşref'in tezgahından geçmiş) ile yine bir Bektaşî babası olan **Av.Feyzi Baba**, Celal'in meyhanesinde keyifli ve bol rakıli sohbetler kaynatırlardı. Meyhanenin duvarında Neyzen Tevfik'in cümleleri, şiirleri asılıydı. Karşıyakalıların kalburüstü, popüler isimleri akşamüstünden itibaren meyhane damarlar, özellikle bankoya tünereyerek demlenirlerdi. **Yanıkoglan** lakabıyla bilinen şair **Niyazi Damla**, ünlü politikacı **Lehit Yurdoğlu** ve büyük kültür adamı **Asım Kùltür** de buranın müdavimi idiler.

İşte size birkaç ünlü Karşıyakalıdan söz açtım. Daha niceleleri sırada bekliyor. Karşıyaka o kadar çok enteresan kişi yaratmıştır ki, günlerce anlatsam yine bitiremem.

Karşıyaka'nın bu kadar çok ünlü kişi yetiştirmesinin bir önemli sebebi, Karşıyakalılık duygusunun bir milli duygu gibi toplumsal bir içeriği bulunmasıdır.

İnsan nasıl memleketin üstün bir duygu ile sever. Karşıyakalılık ta böyle bir sevgidir. Karşıyakalılık, K.S.K.'yi sevmekle atbaşı gider. Karşıyaka'da oturup, başka kulübü tutmak akla mantığa sığmaz.

Maçları kazanmış isek, vapurlar "vuut, vuut" düdüklelerini çalarak zaferi Karşıyaka'ya duyururlardı. Vapurun düdüğünü ısrarla öttürerek sahile doğru yaklaşması, bir anda İskele Meydanı'nda binlerce kişinin toplanmasına yol açardı. Vapurdan inen sporcular, bir kahraman gib karşılanırdı.

Sokak araları, bayram yerine dönerdi. Karşıyakalılık, işte bu tarihi geçmiş yüzünden ülkemizin en güçlü ve köklü kulüplerinden biridir."

PİRE LİMANI'NDA

K.S.K.'lileri Pire Limanında karşılayan İzmirli Mösyo Karabatis ve eşi, büyük bir tören hazırlamıştı. (16.12.1947)

'1952'DE 8 DALDA YEŞİL-KIRMIZI BAYRAK DALGALANDI'

"Kaf Sin Kaf Tarihi'nde 1952 Yılı, Altın Yıl olarak bilinir. Başta futbol olmak üzere, hentbol, voleybol, basketbol, boks, yüzme, yelken ve sutopunda şampiyon olan K.S.K.'nin 8 bayrağı yanyana göndere çekildi. K.S.K.'nin unutulmaz yöneticilerinden Tahir Türetken, 1952 şampiyonluklarını bize anlattı ve 1951'de kulübü ziyaret eden Başbakan Adnan Menderes'e nasıl çiçek verdiğini açıkladı."

KSK'nin 8 dalda şampiyon olduğu 1952 yılını incelemeye önce, mutlaka 1950-51 yılı sezonuna bir göz atmak gerekmektedir. Çünkü KSK camiası, 1950-51 yılı sezonunda gerçekten olağanüstü şartlar altında zor günler yaşamıştır. Şimdi o dönemin yöneticilerinden, Yeni Asır gazetesi eski spor yazarı (Ve daha sonra AP İzmir Senatörü) olan Belig Beler'e sözü bırakalım:

"Demokrat Parti ilçe Başkanı **Reşat Çelebi Başkanlığı'**nda ve benim de İdare Heyeti üyesi olarak tam selahiyetle getirildiğim Futbol ve Basketbol Şubesi Kaptanlığı'nda, Karşıyaka'nın 8 dalda İzmir şampiyonu olması tüm spor yaşamımın en unutulmaz anısıdır. 1950-51 sezonu, KSK için çok güç şartlar altında geçmişti. Futbol takımımız ikinci kümeye düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştı. İkinci küme şampiyonu **Ülküspor**'la yaptığımız terfi-tenzil (çıkma-inme) maçının her ikisini de futbolcularımızın büyük gayretiyle 3-1 kazanmış ve kümede kalmıştık.

Ancak bir türlü kulübü idare edecek yönetici bulunamıyordu. Hiç unutmam, Karşıyaka'nın bu zor günlerinde sahildeki Melek sinemasında pek az üye ile yapılan kongrede idareci bulunamadığından mecburan **Demokrat Parti'nin** idarecileri olarak vazifeyi biz almak zorunda kaldık.

Başım benim çektiğim kongrede, o zamanın Karşıyaka DP İlçe Başkanı **Reşat Çelebi** kulüp başkanı, ben de tam selahiyetle Futbol ve Basketbol Genel Kaptanı olarak idare Heyeti'nde görev aldık. Yönetim Kurulumuz şöyle olmuştur: **Reşat Çelebi** (Başkan), **Belig Beler** (Genel Sekreter), **Tahir Türetken** (Veznedar), **Dr. Orhan Alpyörük**, **Feyyaz Tekand**, **Refik**, **Pertev Molay...**

Transfere geç kalmış olduğumuzdan ve para da tedarik edemediğimizden aynı kadroyu muhafaza ederek, kolları sıvadık. Sporun bütün şubelerinde faaliyet göstermeye çalışarak, büyük bir azimle tüm camiayı adeta seferber ettik. Her şubeyi titizlikle organize ettik. Şimdiye kadar yalnızca futbol şubesine önem verilirdi. Bu fikri ortadan kaldırarak, her dalda şampiyonluk fikrini sporcularımıza ve taraftarlarımıza aşılamaya başladık.

İşte bu ruh ve azimle, sezon başlayınca tam 8 dalda, yani başta futbol olmak üzere, hentbol, voleybol, basketbol, boks, yüzme, yelken ve sutopunda şampiyonluğa ulaştık. Hele, hiç transfer yapmadan aynı kadroyla yola çıkan futbol takımımızın öz Karşıyakalı çocuklardan kurulu onbiri, İzmir şa-

mpiyonu olunca, uzun zamandır, yani 26 yıldır hayalini gözlerimizden uzaklaştıramadığımız büyük özlemimiz hakikat oldu."

TAHİR TÜRETKEN ANLATIYOR

Tahir Türetken, Karşıyaka camiasının yüreğine taht kurmuş fedakar ağabeylerden biridir. Tıpkı 17 yaşında bir taraftar heyecanını aynen yaşayan **Tahir Türetken**, 10 yaşında iken (1933) K.S.K.'ye girmiş, 1947'de yönetim kurulu üyesi olmuştur. 1951'de tüm branşların Genel Kaptanlığı görevini üstlenmiş ve 1952'de 8 branşta şampiyonluğun gerçekleştirdiği **"Altın Yılı"** yaşamıştır.

1962'ye kadar **Genel Kaptanlık** yapan ve kulübe unutulmaz hizmetlerde bulunan **Tahir Türetken**, 1949'dan itibaren Bölge Temsilciliğini üstlenmiş 1970 yılında Basketbol ve Yüzme Başkanı olmuş ve bu görevini 1982 yılına kadar sürdürmüştür. 1982-84 yılları arasında K.S.K. Başkanlığı yapan **Türetken**, halen **K.S.K. Divan Başkanı ve Basketbol Federasyonu** üyesidir.

Biz, **Tahir Türetken** ile buluştuğumuzda önce kendisine 8 şampiyonluğun yaşandığı 1952 yılında, çeşitli branşlarda kulübe hizmet etmiş unutulmaz idareci ve sporcuların isimlerini sorduk. Sözü **Tahir Türetken'e** bırakalım.

"O yılı hatırladığım zaman tüylerim diken diken oluyor. Tam 8 branşta yeşil-kırmızı bayrağı göndere çekmiştik. Ay-

PUSKAŞ ERGUN

1952 yılında Karşıyaka'ya Akhisar'dan gelen, Karşıyaka Lisesi'nde yetişip, 1953 yılında K.S.K.'ye transfer olan ve sonra Fenerbahçe ve Türk Millî Takımı'nda ünenen **Ergun Öztuna**.

ni heyecanı 1987 yılında da duydum. Kaf Kaf önüne geleni devdi. İşte 1952'de de öyleydi:

Başkanımız **Reşat Çelebi**'ydi. **Nazmi Karagözoğlu**, hem futbolcu hem teknik adam olarak unutulmaz hizmetler yaptı. Futbolda **Lemi, Sencar Dikeçoğlu, Ali Erener, Akhisarlı Suat, Hünri Orhan, Köse Cemal, Ferit, Nevzat, Zogo Kemal, Kaleci Akın, Uzun Kenan, Nazmi Karagözoğlu, Nebil Susap** ve diğer arkadaşlar. Hentbolde, **Ramazan İzgü Barlas, Ogün Altıparmak, Mustafa Plevneli, Oguz Manas**. Basketbolde, **Ayhan Öngen, Baba Özer, Hünri Ünal, Yüksel Böke, Selman Yaşar, Mustafa**. Tabii, bu arada Basketbol şubemizin kuruluşunda büyük emeği geçmiş olan **Reşat Akkum**'u unutmayalım.

Yüzmede **Selami Akdal, Yüksel Böke, Orhan Yüzücü, Yıldırım Karakaplan, Erol Dündar Başar, Sutopunda, Yıldırım Karakaplan, Fuat Koçak, Ayhan Öngen, Özcan Koçak, Boksta Macit Bumin, Recep Barbuk, Saim Barbuk, Bankacı Kemal ve Arap Kemal**. Bu arada 1947-48-49-50 ve 54 yıllarında K.S.K.'ye şampiyonluklar armağan eden **Fehmi Hepşenkal**'ı unutmayalım. Yelkende ise, **Selçuk ve Salman Yaşar** kardeşler, **Dündar Karakaplan ve Fuat Koçak (Affan Fuat)** Bu isimler arasında unuttuklarım, tabii ki olacaktır. Kusura bakmasınlar."

"26 yıl sonra gelen bu büyük zaferler, camiayı sevince boğdu. O günleri hayal bile edemeyiz. Vapurlar, salkım saçak taraftarlarla doluyor, düdükler çılginca çalıyor ve sahile gelen taraftarları binlerce Karşıyakalı karşılayıp bağrına basıyordu. **Sogukkuyu'da, Alaybey'de, Bostanlı'da, Hacı Hüseyinler'de** davullar "güm güm" çalıyor ve herkes oynayıp zıplıyordu. Bu şenlik içinde Türkiye Bilardo Şampiyonu **Cemil Bey**'in piyanonun başına geçip, K.S.K. Marşını çalması başlıbaşına bir zevkti.

O yıllar **Alsancak Stadi**'na şampiyon olan takımların bayrakları çekilirdi. Açık tribün tarafındaki bayrak bölümüne KSK'nin tam 8 bayrağının çekilmesi, 1952 yılının büyük bir zafer yılı olarak tarihe geçmesine yol açtı. O yıllardan kalan bazı önemli ayrıntıları size şöyle nakletmek isterim: Mesela bir Karşıyaka Lisesi olayı var. 1950'li yıllarda Karşıyaka Lisesi, bizim kulübe sanki futbolcu fabrikası gibi sporcu yetiştirirdi. **Lemi, İbrahim Yegül, Ogün, Moto Özcan, santırfor Niyazi, Ali Erener, Nazmi, Nebil** hep bu yuvadan yetişmişlerdir. Sonra Başbakan **Adnan Menderes**'in 1952'de kulübü ziyareti ve benim kendisine çiçek verişimi unutamam.

Ben hala 1952 şampiyonluğunun ruhunu taşıyorum. daha sonra hızla kökleşecek olan idarecilik tutkum, 1952 yılında ateşlenmiştir. KSK'nin yalnızca sportif bir cemiyet olduğunu sananlar yanıhırlar. **KSK ve Karşıyakalılık ruhu**, başlıbaşına toplumsal bir olaydır. kulübün tarihinin köklü bir milli duyguya dayanması ve taa çocukluk yıllarından bu yana birbirine sınımsız bağlı bir camianın var oluşu, bu toplumsal olayı şekillendirmektedir. 1912'lerden 1926'lara, 1952'lerden 1987'lere uzanan **Karşıyakalılık ruhu**, dedesinden ve babasından kulübün şanlı tarihini duyan kuşakların manevi emanetleri gelecek kuşaklara taşımasından kaynaklanmaktadır. Tribünlerimizde hiç eksilmeyen, daima yeniyi ve güzele koşan büyük taraftarlarımızın izahı da budur. İşte 1952 şampiyonluğu, bu tarihi ve toplumsal sürecin önemli bir dönemeci olmuştur."

DÖRT ESKİ FUTBOLCUYLA BULUŞMA

1952 şampiyonluğunu yaşamış, o günlerin heyecanını yaşamları boyunca hiç unutamamış dört eski KSK'li futbolcu ile, 13 Mart 1987 günü öğleden sonra buluşup, anıları tazelemek için Karşıyaka sahasının yolunu tuttuk. 1943 ile 1955 yılları arasında tam 9 yıl yanyana futbol oynamış bu eskinin ünlü dört futbolcunun özelliklerini şöyle anlatabiliriz:

Nazmi Karagözoğlu: Doğumu 1921, yıllarca hem santrhاف ve hem de antrenör olarak kulübe büyük hizmetler yaptı. Bir çok tanınmış futbolcuyu keşfeden ve KSK'ye kazandıran kişidir.

Hidayet Erzeybek: Doumu 1920, solaçık olarak forma giydi, ancak damataşı gibi her mevkide oynatıldı. Futbolu bıraktıktan sonra yöneticilere gönüllü yardımcılık yaptı, 1952'de takımın meneceri idi.

Lemi Yerli: 1926 doğumlu, 1952 şampiyonluğunun golcüsü, sağ haf olara sahaya çıkardı, ancak sürekli gol kovalardı. 1952'de takım kaptanıydı.

Cevat Gök: 1926 doğumlu, solbek. 1952'de sakattı. Daha sonra 5 yıl genç takımın antrenörlüğünü üstlendi. Bir sene, 1.Lig'de Teknik Direktör olarak görev yaptı.

Bu dört eski KSK'li futbolcu ile Karşıyaka sahasında şöyle bir güzel gezindik, eski anıların gözlerimizin önünde canlanmasını sağladık, sonra KSK kulübüne gelerek, denizi gören bir masada çaylarımızı yudumlarken, 1952 senesini konuşmaya başladık.

Önce 1952 yılının futbolcularını sordum. Bu dört eski sporcu, 1943 ile 1955'in unutulmaz futbolcularını anlattılar. Çünkü 1952'nin bir öncesi olduğu gibi, bir de sonrası vardı. **Nazmi Karagözoğlu, Hidayet Erzeybek, Lemi Yerli ve Cevat Gök'e** göre, KSK'ye 1943-55 yılları arasında hizmet etmiş ünlü futbolcular şunlardı:

Kaleciler: Osman, Arap Necati, Bülent.

Bekler: Nebil, Zafer, Ali Haydar, Vedii Tosuncuk, Tom Dündar, Nuri Hoca, Baba Cevat.

Haflar: Lemi, İbrahim, Ramazan, Nazmi, Düzkafe Vedat, Çinli Kenan (Motafora), Arap Ali, Cim Necati, İsmet, Fadil, Rafet, Ahmet Tuna.

Forvet: Göbek Hidayet, Köse Cemal, Sencar, Nevzat, Hikmet, Sümer, Niyazi, Kıvrık Cahit, Suat, Tayyar, Hakkı Çaktırma, Ali Erener, Coz Ömer, Akhisarlı Mustafa, Hayri, Memo, Selim.

ALTAY İLE EZELİ REKABET

Önce sözü **Nazmi Karagözoğlu**'na bırakalım. Bize KSK'ye girişinden başlayarak, 1952 şampiyonluğuna kadar unutamadığı anılarını anlatsın:

"Beni **Asım Ligleri**'nde oynatarak, KSK'li yapan **Göbek Hidayet**'tir. Karşıyaka denince o zamanlar, **Göbek Hidayet, Tom Dündar ve Kör Hikmet** akla gelirdi. Bunlar, kulübün en önde gelen emektarlarıydı. Göbek Hidayet, her hafta beni Buca'dan çağırır, beni iskeleden karşılardı. Karşıyaka, iner inmez beni büyülerdi. Çiçek bahçeleri ve yeşilliklerle dolu Karşıyaka'da, takımımızın renkleri olan yeşili gençliğin heyecanına, kırmızıyı ise kalpten gelen sıcaklığa benzetirdim. Bu renk aşkı, işte böylece gençlikte başlayıp ihtiyarlığa kadar içimizde sönmeyen bir ateş olarak kalmıştır.

1951 senesini çok kötü geçirmiştik. O sene, takım İzmir sonuncusu olmuştu. Ben iki sene Altınordu'da oynamış ve kulübüme geri gelmiştim. İstanbul'dan Doğan Babacan ve BJK'li santrhaf Necdet gibi isimleri de transfer etmiştik. Yüzde yüz şampiyon olacağımıza inanıyorduk. Çıktık oynadık, ancak şanssızlıklar peşimizi bırakmadığı için sonuncu olduk. Mesela bir Altay maçı var, onu anlatayım.

Muazzam bir kalabalık var. Rekabet müthiş ve beraberlik bizim. 3-2 galibiz. Oyun bitmek üzere, bize bir gol girdi. Oldu durum 3-3... Artık saniyeler oynanıyor. Altaylılar, tribünlerini boşaltıyorlar, nasıl olsa maç bitti diye..

90 dakika bitiyor, hakemin eli düdüğünde, gözü saatinde... Saniyeler yıldırım gibi akmakta. Bir faul oldu. Altaylı **Bombacı Clark** 40 metre öteye topu dikti. Çaktı topa. Topu göremedik bile. Doksanda asılı kaldı. Oldu mu 4-3... Seyircimiz kendini yerden yere attı, çırpınan ağlayan mı istersin..

Neyse işte böyle bir kötü yıl geçirdik. 1952'ye başlarken elimizi sıkı tutmak zorundaydık. **Nebil** takıma geldi, **İbrahim** geldi, **Lemi** takım kaptanı oldu, ben hem oyuncu hem antrenörüm, **Hidayet** menecerliği üstlendi, kolları sıvadık."

BURSA'DA KURULAN İSKELET

Nazmi Karagözoğlu, 1952 şampiyonluğunu anlatmaya devam etti:

"Bursa'da bir futbol turnuvasına davet edildik. **İpek Kupası** İmiş. Gençlerbirliği, Bursa Acar İdman, Fenerbahçe ve **Karşıyaka** katılıyor. **Tahir Türetken** katile başkanımız olmak üzere yola düzeldük. İşte o turnuvada takımın iskeletini kurduk. Herkes birbirine orada daha bir ısındı, saha içindeki tam yerini belledi.

O takım işte 1952'ye fırtına gibi girdi. O yıl birinci devre Altay'a 2-0 yenilmiştik. İkinci devre, şampiyonluğa yaklaştığımız bir sırada Altay yine önümüze dikildi. Büyük çekişme var aramızda.

Maç başladı, bir biz atıyoruz, bir onlar atıyor. Bizden 7.ci dakikada **Niyazi**, 25.ci dakikada **Suat**, 72. ci dakikada **Nevzat** golleri sıraladılar. Durum 3-3 oldu. Tıpkı, geçtiğimiz seneye benziyor. Yine bir gol yiyip mağlup olacağız diye tir tir titriyoruz korkudan. Dakika 75.. **Ramazan** nefis bir rövaşata ile 4'üncü golümüze atmaz mı? Yer yerinden oynadı ve maç bu skorla bitti. Böylece şampiyonluğumuzu ilan ettik.

Bursa'da kurulan takım, böylece fire vermeden şampiyonluğa ulaştı. **Karşıyaka**'da büyük şenlik oldu. Vapurlar öttü, davullar gümürdedi. **Deniz Lokali**'nde bir ziyaret verildi bize. Göğsümüze rozet taktılar, hepsi bu. Gördüğümüz nimet bu oldu."

LEMİ YERLİ ANLATIYOR

1952 şampiyonluğunun unutulmaz futbolcularından **Lemi Yerli** ise bize görüşlerini şöyle bildirdi:

"1952'de çok güzel bir takım kurmuştuk. Bir kere santrfor **Niyazi**, kaleci **Mehmet** ve **Suat** gibi genç arkadaşlar çok nefis randıman vermişlerdir. İlk maçlarımızı hep 3-1, 3-0 gibi skorlarla alarak çok rahat şampiyonluğa ulaştık. Büyük ekseriyeti **Karşıyakalı** olan çocuklardan oluşan bir takımla zafere ulaşmak çok hoş bir duyuydu.

Örneğin bir **Nebil**'imiz vardı. Şu anda ne yazık ki felçli olan bu arkadaşımız, bir zamanlar "**Bombacı Nebil**" diye adlandırılır ve vurduğu meşin yuvarlaktan "**Jup**" gibi bir

ses duyulur ve sonra acele skor levhası değişiverirdi. **Nebil Susup**, KSK'nin unutulmaz kaptanları arasında ismini tarihe yazdırırken, hiç şüphesiz 1952 şampiyonluğunun büyük emektarlarından biri olmuştur.

Unutmadığım anılarım arasında bir de, sonradan ünlü bir milli futbolcumuz olan **Vedii Tosuncuk**'u nasıl KSK'li yaptığımızdır.

Vedii, İstanbul'da Tıp tahsili yapıyordu. Asım Ligleri'nde oynarken iyi topçu olduğu anlaşıldı. Bir gün **Göbek Hidayet**, ben, **Cip Cip İbrahim** **Karşıyaka**'da yürüyüşe çıktık.

Osmanpaşa Camii yanından gezmekteyiz, baktık karşıdan **Vedii** geliyor. **Vedii**, beni görünce koştu geldi, sarılıp öpüştük. Çünkü o Tıp talebisi olduğu için bir süredir görülemiyorduk. **İbrahim** o sıralar hem futbolcu. Hem de antrenör. Hemen bana sordu: "**Kim bu adam yahu?**" Bende "**Bizim komşumuz**" dedim.

İbrahim ise "**Yahu bu adam tenor mudur? Sabahtan akşama kadar şarkı söylüyor, beni uyutmuyor**" dedi.

"**Ne tenoru?.. Bu çocuk, zimba gibi futbolcu**" dedim. Bu cevabıma şaşırın **İbrahim**, hemen onu antremana getirmemi istedi.

Aldık götürdük antremana. Çok beğenildi. İlk maça lisansı yetiemedi. **Alaettin**'in lisansına **Vedii**'nin resmini koyduk, sahte lisans ile oynattık. Böylece **Vedii Tosuncuk**, futbol sahalarda gözükmeye başladı. İki sene KSK forması giydi. Parladı.

Sonra onu BJK aldı. Kaptan oldu. Milli oldu. Milli takımın kaptanı oldu. Türk futboluna ismini yazdırdı. Şimdi SSK Ok Meydanı Hastanesi'nde doktordur.

İşte **Karşıyaka**'nın bağrından 1952'lerde böyle bir milli futbolcu yetişti."

Göbek Hidayet, **Lemi Yerli**, **Nazmi Karagözoğlu** ve **Baba Cevat** ile yaptığımız sohbet biterken, güneş Çatalkaya açıklarında yavaş yavaş batmaya başlamıştı.

KARŞIYAKA'NIN 1951-52 SEZONU SONUÇLARI

K.S.K. 1926 şampiyonluğundan sonra tam 26 yıl sonra bir kez daha şampiyon olduğu 1951-52 sezonunu büyük bir coşku ile içinde geçirmişti. Bu sezon birinci ve ikinci devrelerde yapılan maçları şöyle özetleyebiliriz:

BİRİNCİ DEVRE

1) 17.11.1951..... KSK: 5 - Demirspor: 0
KSK'nin golleri: **Suat** (Dk.4), **Nebil** (Dk.19), **Suat** (Dk.32), **Niyazi** (Dk.43), **Suat** (Dk.57).

KSK'nin ilk maçında takım tertibi: **Mehmet**, **Nebil**, **Haydar**, **Kemal**, **Nazmi**, **Lemi**, **Ramazan**, **İbrahim**, **Niyazi**, **Cemal**, **Suat**.

2) 25.11.1951..... KSK: 1 - Göztepe: 0
KSK'nin golü: **Niyazi** (Dk:16)

3) 2.12.1951..... KSK: 0 - Altay: 2

4) 9.12.1951..... KSK - Altınordu

Hakem sahaya çıkmadığı için maç iptal edildi.

5) 15.12.1951..... KSK 2 - Yünmencuc: 2

KSK'nin golleri: **Nazmi** (Dk.20), **Lemi** (Dk.43).

6) 23.12.1951..... KSK: 4 - İzmirspor: 2

KSK'nin golleri: **Niyazi** (Dk.10), **Niyazi** (Dk.35), **Suat** (Dk.37) **Lemi** (Dk.55)

7) 29.12.1951..... KSK: 9 - Karagücü: 3

KSK'nin golleri: Nebil (Dk.2), Niyazi (Dk.10 ve 23), Lemi (Dk.25), Niyazi (Dk.43), Niyazi (Dk. 49, 51 ve 55), Nebil (Dk.70).

8) 6.1.1952 (Tehir maçı) KSK: 2 - Altınordu: 2
KSK'nin golleri: Lemi Dk.10) Niyazi (Dk.34).

İKİNCİ DEVRE

9) 1.3.1952 KSK: 3 - Demirspor: 1
KSK'nin golleri: İbrahim (Dk.37), Niyazi (Dk. 44 ve 84).

10) 9.3.1952 KSK: 2 - Göztepe: 0
KSK'nin golleri: Suat (Dk.3), Nebil (Dk.87).

11) 16.3.1952 KSK - Altay (Tehir edildi)

12) 23.3.1952 KSK - Altınordu (Tehir edildi)

13) 29.3.1952 KSK - Yünmensucat (Tehir edildi)

14) 6.4.1952 KSK: 3 - İzmirspor: 0

KSK'nin golleri: Nebil (Dk.1), Kemal ve İbrahim (İkinci devre)

15) 12.4.1952 KSK: 2 - Karagücü: 0
KSK'nin golleri: İbrahim (Dk.19), İbrahim (Dk.80)

TEHİR MAÇLARI

1) 20.5.1952 KSK: 4 - Altay: 3

KSK'nin golleri: Niyazi (Dk.7), Suat (Dk.25), Nevzat (Dk.72), Ramazan (Dk.75).

2) 27.1952 KSK: 2 - Altınordu: 4

KSK, bu maçta yenilmesine rağmen resmen şampiyonluğunu ilan etti.

3) 3.5.1952 KSK: 3 - Yünmensucat: 1

KSK'nin golleri: Nevzat (Dk.20), Suat (Dk.65), Niyazi (Dk.85).

KSK, sezonu bu son maçına şu kadroyla çıkmıştı: Namık, Haydar, Ferit, Kemal, Nazmi, Vedat, Nevzat, Ramazan, Niyazi, İbrahim, Suat.

1951-53 SEZONU PUAN CETVELİ

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Karşıyaka	14	10	2	2	41	20	22
Altay	14	7	3	3	32	20	17
Yünmensucat	14	6	4	4	29	24	16
Altınordu	14	7	2	5	25	26	16
Demirspor	14	6	2	6	21	27	14
Göztepe	14	6	—	7	21	19	14
İzmirspor	14	4	2	8	25	34	10
Karagücü	14	1	1	12	20	44	3

BAŞBAKAN MENDERES, KSK'Yİ ZİYARET EDİYOR

Yıl 1951... Başbakan Adnan Menderes, sevgili kulübü KSK'yi, yanında DP İzmir Milletvekili ve Yeni Asır Başyazarı Behzat Bilgin olduğu halde ziyaret ediyor. Başbakana çiçek veren KSK Genel Kaptanı Tahir Türetken, KSK Başkanı Reşat Çelebi ve Yeni Asır yazarı Hikmet Bozkurt'u da görüyoruz.

1952'NİN ASLARI

KSK'yi 1952'de İzmir Şampiyonu yapan takımın bazı futbolcuları, zamanın ünlü idarecileri ile birlikte. Ayaktakiler: Sutopçu Kasap Gencer, Terzi Papaz İsmail, Düzkafe Vedat, Genel Kaptan Tahir Türetken, İbrahim Yegül. Oturanlar: Ferit, Ramazan İzgü Barlas ve Mehmet Özküzne (kaleci).

İZMİR ŞAMPİYONU K.S.K. BOKSÖRLERİ

12.3.1950 günü boksta takım halinde İzmir Şampiyonu olan K.S.K. boksörlerini izliyoruz. 51'de Saim Barbuk, 54'de Recep Barbuk, 58'de Macit Bumin, 62'de Mehmet, 67'de Burhan, 73'de Fehmi Hepşenkal ve 80'de Kemal.

'1955 VE 1958 ŞAMPİYONLUKLARI UNUTULMAZ'

"K.S.K.'nin ünlü futbolcularından Erdinç Sakızlıoğlu, Yılmaz Şele ve Kalaycı Yılmaz, K.S.K. ruhunun eski futbolcularda eskiden ateşli biçimde sürmekte olduğunu söylediler. Her üç futbolcu, 1958 yılında şampiyon olduktan sonra Mahalli Lig'de Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş ile yaptıkları ve hele galip geldikleri maçların Karşıyaka'nın en şanlı sayfaları olduğunu belirttiler."

Onsekiz Namık'ı tanır mıydınız?... Hani daha iki yıl öncesine kadar Karşıyaka'da akşamüstleri rahmetli Sami Bey'in Pastanesi'nin köşesinde durup, vapurdan inen binlerce kişiyi kimbilir belki sevgiyle, belki hüzünle süzen tombul bir adamcağız vardı.

Vapurlar, telaşla yükünü boşaltırdı. Akşamın morluğu hafifçe caddeye çökerken, evlerine akıp gidenler, bu sevimli adamla pek ilgilenmezlerdi.. Ancak, eski Karşıyakalı olanlar, K.S.K.'ye tüm yaşamını adanmış Onsekiz Namık isimli bu "heykeli dikilesi" sevimli kişiyi saygıyla selamlarlar ve hatırlarını sormadan edemezlerdi. Hava karardıktan sonra adamcağız, nice anılarını kafasında kimbilir kaç kez dolandırarak evinin yolunu tutardı. Acaba şimdi, kulübe 1955'te hentbolde Türkiye Şampiyonluğu'na armağan eden Onsekiz Namık'ı bize kim anlatsın?

Evet, şimdi bu şampiyon takımda kaleci oynamış Taşkafa lakabıyla ünlü Erdinç Sakızlıoğlu'nu dinliyoruz:

"Onsekiz Namık, camianın en fedekar evlatlarındandır. Yüzme, sutopu ve hentbolde büyük bir otorite idi. Beş kuruş menfaat beklememiştir. Hepimizi o yetiştirmiştir. Biz, sonra Ogün ve diğer arkadaşlarla futbolda büyük üne kavuştuk. Ama kökümüz, hentbol ve Onsekiz Namık'tır. Formalarımızı taşır, bizi organize eder, bizimle çocukları gibi ilgilenirdi. Hey Allahım, bu büyük adamın hakkını nasıl ödeyeceğiz. Harpokulu'nu İzmir'de 11-8 yenip Türkiye Şampiyonu olduğumuzda, o tombalak yapısıyla Onsekiz Namık, havalara uçup uçup durmuştu. Omuzlarımızdan inmedi bu sevgili ağabeyimiz. Allah rahmet eylesin."

ŞELE YILMAZ VE KALAYCI YILMAZ

Asım Ligleri'nin ünlü takımı Bayramspor'da 1947'de futbola başlayıp sonra futbolcu kaynağı Karşıyaka Lisesi'nde oynayan Yılmaz Şele ile konuşuyoruz.. Yılmaz Şele'ye göre, K.S.K. kulübü, Karşıyaka Lisesi'nin hakkını ödeyemez. Çünkü 1947 ile 60 yılları arasında "arı kovarı" gibi sporcu yuvası olan Karşıyaka Lisesi'nden Moto Özcan, Niyazi Koparal, Gökhan Nil, Puşkaş Ergun, Ogün, Gode Cengiz gibi nice ünlü futbolcular yetişmiştir.

K.S.K. demek, Karşıyaka Lisesi demektir. Futbol, Basketbol, Hentbol, Voleybol ve Atletizm gibi birçok branşta güc-

lü sporcular yetiştiren lise, bu oyuncuları sonra yeşil-kırmızılı kulübe armağan ederdi. Bu yüzden günümüzün K.S.K. kulübü, biraz vefa göstererek, bu tarihi liseyi yine eski günlerine ulaştırmak için kollarını sıvamalıydı.

Yılmaz Şele, 1953'te K.S.K.'ye girmiş. Kendisini yetiştirip, 1-1'lik Galatasaray maçında ünlü futbolcu Nebil'in yerine bek oynatan Nazmi Karagözoğlu ağabeyini bir türlü unutamıyor. Yıllar sonra ise görevini Kalaycı Yılmaz'a devretmiş.

Şimdi ise, kolunun altında spor albümleri ve nice unutulmaz anıları ile ziyaretimize gelen K.S.K.'nin ünlü müdafaa oyuncusu Kalaycı Yılmaz Doğangeneç ile konuşuyoruz:

"Asım liglerinde Kasırga takımından yetiştim. 1952'den 1956'ya kadar K.S.K.'de oynadım. 55'te asker oldum ve 57'de bir ara Fenerbahçe'ye transfer oldum ve renk aşkımdan yeniden kulübüme döndüm.

Tüm futbol yaşamım içinde 1958'de yaşadığım şampiyonluk ve Birinci Lige çıkışımız, en unutamadığım anımdır. Selçuk Yaşar'ın başkanlığında, bence Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük yabancı antrenörü olan Balazist'in yönetiminde Tahir Türetken'in menecerliğinde ve kondüsyon hocamız Oktay Karakulak'ın çabalarıyla başarıyı kazanmıştık.

Şampiyonluk yılının as takımı, Akın, Yılmaz, Nevzat, Gazi Erol, hepimizden fazla emeği geçen Baba Rafet, Moto Özcan, Ogün, Bulut, Erdinç, sanki Puşkaş kadar usta bir futbolcu olan K.Erol ve Selim şeklindeydi. Tabii Gürkan, Özgen ve Sümer'i de unutmayalım.

Bu takımda oynamak benim için en büyük şerefti. Çünkü ben garibandım, kalaycılık yaparak yaşamımı sağladım. Hem renk aşkı, hem yaşam kavgası beni futboldan ekmeğimi çıkarma yoluna sokmuştu. Zevk için değil, yaşamak için oynadım. Bu yüzden beni K.S.K.'ye kazandıran santfor Küçük İbrahim, beni eğiten Nazmi Karagözoğlu, kulübün neferi Baba Cevat, Metafora Kenan ve Ali Haydar gibi tüm emeklerini bize sevgiyle ve insanlıkla akıtan ağabeylerimize bu sütunlarda şükranlarımı sunarım."

Kalaycı Yılmaz'a, zamanın ünlü taraftarlarını sorduk:

"Unutulmaz taraftarlara gelince, şimdi Almanya'da yaşayan Kale veya Parmaksız lakabıyla ünlü Emin, kapah tribünde "Bir baba hindi" çekerek ki, açık tribün tümüyle "Eyvallah" diye inlerdi. Ölümüne K.S.K.'lidir. Rahmetli Koreli Mehmet, yine büyük cefakarlardandı. Dağcı Muammer,

büyük maestro idi. Eli ile borazan çalar, millet tempo tutardı. Eşek Mehmet, sırf yaygara idi. Hayri Susap'ta büyük taraftardı. "İdare" dedğimiz taraftar, K.S.K. için canını verdi. Birgün, "K.S.K. için ölür müsün" dediler. Gitti attı kendini arabanın altına, sakat kaldı zavallı, Fındık Metin'e gelince, onu anlatmaya gerek yok sanırım, çünkü beynelmilel olan bu arkadaşımızı, nasılsa dünyanın tüm milletleri hababam konuşup duruyordu.

BABA RAFET ANLATIYOR

1957-58 sezonu Milli Lig'e çıkan Karşıyaka'nın bir başka önemli futbolcusu da, takım kaptanı **Baba Rafet**'tir. Takımın bu çok sevilen kaptanı ile 1987 yılının Mayıs ayında oturduğumuz **İstasyon Kahvesi**'nde geçmiş konuşuyoruz. Baba Rafet, artık 60 yaşında bir delikanlı. Sivas'ta öğrenim gören kızının yanında bulunuyor, ancak K.S.K.'nin 5 Mayıs'taki **Şampiyonluk Bayramı**'nı duyunca koşup gelmiş eski vatanına. Ve şimdi sözü Baba Rafet'e bırakıyoruz:

"Ben 1927 Eskişehir doğumluyum. Karşıyaka'ya tam 30 yaşında oldukça yüklü bir paraya transfer oldum. 4 sene takımda oynadım ve resmen takım kaptanlığı yaptım. Ancak arada sırada Gazcı Erol, Küçük Erol veya Akın kaptan olarak sahaya çıkmışlardır. Aramızda büyük sevgi ve saygı olduğu için böyle şeyler olurdu.

1957-61 arası hep santrhaf oynadım. Sahaya hep galibiyet için çıkardık. Mahalli Lig'de hiç mağlubiyet yüzü görmedik. Milli Lig'de ise bayağı çetin ceviz olduğumuzu ispat ettik. 1958 takımı birbirine çok bağlı idi. Ben hepsinin ağabeyi idim, yaşım ileri olduğu için bana "**Baba**" lakabını taktilar. Altı futbolcu gurbetten gelmiştik. **Küçük Erol**, ben, **merhum Özen**, **Sümer**, **Aydoğan**, **Gürkan**, takımın gurbetten gelmiş oyuncularını olarak kulübün **Mavi Köşe**'nin orda tuttuğu bir evde bekar hayatı yaşırdık.

Amatör ruhla mücadele ederdik. Kulübün bize verdiği ayda 250 lira idi. Umumi Kaptan **Tabak Ömer** (Erboz) takımın herşeyi idi. Fedakar ve çok iyi niyetli olan bu beyefendi büyüğümüz K.S.K.'yi 1958 şampiyonluğuna manen ve madden hazırlamıştır. **Küçük Erol**, büyük futbolcuydu, bazen tek başına bir takımın yapacağı işi yapmıştır. **Gazcı Erol**, **Ogün**, **Bulut**, **Kaycı Necati**, **Yılmaz**, **Nevzat**, **Selim** büyük randıman vermişlerdir. Biz Türkiye'nin en iyi takımıydık. 1958-60 arası. Dünyanın en büyük antrenörlerinden biri olan **Balazist** bize çok iyi yetiştirmişti. Sonradan gelen antrenör **Adnan Süvari** ve **Argun** gibi futbolcular da çok büyük hizmetler verdiler.

Unutamadığım en büyük maç, İzmir'de 4-3 Galatasaray'a yenildiğimiz 1959 yılındaki karşılaşmaydı. Bir onlar attı, bir biz attık. Rekor seviyedeki seyirci büyük coşkuyla her iki takımı da ayakta alkışladı. Karşıyaka büyük camıdır. Ona kapılan herkes, yaşının en büyük aşkını tadar. Ben de gurbetten gelmeye rağmen, bu aşkın en büyük neferlerinden biriyim."

OGÜN ALTIPARMAK'IN HASRET TÜRKÜSÜ

K.S.K.'den yetişmiş ünlü Milli ve Fenerbahçeli futbolcu **Ogün Altıparmak** ise 1958 yılının heyecan verici günlerini bize şöyle anlatacak:

"Karşıyakalı gibi hissetmek, Karşıyaka'yı yaşamak gere-

kir. Binlerkilometre ötede de olsanız, o kor ateş yanar içinizde. Ben esas, Karşıyakalı Ogün'üm."

"Antrenörümüz yoktu. **Selçuk ağabey** (Yaşar) bize **Edwards**'ın kitabından okuyarak taktik verdi, İzmir Şampiyonluğu'nu Kaf-Sin-Kaf'lilik ruhuyla ulaştık."

Adım Ogün Altıparmak. Büyük Atatürk 10 Kasım 1938 günü herkesi ağlatarak ebediyete göçerken, ben de cıglığı dünyaya geliş için basmışım. Ailem o güne atıfta bulunarak adımı Ogün koymuş.

Karşıyaka'da doğdum. Karşıyaka'da büyüdüm. Fenerbahçe'de olgunluğumu yaşadım. 1953 yılında spora Karşıyaka yüzme takımında başladım. Sırasıyla, atletizm, basketbol, hentbol ve ping-pong'dan sonra 1955 yılında sürat ve enerjimi görenler tarafından futbola itildim. 1963 yılına dek Karşıyaka'da oynadım. 1963 yılına dek Karşıyaka'da oynadık-tan sonra o yıl Fenerbahçe Başkanı Kadir Kas tarafından ayağım kırık olmasına rağmen rekor paraya transfer edildim. Büyük ünü Fenerbahçe'de yaptım 48 kez milli formayı giydim ama Karşıyaka benim ilk gözağrımdır, Kaf-Sin-Kaf'lilik herkese nasip olmaz.

İstanbul'dayım, ticaretle iştigal ettiğim için işin merkezindeyim. Ama Karşıyaka'nın nerede, hangi branşta olursa olsun yaptığı karşılaşmaların sonucunu öğrenmek en büyük tutkumdur. Yüzlerce kilometre ötede olsam, sizlere seslenmekten mutluluk duyuyorum...

Hayata veda eden eski yöneticilerimi rahmetle anarak Karşıyaka'nın 1958/1959 sezonundaki şampiyonluğunun ilginç öyküsünü aktarmak istiyorum.

İzmir Profesyonel liginin son senesiydi. Maçlar son kez oynanacağından şampiyonluk bizim için çok büyük mana taşıyordu. Pek ahım şahım bir kadromuz yoktu, üstelik antrenör de bulamamıştık. Ama, Kaf-Sin-Kaf'lilik ruhuyla perçinlenmiş genç bir kadromuz ve bu ruh ile bütünleşen bir yönetimimiz vardı. **Selçuk Yaşar** ağabeyimiz, **Melih Yücel** (merhum).. Karşıyaka'ya yıllarca maddi, manevi herşeyini veren Selçuk ağabeyimiz, antrenörümüzün boşluğunu doldurabilmek için ünlü İngiliz menecer **Duncan Edwards**'ın bir kitabını getirtmişti, oradan okuyarak bize taktik verdi ve şampiyonluğu yakaladık. İşte Kaf-Sin-Kaf, 1912'den bugüne dek son İkinci Lig Şampiyonluğu'nu kazandığı 1987'ye kadar, TV'deki spor programında gözyaşları döken Sadi İplikçi ağabeyimizin sahasındaki büyük ruha sahip Kaf-Sin-Kaf'lıların kulübüdür. Ne mutlu Karşıyakalı olmak, ne mutlu böyle bir gençliğe sahip bulunmak. İçimden geçen bir dörtlüğü söyleyerek sevgiler sunuyorum:

**ÇOK YAŞA ŞANLI KSK, ÇOK YAŞA
TACETTİN GENÇLİKTE BİZE SENİ BAŞA
GENÇLİĞİ YAŞATMAKTIR GAYEMİZ,
BİZ KAF-SİN-KAF GENÇLERİYİZ...**

K.S.K., 1957-58 SEZONUNA GİRİYOR

Şimdi K.S.K.'nin Mahalli Lig şampiyonluğuna ulaştığı 1957-58 sezonu ile ilgili teknik bilgileri sunalım. Önce 2 Ağustos 1957 tarihli **Yeni Asır Gazetesi**'ni okuyalım.

Yeşil-Kırmızı renkleri dün yine binlerce Karşıyakalı, bağrına basarak alkışladı...

Formayı gözyaşlarıyla ıslatarak sahaya çıkan gençleri alkışlayan kulübün ilk kurucuları, 40 tan fazla oyuncunun, antrenörlerinin etrafında görmekten mütevellit sevinçlerini ancak böyle izah edebildiler...

Şaka değil, bu yılki transfer için daha ilk ağızda kulüp idare heyeti, gözünü kırpmadan 54 bin lirayı bir kalemde sayıvermiş..

Profesyonel takımın mevcudu 22 futbolcudan teşkil edilecek...

Genç takım ise, aynı şekilde 25 futbolcudan teşkil edecek..

Merhum arkadaşım "Asım"ın ligine iştirak eden 10 genç takım ise, Karşıyaka'nın enerji ve futbolcu stoku...

Göbek Hidayet ile Matafora Kenan (Çinli) sahanın kenarında dertleşiyorlar:

— Ah ulen Hidayet... Erken geldik şu dünyaya!..

Hidayet ise, ondan daha dertli!..

— Vallaha Kenancığım, kabahat ne sende, ne bende...

— Ya kimde?..

— Anamızla, babamızda!..

— Neden?

— Neden olacak.. Ne vardı sanki bizi bu kadar erken Dünyaya getirecek. Hiç olmazsa, şu "profesyonel futbolculuk" çıkıncaya kadar dişlerini sıksalardı...

— Ne olacaktı?..

— Olacağı sen o zaman görürdün. Göreydin bakalım, şu transfer ayında "Göbek" kaçta gidiyor... Alimallah öyle bir fiyat isterdim ki, Katina Hikmet hasedinden çat diye göbeğinden çatlardı...

Kenan da açıldı ve "Ya ben, ya ben" derken katıla katıla gülmekten kendini alamadı ve şöyle dedi:

— Aman Hidayetçim... Bizden geçti artık. Sen, ben artık şu gençlerle övüneceğiz, derken gözlerine ben iliştim ve akabinde "aidat" makbuzu ile burun buruna geldim...

Lâmi cimi yok, Karşıyakalıyız... Ve çaresiz borcumuzu eda ettik... Yalnız ben mi?.. Ne münasebet. Orada bulunan herkes, bu hayırlı başlangıçta aidat borcunu seve seve verdi.

Bir kulüp nasıl yaşar? Sualinin en canlı cevabını, dün Karşıyaka sahasında bulunan K.S.K.lılar verdiler...

Ömer Atavardar'ın "Sizlerden galibiyet bekliyoruz"la başlayan ve "muvaffakiyetler dilerim"le biten konuşmasından sonra, Vali Muavini Enver Kuray, çok veciz bir konuşma yaparak dedi ki:

— Ben sizlerden "galibiyet" değil, iyi ve sportmence oyunlar çıkararak halkın ve stada gelenlerin gönüllerini fethetmesini bekliyorum.

İyi oyun esasen "galibiyet"in öncüsüdür. Unutmayın ki, karşınızdaki futbolcular da, sizin gibi hayatlarını futbol oynayarak kazanan sporculardır. Kendinize yapılmasını istemediğiniz kötü hareketleri onlara da reva görmediğiniz gün... sahanın hem içini, hem dışını fethetmiş olursunuz.

Karşıyaka'da ikamet eden bir fert olarak sizden bunu istiyor ve bekliyorum.. Hepiniz iyi gençlersiniz ve bu yıl muhitinizi herhalde sevindireceksiniz.. Bütün kalbimle muvaffak olmanızı dilerim."

Sürekli alkışlarla karşılanan bu sözlerden sonra, Tersaneli Hüseyin kurbanı kesti ve Yeşil-Kırmızılı kordelâlarla süslenmiş güvercinler uçuruldu...

Futbolcular antrenör Balaşistin nezaretinde, önce 3-5 tur koştu, sonra genç ve profesyonel takımlar çift kale oynadılar...

Karşıyaka dün kaleci Akın için Altayla 4500 lira üzerinden anlaştı ve böylece bu pürüz de, iki kulüp arasında dostça halledilmiş oldu.

Evet, 1957-1958 mevsimini dün bir çok kulüplerimiz yaptıkları ilk antrenmanlarla fiilen açmış oldular. Hepsine aynı samimiyet ve iyi niyetle başarılar dilerim...

(CEZMİ ZALLAK)

1957-58 SEZONU MAÇ SONUÇLARI

1) 30.8.1957 KSK-İzmirspor (1-0)

Gol: **Ogün** (59)

2) 6.9.1957 K.S.K.-Altınordu (5-0)

Gol: **Erdinç** (5), **K.Erol** (14), **K.Erol** (19), **Ogün** (26), **Ogün** (80).

3) 13.9.1957 K.S.K.-Egespor (3-0)

Gol: **Kemal** (21), **Ogün** (51), **Erdinç** (57).

4) 21.9.1957 K.S.K.-Altay (1-2)

Gol: **Oktay** (43.cü dakikada kendi KSK kalesine), **Gönen** (66, Altay), **Selim** (7, K.S.K)

5) 27.9.1957 K.S.K.-Göztepe (3-0)

Gol: **Mustafa** (26'cı dakikada kendi Göztepe kalesine), **Gürkan** (31), **Özcan** (75)

6) 4.10.1957 K.S.K.-Demirspor (1-0)

Gol: **Erdinç** (60)

7) 11.10.1957 K.S.K.-Yün Pamuk Mensucat (2-2)

Kavgalı maç. Büyük erbede çıktı. Herkes karakolluk oldu.

Goller: **Argun** (5), **Gazici Erol** (12, K.S.K), **Argun** (23), **Rafet** (40, K.S.K)

8) 18.10.1957 K.S.K.-Ülküspor (0-0)

9) 25.10.1957 K.S.K.-Kültürspor (1-1)

Gol: **Özcan** (24, K.S.K), **Sadri** (51, K.S)

İKİNCİ DEVRE MAÇLARI

10) 2.12.1957 K.S.K.-İzmirspor (0-0)

11) 9.12.1957 K.S.K.-Altınordu (2-1)

Gol: **Ogün** (4), **Özgen** (62), **Oktay** (80, A.O)

12) 16.12.1957 K.S.K.-Egespor (8-0)

Goller: **Özcan** (3), **Selim** (14), **Selim** (27), **K.Erol** (Penaltıdan, 31), **Özcan** (32), **Özcan** (41), **Gürkan** (51), **Ogün** (69)

13) 23.12.1957 K.S.K.-Altay (1-0)

Gol: **Ogün** (20)

14) 30.12.1957 K.S.K.-Göztepe (0-0)

15) 6.1.1958 K.S.K.-Demirspor (1-0)

Gol: **Ogün** (80)

16) 13.1.1958 K.S.K.-Yün Pamuk Mensucat 3-0)

Gol: **Özcan** (71), **Bulut** (73), **Özcan** (80)

17) 18.1.1958 K.S.K.-Ülküspor (2-1)

Gol: **K.Erol** (27), **Uğur** (31), **Bulut** (51).

18) 25.1.1958 K.S.K.-Kültürspor (1-1)

Gol: **Ogün** (17), **Adnan** (48)

19) 1.2.1958 KARŞIYAKA ŞAMPİYON OLDU (İzmirspor 1-Altay 0) maçı sonucunda, K.S.K., bir puan farkla Altay'ın önünden şampiyonluğa ulaştı.

GAZETELER NE YAZDI?

K.S.K.'nın İzmir Lig'ini 28 puanla birinci bitirerek Milli Lig'e çıkması üzerine 3 Şubat 1958 tarihli Yeni Asır Gazetesi'nde şu yazı yayınlandı.

İzmir'in güzide kulübü Karşıyaka'nın hiç bir güçlükten yılmayan, cefakâr amatör basketçileri resmen profesyonel, ruhen basketbolcu arkadaşlarından farksız azimkar, gayretli futbolcuları bu yıl renklerine uzun senelerdir hasretini çek-

tikleri şampiyonlukları bir arada hediye ettiler.

Bu her kulübe pek nasip olmayan çifte zafer Onların; randımanlı mesailerinin mahsulü, alın terlerinin meyvesi idi.

Ama bu, yalnız futbolcusunun, basketbolcusunun muvaffakiyeti miydi?...

Hayır...

Bu kulübün bütün teşkilatının, bazı diğer kulüplere numune teşkil edecek şekilde çalışan idarecilerinin, kulübünün fedakar menecerinin, antrenörünün, kulüplerine maddeten hiç bir fedakarlıktan kaçınmayan vefakar azalarının müsterek zaferiydi.

Çalışan, didinen, azami gayret sarfeden onlar kendilerini hedeflerinden uzaklaştıracak manileri başarı ile aştılar, üst saflara yükselirken mesuliyetlerini daha fazla idrak ettiler. Mesailerinin bunun icabına göre arttılar. Daha fazla çalıştılar, ünvanlarına layık olmağa azmettiler.

Azmettikleri şey sadece şampiyon mu olmak? Gayeleri sırf bu mu idi?

Onlar bu suale "hayır" diyorlar... Biz ileride temsil edeceğimiz zümrenin "lakiki temsilcisi" olmayı azmetmiştik. Onun için çalıştık. Bizim için bu, herşeyin üzerinde idi. Çünkü önümüzdeki mücadele İzmir davası idi... Ve sözlerine şöyle devam ediyorlar:

"Bizim kendimizi muvaffak olmuş sayabileceğimiz zaman daha ileridedir... Milli ligde.."

Bu sözleri topyekün söylüyorlar.. Futbolcusu da, antrenörü de, idarecisi de, meneceri de...

Bakın; kulüp namına Tahir Türetken ne diyor:

— Hedefimiz İzmirli olarak, milli ligde muvaffakiyettir. Şampiyon olmamız bizi bu mücadelede daha ağır, fakat daha şerefli bir risk altına soktu. Kendimize güveniyoruz.

Lig maçlarının hiç bir zaman kardeşlik mücadelesini aşmayan tatlı atmosferinin acı tatlı hatıralar ile bugünden itibaren "İzmir için" çalışmalarımıza her zamandan sıkı olarak başlıyoruz..."

Türetken'in ümid verici sözlerine Yeşil-Kırmızılı kulübün şampiyon futbolcuları da iştirak ediyorlar...

Takım kaptanı emektar Rafet, "Şampiyonluk bizim için kamçı oldu" demekte ve bundan sonra daha ciddi çalışacaklarını müjdelemektedir... Şampiyonlukta büyük hissedar kaleci Akın, fikirlerine tercüman olduğu Selim, Bulut, Gürkan ve Erdinç'in adına milli ligde şimpiona layık oyunlar çıkaracaklarına inandığını ifade etmektedir.

Efendi ve centilmen futbolcu solacı Özcan ise, futbolcu olarak en büyük zevki Pazar günü duyduğunu söylemekte ve şampiyonlukta hissedar olarak kendini bahtiyar addetmektedir.

Bu arada bütün futbolcular şampiyonlukta en büyük hisseyi idarecilerine vermektedirler.

1952 senesindeki şampiyon takımda oynayan ve bu yıl da kadroda tek futbolcu olan Kemal bu yılki başarıyı üç kelime ile formüle etmektedir.

İdari başarı... Disiplin... Arkadaşlık...

TAKIMIN EN GENÇ VE EN YAŞLISI

Şampiyon Yeşil-Kırmızılı takımın yaş vasatı 23 tür. En genç eleman 20 yaşındaki Ogün, en yaşlı futbolcu 30 yaşındaki kaptan Rafet'tir.

Takımda 3 evli futbolcu vardır: Akın, Nevzat, Erdinç.. Diğer futbolcular içinde sadece Ogün nişanlıdır.

18 maçında 35 gol atıp 8 gol yiyen Karşıyaka takımı 11

galibiyet temin etmiş 6 beraberlik almış, bir kere de mağlup olmuştur.

Yegâne mağlubiyet Altay'a karşı ilk devrede alınmıştır.

Sezon ortasında ikinci defa Karşıyaka'yı antrene etmeğe başlayan Macar antrenörü Balaşist takımın şampiyonluğundan hayli memnun görünmüştür. Ancak Macar hoca, Yeşil-Kırmızılı takıma tatbik ettiği sistemin tam manası ile randıman vermediğinden şikayetçidir. Ancak bu mevzuda iyimser bir ifade ile "zamanla olur" demektedir.

Yeşil-Kırmızılılar 1953-1959 sezonunda kuruluşlarından bugüne kadar üçüncü defa şampiyon olmuşlardır. Karşıyaka ilk şampiyonluğunu 1927'de, ikincisini 1951-1952 senesinde kazanmıştır. 1951-1952 sezonunda Karşıyaka, final maçı mahiyetini taşıyan karşılaşmada Altayı 4-3 mağlup etmiştir. O maçta Yeşil-Kırmızılı takım şu tertibiyle oynamıştı:

Mehmet, Nebil, A.Haydar, Lemi, Nazmi, Vedat, Nevzat, Ramazan, Niyazi, İbrahim, Suat.

Bugüne kadar İzmir liginde şampiyon olan takımların sırası şöyledir:

Altay 15, Altınordu 7, Göztepe 6, İzmirspor 5, Karagücü 1, Karşıyaka 3

ŞAMPİYONLUK PRİMİ 1000 LİRA

Altayın İzmirspor'a (1-0) yenilmesiyle İzmir profesyonel lig şampiyonu olan Yeşil-Kırmızılılar idare heyetinin almış olduğu kararla 1000'er lira "şampiyonluk primi" alacaklardır.

Şampiyon Karşıyakalılar ayrıca Vali Kemal Hadımlı'ya, kulüp temsilcilerine ve basın mensuplarına bu hafta Şato gazinosunda bir ziyafet vereceklerdir.

Muhitinde büyük bir sevinç uyandıran Yeşil-Kırmızılıların şampiyonluğunu tesid etmek maksadıyla kulüp üyelerine önümüzdeki Cumartesi günü Karşıyaka Deniz Kulübünde bir kokteyl parti verilecektir.

1957-58 Sezonu İzmir Lig puan cetveli

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Karşıyaka	18	11	6	1	35	8	28
Altay	18	12	3	3	43	11	27
İzmirspor	18	9	4	5	33	13	23
Göztepe	18	9	4	5	21	14	22
Kültürspor	18	8	5	5	26	20	21
Altınordu	18	9	1	8	38	29	19
Ülküspor	18	5	8	5	26	22	18
Demirspor	18	4	4	10	24	28	12
Yünpamuk	18	2	6	10	16	35	10
Egespor	18	0	0	18	4	86	0

KALAYCI YILMAZ VE ŞELE YILMAZ

Asım liglerinden yetişip KSK'de top koşturmuş iki ünlü futbolcu ile biraraya geldik. 1958 şampiyonluğunda takımda oynamış ve birbirlerinin yedikleri Şele Yılmaz ile Kalaycı Yılmaz, eski albümlerinden nice anılarını Yaşar Aksoy'a anlatırken, gerçekten heyecan içindeydiler.

ONSEKİZ NAMIK

Rahmetli Onsekiz Namık, gelmiş geçmiş en ünlü Karşıyakalılarıdır. Yüzme, Sutopu ve hentbol şubelerine büyük emekler vermiştir.

BİR GALATASARAY MAÇINDA

1958'de İstanbul'da maç izleyen K.S.K.'liler. Arka Sırada her ikisinde lösemiden vefat eden Ülkü ile Kocakafa Muhip ve Argun görülüyor. Önde Körli Erkin (KSK Yönetim Kurulu Üyesi), Kefo Akin, Ogün Altıparmak (Garip lakabı takı-mıştı) ve İzmirsporlu Makarios Cenap.

KARŞIYAKA, MİLLİ LİG'DE TOP KOŞTURUYOR

K.S.K., Milli Lig'de top koşturduğu 1958-59 sezonunda Kırmızı Grup'ta yer aldı. Sezon sonunda, Kırmızı ve Beyaz Grup puan cetvelleri şöyleydi:

Kırmızı Grup Puan Cetveli

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Galatasaray	14	7	6	1	18	7	20
Vefa	14	7	6	1	21	10	20
Demirspor	14	4	8	2	12	11	16
Göztepe	15	5	5	4	23	21	15
Karagümrük	14	4	4	6	17	17	12
Karşıyaka	14	2	6	6	13	21	10
Gençlerbirliği	14	1	8	5	10	18	10
Adalet	14	1	7	7	12	21	9

Beyaz Grup Puan Cetveli

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Fenerbahçe	14	12	2	0	29	7	26
Beşiktaş	14	8	2	4	22	16	18
Altay	14	5	5	4	18	16	15
İzmirspor	14	4	5	5	11	12	13
Ankaragücü	14	5	3	6	16	19	13
Hacettepe	14	5	1	8	14	20	11
Beykoz	14	3	4	7	17	21	10
İstanbulspor	14	1	4	9	6	22	6

1959-60 sezonunda ise K.S.K., bir hayli göz doldurarak sezonu 20 takım arasında 9'cu olarak bitirdi. Milli Lig'de son puan durumu, K.S.K'yı 5 İzmir takımı içinde 2'ci sıraya oturttu. 38 maçta takımların aldığı sonuçları altta sunalım.

MİLLİ LİG'DE SON PUAN DURUMU

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Beşiktaş	37	23	7	1	68	14	69
Galatasaray	38	24	10	4	74	23	56
Fenerbahçe	37	26	6	5	85	38	54
İzmirspor	38	17	13	8	62	43	47
Demirspor	38	17	11	10	49	40	46
İst.Spor	38	13	16	9	38	35	42
Feriköy	38	18	4	16	44	39	40
Karagümrük	38	15	10	13	50	45	40
Karşıyaka	38	14	8	16	44	53	36
Gençlerbirliği	38	12	11	15	50	46	35
Vefa	38	12	12	14	37	60	32
Şekerhilâl	38	12	10	16	36	43	34
Kasımpaşa	38	9	14	15	36	42	32
Göztepe	38	9	14	15	36	42	32
Ankaragücü	38	9	12	17	39	56	30
Beykoz	38	8	14	16	35	56	30
Altay	38	10	8	20	44	66	28
Adalet	38	9	8	21	26	47	26
Hacettepe	38	8	8	22	42	68	24
Altınordu	38	6	8	23	38	68	20

1960-61 sezonunda K.S.K., düşüş göstererek, 16'cı sıraya indi. Puan durumu şöyle sonuçlandı:

MİLLİ LİG'DE SON PUAN DURUMU

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
F.Bahçe	38	26	9	3	81	28	61
G.Saray	38	27	6	5	75	19	60
Beşiktaş	38	22	11	5	61	26	55
Beykoz	38	17	15	6	51	34	49
G.Birliği	38	16	13	9	54	39	45
Vefa	38	13	15	10	32	39	41
D.Spor	38	12	14	12	37	41	38
İz.Spor	38	10	17	11	34	34	37
K.Gümrük	38	12	11	15	48	49	35
Feriköy	38	11	13	14	32	28	35
A.Gücü	38	10	14	14	44	47	34
K.Paşa	38	10	14	14	27	35	34
Göztepe	38	12	10	16	40	52	34
İst.Spor	38	11	11	16	41	53	38
Ş.Hilal	38	9	14	15	33	53	38
K.Yaka	38	10	11	17	45	50	31
P.T.T	38	8	15	15	31	45	31
Altay	38	8	14	16	30	46	30
Altınordu	38	5	16	17	31	53	26
Ad.D.Spor	38	3	12	23	21	66	18

1961-62 sezonunda ise K.S.K., 7'ciliğe kadar yükseldi. Takımın 37 maçta 16 galibiyeti, 8 beraberliği, 13 mağlubiyeti vardı. 42 gol atıp, 51 gol yiyen K.S.K., 38 puanla 7.ci oldu.

1962-63 sezonunda 12 takımın katıldığı Milli Lig'de K.S.K., 11'ci oldu. 22 maçta 4 galibiyet, 7 beraberlik, 11 mağlubiyet alan Yeşil-Kırmızılılar 27 gol atıp, 54 gol yediler. Kasımpaşa'nın üstünde güçlüğü 11'ci oldular.

KARŞIYAKA, SIRAT KÖPRÜSÜ'NDE

1963-64 sezonunda oldukça şansız maçlar çıkaran K.S.K., son haftaya girildiğinde İzmirspor, Hacettepe, Beykoz, Beyoğluspor ve Kasımpaşa ile birlikte düşme hattının içindeydi. 3 takım düşecekti.

K.S.K'nın son iki maçı 23-24 Mayıs tarihlerinde İzmir'de, Cumartesi ve Pazar günleri Kasımpaşa ve Gençlerbirliği ile gerçekleşecekti. Kasımpaşa çoktan düşmüş, Gençlerbirliği ise üst sıralarda bulunuyordu. Eğer K.S.K., dört puanı koparırsa Beykoz da düşecekti. K.S.K'nın 3 puan alması son derece tehlikeliydi, o zaman averajı üstün Beykoz paçayı kurtarmaktaydı.

Bu 2 maçın alınması için Karşıyakalı taraftarlar, başlarında Gode Cengiz'in babası Sabri Kocatoros olduğu halde büyük bir kampanya açtılar. Karşıyaka'da davul zurnalar çalınıyor, ellerinde pankartlar olduğu halde caddede dolaşan taraftarlar, herkesi maça çağırıyordu.

Karşıyaka'lı yöneticiler, maç için hiçbir şekilde şikeye tevessül etmeyeceklerini ifade ile şunları söylemişlerdir:

— "Renk için, ölüm-kalım savaşı yapacağız. Karşıyaka mezarlığında yatan oyuncular ve 55 yıllık mazi olan kulüp uğrunda futbolcularımız gerekirse sahada kalacak, fakat maçı alacaklar. Bunun için andiçtiler.."

23 Mayıs günü Yeni Asır Gazetesi'nde Ünal Tumin "Kurtuluş Günü" başlıklı yazısında şu görüşlere yer veriyordu: 9 Eylül İzmir'in kurtuluş günü... 23 Mayıs (yani bugün) ise Karşıyaka'nın kurtuluş günü olacak... Böyle düşünüyor

Karşıyakalılar. Hatta bu şirin yaka'nın karşı sahilindekiler; Altaylılar, Göztepeliler, İzmirsporlular, Altınordulular, hepsi, ama hepsi bütün İzmirliğin müşterek duygusu bu...

Bugün 23 Mayıs Cumartesi... Karşıyaka'nın Azraille randevusu var. Saat 16'da Alsancak Stadında buluşacaklar.. Ya ölecekler, ya da yaşamak için pençelesenekler. Ama mücadeleinin büyüğü "YAŞAMAK" için olduğuna göre, Karşıyaka bu mücadelesinde varını yoğunu ortaya koyacak, pençe pençe didik didik edecek rakibini...

İşin doğrusunu, hakikatini ortaya koymak icap ederse rakip te pek öyle "ahım şahım" bir şey değil. Bildiğimiz Kasımpaşa... Ama ölüm korkusu bu. Büyüğü küçüğü olmuyor ki... Sonra Kasımpaşa düşmüş bir takım. Bu duygusu ile o da vurmak, kırmak, Karşıyaka'yı da kendisi ile beraber yok etmek isteyecektir. Zaten meselenin mühimi de bu. Karşıyaka, Kasımpaşa'nın "futbol kudreti" ile değil, saplandığı bu sabit fikri ile mücadele edecektir.

Karşıyakalıların parolanız: "YAŞAMAK İÇİN 4 PUAN" olduğuna göre, 4 puanın yolu da bugün yapacağınız Kasımpaşa maçından geçer. Yoksa kaybedilecek tek puan, Gençlerbirliği maçına çıkmamanızı icap ettirir.

Muhtaç olduğunuz kuvvet, Karşıyakalılık ruhunuzda, desteğiniz de tribünlerdedir. Gazanız şimdiden mübarek olsun."

ÜST ÜSTE İKİ ZAFER

K.S.K. Cumartesi günü ilk maçında **Vural** (10), **Ergun** (27), **Vural** (67), **Burhan**'ın (87) golleriyle Kasımpaşa'yı 4-0 yendi. Yeşil-Kırmızılılar maça şu tertiple çıktılar:

"**Akın, Kemal, Siddık, Mustafa, Erol, Özcan, Gönen, İbrahim, Vural, Ergun, Burhan.**"

Yeni Asır gazetesinden **Ünal Tumin**, maçın kritiğinde şu görüşlere yer verdi:

"Alsancak Stadi, dün kederin sevince çevrilişinin en kıyasını, bir toplumun kurtuluşu için giriştiği soğuk harbin en canlısını ve sporda teşciin en çılgıncasına şahit oldu.

Mayısın yakıcı sıcakını yansıtan beton tribünler üzerinde öbek öbek biriken Karşıyakalı taraftarlar, kurtuluş maçını başlangından çok evvel "Kaf Kaf... Sin, Sin, Sin"lerine başlamışlardı. Yanık çevreli davulcunun, davuluna olanca kuvveti ile vurması ve kısa boylu zurnacının avurtlarını patlatırcasına şişirip zurnasını üflemesi görülmeğe değerdi. Bu suretle Karşıyaka-Kasımpaşa maçından önce seyirciler başlama vuruşunu yapmışlardı."

Ertesi günü ise, yine taraftarın muazzam tezahüratı altında K.S.K. rakibi Gençlerbirliğini 2-0 yenerek Milli Lig'de kaldığını gözyaşları içinde ilan ediyordu. Yeşil-Kırmızılıların gollerini **Vural** ve **Burhan**, 37 ve 40'cı dakikalarda sağladılar. Böylece K.S.K. ateş hattından kurtuluyordu.

İstanbulspor'u 4-2 mağlup eden **Hacettepe** de Milli Lig'de kalıyor, ancak **Beykoz**, **Beyoğluspor** ve **Kasımpaşa** düşüyorlardı.

BÖYLE KURTULDULAR

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
İz.Spor	34	8	12	14	28	35	28
K.Yaka	34	11	6	17	32	50	28
H.Tepe	34	9	10	15	26	42	28

BÖYLE DÜŞTÜLER

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Beykoz	34	8	11	15	26	34	27
B.Spor	34	5	14	15	26	40	24
K.Paşa	34	6	9	17	15	58	21

Böylece Gençlerbirliği maçının yapıldığı Pazar günü akşamüstü ve gecesi Karşıyaka'da yeryerinden oynuyordu.

KARŞIYAKA KÜME DÜŞÜRÜLÜYOR

Karşıyaka Milli Lig'de kalmanın sevincini yaşarken, 25 Mayıs 1964 günü gazetelerde bomba gibi bir haber patlıyor ve K.S.K'nın Kasımpaşa maçında şike yaptığı iddia ediliyor. K.S.K'lılardan para aldığı iddia eden 2 Kasımpaşalı futbolcu ifşaatta bulunuyordu. Bu iddiaya yanıt veren K.S.K'lı idareci **Melih Yücel** ise, bu 2 futbolcunun bu yönde konuşmak için **Beykoz**'dan para aldıklarını iddia etti. Bu arada **Futbol Federasyonu** kolları sıvadı ve şike olayına karışan 15 Kasımpaşalı futbolcuya 1-3 yıl arasında boykot cezası verildi. Bu arada Futbol Federasyonu Başkanı **Malik Yolaç**, olayda suçlu görülen K.S.K'nın da cezalandırılacağına daha soruşturma safhası bitmeden sert biçimde açıkladı.

Bu suçlama, Karşıyaka camiasına bomba gibi düştü. Binlerce Karşıyakalı ellerinde "Yolaç, adalete yol aç" pankartları olduğu halde Atatürk'ün annesi **Zübeyde Hanım**'ın mezarını ziyaret ederek, **Malik Yolaç** Federasyonu'nu protesto ettiler. Gösteriler, semtlere yayıldı ve koca ilçede başka hiçbir şey konuşulmaz oldu.

20 Temmuz 1964 günü ise Futbol Federasyonu kararını açıkladı ve Karşıyaka'yı resmen **İkinci Milli Lig**'e düşürdü.

23 Temmuz günü Karşıyaka'da yapılan büyük miting, 50 otobüslük bir kafilenin Ankara'ya gitmesi, diğer 4 İzmir kulübünün kararı sert biçimde protesto etmeleri hiç bir işe yaramadı.

Karşıyaka'nın mitinginde heyecanlı bir konuşma yapan **Altay Başkan** **Rıdvan Burtuçin**, okuduğu şiirle bu acı olayı en vezir biçimde açıklamıştı:

"Zannederler ki hakkı, zulümle sindirecekler,
Bilmezler ki, hakkın önünde eğilecekler,
Karşıyaka'yı düşürenler,
Karşıyaka'dan evvel düşecekler."

Evet, artık K.S.K İkinci Lig'e düşmüştü. Ve 1966-67 sezonuna kadar tam 2 sezon düştüğü yerde kalacaktı!...

SEVİNÇLİ BİR DANIŞTAŞ KARARI

Aradan 2 yıl geçer. Karşıyakalıların talihsiz bir şekilde 2. Lig'e düşürülmelerinin peşini bırakmazlar. 1966 yılının Mayıs ayı başında Danıştay, Karşıyaka'nın haklılığını teslim edecek ve bu güzide camianın şanlı takımının yeniden Milli Lig'e (Yeni ismiyle 1. Türkiye Ligi) alınmasına karar verecektir.

Futbol Federasyonu bu yeni durum karşısında 8-9 Mayıs 1966 günleri İzmir'de üst üste iki toplantı yaptı ve Karşıyaka'nın gelecek sezonda 1. Türkiye Ligi'nde oynamasını oybirliği ile onayladı.

Federasyon Başkanı **Orhan Şeref Apak**'ın açıklamasına göre 1966-67 sezonunda 1. Lig 17 takımla oynanacaktı.

Bu sevinçli karar açıklandığı gün K.S.K. olağanüstü kong-

resini Deniz Lokali'nde yaptı ve ittifaka yakın bir eksekütyeyle Pertev Molay Başkanlığa getirildi. İdare Heyeti üyeliklerine Vakur Utkun, Selçuk Yaşar, Tahir Türetken, Sedat Kahraman, Aydın Kaymak, Muharrem Candaş, Dr. Orhan Alpyörük ve Ali Erener getirildiler.

KARŞIYAKA YENİDEN DÜŞÜYOR

1966-67 sezonu K.S.K için yine talihsizliklerle dolu olarak geçiyor ve transfer pazarında hazırlıksız yakalandığı için iyi bir kadro kuramayan takım lig sonuncusu olarak yeniden 2. Lige düşüyordu. Puan Cetveli şöyle sonuçlandı:

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Beşiktaş	31	16	12	3	44	15	44
F.Bahçe	31	17	8	6	37	20	42
G.Saray	31	12	17	3	53	33	41
Göztepe	31	14	9	8	46	30	37
Altay	32	11	10	11	27	27	32
G.Birliği	32	8	15	9	35	28	31
PTT	32	9	13	10	34	30	31

Eskişehir	32	10	11	11	29	44	31
D.Spor	32	8	14	10	27	35	30
A.Gücü	32	8	14	10	29	36	30
Feriköy	32	10	10	12	29	39	40
A.Ordu	32	10	9	13	39	42	29
H.Tepe	32	8	13	11	24	33	29
İst.Spor	32	10	8	14	25	28	28
Vefa	31	9	10	12	30	34	28
İz.Spor	32	6	13	13	21	37	25
K.Yaka	32	6	10	16	18	35	22

Karşıyaka, 1. Lig'deki son maçını Alsancak Stadı'nda Galatasaray ile oynadı ve 3-2 mağlup oldu. K.S.K, son maçına şu kadro ile çıktı. Taşkın, Sümer, Kemal, Günay, Erol, Altuğ, K.Atilla, Osman, Necip, M.Ali, Burhan.

Goller ise, Burhan (13), Necip (23), Ergin (44), Metin (82) ve Ergin (84) tarafından atıldı.

K.S.K, yine 2. Lig'in yolunu tutmuştu. Bu durum 1969-70 sezonuna kadar devam edecekti.

KASIMPASA MAÇI ÖNCESİ:

K.S.K'nin Milli Lig'den düşmesine yol açan Kasımpaşa maçı öncesi, Salihli Kampında bulunan yeşil-kırmızıları görüyoruz. Ayaktakiler (soldan sağa) Argun, Özcan, Hacı Mustafa, Malzemeci Nevzat, Sıddık, Necati, Erdoğan, Erol Baş, Ahmet Tuna, Erdiç. Oturanlar: Özer, Ergun, K. Erol, Kemal, Vural, Antrenör Hikmet, Yılmaz, Burhan ve Arif.

Haftanın Futbolcusu

ÖZCAN (K. S. K.)

Y. Gürkaynak

ÖZCAN'ın spor hayatının «grafik» bağılı karışık. Anı bir yükseklik... Hem de çok yüksekler. Zamanın bir diraklama... Muteakiben beklenmedik bir düşüş ve «gerileme»... Ve nihayet grafik eğrisinde tekrar düzleşme, doğrulama... Sinsi de yavaş yavaş eski yüksekliğe yaklaşan yeni bir yükseliş...

YÜKSELİŞ DEVRİ

Her yıl yapılan ve her defasında da Karşıyakaya yeni istidatlar kazandıran Asım liginin 1951 senesi karşılaşmalarında henüz 16 yaşındaki Özcan, o yılın «yıldızı» olarak görüyoruz... Çevre, sağlam ve lavdalı bir stiller. İstikbal vaa ediyor. Heimen Karşıyakalı idareciler Özcan ile alakadar oluyorlar ve genç Karşıyakadan, Karşıyakaya alıyorlar...

O yıl Karşıyakanın kadrosuna giriyor ve kısa zamanda takımında yer almayı başlıyor. Bu muvafakiyetli yenileri takip ediyor. Ve Özcan ertesi yıl takımın «ası» oluyor... 1952 - 53 sezonunda Yeşil - Kırmızılıların ikinci olmasında büyük hissesi olan Öz-

ÖZCAN — Grafik yükseliyor. (Foto: Yeni Asır - Yusuf Palıoan)

can İstanbuldan teklifler başlıyor. Ve uzun görüşmelerden sonra Sadri Uşuğunun zamanında

Besiktasa transfer oluyor. Özcan artık Beşiktaşlıdır. İstanbullular Özcanı çok tutuyorlar. Kna zamanda oynadığı bir kaç maçı müteakip İstanbul muh telitine bile seçiliyor.

DURAKLAMA DEVRİ VE SEBEPLERİ

Ama bu yükseliş uzun sürmüyor. Yavaş yavaş «yavaşlıyor» sonra duruyor...

Sebepleri Özcan'a göre, kulüple olan münasebetlerinin bozulması, İstanbullu futbolcu arkadaşlarıyla çekememesi ve hatta bazıların onu hıtahtaması. Özcan'daki o büyük seyler basarmaya kadar sevk, hirs yavaş yavaş kırılıyor... Hatta futbolu tamamen bırakmayı düşünüyor...

Özcan bu futboldaki gerileme devrini, istikbale açılmış yeni bir kapı olarak vasıflandırıyor. Çünkü genç futbolcu o ana kadar ihmal ettiği mektebine tekrar dönüyor. Kendini derslerine veriyor. Ve iki sene sonra Yeni Koleji bitiriyor...

Lise diplomasını bencevirdi ile birlikte alıyor ve tekrar İzmir'e, kulübüne, Karşıyakaya dönüyor.

GRAFİK TEKRAR YÜKSELİYOR

Özcanın spor hayatı grafiklinin tekrar doğrulup ve gene yük selmesi bu sıralara rastlar... İstanbuldan dönen Özcan form futmağa başlıyor... Gene Karşıyakanın «ası»...

Grafiklin yükselişi bu sefer ilkinin aksine yavaş yavaş...

Oyunu istikrar kazanıyor. Aşağı yukarı her maçı aynı oynuyor...

Bu sene Özcanın grafik geçiş sezonuna nazaran daha yüksek... Ve devamlı yükseliyor...

Bu haftaki Yun Pamuk maçının kahramanı Özcan, sahadaki oyunu ile grafik daha da yükselerek diyor... Eski den daha cilein, çabuk, randımanlı ve «olgun»...

Takımına galibiyeti açan ilk golü ve aradaki farkı üçe çıkaran nefis üçüncü sayışı Özcanın oyununu süslüyor, sahadaki tarafı tarafız bütün seyircilerin takdirini bir kez daha fazılaşdırıyordu...

Özcan 24 yaşındadır. İzmirde Karşıyakada doğmuştur. Karşıyakalı basketbolcu Aşhanın kardeşidir... Futbola başlamadan önce voleybol ve basketbol oynamış, basketbola daha sonraları da devam etmiştir...

Hususi hayatı düzenli olan ve hoş zamanlarını tamamen müzik dinlemekle geçiren genç futbolcu, şimdiki kadar oynadığı maçlar içinde 1953 yılında Galatasaray ile yaptıkları maçı heyecan lenmiş...

Özcan, «Mili lig İzmirden Al tay, Karşıyaka, İzmirspor ve Göztepe girecektir» diyor ve beğendiği futbolcuları şöyle sıralıyor: Gönen, Doğan, Seyfi, Saban, Ali, Ayhan, Argun, Basri, Metin, Turgay, Recep, Can, Puskas, Koçsis, Hozsik ve bütün takım arkadaşları...

19. Ocak 1953

Haftanın Futbolcusu

K. Erol (K.S.K.)

Y. Gürkaynak

K. Erol için bu sezon başındanberi çok şey söyleniyor. Söylenenler muhakkak ki Küçükün lehine. Sezon başına nazaran bu bugünlere çok daha fazla. Mu vaffakiyetlerini görenler, görme yenlere, duyanlar duymayanlara naklediyor. Ve: Küçük spor mu hitinde yükseliyor, büyüyor...

K. Erol daha da sıvılecek, daha da beğenilecek ve hatta «devleşecek» deniliyor. İzmirin «yıldızı» olarak sayılıyor. İzmirin büyük kazancı olarak vasıflandırılıyor. Çok doğru...

Lâkin bir nokta unutuluyor. Yahut düşünülüyor. Erol Karşıyakanın, dolayısıyla İzmir futbolunun büyük kazancı olarak vasıflandırılırken İzmirin, Erol için bir kazanç olduğu hakikati zihinlere yerleşmiyor. K. Erol «K. Erol» nerede oldu?

Bursada mı?

Hayır...

İstanbulda mı?

Hayır...

Erol'un çevresini kendisiyle ilgilendirdiği yer muhakkak ki İzmirdir. K. Erol Bursada oynarken de sevilip takdir ediliyordu mu? diyebilirsiniz. Hatta Beşiktaş'taki Erol'un daha geniş bir kitleye hitap ettiğini iddia edebilirsiniz. Ama bunlar, bugünkü başarıları yanında sılıktır, sö nükündür. İkinci plândadır.

Bu bir hakikattir. Gizlenemez. Zaten kendisi de bunu söylüyor.

Erol, bugünkü futbolunu İzmirde, Karşıyakada kazanmıştır. Kazandığını, sağlam karakteriyle efendi mizacıyla, centilmen tavırlarıyla «fevkalâde» meczetmiş tir. Zaten onun muvaffakiyetinin, daha doğrusu bütün sporseverler tarafından sevilmesinin sebebi de futbolcuyu yükselten bu meziyetlerini birbirine gayet güzel bağlamasıdır.

K. Erol Bursalıdır. 22 yaşındadır. Karagömrük antrenörü K. Halil'in yakın akrabasıdır.

Küçük futbola çok küçükken, Bursada mahalle arasında küçük çuk sahalarda başlamış. İlk olarak orada, Bursada Güneşporda yer almıştır. Lisansiyeye olduğu ilk kulüp İdmanyurdudur.

İdmanyurunda iken Acar maçında ayagının kırılması K. Erolu bir müddet sahalardan uzak bırakmış ise de çok sevdiği meğin toptan ayıramamıştır.

İyileşmesini müteakip tekrar sahaya dönmüş, kısa zamanda yüksek form tutmuş ve Bursa karmasına müteaddit defalar çağırılmıştır.

Nitekim Küçükün İstanbulla, Beşiktaş'a transferine Bursa kar

K. EROL

masının Ankara'da oynadığı bir karşılaşma sebep olmuştur. O maçı solayık oynayan Erol beğenilmiş, kendisine transferi tek lif edilmiştir. Çazıp teklif, Erol tarafından kabul edilmiş ve genç futbolcu Beşiktaşlı olmuştur.

Beşiktaş'taki günler, Erolun futbolunda parlak sahifelere sah ne olmuş sayılmaz. Zaten Siyah - Beyazlı camiası Erol sadece bir sezon kaldı. Ve evvelki yıl sınıf arkadaşı B. Erol'un tavassutu ile Karşıyakaya transfer oldu ve yükseldi.

Küçük Erol Macar futbolunun hayranı. Puskas'ın takdirdir. İstanbuldan Özcanı, Kadriyi, Ergunu, Canı, Recebi beğenir. İzmirden ise bütün futbolcuları sever. İzmirde kaydettiği goller içinde en fazla geçen yıl Göztepe maçında kaydettiğinde zevk duymuştur.

K. EROL VE MİLLİ LİG Erol, bu yıl indas edilen millî ligin İzmir futboluna olduğu kadar Türk futboluna da hayırlı olaeğine inananlardandır.

İzmir takımlarına bu maçlarda oldukça büyük şans veren Erol, Karşıyakanın sekizincilikten aşağı düşmeyeceğini katıyelle ifade etmektedir. Yalnız bunun için Erol, bazı şartlar ileri sürmekte, bilhassa her takımın iyi bir antrenöre sahip olmasını ehemmiyetini ilk plâna almaktadır...

28/01/1953

ŞAMPİYONLUK YILLARININ KURMAYLARI

1958-59 yıllarında Selçuk Yaşar Başkanlığı'ndaki KSK yönetim kurulu üyelerini görüyoruz. Ayaktakiler: Selçuk Yaşar, Sedat Sayın, Nihat Kürşat, Faruk Aydemir, Dr. Melih Abidinoğlu. Oturanlar: Rıza Alpay (Ünlü Kampana Rıza), Tahir Türetken ve Osman Aydemir. Bu kuruldan önceki idarecilerden ve şampiyonluğa emeği geçmiş Dr. Oral Üçer, Ömer Erboz, Dr. Neşe Şenman, gazeteci Körtü Erkin (Usman) ve Osman Keresteci'yi unutmayalım. Selçuk Yaşar'dan önce kulübü yaşatmış olan zor günlerin adamı Başkan Ömer Erboz'u da anmalı.

KONGRE BAŞKANI SELÇUK YAŞAR:

K.S.K.'nin bir genel kurulunda konuşma yapan Divan Başkanı Selçuk Yaşar'ı izliyoruz. Özellikle kulübün zor günlerinde Selçuk Yaşar'ın maddi ve manevi desteği önem kazanırdı. İşte yine böyle bir dönemde Selçuk Yaşar, güven verici bir konuşma yapıyor. Arka planda Güçlü Bayar, Hasan Denizkurdu, Sadrettin İşçimenler, İbrahim Koç, Tahir Türetken var.

ZÜMRÜT İSİMLİ ŞARPI

Gözlerimizi kapatıp, 1950'li yıllara doğru şöyle bir döndüğümüz zaman, Karşıyakamızın o enfes ve tertemiz sahilinde insanların banyolarda yüzdüğünü ve kıyı hattı boyunca bir çok şarpinin nazlı nazlı salındığını hatırlatırız. İmbat, tatlı tatlı esmekte ve şarpilerdeki KSK'li sporcularla, kıyıda gezenler birbirlerine el sallayarak selamlaşmaktadır... İşte o yıllarda KSK, deniz sporlarında başa güreşmekte ve "Selçuk-Selman (Yaşar) Kardeşler", katıldıkları yelken yarışlarında yeşil-kırmızılı formayı başarı ile temsil etmektedirler. İzmir Birincilikleri ve Türkiye Şampiyonları... Galatasaraylı Samim ve İzmirli Haldun Akbulut- Kazım Salahor ile nefes kesen çekişmeler... O yılların heyecan verici şarpi yarışmaları içinde, şarpiciliğe başlayınız ve bu spor dalındaki en ilginç anılarınızı (Örneğin İzmir Birinciliklerinde) anlatır mısınız?

"1940-42 yıllarında Sen -Jozef'te okurken, denizciliğe merak sardım. Tipik bir Akdeniz Kasabası olan Karşıyaka'da yaşamının getirdiği bir denize açılma ve dalgalarla haşır neşir olma heyecanı ve tutkusu idi bu... Önce, kardeşim Selman ile harçlıklarımızı biriktirip Azmi Zallak'a ait "Sülün" şarpisini satın aldık. Büyük bir heyecan ile yarışlara katılmaya başladık. Yeke'de ben, flok'ta Selman, var gücümüz ile KSK için dalgalarla boğuşmaya başladık. İstanbul şarpicilikte ileri idi. İstanbul'a giderek yepyeni bir şarpinin planlarını hazırladım. Karantinalı Zihni Usta'yı bulduk. Planları ona verdim. Hepberaber, gece gündüz üzerinde kafa yorarak, şarpimizi inşa etmeye başladık. Bir süre sonra "Zümrüt" isimli bir nazlı prenses gibi güzel şarpimiz meydana geldi. Bu şarpi ile 1945-47 yıllarında iki kez İzmir Birincisi olduk. Karşıyaka'da yapılan Türkiye Şampiyonasında üçüncü olduk.

Cezmi Zallak ve Kazım Abi, bizden önceki şarpicilerdi. Bizim rakiplerimiz Göztepe'li Müfit-Mehmet Kardeşler (Ticaret Matbaasının sahipleri), keza yine Göztepeli Müjdat Yemişçi ve Karşıyakalı Haldun Akbulut idi. Yarışlar büyük heyecan içinde geçerdi. Birbirimize medeni ölçüler içinde bağırır çağırırdık. Denizde birini geçince başımızı geri çevirip söylemediğimizi bırakmazdık. Alay ederdik. Alay ettiğimiz, bu kez var gücü ile yarışa asılır, az sonra bizi geçince bu kez o başlardı alaya... Böylece büyük bir çekişme olurdu. Şimdiki yarışlarda bu heyecanı göremiyorum. Şimdi teknik ön plana geçti, ruh ve his kaybolup gitti.

Bu arada çok enteresan bir konuya değinmek istiyorum. Sahil boyunca kürek yarışları da olurdu. Sanki kendinizi bir Fransız veya İtalyan sahil kentinde sanırsınız. Sonradan Yün Mensucat'ın Genel Müdürü olan Sadi Aral ile kürekte çekişirdik. Esas büyük hayalimiz, Karşıyaka'da deniz motorları yarışını düzenlemektir. Bu iş için tekne inşa ettik. Ancak, o günlerin şartları içinde güçlü motorları bulamadık. Bu hayalimiz bir türlü gerçekleşemedi. Yandık tutuştuk. Sahilde boydan boya bir yarış pisti hayalini kurardım. Halk, kıyıya birikmiş, çılgınlar gibi alkışlıyor ve yeşil-kırmızılı bayrağı dalgalandıran deniz motoru Bostanlı açıklarında kopup, Bayraklı önlerinde finişini birincilikle bitiriyor... Bu hayalimi bir türlü gerçekleştiremedim. Neyse..."

1958 ŞAMPİYONLUĞUNU UNUTAMAM

-İstanbul'daki tahsil hayatınızdan sonra döndüğümüz Kar-

şıyaka'da Kulüp Başkanlığına gelirsiniz ve 1958'de Başkanlığınız esnasında KSK'nin şampiyon oluşunu hatırlıyalım (Milli Ligin başladığı yıl). Başkanlığınızın kulübe ve camiaya uğurlu geldiği şeklinde, samimi ve içten bir yaygın inanç vardır. Bu çerçevede içinde, 1958 yılı şampiyonluğu sizde ne gibi tatlı izler bırakmıştır? İlginc bir anınızı lütfeder misiniz.

"Şampiyonluk, hayatımın en büyük olayıdır. Topluma, insanlığa ve gençliğe yaklaşıp, beni yetiştiren topraklarla bütünleşmemin büyük ve unutulmaz hatıralarını saklayan bir şampiyonluktur. Hayatıma yön vermiştir. Yeşil-kırmızılı aşkın beni sarıp sarmaladığı ve yüreğimi alev alev yaktığı bir muazzam heyecan ve gurur olayıdır. Moral nedir, gerçek sevgi nedir, teknik nedir, insanlık nedir hepsini bu şampiyonlukta öğrendim.

Şampiyonluğa adım adım gidişimiz, masa başı oyunları ile bizi durdurmak isteyenleri perişan edişimiz, şampiyonluk, Birinci Lige çıkışımız, KSK'nin Mithatpaşa Stadyumunda GS-BJK ve FB ile karşı karşıya gelişleri... Bayraklar, flamlar, Kaf-Kaf gümbürtüleri, birbirine kenetlenmiş Karşıyakalılar, yönetim kurulunda canla başla çalışan Erik Löhner, Tahir Türetken ve Dünder Karakaplan arkadaşların, Bunlar unuttur mu? Akın'ın, Gazici Erol'un, Özcan'ın, K. Erol'un, Bulut'un, Kemal'in, Oğün'ün sahalarındaki çırpınışları... Geceleri yabancı spor kitaplarından ders çalışıp takımı yetiştirme gayretlerimiz... Antrenmanlarda hakemlik yaparak, antrenörlük yaparak gidişata katkılı olma çabalarım..

O yıllar, yaşantıma anlam vermiştir. Unutamam kelimesi az gelir, her an o yılın hayali ile yaşıyorum. Yeniden şampiyon olmamız lazım. Camia bütünleşmeli, şimdiki 3-4 bin kişilik KSK taraftarı bir anda 100 bin kişi olarak tribünleri doldurmalı. Bayrağı dalgalandırmalıyız... Şampiyon olmalıyız... Yaşamımızın esprisi, şampiyonluktur... Allahın izni ile bu büyük zafer bizi bekliyor..." (Bu röportaj 1 Mart 1984 günü gerçekleşmişti. Selçuk Yaşar'ın büyük bir heyecanlı özlediği şampiyonluk, 3 yıl sonra Karşıyaka'nın kapısını çalacaktı.)

KSK, AVRUPA SAHALARINA ÇIKMALI

-Geleceğin Karşıyaka'sı ve KSK'si konusunda görüş, arzu ve hayalleriniz nelerdir? Örneğin 300 bin kişilik bir kenetlenmiş topluma dayanacak, bir Benfica, Real Madrid, Barcelona, Roma, Juventus, Nice gibi kent duygusalıklarına dayalı Avrupa takımlarında gözlemlendiği gibi, kentin aşk ve heyecan atmosferine dayalı bir güçlü KSK nasıl yaratılabilir? Gelecek büyük KSK'sine ulaşmak için, sizce neler yapılmalıdır?...

"Biz, mesajımızı Atatürk'ten alıyoruz. Gazi Mustafa Kemal, iki kere kulübümüzü ziyaret etmiş ve bizim Avrupalı bir Türklük ruhu ile bedenimizi geliştirmemizi, bize emretmiştir. Karşıyaka'yı çok seven Ata'mız, KSK'nin her branşta çağdaş bir Türkiye'nin istekleri doğrultusunda sporcu yetiştirerek başa güreşmesini istemişti.

Bugün 14 spor branşında gençliğimize hizmet veriyoruz. Kulüplerin devletçe desteklenmediği bir ortamda varımızı yolumuzu tarihi kulübü emrine vermek için patlamalabazır ve gönüllüüz. Bayrağı her zorluğa karşı dalgalandıracağız. Yaşar Grubu olarak, Karşıyaka'nın spor geleceği için büyük yatırımların planlaması içindeyiz. Tarihe dayalı heyecanlarımızı, 2000'li yıllara uzanacak büyük yatırımlarla somutlaş-

tıracağız.

Futbolda ve baskette büyük zaferler ve ardından gelecek muazzam zafer patlamalarının hayali içindeyim. Canım kulübüm Karşıyaka, niçin bir Real Madrid, bir Barcelona, bir Benfica, bir Juventus olmasın?...

KSK'yi Avrupa sahalarında top koştururken göreyim, ha-

yattan başka bir şey istemiyorum..."

.....

Selçuk Yaşar'ın büyük bir aşkla anlattığı anıları ve düşünceleri bitmişti. Tam bir saat konuşmuştuk. Ne yalan söyliyeyim, kendisine hissettirmedim, ama, bu yüce Karşıyaka sevgisi karşısında gözlerim ıslanmıştı...

ZÜMRÜT ŞARPİSİ

Selçuk ve Selman Yaşar Kardeşler KSK Bayrağı altında mücadele ettikleri "Zümrüt" isimli şarpilerinin üzerine görüldüğü. İki kardeş, bu şarpi ile KSK'ye şampiyonluklar armağan etmişlerdi.

KARŞIYAKA AŞKI SÖNMEZ

Selçuk Yaşar'ı bir KSK Kongresi'nde geleneksel konuşmasını yaparken izliyoruz. Resimde Yılmaz Temizocak, Mevlân Düzyatan ve Sezgin Çubukçu da görüldüğü. Selçuk Yaşar, sönmeyen Karşıyaka aşkını kongrelerde yaptığı anlamlı konuşmalarla çok güzel belirtir.

“ŞEREF TURU HEYECANI EŞSİZ BİR DUYGUDUR”

“K.S.K’yi 1970’de Birinci Lig’e çıkartan ve camianın öz çocuklarından kurulu kadronun öncülerinden Başkan Ali Ulvi Kiremitçiler, Kaptan Erol Baş ve kaleci Ekrem Güçsav o yılın heyecanını unutamadıklarını belirttiler. Lige çıkmak kadar tutunabilmenin de önemli olduğunu söylediler. İleri beşlinin gölcüsü Burhan ise, unuttuğu maçları ve attığı golleri anlattı.”

K.S.K 1970’de Birinci Lig’e çıkarken camianın Başkanlığını yapmış olan Ali Ulvi Kiremitçiler o unutulmaz yılın anılarını bize anlatmaya bir şiirle başladı:

* Biz, Karşıyakalıyız.

Yeşili Yamanlar’dan,

Kırmızıyı Albayrak’tan alırsız.

Bir karşı kıyıda, tek başına,

Ama birlik bütünlük içinde,

Hak ederek Şampiyonluklar alırsız!..

O yıl, 30 maçta 42 puan toplayarak, Adanaspor’un önünde birinci olduk. 18 galibiyet, 6 beraberlik ve 6 mağlubiyet sağlamıştık. K.S.K’ye, omuz veren idareci ve taraftarları, canlarını dişlerine takmış Karşıyaka’nın öz çocuklarından kurulu takımımızın elemanlarını nasıl unutturum?

O yılın duyguları çok güzel, muhteşem, bambaşka duygulardı. Maddi imkanımız sıfırdı. Maçlardan önce ben, unutulmaz antrenörümüz ve menecerimiz Arif Dökel, Bodoz Süleyman çarşıya çıkıp, kapı kapı dolaşır ve para toplardık. Meyhanelere giderdik. Yine öyle bir akşam, istasyonun orada “Doktor”un Meyhanesi’ne gittik. Rozet satıyoruz.

Herkes yüreğinden ne koparsa veriyordu. Yanıma 10 yaşında bir çocuk yaklaştı. “Abi benim 1 liram var, rozet takar mısın?” dedi. Ben o an elimden rozetleri atıp, çocuğun boynuna sarıldım ve ağlamaya başladım. Bu 1 lira, belki bu üstü yirtık-pırtık gariban çocuğun son parasıydı. Bodoz Süleyman, törenle çocuğa rozeti taktı. Bu şampiyonluğu para saçararak değil, para dilenerek kazanmıştık.”

EROL BAŞ ANLATIYOR

Erol Baş, Asım liglerinde Aksoy takımında yetişip, 1958’de KSK’ye giren, Karşıyaka’nın öz çocuklarından biridir. 1974’e kadar yeşil-kırmızılı formayı şerefle taşımış, 9 yıl kaptanlık ve tüm oyunculara ağabeylik yapmış unutulmaz bir futbolcudur. Bize, o yılları şöyle anlattı:

“Ben Asım Ligleri’nde Aksoy takımından yetiştim. Üst üste 4 yıl şampiyon olduğumuzu hatırlarım. O dönemde Çorçil, Boşnak Vehbi, Hacı Mustafa, Aşçı Necmi, Bambino Erdem, Kasap Muammer gibi simalar hep Aksoy takımından yetişmişlerdir. Hep bunlar eski topçulardır, hem de Aksoy’dan yeni sporcular yetişmesi için çalışmışlardır. Formalarımızı, ayakkabılarımızı ve toparlarımızı bu ağabeyler alırdı.

1957’de K.S.K’li idareciler beni beğendi. 1958’de lisansiyer oldum. Cevat Gök ve Osman Aydemir ağabeyler vasıtasıyla takıma girdim. 1959’da Milli Lig’de oynamaya başladım. Biz o yıllar Moto Özcan-Kalaycı Yılmaz ve Ogün-Bulut gibi öz Karşıyakalı bir futbolcu kuşağından sonra, ikinci bir

öz Karşıyakalı kuşak yaratmaya başladık. Ekrem, Erdi, Bedri, B. Uğur, Cengiz, Erdi, Atilla gibi Karşıyakalıları vardı. Çevre ilçelerden gelip kadroya girenler de, bizden fazla Karşıyakalı oldular, davaya büyük hizmet verdiler. Örneğin Burhan gibi, Tevfik gibi...

Ben, canımdan çok sevdiğim takımında tam 8 yıl kaptanlık yaptım. Başka hiç bir kulüpte oynamadım, oynamam da zaten. Kaptan olarak, yaşantımın en büyük heyecanını 1969-70 Şampiyonluğu’nda duydum. O günleri hatırlamak bile, tüylerimi hemen diken diken eder.

“O yıl Erol Baş, Tevfik, merhum Gode Cengiz, Hamdi, Burhan, Saim, Günay, kaleci Erden, Bedri, kaleci Ekrem, Büyük Uğur, Nevzat, İbrahim, Ceyhan, Saim, Erdi ve Atilla takımında oynamışlardır. Kaleci Erden, Adana’lı olmasına karşın fevkalade yetenekliydi. Deplasmanda çok güzel top saklardı. Bir penaltıdan en az 5 dakikayı çaldı. Ekrem, ise, bizi nice mağlubiyetlerden kurtardı.

Sakin ve cansiperane yapılı Tevfik te, dışardan gelmesine karşın büyük emek verdi. Hamdi, efendi futbolcuydu. Burhan, şampiyonlukta büyük katkı veren golleri attı. Günay, Erdi, B. Uğur, Bedri, Saim, Ceyhan hep camianın fedakar evlatlarıdır. Piç Atilla ise, büyük virtüözdü. Bilmem Gode Cengiz’i anlatmaya dilim varır mı?...

Başkanımız Ali Ulvi Kiremitçiler ise tek kelimeyle evliya gibi bir insandı. Onu bu kulübe yaptığı hizmetleri ödeyemeyiz.

Futbol yaşamım 1971’e kadar devam etmiştir. Artık aradan 17 yıl geçmiş olmasına rağmen, o yılların takım arkadaşları aramızdaki birliği hiç bir zaman bozmadık. Daima buluşuruz ve takımımızın zaferlerinde şenlenir, yenilgilerinde hüznleniriz. Sağolsun ünlü Rıza Alpay büyüğümüzün çalıştırdığı Tilla Restoran, biz gerçek Karşıyakalıların bir buluşma yeridir. Buram buram öz Karşıyaka kokan ağabeyimiz Rıza Bey’in yanbaşıda arada sırada buluşup geçmişini anmak ve geleceğin Türkiye Ligi Şampiyonu Karşıyaka’yı düşlemek bizim vazgeçemeyeceğimiz bir zevkimizdir.

Futbol oynadığım yılların ve hele 1970 şampiyonluğunun kahraman taraftarlarını anmadan edemeyeceğim. Soğukkuyulu Eşek Mehmet, Çikin Hüseyin, Papaz İsmail, Dağcı Muammer, Boksör Recep hep hatırlanmalıdır. Soğukkuyulu Eşek Mehmet, tribünden bize konuşarak destek olur, kalın sesini ta sahanın içinden duyardık. Boksör Recep, kötü günümüzde bile bizi hararetle desteklemiştir, soyunma odamıza gelir bizi teselli ederdi rahmetli. Burada K.S.K’ye tam 8 yıl kaptanlık yapmış bir sporcu olarak, Karşıyaka’nın özünde-

ki yeşil-kırmızı idealin hiç bir zaman kaybolmamasını, yöneticilerin daima camiadan destek almalarını, halkın içinde olmalarını, sporcularımızın da büyük bir tarihin temsilcileri olduklarını hiç bir zaman unutmamalarını dilerim.”

EKREM GÜÇSAV ANLATIYOR

K.S.K.'nin unutulmaz kalecilerinden **Ekrem Güçsav**, benim gençlik arkadaşımıdır. Yakışıklılığı, efendiliği, ateşli yapısı ve renk aşkıyla camiada sıvırmış ve 1970 yılının unutulmaz takımında başarıyla kaleyi korumuştur.

Hiç unutmam, tribünden kendisini seyrederken en çok içimiz **Ekrem'e** titrerdi, gol yememesi için dua ederdik. Çünkü bizim kral arkadaşımızdı. Hala öyledir, yakışıklılığın ve renk aşkıyla hiç bir şey kaybetmemiştir. **Ekrem Güçsav** ile sürekli damladığı **Tilla Restoran'da** konuşuyoruz:

“Her maç, şeref ve haysiyet maçı olarak oynadık. Her takım, kendi oyuncularına astronomik primler vadeliyordu. Bizim başkanımızın bir gülcüğü bize yeterdi. Hele seyircimiz çok büyüktü. Deplasmanda puan koparıp trenle dönerken, taraftar bizi Menemen'de filan karşılardı.

Allah gani gani rahmet eylesin, **Gode Cengiz'in** babası **Sabri Kocatoros Amca**, 15 tane davulcu tutar, camianın her yerini bayram yerine çevirirdi. Bazen maaş alamazdık, beş paramız kalmazdı. **Sabri Kocatoros'un** şimdiki **Meram Pastanesi'nin** olduğu yerde kahvehanesi vardı. **Sabri amca**, evinde pişirdiği yemekleri kahvenin batar katında bize yedirir ve diri kalmamızı sağlardı. Koskoca bir adamdı, oğulları **Gode, Aytaç ve İsmet** ile birlikte bu camiaya büyük hizmeti geçmiştir.”

Başkanımız **Ali Ulvi Kiremitçiler**, 1969-70 şampiyonluğunun en büyük mimarıdır. Her derdimizle ilgilenmiş, her sorunumuzu çözmüş, her an yanımdan ayrılmamış, daima büyük zafere yani şampiyonluğa bizi adeta itmiştir. 1969-70 şampiyonluğunun espirisi, tabandan, yani alt yapıdan yetişen öz Karşıyakalıların bir gerçek zaferi olmasıdır. Biz tam 16 sporcu Karşıyaka'dan yetiştirdik. Doğan ile Erden yabancıydı. Biz onları da kendimize benzetmekte gecikmedik. İkisinde, gerçek Karşıyakalı gibi canlarını dişlerine takmışlardır. Bu gerçek Büyük Başkanımız **Ali Ulvi Kiremitçiler'in** önce alt yapıyı kurmalıyız şeklindeki ileri görüşünün bir ispatıdır.

En unutamadığım maçlarımdan birisi, ikinci ligden birinci lige turmandığımız yıl, Ankara'da oynadığımız **Güneşspor** maçıydı. Başkan **Ali ağabey**, kulüp çok zor şartlar altında olduğu için para bulamamış ve bizi uçak yerine trenle Ankara'ya götürmek zorunda kalmıştı. Buna rağmen **Ali ağabey** bizi Ankara'nın iki yıldızlı **Barikan Oteli'ne** götürdü. Maç öncesi üzerimizde büyük baskı vardı, Ankaralıları maçı satmamız için birçok kanaldan Başkanımız üzerinde ağırlık koyuyorlardı. Bizim en kritik maçımızdı, maçtan yarım saat önceye kadar **Ali ağabey** ortada yoktu, çünkü birçok kulisleri bozmakla uğraşıyor ve Karşıyaka'ya bir leke gelmesine çalışıyordu. Böylece 19 Mayıs Stadi'nda takım tertibi açıklanmadan birkaç dakika sonra Başkanımız bize katıldı ve “Sizden yeni bir zafer bekliyorum” dedi. Bu maç, bizim şerefimizdir dedi. Altı yedi takımın süper primlerine karşılık, size cebimden küçük bir prim vereceğim, lütfen yeşil-kırmızı renklere bir gölge düşmesin dedi. **Ali ağabeyin** hırslından biz şımınayı bile unuttuk, hemen sahaya çıktık. Ve maçı 1-0 kazandık. O maçı hiç unutamam, çünkü burnumu

kırıştırdı. Son 10 dakikayı nasıl oynadığımı hatırlamıyorum. Tribünlerde yine 1500 Karşıyakalı vardı, ortalığı ana baba gününe çevirdiler. Karşıyakalı taraftarlar hemen trende bana bir pulman koltuğu yatak yaptılar, burnumda buz torbası olduğu halde beni yatırıp uyuttular. Tren Menemen'e geldiğinde “**Kaf Sin Kaf**” çığlıklarıyla uyandım. Allah gani gani rahmet eylesin **Gode Cengiz'in** babası **Sabri Amca** 15 davul tutmuş. Saat 19.30'du, Karşıyaka istasyonuna geldik. Bizleri omuzlara aldılar. Yaralıyım dediysem de dinlemedim, **Sabri Amca “Bin ulan omza”** dedi. Sabaha kadar taraftar benim burnumla ilgilendi. Golümüzü 74'üncü dakikada atan **Ceyhan**, kahramanlar gibi sevidi. Büyük günlerdi onlar. Yaşadık, yaşattık, sevdik ve sevidik. K.S.K.'nin büyük günlerini de gördük, zor yıllarını da yaşadık. Geleceğin bizi, **Türkiye Şampiyonluğu'na** ve **Avrupa Kupaları'na** götürmemesi için hiç bir sebep yoktur. Çünkü büyük ve çokkulu bir camıyız. Yeter ki, içimizdeki renk aşkı ve mayamızın özü kaybolmasın. Amatör ruh yok olmasın, Karşıyakalılık es geçilmesin!..”

BURHAN GÜREL ANLATIYOR

1969-70 Şampiyonluğu'nun unutulmaz forvet oyuncularından **Burhan Gürel** ile Karşıyaka'nın İstasyon semtinde **Terzi Süleyman Abi'nin** dükkanında buluştuk. Merhum **Delibaş'ın Kahvesi'nin** karşısında **Berber Erol'un** (Şakir) dükkanının yanbaşında eski Karşıyakalıların uğradığı bir durak noktasıdır Yugoslav göçmeni **Süleyman Abi'nin** terzihanesi.

Burhan Gürel, 1962 yılında K.S.K.'ye girdi. 1975'e kadar futbol oynadı. Solaçık, soluç, santrfor gibi mevkilerde oynayan ve bir kez Ümit milli takımımızda yer alan **Burhan Gürel** antrenörlük diplomasına sahip. **K.S.K Genç takımı, Salihlispor, Ereğli Demir Çelik, Salihli 5 Eylül**, takımlarında başarılı teknik adamlık görevlerini üstlenmiş. Şimdi **Burhan Gürel** bize, K.S.K.'ye girdiği ilk yıllardan itibaren görüp geçirdiklerini anlatsın.

“Yaşantımın en üst coşkusu 26 Mayıs 1970 günü **Al-sancak Stadi'nda Afyonspor'u** 1-0 yenerek şampiyonluğumuzu resmen ilan ettiğimiz ve tur attığımız maçın sonrasındaydım. Ben, maça kadar 3 maç cezalılı olduğum için oynamamıştım. Aramızda en yakın rakibimizle 7 puan fark vardı. Afyon maçına geldiğimizde o fark kapanmış ve kritik bir duruma karşılaşıyorduk. Beraberlik ve galibiyet bizi şampiyon yapıyor, mağlup olursak şampiyon olamıyorduk. Afyon mağlup olunca ise, küme düşüyorduk.

Soyunma odasında ciddi bir forum yaptık. Dışardan Afyon'u kurtarın filan diye bazı görüşler ileri sürüyorduk. Büyük Başkanımız **Ali Ulvi Kiremitçiler**, teker teker hepimize fikrimizi sordu. **Gode, Erden, Erol Baş, Ben, Saim, Büyük Uğur, Günay “kesin zafer”** dedi. Başkanımızın aklından da zafer geçiyordu herhalde. “Öyleyse kendinizden başkasına acımak yok” dedi. Hırsla sahaya çıktık, 1-0 galip geldik.”

TUR HEYECANI

“Allah'ın izniyle galip gelmiştik. Bu kadar hafta büyük bir stress içinde maçları sürüklemiştik, ipi söke söke göğüslemişiz, bir anda yaydan fırlayan ok gibi havalara uçtuk. Korunç bir andı o an. Zafer bizimdi artık. Tribünler yıkılıyordu tezahürattan. O güne kadar sahaya adımını atmamış olan **Başkan Ali Ulvi Kiremitçiler'in** tribünden havalanıp, bir anda tel örgüleri aşip, omuzlara alındığını gördüm. Bazı seyirci-

ler de sahaya atlamışlardı. Bir anda bu yumak oluverdik. Kim kimi öpüyor, kim kime sarılıyordu belli değildi. İşte o insan yumağı, az sonra ileriye atıldı. **Şampiyonluk Turu** başlamıştı artık. Nasıl koştuk, kimleri omuzlara aldık, pek hatırlamıyorum. Bir tur attıktan sonra, yeniden kapalı tribünün önüne geldiğimizde bu kez **Perteve Molay**'ın omuzlara alındığını gördüm. Tur heyecanı büyük. ama çok büyük, korkunç heyecanlı bir olaydı.

Aynı heyecanı 1987'de genç arkadaşlarım tur atarken bir kez daha yaşadım. **1987 turunu** gözyaşları içinde izlerken, **1970 turunu** sahada şekillendirdim. İki dönem gözlerimin önünde içiçe tur attı. **Kaptan Muharrem** bir ara **Erol Baş** oluverdi. **Juriçević** kaleci **Erden** oldu, kendimi de gördüm sanki. Genç solaçık arkadaşımın yüzü, bazen bana benzedi sanki. Coşku ile geçmişe özlem, aynı anda kavurdu sanki damarlarımı. Ağladık tabii, sonuna kadar.

Birinci Lig'e çıktığımız sene, iyi maçlar çıkarmamız, hem de ikinci lig'deki takımımızı aynen koruyarak bu işi başarmamız büyük olaydı. Ancak ikinci sene, Başkanımız Ali Ulvi Kiremitçiler'in mali krize girmesi, yönetimde boşluk oluşması, antrenör değişikliği, Günay ile benim 4 maç oyundan atılmam, arkadaşlar arasındaki kopukluk, teknik heyetin zayıflığı ve en önemlisi hırsın kaybolması bizi yeniden küme düşürmüştür."

UNUTULMAZ MAÇLAR

"Şampiyon olduğumuz sezon 2 gol attım. Ancak, çok gol attırışımıdır. Özellikle rahmetli **Gode Cengiz**'in gol atması için didinirdik. Söke söke topu alır getirir ve şutlaması için ona gönderirdik. Şutunu patlatır ve golü atardık. Gode, golü atınca, ben atmış gibi sevinirdim.

En unutamadığım golümü size anlatayım. **Adanaspor**'dan üç puan ilerdeyiz. **Sakaryaspor** ile oynuyoruz. Rakip bayağı güçlü ve sahası da oldukça ağır. Bir penaltı kaçırdılar. 70'inci dakikada **Ceyhan** bir top kaptı. Topa uzun nefesli bir şut attı. Top havalandı ve rakip kaleye doğru süzülüyor. Ben de, markajdan kopmuşum, hızla topun gittiği yönde koşuyorum. Top uçuşu geldi, Sakarya kalesinin üst direğinde patladı, geri döndü ve tam penaltı noktasına kadar ulaştığım anda ayağımla buluştu. Sol ayağımla çaktım ve kalenin soluna bıraktım. Golll... Maç 1-0 bitti. Ben golü atarken saha kenarında yedek bekleyen **Bedri** arkadaşım, me-necerimiz **Bodoz Süleyman**'ın kulağını ısırması, iyi mi?... Böylece **Adana**'nın 5 puan önüne geçtik, çünkü **Adana** rakibine yenilmişti..

Ertesi hafta **Adanaspor** ile İzmir'de oynuyoruz. Yüzde yüz gol atacağıma inanıyorum. İkinci yarıdayız, yine 70'ci dakika civarı. Sağdan **Atilla** bir top attı. Rakip kaleci **Velkoviç** topu yakaladı, top yine önüne düştü. Vurdum topa, kaleci çıkardı, yine vurdum, yine birisi kaleden çıkardı. Üçüncü kez yapıştırdım ve ağlarla buluştu meşin yuvarlak. Maç, bu skorla 1-0 bitti. Tabii yer yerinden oynadı. Büyük sevinç içindeydik. Puan farkını 7'ye çıkarmıştık. Türkiye'de şike, hakem, üçkağıt gibi hiç bir etkene dayanmadan söke söke, öz Karşıyakalıların şampiyonluğa tırmanması tabii ki büyük bir olaydı bizim için.

Bir başka unutamadığım maç, **Manisa**'da saatlerce mahsur kaldığımız, o büyük olayların patlak verdiği kanlı maçıdır. Bu maçtan önce bacağımda lif kopmuş, tam lifin üzerine yaptırtığım bir iğne ile maça yaralı çıkmıştım. Frikikten

bir gol atmama rağmen hakem "çift vuruş idi" gerekçesi ile golümü saymadı. Beş dakika sonra yine bir faul oldu. Bu kez direktatış idi. Yine ben vurdum. **Saim** kaptı topu, kaldırdı ve vurdu, top ağlarla kucaklaştı. Tabii bu golden sonra oyun çığından çıktı. Manisalılar bastılar tekme ve to-kadı. Yediğim tekmelerden kıvranmaya başladım, yaralı ayağımy sürümeye başladım. Maçı 1-0 galip bitirdiğimizde tribünlerden büyük bir saldırı başladı, yağmur gibi taş yağ-yordu. Stad, binlerce kişi tarafından sarıldığı için bizim 500 kadar çilekeş taraftarımız sahaya girerek, futbolcuları ortalarına alarak güvenlik çemberi oluşturdular. Böylece saatler geçti, karanlık bastı. Karanlıkta sahadan çıkarak, yine saldırı altında otobüslere ve arabalarımıza ulaştık. **Manisa-İzmir** karayolu çıkışında büyük taşı tuzaklar hazırlanmıştı, tüm 35 plakalı arabalar camları tuzla buz olmuş bir şekilde gece geç vakit Karşıyaka'ya gelebildi. (Yazar'ın Notu: O sa-vaş anlatmakla öğrenilmez, ben de maç sonrası stad içinde mahsur kalmıştım. Çıkışta bir grup Manisalı tarafından yakalandım. Yumruklar ve tekmeler inmeye başlamıştı ki, el-leri dert görmesin Arap Osman kalabalığın içine dalıp, beni çekti kurtardı. Sonra Manisa'dan çıkarken yıldırım hızıyla kaçan kiralık minibüsümüzde cam kenarında otururken ku-lağımın dibinde patlayan büyük gümbürtüyü ve tüm camın tuzla buz oluşunu unutamam. İki büyük ölüm tehlikesi at-latmıştım. Ne zaman Manisa Stadı deseler, tüylerim diken diken olur.)

Bir Trabzon maçı hatırlıyorum. Maç İzmir'de. 1-0 galibiz. Erol Baş'ı oyundan attılar. 10 kişi skoru nasıl koruduğumuzu bir Allah bilir, bir de biz biliriz. **Denizlispor beraberliği**, o maçta da Denizli Stadı'ndan zor çıktık billahi. **Düzce** maçlarının her ikisi de belalı maçlardı. Zordu işimiz, onun için ipi göğüsleyince turu koşarak atmadık, adeta uçarak attık.

UNUTULMAZ TARAFTARLAR

Burhan Gürel'e, o dönemin en ünlü K.S.K taraftarlarını soruyoruz. O kadar çoktu ki diye yanıtıyor bizi. Ancak kendi gözlemlerinde iz bırakanları şöyle sıralıyor:

"Bir rahmetli **Kasap Vedat** vardı. Bozucu değil, yapıcı bir taraftardı. Her sıkıntıyı içine atar, dışından hep sempatik dururdu. Yazık, o amansız hastalığını da hep içine atmış, sonunda genç yaşta kaybettik kendisini. Ereğli'de idim, vefat ettiğini duyunca beynimden vurulmuşa döndüm.

En büyük Karşıyakalılarından biri de eski futbolcu **Baba Rafet**'tir. Tavizsiz, dümdüz ve vefakar bir kişiliği vardı. Öğüt Eczanesi'nin yöneticisi **Eczacı Sedat** ve kardeşi **Vedat**, **Berber Nevzat**, **Uşaklı Naci** ve **İsmail**, **Lokantacı Necmi**, **Köf-teci Erol**, **Berber Jilet Mehmet**, **Yorgancı Nihat** büyük ama çok büyük Karşıyaka taraftarlarıdır.

Size bir de **Moris**'i anlatayım. Bu levanten taraftarımız her maça davulcu ile zurnacı tutar getirir, maç boyunca bizi desteklerdi. Hiç unutmam 1966 yılıydı, ikinci lige düşmüştük. İddiamız kaybolmuş ve hırsımızı yitirmiştik. Taraftarlarımız bizden uzaklaşmıştı. Camianın üzerinde kara bulutlar dolaşıyordu. **Kasımpaşa** ile İzmir'de oynuyoruz. Maça çıktık, bir baktık ki stadda tek bir taraftarımız yok. Kimseler yok, hatta polis bile yoktu. Oyuncular ve antrenörler vardı yalnızca. Daha maç başlamadan perişan olmuştuk, moralimiz sıfıra inmişti. Koca Karşıyaka bu hallere mi düşmeliydi?... Maçın başlamasına bir iki dakika kala, derinden derine bir davul sesi

stada doğru yaklaşılmaya başladı. "Tamam işte Karşıyakalı-
lar geliyor, herhalde vapuru kaçırmışlardı" filan diye düşün-
dük. Tüm takımın gözü tribünlerdeydi. Birazdan tribünün
bir kısmı dolar diye düşünürken, bir baktık ki Mösyö Moris
yanında yine davulcusu ve zurnacısı ile tel örgülerin kenarı-
na geldi ve tek kişi olarak "Kaf Sin Kaf" çekmeye başladı.
Bir tuhaf olmuştuk. Koca Karşıyaka'dan bir kişi bizi des-
tekliliyordu. O hirs ile maçı 3-1 kazandık. Mösyö Moris te,
unutulmayacak ender taraftarlar arasındadır."

BODOZ SÜLEYMAN

Burhan Gürel için, Karşıyaka'nın en tipik simalarından
biri de 1970'de şampiyon olan takımın menejerliğini yapan
Süleyman Ergürs'tür. Burhan Gürel, "Bodoz Süleyman" di-
ye ünlü olan eski menecerinin özelliklerini şöyle anlattı bize:

"Bodoz Süleyman ağabey gibi menecer bir daha gelmez.
Yaşam tecrübesini derinliği, sempatikliği, sıcakkanlılık ile so-
ğukkanlılığı çok iyi dengeleyebilmesi, sebebiyle bizlere çok
emeği geçmiştir. Bu işi para için yapmazdı, renk aşkı onun
için önde gelen bir faktördür. Bir kere psikolojisi çok güçlü
olduğu için futbolcularla bir ağabey-kardeş ilişkisi kurmuş-
tu. Her derdimize koşar, her yere yetişir, ilişkileri dantela
gibi örerti. Maçlardan önce bizi havaya çok güzel sokardı.
Küçük maçlar düzenler, "Gol atamazsın" diye kızdırıp, her-
kesi hırslandırırdu.

Yüzümüze eleştiri getiren, katiyen arkadan konuşmayan,
birliği beraberliği sağlayan, maçlardan sonra özel hediyelerle
gönümüzü alan dünya tatlısı bir adamdı. Mesela sanki biz-
le sözleşme yapmış gibi her galip geldiğimiz maçtan sonra,
Saim ile bana küçük bir Dikmen şarabını gizlice verirdi. Bu
üçümüz arasında bir küçük sırdu. Biz maç sonrası, soyunma
odasında Saim ile bu küçük şarabı devirir, son derece neşeli
bir şekilde emeklerimizin karşılığını alırdık Süleyman ağa-
beyden. Hemen her futbolcuyla böyle gizli gönül bağları
kurmuştu.

Burnu Fatih Sultan Mehmet'e benzediği için biraz da uzak-
tan sert ve dümdüz bir görüntüsü olduğu için kendisine
"Bodoz" ismi verilmiştir. Bu isim, onun karakteri ile oldukça
ters bir yakıştırma. Ama, bu isim tutmuştur ve Karşıya-
kalıların coşkulu yüreklerine yumuşak "Bodoz Süleyman"
ismi sonsuza kadar kazınmıştır.

ARMAĞAN AYAKKABI

Karşıyaka taraftarlarının büyüklüğünü gösteren bir baş-
ka anıyı Burhan Gürel şöyle anlattı:

"Ben Karşıyaka'ya Salihli'den geldim. Güngör ağabey be-
ni alıp Asım Ligleri'ne getirmişti. Asım Ligleri'nde bir topa
enteresan vuruşum yüzünden K.S.K. seçicisi Ali Erener beni
beğendi ve takıma alınmamı önerdi. Liseyi yeni bitirmiştım.
1500 liraya anlaştık, 500 lira peşin verip beni kadroya aldılar.
Kulüp bizi İstasyon mahallesinde tren yolu üzerindeki es-
ki bir otelin batır katındaki bir odaya Sivaslı futbolcu Yıl-
maz ile birlikte yerleştirdi. Ben 3-5 antrenmandan sonra par-
ladım. Antrenörümüz Halil Özyazıcı idi. Ben Salihli'den ağa-
beyimin futbol ayakkabısını almış, öyle Karşıyaka'ya gel-
mişim. Bana ayakkabın var mı diye sordular. ben de bo-
zantuya vermeden "var" dedim. Ancak ayakkabı 2 num-
ra büyüktü. İçine gazete kağıdı pamuk filan koyup öyle ant-
renmana çıkıyordum, tabii ayakkabı ayağımda dönüp du-
ruyordu.

İstasyon mahallesi taraftarları, beni antrenmanda dikkatle

izlemişler. Tabii mahallelerindeki otelde kaldığım için beni
kendilerinden sayıyorlar. Uşaklı Ahmet'in oğlu Naci ile Ec-
zacı Vedat, "Bu çocuk iyi topçu ama ayakkabıları faul" de-
yip, gitmişler bana bir ayakkabı almışlar.

Ayakkabıyı bana verdiler, tabii çok sevindim. Hemen
ayakkabılarımı gazete kağıdına sarıp sahaya geldim. Ülkü-
spor ile ciddi bir maçımız vardı. Beni ilk onbire alacaklarını
hiç sanmıyordum, çünkü kendimi daha pek kabul ettireme-
mişim, ilk resmi maçımı daha oynamamıştım. Sahanın bir
kenarına dizildik. Antrenörümüz geldi, takımı saydı, onbi-
rinci ismi gelince "Solaçık Burhan" demez mi?.. Apışıp kal-
mışım. Hiç beklemiyordum. Hemen yerde duran gazeteye
sarılı futbol ayakkabılarıma baktım. Bir tuhaf olmuştum.

Heyecandan titremeye başladım. Ayakta duramaz oldum
bir anda. Hemen oturup gazeteyi açtım, gıcır gıcır ayakka-
bılarımı giydim. Maça çıktık. 20 dakikada Yılmaz arkadaş
bir gol attı. Sonra ben ilk golümü attım. Maç 2-1 galibiyeti-
mizle bitmiş, ben ilk maçında ilk golümü atmış ve böylece
futbol yaşantıma ciddi biçimde başlamıştım.

İşte bu yüzden futbol yaşantımı, bana ilk futbol ayakka-
bımı uğurlu elleriyle armağan eden Karşıyakalı taraftarlara
borçluyum. Yaşasın Karşıyaka, yaşasın taraftarlarımız!..."

BİRİNCİ LİG'E TIRMANMA YILI

Sayın Ali Ulvi Kiremitçiler, Erol Beş, Ekrem Güçsav ve
Burhan Gürel'in anlattığı gibi 1969-70 sezonu, K.S.K için,
1.Lig'e tırmanılan bir ölüm-kalım yıla olarak geçmişti. Şimdi
1969-70 sezonu ile ilgili bazı bilgileri sunalım.

İlk maç 24 Ağustos 1969 günü Alsancak Stadı'nda İzmir-
spor ile gerçekleşti. K.S.K'nın 1-0 galip geldiği ve golü Go-
de Cengiz'in attığı maç şu şekilde cereyan etti:

"Alsancak'ta sanki İkinci Lig Kirmızı grubun ilk maçı de-
ğil, finali oynanıyordu. Sahada son derece süratli, fakat ay-
nı zamanda işi kavgalara varıracak kadar sert bir futbol
oynanıyordu. Dolu olmalarına rağmen tribünlerde yine son
derece ateşli bir seyirci vardı. Neticede daha "Diri" görü-
nen Karşıyaka maçı aldı 1-0

Maça iki takım da çok süratli başladı. 7. dakikada devre-
nin ilk büyük tehlikesini Karşıyaka yarattı. Doğan'ın santra
yuvarlağı civarında kapıp götürdüğü topu Tevfik, Burhan'-
ın önüne aktardı. Bu futbolcunun köşeye giden şutunu Şa-
kir kepçeliyerek önledi. İki dakika sonra İzmirspor'un en iyi
futbolcusu K.Aydın iki kişiyi geçtikten sonra çok güzel bir
orta yaptı, buna Mehmet ve Fethi birlikte daldılar, ancak
Erden ikisinin arasından topu çok güç pozisyonunda olmasına
rağmen yakaladı. Kaçan karşılıklı fırsatlardan sonra oyun
daha da hareketlendi.

22. dakikada Fethi'nin pasına dalan Mehmet'i Erol yıktı.
Hakem ceza sahası üzerindeki bu harekete seyirci kaldı. Dev-
re biterken Burhan'ın ceza sahasına çıkardığı uzun pasla Fet-
hi atağa kalktı. Karşısında sadece Erol vardı. Karşıyaka
sağahı Fethi tam şut pozisyonuna girerken tehlikeyi geri pas-
la savuşturdu.

İKİNCİ YARI VE GOL

İkinci yarıda oyun daha da süratlendi. 52. dakikada Fet-
hi,Erol ve Bedii'yi geçti, çok güzel bir orta yaptı, Mehmet'-
in kafa şutu direği sıyrarak autu buldu. 56. dakikada Tevfik
İzmirspor ceza sahası yakınlarında düşürüldü. Cengiz'in ser-
best vuruşunu Şakir köşede yakaladı.

59. dakikada sağ tarafa deplase olan Fethi Erol'u geçti.

aut çizgisi üzerinden ortaladı Selahattin kale içinden şutladı fakat vuruş çok isabetsizdi.

Ortada giden maç 62. dakikada birbirinden iki hareket sayesinde Karşıyaka'nın oluverdi. Doğan sağdan nefis bir orta yaptı. Ve Cengiz bu ortayı çıkış yapan fakat topu yumruklayamayan Şakir'in üzerinden nefis bir kafa vuruşu ile ağlara gönderdi.

Bundan sonra İzmirspor'un baskısı fayda vermedi ve maç 1-0 sona erdi.

STAD: Alsancak

HAKEMLER: İbrahim Fırta ★★- Maksut Abadan ★★★★★- Sacit Acarbay ★★★★★

İZMİRSPOR: Şakir ★★, Mehmet ★★, Taner ★★, Burhan ★★, Salih ★★, Turgay ★★, Selahattin ★★, K.Mehmet ★★ (Mustafa ?), Fethi ★★, K.Aydın ★★, Aydın ★★.

KARŞIYAKA: Erden ★★★★★, Bedii ★★, Saim ★★, Erol ★★, İbrahim ★★, Günay ★★, Tevfik ★★, Doğan ★★, Burhan ★★, Cengiz ★★, Nuri ★★.

GOL: Dak. 62 Cengiz.

KIRMIZI GRUPTA TOPLU SONUÇLAR

K.S.K'nin 30 maçta 42 puan toplayarak Adanaspor'un önünden şampiyon olduğu 1969-70 sezonu 2. Lig Kırmızı Grup'taki maçları şu skorlarla gerçekleştirdi:

BİRİNCİ DEVRE

K.S.K-İzmirspor: (1-0)

Gol: Gode Cengiz (62)

Düzcespor-K.S.K: (0-1)

Gol: İbrahim (17)

Antalyaspor-K.S.K: (1-2)

Gol: Cengiz (60), Taner (62), Burhan (77)

K.S.K-Trabzonspor: (1-0)

Gol: Uğur (57)

K.S.K-Sakaryaspor: (1-0)

Gol: Cengiz (38)

K.S.K-Denizlispor: (0-0)

Kayserispor-K.S.K: (2-0)

Adanaspor-K.S.K: (0-0)

Manisaspor-K.S.K: (0-1)

Gol: Saim

K.S.K-Bandırmaspor: (2-1)

Gol: Cengiz (12), Saim (67), Nevzat (71)

K.S.K-Nazillispor: (3-1)

Gol: Recep (10), Doğan (17), Cengiz (51), Doğan (80)

K.S.K-Beykoz: (2-1)

Gol: Atilla (30), Cengiz (69), Ahmet (90)

Afyonspor-K.S.K: (0-0)

K.S.K-Orduspor: (2-1)

Gol: Atilla (13), Murat (21), B.Uğur (71)

Güneşspor-K.S.K: (0-1)

Gol: Ceyhan (74)

K.S.K-Düzcespor: (4-0)

Gol: Cengiz (29), Atilla (44), Cengiz (64), Hamdi (84)

K.S.K-Antalyaspor: (1-0)

Gol: Tevfik (44)

Trabzonspor-K.S.K: (3-0)

Denizlispor-K.S.K: (0-0)

K.S.K-İzmirspor: (1-0)

Gol: Cengiz (74)

K.S.K-Kayserispor: (1-0)

Gol: B.Uğur (12)

Sakaryaspor-K.S.K: (0-1)

Gol: Burhan (81)

K.S.K-Adanaspor: (1-0)

Gol: Burhan (65)

K.S.K-Manisaspor: (2-1)

Goller: Muzaffer (31), Atilla (45, 60)

Bandırmaspor-K.S.K: (0-0)

Nazillispor-K.S.K: (0-3)

Beykoz-K.S.K: (1-0)

K.S.K-Afyonspor: (1-0)

Gol: Ceyhan

Orduspor-K.S.K: (2-0)

1960—1970 II. TÜRKİYE LİĞİ KIRMIZI GRUP PUAN CETVELİ

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Karşıyaka	30	18	6	6	29	19	42
Adanaspor	30	14	11	5	37	20	39
Denizlispor	30	14	9	7	28	16	37
Trabzonspor	30	15	6	9	46	27	36
İzmirspor	30	11	8	11	25	25	31
Kayserispor	30	11	8	11	31	25	30
Antalyaspor	30	11	8	11	30	37	30
Orduspor	30	11	7	12	29	32	29
Sakaryaspor	30	10	7	13	27	24	27
Manisaspor	30	9	9	12	30	35	27
Nazillispor	30	9	9	12	28	38	27
Beykoz	30	8	9	13	17	21	25
Bandırmaspor	30	7	11	12	13	24	25
Afyonspor	30	8	9	13	20	32	25
Güneşspor	30	9	7	14	23	35	25
Düzcespor	30	9	6	15	31	36	24

ŞAMPİYONLUK MAÇI

K.S.K'nin şampiyonluğunu ilan ettiği Adanaspor maçı ile ilgili olarak Yeni Asır Gazetesi spor muhabiri Yüksel Türkoglu şu kritiği yaptı:

STAD: Alsancak

HAKEMLER: Zeki Gürkan ★★-Rahmi Haliloğlu ★★★★★-Salih Durusoy ★★.

KARŞIYAKA: Ekrem ★★★★★,Erdoğan ★★, Saim ★★★★★, Günay ★★, Erol ★★★★★, Tevfik ★★★★★, Atilla ★★★★★ (K.Uğur ?), Ceyhan ★★, Cengiz ★★, Uğur ★★, Burhan ★★★★★.

ADANASPOR: Velkoviç ★★ (Atilla ?), Yalçın ★★★★★, Asum ★★, Erdoğan ★★, Ruhi ★★, Ayhan ★★, Orhan ★★, Sami ★★, Hasan ★★, Ersin ★★ (Şahin ★★), Simokoviç ★★.

GOL: Dak. 65 Burhan.

Haftalardan beri 2. Lig Kırmızı Grubun üst kademelerinde süregelen bütün puan ve averaj hesaplarına dün Karşıyakalı onbir genç adam Alsancak Stadında bir çizgi çekti.

Karşıyaka, artık en yakın rakibinden altı puan önde.. Ve, şampiyonluğu elinden alabilmek için "Kaf-Kaf" mucizesinden daha büyük bir mucize lazım ki, bu da Türk Futbol Tarihinde yazılı değil..

Karşıyaka, şampiyonluğu kucakladığı düğün maçta Adanaspor'u yendi.. Hem de evire, çevire... Ağır sahaya rağmen Yeşil-Kırmızılılar Alsancak Stadında şampiyona yakışır tarzda bir futbol oynadılar.. Sinsice saldıran rakiplerini tek gole teslim aldılar ve şampiyonluklarını ilan ettiler...

Taraftarların korkunç tezahüratı altında maç başlıyan Karşıyaka, daha birinci dakikadan itibaren rakip kaleye gol için yüklenmeye başladı.. Şampiyonluk için son kozunu oynayan Adanaspor'da açık oyunu tercih edince top, iki kale arasındamekikokumaya başladı.. Adanaspor, süratli iki açığı ve ortada forveti yerinde paslarla besliyen Erдің ile Karşıyaka kalesini tehdit ediyordu. Ancak, Yeşil-Kırmızılılar defansta adam adama markaj yaptıklarından rakiplerine gol fırsatı vermiyorlardı. İlk yarıda Karşıyaka bir çok gollük fırsat yakaladı, ancak bunlardan yararlanamadı.

BURHAN OYUNDAN ATILDI

İlk 45 dakikayı 0-0 bitiren K.S.K ikinci yarıda daha derli toplu, daha canlı ve akıllıydı.. Özellikle soldan Burhan'ın geliştirdiği her akında Adanaspor kalesi önünde gollük pozisyonlar yaratıyordu. Bu yarıda kaçan üç-dört önemli fırsattan sonra "Kaf-Kaf"lar" 65. dakikada gole kavuştular. Atilla, kaptığı topla Asım'ı geçtikten sonra kaleye paralel bir orta yaptı, Velkovi bunu yakalayamadı ve gerilerden gelen Burhan meşin yuvarlağı filelere yapıştırdı. Golden sonra saha karıştı.. Adanasporlular ortada fol yok, yumurta yokken yan hakeme saldırdılar, maç 5 dakika durdu sonra hakem Zeki Gürkan, Yalçın ile Orhan'ı dışarı attı... 72. dakikada golün sahibi Burhan, kalesine faul yapan Ayhan'ı teklemeyi denediğinden dışarı atıldı ve maç ta Karşıyaka'nın 1-0 galibiyetiyle bitti.

VAPUR DÖNDÜ

Yeni Asır gazetesinden Şevket Özçelik ise şu görüşlere yer verdi:

"Çok uzaktaydı vapur... Sis, pusun arasından bir nokta gibi görülüyordu, zor seçiliyordu. Rotası anlaşılamiyordu. O zamanlar birkaç nikbin çıkmış, "Buraya gelecek, buraya geliyor, görmüyor musunuz?" demişti. Dost, düşman, herkes gülmüştü onlara: "Hadi canım siz de oradan! Kah kah kah!"

Fakat vapur ilerledikçe büyüyor, yavaş yavaş rotasını belli ediyordu. Nikbinler, bedbinlere çatıyorlardı: "Biz demedik mi? Bakın buraya geliyor işte..." Böyle konuşmalarına rağmen, onların içinde dahi bir şüphe vardı. "Acaba sert dalgalar rotayı değiştirir mi? Vapurumuz bir başka limana sığınmak zorunda kalır mı? diye düşünüyorlar, korkuyorlardı. Çünkü fırtınalar okyanusunda 2. Ligde seyrediyordu bu vapur. Sert kayalar çıkardı bu okyanusta gemilerin karşına, bir anda batırıverirdi onları..

Yolculuk, haftalarca, aylarca sürerdi.. Sakarya'daki, Sakarya zaferi rotayı Karşıyaka istikametinde perçinledi. VE VAPUR DÜN DÖNDÜ KARŞIYAKA'YA... Islak bir şampiyonluk hamulesiyle. İzmir semalarının sevinç gözyaşlarından, yağmurdan, sırlıklam olmuştu şampiyonluk.

17.10 - Alsancak-Karşıyaka vapuru yıllardır ilk defa böylesine sevinçli dönüyordu Karşıyaka'ya... Boru sesleri, çan sesleri, "Kaf kaf kaf! Sin sin sin!" tezahüratı taşıyordu körfeze 17.10 Alsancak-Karşıyaka vapurundan. Yalı Caddesi, iskele meydanı binlerce Karşıyakalıyla doluydu yağmura rağmen. Yolu yıllarca gözlenen vapur dönmüştü nihayet, Karşıyaka şampiyonluğu garantileyip, 1. Lig'e dönmüştü...

ŞAMPIYON TAKIM KENDİNİ ANLATIYOR

Adım EROL BAŞ, 1940 Karşıyaka'da doğdum. Bekarım 1955 Aksoy takımında futbola başladım. 1960 Karşıyaka takımında profesyonel oldum. Santrhafım ve takım kaptanıyım. 1960 İzmir amatör karmasında oynadım. Futbolu seviyorum. Profesyonellik neyi gerektiriyorsa onu yaparım. Oyunumu, yaşantımı bu düşünceye göre ayarlarım ve her futbolcunun da öyle olmasını arzu ederim. İyi futbol uzun oyun hayatı, sıhhatli bünye bu şartlara bağlı.

Adım TEVFIK ÖNDER 1949 Denizli doğumluyum. Bekarım 1963 Sarayköy Gençlik Kulübünde futbola başladım. Amatörüm iç oyuncusuyum. Futbolu severek isteyerek oynuyorum ve amatör ruhla oynadığı zaman daha güzel olacağına inanıyorum. Kendimi de bu spora tamamen adamayı düşünüyorum. Denizli ve İzmir Genç karmalarında oynadım. Sahaya çıkarken sağ ayağımı basar öyle çıkarım.

Adım CENGİZ KOCATORAS 1944 Karşıyaka'da doğdum. Evliyim. 1956 Nergiz takımında futbola başladım. 1961 Karşıyaka'da profesyonel oldum. Santrhaf ve Santfor oynuyo-

rum. 8 Genç Milli 3 Amatör Milli takımında yer aldım. Futbola severek başladım. En yaygın ve isminden en çok bahsettiren futbol olması, beni bu spora daha çok ısındırdı ve profesyonel oldum. Bugün geçim vasıtam, fakat Karşıyaka'da da oynamam ayrıca zevkli oluyor.

Adım **HAMDİ ŞENSOY** 1946 İzmir'de doğdum. Bekarım 1960 Karşıyaka genç takımında oynamaya başladım. Amatörüm forvet oyuncusuyum. Futbolu meslek olarak düşünüyorum. Bu meslekte muvaffak olabilmek için de 90 dakika mücadele etmek şart. Futbolu 30 yaşına kadar oynayacağım. Benim uğurum maça iyi hazırlanmaktır. Bursa'da Bursa-spor'la oynuyorduk, 35 pastan kaleye bir şut çektim köşeden kaleye giren top köşe demirine çarpıp dışarı çıktı orta hakem oyna diyordu, yan hakem bayrağını kaldırdı ve orta hakemi ikaz etti. Orta hakemi de golü böylece verdi.

Ben **KALECİ ERDEN**. Adana doğumlu olmama karşın Karşıyaka'ya vurulmuş ve takımın zaferi için canını dişine takmış bir kardeşinizim. Bizim oralarda yiğitlik esastır. Ben de, K.S.K yiğit bir takım olduğu için sevdim. Hele o çilekeş taraftar kardeşlerimin yüzü gülsün diye her zorluğa katlandım. "Yaşasın Yeşil-Kırmızı'nın zaferi" diye haykırıyorum ve şampiyonluğu kutluyorum.

Adım **BURHAN GÜREL** 1943 Salihli'de doğdum. Evliyim 1957 Salihli'de Fevzipaşa amatör takımında futbola başladım. 1961 de Karşıyaka da profesyonel oldum. Sol açık

oynuyorum. 1965 İzmir ümit karması ve ümitmilli takımda oynadım. Futbolu zaman zaman sevdim, zaman zaman da soğudum. Bu yıl tekrar futbol sevgisini kazandım. Oyun olarak bugünkünden çok şey vermek isterdim. Şansa çok inanırım ve bende şanssızım. Birinci ligde oynamak bizim ve takımımız için çok daha iyi olmak zorunluluğu var seyirci kendi arzusuna göre oynamamızı istiyor. Oyunu incelikleri ve kaideleri seyirciyi pek ilgilendirmiyor. Bu sezon şampiyon olmak arzusundayız. İyi yönetiliyoruz, sağlam temeller üzerindeyiz.

Adım **SAİM ÇINAR** 1944 Merzifon doğumluyum. Bekarım 1963 Karşıyaka'da futbola başladım. 1965 profesyonel oldum sol bek oynuyorum. Futbola okulumu bitirebilmek için başladım. Okulumu bitirdikten sonra pek bir şey beklemiyorum. Yalnız seviyorum ve isteyerek oynuyorum. Fenerbahçe ile kupa maçı oynuyorduk İzmir'de (1-1). Maçtan evvel kadroda ben yoktum o gün sol bek Siddik oynayacaktı, soyunma odasına başarılar dilemeye gittim. Siddik gelmemiş takımda başka sol bek oynayacak oyuncu da yok antrenör Şükrü Gülesin, soyun dedi, ben de soyundum maçın başlama saatinde Siddik geldi "neredeydin" diye sorduklarında "uyumuşum abi" dedi, antrenör onu oynatmadı, bende bu maçtan sonra Karşıyaka takımında sol bek oynamaya başladım.

İsmim **GÜNAY ÜÇER** 1943 İstanbul'da doğdum. Bekarım 1958 Turgutlu İdman Yurdu'nda futbola başladım. 1967 de Karşıyaka'da profesyonel oldum. Orta saha oyuncusuyum. Şu anda her şeyden evvel Karşıyaka için oynuyorum futbol benim için idealdir ve uzun seneler oynamak istiyorum. Sahaya çıkarken sağ ayağımı atarım ve daha başka uğurlarım da var, ama onları söylemem.

Adım **BEDRİ DAMLA** 1945 Karşıyaka'da doğdum. Bekarım 1962 futbola başladım. 1967 profesyonel oldum. Sağ

bek oynuyorum. Futbola duyduğum hayranlık ilk okulda bu oyunasevkettiler. Karşıyaka genç takımına baba Cevat mahalle arasından aldı, o günden sonra Cevat abi olsun, Mustafa abi (Narta) olsun, bizlerle çok uğraştı. Bence Karşıyaka'da futbolun yükselmesi genç ve yıldız takımlarının kurulması ve bunlara verilen önem nispetinde olacaktır. Sahaya çıkarırken dua ederim. Hiç unutamadığım hadisede kendi kaleme gol atmamdır. Topun ağlara gidişini bir türlü unutamıyorum.

Adım EKREM GÜÇSAV 1948 İzmir doğumluyum. Bekarım 1962 ÖZ Karşıyaka takımında futbola başladım. 1969 profesyonel oldum kaleciyim. Futbolu severek oynuyorum. Kaleciliğin en zor mevki olması beni bu spora daha çok bağlıyor. Futbola Kaleci olarak başladım ve kaleci olarak bırakmayı düşünüyorum. Bu oyun iyi niyetle tatlı sert oynandığı zaman güzeldir. Benim bir şansında kale bekçiliği uzun zaman yapılmasıdır. Antalya ve İzmir Genç karmasında iki sene oynadım. Uğura inanmıyorum. Ankara'da oynadığımız 1-0 galip geldiğimiz Güneş maçı da buna misaldir.

Adım UĞUR KAYACAN 1945 Ankara'da doğdum. Bekarım 1958 Denizli Pamukkale takımında futbola başladım. Profesyonelim forvet oyuncusuyum. 1962 de Ankara karmasında oynadım. Futbol hakkında pek düşündüğüm bir şey yok vaktimizi geçiriyoruz. Futbola başladığım zaman bana güzel yanları varmış gibi geldi sonra bunun böyle olmadığını düşünmeye başladım. Şimdi futbolu severek oynuyorum. Fakat bu sene severek oynamamda bir sebep var, buda şampiyon olmak arzusu iki sene daha sahalarda görüneceğim. Uğur benim için mühim değil, ben kendim uğurum, yalnız sahaya çıkarken kendimi kimseye öptürmem.

Adım NEVZAT ULUSLUOĞLU 1948 Karşıyaka doğumluyum. Bekarım Altay Genç takımında futbola başladım. Amatörüm ve kaleciyim. Futbolu seviyorum. İstikbalde bekliyorum. Arzulu oynuyorum. His hayatımı da buna göre ayarlarım. Amatör olduğum için daha çok çalışıyorum. 1963'te Aydın karmasında oynadım. Sahaya çıkarken ayak-kabilarımın burnunu yere sürtmeyi uğur sayarım. Alsancak'ta oynadığımız Deniz Kuvvetleri şampiyonasında berabere kalmıştık. Şampiyonu kura tayin edecekti ben de takım kap-

tanı idim kura atıldı ben kazandım. Şampiyon olmuştuk, sevincimi bilemezsiniz. Bu hadiseyi hiç unutmam.

Adım İBRAHİM AYNUS Yugoslavya'da doğdum. Bekarım 1966 Torbalı Gençlik takımında futbola başladım. Amatörüm sol haf oynuyorum. Futbolu seviyorum ve meslek olarak yapmayı düşünüyorum. Amatör olmama rağmen benim düşündüğüm futbol, profesyonelliğin bütün icaplarını yerine getirmektir. Futbol 30 yaşına kadar oynanır. Ben de bu yaşa kadar oynayacağım. 1967 İzmir genç karmasında oynadım. Uğur saydığım pek bir şey yok yalnız sahaya çıkmadan malzemeci Baba Saffet'in elini öpüyorum.

Adım CEYHAN ELYABAN 1949 İzmir'de doğdum. Bekarım 1964 Karşıyaka genç takımında futbola başladım. Amatörüm sağ bek ve sağ iç oynuyorum. Zaten benim için mevki pek mühim değil, hocamın uygun gördüğü ve randıman verdiğim her yerde oynayabilirim. Futbolu çok seviyorum. A takımına alındığımda bu benim için futbola başlamak gibi bir heyecan verdi. Arzum daima iyi oynamak ve takımına faydalı olmak. Futbolu uzun müddet oynamak istiyorum, bunun için de antrenmanlarıma ve yaşantıma çok dikkat ediyorum. 1966-67 İzmir Genç karmasında oynadım sahaya daima sağ ayağımla çıkarım. Bu da benim uğurumdur.

Adım SAMİ ÜÇER 1944 İstanbul'da doğdum. Bekarım (19.1.1970) nişanlandım. 1961 Turgutlu İdman Yurdu'nda futbola başladım. 1967 de profesyonel oldum. Forvet oyuncusuyum. Futboldan fazla bir şey beklemiyorum. Şimdilik ağabilerimin yolunda yürüyorum. Bütün kardeşlerimin Karşıyaka'da oynaması bizim aileye Karşıyakalılık ruhu aşıladı. Futbolda kasti sert hareketlerden nefret ederim. Futbolu şimdilik bırakmayı düşünmüyorum. Fakat işleğim gelişip büyüyünce bırakacağım. Uğura inanırım takım sahaya çıkmadan evvel menecer Süleyman abi ile beraber lisansları ve takım tertibini yazar ve kontrol ederim, arkadaşlarımın maç malzemelerini ters giymemesine dikkat ederim. Unutamadığım hadise Karşıyaka takımında ilk defa Günay abimle beraber oynamamdır.

Adım ERDİNÇ ERSANOĞLU 1947 Karşıyaka doğumluyum. 1963 oynamaya başladım. 1967 de profesyonel ol-

dum. Haf, bek oynuyorum. Futbolu meslek olarak seçtim. Meslek olarak kabul etmeme rağmen kendi muhit takımında oynadığımdan amatör ruhunu kaybetmedim. Kulübüme faydalı olduğum müddetçe oynamak istiyorum. Futbola ailemin teşfiki ile başladım. İlk günler ailem madden ve manen bana destek oldular. Aile ocağında kazanım spor sevgisine tutkunluğum sonsuzdur. Sahaya çıkarken yırtmaçlı şort giymeye dikkat ederim. Eger bulamazsam, şortumun kenarını biraz yırtarım. İzmir'de Vefa ile oynadığımız Türkiye Kupası maçında Radoloviçe attığım golü unutamam.

Adım ATILLA BIÇER 1946 Eskişehir'de doğdum. Bekarım 1960 Karşıyaka'da genç takımda oynamaya başladım. 1969 da profesyonel oldum. Sağağık oynuyorum futbolu iyi bir spor olmakla beraber meslek olarak da kabul ediyorum. Bu sebeple de severek ve isteyerek yapıyorum. İzmir Amatör karması, Manisa ve İzmir Genç karması, Federasyon karmasında oynadım. Uğura çok inanırım. Sahaya sağ ayağımla çıkarım. Boş kaleye top atarım ve 7 nolu formayı giyerim. İzmirspor maçında idi o sene düşme tehlikesi içinde idik maçın heyecanı ve düşme korkusu uğur saydığım şeyleri unutturdu ve 9 nolu forma ile sahaya çıktım. O maçta da kolum kırıldı.

GÜNAY

KARŞİYAKALILIK ZEVKİ BAMBASKADIR

Soldan sağa Tefik, Renda, Erdiñç, İbrahim, Ceyhan, Hamdi, Ceyhan, Erol Baş, Ekrem ve Sami, galibiyetle sonuçlanan bir maç sonrası Karşıyaka caddelerinde zaferin gururunu yaşıyorlar.

HÜZÜN DOLU YILLAR

K.S.K., 1970-71 sezonunda Milli Lig'de oynamaya başlayacaktır. Yine öz Karşıyakalılarından kurulu bir yıl önceki 2. lig Takımını kuruyacak ve Milli Lig'in güçlü ekipleriyle büyük zorluklar altında kapışacaktır.

K.S.K., Milli Lig'de oynadığı ilk sezonu, şu sonuçlarla kapatmıştı.

BİRİNCİ DEVRE

K.S.K.- Altay	2-1
K.S.K. - Göztepe	0-1
K.S.K. - Fenerbahçe	0-0
Eskişehir-K.S.K.	2-0
K.S.K.-Samsun	1-0
K.S.K.-Bolu	0-0
Galatasaray-K.S.K.	0-0
K.S.K.-Ankaragücü	0-0
Demirspor-K.S.K.	0-0
K.S.K.-PTT	0-0
Beşiktaş-K.S.K.	0-0
K.S.K.-İstanbulspor	3-0
K.S.K.-Bursa	1-1
Mersin-K.S.K.	1-0
	2-1

İKİNCİ DEVRE

K.S.K.-Altay	2-1
K.S.K.-Göztepe	0-2
Fenerbahçe-K.S.K.	2-0
K.S.K.-Eskişehir	1-0
Samsun-K.S.K.	1-0
Bolu-K.S.K.	1-1
K.S.K.-Galatasaray	0-0
Ankaragücü-K.S.K.	1-0
K.S.K.-Demirspor	1-0
PTT-K.S.K.	1-0
K.S.K.-Beşiktaş	0-0
K.S.K.-Vefa	1-1
İstanbulspor-K.S.K.	0-1
Bursa-K.S.K.	4-0
K.S.K.-Mersin	2-1

Karşıyaka bu neticelere göre 16 takımlık Ligi 12'ci olarak bitirdi. K.S.K.'nin altında Boluspor, Vefa, Demirspor ve PTT vardı. 3'ü maçı 7 galibiyet, 11 beraberlik ve 12 mağlubiyet alan Karşıyaka, 13 gol atıyor ve 26 gol yemişti. Puanı ise 27 idi.

ALINAN NETİCE BAŞARIDIR

K.S.K.'nin Milli Lig'de aldığı netice üzerine Yeni Asır Gazetesi'nde Yüksel Türkoğlu imzası ile şu yazı yayınlandı: Karşıyaka Antrenörü Arif Dökel, takımının Birinci Türkiye Liginin "Büyük mücadelesine" 2. lig kadrosuyla başladığını ve "Büyük başarı" kazanarak "Yaşama garantisi" ka-

zandığını söylemiş, "Futbolcular oynadı, futbolcular kazandı ve Yeşil-Kırmızılı bayrağın birinci lig kalesinde dalgalanmasını sağladı... Başarı futbolcularımdır" demiştir.

KSK çalıştırıcısı Dökel, zor şartlar altında yaptıkları mücadelede takımının ortaya kaliteli futbol koyamadığının bunun da eldeki kadronun yetersizliği ve tecrübesizlikten ileri geldiğini söylemiş, "Kötü oyunlar sergilediğimiz üzüntü yüz, fakat ligde kalmamız bu üzüntümüzü sildi attı" demiş, konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"Bir antrenör olarak futbolcularımla iftihar ediyorum. Zira, kadrodaki futbolcularımızdan 8'i ilk defa bu sezon Milli Ligde oynadılar.. Bu büyük mücadelenin yabancısıydılar.. Ekrem, Erdinç, Tevfik, Kenan, K. Uğur, B. Uğur, Abdurrahim ve Hamdi ilk defa Milli Lig maçlarına çıktılar..

Türkiye liglerinin en genç takımı KSK için bu büyük bir dezavantajdı.. Kadromuz, genç, yetersiz ve tecrübesizdi.. Fakat futbolcuların elbirliği ile çalıştılar ve KSK'ı layık olduğu yere getirdiler. Çok koştuk, çok çalışmak bize şimdiki mesut günleri hazırladı..."

K.S.K.'NİN SON MAÇI

K.S.K., 1971-72 sezonu sonucunda, ne yazık ki yeniden 2. Lige düştü. K.S.K., Milli Lig'deki son maçını 22.5.1972 günü Alsancak Stadı'nda Mersin İdman Yurdu ile oynadı ve rakibini giderayak 2-1 yendi Bu son maçın kritiğini sunalım. STAD: Alsancak

HAKEMLER: Kamil Karakaç ★★, Birol Dinç ★★, Erol Ayaktaş ★★.

KARŞIYAKA: Ekrem ★★, Alaattin ★★, Ümit ★★, Cengiz ★★, Erol ★★ (Bedri ★★), Günay ★★, Rasim ★★, Burhan ★★, Yusuf ? (Ender ★★), K. Uğur ★★, Yücel ★★.

MERSİN İ.Y.: Velkoviç ★★ (Fikret ★★), Güvenir ★★, Akın ★★, Mustafa ★★, Refik ★★, Alp ★★, Güvenç ★★, Remzi ★, Ayhan ★★, Zeki ★★, Güray ★★, Ömer ★★.

GOLLER: Dk.14 ALP, Dk.60 Ender, Dak.65 Burhan.

Gençleştirilmiş Karşıyaka, "Birinci Lig Takımı" sıfatı ile İzmir'de oynadığı son lig maçında, 1-0 yenik duruma düşmesine rağmen Mersin İdmanyurdu'nu ikinci yarıda toparlanıp, attığı gollerle 2-1 yendi. Ve İzmir'de Birinci Lig'e iyi intibalarla veda etti.

KSK'de iki bek değiştirilmiş, bu mevkilere Alaattin ve Ümit konulmuştu. Santrforda ise, Yusuf'a verilmmişti. Ancak, talihsiz futbolcu Yusuf daha maçın 3. dakikasında sakatlandı ve oyunu terk etmek zorunda kaldı. Bu yüzden yöneticiler onu görmek fırsatını dahi bulamadılar. Yeşil-Kırmızılı takımında oyun kurma görevi, orta üçlüde yer alan Günay, Burhan ve Yücel'de idi. Fakat bu oyuncular bu görevi ne hü-

cumda ne de müdafaada yerine getiremediler. Buna karşılık Mersin'in orta üçlüsü çok iyi oyun kuruyor, hızlı adamlarını rahatlıkla gol pozisyonlarına sokuyordu. Bu yüzden ilk yarının büyük kısmı KSK yarı sahasında geçti. 7. dakikada Güvenç Ömer'le paslaşıp sola kaçtı çizgiye kadar indi ve ortasını yaptı. Ekrem çıkışına rağmen topa müdahale edemedi. erol bu ortayı kafa ile uzaklaştırarak Mersin'lilerin boş kaleye gol atmalarını önledi. 11. dakikada Ayhan'ın pasını Zeki çapraz pozisyonda şutladı. Ekrem bu şutu kornere çekti. 14. dakikada Karşıyaka orta saha oyuncularının rakiplerine kaptırdıkları top biranda KSK kalesinin soluna kadar götürdü. Alp'in çapraz pozisyondan çektiği sert şut Karşıyaka filelerini havalandırdı. 15. dakikada Güvenir'in kalecisine kafa yaptığı geri pasta top yan direktten döndü.

İkinci yarıda Karşıyaka daha canlı bir oyun temposu tutturdu. 51. dakikada K. Uğur'a ceza sahasında yapılan faulü hakem çift vuruşla tecziye etti. 53. dakikada Yücel müsait bir pozisyonu kullanamadı. 54. dakikada Zeki'nin şutunu Ekrem güçlükle kornere çekti. Karşıyaka 60. dakikada beraberliğe kavuştu. Gerilerden gelen topu ender soldaki arkadaşları Yücel'e aktardı. Yücel ceza sahası çizgisi içine girip yerden ortasını yaptı. Mersin İdmanyurdu defansının ıskaladığı topu Ender yakın mesafeden ağlara gönderdi. Bundan 5 dakika sonra Karşıyaka ceza sahası yayı içinde bir frikik kazandı. Frikik atışını Burhan kullandı. Kale çizgisinden 3 metre kadar önde duran Velkoviç Burhan'ın nefis vuruşunu kesemedi. Böylece Karşıyaka 2-1 galip duruma yükseldi.

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
G.Saray	29	16	18	5	32	14	40
Eskişehir	29	15	8	6	62	33	38
F.Bahçe	29	14	10	5	36	20	38
Beşiktaş	29	12	10	7	28	20	34
Ank.Gücü	29	10	12	7	21	21	32
Bursaspor	29	11	8	10	27	24	30
Adanaspor	29	9	11	9	27	25	29
Göztepe	29	10	9	10	31	30	29
Mersin	29	9	10	10	32	29	28
Giresun	29	11	5	13	26	41	27
Vefa	29	8	10	11	21	26	26
Altay	29	8	9	12	27	40	25
Samsun	29	5	14	10	13	20	24
Bolu	29	8	8	13	23	31	24
İst.Spor	29	6	8	15	21	35	20
Karşıyaka	29	5	10	14	19	38	20

En son maçını Beykoz'a karşı oynayan ve 14 ve 66 dakikalardan Rasin'in attığı gollerle rakibini 2-0 yenen Karşıyaka bu maça şu takım tertibiyle çıkmıştı: Ali, Bedri, İlyas, Cengiz, Günay, Alaettin, Burhan, İbrahim, Ceyhan, Rasim, İdris.

Karşıyaka'nın Üçüncü Milli Lig'e düşebileceği, 200 bin nüfuslu Karşıyaka'da doğrusu sezon başında kimsenin aklının köşesinden bile geçmemişti.

60 yıllık şerefli bir geçmişi olan Karşıyaka'da, kulübün kötü gidişini ve durmadan puan kaybedişini frenleyemeyen yöneticilerin istifalarından sonra çalışmaya başlayan Pertev Molay ve arkadaşları, kendi ifadeleriyle biraz şanssızlık ve büyük ölçüde de hakemlerin ters kararlarıyla bu sonucun meydana geldiğini belirtiyorlar. Pertev Molay, takımı düş-

mekten kurtaracağını umduğu için çalışmaya başladığını söylüyor ve şöyle diyor:

"Ne yazık ki, çeşitli faktörler umduğumuz bu hedefe bizi ulaştıramadı ve düştük. Bu faktörlerin başında şanssızlık geliyor. İlk yarıda Karşıyaka'nın kendi sahasında ve çok az seyirci toplulukları önünde oynayarak bol bol puan kapması da bir sebep. Kendi sahamızda oynamamız en büyük hata idi. Sadece Karşıyaka'lı değil İzmirli'ydik ve İzmir seyircisinin de en az taraftarımız kadar bizi başka takımlar karşısında destekleyeceğine inanıyorduk. Buna rağmen maçları ancak ikinci yarıda Alsancak ve Atatürk Stadlarında oynayabildik. Bu bir takım avantajlar sağladı ama, gereği kadar yararlanamadık. Bir başka sebep de hakemler oldu. Deplasmanlarda hakemler yüzünden en az 4 puan kaybettik. Atatürk Stadı'nda Adana Demirspor ile oynadığımız maçı da herkez gördü. Burada da hakem Macit Sarıdana bizi düşürmek, Adana Demirspor'u şampiyon yapmak ve Sakaryaspor'a İzmir'de tokat atmak için elinden geleni yaptı. Kısaca umduğumuz ligde kalmaktı. Bunu başaramadık. Önümüzdeki sezon hedefimiz kendi yağımızla kavrulup imkanlarımızı en iyi şekilde kullanarak yeniden ikinci lige yükselmek olacak."

Karşıyaka'nın antrenörü Argun Akmoral ise şu görüşleri ileri sürmüştü:

"Biliyorsunuz iki puanımız olsaydı düşmeyecektik. Oysa haksız yere kaybettiğimiz puanların sayısı belki de 8'i bulur."

Taraftarlar ise üzüntü içindeydiler:

NİHAT ERGEZEN: (Karşıyaka Sami Pastanesi Sahibi)

Bence Karşıyaka'nın küme düşmesinin birinci nedeni, taraftarlarının ilgisizliğidir. Yöneticiler bu yıl takıma gereken ilgiyi göstermediler. Ayrıca bugün en önemli durum paradır her takım için. Ama Karşıyakalı futbolcu geçtiğimiz sezonu parasız pulsuz geçirdi. Netice olarak türlü zorluklar bu durumu hazırladı.

ALİ ERÖZER (Süller Eczanesi Kalfası)

Takımın küme düşmesi normaldir. Bu yıl büyük disiplin-sizlik oldu. İdarecilerdeki değişiklik de önemli rol oynadı. Şimdi yapılacak bir tek şey var. Gelecek sezona gençleri hazırlamak, onlara bol bol yer vermek.

HALUK GÖRDES: (Keresteci)

Karşıyaka'yı içinde bulunduğu duruma düşüren en önemli sebep maddi durumun tamamen bozulması oldu. Ayrıca futbolcular, Cengiz, Rasin ve Kaleci Ali dışında hiç biri bu yılki maçlarda görevlerini tam anlamıyla yapmadılar. Bu nedenler de kötü sonucu doğurdu. Takımımızın bu durumuna Karşıyaka'lı olarak çok üzülüyoruz.

Karşıyaka, böylece tam 7 sezon 3. Lig'de oynayacak 1979-80 sezonu sonunda ne yazık ki Mahalli Lig'e düşecektir. Şimdi bu 7 sezonun puan cetvellerini inceleyelim:

KARŞIYAKA YENİDEN İKİNCİ LİG'DE

1971-72 sezonunu Birinci Lig'de oynayıp, sezon sonunda İkinci Lig'e düşen Karşıyaka, 1986-87 sezonu sonunda yeniden Birinci Lig'e dönecektir. Tam 15 futbol sezonu, Karşıyaka Birinci Lig'den uzak bir şekilde İkinci Lig'de, Üçüncü Lig'de, hatta Mahalli Küme'de boy gösterecektir. K.S.K Tarihi'nin en acı, en kötü, en şanssız yılları bu dönemi kap-

sar. Ancak bu dönemi de ikiye ayırmak gerekir. 1973 ile 1980 yılları arası bezginlik ve karamsarlık, 1980 ile 1987 yılları arası ise hırs ve mücadele dolu geçmiştir.

Karşıyaka'nın acı içinde geçen bu yıllarında, kulübe şu kişiler Başkanlık yapmışlardır:

Pertev Molay (6.2.1973-31.5.1975), **Bedii Tuuç** (31.5.1975-11.5.1977), **Pertev Molay** (11.5.1977-20.10.1977), **Bedii Tuuç** (20.10.1977-26.6.1978), **Çetin Taşkınçenç** (26.6.1978-19.6.1979), **Bedii Tuuç** (9.6.1981-6.2.1984), **Tahir Türetken** (6.2.1984-1.11.1985), **Yılmaz Temizocak** (1.11.1985-6.6.1986), **İbrahim Koç** (6.6.1986-....).

Bu dönem içinde Argun Akmorat, Doğan Emültay, Halil Gündoğdu, Candan Tarhan, Turgay Meto, Suat Mamat, Kadri Aytaç ve Tamer Kaptan gibi antrenör ve teknik direktörlerde iz bırakan kişiler arasında sayılabilir. Şimdi bu 14 yıllık acılı dönemi tek tek inceleyelim.

1972-73 SEZONU VE ÜÇÜNCÜ LİG'E DÜŞÜLÜYOR

1972-73 SEZONU VE ÜÇÜNCÜ LİG'E DÜŞÜLÜYOR

Karşıyaka, 1972-73 sezonunda İkinci Lig'de oynadı ve 3. Lig'e düştü. 30 maçta 23 puan toplayan takımın puan cetvelindeki konumu şöyle oldu:

2. Milli Lig Beyaz Grup Puan Durumu

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Ad.D.Spor	30	18	7	5	41	15	43
Sivas	30	18	6	6	35	14	42
Zonguldak	30	14	6	10	39	21	34
İ.Derun	30	13	6	11	18	17	32
Kon.İdy.	30	9	13	8	21	20	31
B.Kesir	30	11	9	23	19	29	31
An.D.Spor	30	8	13	9	23	19	29
Aydın	30	10	9	11	27	24	29
Uşak	30	11	7	12	21	24	29
L.Burgaz	30	9	10	11	22	28	28
K.Eli	30	10	7	13	24	23	27
A.Ordu	30	9	9	12	22	25	27
Kütahya	30	8	10	12	16	27	26
Beykoz	30	8	9	13	15	25	25
Feriköy	30	8	8	14	18	36	24
K.Yaka	30	8	7	15	21	31	23

1973-74 SEZONU

3. LİG BEYAZ GRUP

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Kırıkkale	42	25	11	6	68	21	61
Karabük	42	24	11	7	45	17	59
Isparta	42	18	16	8	49	26	52
Feriköy	42	14	17	11	41	36	45
Galata	42	14	14	14	35	35	44
Çanakkale	42	13	17	12	42	45	43
Düzce	42	13	15	13	36	41	41
Yeşilova	42	12	16	14	46	43	40
Edirne	42	14	12	16	33	34	40

190

Karşıyaka	42	115	10	17	32	37	40
Kırklareli	42	12	15	15	40	40	39
Tekirdağ	42	14	11	117	30	31	39
Kasımpaşa	42	13	14	15	33	42	39
Süleymaniye	4	12	14	16	38	44	38
Ödemiş	42	12	14	16	27	39	38
Anadolu	42	13	11	18	40	43	37
Karagümrük	42	12	13	17	31	37	37
Hacettepe	42	11	114	17	31	37	36
Afyon	42	12	12	18	27	45	36
Güneşspor	42	11	13	18	23	39	35
Nazilli	42	7	17	18	31	58	31

1974-75 SEZONU

3. LİG BEYAZ GRUP

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Bandırma	32	19	5	8	45	19	43
Isparta	32	15	1	6	39	17	41
Tekirdağ	32	14	9	9	37	35	37
Karşıyaka	32	14	9	9	35	23	37
İzmirspor	32	12	11	9	35	26	35
Edirne	32	9	16	7	31	30	34
Ödemiş	32	12	10	10	32	34	34
Adalet	32	10	12	10	30	36	32
Lüleburgaz	32	11	9	12	26	33	31
Düzcespor	32	10	10	12	19	23	30
Kırklareli	32	12	5	15	2	26	29
Kasımpaşa	32	11	7	14	23	26	29
Yeşilova	32	9	10	13	19	27	28
Çanakkale	32	18	12	12	17	34	28
Süleymaniye	32	9	10	13	22	41	28
Petrolofis	32	10	6	16	25	29	26
Feriköy	32	8	8	16	24	33	24

1975-76 SEZONU

3. LİG KIRMIZI GRUP

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Düzce	20	13	4	3	22	11	30
Uşakspor	20	11	5	4	26	13	27
Karşıyaka	20	8	7	5	20	12	23
İzmirspor	20	6	9	5	18	14	20
Petrolofis	20	9	2	9	19	18	20
Ödemiş	20	4	11	5	18	17	19
K.Ereğli	20	7	5	8	16	18	19
Kütahya	20	6	5	9	10	14	17
Kastamonu	20	6	5	9	21	26	17
Çanakkale	20	16	4	10	15	23	16
Yeşilova	20	3	5	12	11	30	11

1976-77 SEZONU

3. LİG BEYAZ GRUP

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Ispartaspor	30	19	6	4	58	14	46
İstanbulspor	30	18	10	2	54	15	46

İzmirspor	30	17	6	7	48	26	40
Karşıyaka	30	14	11	4	31	18	39
Ödemiş	30	13	9	8	37	26	35
K.Eli	30	14	7	10	23	9	35
Tekirdağ	30	12	9	9	39	27	33
Yeşilova	30	10	8	12	33	30	28
L.Burgaz	30	9	9	12	22	33	27
Edirne	30	8	9	13	23	39	25
Ç.Kale	30	8	8	14	22	38	24
Düzce	30	6	11	13	22	35	23
Adalet	30	7	8	15	22	40	22
Uşakspor	30	2	11	17	15	44	15
Süleymaniye	30	4	7	19	19	56	15

1977-78 SEZONU 3.LİG BEYAZ GRUP

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Sebat Gençlik	24	14	5	5	31	16	33
Tokatspor	24	10	11	3	18	12	31
Tarsus İd. Y.	24	11	18	5	26	17	30
Erzurum	24	12	5	7	31	22	29
Hatay	24	9	8	7	22	23	26
Karşıyaka	24	7	10	7	26	19	24
Karagümrük	24	9	5	10	27	21	23
Çorum	24	9	4	11	19	23	22
Kırklareli	24	7	7	10	18	19	21
Ödemiş	24	8	5	11	26	30	21
Kütahya	24	7	6	11	16	22	20
Alibeyköy	24	6	7	11	14	23	19
Hacettepe	24	3	6	15	11	28	12

1978-79 SEZONU 3.LİG KIRMIZI GRUP

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Lüleburgazspor	22	11	8	3	33	18	30
Altınordu	22	10	8	4	21	11	28
İzmirspor	22	8	9	5	32	22	25
Karagümrük	22	9	5	8	27	21	23
Yeşilova	22	9	5	8	24	18	23
Manisaspor	22	9	5	8	23	21	23
Kırklarelispor	22	8	5	9	21	35	21
Ödemişspor	22	9	2	11	22	20	20
Karşıyaka	22	7	5	10	25	27	19
İstanbulspor	22	7	5	10	22	31	19
Galata	22	4	10	8	9	21	18
Uşakspor	22	5	5	12	17	31	15

KARŞIYAKA MAHALLİ KÜME'YE DÜŞÜYOR

Karşıyaka Tarihi'nin en feci dönemi 1979-80 döneminde yaşanmıştır. Bu sezon sonunda K.S.K., peşini bir türlü bırakmayan şanssızlıklardan kurtulamayacak ve 3.Lig'den aşağı devrilerle Mahalli Küme'ye düşecektir. Bu sezon sonundaki 3.Lig Batı Grubu'nun puan cetveli şöyle oluşmuştur.

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
İzmirspor	36	17	13	6	45	27	47
Karagümrük	36	15	13	8	44	26	43
Beykoz	36	15	12	9	28	27	42
Kırklareli	36	16	8	12	29	34	40
Kütahya	36	13	10	13	23	25	36
Ödemiş	36	11	13	12	28	34	35
Manisa	36	10	14	12	27	26	34
Yeşilova	36	9	16	11	26	28	34
Karşıyaka	36	11	12	13	34	38	34
Alibeyköy	36	1	13	22	19	55	15

K.S.K., son maçını, Beykoz ile oynadı. Son derece dramatik geçen bu maçın dokümanını vermek istiyoruz. Şimdi bu maçın sürecini 26 Mayıs 1980 tarihli *Yeni Asır Gazetesi*'nden **Oğuz Örnek**'in imzasından okuyalım.

STAD: Karşıyaka

HAKEMLER: Turgut Ögün ★★, Kemalettin Özcan ★★, Şerafettin Topçu ★★.

KARŞIYAKA: Günay ★★, Enver ★★, okyay ★★, Hüseyin ★★, Meftun ★★, Burhan ★★ (Onur ★★) Güven ★★, Uğur ★★, Devrim ★, Rifat ★★, Sami ★★ (Tevfik ★★).

BEYKOZ: Özer ★★, Arif ★★, Tayfun ★★, Önder ★★, Ertuğrul ★★, Mehmet ★★, Cemil ★★, İrfan ★★, (Yaşar ★), Metin ★★, Günay ★, Ergun ★.

GOL: DRK.10 Burhan

İzmir Futbolunun tarihinde Körfez Vapurlarının özel bir yeri vardır. "Vapur" Karşıyaka'nın başarı sembolüdür. Çok değil, 7-8 yıl öncesine kadar Alsancak'taki maçlardan sonra büyük şenlikle giderdi vapurlar Karşıyaka'ya...

Ve Karşıyaka Vapuru dün Karşıyaka Stadı'nda battı. Karşıyaka Futbol Takımı, 1.lig'de oynayan 5 İzmir takımı arasında, profesyonel ligin dışında kalan ilk ekip oldu. Düşüp çıktığı 1.Lig'den 2.Lig'e, oradan 3.Lig'e inen Yeşil-Kırmızı ekip, bu ligde her yıl şampiyonluk hayalleriyle başladığı sezonlardan sonra, bu yıl tutunmayı dahi başaramadı. Türk futbolunun çirkin oyunları, 3.lig'de de geçerliydi... Karşıyaka sezon boyunca yaşadığı büyük hakem haksızlıklarından sonra, saha dışı oyunlara da geldi ve üzücü akıbete uğradı.

İşin en acı yanı, bu dramın, büyük bir sevinç tablosundan sonra yaşanmasıydı. Lig'de son hafta maçlarına, düşme konusunda iki İzmir takımı Karşıyaka ve Yeşilova birbirlerine rakip olarak girmişlerdi. Karşıyakalıların gözleri kendi sahalarındaki Beykoz maçında, kulakları İstanbul'daki Yeşilova-Alibeyköy mücadelesindeydi. İlk yarının sonunda, stada "Alibeyköy 1-0 galip" habeli ulaştı. Karşıyaka zorlu bir mücadeleden sonra Beykoz'u 1-0 yendi. İstanbul'dan ulaşan ikinci haber "Alibeyköy maçı 2-0 önde kapatmış" şeklindeydi. Stadda yer yerinden oynadı, büyük sevinç dalgaları yaşandı. Bu yıl takımı ayakta tutabilmek için çok büyük gayret sarfeden yönetici Erol Özışıklar, sevinçten baygınlık geçirdi. Herkes havalara uçuyordu.

Fakat soyunma odalarına gidildiğinde gerçek öğrenildi. Alibeyköy-Yeşilova maçı 1-1 berabere kapanmıştı. Bu diğer İzmir takımının kurtuluşunu ifade ediyordu, ama Karşıyaka düşmüştü, hem de puan farkıyla değil, averajla düşmü-

rü. Sevinç dalgalarının bir kaç dakika sonrasında büyük üzüntü yaşandı. Yöneticisi, futbolcusu, taraftarı hüngür hüngür ağlıyordu.

Yeşil-Kırmızılı ekip, galibiyetle bitmesine rağmen "Profesyonel liglere veda" anlamı taşıyan maçında daha 10. dakikada gol sevinci yaşadı. Burhan frikikten ağırları sarstı. İlk yarı bu skorla kapandı.

Devre arasında, Alibeyköy'ün 1-0'lık galibiyet haberi geldi. Aslında bu maçta devre 0-0 bitmişti. Yöneticiler ve antrenör Turgay Meto haberin yanlış olabileceğini, futbolculara duyurulmamasını istiyorlardı. Meto, maçı 3 farkla kazanmaları gerektiğini söylüyordu. Ama futbolcular durumu öğrendiler.

Beykoz, devre arasında, soyunma odalarına gidilirken santrforu Günay'ın hakeme küfredip kırmızı kart görmesini 10 kişi kalmıştı. Bu büyük bir avantajdı. Ama yeşil-kırmızılı futbolcular aldıkları haberdan etkilendiler ve daha çok skoru korumaya yönelik bir oyun sergilediler. Hele sonlara doğru "Maç 2-0 olmuş" haberi duyulunca bu eğilimleri daha da arttı.

Hakemin bitiş düdüğü ile birlikte saha bayram yerine döndü. Futbolcular, yöneticiler, taraftarlar, birbirlerine sarılıyor, "Bu yıl da kefeni yırttık" diye haykırıyorlardı. Antrenör Turgay Meto ve yöneticiler omuzlardaydı. Taraftarlar, futbolcuların formalarını kapşıyorlardı. Az sonra maçın 1-1 beraberite bittiği haberi geldi, sevinç dalgaları, yerini matem havasına terketti. Maç 3-0 kazanılsa, küme düşen taraf Karşıyaka olmayacaktı. Artık herkes gelen yanlış habere küfrediyordu.

Kötü haberdan sonra kimsede konuşacak hal yoktu. Yöneticiler, futbolcular, teknik adam, hepsi bir köşeye çekilip, yığıldı kaldı.

KAPTAN İLYAS SAZALA ANLATIYOR

Şimdi bu 1973-80 döneminin kaptanlarından İlyas Sazala'yı dinleyelim:

"Doğma büyüme Karşıyakalıyım, yaşamım 1949 yılında başlıyor. Topa olan düşkünlüğüm sayesinde okulla aramı buluyor ve devam edemiyorum. Mahalle maçları oynuyorum, aynı zamanda da çeşitli yerlerde çıraklıklar yapıyorum. Çocukluk dönemim hayatın zorluklarını erken öğrenerek geçti. 1965-1966 yılları arasında Egespor mahalli liginde oynadım. Daha sonra Ankara'da Deniz Kuvvetleri'nde askerlik yaptım ve askeri ligde de oynadım.

1971-1972 döneminde Asım Lig'i maçlarından sonra Hulki Beşikçiler aracılığı ile Karşıyaka Kulübü ile tanıştım. Cengiz Kocatoros ve arkadaşlarının gösterdiği ilgi senelerce sürdüğü gibi o sıralarda da bana Karşıyaka sevgisini aşılayanlar onlar olmuştur. 10 yıllık bu zaman diliminin içinde bana emeği geçen hocalarım Arif Dökel, Cevat Gök, Muzaffer hoca, Argun Akmorat, Mustafa Özkula, Doğan Emiltay, Hüseyin Barışcan, Erol Kaynak, Ahmet Çelenay, Ruhi Hepsarsar. Yöneticiler ise, Ali Ulvi Kiremitçiler, Pertev Molay, Bedii Tuac, Çetin Taşkingenç, Yılmaz Temizocaklar.

Maçlar devam ederken bir ara evlendim. Eşim Candan Sazalan'da doğma büyüme Karşıyakalı idi.

Unutamayacağım maçlara gelince şöyle söylüyeyim:

İlk oğlumun doğduğu günde Tokat'la oynadığımız maçta

baba olmanın heyecanı da vardı.

Erzurum'la oynadığımız Kupa maçının yolculuğu ise kara trenle çuf-çuf, 1 haftada gidişimiz ve dönüş.

Altınordu ile oynadığımız küme düşmekten kurtulduğumuz maçı unutamam. Şampiyon olmuş kadar kutladık ve sevindik.

Unutamam, unutamam, daha niceleri bunlar, yazmakla anlatmakla bitmez.

Kaptanlık dönemimde kadromuz Hüseyin Hamamcı, Günay Cafer, Hasan Eryiğit, Cengiz, Kamuran, Hamdi, Fırat, Mustafa, Aydan, Coşkun ve diğerleri ile sevinç ve üzüntülerimizi çok paylaştık. Meftun, Fuat, Ali Naim, Abbas da vardı.

Karşıyaka daha önceki dönemde 1. Ligde oynamış ve benim dönemimde ise 2. ve 3. ligde idi. Bu ligde oynamanın her türlü zorlukları vardı. Maddi manevi yönetici ve sporcular bunun zorluklarını paylaştık. Şimdiki olanaklarla kıyaslanamaz. Örneğin: Sıra arabaları ile deplasmanla giderdik, aylık ve transfer ücretleri alınmazdı. Bunları bir eleştiri olarak söylemiyorum. Fakat o zaman şartları anca o kadarına yetiyordu. En büyük örneği ise, transfer oluşumdur. İstemeyerek bir yuvadan sadece maddi açı için ayrıldım. Dört sene Adana Demirspor'da oynadım. Spor benimle bütünleşmişti, sporu bırakamıyordum. Salon turnuvaları, pazar idmanları ile devam ediyordum. Fakat Karşıyaka Kulübü beni unutmamıştı. Sporun içinde bana 3. Lig Alt yapı menejerlik görevi vermişti.

Bana Karşıyaka'nın ilgisi ve sevgisi "kaptan" denmesi ile perçinleşti.

KARŞIYAKA 2. LİG'E ÇIKIYOR

Karşıyaka 1979-80 dönemi sonunda Mahalli Küme'ye düşmüştür. Ancak sezon kapandıktan sonra, son derece ilginç bir gelişme olacak ve bu tarihi kulüp, Federasyon kararı ile yeniden oluşturulan 2. Lig'e tırmanacaktır. Şimdi bu olayların içinde yaşamış olan eski Karşıyakalı futbolcu Lemi Yeri'yi dinleyelim:

"Ben o yıl Futbol Federasyonu üyesiydim. Dr. İbrahim İskeçe Federasyonu'nda İzmir'den Akın Barhan, Süleyman Özçalışkan ve ben görev yapıyorduk. Federasyon, 3. Lig'i dikkatle incelemiş ve bu iş için yürümeyeceğine karar vermişti. Üçüncü lig kaldırılarak, ikinci ligin iki gruba ayrılması uygun görülmüştü.

İkinci Lig'e hangi takımların dahil edileceğinde tartışma çıktı. Dr. İskeçe bir program taslağı hazırladı ve bunun savunmasını yapmaya başladı. Biz Karşıyaka'nın da yeniden oluşturulan 2. Lig'e nüfus yoğunluğu ve tarihi bir kulüp olması sebebiyle Karşıyaka'nın da alınmasını istiyorduk. İskeçe buna sert biçimde karşı çıktı. Böylece aramızda büyük bir mücadele başladı. Biz, de bir program taslağı hazırladık ve bunu savunmaya başladık.

Spor Bakanı Talat Asal'dı. Olay ona intikal etti. Bakan bizi çağırınca, 3 İzmirli üye huzuruna çıkarak, durumu açıkça ortaya koyduk. Derdimizi anlattık. Bakan bu gerçekler karşısında Dr. İskeçe Federasyonu'nu düşürdü ve Mazhar Zorlu'yu bu göreve atadı. Mazhar Zorlu da, Karşıyaka'yı 2. Lig'e koydu. K.S.K. Tarihi içinde son derece önemli bir jest yapan Mazhar Zorlu Federasyonu hiç bir zaman unutulmamalıdır.

1980-81 SEZONU VE İKİNCİ LİG MAÇLARI

K.S.K 1980-81 sezonuna unutulmaz Başkanı Erol Özışık-
lar'ın Başkanlığında milyonluk transfer yaparak girdi ve he-
men başa geçerek Göztepe ile kapıştı. Sezon sonunda pu-
an cetveli şöyle oluştu:

GENEL

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P	AV	KP
Göztepe	34	22	8	4	71	18	52	53	16
Karşıyaka	34	20	12	2	36	11	52	25	16
Altınordu	34	13	16	5	41	22	42	19	26
Yeşilova	34	12	14	8	31	22	38	9	30
Denizlispor	34	14	8	12	44	33	36	11	32
Bandırma	34	14	8	12	43	41	36	2	32
Ispartaspor	34	13	10	11	41	40	36	1	32
Antalyaspor	34	12	9	13	39	33	33	6	35
Aydınspor	34	11	10	13	31	29	32	2	36
Kütahyaspor	34	11	10	13	25	39	32	14	36
Konyaspor	34	12	7	15	32	45	31	13	37
İzmirspor	34	12	6	16	39	39	30	0	38
Ödemiş	34	11	8	15	23	35	30	-12	38
Manisaspor	34	11	8	15	36	53	30	-17	38
Eskişehir D.S.	34	9	11	14	26	32	29	-6	39
Bahçeşehir	34	9	11	14	31	43	29	-12	39
Tirespor	34	8	9	17	23	52	25	-29	43
Konya İ.Y.	34	3	13	18	18	43	19	-25	49

Son hafta maçları tamamlandıktan sonra Yeni Asır Ga-
zetesi'nde şu yorum yapıldı:

Ve; yarış bitti. Göztepe ve Karşıyaka'nın aylarca başabaş
nefes nefese sürdürdükleri büyük maratonun sonunda sarı
kırmızılı camiada güldü. Son haftaya iki takım da ortak şans-
la girdiler. Karşıyaka Bandırma deplasmanında Göztepe'de
İzmir'de Balıkesirspor karşısında galip gelmek zorundaydı.
Ancak iki tarafın da galibiyeti Karşıyaka'yı şampiyon yapı-
yordu. Bu nedenle Göztepelilerin gözleri, yürekleri Alsan-
cak'ta, kulakları dikkatleri de Bandırma'dan gelecek haber-
deydi Balıkesirspor'u kolay rakip gören Göztepe bu ön yar-
gısının kurbanı oluyor, şampiyonluğunu kendi kendisi en-
gelliordu az kalsın. 88. dakikada Sadullah'ın attığı gol Al-
sancak Stadı'nda şampiyonu belirlerken, Bandırma Şehir
Stadında gol atamayan Karşıyaka'nın elinde sadece "Dep-
lasmanda yenilmeyen tek takım" ünvanı kalıyordu.

GÖZTEPE ile Karşıyaka arasındaki büyük mücadele so-
na erdi. Ancak, bu nefes kesen yarış hiçbir zaman unutul-
mayacaktı.

80 BİN KİŞİLİK GÖZTEPE MAÇI

1980-81 sezonu içinde bir Göztepe maçı vardı ki yıllarca
unutulmayacak büyük bir heyecan yaşattı. Tam 80 bin fut-
bolseverin izlediği bu maç 15 Mayıs 1981 günü gerçekleş-
ti ve 0-0 sonuçlandı. Şevket Özçelik 16 Mayıs günü Yeni Asır'-
da maça ilgili şu kritiği yaptı:

STAD: Atatürk

SEYİRCİ: 60.015 biletli (Türkiye ligleri Rekoru) Tahmini
80.000

HASILAT: 8.654.700 Lira.

HAKEMLER: Halil Atalık ★★ ★★, Onur Sorguç ★★ ★★,

Muhsin Karabağ ★★ ★★

KARŞIYAKA: Ali ★★ ★★ ★★, Enver ★★, K.Cihan
★★ ★★, Erhan ★★ ★★, Meftun ★★, B.Cihan ★★, Gü-
rol ★★ (Burhan ★★ ★★), (Naim ?), Hürriyet ★★, Ahmet
★★, Murat ★, Sami ★★.

GÖZTEPE: Ercan ★★ ★★, Erhan ★★ ★★, İsmail ★★ ★★,
Kenan ★★ ★★, Sadettin ★★ ★★, Metin ★★, F.Mehmet
★★, Fevzi ★★ (M.Dolma ?), Sadullah ★★, K.Kenan
★★, K.Ali ★ (İbrahim ★★).

GOL: Yok.

"Heyecandan tir-tir titreyen onbinlerce insan, Atatürk Sta-
dı'na, kendilerini titreten, anıtlamış soru işaretini yıkılma-
sını izlemeye gelmişti. Onlara göre cam'dandı bu anıt işa-
ret... Bir kahraman çıkacak, ayağını barut, meşin yuvarlığı
mermi yapacak ve şangır şangır indirecekti anıtı yere, sonra
şenlikler başlayacaktı. Dev soru işareti "Hayır? Yanılıyor-
sunuz, ben camdan değil, tunçtan yapılmış bir anıtım" de-
di, direndi. Haftaya, Bandırma ve Alsancak stadlarında ran-
devu verdi.

Ve haftalardır iple çekilen 16 Mayıs, düğüm çözen değil,
Türk Futbol tarihinin liglerdeki seyirci rekorunu kıran gün
olarak geride kaldı. Soru işaretini yıkmak için, daha çok çaba
veren taraf Göztepe'ydı, ama çabası yeterli değildi. Sarı-
kırmızılı takım, galibiyete inanmış seyircisini hüsrana uğrattı.
"Kazanılabilecek taraf" görüntüsünü vermesine rağmen, ka-
zanacak kadar koşmadı, mücadele etmedi. Beraberlik, Kar-
şıyaka için de istenmeyen sonuçtu. Bandırma'ya trenler, va-
purlar, otobüsler dolusu insan götürmek istemiyordu Kaf-
Kaf'lar. Ama maç içindeki gelişmelerden sonra, beraberliğe
sevindiler.

Büyük finalin iyi yanı, futbolcuların saha içindeki iyi ni-
yetli tutumları, hakemin mükemmel yakın yönetimi, mü-
kemmel güvenlik önlemleri ve giriş-çıkış organizasyonu ile
olay çıkmamasıydı.

Maç seyircinin yarattığı muhteşem tablolara ters düşen,
ağır bir tempoda başladı. Futbolcular, böylesine bir maç için
son derece centilmence mücadele ediyorlardı. Hakem de po-
zisyonlara yakındı, hatasız yönetim gösteriyordu. İlk tehli-
keyi KSK 6. dakikada yarattı. Aynı dakika içinde frikiği iyi
kullanmayan Murat, B.Cihan'ın pasını da kötü şutladı. 14.
dakikada Sadullah, F.Mehmet'ten gelen topa Erhan'ı ekarte
etti, ama o da çok kötü vurdu. 16. dakikada, Sadettin'in ta-
cından sonra kale ağzında ıskı geçen K.Ali, karşılaşmanın
en büyük fırsatını harcadı. Karşıyaka, 30. dakikada, ilkin-
den tam 24 dakika sonra Göztepe kalesine ikinci şutunu Mu-
rat'la attı. 39. dakikadan itibaren Ali kalesinde devleşmeye
başladı. Erhan'ın ortasında, Sadullah'ın aşırıttığı topu, ge-
riye doğru uçarak kepeçledi. Devre başlarında parlayan, son-
ra sünen K.Kenan'ın 47. dakikadaki şahsi atağı da sonuç ge-
tirmeydi. Uyuyan seyirci, 69. dakikadaki Göztepe atağıyla,
yeniden hareketlendi, canlandı. Erhan'ın gerilerden doldur-
duğu topu K.Kenan kafayla, soldan sağa aktardı. Fevzi çok
kötü vurdu 73. dakikada KSK kalecisi Ali, Sadullah'ın kö-
şeyi bulan kafa şutunu uçarak çıkardı ve maçın kaderini de-
ğiştirdi. 78. dakikada Murat affedilemeyecek bencilliğiyle,
takımını bir golden etti, sağdan aut çizgisine inmişti, topu
çıkarsa Ahmet bomboştı, şut pozisyonu aradı ve fırsatı har-
cadı. 79. dakikada, Mustafa Dolma, oyuna girer girmez, kor-
nerden gelen topu şutladı, ama auta. Ve maç Göztepe'nin

yetersiz kalan gol çabaları arasında son buldu. Futbolcular-
dan birkaçının da olsa, el sıkışması, günün ortak davranış-
larını kutlanacak hale getirdi."

Spor yazarı Levent Tüzemen de aynı gazetede "İnsan
Selleri" başlıklı yazısında şunları vurguladı:

Milli maçların dışında İzmir İzmir olalı böylesine bir se-
yirci görmedi, böylesine sevgiyi ve coşkuyu yaşamadı tatma-
dı. Sabahın erken saatlerinde Atatürk Stadi'na sanki "göç"
başladı. Karşıyakalı, Göztepelisi, Izmirli, Egelisi, "Bü-
yük Final"i izlemek için insan selleri oluşturarak stada ak-
mıştı. Zaman akıp gidiyor, geçen her dakika tribünlerdeki
boş alanları daraltıyordu. Saatler 13.00'ü gösterirken Kapalı
ile açık tribün "ful" oldu. İğne düşse saplanacak yer bula-
mazdı! Ve Büyük Final'e 1 saat kala "dev" Atatürk Stadi
ağızına kadar doldu, tılandı. Evet dünkü maçı rekor sayıda
seyirci (60.015 biletli) 80 bin (tahmini) seyirci 8 milyon 654
bin 700 lira ödeyerek izledi. Seyirci büyüktü, hasılat da ol-
dukça yüksek ama; sahada oynanan futbol göze görölme-
yecek kadar küçüktü...

Büyük Final'in en büyükleri taraftarlardı. Karşıyakalı
da Göztepelisi de takımlarını başarı için saatlerce bitmek tü-
kenmek bilmeyen enerjileriyle desteklediler. Taraftarlar el-
lerinde renk renk bayraklarla dev stadi dev bir çiçek bahçe-
sine çevirdiler. Gökkuşağı bu renk cümbüşünü görmüş olsa
hırsından deliye dönerdi..."

GAZCI EROL PATLAMAYI GERÇEKLEŞTİRDİ

K.S.K.'nın yıllarca 3. Lig'de top koşturduktan sonra 2.
Lig'e çıkar çıkmaz şampiyonluğa oynamasının tek sebebi,
Başkan Gazci Erol'un camiaya ve takıma aşıladığı heyecan-
dı. Şimdi Erol Özışıkçılar'ın 1987 yılı sonunda vefat üzerine
Yeni Asır'da yazdığım bir yazı, bana bu gerçeği itiraf etme
fırsatı yaratmıştır. Şimdi bu yazıyı okuyalım:

"Bir vefat ilanı, beni bu yazıyı yazmaya itti. Erol Özışıkçı-
lar'ın ölümü üzerine K.S.K Kadınlar Kolu'nun Milliyet Gaz-
etesi'nde yayınlanan Başsağlığı ilanı şöyle diyordu: "Bü-
yüğümüz, Karşıyaka efsanesinin yaratıcılarından Gazci
Erol'u kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyiz..."

İşte bu cümle, çarptı beni sevgili okuyucuları. Karşıya-
ka efsanesinin yaratıcısı Gazci Erol!.. En doğru ilan buy-
du!.. Bu cümle şanlı ve hüzün verici anıları çağırıyordu ki!..

Vefat yazısının altında şöyle bir not da vardı: "Bugün ya-
pılacak K.S.K Kadınlar Kolu Gecesi, ileri bir tarihe ertelen-
miştir."

Aferin size Karşıyakalı hanımlar!.. Siz ne kadar vefakar,
ne ince, ne duygulu hanımlarsınız!.. Bir gerçek spor adamı-
nın ardından yapılabilecek en güzel jesti, sizler yaptınız. Aferin
Başkanı Tijen Moral!.. Saygılarımı iletiyorum ve bana sev-
diğim bir adamın ardından yazı yazabilme fırsatı verdiğiniz
için hepinize şükranlarımı sunuyorum.

40 yıl kadar önce Karşıyaka denince şunlar gelirdi:

Celal'in meyhanesi, Tütüncü Haydar'ın dükkanı, Zeki'-
nin kahvesi, Namık'ın fırını, Sami Bey'in pastanesi, Baba
Lokantası, Yusuf Bey'in kuaför dükkanı, Kitapçı İhsan Am-
ca, Sarı Araba, Kampana Rıza'nın restoranı, Ömer Ağa ve
Sakıp Ağa mandıraları, Hüseyin Serttaş'ın boyacı dükkanı,
Uşaklı Ahmet'in kahvesi, Mehmet Temizocak'ın kuyumcu
dükkanı, Adnan Yamanlar'ın manav dükkanı, Karakulak,

Ömer Vehbi Bey'in ve Mithat Onat'ın eczaneleri, Kasap Sa-
fet ve Muammer, Baba Kaluç'un dükkanı, Fehmi Hepsen-
kal'ın tuhafiyi dükkanı, fotoğrafçılardan Mihri, Arman, Yıl-
dız ve Şükrü, Hacı'nın ve Ferhat Ağa'nın fısıktı dükkanla-
rı, Helvacı Güzel'i'nin tezgahı, Sabri Kocatoros'un kahvesi,
Majestik Bilordo salonu, Melek, Sese ve Atlas sinemaları!..

İşte bir avuç Karşıyaka buydu. Tramvay, iskele önünden
bir Bostanlı'ya, bir Alaybey'e bir Soğukkuyu'ya uzanırdı.
Alaybey'e yönelen tramvay, şimdiki Atatürk Anıtı'na gel-
meden İkinci kordona sapardı. İkinci kordonun tam orta-
sında Gazci Muzaffer'in büyük evi vardı. Önü denize uza-
nan evin, arka kısmında gaz işlerinin yürütüldüğü bir yazı-
hane ve çiftlik mallarının depolandığı bir bölüm vardı.

Gazci Muzaffer'in oğlu Erol, platin saçlı, eski çağ tanrı-
ları gibi alımlı, güçlü kuvvetli herkesin imrenerek süzdüğü,
nefis giyinen bir gençti. Efendi, kibar ve pazusu kuvvetli bir
delikanlıydı.

Erol tabii ki, her Karşıyakalı genç gibi, kendini bulur bul-
maz hemen K.S.K.'ye vuruldu. Hem de ne vurulma!.. Ya-
şamı boyunca sürükleyeceği, hem de ölümüne sürükleyece-
ği bir aşka tutulduğunu nereden bilsin?..

Erol Özışıkçılar, 1950'li yıllarda meşin yuvarlağın peşin-
de koşmaya başladı. Karşıyaka sahasındaki Genç K.S.K.'nin
sağlam vücudu olan bu gencin tatlı-sert futbolunu hemen be-
ğendiler. 1956'larda Karşıyaka'nın dümenin ioturan ünlü
Macar antrenör Balazist, kendisini K.S.K.'ye alıp haf oynat-
maya başladı.

Böylece Gazci Erol efsanesi başgösterdi. Baba Refet, Moto
Özcan, Kefo Akın, Garga Bulut, Kalaycı Yılmaz, Küçük
Erol, Baba Sabahattin, Necati, Muhip, Sümer, Nevzat, Öz-
gen ve Ogün gibi büyük futbolcuların oynadığı o efsanevi
takımda, Gazci Erol haf olarak dört dörtlük maçlar çıkardı.

Yıl 1958.. Karşıyaka, başkanları Selçuk Yaşar'ın yöneti-
minde şampiyonluğa koşuyor... Hepsı birbirinden büyük
maçlar. Atılan goller, kılı kılına kazanılan dev doksan daki-
kalar, 'Kaf-Sin-Kaf' diye inleyen tribünler.. Ve Karşıyaka'-
nın şampiyon olup, Türkiye Lig'ine çıkışı. Antrenör Bala-
zist omuzlarda... Selçuk Yaşar omuzlarda... Camia, şenlik-
lerle inliyor. Ve, Gazci Erol şöhretin zirvesine çıktı.

Karşıyaka böylece, Türkiye Lig'inde Fenerbahçe, Galata-
saray ve Beşiktaş ile vuruşmaya başlar. Mithatpaşa Stadyu-
mu'ndan Alsancak'a oradan Ankara 19 Mayıs stadyumu-
na uzanan yepyeni bir mücadelede, Gazci Erol yine en ön-
deki fedakar sporculardan biridir!..

Sonra kötü günler gelecektir. Karşıyaka küme düşecektir.
1970'de yeniden Birinci Lig'e çıkan takım, iki sene sonra ye-
niden tepetaklak olacaktır. Sonra ikinci kümeden, amatör
kümeyle devrilecektir. Bir ölüm bulutu sarmıştır, güzelim bel-
denin üzerini.

Gazci Erol, artık saçlarına kır düşmüş, yaşamın çileli yo-
kuşlarını tırmanmaya çalışan biridir. Kulübün başında kimse
yoktur. Camia sessizdir. Para, pul sıfırdır. Bayraklar inik,
tribünlerdiki yirmi-otuz kişi suskundur.

İşte böyle bir ortamda, kendini ortaya atar Gazci Erol.
Semt kahvelerini tek tek dolaşır, eski taraftarları bulur. On-
ları ikna eder. Karşıyakalılık ruhunu ateşlemeye çalışır. Bel-
denin ileri gelenlerini toparlar. Yılgınlığı, tersyüz etmeye ça-
lışır. Moral verir. Hedef gösterir. Bayrağı dalgalandırır. Öne-
ne geleni itekler. Ve, aniden harekete geçirir camiayı.

Gazıcı Erol, kulübün başkanıdır. Varını yoğunu harcar. Etkin gençlik kesiminden Uluğ Atasoy'u yönetim kuruluna alarak, idarecilik anlayışında bir devrim yapar. Yepyeni transferler gerçekleştirir. Kaya gibi bir takım kurar. Kendi dairesini bile futbolculara tahsis eder. Sporcuların ağabeyi olur. Kendi işini yokolması pahasına, gecesini gündüzüne katar. Ve, kurduğu takım daha ilk sezonda başa güreşir ve kıl payı ile İkinci Lig şampiyonluğunu Göztepe'ye kaptırır. Ancak, hedef belli olmuştur, camia kükremiştir.

Böylece 1987'de büyük zafere erişecek olan hareketin yüreği, gümbür gümbür atmaya başlar. Yıllar acılı, ancak kat kat hırslanarak geçer gider. Otuz kişilik taraftar kitlesi, otuz bine yükselir. Sonunda hedefe ulaşılır. Şampiyonluk ele geçirilir. Hem de kulübün tam 75.'ci doğum yıldönümünde... Karşıyaka'daki tüm kuşaklar kaynaşmıştır artık. **Kambur Niyazi'den Bambino Süleyman'a, Uluğ Atasoy'dan Ferdi Köyatası'na, Hakan Ortabaş'tan Koska İzzet'e** kadar nice kuşaklar bir bütündür artık. İşte bu özlenen tablonun ilk yaratıcısı, böbreklerini tümünden kaybetme pahasına Gazıcı Erol'dur. Başka hiç kimse değil!...

Gazıcı Erol'un tek suçu, camiasını çok sevmesiydi. Cenazesini Soğukkuyu'ya doğru götürürken, yanbaşındaki **Arap Osman**'ın bir lafını hiç unutmuyacağım:

"Bak Yaşar, bir türlü kabristana gitmek istemiyor. Bak, nasıl da başını kulübün olduğu yöne doğru çeviriyor!"

Eller üzerinde giden tabuta baktığım zaman hayretler içinde kaldım. Garip bir şekilde, sanduka kafasını sallıyor ve sanki geriye doğru dönmek istiyordu. Bu manzarayı gören bir başka gerçek Karşıyakalı, kalbinin sıkıştığını hissedip kendini yere atıverdi. Fırıncı Namık, dayanamadı o görüntüye!...

Gazıcı Erol, bir bakıma Karşıyaka şehididir. Forma aşkı uğruna varını yoğunu, sağlığını ve geleceğini harcamıştır. Şimdi apartman duygusuzluğu içinde çırpınan eski Karşıyaka'dan artakalmış imajlardan biriydi rahmetli.

K.S.K'nin 1987 yılında Ankara'daki son **Gençlerbirliği** maçının gerçekleştiği Çarşamba günü, İzmir'de **Diyaliz Cihazı**'na girip böbreğini rektifiye edecek yerde, yine büyük aşkına yenilmiş ve maça gitmiştir. Ankara'dan döner dönmez bitik halde Sağlık Hastanesi'ne, yani Diyaliz'e koştur. Ama artık çok geçti. Beyin kanaması, onu Diyaliz'in hemen yanbaşında, tam 53 yaşında yakalayiverdi.

Gazıcı Erol, Türk Futbolu'nun fedakarlık ruhuna verilecek en güzel örnektir. Bu ruhun yeşil-kırmızı renklisi, en güzel biçimde **Gazıcı Erol**'da yaşadı. Türk Milli Takımının, başlarında **Mustafa Denizli**, olduğu halde, **Gazıcı Erol**'un tabutu önünde esayığı duruşunda bulunmasının gerçek sebebi budur.

Gazıcı Erol, çelişkileri, belki yanlışları, ancak **Büyük Karşıyakalılığı** ile edebiyete şanlı biçimde göçmüştür. Çarşı Camii'nden Soğukkuyu'ya kadar eller üzerinde taşınmıştır. Tüm sporcu kardeşlerine **"renk aşkı"** gururunu, kulüp idarecilerine de Karşıyakalılığın **"seçim-geçim"** işi olmayıp, bir çileli fedakarlık yolu olması gerektiği vasıyetini bırakmıştır. Kötü günlerde de, kulüp sevdalıları olabilmeyen şerefine miras bırakmıştır. Egeli bir sporcunun gerçek mertliğini onda gördük. Bu büyük sporcunun kıymetini, yetiştirdiği camiası çoktan anladı. En güzeli de bu zaten!..

1981-82 SEZONU 2.LİG B.GRUBU

Türkiye 2. Lig B Grubunda şampiyonluk mücadelesi bu

yıl da geçen sezon olduğu gibi nefes kesici bir tempo içerisinde cereyan etti yine son maçların son dakikasında sonuç ortaya çıktı. Ve Karşıyaka tıptı geçen yıl olduğu gibi yüreklerin taşıyamayacağı bir dramı yaşadı, şampiyonluğu averajla bir başka takıma, bu kez Antalyaspor'a kaptırdı. Antalya Balıkesir'den aldığı beraberlik puanıyla tahta kurulurken, KSK, Tire'de son umudunun yarısını gerçekleştirebildi, dört gol atıp bir gol yedi, kendisine lazım olan yedi gollük averajın üçünü sağlayabildi.

GENEL DURUM

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P	AV	KP
Antalyaspor	28	17	9	2	45	11	43	34	13
Karşıyaka	28	17	9	2	44	14	43	30	13
İzmirspor	28	13	9	6	44	36	35	8	21
Balıkesirspor	28	12	8	8	38	29	32	9	24
Denizlispor	28	9	10	9	35	34	28	1	28
Aydınspor	28	9	10	9	35	34	28	1	28
Bandırmaspor	28	8	10	10	40	35	26	5	30
Yeşilova	28	7	12	9	26	30	26	4	30
Altınordu	28	8	10	10	29	36	26	7	30
Tirespor	28	7	10	11	20	37	24	17	32
Kütahyaspor	28	7	9	12	17	25	23	8	33
Muğlaspor	28	7	9	12	25	37	23	12	33
Esk.D.Spor	28	6	10	12	29	38	22	9	34
Manisaspor	28	7	7	14	30	48	21	18	35
Ödemişpor	28	3	11	14	19	50	17	31	39

1982-83 SEZONU 2.LİG B.GRUBU

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Denizlispor	30	20	6	4	38	12	46
Karşıyaka	30	17	7	6	45	16	41
Altınordu	30	18	4	8	59	24	40
İzmirspor	30	16	8	6	37	19	40
Göztepe	30	14	8	8	31	19	36
Muğlaspor	30	12	9	9	30	26	33
Burdurspor	30	13	6	11	31	22	32
Ispartaspor	30	11	8	11	30	33	30
Aydınspor	30	12	5	13	44	39	29
Balıkesirspor	30	9	11	10	29	36	29
Bandırmaspor	30	11	7	12	25	36	29
Uşakspor	30	10	8	12	23	33	28
Yeşilova	30	8	8	14	27	34	24
Çanakkalespor	30	5	9	16	28	48	19
Manisaspor	30	3	9	18	26	53	15
Tirespor	30	0	9	21	14	67	9

1983-84 SEZONU 2. LİG A.GRUBU

Bu grupta zirvede süren amansız mücadeleyi Eskişehirspor kazandı. Eskişehirspor-Karşıyaka çekişmesinde Eskişehirspor bir puan farkla hedefe ulaştı. İki yıl aradan sonra tekrar 1. Lig'e dönen Eskişehirspor, son maçında Beykoz'la golsüz-berabere kaldı. Bu grupta uzun süre lider kalan Karşıyaka ise, bir puan farkla ligi ikinci sırada bitirdi. Yeşil-Kırmızılılar, son maçlarında Süleymaniye Sirkeci karşısında 4-0'lık galibiyet buldular ancak bu galibiyet şampiyonluğun sahibini belirlemedi.

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Eskişehirspor	30	22	5	3	49	11	49
Karşıyaka	30	21	6	3	50	14	48
Samsunspor	30	17	9	4	56	22	43
Göztepe	30	11	12	7	38	31	34
Petrol Ofis	30	12	6	12	32	28	30
Kırklarelispor	30	9	11	10	28	33	29
Edirnespor	30	7	13	10	25	32	27
Galata G.	30	8	11	11	28	36	27
Lüleburgazspor	30	7	13	10	30	40	27
Düzcespor	30	9	9	12	26	40	27
Bandırmaspor	30	7	11	12	31	34	25
Sitespor	30	8	8	14	31	35	24
S.Sirkeci	30	3	18	9	14	29	24
Tekirdağspor	30	4	15	11	27	44	23
Beykoz G.	30	5	13	12	13	32	23
İstanbulspor	30	5	10	15	15	32	20

1984-85 SEZONU 2.LİG C. GRUBU

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Samsunspor	32	21	9	2	49	15	51
Karşıyaka	32	14	14	4	50	22	42
PTT	32	17	7	8	49	29	41
Edirnespor	32	14	11	7	43	27	39
Galata	32	14	8	10	38	37	36
Karagömrük	32	12	11	9	34	31	35
Düzcespor	32	12	9	11	43	48	33
Vefa Simtel	32	10	11	11	25	29	31
Kırklareli	32	9	11	12	32	36	29
D.C.Karabük	32	10	9	13	24	33	29

Altınordu	32	9	9	14	39	36	27
Lüleburgaz	32	5	17	10	33	34	27
Tekirdağspor	32	9	9	14	32	46	27
Babaeski	32	8	11	13	24	38	27
Anadolu	32	10	6	16	27	36	26
S.Sirkeci	32	8	8	16	22	37	24
Alibeyköy	32	6	8	18	17	47	20

1985-86 SEZONU 2. LİG B.GRUBU

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Boluspor	34	21	10	3	42	15	52
T.İ.Y.Erkutspor	34	22	7	5	63	19	51
Y.Afyonspor	34	19	10	5	50	22	48
Karşıyaka	34	19	8	7	53	25	46
Göztepe	34	13	11	10	48	43	37
Muğlaspor	34	12	12	10	31	22	36
Y.Salihlişpor	34	13	9	12	49	35	35
K.Doğanspor	34	12	10	12	30	37	34
Bandırmaspor	34	8	16	10	35	34	32
Aydınspor	34	8	16	10	23	33	32
Şekerspor	34	9	12	13	34	34	30
İzmirspor	34	9	12	13	26	32	30
Kırkkalespor	34	9	12	13	31	44	30
Altınordu	33	6	17	10	23	29	29
Manisaspor	34	7	13	14	33	50	27
Bahkesirspor	33	9	7	17	22	41	25
Burdurspor	34	6	13	15	24	51	25
Etibank Sas	34	2	7	25	21	72	11

Bu durumda K.S.K., 6 yıl üst üste şampiyonluğu kılpayı kaçırıyordu. Böylece 1986-87 sezonu kapıya dayandı. Kulübün 75. ci doğum yıldönümü de aynı yıla rastlayacaktır.

BAŞKAN ÇETİN TAŞKINGENÇ, GERÇEK BİR AĞABEYDİ...

K.S.K. 'nın futbol, basketbol ve voleybol şubelerine yıllarca sporcu ve yönetici olarak emek veren Çetin Taşkingenç 1978-79 yıllarında kulübün zor günlerinin başkanı olarak göreve geldi ve yukardaki resmin pek güzel ifade ettiği gibi sporculara gerçek bir ağabeylik yaptı. (Ortada siyah kazaklı).

SPOR GAZETESİ

YENİ ASIR'IN DÖNÜŞÜ

KARŞIYAKA
ŞAMPİYON

Yeni Asır Spor Gazetesinin 6 Nisan 1970 tarihli nüshası... Selçuk Vapuru Karşıyaka şampiyonluk müjdesi getiriyor... Vapur sal-kım saçak insanla dolu...

VAPUR DEMİR ALDI...

YENİ ASIR

29 Mayıs 1972. Selçuk Vapuru Karşıyaka'dan ayrılıyor... Sessiz-sakin bir gidiş bu... Karşıyaka artık 1. lig takımı değil. Ama herkesin i nancı şu, dönecek bu vapur yine. Ve bu defa sağlam halatlarla, sağlam baba'ya bağlanacak. Çünkü artık Karşıyaka'lı işin temeline inmiş dur umda. (Foto: M. Ali OKUMUŞ)

● Şevket ÖZÇELİK

Önümüzde 6. Nisan 1970 tarihli Yeni Asır Spor Gazetesi var. Manjeli kaskacaman iki kelimedendir: "Vapur Döndü"... Yandakim - sağak bir vapur resini, alta iskale meydanını dolduran Karşıyakalılar, en alta ise şampiyonluk sevinciyle Alsancak'ın tribünlerini sarmalayan Yeşil - Kırmızılı anılır... Yazı, "Çok uzaktaydı vapur... Sisli, pusun arasında bir nokta gibi görülüyordu..." diye başlıyor. KSK'nın inanılmaz başarısını, 1969-1970 Futbol Sezonunda 2. Lig Kırmızı Grup maçlarının sona ermesine 6 hafta kala şampiyonluğu garanti ettiğini anlatıyor.

SESSİZ VE SAKİN...

Ve biz bu yazıyı yazarken 29 Mayıs 1972'yi yaşıyoruz. Önümüzde fotoğraflar var, bir vapur görünüyor bu fotoğraflarda, Karşıyaka iskalesinden halat toplayan ağır ağır Karşıyaka'dan uzaklaşıyor... Sessiz, sakin gidiyor bu vapur... Üzerinde ne flamalar var, ne de sal-kım saçak insanlar...

Karşıyaka artık 1. Lig takımı, değil, 2. Lig Beyaz Grubun ekiplelerinden biri...

Kimsenin şüphesi olmasın dönecek bu vapur bu limana. Ve sağlam halatlarla, sağlam babalara bağlanacak bu sefer. Çünkü Karşıyakalı bu defa işin temeline inmiş durumda.

“GELMİŞ GEÇMİŞ BÜYÜK EMEKTARLARI UNUTAMAYIZ”

**“Arap Osman'a göre, K.S.K.'ye tüm yaşamlarını adanmış olan Bo-
yacı Hüseyin Serttaş, tenisci Şerif Çapın, Böğürtlen Şeşbeş, mal-
zemeci Naciyanım Teyze ile kocası Hakkı Amca, Metafora Kenan,
Onsekiz Namık, İdare, Boksör Recep, Narto Mustafa, Kömürcü
Bayram, kaleci Muhip gibi kıyıda köşede kalmış büyük emektar-
ları unutmamak gerek.”**

K.S.K. Basket Takımı'nın, İstanbul'da tek basketle Ga-
latasaray'a yenildiği günün ertesiydi. Arap Osman lakabıyla
tüm ülkede tanınan Osman Ateş, benim isteğim üzerine
ayağının tozuyla Yeni Asır'a ziyaretime geldi. İlk sorumu
hemen sordum:

-Osman Abi, Çarşamba günü İzmir'de K.S.K.-GS maçın-
da neler olacak?...

-Bak, sana bir şey söyleyeyim mi? Ben, İstanbul'a gittim.
K.S.K.'ye bir güzel gelin aradım. Geline, dün gece Spor ve
Sergi Sarayı'nda buldum. Anasından istettim. Anası da bi-
raz mızızlanıp sonunda verdi. Çarşamba günü, burada ni-
kah olacak. Sonra hiç merak etme, düğün ise Cumartesi'ye.
Tüm İzmir bu düğüne davetlidir.

Arap Osman'ın bu cevabı karşısında ağzım bir karış açık
kalmıştı. Hemen ardından şu soruyu yönelttim.

-Peki Osman abi, diyelim ki düğün oldu. 4 Nisan günü
Ankara'da Beşiktaş ile Cumhurbaşkanlığı Kupası'nda ne
olur?

Arap Osman, bir kahkaha attı:

-Hah ha!... 4 Nisan'da bizim nurlu gibi bir evladımız
doğacak. Doğumdan sonra yer yerinden oynayacak Ya-
şarcığım!...

Evet, K.S.K.'nin ünlü Arap Osman'ı ve basket takımının
“uğur böceği”, 9 yaşında aşık olduğu takımı hakkında böy-
lesine mutluydu.

İlginçtir, Arap Osman Yeni Asır'a ziyaretime 23 Mart 1987
günü gelmişti. Bana yukardaki sözleri söyledikten sonra 25
Mart günü İzmir'de K.S.K., zorlu bir maçtan sonra Galata-
saray'ı 99-87 devirdi. Yani Arap Osman'ın “nikah” dediği
olay gerçekleşti. 28 Mart günü ise, finalde K.S.K., dehşet
gibi bir maçtan sonra Galatasaray'ı bir kez daha 74-66'lık
bir skorla yendi ve şampiyon oldu. Yani Arap Osman'ı' de-
yimiyle “düğün” olmuştu. Arap Osman bana olup bitecek-
leri söylemişti, ancak, herşey teydimde kayıtlıydı ve benim
kendisiyle yaptığım yukardaki röportaj 4 Nisan günü yayın-
lanacaktı.

KANIMIZ, YEŞİL KIRMIZI AKAR!

Karşıyaka'nın Bahriye Mahallesi'nde doğan ve çocukluğu Osmanpaşa Camii civarındaki arsalarda futbol oynaya-
rak geçen “Arap” lakabıyla bilinen Osman Ateş, KSK'nin yüzme, sutopu, futbol ve basketbol şubelerine büyük
emekleri geçmiş İzmir'in en renkli simalarından biridir. Yaşar Aksoy'a anılarını özlemle anlatan Arap Osman, “Kar-
şıyaka, bizim için ecdadımızın, atalarımızın gömülü olduğu yerdir. Burada bayrak ve kulüp aşkını tanıdık, burada
ölmekten mutlu olacağız” dedi.

KSK YÜZME TAKIMININ ASLARI

Arap Osman'ın yüzme ve suture tutkusu, çocukluk yıllarına dayanır. Resimde 1950 yılında KSK Yüzme takımının 3 asını Bursa Havuzu'nda görüyoruz. Soldan sağa, Karşıyaka'nın gelmiş geçmiş en efsanevi simalarından ve öyküleri hala dilden dile dolaşan 'ünlüler ünlüsü' Bögürtlen Şeşbeş (1987 Türkiye güzeli Leyla Şeşbeş'in amcası), Erdoğan Bumin ve 17 yaşındaki afacan Arap Osman.

1951'DE ŞAMPİYON K.S.K.

1951'de Bursa'da yapılan Türkiye Şampiyonası'nda şampiyon olan K.S.K. yüzme ve Suture takımını izliyoruz. Ayaktakiler: Yüzme Antrenörü Tenisçi Şerif Çapın, Takım Kaptanı Bögürtlen Şeşbeş, Osman Ateş, Erdoğan Ertunç, Atilla Apak, Erdoğan Endüstri, Hüseyin Karaca, Kafile Başkanı Ali Barçın. Oturanlar: Gökhan Nil, Erdoğan Bumin, Engin Tugal, Amerikan Erdinç.

4 Nisan günü Arap Osman'ın "kız istetme", "nikah", "düğün" ve "nurtopu gibi doğum" üzerine söyledikleri aynen gazetedeki yayınlandı. İşte tam o gün K.S.K. ile Beşiktaş "Cumhurbaşkanlığı Kupası" için Ankara'da karşılaşıyordu. Yeni Asır'da yayınlanan yazımda Arap Osman "nurtopu gibi bir doğum olacak" demişti ya?..

K.S.K., bir güzel maçtan sonra Beşiktaş'ı da devirdi: 81-65...

Böylece K.S.K. Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı alıyor ve Arap Osman'ın tüm söyledikleri bir bir gerçekleşiyordu.

İlginç değil mi?..

İşte K.S.K.'nin emektarlarından ünlü Arap Osman böylesine takımına ve renklerine bağlı, inançlı ve imanlı bir kişidir. Şimdi sözü ona bırakıyorum, bize renk aşkıyla yanan yaşamını anlatsın:

BİR ZAMANLAR BAHARİYE MAHALLESİ'NDE

"Karşıyaka'da Bahariye Mahallesi'nde, Çifte Fırınlara civarında bir sokakta 1931 yılında doğdum. Babam, dondurmacı Hafız Mustafa, anam Karşıyaka PTT'sinin emektarlarından Zeliha Hanım'dır. Büyük Dedem ise, Atatürk'e Kurtuluş Savaşı'nda yardım etmiş olan ünlü Antalyalı Eskiya Arap Osman'dır. Vurmuş, kırmış, yakmış gavuru dedem. Benim ismim ve yapım, dedemden gelir. Çocukluğum Karşıyaka'da Çifte Fırınlara'nın oralarındaki Bayram yerinde ve Zübeyde Hanım Parkı'nda geçti.

Mahalle aralarında futbol ve çelik çomak oynardık. Futbol oynarken bazı arkadaşlar takım yaparken çok sert oynuyorum diye beni iki takıma almazlardı. Hani iki kaptan, karşı karşıya geçer de, birer adım birbirlerine yaklaşırlar, ayağını ilk değdiren istediği kişiyi seçmeye başlar. İşte bu seçmede beni dışarda bırakırlardı. Ben de "seksen yamalı toparımı" kaçırm, pederin dondurma arabasının içine saklanırdım. Hey gidi günler hey!

Bir gün ünlü futbolcu Vedii Tosuncuk, mahalleye yeşil-kırmızı forma getirdi. "Bu K.S.K. formasıdır, herkes bundan giyecek" dedi. Harçlıklarımızı artırıp formalarımızı kuşandık. Her takımın forması aynı renk oldu. İşte bende forma aşkı böyle doğdu. Sonra rahmetli, babam bana kulüp aşkını çok aşıladı. Ölmeden önce 1973'te son seçimlerde oyunu atmaya giderken, yeşil-kırmızı kravatını taktı. "Ölmeden son oyumu vereyim" dedi. Oyunu attı ve o gün oldu rahmetli babam.

K.S.K.'yi, ilk kez Mahfel'de duvar üstünde 11 yaşında seyrettim. Ünlü futbolculara hayranlıkla baktım. 9 yaşında beni Yüzme Takımı'na aldılar. Masmavi suyumuz vardı denizde, her evin önü yüzme havuzu idi. Ben denizden çıkmazdım balık gibi yüzerdim. Tenisçi Şerif Çapın, beni genel Kaptan Hüseyin Serttaş'a götürdü. "Bu Arap yılan gibi yüzüyor, takıma alalım" dedi. Böylece Çocuklar Takımı'na, Bögürtlen Şeşbeş ile birlikte girdik. 1944'te lisansiyeye oldum.

Yıllarca yüzmede, ferdi ve grup şampiyonluğum vardır. 9 sene 100 çapraz, 400 serbest, 1500 serbestte şampiyon oldum. 100 Kelebek'te Türkiye Şampiyonu oldum. Su topu ve basketbol de oynadım. Yüzme'de ve basketbolde Yüksel Böke ve 100 kışur kez milli olmuş Ayhan Öngen'in emeklerini bu kulüp unutamaz. Sonra deniz kenarında lağım ağızlarından yüzücü toplayıp 1970'den sonra Hipokampüste yeniden

yüzme takımı kurdum ve antrenörlük yaptım. Çok yüzücü yetiştirdim."

BÜYÜK EMEKTARLARI UNUTAMAYIZ

"K.S.K.'yi bu hale getiren büyük emektarları unutmamak lazım. Mesala Nacıyanım Teyze ile Hakkı Amca'yı. Şimdi Sami Bey Pastanesi'nin bulunduğu yerde eskiden bir otel vardı. Otelin altında da küçük bir kahve. Garibanlar, eskürbacılar oraya sığırdı. Kahveci Hakkı Amca'nın, çayı çok güzeldi. Üstü evdi. Futbolcuların pansiyon yeri orası. Niçin futbolcular, orada yaşar, Hakkı amca ile karısı onlara hizmet ederdi.

Sonra otel istimlak edildi ve apartman oldu. Ortada kalan Hakkı amca ile Nacıyanım teyzeyi, Boyacı Hüseyin aldı ve sahaya getirdi, kapalı salonun arkasında bir yere onları sığıştırdı. böylece iki ihtiyarcık, başladılar K.S.K.'ye malmecilik yapmaya, Tüm futbolculara evlatları gibi baktılar, yemek yapıp karınlarını doyurdular, kirlilerini yıkadılar. Hepimize evlat muamelesi yaptılar. Nur içinde yatsınlar.

Tenisçi Şerif Amca'yı nasıl unutturuz? 3-4 kilo şeftali, peynir, ekmek alır, biz genç sporculara yedirir, sonra renk aşkıyla bizi eğitirdi. Yarı beline kadar suda, banyoların oradaki havuzun yosun tahtalarını tel fırçalarla günlerce temizlediği günleri hiç unutamam. Yalnız, okuma yazma bilmediği için gazeteyi tersinden okurdu dünya tathısı Şerif Abi.

Hele bir İdare isimli bir gariban vardı. Göztepe ile oynuyoruz. Maç bitti, yürü gidelim dedik. "Hayır gelmem, nasılsa bir hafta sonra yine burada maç var. Zaten bu maça para bulamadım, zor girdim içeri. Nevalemi yanımda getirdim zaten. Bir hafta stadyumda kalacağım" demişti.

Karşıyaka'nın bir büyük siması da Bögürtlen Şeşbeş'tir. Yüzme, sutopu, futbol, atletizm gibi branşlara büyük emeği geçmiştir. Bögürtlen Şeşbeş hakikaten çok büyük adamdır, ben hayatım boyunca onun kadar ciddi komik, avare filozof, yumuşak sert, ciddi dalgacı adam görmedim. Burada Bögürtlen'in dilden dile dolaşan bir öyküsünü size anlatmak isterim.

Bögürtlen Şeşbeş, lisede gedikli öğrencilerden. Spor hocası Refik Bey liseye yeni atanmış. Bögürtlen, elinde tesbih, sigarayı yakmış, bıyıkları o biçim, elleri cebinde lisenin arka bahçesinde volta atıyor. Refik nezaketle Bögürtlen'in yanına yaklaşıp, sormuş:

- Hocam, siz hangi sınıfa bakıyorsunuz?
- Bögürtlen hiç bozuntuya vermemiş:
- Sen beni bırak, sen nereye bakıyorsun?
- Hocam, ben Beden eğitimine bakıyorum.
- İyi öyleyse, hoşuma gittin. Bir gün yine karşılaşırsınız şallah...

Bögürtlen turuna devam etmeye başlamış, Refik Bey, "Bu ne biçim hoca böyle" diye arkasından baka kalmış.

Aradan günler geçmiş. Bögürtlen'in canı jimnastik dersine çıkmak istemiş, giymiş eşofmanını, arzu endam etmiş derse. Refik hoca bayağı şaşırılmış, gelmiş hürmetle Bögürtlen'in yanına, demiş ki:

- Sayın hocam, ne işiniz var burda?
- Bögürtlen hiç bozmamış:
- Efendim, şöyle bir öğrencilik yıllarıma döneyim dedim. Refik hoca, bunda bir bit yeniği olduğunu anlamış, zaten bütün sınıf gülmekten yerlere yatıyor, sınıf mümessilini ça-

ğırıp, "Kim ulan bu herif" diye sormuş. Mümessil, mahcup bir şekilde Böğürtlen'in gerçek kimliğini Refik hocaya fısıldayivermiş. Tabii o andan itibaren, Böğürtlen önde, Refik hoca arkada, bahçede on tur atmışlar dört nala... Allah rahmet eylesin Refik hoca, sonra Böğürtlen'i en çok seven hocaların başında gelmiştir.

Karşıyakalı diğer emektar K.S.K.'lerden Kasap Hasan Er-tan, Kömürcü Hamal Bayram, Narto Mustafa, malzemeci Palavra Hüseyin'i de unutmamak lazım. Özellikle Kömürcü Bayram ile Narto Mustafa takıma genç oyuncu kazan-dırmakta gerçekten uzman kişilerdi."

GODE CENGİZ'İN VEFAKARLIĞI

"...Karşıyaka'nın en büyük evladı Gode Cengiz'dir şüphesiz. Onunla ilgili olarak, her Karşıyakalı gibi nice anılarım vardır.

Gode ile ağbey kardeş gibi birbirimizi sevmişizdir. Birbirimizi hiç terk etmedik, en zor şartlarda bile omuz omuzaydık onunla.

Bir Göztepe maçı hatırlıyorum. Alsancak Stadı'ndayız. 1972 yılı, İkinci lig'e düştüğümüz yıl. Maç berabere devam ediyor. Galip gelirse kümede kalıyoruz, yenilirse küme düşüyoruz. Beraberlik dahi küme düşüyor bizi.

Maç kıran kırana gitmekte. Rakip taraftar sürekli küfür ediyor, sinirlerimiz kopacak gibi sanki. Bir gol yiyoruz ve bir türlü maçı kurtaramıyoruz. Maç bitiyor ve küme düşüyoruz.

Küfür bir türlü susmuyor. Koro halinde bağırıyolar. İşte o an kaybettim kendimi, daldım rakip tribünün içine. Kavgaya başladı. Önüme gelene giriyorum. Vur allah vur. O sırada takımlar tünele doğru ilerlemekte, yani çıkacaklar sahadan. Gode, benim başımın dertte olduğunu ve Göztepe tribününün karıştığını görmüş. Forması ile atlıyor tribüne, buldozer gibi koşup geliyor yanıma. Polisler, çeviriyor etrafımı, yirmi polis zaptedemiyor beni. Gode de asılıyor mücadeleye öbür yandan. Kıran kırana, ortalık çorba gibi.

Karşıyakalı idareciler de tribüne geliyorlar ve Gode'ye yalvarıyorlar. "Arap nasılsa yakalandı, sen bari tüy ortadan" diyorlar. Gode dinlemiyor bile onları. Benim kollarım arkadan kıvrık, ite kaka otuz polis tarafından Alsancak Karakolu'na götürülürken, rahmetli Gode sırtında sırlıklam forması peşimden yürüyerek karakola geldi ve beni terk et-

meyerek ve kimsenin kılıma dokunmasına müsaade etmeyecek savundu beni.

İnsan, bu büyük Gode'yi nasıl unuttur?..."

UNUTULMAYAN TREN BASKINI

"...Asıl unutulmayan olay, benim ünlü hakem Mustafa Gerçeker ile olan küçük münakaşamızdır. 1960'lı yıllar. Birinci Lig'de Altay maçındayız. Oğün'ün ayağının kırıldığı gün. Maçı Mustafa Gerçeker yönetiyor.

Hayatımda bu kadar yanlı hakem görmedim. Sanki bizi mahvetmek için sahaya çıkmıştı hakem. 1-0 yenildik, gol hak-sız biçimde penaltıdan atıldı. Tribünler ayakta herkes bağırıp çağırıyor. Ve hakem maçı 88'ci dakikada kesip bitirdi.

Sinirimden çıldıracağım. Hakemi hafifçe okşamaz isem, korkarım daha büyük olaylar çıkacak. Stadyumdan hake-mi alıp, doğru istasyona götürdüler ve tren hareket etti.

Peşini bırakmak var mı?... Atladık bir arabaya. Ben, Ay-taç Kocatoros, Arnavut Necmi Dörtkardeş ve Tayfun. Me-nemen'de yetiştik, bindik trene. Tren hareket etti...

Hakem, kompartımanda gazete okuyordu, daldım içeri. Adamcağızın beti benzi uçtu beni görünce. "Saatınızı verir misiniz?" dedim. Adam, çıkarıp verdi. Kocaman bir Ome-ga marka hakem saati idi" Bu saatle mi idare ettin maçı?" dedim. "Evet" dedi.

"Bu saat 2 dakika rötarlı, böyle önemli maçlar bu uydu-ruk saatle yönetilmez" dedim ve saati ayağının altına alıp icabına baktım. Sonra maçın nasıl idare edileceğini bir gü-zel anlattım. (!)

İzmir'in güzide Emniyet Teşkilatı bu olay yüzünden 3 ay beni aradı, Hakem de 3 ay rapor almış. Olay böylece tatliya bağlandı. Yoksa sakatlı durumlar yanı!..."

BİZ K.S.K. İÇİN DOĞDUK

"Biz, K.S.K. için doğduk, onun kucağında ölmek isteriz. Yeşil-kırmızıdan başka aşkımız olamaz. Benim doğduğum, büyüdüğüm, okuduğum, ecdadımın gömülü olduğu yerdir Karşıyaka. Babamın vatanıdır. Biz bu yüzden K.S.K.'liyiz. Herkes K.S.K.'li olamaz. K.S.K.'li olmaz çok zordur. Kal-binin güm güm atması gerek K.S.K. için...

İster futbol, ister basketbol, ister sutopu veya voleybol her K.S.K. maçı bizim için bir yeni zafer beklediğimiz bir dü-ğündür. Bu böylece bilene."

EMEKTAR ARAP OSMAN

Hasan ve Hüseyin Egeli ikiz kardeşler, K.S.K.'ye Adana'da şampiyonluk armağan eden iki genç sporcuydu (1965). Arap Osman, onları yetiştirmenin haklı gururunu yaşıyor. Bu satırların yazarını da deplasmanda 1-0 galibiyetle so-nuçlanan Manisaspor maçında ölümden kurtarmıştı. Maç bitince, stadın içinde mahsur kalmıştı. Müthiş taş yağ-muru altında, muazzam bir ablukayı yararak, kent dışına dövüşerek çıkabilen 200 kişiye o gün Arap Osman öncü-lük etti.

K.S.K. 'NİN UNUTULMAZ BAŞKANLARI

"K.S.K.'nin tüm Başkanları fedakarlıkta ve renk aşkında birbirleriyle yarış etmişlerdir. Bu bir bayrak yarışıdır. Yeşil kırmızı rengi yüreğinde taşıyan her inançlı kişi, camiada silvirdikten sonra K.S.K. Başkanı olmayı en büyük şeref olarak kabul etmiştir."

K.S.K.'nin kuruluş tarihi olan 1912'den, İzmir'in Yunanlılarca işgal edildiği 15 Mayıs 1919 tarihine kadar geçen 7 yıllık süre içinde, kulübün Başkanlığını sırasıyla **Kadızade Raşit** (Zühtü Işıl'ın ağabeyi), **Süreyya İplikçi** (Sadi İplikçi'nin ağabeyi), **Tahir Bor** (Dr. Tahsin Bor'un babası), **Fikri Altay** (Orgeneral Fahrettin Altay'ın kardeşi), **Şeyh Hüsnü Tonak** ve **Sezai Çullu** yapmışlardır. Eski Türkçe kayıtlara göre, "Mümaresiye Bedeniye Kulübü" adı altında örgütlenen ilk K.S.K.'nin başkanlığını Kadızade Raşit Bey üstlenmiştir.

İzmir'in Yunanlılarca işgali, kent içindeki Türk takımları üzerine büyük bir baskı getirmişti. Yunanlılar ve Ermeniler, Türklerin futbol takımları çevresinde toplanarak milli direnişlerini sürdürmelerinden hoşnut değillerdi. Bu yüzden K.S.K. ve Altay'ın ünlü idarecileri ve futbolcuları çareyi Anadolu'ya geçerek, Milli Mücadele'ye katılmakta bulmuşlardır. K.S.K.'nin öncülerinden **Zühtü Işıl**, **Örnekköylü Hüseyin** ve **Tahir Bor**, Kuvayı Milliye'ye katılmışlar. **Fikri Altay** Anadolu'ya silah sağlamak için İtalya'ya kaçmış, **Süreyya İplikçi** ise tutuklanarak Atina'ya sürülmüştü. Başsız kalmış gibi gözüken K.S.K. kulübü ve takımı, işgal yıllarında Soğukkuyu'nun tanınmış Türk aileleri tarafından korunmaya alınmıştır. Daha doğrusu K.S.K., Türk varlığını korumak için evladiyelik Soğukkuyu semtine çekilmiştir. Bu dönemde kulübü **Şeyh Hüsnü Tonak** ile **Zeytunizade Remzi Dede** korumuş ve Başkanlığını yürütmüştür (Zeytunizade Remzi Dede, 27 Mayıs İhtilalinden sonra Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri olan **Nasır Zeytinoglu'nun** babasıdır.)

K.S.K. BAŞKANLARI LİSTESİ

İzmir 9 Eylül 1922'de Yunan İşgali'nden kurtulduktan sonra, K.S.K.'nin ilk Başkanı **Sadi İplikçi** olmuştur. Sadi İplikçi, kulübü derlemiş toparlamış ve yeniden güçlendirerek 1926 yılında görevi, kulübün ilk kurucusu ve Milli Mücadele Kahramanı **Kadızade Zühtü Işıl'a** bırakmıştır. 1926-28 arası K.S.K.'yi yöneten Kadızade Zühtü Işıl, 1928 yılında görevi yeniden **Sadi İplikçi'ye** devretmiştir. Sadi İplikçi bu görevi 1930 yılı sonuna kadar yürütmüştür. Daha sonra şu değerli kişiler K.S.K.'de Başkanlık görevine gelmişlerdir.

1931-40 arası:

Fikri Altay (18.1.1931-20.10.1931), **Münir Birsell** (21.10.1931-29.9.1933), **Suad Yurdkoru** (29.9.1933-7.2.1934), **Salih Bey** (22.5.1936-22.5.1936), **Süleyman Danyal** (21.3.1937-25.8.1937), **Sabri Menteş** (25.8.1937-21.12.1937), **Kani Erim** (4.7.1939-12.5.1940).

1940-50 arası:

Sadi İplikçi (12.5.1940-1.10.1940), **Av.Cemil Erk** (1.10.1940-11.3.1942), **Ali Halim Bayer**

(11.3.1942-17.7.1942), **Mümtaz Tarhan** (17.7.1942-7.6.1943), **Abdurrahman Akkum** (7.6.1943-29.7.1943), **Kemal Tahir Karaca** (29.7.1943-27.8.1943), **Emin Birsell** (27.8.1943-8.12.1944), **Mustafa Teoman** (8.12.1944-15.7.1945), **Suat Karşıyaka** (15.7.1945-31.3.1946), **Sami Sayrun** (31.5.1946-5.7.1946), **Sadi Arel** (8.7.1946-27.11.1946), **Hilmi Ziya Apak** (27.11.1946-18.8.1947), **Bahri Doğan** (18.8.1947-5.5.1948), **Dr.Orhan Alpyörük** (5.5.1948-30.3.1949), **Muhittin İşçimenler** (30.3.1949-8.5.1950)

1950-60 arası:

Behiç Barhan (8.5.1950-30.5.1950), **Muhittin İşçimenler** (30.5.1950-15.4.1951), **Reşat Çelebi** (15.4.1951-27.9.1953), **Suat Karşıyaka** (27.9.1953-1.5.1954), **İsmail Özerk** (5.7.1955-5.7.1957), **Sezai Akdağ** (5.7.1957-1958), **Ömer Erboz**.

1960-70 arası:

Selçuk Yaşar (1958-1.10.1962), **Sadi İplikçi** (1.10.1962-1.6.1964), **İbrahim Kaya** (1.6.1964-5.11.1964), **Melih Yücel** (5.11.1964-10.6.1965), **Vakur Utkun** (10.6.1965-8.5.1966), **Pertev Molay** (8.5.1966-28.8.1967), **Melih Yücel** (22.10.1968-17.3.1969), **Osman Kaymak** (17.3.1969-31.8.1969), **Ali Ulvi Kiremitçiler** (31.8.1969-30.7.1970)

1970-80 arası:

Ali Ulvi Kiremitçiler (3.7.1970-6.2.1973), **Pertev Molay** (6.2.1973-31.5.1975), **Bedii Tuaç** (31.5.1975-11.5.1977), **Pertev Molay** (11.5.1977-20.10.1977), **Bedii Tuaç** (20.10.1977-26.6.1978), **Çetin Taşkınçenç** (26.6.1973-19.6.1969), **Bedii Tuaç** (19.6.1979-23.6.1980).

1980 sonrası:

Pertev Molay (23.6.1980-9.6.1981), **Erol Özışıkçılar** (9.6.1981-6.2.1984), **Tahir Türetken** (6.2.1984-1.11.1985), **Yılmaz Temizocak** (1.11.1985-6.6.1986), **İbrahim Koç** (6.6.1986-....).

BAŞKANLARIN ÖRNEK FEDAKARLIKLARI

1912 yılından günümüze K.S.K.'ye Başkanlık etmiş değerli kişiler fedakarlıkları ve cefakarlıkları ile, sonsuza dek yeşil-kırmızılı camianın yüreklerine yerleşmiştir.

1930 yılından sonra kulübe Başkanlık yapmış kişileri incelediğimiz zaman bu kişilerin Cumhuriyet Türkiye'si'nin ön plandaki simaları olduğunu görüyoruz. Örneğin **Fikri Altay**, Karşıyaka'nın Cumhuriyet dönemindeki ilk Belediye Başkanı olmakta birlikte Atatürk'ün en yakın silah arkadaşı ve İzmir'i Yunan'dan kurtaran Süvari Kolordusu'nun kumandanı

Orgeneral Fahrettin Altay'ın kardeşidir. 1931-33 yılları arasında Başkanlık yapmış **Münir Bırsel**, Atatürk'ün Partisi'nin en önemli politikacılarından biridir, yıllarca İzmir milletvekilliği ve Milli Savunma Bakanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1933-34 dönemi Başkanı **Suad Yurdkoru**, Ege'nin en ünlü isimlerinden biridir. Kültürpark fikri, Suad Yurdkoru'nun önerileri üzerine Dr.Behçet Uz tarafından kabul edilmiştir. Suat Yurdkoru, bir yazar, bir turizmci, bir kültür adamı olarak Ege Tarihi'ne damgasını vurmuş ve yöreye büyük emekleri geçmiştir.

K.S.K.'li Başkanlar listesini dikkatle incelediğimiz zaman, **Sadi İplikçi** ismine çeşitli dönemlerde tam 4 kez karşılaşıyoruz. Demek ki, kulübün başının sıkıştığı anlarda kapısını çaldığı kişi, emektar **Sadi İplikçi**'den başkası değildir. Sadi İplikçi'nin de Atatürk'ün Partisi'nde yıllarca Karşıyaka İlçe Başkanlığını yaptığını, Belediye Meclisi'nin tanınmış bir üyesi olduğunu biliyoruz.

Karşıyaka'nın 1940-50 arası Başkanlarını incelediğimiz zaman **Ali Halim Bayer**, **Mümtaz Tarhan**, **Suat Karşıyaka**, **Sadi Arel**, **Hilmi Ziya Apak**, **Dr.Orhan Alpyörük** ve **Muhittin İşçimenler** gibi ünlü isimlere rastlıyoruz. **Hilmi Ziya Apak**, bir dönemde Karşıyaka'nın en önemli isimlerinden biridir. Çünkü aynı zamanda Karşıyaka Lisesi Müdürlüğü'nü, Karşıyaka Halkevi Başkanlığı'nı ve K.S.K. Başkanlığını yürütmüştür. Her üç görevinde de üstün başarı kazanmıştır. **Muhittin İşçimenler**, yine özellikle deniz sporlarının kulübe yerleşmesinde, basketbol şubesinin kurulmasında büyük emekleri geçmiş bir isimdir.

1950-60 dönemi başkanlarını incelediğimiz zaman kulübe destek olan ünlü Demokrat Partililerden **Reşat Çelebi** ve **Sezai Akdağ** gibi isimleri "Başkanlık" koltuğunda görüyoruz. 1951-53 arası Başkanlık yapmış olan **Reşat Çelebi** DP Karşıyaka İlçe Başkanıdır, 1957-58 arası Başkanlık yapmış olan **Sezai Akdağ** ise DP İzmir Milletvekili'dir. 1953-54 döneminde **Suat Karşıyaka**'yı bir kez daha başkan olarak görüyoruz. Bu dönemde iki önemli isim daha var. Bu isimler, **İsmail Özerk** ve **Ömer Erboz**!... K.S.K.'ye profesyonel düşünce ve davranış getirmiş olan bu iki unutulmaz ve fedekar Başkan'dan **İsmail Özerk** kulübün günümüzdeki Basketbol Şubesi Başkanı **Ateş Özerk**'in babasıdır. **Ömer Erboz** ise, K.S.K. yüzünden iflas edip işini kaybetmiş bir cefakardır.

1960-70 dönemi Başkanlarından **Selçuk Yaşar**, **İbrahim Kaya**, **Melih Yücel**, **Vakur Utkun**, **Osman Kaymak** yine unutulmaz isimlerdir. **Ali Ulvi Kiremetçiler** bu dönemin sonunda, takımı Birinci Lig'e çıkaran bir eşi bulunmaz Başkan'dır. Gerçek bir spor adamı, gerçek bir centilmen, gerçek bir Karşıyakalıdır.

1970'den 1987'lere uzanan süreç içinde K.S.K.'nin başında yine büyük fedakarları görüyoruz. Başta **Pertev Molay** olmak üzere, **Bedii Tuac**, **Erol Özışıkçılar**, **Tahir Türetken** gibi isimler camianın yetiştirdiği en militan evlatlardır. **Pertev Molay** ve **Bedii Tuac**, kulübün en zor günlerinde çile çekmişler, **Erol Özışıkçılar** ise "yeniden dirilişi sağlayan adam" olarak K.S.K. tarihine geçmiştir. Bu dönemde **Çetin Taşkın** genç, **Yılmaz Temizocak** ve **İbrahim Koç** gibi genç isimlerin kulübe hizmetleri tüm verimliliği ile devam etmektedir.

HİLMİ ZİYA APAK ANLATIYOR

Karşıyaka'nın ilk Başkanlarından Sadi İplikçi bu satırla-

rın yazıldığı sırada yaşamına devam etmekteydi. Kendisiyle yaptığımız röportajlar kitabımızın diğer bölümlerinde bulunmaktadır.

Karşıyaka'nın Başkanlar Listesi'ne baktığımız zaman 1912'lerden 1950'lere kadar bir çok Başkan'ın edebiyete intikal ettiğini görüyoruz. Ancak eski Milli Savunma Bakanlarımızdan **Münir Bırsel**, **Dr.Orhan Alpyörük**, **Hilmi Ziya Apak** ve **Muhittin İşçimenler** gibi büyüklerimizin aramızda bulunduğunu sevinçle görüyoruz. **Münir Bırsel** büyüğümüz, çok yaşlı olduğu için kendisini **Alsancak'ta** sakın biçimde yaşadığı evinde rahatsız etmedik. **Dr.Orhan Alpyörük** ile yaptığımız görüşmeleri "K.S.K.'nin Yunanistan Seferi" başlığı altında diğer bölümde inceleyeceğiz.

Hilmi Ziya Apak ile **Muhittin İşçimenler**'i ise evlerinde ziyaret ederek saatlerce görüştük. K.S.K. ile ilgili nice ayrıntıyı öğrendik ve bu iki olgun şahsiyetin dinmeyen Karşıyaka aşklarını görünce, gerçekten hayran olduk.

Şimdi önce **Hilmi Ziya Apak** bize K.S.K. anılarını anlatsın: "Efendim ben K.S.K.'de 1946 yılında Başkan oldum. bu tarihin son derece önemli olduğuna inanırım.Çünkü aynı yıl, Karşıyaka Lisesi kurulmuş ve ilk Müdürlüğü ben olmuşumdur. Yani hem liseyi, hem kulübü aynı anda yönettim. Zaten o yıllar kulüp demek lise demekti. Buna bir de Karşıyaka Halkevi Başkanlığını ilave ederseniz meşguliyetimin büyüklüğü ortaya çıkar.

Kulüp-Lise-Halkevi üçgeni, Karşıyaka'nın kalbi gibiydi. Spor, eğitim ve kültür üçgeni demekti bu. Tüm Karşıyaka'nın gençliği bu üçgenin içinden oksijen alıyordu.

1910 doğumluyum. Gazi Terbiye mezunu öğretmen olarak 1942'de Karşıyaka Ortaokulu'na atandım. 1946'da Milli Eğitim Bakanı **Hasan Ali Yücel**'in himmeti ile beldeye bir lise kurmakla görevlendirildim. Ve ellerim arasından Karşıyaka Lisesi yükseldi. Lise, K.S.K. ve Halkevi'ni koordine olarak verimli biçimde çalıştırmak hayatımın en mutlu yıllarını oluşturdu. Karşıyaka'ya aşıkım. Tüm kültür adamları da aşıkı. **Asım Kültür**, **Macit Aray**, **Hüseyin Avni Ozan** gibi üstadlar beldenin kültür yaşamını yükseltmek için kollarını sıvamışlardı.

Halkevi'nin (şimdiki Halk Eğitim Merkezi binası) önünde bir ilân tahtası vardı. Her gün oraya, Halkevi'nde gerçekleşecek olan piyes, konser gibi etkinliklerle, stadyumdaki maçların programını yazardım. Vapurdan inen herkes o panoya bakmadan evine gitmezdi. Rahmetli öğretmen **Macit Aray**, renkli kağıtlara bu ilanları pek güzel yazardı. Geceleri kostümlü balolar düzenler Halkevi'ne, hem de kulübe gelir temin ederdim."

Hilmi Ziya Apak hocamızın anlattıklarında önemli mesajlar vardı. Eşi emekli öğretmen **Neriman Salh** ile birlikte **Elif Sineması** sokağındaki evinde sakın bir yaşam süren hocamız, spor kulübü ile bir kültür kurumu olan Halkevi'nin birlikte çalıştığını bizlere belirtirken çok önemli bir ipucu sunuyordu şüphesiz,

MUHİTTİN İŞÇİMENLER ANLATIYOR

İşçimenler ailesi, tam 3 kuşaktır K.S.K.'ye emek ve gönül vermiş ünlü bir ailedir. Ailenin reisi **Sadrettin İşçimenler**, 1912 yılında kurulan K.S.K.'nin resmi kurucuları arasındadır.

KSK'nin Yaşayan En Eski Başkanları...

ÖĞRETMEN BAŞKAN HİLMİ ZİYA APAK

Karşıyaka Lisesi'nin kurucu müdürü Hilmi Ziya Apak 1946-47 yılları arasında K.S.K.'ye de Başkanlık yapmıştı. Aynı zamanda Karşıyaka Halkevi'nin de başkanlığını yürüten Hilmi Ziya Apak, üstün eğitimseliği, insancıl yapısı ve renk aşkıyla Karşıyakalıların kalbinde taht kurmuştur.

ÜÇ KUŞAK YÖNETİCİ

Sadrettin İşçimenler, K.S.K.'nin ilk yöneticilerindendi. Oğlu Muhittin İşçimenler 1949-51 yılları arasında 2 kez kulübe başkanlık yaptı ve futboldan basketbole, yüzmeden yelkene kadar birçok şubeyi güçlendiren unutulmaz çalışmaları yaptı. Resimde Muhittin İşçimenler'i, yine K.S.K.'de yöneticilik yapan oğlu Sadrettin İşçimenler ile birlikte Yaşar Aksoy'a anılarını anlatırken görüyoruz.

"Saraç Sadri" olarak bilinen Sadrettin İşçimenler, Karşıyaka'nın en eski ailelerinden birinin reisidir.

Yıllar önce Gifre Köşkü'nde oturan (şimdiki Akkum Apartmanı) Sadrettin İşçimenler Karşıyaka'nın bir başka ünlü ailesi Kavala Belediye Reisi İbrahim Paşa'nın soyundan gelen Adil Akkum ile dünür olur.

Sadrettin İşçimenler'in iki oğlu'ndan biri **Muhittin İşçimenler**, yıllarca K.S.K.'ye başkanlık yapmış, nice spor dallarını kulübe kazandırmış inançlı bir sporcu ve idarecidir. Muhittin İşçimenler'in oğlu **Sadrettin İşçimenler** de, K.S.K.'de faal görev almış ve kulüp 2.ci Başkanlığını yıllarca yürütmüştür.

Aile reisi Sadrettin İşçimenler'in diğer oğlu **Ekrem İşçimenler** de K.S.K.'lidir ve onun oğlu **Murat İşçimenler**, tam 7 dalda kulübe altın madalya kazandırmış komple bir sporcu olarak yetişmiştir.

Şimdi gerek Sadrettin İşçimenler'in gerekse Murat İşçimenler'in yetişkin çocukları büyümektedir ve kulübe dördüncü kuşak kazandırılmış oluyor. İşte böylesine köklü bir geleneğe sahip olan **İşçimenler ailesinin** değerli üyesi, eski K.S.K. Başkanlarından **Muhittin İşçimenler**'i yalıdaki dairesinde ziyaret ediyoruz ve önümüze yığıldığı eski fotoğraflara bakarken, geçmişe dalıp gidiyoruz. Muhittin İşçimenler'in heyecanla bize anlattığı şöyle:

"Biz üç nesil köklü Karşıyakalıyız. Bizde renk aşkı babadan oğula geçer. Bana babam Sadrettin'den geçti, ben de aşkımı oğlum Sadrettin'e devrettim. Babam 1883 ile 195' yılları arasında yaşadı ve eski Karşıyaka'nın mutlu havasını şimdi yıkılan Gifre Köşkü'nden teneffüs etti. Ben de küçüklüğümün ve gençliğimin geçtiği Karşıyaka sahilinden nasıbmı aldığım için, esaslı bir yüzücü, yelkenci ve sutopçu olarak yetiştim. Yıllarca K.S.K.'de bu sporları yaptım, geliştirdim, nice sporcu yetiştiren bir idarecilik dönemim de oldu. Sonra iki kez kulüp Başkanlığı yaptım.

Karşıyaka Spor Kulübü'nün en önemli hadiseleri arasında, işgalden sonra bocalayan kulübü diriltmek için Sadi İplikçi'nin Avrupa'dan gelir gelmez kolları sıvayışını anlatabiliriz.

K.S.K.'NİN ORTADOĞU TURNESİ

K.S.K., 1948 yılında Ortadoğu'ya bir ziyaret yaparak, Halep, Beyrut, Şam, Hama-Humus'ta maçlar yapmıştı. Bu geziye katılan kadroyu izliyoruz. Ayaktakiler, Suat, Tarık, Necdet, Başkan Muhittin İşçimenler Erdoğan. Orta sıra, Doğan Babacan, Necdet, Köse Cemal. Ön sıra Göbek Hidayet, Ali Haydar, Tahir, Memduh, Sencar.

KARŞIYAKA SAHASI'NIN AÇILIŞI

Karşıyaka'nın yıllarca yükünü taşıyan emektar Karşıyaka Sahası'nın açılışını da Muhittin İşçimenler'den öğreniyoruz:

"Kulübün 4.2.1931 günü toplantısında İsmet Paşa Bulvarı'ndaki saha yerinin kazıklarının çakılması ve sahanın Belediye'den alınması kararlaştırılmıştır. Bilindiği gibi İsmet Paşa Bulvarı, şimdiki Çamlık Sokağı'na verilen isimdi.

Karşıyaka'nın Tenis Sahası'nı, Nafiz Mustafa Belen Bey satın almış ve kulübe bağışlamıştı. 1932 yılından 1937 yılına kadar süren 5 yıl içinde Tenis kortlarının geliştirilmesi, korunması ve sporun yaygınlaştırılması için özel çaba harcanmıştır. Bu çabalar sonucu Karşıyaka'da tenis sporu gelişmiştir. Hatta kulübümüz, Esnaf Bankası'ndan kredi alarak bu kortları daha modern hale getirmiştir.

31.10.1939 tarihinde Karşıyaka Sahası resmen büyük bir törenle açılmıştı. Kulüp Başkanı Kani Erim, Umumi Kaptan Adil Akkum ve muhasip Nizayi Tusder, sahanın açılışında büyük emekleri geçen Aydın Mebusu ve Türk Spor Kurumu eski Başkanı Adnan Menderes'e ve Brusa Mebusu Fazlı Güleç'e birer teşekkür telgrafı çekmişlerdi.

Karşıyaka sahasının, K.S.K. tarihinde büyük yeri vardır. Nice dayanışma toplantıları su sahada yapılmış, nice beraberliklerin temeli burada köklemiştir. 12.10.1947 tarihinde sahada yapılan ve taraftarların büyük bir kitle halinde katıldığı bir toplantıdan söz açmak istiyorum. Bu toplantıda kulübü darboğazdan kurtaracak bir "Hamiler Grubu" oluşturulmuş ve Başkanlığına Talat Muşkara getirilmişti. Bu karar, yüzlerce taraftarın coşkun tezahüratına yol açmıştı.

Karşıyaka'nın her galibiyeti beldeyi sevince boğmuştur. Örneğin 19.11.1943 günü Fazlı Arıncı'nın 61 kiloda Türkiye Şampiyonu olması, ilçemizi bir anda ana baba gününe çevirmişti. 25.6.1954 günü Fahri Başkanımız Başbakan Adnan Menderes'in "K.S.K. Balosu" için cebinden 1000 TL. göndermesi yine tüm beldeyi sevince boğmuştur.

Diyeceğim şudur ki, nesiller boyu sürecek olan Karşıyaka aşkı babadan oğula geçerek yoluna devam etmektedir."

KSK'nin Unutulmaz Başkanları...

FEDAKAR BAŞKANLAR

K.S.K.'nin 2. ve 3. ligde yokluk içinde mücadele ettiği 1972 sonrası yıllarında, kulübün tüm yükünü omuzlarında taşıyan Pertev Molay, Bedii Tuaç, Çetin Taşkingenç, Erol Özışıkçılar, Tahir Türetken ve Yılmaz Temizocak saygıyla anmak gerek. Resimde varını yoğunu bu uğurda harcayan merhum Pertev Molay ile ikinci ligde silkinişin ilk ateşlemesini yapan Erol Özışıkçılar (üstte), yine fedakarlık temsili Bedii Tuaç'ı görüyoruz.

PERTEV MOLAY

222

BEDİİ TUAÇ

K.S.K., 17 SPOR DALINDA COŞKUyla BAŞA GÜREŞİYOR

**"Futbol, basketbol, voleybol, tenis, atletizm, hentbol, sutopu, yüzme, yelken, sualtı, masa tenisi, bisiklet ve motokros, dağcılık, ek-srim, izcilik, boks, güreş!.. Bütün bu spor dalları, K.S.K'nin 17 dal-da yürüttüğü yaygın ve anlamlı spor projesini gözler önüne ser-mektedir. Bunlara bir de Kadınlar Kolu'nu ilave edersek, K.S.K'nin İzmir'de hiç bir kulübe nasip olmayan çağdaş tablosu ortaya çı-
kar..."**

K.S.K yaşama geçtiği 1912 yılından beri sporun her bran-şında etkin atılımlar yapmak azminde olmuştur. Futbol, te-nis, yelken, yüzme gibi ilk örgütlenen branşlardan sonra, ge-çen yıllar içinde diğer dallar da titiz çalışmalar ortaya çık-mıştır. 1987-88 sezonunda K.S.K, artık 17 dalda ciddi biçim-de birinciliklere ve şampiyonluklara oynayan bir kulüptür.

K.S.K'nin ilk kurulduğu günden beri daima hem yönetim ve sporcular, hem de taraftarları düzeyinde daima bir başa güreşme heyecanı var olmuştur.

Bu başa güreşme heyecanını, Selçuk, Yaşar Kaptanoğlu, 25.5.1964 tarihinde Yeni Asır gazetesinde "Karşıyaka ve Yelken" başlıklı yazısıyla veciz biçimde anlatmıştır. Şimdi sözü Sayın Selçuk Yaşar'a bırakalım:

"Karşıyaka Spor Kulübünde karşı karşıya bulunduğu gençlik ıftihara şayandır. Bu gençlik muvacehesinde istik-balin kuvveti ve saadeti ne bariz görülmektedir."

Gazi Mustafa Kemal 13 Teşrinnevel 1925

"Bu defteri ziyaretinde geçen yıllarda maruf mesai ve himmetin asarını gördüm teşekkür ve tebrik ederim."

Gazi Mustafa Kemâl 24 Haziran 1926

Yukarıdaki tarihi satırlar K.S.K'nın hatıra defterinde eşi Türkiye'nin hiç bir spor kulübünde bulunmayan Büyük Ata-türk'ün bu kulüple olan münasebetlerinin paha biçilmez vesi kalandır. O'nun anası Karşıyaka'da yatar. Eşi Karşıyaka-lı'dır. Karşıyaka'da oturduğu köşk, şimdiki Adliyedir.

Kuruluşu 1912 yılı olan Karşıyaka Spor Kulübünü o gün-den bugüne kadar yaratan ve yaşatan Karşıyaka gençliğidir. Yelkende, kürekte, teniste, yüzmede, güreşte, boksta, fut-bolda, atletizmde, basketbolda, İzmir'e sayısız şöhretler ver-miş, bir çok branşlarda K.S.K şampiyon ve sporda önder ol-muştur.

Yelkende de durum aynıdır. Bu yıla kadar Karşıyaka de-niz tesisi yoktu. Buna rağmen ilk şarpicilik İzmir'e K.S.K'dan gelmiştir. Yıllarca tesis mahrumiyeti çeken K.S.K bugün 1964 yılında tesislere, kayıkhaneye ve mendireğe nihayet kavuşmuş-tur. Artık gençlik şevkle çalışmakta ve yarışmaktadır. Ha-kikat ve durum böyle iken herkesçe tanınmış bir iki Karşı-yaka'nın, ayrı bir teşekkül kurarak, çeşitli istidalarla ve fut-bol kulüplerinin yelken sporunu ihmal ettiği antitezi ile K.S.K'nın tapulu olacak kadar kendi malı sayılan tesislerini ve malzemelerini elinden almağa çalıştıkları hayretle müşa-

hede edilmektedir.

K.S.K Atatürk'ün kulübüdür. Ve eşsiz büyüğün dediği gi-bi, K.S.K'nın bariz kuvveti ve saadeti gençliğidir. Onun ça-lışmalarını ve malını elinden almak mümkün değildir. Di-ğer taraftan, K.S.K'nın yelken şubesini ihmal ettiği iddiaları yanlıştır. K.S.K, bir futbol kulübü değildir. K.S.K, amatör spor kulübüdür. Profesyonel futbolşubesi vardır. Karşıya-ka'lı gençlik bu kulüpte her türlü, tenisdahil, sporu yapmak imkanına sahiptir. 100.000 Karşıyakalı bu kulübe bağlıdır. İşte son hafta yakın bir misalidir bu sevginin. Bugün İzmir-de, Göztepe ve Karşıyaka'nın yaptığı yelken faaliyetlerine katılan gençlerden başka, bir gençlik grubu daha temin edil-diği takdirde, ancak ayrı bir muhitte ayrı bir yelken kulübü kurulabilir. Pek tabii ki, sosyal ve turistik mahiyette, bir ku-lüp kurmak pek ala mümkün ise de, böyle bir faaliyete baş-larken, mevcut ve normal çalışan diğer amatör spor kulüp-leriin tesis ve malzemelerine veya o kulübün tarihine, şanı-na, malına ve şerefine tecavüz etmek, medeni ve sportif bir hareket tarzı değildir.

Bu konuda, şunu da ilave etmek isterim ki, cemiyet ve fer-din bugünkü şartlarında, İzmir'de, muhit kulüplerine dayan-mayan, ayrı bir yelken ihtisas kulübü kurmak ve onu iler-letmek imkansızdır.

Bu satırlarımla, Karşıyaka Spor Kulübü yelken şubesi için yıkıcı faaliyetleri Türk sporu camiası nezdinde cevaplandı-rır, zafer ve istikbalin olacağına inancımı tekrar ederim."

FEHMI HEPŞENKAL ESKİ KARŞIYAKA'DA SPOR ORTAMINI ANLATIYOR

Sayın Selçuk Yaşar'ın da pek güzel biçimde anlattığı gibi istikbalde her türlü zaferin K.S.K'nın olmaması için hiç bir sebep yoktur. Çünkü K.S.K, doğası gereği ve insanların coş-kulu bir yapıya sahip olması yüzünden sportif eylem ve atı-lımlara oldukça uygun bir tabana sahiptir.

Karşıyaka'nın tanınmış eski boksörlerinden Fehmi Hep-şenkal'a eski Karşıyaka'da nasıl bir spor ortamı bulundu-ğunu soruyoruz. Sevimli kişiliğinin altında daima eskiyi ve unutulmaz spor dostluklarını arayan Fehmi ağabey 1930'lu yılları gözümüzün önünde canlandırmaya çalışıyor:

"Bir kere ilçemizin her tarafı tarlalarla doluydu. İnancı mısınız, beyzbol verugby bile oynadığımız olurdu. Bizim gençliğimizde topluca spor yapmayan mahalle yok gibiydi. Balıkçılarımız bile fırsat buldukları zaman aralarında top oynarlardı.

Levantenler beyzbol oynarlardı. Hatta uzun bambular getirip, bunlardan sııklar imal etmişler ve böylece uzun atlama yarışmaları düzenlerlerdi. Mahallede ve tarlalarda, hemen her yerde çeşitli maçlar yapıldı. Her mahalleden 'Goll' sesleri yükseldi. Alaybey, Bostanlı, Donanmacı, Aksoy, Şemikler, Sogukkuyu ve Yörük Mahallesi (kabristan) hep maçların düzenlendiği ve heyecanlı kışımların olduğu mahallelerdi.

Kunduracı Antuan'ın kardeşi **Piyer**, beyzbol ve sııklarla atlamayı, Karşıyakalı Türk çocuklarına pek güzel öğretti. **Mösyö Riri** ile **Mösyö Remondini** ise, boks takımları kurup K.S.K'ye genç boksörler yetistirdiler. Futbol şubemiz güçlenirken diğer spor dallarının da kurulmasına gidildi. Yelken, yüzmegibi denizsporlarına var gücümüzle asıldık. Çünkü deniz memleketiydik. Denizimiz, pırıl pırıl ve kuytu idi. Böylece her branşta ilerledik..."

Fehmi Hepsenkal'ın nefis biçimde tariflediği ortam için de tabii ki, K.S.K. ileriye doğru atılımlarını gerçekleştirecekti.

YELKENLER FORA..

Deniz sporlarında geri kalmış ülkeler, deniz savaşlarında da başarılı olamazlar. Bu, ünlü komutanların, muzaffer denizcilerin yargısı.

Öyleyse ülkemizde de, özellikle yelken dalında tabandan tavana doğru ilerleme kaydetmemiz gerekiyor ama, Türkiye'de bunu kaç kulüp yapıyor, ya da yapmak istiyor? Karşıyaka, İzmir'in nazar boncuğu olarak denizlerde estirdiği fırtına ile alkışlanıyor, milli sporcularıyla İstanbul'a kafa tutarak takdir topluyor.

Karşıyaka'da yelken hareketinin 1930'lara doğru başladığı belirtiliyor. Ancak, **Refik Çullu**, **Münir Bırsel**, **Arif Erzeybek** ve **Sadi İplikçi**, "Şarpi dahnı Türkiye'ye yayan kişiler olarak ilk resmi kayıtlara girmişler. Kendi teknelerini kendilerinin inşa ettiklerini vurgulamak, bu spor dalına ne denli gönül verdiklerini anlatmaya yeter. **Refik Çullu**, **Kazım Saloğlu** ikilisinin 1934 yılında Türkiye Şampiyonluğunu kazanışları da dillere destan olmuş.

Muhittin İşçimen, **Haldun-Cezmi Zallak**, **Selçuk-Selman Yaşar** kardeşlerin hizmet döneminden bu yana Karşıyaka her zaman yelkende sesini duyurmuş, duyurmaya da devam ediyor. Göztepe'nin "Altınyol" kurbanı olarak faaliyetlerini çok azalttığı bir dönemde yeşil-kırmızılı bayrak denizlerde sürekli dalgalanıyor, milli sporcuları kazanmaya devam ediyor. İzmir Yelken Ajansı Karşıyaka'lı **Mithat Erefe** şu anda ki imkan kısıtlılığından, "İğreti yerde tiyatro sahnesi kurmaya çalışan seyyar gruplara benziyoruz" sözleriyle yakınırken ekliyor: "Ama hizmet aşkıyla yanan çok iyi bir yönetici grubumuz var. Yelkeni çok seven sporcularımız var. Karşıyaka'nın yelkene hizmeti ise övgüye şayan..."

Karşıyaka 1987-88 yılında yelkende tüm olimpiik sınıflarda yarışıyor, yeni sınıfları da Türkiye'ye tanıtıyor. Optimist, Cadet ve Laser hep bizden yayıldı. Başkanlığını **Serdar Zenger**'in yaptığı yönetim kurulunda, **Altuğ Duransoy**, **Serhan Evlioglu**, **Melih Okgerman** yönetici olarak bulunuyorlar.

Mithat Erefe de yardımlarının esirgemiyor.

Yeşil-Kırmızılı yelkenciler bu dalda Türkiye'ye meydan okuyorlar. Şeref kürsüsündeki sporcuların listesi şöyle: **Mert Karakaplan** (Finn Türkiye Şampiyonu), **Mustafa Anbarcı-Tarkan Akdoğan** (470 Türkiye Şampiyonu), **Alp Salman** (Laser Türkiye Şampiyonu), **Hakan Ulutekin-Hakan Güler** (Cadet Türkiye Şampiyonu), **Varol Hepsavuşlar** (Laser Türkiye 2.cisi), **Ufuk Yamansavcı**, **Rifat Öktem**, **Ersin Yazgan**, **Tansu Pala**, **Ali Peyi**, **Ogeday Sunay**, ve **Savaş Heptaşkın** (Milli sporcular).

ÜNLÜ YELKENCİLER

Karşıyaka'da yelken deyince akla hemen **Haldun Akbulut** geliyor. Ege Yacht Kulübü'nü de yaratan **Haldun Akbulut**, Karşıyaka'da yelken sporunu yaratan "Büyük Ağabeyler" in başında yer alıyor. **Muhittin İşçimenler** ve her yıl anısına yarışmalar düzenlenen **Cezmi Zallak**, **Selçuk** ve **Selman Yaşar** kardeşler, **Sadi İplikçi**, **Ayhan Öngen**, büyük Dragoncu **Erdem Erzeybek**, **Yusuf Candanadam**, **Yüksel Böke**, **Recep Yelkenbiçer**, **Tuncay Kökbuğur**, **Serdar Zenger**, **Altuğ Duransoy**, merhum Avukat **Ahmet İsfendiyoğlu**, **Hasan Kalaycıoğlu**, **Sadri İşçimenler**, **Atilla Acar**, **Simba Raşit**, **Uğur Gürlü**, **Güçlü Bayar**, **Beynelmül Hakek**, **Baba Hüsnü**, (Levent), **İzzet Güçeli** (Kaska), **Camkilit Bulent Alp**, **Japon Müjdat-Sedat Temelli** kardeşler, **Dündar Cengiz** ve daha birçok yelkenci K.S.K'de iz bırakmış ve bu spora emekleri geçmiş kişiler olarak anılıyor. K.S.K kulübünün hemen yanındaki emektar Yelken Şubesi'ne bir uğrarsanız, her Allahın günü bu eski yelkencilerin anılarının dilden dile anlatıldığını görürsünüz.

Hele **Simba Raşit**'in (Cevher) kendini bu işe nasıl adanmış, evinin ve barkının nasıl yelken şubesi olduğunu, yaşamını nasıl denizde geçirdiğini anlatırlar size. Ne yazık ki **Simba Raşit**, yok artık. Karşıyaka sularında, çoktan toprak oldu **garip Simba!**..

Avrupa malzemenin olmadığı yıllar, **Haldun Akbulut**'un sabahlara kadar uğraşıp yelken kilitleri tamir edişini hangi Karşıyakalı unuttur?.. **Arif Erzeybek**'ten görevi devralan **Erdem Erzeybek**'in ve **Muhittin İşçimenler**'in emekleri unutulur mu?... Eğer günümüzde K.S.K'de güçlü bir yelken şubesinden söz açılıyor ise, herşey bu kişilerin attığı temeller üzerinde yükselmiştir. Eğer unuttuğumuz emektarlar varsa, affetsinler!...

TUNCAY KÖKBUGUR ANLATIYOR

Şimdi Yelken Şubesi'nin emektarlarından **Tuncay Kökbuğur**'a sözü bırakalım:

"...Şimdiki Karşıyaka Kulübünün binası 1954 yılında Deniz ve Tenis Kulübü idi. O tarihlerde Yelken sporu yapmak için Deniz Kulübüne kaydolmuştum. Çamlık sokağında doğmuş Karşıyaka sahasında, Karşıyaka Kulübü içinde büyümüştüm. Karşıyakalı olup Deniz Kulübünde yarışma bize ters geliyordu. **Ateş Dülger**, **Hamdi Giz**, **Serdar Zenger**, **Ersin Tolunay**, rahmetli **Cezmi Zallak**, **Haldun Akbulut**'un öncülüğü ile Deniz Kulübünün Göztepe Şubesi'ni fesh ettik. İkinci bir kongre Deniz Kulübünü de fesh edip Karşıyakayla birleştik. Artık muradımıza ermiştik.

Refik Çullu, **Fethi Ilgaz**, **Kazım Salahar**, **Niyazi Tusder**, **Ke-**

nan Öney (Matafora Kenan), M.Ali Yelkenbiçer, Haldun Akbulut, Azmi Zallak, Cezmi Zallak, Fethi Alpdoğan, Hüseyin Usmen, Muhittin İşçimenler, Alaeddin Kaymak, Selçuk Yaşar, Selman Yaşar kardeşlerin yelken açtığı kulüple birleşmiştik. O devirde **Recep Yelkenbiçer** Karşıyaka'dan yarıştıyordu ve Türkiye'nin iyi Yelkencilerindendi. Karşıyakamızda Yelkencilik kısa zamanda ilerledi, ismimizi eskisi gibi Türkiye'de duyurmaya başladık.

Yelken Şubesi yönetimi ehil ellerdeydi. Şube başkanı **Selçuk Yaşar** bey, yönetici **Beliğ Beler**, **Şevket Gökna**r, **Haldun Akbulut**, **Ateş Dülger**'di. 1963 senesinde Divan Heyeti Başkanı Selçuk Yaşar Bey "bizleri yerini gençlerin alması'nın zamanı geldi" dedi. Sporcularla beraber "Bedii Tuac" beyin de bulunduğu bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda Yelken Şubesinin üç kişilik bir komiteyle yönetilmesi kararlaştırıldı. **Ben, Serdar Zenger**, **Yüksel Böke**'den oluşan Yelken Komitesi kuruldu.

Şubenin gelişip büyümesi için herkes elbirliği ile çalışıyordu. Geçen yıllarda Kulübümün futboldaki başarısızlığı, kulübe ilgiyi azaltmıştı. Yarım asırı geçen mazisi ile yüzbinlerce çeşitli dallarda spor yaptırmış kulübüm yalnızlık içinde çaresiz gibi görünüyordu. Dünya şampiyonlarına ismini yazdırmış Avrupa, Balkan ve Türkiye birinciliklerinde kürsüye çıkmış Karşıyakam yalnızlık içinde suskundu. Kocaçınar yapraklarını dökmüş bir avuç su bekliyordu. Yönetim Kurulu istifa etmiş, Genel Kurulda yeni yönetim seçilemiyor toplantı erteleniyordu. İkinci toplantıda yine Yönetim seçilememişti, o zamanki yasaların son sınırına gelinmişti, ya yönetim seçilecek ya da kulübün anahtarları Vilayete verilecekti. Genel Kurula gelenler o kadar azdı ki, yönetime talip olursa bile seçecek üye yoktu. Aynı saatlerde yelken yarışları yapıyorduk, bir gözümüzde Genel Kurul toplantısındaydı. Sallonda kalbi yeşil-kırmızı olan bir üye yeni yönetim kuruluncaya kadar başkanlığı kabul etti. Hemen yarışı durdurduk yelkenci üyeleri salona çıkardık, seçimi yaptık. Kaya Bey başkan olmuştu. Bir hafta sonra yeni başkana vazifesini devretti. Bir felaketin geleceğine inanmıyorduk ama yine çok korkmuştuk. Şubelerle çalışma sistemimizin doğruluğunu görmüştük. Bizlere yıllarca öncülük eden bizleri kulüpçü yapan Sayın **Selçuk Yaşar**'ın kararlarındaki gerçeği yaşamıştık.

76. yılımızda sevgi ve saygı yumağı olalım. Öyle bir yumakki bizi hiç kimse çözemesin. Başarılarımız başaramadıklarımıza basamak olsun. Canım Karşıyakam... Tarihimiz boyunca yetmiş 40'ın üzerindeki yelkencimizin 1500'den fazla milli formayı giymesiyle haklı gurur duymalıyız.."

TENİSTE PATLAMA

K.S.K'de tenisin en az 50-60 yıllık bir geçmişi vardır.

Günümüzde Karşıyakalı tenisçileri Türkiye çapında isim yapan **Hasan Güzel** çalıştırıyor. 1985 Bayanlar ve Erkekler 2. Lig şampiyonluğunu kazanan Kaf-Kaf'lar, yıldız oyuncularını tenis dünyasına armağan etmeye koyulmuşlar. **Güven Sügün**, **Serhan Eryüksel** ve **Sülün Durak**'ın Türkiye ikincilikleri var.

Karşıyaka'nın kadrosundaki diğer tenisçilerin dökümü şöyle:

ERKEKLER: **Hasan Güzel**, **Cem Arıkan**, **Umur Muşkara**, **Necmettin Kırmızıyıldız**, **Hüseyin Gidik**, **Bahadır Sümer**, **Serhan Sümer**, **Ertan Bayer**, **Haluk Carfi**, **Aydın Çamaşır-**

cioğlu, **Koray Örnek**, **Cem Güney**.

BAYANLAR: **Yonca Temizocak**, **Ebru Carfi**, **Suna Erdem**, **Ece Arkan**, **Sedef Çakırer**, **Neslihan Denizkurdu**, **DErya Tulunay**.

Karşıyaka'ya örnek bir anlayışla kazandırılan tenis kortları şu anda cıvıl cıvıl. Minimini raketler bu asil sporun inceliklerini öğrenmek için ter döküyor. Öylesine yoğun bir hareket var ki, yakın gelecekte Karşıyaka'nın teniste Türkiye'ye meydan okuyacağını kestirmek için kehanete gerek yok.

Tenis Şubesi'nin başkanlığını eski basketbolcu **Çetin Taşkingenç** yapıyor. **Hasan Denizkurdu**, **Erşan Talu**, **Fuat Carfi**, **Umur Muşkara**, **Serol Özdel**, **Güçlü Bayar**, **Sezai Engür**, **Gürbüz Özer** ile hanım yönetici **Selma Yılancıoğlu**, "Gönüllü yöneticiler ordusu"nu teşkil ediyorlar.

Karşıyaka'nın 12-16 yaş arasındaki gençlere açtığı yaz kursu çok büyük bir ilgiyle karşılandı. 120 kişi katıldı. Kış devresi için gençlerin eğitimini engellemek üzere hafta sonu kursları açılması planlandı. 12-16 yaş arasındaki gençlerin kursuna kaydını yaptıracak 150 sporcu, Cumartesi ve Pazar sabahları 8-10 arası eğitim görecektir.

Öte yandan K.S.K Tenis Kulübü yöneticileri, hanımlar için de Ekim ayı başında başlamak üzere haftada 3 gün, 2 saatlik bir "Acemiler kursu" organize ettiler. Bilenler arasında da bir tekamül kursu düzenlenmesi tasarılar arasında.

Karşıyaka Tenis Kulübü'nün Deplasmanlı Lig'de bu yıl hedefi ilk 3 arasına girmek. Gençlerde ise Türkiye Şampiyonluğu hedef seçildi.

BOKS TARİHÇESİ

K.S.K'nın oldukça başarılı bir boks tarihçesi bulunmaktadır. Bu konuda görüşlerine başvurduğumuz eski sporcu **Fehmi Hepşenkal** bize şu bilgileri verdi:

"1947 yılında K.S.K'de Boks Şubesi kuruldu. İzmir Halkevi'nde boks yapan biz Karşıyakalı gençler, o yıl kulübümüze geçtik. O sene askerden dönen **Mustafa Kazar** ağabeyimiz bize hocalık yapmaya başladı. Sıkı bir çalışmadan sonra o yıl K.S.K'ye bir Takım Şampiyonluğu armağan ettiler. 51'de **Saim Barbuk**, 54'de **Recep Barbuk**, 57'de İzmir kazandı, 61,5'ta **Nafi Altıparmak**, 67'de **Mustafa Kazar**, 73'te **Fehmi Hepşenkal**, 80'de **Kemal Bankacı** şampiyon oldular.

1952 yılına kadar 8 siklet vardı. Sonra 48,51,54,57,61,5,67,71,75,80 ve ağır şeklinde 10 siklet oldu.

1948 senesi İzmir Demirspor, İzmirspor, İzmir Halkevi ve K.S.K arasında yapılan şampiyonada yine İzmir şampiyon oldu. 51'de **Saim Barbuk**, 54'de **Recep Barbuk**, 57'de **Macit Bubin**, 61,5'ta İzmir kazandı, 67'de **Arap Kemal**, 73'te **Fehmi Hepşenkal**, 80'de **Kemal Bankacı** birinci geldiler. 1949'da aynı takım Türkiye Şampiyonası için Ankara'ya gitti ve çok iyi maçlar çıkardı. 1950'de yine Ankara'ya ve 1954'te İstanbul'a gittik.

1947-54 arası K.S.K Boks Şubesi'ne büyük emekleri geçmiş ve İzmir Birincisi olmuş ünlü boksörler şunlardır: **Mehmet Barbuk**, **Saim Barbuk**, **Recep Barbuk**, **Ragıp Erkol**, **Nafi Erkol**, **Macit Bumin**, **Hayri Susop**, **Ali Melek**, **Mustafa Kazar**, **Karabomba Kemal**, **Fehmi Hepşenkal**, **Kemal Bankacı**, **Barlas Ercil**. Bir de **Polis Ziya** ağabeyi unutmamamız gerek. 1945 senesinde Fuar Kupası'nda K.S.K'yi yalnızca o temsil etmiş ve kupayı almıştı. Disk, güreş ve boks sporlarını yapan polis **Ziya** ağabey, bir maçta İstanbullu **Arap Ca-**

fer'i ringden uçurarak yenmişti."

Sevgili okuyucularım **Fehmi Hepşenkel**, bir zamanlar takım halinde şampiyonluklar kazanan Karşıyakalı sporcuları ne güzel anlatıyor. Yine o günleri yaşamak, pek zor değil galiba. Biraz yatırım, biraz destek K.S.K'ye nice başarılar kazandırabilir.

ONSEKİZ NAMIK

K.S.K'nin yüzme ve sutopu, hentbol şubeleri denilince akla hemen **Onsekiz Namık** gelir. **Karşıyaka'nın Anıt Adamlar'**ından olan **Onsekiz Namık**, bir elinde kocaman bir karpuz dilimi, öteki elinde aile boyu Coca Colası ile hiç bir maçı kaçırmaz, sporculara gerçek bir ağabeylik yapar, çeşeli kişiliği ile nice dostlarının gönülünü alır ve akşamüstüleri vapurlar boşalırken Sami Bey'in Postanesi'nin hemen dibinde, (seyirlik yerine) ayakta olmak üzere yer alırdı. Nur içinde yatsın!... Şimdi bize **Yıldırım Karakaplan** bu unutulmaz insanla ilgili anılarını anlatsın:

"1959 yılında Bursa Atatürk Yüzme Havuzu'nda, İstanbul Yüzme İhtisas Takımı ile sutopunda final maçını oynayacağız. Kalede **Yıldırım Karakaplan** olmak üzere **Hüseyin Karaca-Erdoğan Erdiç, Soner Terzioğlu, Gündüz Özalp** ve **Osman Ateş** tertibiyle sahaya çıkacağız. Bursa Havuzu'nun taban kısmı meyillidir ve bir insan boyundan biraz fazladır. **Onsekiz Namık**'ın fikri üzerine ve **Osman Ateş** ile **Hüseyin Karaca**'nın uygulamasıyla kalemizin önüne, yani suyun içine bir demir sandalye yerleştirildi. Böylece sandalyenin üzerine çıkıp çıkartmadan, çok iyi müdafaa yapıyorduk. İlk devre, altı oyuncusu da milli olan Yüzme İhtisas'a karşı devreyi 1-0 galip bitirdik. İkinci devre bu avantajı kaybettiğimiz için 6-1 havuzdan mağlup ayrıldık. Devre arası sandalyeyi büyük bir zahmetle çıkarmıştık.

1959 senesinde İstanbul Heybeliada'da Türkiye Yüzme Şampiyonası'na İzmir karması olarak gittik. En kuvvetsiz olduğumuz branş, kule atlama idi. **Onsekiz Namık** kuleye çıktı. Hakem heyeti ve hoca yapacağı hareketi tekrarlardı. İkaz edildi. Nasıl atlayacağı söylendi. Anladın mı diye soruldu. "**Tamam, evet anladım**" dedi. Kulenin ucuna gelip, ayaküstü atlayıverdi. Gümm diye suya düştü ve ağır olduğundan bir süre üstte çıkmadı. Tabii bütün Heybeliada gülmekten kırılıyordu.

TÜRKİYE'NİN İLK SUTOPU TAKIMI KARŞIYAKA'NIN

Yüzme ve sutopu şubesinin unutulmaz yıllarını ise, bu şubede yıllarca sporcu, antrenör ve idarece olarak hizmet **Mustafa Korkluk** anlatıyor:

Yaptığımız araştırmalara göre sutopu takımımızın kuruluşu 1945'lere dayanmaktadır. Özellikle **Muhittin İşçimenler**'in büyük çabalarıyla kurulan sutopu takımımızı ilk başarısına ait bir fotoğrafı **Özcan Koçak**'ta bulduk. **Avfan Fırat, Şehbeş Böğürtlen** ve Karşıyakalı eski futbolculardan rahmetli **Nebil Susup** (Çamur Nebil)'un da yer aldığı fotoğrafın arkasında Karşıyaka sutopu takımı-Fuar Kupası Şampiyonu 1947 yazılı idi.

Türkiye'nin ilk sutopu takımlarından olan Karşıyaka, Galatasaray, Adana, Bursa (çekirge) ile çekişmeli maçlar yaptığı yıllarda henüz İstanbul Yüzme-İhtisas (İ.Y.İ) ve

Adalar gibi takımlar kurulmamıştı. İzmir'deki maçlar şimdiki Yelken Kulübünün önündeki mendirekte bulunan 50 mt'lik kulvarlı bölümde yapılırdı. İzmirli ilk sutopu hakemi ise halen konu ile ilgilenen **Ali Barçın** idi.

Konuştığımız tüm eski sutopucuların birleştiği en önemli anı 1952'deki, Adana'da yapılan Türkiye Şampiyonası finali. Yüzme ve Sutopunda çok iddialı olan Adana, yüzmede şampiyonluğu kaybedince, prestijini kurtarmak için tüm umudunu sutopuna başlamıştı ve finali de K.S.K ile oynayacaktı. Tribünleri hınca hıncı dolduran Adana seyircisinin büyük tezahüratı altında maça K.S.K, **Erol Karakaplan** (kaleci), **Hüseyin Karaca** (çakılı), **Gencer Geçergil** (süper oyuncu), **Çakır Erdoğan, Engin Tugal, Ayhan Öngen, Özcan Koçak, Yüksel Böke, Osman Ateş** (Arap), tertibi ile çıkmış ve Hüseyin Karaca'nın golü ile 1-0 öne geçmişti. Maçın hakemi ise, daha sonraları yaklaşık 20 yıl boyunca Yüzme Federasyonu Başkanlığı yapan **Fehiman Akdağ** idi.

Kadrosunda **Muharrem Gülersin, Halil Dalhan** gibi çok değerli oyuncular bulunan Adana takımı çok güzel oynayan K.S.K karşısında maçı kaybedeceğini anlamıştı. Maç esnasında Halil Dalhan tekme yemiş gibi yapıp suda kıvrınma numarası yapınca bir tribün dolusu Adanalı, havuza atlayıp K.S.K'lı oyuncuları tartaklamaya başladılar, maç durmuş K.S.K'lı oyuncular karakola sığınmışlardı. **Fahiman Akdağ**'a göre maça bu şartlarda devam edilemezdi. O da hakem olarak adilane (!?) bir kararla Adana'yı hükmen galip ilan etmişti.

Aynı ekip şampiyonluğun hakem eliyle Adana'ya verilisinin acısını, 1954'te BURSA'daki çekirge havuzunda Moda'yı yenip Grup şampiyonu olarak çıkmıştı. Bu maçta **Ramazan İzgübarlas, Gencer, Özcan Koçak**'ın oyunları unutulamazdı.

HİPOKAMPÜS YILLARI

K.S.K.'nin sutopunda çok başarılı sonuçlar aldığı 1950 sonrası dönemde yöneticiliğimizi **Tahir Türetken** yapmış ve 1957-1965 döneminde **Yıldırım Karakaplan** gibi çok iyi bir kaleci, **Soner Terzioğlu, Oktay Özdurak, Doğan Özşavlı** gibi çok kaliteli oyuncular çıkmıştı.

K.S.K sutopu takımı 1963-1970 yıllarında Osmanzade'deki perili köşkün arkasında yapılan 33.33 mt.'lik Hipokampüs yüzme havuzunda **Arap Osman**'ın (Osman Ateş) önderliğinde yaşamına devam etti. Arap Osman hem 200 mt. Kelebek ve 1500 mt serbest yüzer, hem sutopu oynar hem de her iki takımı da (yüzme-sutopu) çalıştırdı. Zaten Karşıyakalı eski sporcuların hemen hemen tümü 2-3 sporu aynı anda başarılı olarak yapabilecek yapıdaydılar. Hipokampüs yıllarının sporcularından **Kaya ve Murat İşçimenler** (Alman Murat), **Korkmaz Demirhat, Müjdat Temelli, Rifki Sezek, Mustafa ve Ahmet Korkluk** kardeşler, **Refik Korkmaz, Ercüment Alp** anılarında Rahmetli Namık Öney (18 Namık)'in hakemli yaptığı maçları, kafiye başkanlığı yaptığı Aydın, Adana, İstanbul deplasmanlarını, ayrıca Arap Osman'ın ilginç serüvenlerini ve sutopunda şeref sayılan deplasmanlardan da ima fazla sayıda topla dönme geleneğini yerine getirişlerini unutamadıklarını söylediler.

ALSANCAK OLİMPİK YÜZME HAVUZU AÇILIYOR

1970 ve sonrasındaki 7-8 yıl süresince önce Alsancakta'ki

50 mt.lik Olimpik yüzme havuzunun, ardından da kapalı yüzme havuzunun açılışı ile birlikte Karşıyaka'da oturan oyuncu sayısında hızla azalma başladı. **Arap Osman** yine çalıştırıcılığa ve ara sıra oyunculığa devam ediyordu. 1970-77 döneminin başarılı sporcularından **Hüseyin Siretli** (Katil takma adlı), **Mustafa ve Ahmet Karluk** (Ayı), **Ercüment Alp** (Tırşu), **Savaş Üzümcüoğlu** (Sarı), **Refik Korkmaz**, **Hüseyin ve Hasan Egeli** (Katır), **Doğan Yalaz** (Çingene), **Erol Özbaş**, **Erhan Elmalı**, **Yüksel Uzun** (Dede), kış-yaz yağlayarak korudukları meşin topları bırakıp; sentetik içerikli standart sarı toprakla tanışmışlardır. Atatürk yüzme havuzundaki "özellikle yaz geceleri" saat 24'lere kadar süren neşeli antrenmanlar 1972'de Balıkesir'de kamp yapan A milli takımı hazırlık maçında K.S.K.'nın 6-5 yenmesi üzerine milli takımın İspanya yolculuğunun iptali; Yabancı asıllı oyuncuların çoğunlukta olduğu Adalar takımıyla yapılan maçlarda **Arap Osman**'ın mili takım formasıyla çıkıp "**Biz Türkiye, Onlar Yunanistan**" şeklindeki esprileri, Karşıyakalılık ruhunun iyice yer etmesi amacıyla yine Osman Ateş tarafından **Mustafa Karluk**'a özel rica ile son derece acı olan yeşil biber ile kırmızı biber, domates karışımının Balıkesir'de yedirilmesi bu döneme ait yüzlerce anıdan yalnızca birkaçı idi. Ancak 2. lige düşüşümüz ve bir türlü çıkamayışımız da anıların acı olanlarından biri idi.

1979 yılında K.S.K.'nın bir sutopu şb.s'i oluşturuldu ve başkanlığa **Aydoğan Özavlı**, antrenörlüğe ise **Mustafa Karluk** getirildi. Hemen aynı yıl takımımız çok zor şartlar altında 2. lig şampiyonu olarak 1. lig'e çıktı, ardından da **Ahmet Karluk**'un kaptanlığında defalarca Türkiye 3.lüğünü kazandı, 2'liği ise averajla yitirdi. Ayrıca genç ve yıldız takımlarda oluşturulup yüzme kökenli olmayan bir sutopu takımı ortaya çıktı. Tüm kategorilerle 1.lige çıkarak büyük rakiplerle oynamaya başlamıştık. 1979-1986 döneminin sporcularından **Ali Uysal**, **Suat Atkin**, **Uğur Akkor**, **Kadir Aktaş**, **Hüseyin Egeli**, **Bülent Onural**, **Ahmet ve Atıl Ertan** kardeşler, **Ali Şemsioglu**, **Şükrü Ukuş** milli takımlarda defalarca oynadılar. Ayrıca **Hasan Egeli**, **Uluç Serim**, **Serdal Aksel**, **Bekir Tuncer**, **Nermi Onat**, **Fatih Tanık** **Ali Yıldız** gibi oyuncular da üstün performans göstererek başarılarla pay sahibi oldular. Bu arada 1984 sonrası K.S.K. sutopu şb.s'i başkanlıklarını yürüten sutopucu **Atıl-Ahmet Ertan** kardeşlerin babası eski sporculardan **Ünal Ertan**, eski başarılı basketbolcularımızdan **Mehmet Erişkin**'in ve yöneticilik ile takım kaptanlığını birarada yürüten takımın Abisi **Hüseyin Egeli**'nin büyük katkıları belleklerden asla silinmeyecek izler bırakmıştır. 1986 sonrası takımın başında antrenör olarak **Yücel Uzun**'u görmekteyiz. 2,3 yıl içerisinde birçok oyuncunun çeşitli nedenlerle sutopunu bırakması ya da İstanbul kulüplerine transfer olması ve geriden gelen oyuncuların birdenbire büyük sorumluluklar üstlenmek zorunda olmaları; kuruluşundan bu yana aralıksız her yıl İzmir şampiyonu olan takımımızı zor günlerin beklediğini gösteriyor. Ancak unutmamalı ki Karşıyaka bir spor kulübüdür ve yaklaşık 45 yıllık geçmişi olan sutopu takımımız da şube anlayışıyla ve ona idare heyetinin de desteğiyle yaşamına kesinlikle devam edecektir.

Bu konudaki en büyük güvencesi de Kaf-Sin-Kaf'lilik ruhu ile Karşıyakalının spora olan tutkusu ve desteğidir.

UNUTULMAYAN ANILAR

1) 1979'daki Antalya'da yapılan 2. lig şampiyonasına takım halinde herkesin kendi cebinden gitmesi ile Antalyalıların doldurduğu tribünler önünde güçlü Antalya'yı 8-6 yenerek şampiyon olunması.

Takım Tertibi: **Mustafa Karluk**, **Hüseyin ve Hasan Egeli**, **Emre Turan**, **Yücel Uzun**, **Bekir Tunver**, **Serdal Aksel**, **Levent Sımmaz**, **Adnan Bilgici**.

2) 1982'de İstanbul'da Galatasaray'ı maçın bitimine 1 saniye kala **Kadir**'in attığı golle 9-8 yenerek Türkiye 3.sü oluruz. Bu turnuvada Adana, Adalar, Galatasaray'ı yenemize karşın daha zayıf olan Muhafızgücüne karşı gevşek oynayınca yenilmiş ve averajla 2.ligi kaptırmıştık.

Takım Tertibi: **Suat Atkin**, **Kadir Aktaş**, **Hüseyin Egeli**, **Ali Uysal**, **Uğur Akkor**, **Bülent Onural**, **Serdal Aksel**, **Nermi Onat**.

3) 1984'de 3 şehir de yapılan deplasmanlı ligde son derece başarılı olunmasına karşın Adana'da GS-Adalar maçının son saniyesinde GS'nin kazadığı penaltıyı milli oyuncusunun direğe nişanlaması sonucu o maçın 6-6 bitmesi ve yine averajla 2.ligin kaçıışı.

Takım Tertibi: **Suat Atkin**, **Kadir Aktaş**, **Ali Yıldız**, **Ali Uysal**, **Uluç Serim**, **Fatih Tanık**, **Hüseyin ve Hasan Egeli**, **Ahmet Ertan**, **Ali Şemsioglu**, **Uğur Aker**.

4) 1986'da zayıf ekiple mücadele etmemize karşın yine Türkiye 3.sü olarak Yugoslavya'da yapılan Akdeniz Kupası'nda Türkiye'yi temsil etmemiz.

Takım Tertibi : Bir üsttesi kadrodan **Suat**, **Ali Yıldız**, **Uğur**, **Kadir** yok; fakat **Tolga Bayraktaroğlu**, **Öner Gülşen** ve **Hüseyin Astarcioglu** var.

Saygılarımla..."

PROF.DR. NİYAZI LODOS

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof.Dr. Niyazi Lodos, eski bir K.S.K.'lı güreşçi olarak 1950'li yıllarda Antrenör **Nuri Boytorun**, yönetiminde Karşıyaka'da güreş yaptığı yılları unutamıyor.

Karşıyaka Yelkenci Barınağı...

KARŞIYAKA YELKEN ŞUBESİ ÜNLÜDÜR

K.S.K'nın 17 dalda faaliyet gösteren sporcuları arasında yelken-cilerin ayrı bir yeri ve önemi vardır. Kulüpte yelken tesislerinin bu-lunduğu bölümden nice sporcu yetişmiştir ve bu sporcular kader birliği yaparak denizi artık kirlenmesine rağmen hala güzelliğini koruyan Karşıyaka sahilinde K.S.K bayrağının zaferi için müca-dele etmektedirler.

HER SINIFTAN SPORCU:

K.S.K'de ilk yelkenciler, önce Şarpiller'le bu sporu yapmaya başladılar. Daha sonra Tirat, Snayt, Fin, Flayn Doçmen, Dragon sınıflarında yeşil-kırmızılı bay-rağı yükseltmek için mücadele eden K.S.K'liler, yetiştirici sınıf olarak Optimist ve Caled dallarında da nice sporcu yarattılar. Günümüzde 420, 470 ve Yatch sınıflarında da iddialı olan Karşıyakalı sporcular arasında her sezon milli ya-rışmacılar çıkmaktadır.

KOMPLE SPORCU AYHAN ÖNGEN:

Karşıyaka'da "Sarı Ayhan" diye bilinen Ayhan Öngen, hentbol, basketbol ve yelken şubelerine emek vermiş ve ünlü futbolcu Moto Özcan'ın kardeşi olan komple bir sporcudur. Defalarca milli olan Ayhan Öngen, K.S.K'nın sembollerinden biridir.

Geçmişten Günümüze Karşıyakalı Yelkenciler...

EN ESKİ YELKENCİLER:

Resimde 1930 yılında Karşıyakalı yelkenci ve kürekçileri, yat sefası yaparken izliyoruz. En arkada Niyazi Tusder ve Hakkı Türegün. Hemen önlerinde Refik Çullu. Ortadaki 3 kişi, Doğan Dülger, Zühtü Işıl, Sarı Hasan.

"Merhum Yelkencileri Anma" Turnuvasında K. Yaka başarılı oldu

İZMİR (hha)- Merhum Yelkenciler anısına düzenlenen "Merhum Yelkencileri Anma" turnuvası Karşıyaka Yelken Parkurunda yapıldı. Sonuçlar şöyle:

Sabah Seansı: Optimist: 1- Atakan Akyazı (KSK), 2- Mehmet Özkaban (KSK), 3- Murat Nalbantoğlu (KSK), **Cadet:** 1- Sinan Hepaşar-Tarkan Hazarhun (Ege Yat), 2- Hakan Koparal - Çağatay Sunay (KSK), **FINN:** 1- Ufuk Yamansavcı (KSK), 2- Mustafa Özüoğlu (Göztepe), **470 sınıfı:** 1- Ersin Yazgan-Tansu Pala (KSK), 2- Mustafa Anbarcı-Ogeday Sunay (KSK)

Öğle Seansı: Optimist: 1- Mehmet Özkaban (KSK), 2- Atakan Akyazı (KSK), 3- Hakan Yavuz (KSK), **Cadet:** 1- Sinan Hepaşar-Tarkan Akdoğan (Ege Yat) 2- Hakan Koparal-Çağatay Sunay (KSK), **FINN:** 1- Mustafa Özüoğlu (Göztepe), 2- Ufuk Yamansavcı (KSK), **470 Sınıfı:** 1- Ersin Yazgan-Tansu Pala (KSK), 2- Mustafa Anbarcı-Ogeday Sunay (KSK) 1987

YELKEN'DE İZMİR'İN BAYRAKTARI:

Karşıyaka, yıllardır yelkende İzmir'in bayraktarlığını yapmaktadır. Gençlerin son derece çalışkan ve başarılı olması ile yelken şubesinin geleneksel gücü birleşmekte ve ortaya İzmir'in gururu çıkmaktadır.

K.S.K.'nın Ünlü Yelkencileri

TUNCAY KÖKBUGUR

K.S.K.'nın halen Kulüp Müdürlüğünü yapmakta olan Tuncay Kökbuğur yelken şubesine nice hizmetleri geçmiş eski bir emektardır.

MİLLİ OLAN K.S.K. YELKENCİLERİ
İzmir'in en köklü Yelken Kulüplerinden biri olan K.S.K.'de nice sporcu milli olmuştur. Resimde F.D. Milli Takımına seçilen Güçlü Bayar - Uğur Gürler'i izliyoruz.

GELMİŞ GEÇMİŞ EN ÜNLÜ YELKENCİLERDEN: RECEP YELKENBİÇER

Ege Yatch Kulübü Başkanı Süha Sukuti Tükel, Türkiye Şampiyonluğunu kazanan Recep Yelkenbiçer-V.Hazarhun-R.Tümer ekibine şiltlerini veriyor (11.11.1975). Recep Yelkenbiçer, K.S.K.'nın en ünlü yelkencilerinin başında bulunur.

Karşıyaka'nın Altın Kızları: Semra Aksu ve Billur Dulkadir

SEMRA AKSU KARŞIYAKA'NIN KIZI

Karşıyaka'dan yetişen ve K.S.K.'nin ateşli bir taraftarı olan ünlü milli atletimiz Semra Aksu, bir çok yarışmaya kendisine uğurlu gelen Karşıyaka sahasında hazırlanır.

REKORTMEN BİLLUR DULKADİR

Resimde hocası Hikmet Kandeğdi ile birlikte izlediğimiz Karşıyaka'nın altın kızı Billur Dulkadir, Avrupa rekorlarını zorluyor. Cirit atmada 47.05 ile hem gençler, hem de büyükler Türkiye Rekorunu elinde bulunduran Billur Dulkadir, 3 rekorun daha sahibesi. Derecelerin dökümü şöyle: Gülle atma: 11.94 m (Gençler T.R.), Disk atma: 37.60 m (Gençler T.R. Hayatında ilk kez disk attı). Heptatlon: 4225 puan (Yıldızlar, Gençler T.R.).

SEMRA AKSU, AKDENİZ OLİMPİYATLARI'NDA GÜMÜŞ MADALYA ALIYOR

Tarih 21 Eylül 1987... Lazkiye'de yapılan Akdeniz Olimpiyatları'nda 500 metre engellide olimpiyat şampiyonu Fas'lı atletin ardından 2. gelerek gümüş madalya alan Semra Aksu, 56.59 ile Türkiye rekoru kırdı.

KARŞIYAKA'DA BASKETBOL ŞUBESİ'NİN COŞKULU TARİHÇESİ

"Karşıyaka'da basketbolün ışığı 1931'de Hüdal Bey ile yakıldı. Ancak gerçek çalışmalar 1945'te St.Jozef'ten yetişme Reşat Akkum'un koçluğu ile başladı. Karşıyaka'da ilk kez millî olan Yüksel Böke'ye göre K.S.K.'nin ünlü basketbolcüler Ayhan Öngen, Çetin Taşkingenç, Gencer ve Basri böylece yetişiyor. Bu kıvılcım, 1987'de Karşıyaka'yı Cumhurbaşkanlığı Kupası'na ulaştıracak meşaleyi yakacaktır."

Karşıyaka'nın Basketbol Şubesi'nin Tarihçesi'ni ortaya çıkarabilmek için bazı tanınmış sporcuların anılarıyla, bu konuda çalışmalar yapmış olan gazetecilerin araştırmalarından faydalanacağız. Tahir Türetken, Yüksel Böke, Yıldırım Karakaplan, Secder Akıncı ve Atakan Karakaplan bize anılarını anlatacak ve biz de Gürkan Ertaç (Demokrat Ege) ve Tayyar Özdemir (Milliyet) gibi gazetecilerin araştırmalarını gözler önüne sereceğiz. Önce sözü Tahir Türetken'e bırakalım.

İLK BASKETBOLCULAR

1952-53-54 yıllarından Genel Kaptanlık, 1984-85 yıllarında ise Kulüp Başkanlığı yapan Tahir Türetken, en eski Karşıyakalılarından biri olarak Basketbol Şubesi'nin geçmişini çok iyi hatırlamaktadır. Türetken ailesinin Karşıyakalılığı biraşık evliliğine dayanıyor. Haydi burada bir parantez açarak bu nefis öyküyü anlatalım.

(Tahir Türetken'in babası Abdurrahim Efendi, dedesi ise Şehir Kethüdası Ahmet Tahir Efendi'dir. Öz be öz İzmirli olan bu aile, Tilkilik Fettah Mahallesi Tekke Sokağı'nda oturuyor. O yıllar Karşıyaka tam bir sayfiye yeri, Frenkler ile Rumların oturduğu bir yer. Tahir Türetken'in annesi ise Söke eşrafından Şevket Bey'in kızı. Bu aile ise, Karşıyaka'da Hükümet binası civarında oturmakta. Abdurrahim Bey, Karşıyaka kordonunda dolaşırken Şevket Bey'in kızını görüyor. İki genç birbirlerini fark ediyorlar. Sonunda, kız istetiliyor. Kız tarafı "Tamam" diyor, ancak birşart ileri koşuyorlar: "Eğer yeni evliler, Karşıyaka'da oturmaya razı olurlarsa, bu evliliğe izin verilecektir". Böylece oğlan tarafı, Karşıyaka'ya göç ediyor ve evlilik gerçekleşiyor. Bu evlilikten de Tahir Türetken doğuyor)

Tahir Türetken Karşıyaka Cumhuriyet İlkokulu'nda, Karşıyaka Ortaokulu'nda öğrenimini sürdürüyor. Çocukluğu İskele civarında ve Yalı caddesinde geçiyor. Şimdi sahildeki 258 numaralı Nevister Apartmanı (annesinin ismi), eski evleri olan 38 numaralı cumbalı ikametgahlarının yerine inşa edilmiştir.

Tahir Türetken'in futbol anılarını kitabımızın "1952 Şampiyonluğu" başlıklı bölümünde incelemiştik. Şimdi bas-

ketbol anılarını dinliyoruz:

"1936'larda Buca'da Amerikan Koleji'nde okuyan Karşıyakalı öğrencilerden gelen basketbol sporu, yöremizde tanınmaya başlamıştır. 1938'de şimdiki Kapalı Spor Salonu'na kavuştuğumuzda şimdi Galatasaray'da bulunan Baba Özer, Ünal Selman, Reşat gibi ilk basketbolcularımızla işe başladık. En büyük rakibimiz Altınordu idi. 1940'larda Karşıyaka'da basketbol kökleşti. 1945, 46, 47 yıllarında hızla ilerledik. 1953'de İzmir Şampiyonu olduk. Ayhan Öngen, Huni Ünal, Yüksel Böke gibi yıldız basketçiler yetişti. Bu dönem bence K.S.K.'de basketbolün ilk parlama dönemidir. Sonra 1970'lerde ikinci parlama dönemi başladı. Şöyle ki:

1971-72 sezonu futbol takımımız küme düştü. Hemen her spor dalımızda bir panik başladı. Kötü günlerdi. Bir gün evimizin kapısı çalındı. Baktım rahmetli Namık Öney ile Arap Osman gelmişler. Mutlaka önemli bir şey olduğunu anladım. Çünkü bu iki sına, ancak büyük olaylarda harekete geçerler. Ben hiç bozuntuya vermedim ve "Yengeniz sizi seviyor-muş, sanki bilircesine kekler ve börekler hazırladı size" dedi. Malum, ikiside şişman bunların.

Neyse oturduk, dereden tepeden konuştuk. Sonunda ağızlarından baklayı çıkardılar:

-Abi, kulübün tüm branşları kapanıyor. Biz senden yardım istemeye geldik.

-Ne yardımı?...

-Yüzme yardımı!... K.S.K.'nin ismini unutturmamamız lazım. Elimizde iyi yüzücüler var. Onları kaçırmayalım. Kollarımızı sıvar, iyi bir yönetim kurarsak, K.S.K. şimdilik havuzlarda sesini yükseltir.

Böylece hemen yüzme şubesine el attım. Dr. Abdurrahman Turan başta olmak üzere bir yönetim yaptık. Fevkalade yetenekli çocuklar ile velilerini çok sıkı bir çalışma programında birleştirdik. Böylece yüzme şubesi dirildi. Bu, bize bir gösterge olmuştu. Hemen, bir veya iki ay sonra basketbol şubesine el attık. Üstün Eğinlioğlu, Yılmaz Temizocak, Yıldırım Karakaplan, Baha Eğinlioğlu, Ateş Özerk, Serdar Zenger, Secder Akıncı gibi idealist arkadaşlarla yeni bir yönetim kurduk. İşte basketbolde ikinci patlamayı yapan sü-

reç böyle başladı.

3 senelik bir program yaptık. İlk iki sene averajla şampiyonluğu kaybettik. Üçüncü sene Ali, Ege, Firuz kulübe geldiler. O sene birinci lige çıktık. Birinci ligde oynadığımız ilk sene Türkiye 3'ncüsü olduk. Böylece K.S.K.'nin ismi yürümeye başladı."

Tahir Türetken heyecanla anılarını anlatmaya devam etti. Yüreği K.S.K. için çarpan bu değerli ağabeyden izin alıp şimdi sözü K.S.K.'nin ilk milli basketbolcularından **Yüksel Böke**'ye bırakalım. (Yüksel Böke'nin aşağıdaki anıları Karşıyaka Dergisi'nin 1'70 yılında yayınlanan sayısından yayınlanmıştır. Yüksel Böke, o tarihte Basketbol Şubesi'nin antrenörü idi)

YÜKSEL BÖKE ANLATIYOR

"Seneler öncesi... 1946 seneleri. St Josef'den gelme bir ağabey.. **Reşat Akkum**... Karşıyaka Spor Kulübünün basketbol dalındaki ilk adımını atıyor.... Ve, **Ayhan Öngen, Çetin Taşkın** genç, **Gencer Basri** ve diğerlerini aşıyor... Ve böylece basketbol takımının teşkili ile Altınordu rekabeti doğuyor... Ve bunun neticesi olarak da milli takıma Özer, Yüksel, Ünal giderek İzmir ve Karşıyaka basketbolu kabul ettiriliyor.

Aradan seneler geçtikten sonra Deplasmanlı Basketbol ligi ile beraber "**Gizli Profesyonellik**" başlıyor... Öz çocuklarımız başka formalar altında karşımıza çıkıyor... Emeklerimiz, hüsrانımız oluyor... 150-200 bin liralara sarfi ile kurulan takımlara karşı galibiyetler alınıyor. Fakat "Amatörlük" cezası çekerek düşüyoruz.. Derken mahalli lig de şampiyonluk ve şimdi de "**Türkiye Deplasmanlı Basketbol İkinci Ligi**" ndeyiz...

Ne yapabiliriz? Tek yolumuz var... Şampiyonluk... Söylemesi kolay, yapması güç... Ve, şartları anormal olan ligin zorluğunu idrak eden gençlerle çalışıyorum... Artık bugün deplasmanlı lig takımlarının oyun karakteri ve sistemi değişti. Kendimizi buna göre hazırlıyoruz. Bu yıl bizim "sırat köprümüz" adeta... Hedefe ulaştığımızda "A" "Genç" ve "Yıldız" ka rousuyla, yaz çalışmalarını ile pırl pırl bir şube olacağız.. K.S.K. basketbolu o zaman birinci ligde haki ki kudretini gösterecek. Analar, babalar bugün olduğu gibi yuvaya çocuklarını seve seve gönderecekler. Programlı, disiplinli ve bilinçli gençlerimizin kaliteli mücadelesini zevkle seyredeceğimiz günlerin heyecanı ı şimdiden yaşıyorum. Geçmişteki ihmal ve hatalarımız bize ders oldu... 7 Martta başlayıp 24 Nisan da son bulacak müsabalarımızda bütün Karşıyakalıları Atatürk salonunda bekliyoruz. Kaliteli oyunlarımız ile temiz galibiyetlerimiz Karşıyakalıları teşekkürümüz olacaktır."

AMERİKALILARDAN ÇALINAN BASKETBOL TOPU

K.S.K.'de basketbol ateşinin, Amerikalı denizcilerden alınan bir topla başlamış olması hayli çarpıcı bir gerçektir. Şimdi spor yazarı **Gürkan Ertay**'ın "**Demokrat Ege**" gazetesinde yayınlanan "**Ana Kuzuları Salon Devi Oldu**" başlıklı araştırmasını okuyalım. 1987 yılında K.S.K. Basketbol takımının Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı kazanması üzerine değerli spor yazarımız tarafından yayınlanan bu yazı, K.S.K. basket tarihçesini ilk kez gözler önüne sermişti:

"Basketbol... Milyarları arkasından koşturan spor dalı.. Zaman zaman sevgi ağı yönünden futbolu bile tehdit eder durumda. Basketbol Türkçe adıyla sepet topu, Amerikalı misyoner William Collins'in dünyaya armağanı. Fildişi Kıyılarında dini görev yaparken yerlilerin sepetlere kelek kavun karpuz atıp eğlendiğini gören Collins, esinlenerek dönüştürdükleri anlatmış.

Yine Amerikalı James Naismith 1892 yılında basketbolun potalara takılan çemberlerle oynanmasını sağlayarak bu spor dalının yayılmasını sağlamış.

Basketbolun Türkiye'ye gelişi 1910'lara rastlıyor. İstanbul'daki işgal kuvvetlerinin bize yaptığı tek iyi ik, basketbol modasını yaymak olmuş. Vürdüsü alan gençlerimiz de basketbol sevdasına kapılmışlar.

Karşıyaka'da basketbol ışığını 1931 yılında Hüdaî Bey yakmış. Şube kurulmuş ama gerçek faaliyete 1945'den sonra girişilebilmiş. Karşıyaka'nın ilk milli oyuncusu **Yüksel Bök**, o devrin muhriyet denizi içerisinde yapılan boğuşmayı şöyle anlatıyor:

"Karşıyaka o tarihlerde basketbola brans tamamlamış olmak için katılıyordu. Hidayet Erzeybek (Göbek Hidayet), Selfo Selim başta futbolcular oynuyorlardı. Sicimli, gülle gibi futbol topuyla. Ben ve Ayhan Öngen, yüzme ve yelkene katılıyorduk. Bir gün bize "Siz gelin oynayın" dediler, böylece basketbolun kor ateşi içimize düştü.

O sıralarda Amerikan gemileri sık sık İzmir'i ziyarete geliyorlar, Bahriyeliler aralarında maç yapıyorlardı. Basketboldaki hünerlerine bayılıyorduk, ama gözümüz en fazla bir naylon torba dolusu getirdikleri nizami toplarında kalyordu. Bir gün Ayhan'la karar verdik, nasıl olsa sayısını saymıyorlardı, bir toplarını çalacaktık ve basketbol adına bu günahı işledik. Böylece Karşıyaka gıcır gıcır ilk basketbol topuna sahip oldu.

Top işini halletmiştik ama bu kez Amerikalı zencilerin ayaklarındaki bileği saran garip ayakkabılara kafayı takmıştık. Sorduk, "Bunlara ketz denir" dediler. Ayı keşfetmiş gibi şaşırıldık. Çünkü biz bezden "Gislaved" marka demode ayakkabılarla oynuyorduk. Önce onların eskileriyle oynadık. Sonra Dolar temin ederek cici bicili ketzlerimize kavuştuk. Hiç unutmam, şerefine o gece ayakkabıları yastığımın altına koyup uyumuştum."

Karşıyaka'nın 20 yıl kaptanlığını yaparak hizmet rekoru kıran unutulmaz sporcusu **Ayhan Öngen**, yeşil-kırmızılı renklerle ve basketbola gönül bağıyla şu ilginç anısını anlatıyor:

"Yılbaşı gecesi idi. Herkes evinde eğleniyor, yeni yıla girişin tadını çıkarıyordu. Biz Yüksel'le (Böke) Karşıyaka'daki salonun bekçisini tavlama, anahtarı almıştık. Altınordu ile önemli bir maçımız vardı, ona hazırlanıyorduk. Gece saat 02.00 olmuş bir hâlâ şut atıyoruz. Muhittin ağabey (İşçimenler) evinin penceresinden bakmış geceyarısı salonda ışıklar yanıyor, adam göndermiş, "Bak bakalım oturak alemini yapıyorlar" diye. İşte biz Karşıyaka ve basketbol için böylesine hevesliydik."

Karşıyaka'ya moden basketbolu taşıyan **Reşat Akkum**, İzmir'de Saint Joseph orta okuduktan sonra bu okulun İstanbul'daki lise kısmında öğretim gören Akkum, Fransız hocalardan kapuğu oyun stillerini 1945 de İzmir'e getirmiş, hem antrenörlük, hem de kaptanlık yapmış. Fransızların bale yapar gibi yumuşak stillerini Karşıyakalıları'a aşılayan **Reşat**

tilar. Gençler kategorisinin bu senelerde İstanbul ve Adana yarışları. Yüzüstülerine ilk üç sırada derece kaptırmıyorduk. O senelerde serbestte Erdoğan Bumin, Mahsen Bentürk, Atalay Turgut Yedibela, Semih Haznedaroğlu (1986 senesi G.S. Başkan adayı) ve Rauf Sönmezdağ (Altay)

Kurbagalama ve kelebek stilinde Yıldırım Karakaplan, Güngör Mengi, Ogün Alınparmak, Orhan Mengi, Ülkü Özsoy sırtüstü stilinde Altan Paça, Tamer Akkan, Hasan Bumin, Erol Duyar yarıştılar. Büyüklerde sutopunda 1955'de Adana'da final oynayan ve sonradan federasyonu başkanı olan Fahman Akdağ'ın yönettiği ve yarıda kalan maç kadrosu: Erol Karakaplan (kaleci), Hüseyin Karaca, Özcan Koçak, Gündüz Özalp, Somer Terzioğlu, Ayhan Öngen, Engin Tuğal ve Erdoğan Ertunç, yedek kaleci Yalçın Tanırkul. Dalmada, Gome ile İsmail Ayaydın (Altay) idiler.

Gençler Türkiye ikincisi olan sutopu takım (1955): kaleci, Yıldırım Karakaplan, müdafiler: Altan Paça, Semih Haznedaroğlu (Altay), Alatay. Forvetler: Güngör Mengi- Erdoğan Bumin- Orhan Mengi Yedekler: Hasan Bumin- Tamer Akkan ve Ülkü Özsoy (kaleci)

1956 yılından itibaren Sadrettin İşçimenler Murat İşçimenler ve birçok genç, gençler kategorisine dahil olup İzmir ve Türkiye Şampiyonlukları kazandılar. 1950-1958 yılları arası antrenörler:

Sutopu, Engin Tuğal, Özcan Koçak, Böğürtlen Şeşbeş, Yüzme: rahmetli Şerif Çapın, rahmetli Namık Öney, Selami Akdal.

1955 senesinden itibaren 50 mt. deniz içindeki havuz tamamen yıkıldıktan sonra yarışlar 1955'ten itibaren Aydın yüzme havuzunda yapılmaya başlanıyor.

1955 yılında ilk defa o zamanın cumhurbaşkanına (merhum Celal Bayar), şilt götürme yarışı yapılıyor. Bu yarış Konak-İnciraltı arası düzenleniyor. Yarışa 20 yüzücü katılıyor. 4 yüzücü yarış sırasıyla Atalay, Mahsen Bentürk, Hasan Bumin ve Yıldırım Karakaplan kazanıyorlar. Hepsisi de KSK'li.

SECDER AKINCI ANLATIYOR

Şimdi 1970 yılı K.S.K. Basketbol Şube Kaptanı Secder Akinci'yi dinliyoruz. (K.S.K.De.gisl, 15 Ocak 1970)

1967-1968 Deplasmanlı Basketbol ligi sezonunda, mümtaz kulübümüzün Basketbol Şubesinin yönetimi kıymetli antrenör Yüksel Böke ile birlikte bize verildiği zaman yaptığımız hesaplar "düşmemek" ve "ligde kalabilmek" içindi.. Nitekim, bu hesaplarımızda yanlışlamış ve "pür amatörler gün cezası" olarak tekrar mahalli lige itilmiştik.

Bu; 55 senelik şerefli bir mazisi bulunan kulübümüzün başına futbol şubesinden sonra gelen ikinci bir felaketti. Zira, 20 seneden beri İzmir'de basketbol denince sadece bu sadece "Altınordu" ile "Karşıyaka" isimleri aklı gelirdi. Bu olay, biz yöneticiler için olsun, oyuncularımız için olsun, taraftarlarımız için olsun oldukça üzücü idi. Ancak, tek tesellimiz, bir lig boyunca efendice, sportmence ve amatörce mücadele etmiş olmamız idi.

Bugün için Basketbol sporu bütün milletlerde olduğu gibi bizde de amatördür. Bu amatörlük kisvesi tabii talimatname ve yönetmelikler içinde saklı kalmakta esasında, bazı ku-

lüplerin, mütevazı bir spor kulübünün bütçesi kadar bir meblağı sadece basketbol şubesi için harcadığını duymakta değil görmekteyiz. Bundan da, ligde başa güreşebilmek en iyi neticeyi alabilmek için yeteri kadar efekte ihtiyaç duyulduğu, hali güç, çok bilinmeyenli bir denklem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geçtiğimiz sezon ise hesaplarımızı başka yollardan çözmeye karar verdik. Bunlardan biri, gerektiği kadar parayı nasıl temin edebiliriz? Diğeri ise yeteri kadar parayı temin etsek dahi taşıma su ile bu değirmeni ne kadar müddet döndürebiliriz. Bir taraftan mahalli ligde namağlup olarak ve sayı rekorları kırarak şampiyonluk yolunda ilerlerken tekrar birinci lig'e terfi etmenin ve birinci lig denizinde bu gemi nasıl yüzdürülüp yol alacağını garantilemek lazımdı. Tam bu problemi çözmek üzere olduğumuz sırada teşkilat, bizim; yeni kurulacak olan "Basketbol Deplasmanlı İkinci liginde yer alacağımızı bildirdi. Bu çok komik karara rıza göstermekten başka çare bulamadık. Zira dünyanın hiç bir memleketinde bu şekilde bir terfi tenzil sistemine rastlamak mümkün değildir. Birinci ligde oynayıp ademi muaffakiyete uğradıktan sonra mahalli lige tenzil ediliyorsunuz ve burada muvaffak olduktan sonra eski yerinizi almanız gerekir. "Hayır, birinci lige değil; ikinci lig'e dahil edileceksiniz" deniliyor. Ne yapalım, durum talimatname, kararname mevzuudur. Buna da rıza göstermek zorundayız.

Netice de, ne "Bol Para" ne de "Taşıma su ile" bu değirmeni döndürmemeye karar verdik. Peki bu değirmen nasıl dönecek ti... Evet, bu değirmen bugün ki futbol ve basketbol takımımızda olduğu gibi "Öz be öz" Karşıyakalı, bu davaya gönül vermiş gençlerin şubeye dahil edilmesi ile mümkün olacaktı. Ve iş kısmen halledildi. Ancak daha çok ama pek çok gençlere ihtiyacımız olduğunu da itiraf etmek zorundayız.

Bu yıl, yukarıda da izah ettiğim gibi biz ikinci lig de yer alacağız ve maçlarımız Mart ayının başında başlayacak. 7/Mart/1970 günü ilk maçımızı Atatürk salonunda Göztepe ile oynadıktan sonra 14-15 mart'ta İstanbul'da Vefa ve Kadıköyspor ile 28-29 mart'ta da Ankara'da Jandarmagücü ve Ankaragücü ile karşılaşış birinci devreyi bitireceğiz. İkinci devreye de 4 Nisan tarihinden itibaren devam edip Nisan ayı sonunda inşallah Allah'ında yardımı ile şampiyonluğumuzu ilan edip futbol takımımız ile birlikte camiamıza "Çifte Şampiyonluk" hediye edeceğiz.

"Şampiyonluk hediye edeceğiz" derken bunun bir temeniden ziyade "mutlak olan gaye" şeklinde yorumlamak daha yerinde olur. Zira, Mart ayında başlayacak maçlarımız için sezonu 22 Ağustos günü açmış bulunmaktayız. Bu süreden beri de aralıksız olarak haftada üç gün iki antrenör nezaretinde sistemli bir şekilde çalışılmaktadır.

Antrenörlerimizden biri Oktay Karakulak. Yeşil Kırmızı renklere olan bağlılığı ve hizmeti camiamızca her zaman taktir edilen bu arkadaşımız, takımımızın "Fizik-Kondisyon" çalışmalarını üzerine almış bulunuyor. Nitekim, bütün oyuncular bugün için formlarının zirvesinde bulunuyorlar.

Diğer antrenörümüz ve takımın "coach"ı ise Yüksel Böke... Kendisini varlığı ile şubeye adanmış bir kimse. Yüksel Böke de, şubenin "oyun" ve "taktik" hususları üzerinde dikkatle duruyor. Hattızatında muvaffakiyetimiz için en büyük

yük de kendisi ile oyuncularımıza düşmektedir.

Deplasmanlı Lig kadromuz da geçen yıllara nazaran daha kuvvetli. Bu yıl aramıza yeni arkadaşlar katıldı, Bu arkadaşlar, Altınordu kulübünden Mehmet Soyer, Altay Kulübünden Ergin Gökçe ve daha evvelce genç takım kadromuzda bulunup tahsil sebebi ile İstanbul'da Kadıköy spor kulübünde yer alan ve tekrar "yuvaya dönen" Ercan Bülbül.. Ayrıca, geçen yıl genç kadromuzda bulunan ve başarılı maçlar çıkaran Çınar Koloğlu ile Şenol İktüeren de bu yıl "A" takımı kadromuza dahil edildiler. Bu arkadaşlardan başka takım kaptanımız ve "takımın ağabeyi" Yıldırım Karakaplan, Ömer Aktaşlı, Bilge Ayken, Mehmet Zengel ile birlikte oldukça kuvvetli bir ekip olarak lige girmektedir.

Parolamız "iyi oyun" ve "efendice mücadele"; gayemiz, yıldız, ve A.takımlarımız ile birlikte "şampiyonluk"tur.

Zafer için yükselen "Kaf, Kaf..." seslerinin saha ve saionlardan eksilmemesi temennisiyle.

ATAKAN KARAKAPLAN'IN SPORCU VE TEKNİK DİREKTÖR OLARAK BASKETBOL ANILARI

1945 Karşıyaka doğumlu Atakan Karakaplan, K.S.K.'de basketbolcu ve teknik yönetici olarak yıllarca hizmet vermiş bir spor adamıdır. Gazetelerden basketbol yazıları ile de tanıdığımız Atakan Karakaplan bize özgeçmişini ve basketbol anılarını anlatacak. Böylece K.S.K.Basketbol Tarihçesi içinde bilinmeyen bazı ayrıntıları öğrenmiş olacağız:

"İzmir Maarif Koleji, Atatürk Lisesi ve İTÜ Mimarî mezunuyum. 1958'de spora futbol ile başladım. KSK Genç ve Atatürk Lisesi takımlarında oynadım. 1961'de futbol ile basketbolu birlikte ilerlettim. 1963'te liseyi bitirip, İTÜ'yü kazandım. İTÜ Basketbol takımında oynamaya başladım. 1964'te Genç Milli takıma davet edildim, 1965'te İTÜ A Takımına geçtim. Hüseyin Alp, Zeki, Kemal, Cihat, Akın ile İTÜ'de birlikte oynadık. 1966-67 sezonu deplasmanlı lig kuruldu ve KSK bu ligde oynama hakkı kazandı. Çetin Taşkingenç o zaman şube yöneticisi idi, beni hemen KSK'ye davet etti. Kabul ettim. İstanbul'da okumama ve milli takım yeteneklerim hazır iken KSK için bütün bunları bir tarafa bıraktım ve kulübüme hizmet etmeye başladım.

1968-70 askerlik dönemi ve Muhafızgücü Basketbol Takımı'nda kaptanlık dönemim. 1970'de KSK'ye dönüş ve antrenörlük yaşamımın başlangıcına yönelirken, oyuncu olarak mücadeleye devam ediyordum. 1972'de basketbolu oyuncu olarak bıraktım.

1975'te KSK A takımına teknik direktör oldum. 1976'da Genç Milli Takım antrenörlüğüne getirildim. 1980-81 sezonu A Milli Takımı antrenörü oldum. 1981 sezonu sonuna kadar milli takıma hizmet verdim. Antrenörlüğümde gurur yıllarım 1975-81 yılları arasındaki 9 sezon KSK Teknik Direktörlüğü yaptığım dönemdir. Bu dönem içinde takımımı 1975-76 ve 1979-80 sezonlarında Türkiye 3.'cülüğü, 1983-84 sezonlarında Türkiye 2.'ciliği kazandırdım.

Tüm basketbol yaşantım içinde İTÜ'de oynarken kazandığım ve daha sonra dikkatle gelişmeleri izleyerek elde ettiğim bilgi ve birikimlerimi KSK'ye aktarmak azmi içinde olmuşumdur. Milli Takıma, KSK'den yetişmiş yetenekleri kazandırabilmek, KSK'yi liglerde üst sıralara tırmandırabilmek,

KSK'yi inatla Türkiye'nin en büyük takımları arasına sokabilmek heyecanını sürekli duydum. Bu heyecan, benim koskoca bir gençlik yıllarımı kapsamıştır.

KARŞIYAKA BASKETBOLCULARI

Atakan Karakaplan'ın 1950'li yıllardan itibaren KSK'den gelip geçmiş ünlü basketbolcuları sıralamasını istiyoruz. Atakan Karakaplan listesini şöyle veriyor:

"Fecri Ebcioğlu (şarkı sözü yazarı) Ayhan Öngen, Yüksel Böke, Ünal Büyükcayan, Yalçın Tanrıku, Yıldırım Karakaplan, Atila Uzel, Şiş Mustafa, Guy Pagi, Çelik, Nejat Kuyumulu (TRT spikeri), Çetin Uziş, Çetin Taşkingenç, Seza iEngür (2 sezon Altay'da oynadı), Somer Terzioğlu, Murat İşçimenler, Öztepe, Kor Gündüz, Altan Dinçer (FB, Moda millî basketbolcu), Ersin Faralyalı (EBSO Başkanı), Zî Ziya, Baba Özer Salnur (GS teknik yönetici), Puşi Ünal, Ömer Aktaşlı, Mehmet Zengel (Azoz), Bilge Aykan, Nuri Sakal, Cengiz Uzel, Mehmet Soyer, Çınar Koloğlu, Ercan Bülbül, Yücel (Şekerspor'a transfer oldu, Deve lakabıyla ünlü), Firuz Koças (Altay'da oynarken sayı kralı oldu), Kangurdan Mehmet (Altınordu'ya transfer), Rıza Küntün (Altınordu'ya transfer), Öner Birol (Maviş), Ersin Kor (Altınordu'ya transfer), Deniz Bengisu (Altay'a transfer), Cimbız Ali Akatlı, Efe Aydan.."

Şimdi de Atakan Karakaplana 1980 yılı sonrası basketbolcularını, özellikle yetişmesinde emeği geçenleri sıralamasını istiyoruz:

"Tayfun, Osman, Savran, Şadi, Celal, Metin, Edip, Ümit, Hüseyin, Ardan, Tuğrul, Osman, Levent Egeli, Birtan, Cihangir, Suat, Murat, Nihat, Turgut, ve Cüneyt..."

Atakan Karakaplan, Tayfun Candaş'ı, Türk basketbolunun yetiştirdiği nadir savunmacılardan biri olarak yorumladı. Osman-Şadi-Celal'in ise 1977'de Avrupa Şampiyonu olan genç-yıldız takımı oyuncularını olarak belleklerden silinmeyecek bir üçlü oluşturdıklarını belirtti. Tuğrul'un üstün bir şütör, Birtan'ın müthiş bir delici, Cihangir-Murat-Suat üçlüsünün ise fevkalade teknik olduklarını belirten Atakan Karakaplan KSK'ye hizmet etmiş antrönerleri de şöyle sıraladı:

1966-67: Deplasmanlı 1. Lig kuruldu (Ant: Yüksel Böke)

1967-68: Mahalli lige düşüldü (Ant: Yüksel Böke)

1968-69: Mahalli Lig Şampiyonu ve 2. lige terfi (Ant: Yüksel Böke)

1969-70: 2. lig (Ant: Yüksel Böke)

1970-71: 2. lig (Ant: Yıldırım Karakaplan-Somer Terzioğlu)

1971-72: 2. lig (Ant: Somer Terzioğlu)

1972-73: 2. lig (Ant: Somer Terzioğlu)

1973-74: 1. lige terfi (Ant: Aydan Siyavuş)

1974-75: 1. lig (Ant: Aydan Siyavuş)

1975-76: 1. lig (Ant: Aydan Siyavuş)

1976-81: 1. lig (Ant: Atakan Karakaplan)

1971-82: 1. lig (Ant: Hacıdinef)

1982-85: 1. lig (Ant: Atakan Karakaplan)

1985-88: 1. lig (Ant: Nadir Vekiloğlu)

1984 YILI VE TÜRKİYE İKİNCİLİĞİ

K.S.K.1984 sezonunda Efes Pilsen'in ardından Türkiye

253

ikinciliğini yakaladı. Teknik Direktör Atakan Karakaplan K.S.K. Basketbol Tarihinde ilk kez finali oynamış bir takımın yöneticisi olarak haklı gurur duymalıydı. Birtan, Black, Murat, Nadir, Davis, Cihangir, Metin kadrosu 7.4.1984 günü maçına çıkan Karşıyaka ilk yarıya 41-41 berabere kapattı. İkinci yarıda 94-80 gibi bir skorla Efes Pilsen'e yenilen Karşıyaka, böylece rakibinin ardından Türkiye 2.cisi oldu.

Bu büyük başarı ile ilgili olarak K.S.K. ilgilileri şu görüşleri ileri sürdü:

ATAKAN KARAKAPLAN (Teknik Direktör): Sezona çok genç, tecrübesiz ama çok yetenekli gençlerle başladık. İki Amerikalımız vardı. Ancak ikisinin birarada oynatamıyoruz. Üstelik sezona geç başlamamız büyük dezavantajdı. Bu durum ilk 3 maçta bizi karamsarlığa itecek sonuçlar getirdi. Davis'i 8. maçta Türk vatandaşlığına geçirerek, rakiplerimizle "eşit silahlarla dövüşme" hakkını sağladık. Artık istediğimiz şekli yavaş yavaş oturmaya başladı. Her geçen gün takım organizasyonu açısından aşama kaydettik. Bu arada takımın bünyesindeki arkadaşlık, sevgi ve saygı bağlarının barışarda çok büyük faktörler olduğunu belirtmeliyim.

Başlangıçtaki dezavantajları da, ilerleyen haftalarda Playoff'un uygulanış şekliyle bertaraf ettik. Hakikaten, bileğinin hakkıyla finale gelen ve finalde de son 10 dakikaya kadar gerçekten güçlü Efes Pilsen'e korkulu anlar yaşatan Karşıyaka, gücünü bütün ülkeye kanıtladı. KSK'yi finale getiren etkenleri sıralamak gerekirse: 1- Yabancı oyuncuların hakiki sporcu olmaları. (Davis ve Black, sezon boyunca bütün profesyonel zihniyetlerden arınmış bir halde mücadele verdiler.) 2- Genç oyuncuların birbirleriyle olan sevgi bağları. Kaptan Nadir ve Amerikalılarla olan uyumları. 3- İnancımızın her geçen gün artması. 4- Eğitim için gerekli finansın anında yerine getirilmesi.

Lig bitti ve önümüze ilk kez Avrupa Kupa Galipleri Kupası penceresi açıldı. Bu maçlarda Davis'in Türk vatandaşlığı gibi oynaması ne yazık ki mümkün değil. Çünkü FIBA kurallarına göre, Davis vatandaşlık hakkını aldıktan 3 yıl sonra Türk gibi oynayabilir. Benim şahsi inancım, bu sezon büyük çıkış yapan Karşıyaka'nın, yenisезon öncesi hesaplarını iyi yaparak, gelecek yıl da ardından söz ettireceğidir.

ATEŞ ÖZERK (Şube Başkanı): Yönetim Kurulu olarak 1 Ağustos'ta göreve geldik. Bu anda bütün takımlar sezonu açmış, çalışmalarına başlamıştı. Üstelik askere giden sporcularımız nedeniyle kadromuz hayli zayıflamıştı. En kısa zamanda Teknik Direktörümüzle anlaşılıp, kadro değerlendirilmesi yaptık ve çalışmalarına başladık. Ancak rakiplerimizden en az 1 ay geri kalmıştık. Davis de geç geldi. Bu olumsuz şartlarda hazırlanıp oynadığımız ilk 3 maçtaki 3 yenilgi, spor kamuoyunda tedirginlik yaratmıştı. Oysa biz iyi günlerin geleceğine inanıyorduk. Milli Takımın 1,5 aylık Amerika seyahati bizim toparlanmamız için yeterli bir süreydi. Teknik Direktörümüzün isteğiyle rakiplerimizin maçlarını videoya aldirmaya başladık. ayrıca takımı her maçtan önce kampa soktuk. Kamp ve video masraflarımız hesapta olmadığı halde 1,5 milyon lira buldu. Ancak bu harcamalarımızın karşılığı kat kat aldık. Ben şu noktaya dikkati çekmek istiyorum. Efes Pilsen yöneticileriyle yaptığım kişisel konuşmalarda, bana bu sezon 150 milyon lira harcadıklarını söylediler. Be sezon bizim bütçemiz ise 35 milyondur.. Aradaki farkı spor kamuoyunun dikkatine sunarım.. Konuşmanın sonunda, İstan-

bul'da "Bu taraftar sizinle gurur duyuyor" diye haykıran candan taraftarlarımıza teşekkür etmeyi bir görev sayıyorum.

AYHAN ÖNGEN (Menecer): Sezonu geç açmamız, Davis'in Amerika'dan geç gelmesi ilk 3 maç kaybetmemize neden oldu. Sonra çabuk toparlandık ve finale çıktık. Başarı-mızdaki en büyük faktör hepimizin Karşıyakalı oluşudur. Ve diğer kulüplere göre en büyük avantajımız, antrenörün Karşıyaka'dan yetişmiş olmasıdır. Bakın diğer kulüplere, onlarda farklıdır. Antrenörümüzün Karşıyakalı olması, muhitini iyi tanıması bize çok büyük bir avantaj getirmiştir. Ben ulaştığımız büyük başarıyı, Karşıyakalılık ruhunun alevlenmesi olarak değerlendiriyorum.

FİRUZ KOÇAŞ (Genel Kaptan): Çok sıkıntılı günlerimiz oldu ama, sonunda hep beraber mutlu sona ulaştık. Benim açımdan, ikincilik mutlu sonudur. Efes Pilsen'le oynadığımız final maçında, herkesin bildiği gibi, oyuncu potansiyeli açısından belirli bir fark vardı. Onlar güç ve fizik olarak bizden üstündü. Türkiye ikinciliği KSK Basketbolu için çok büyük bir başarıdır.

NADİR VEKİLOĞLU (Kaptan): Sezon başındaki karamsar günlerimizi, Davis ve Black'in birlikte oynamaya başlamasıyla attık. Ve her geçen gün de nereye gittiğimizi hissetmeye başladık. Seri galibiyetler bu inancımızı artırdı. Rakiplerimizi videodan izleme şansına sahip olunca, maçlara daha iyi hazırlandık. Ancak bizi finale çıkartan faktörlerin en mühimi muhteşem taraftarımız oldu. Ben 10 senedir KSK'deyim. Bu yılki kadar büyük seyirci desteği görmedim. Benim nazarımda ikinciliğin şampiyonluktan hiç bir farkı yoktur. Bu yıl benim yaşantımda özel bir yeri de var. Karşıyaka'daki 10 yıllık sporculuk yaşantıma, bu sene son vermek kararı verdim. Her sporcuya nasip olmayan bir son yaşadım. Spor hayatımı böyle bir olayla noktalamak benim için büyük bir şereftir.

ATILLA UZEL, (K.S.K.'li yönetici): Basketbol Karşıyaka'da yaşadık...

Gönlümüzü verdiğimiz takımımızda daha sonraki yıllarda yöneticilikte yaptık...

Aramızda unutulması imkansız olayları yaşadık, yaşattık..

Gerçekte İzmir basketbolu hemen, hemen yaşları bugün 45'i bulan bu beldenin çocuklarıyla başka bir anlam kazandı..

Eskiler vardı, ağabeylerimiz... Onlardan öğrendiklerimizi, gördüklerimizi takımlarımızı vermeye çalıştık. Daha büyük isimler olma yolunda, basketbolu benimseyenler de çıktı aramızdan...

Ama gerçekte İzmir'deki basketbol kısa da olsa Altınordu'nun dönemiyle belli yere geldi.. Sonraları bu Altınordu olayı bir saman alevi gibi yok oldu, gitti...

Ben bu olayları, satır satır anımsıyorum.

Sonra, Karşıyaka da temelleri sağlama atılan bir anlayış geldi... Öz Karşıyaka'lı arkadaşlar bu Konuya candansanlı-dılar... Ve, 1984 yılına kadar bu uğraş geldi... Şimdi, Karşıyaka Avrupa kupalarında İzmir'i tek başına temsil edecek... Bundan önceki yıllarda da temsil hakkı vardı ama, bana göre 1984 başkadır...

İyi derece, 1972'den kaynaklanan uğraşın ürünü bu... İş-te, anlamı da buradan geliyor...

Karşıyaka'nın bundan sonraki uğraşı Eskişehir'den olma-

yacak... Hatta, daha da önem kazanan bir uğraş olacak... Avrupa kupalarında başarı aranacak, liglerde daha iyi derecelere koşulacak... Buna zorunluluk duyulacak.

Yalnız, basketbol kadar voleybolün de kulübümüzde bu yerlere gelmesini istiyoruz. Ve, bu konuda uğraşlarımız olacak... Ben bu yazımda Karşıyaka'ya sinyal de vermiş oluyorum... Voleybolü de basketbol gibi, yaşatalım, başarıya götürelim...

YILMIZ İZGÜT (K.S.K. 'li yönetici) Basketbol olayı gerçekten son yıllarda Karşıyaka ile daha başka bir anlam kazandı. Ve, Özellikle Eczacıbaşı, Fenerbahçe gibi takımlarından sıyrılıp, Efes Pilsen'le finali oynaması bu olayın anlamını belli bir yere getirdi.

Oysa, Karşıyaka bu uğraşa öyle sanıyorum ki, 13-14 yıl önce bilinçli şekilde girdi. O dönemlerde basketbolü Karşıyaka'da aşamaya getirmek isteyenler birleştiler aynı yere yumruk atacaklarını gösterir çalışmalar yaptılar. İşte, bugünkü ürün o günlerin atılan fikirlerinden, uğraşlarından buraya kadar geldi.

İzmir basketbol sporuna uzak değildi. Yalnız, 1960'lardan önce basketbol daha çok mahalli liglerle özelliğini koruyordu. Takımların sayısı ise, İzmir bölgesinin kapasitesine göre fena da sayılmazdı. Takımların içinde yetenekli ancak, lokal özellikler gösteren basketbolcular vardı. Sonra, bu basketbolculara yeni ufuklar açıldı. Ne oldu:

Deplasmanlı basketbol olayı geldi. Ve İzmir'deki basketbolcular, kendilerini lokallikten kurtarıp, daha geniş çevrelere gitme şansını yakaladılar. Ve, hatta İzmir bundan Altınordu ile daha etkin şekilde yararlandı.

Bölgesindeki basketbolcularla yaşammücadelesi vermeye hatta etkin ve güçlü takımlarla basketbol kavgasını sürdürmeye çalışan İzmir ve dolayısıyla basketbol 1966 yıllarında Altınordu ile gerçekten isim yaptı. İyi basketbolcuları bünyesine alan Altınordu, İzmir'den ses getirdi.

Dahasınrakı yıllarda ve özellikle Altınordu'nun bu işi sarınım parasızlıktan geri plana atmasından sonra, basketbol yine, eski günlerdeki gibi adeta lokalleşti. Sonra Karşıyaka'nın Altay'ın uğraşları da belli yerde durdu kaldı. Ama, 1970'lerden sonra Karşıyaka'nın hamlesi ve 1. lige geçişi bu sporu yeniden hareketlendirdi. Basketbol seyircisi yeniden ortaya çıktı ve salonları doldurmaya başladı.

İzmir'de bugün basketbol sözü edilince Karşıyaka akla geliyor. Aynı bir şube olarak ayrı bir program içinde çalışan Karşıyaka basketbol olayı, herkesin alkış tutacağı bir yere gelmiştir. Buna her izmirli candan katılmaktadır. Daha çok kendi öz kaynaklarından yarattıkları basketbolü Karşıyaka daha ilerki yıllarda da doruklara çıkaracaklardır. Ben buna candan inanıyor ve onların bu uğraşlarına katılıyorum. Ve, sonra İzmir uzun yıllardan sonra Türkiye ikinciliğini Karşıyaka ile tattığı için mutlak, sevinçlidir gururludur.

K.S.K. Tarihinde Bir "Büyük Ağabey"...

YÜKSEL BÖKE

K.S.K. Tarihinde özellikle yüzme ve basketbol şubelerine emeği geçmiş "Büyük Ağabeyler"den biri de Yüksel Böke'dir. Halen eski mili sporcu vasfı yüzünden "K.S.K. Divan Heyeti Onur Üyeliği" görevini yürüten Yüksel Böke, 1931 İzmir doğumlu ve spora 1946'da yüzme ile başladı. Daima K.S.K. forması giyen Böke, 200 ve 100 metre kurbağalama yüzdü ve 1947, 48, 49, 50, 51 yıllarında Türkiye Şampiyonaları'nda hep birinci geldi. (2.53. 7/10) olan rekorunu 7. sene korudu. Basketbole 1952'de başladı. Yazları yüzüyor ve kışları basket oynuyordu. Basketbolda 4 defa A Milli Forması giydi. 1971'de Federasyon tarafından Beynelmîlî Basket Antrenörlüğü Diploması aldı. K.S.K. takımı ile A Milli, İzmir Karması ve Genç Milli takımlarına antrenörlük yaptı. Yelken ve yüzme hakemliği de yapan Böke, Yüzme Ajanlığı görevinde bulundu. Kendisine spor aşkını aşıl原因 Reşat Akkum, Alfan Fuat (Koçak), Selami Akdal, İbrahim Yegül'ü unutamayan Yüksek Böke, nice genç sporcuyla K.S.K.'ye armağan etmekle gurur duyuyor.

BİR MEKTUP

Sayın Yaşar Aksoy Bey

Bir eski Karşıyakalı ve sporcu olarak duygularımı size bir şiir yazarak bildirmek istiyorum. Karşıyaka ile ilgili çalışmalarınızda ve araştırmalarınızda bu şiirim size bir şey ifade ederse ve onu bir yazınızda yayınlarsanız çok memnun olurum. Çünkü Karşıyaka sevgisi bizim gibi halk çocuklarının içinde bir ateştir efendim.

Eski Bir KSK'li futbolcu
Süleyman Sırrı Akyoldaş
7427 Sok. No: 11 Karşıyaka

BİR ŞİİR

EN BÜYÜK KAF KAF

*Kaf Kaf geliyor, başındaki tacına bakın
Belki yarın, belki de yarından da yakın
Baş koyduk bu yola, dönmek yok artık
En büyük Kaf, Kaf başka büyük yok artık*

★ ★ ★

*Bir özlemdi şampiyonluk, başında taç artık
Açmış kollarını bekliyor, kucaklaş artık
Yılların özlemi içimizde, sen kralsın artık
En büyük Kaf, Kaf başka büyük yok artık*

★ ★ ★

*Bir bütünüz biz hepimiz, hüsrana bitsin artık
Geride kalsın özlem, ipi göğüsle bitsin artık
Gerçek olsun düşler, sen şampiyon ol artık
En büyük Kaf, Kaf başka büyük yok artık*

★ ★ ★

*Bırakmadık seni hiç bir zaman yalnız, gülelim artık
Düğüm çözülsün, layık ol bizlere üzme artık
Düğün çok yakın, belki yarın, belki de yarından yakın
En büyük Kaf, Kaf başka büyük yok artık*

FUTBOLDA MUTLU SON: ŞAMPİYON... ŞAMPİYON...

"K.S.K. 1971-72 sezonunda İkinci Lig'e düşmüş ve bir daha Birinci Lig'e çıkamamış, ancak büyük bir hırsla bu hedefine ulaşmak için canını dişine takmıştı. 1986-87 sezonunda gelen şampiyonluk, 15 yıl sonra kavuşulan bir sevgilinin sunduğu mutluluğu yaşattı."

Karşıyaka, 1986-87 sezonunun 1 Ağustos 1986 günü kendi sahasında yaptığı geleneksel törenlerle açarken, Profesyonel Futbol Şubesi Başkanı Gencer Koyuncuoğlu törene getirdiği bir büyük kupayı elinde sallayarak, heyecan içinde şu konuşmayı yaptı:

"Şampiyonluk Kupası, Karşıyaka'nın olacak. Bunca yıllık hasretin, artık sona ermesi gerek. Tam 15 yıldır bir sevgili bekler gibi şampiyonluğu bekliyoruz. Bu sevgili artık bizim olmalı. Kupayı almalıyız."

Gencer Koyuncuoğlu, kupayı sallarken, heyecan içindeki taraftarlarda tribünden kükreyerek kendisini alkışladılar. 1986-87 sezonu büyük umutlarla açılmıştı.

8 Ağustos günü yapılan hazırlık maçında K.S.K., Fenerbahçe'yi 2-1 yendi. 11 Ağustos'ta Muğla'da yine bir hazırlık maçı vardı: K.S.K.-Muğlaspor: (3-0)

K.S.K.'de artık herkes şampiyonluğa ulaşmanın heyecanı içindeydi. 75 yıllık kulübün geçmişindeki "zirve başarılar" şöyle idi:

- 1- 1926 Yılı İzmir Mahalli Lig Şampiyonu.
- 2- 1952 Yılı İzmir Mahalli Lig Şampiyonu
- 3- 1958 Yılı İzmir Profesyonel Lig Birincisi.
- 4- 1969-70 Yılı Kırmızı Grup 2. Milli Lig Birincisi.

Bu başarılarla sahip olan kulübün 17 dalda örgütlenmesi ve binlerce kişilik bir gençlik kitlesine dayanıp bütün takımları (hentbol dışında) birinci ligde yer alması ülke çapında parmakla gösterilmesine yol açmıştı. Bu şanlı kulüp, Birinci Lig'e yükselmeyecek te, kim yükselecekti?..

BİRİNCİ YARI

K.S.K., 1986-87 sezonunda ilk yarıda 17 maçta 27 puan topladı. Birinci olarak bitirdiği klasmanda 7 galibiyet, 8 beraberlik, 2 mağlubiyet almıştı. 18 gol atmış ve 11 gol yemişti.

Puan cetveli şöyle sonuçlandı:

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Karşıyaka	17	11	5	1	27	7	27
Adanaspor	17	7	8	2	18	11	22
P.T.T.	17	9	3	5	31	24	21
İzmirspor	17	8	4	5	28	18	20
Göztepe	17	8	4	5	28	18	20
Y.Salıhlıspor	17	8	4	5	23	20	20
Aydınspor	17	7	4	6	19	16	18
Petrolofis	17	3	11	3	17	13	17
Sökespor	17	7	3	7	13	16	17
Y.Afyonspor	17	6	5	6	15	22	17
İnegölspor	17	5	6	6	15	16	16
Altınordu	17	4	7	6	20	17	15
Muğlaspor	17	5	4	8	16	24	14

K.Doğanspor	17	2	7	8	14	21	11
Bandırmaspor	17	2	5	8	12	23	11
Mersinl.Y.	17	2	6	9	9	23	10
Kırşehirspor	17	2	6	9	6	22	10

23 Aralık 1986 günü Cumhuriyet Gazetesi Spor Dergisi'nde Nüvit Tokdemir imzasıyla "Karşıyaka Şamp..." başlığı altında şu yazı yayınlandı:

"Karşıyaka İzmir'in gülü" diye geçer şarkılarda. Kordonuyla, kıyıda kurulu restoranları, birahaneleri ve çay bahçeleriyle İzmir'in göbeğinde ama, karşı kıyısında ayrı bir görünümü vardır Karşıyaka'nın...

Orada insanların futbol zevki başkadır. Futbol bir hastalık olmuştur onlarda. Yılların getirdiği birikimle Yeşil-Kırmızılı renklere bağlılık, en küçüğünden en büyüğüne dek yaygınlaşıyor, futbolda Karşıyaka olayı belleklerden silinmeyecek bir öyküye dönüşüyordu.

Yah'sından Bostanlı'sına dek, tüm o kıyı şeridinde kiminle karşılaşsanız çok özel bir söyleyeceği yoksa, gündeme ya Karşıyaka'nın o hafta oynayacağı maç ya da şampiyonluk konusu gelir. Öylesine kenetlenmiştir ki insanlar, öylesine içlerine sindirmişlerdir ki Karşıyaka sevgisini, adına romanlar yazılacak denli olaydır bu...

Ama o insanlar bu sevginin karşılığını görebiliyorlar mıydı? Bitimsiz sevgi onlara ne kazandırmıştı? Yönetim, bitip tükenmeyen bu korkunç enerji karşısında nasıl tavrı almıştı?

İşte bu soruların tümü yanıtsız kalıyordu. Karşıyaka takımı yıllardır süren şampiyonluk hevesini ya son maçta yitiriyor ya da liglerin bitimine dört beş hafta kala "ben yokum" diyordu. Son altı yıldır verilen bu uğraşta, yönetimlerin hatalarını da görmezlikten gelmek yanlış olur. Karşıyaka yönetiminin geçen yıllarda takıma gönül vermiş yığınları bir kenara itip, yalnızca futbolcuların istekleri doğrultusunda aldığı karar sanırsanız bunca yıllık beklentiye neden oluyordu.

Başkan İbrahim Koç, futbol şubesi sorumlusu Gencer Koyuncuoğlu ve teknik sorumlu Tamer Kaptan olaya dört elle sarılmışlar, Başbakan Turgut Özal'ın "Karşıyaka'yı bu yıl şampiyon yapacağız" sözüne aldırmaaksızın yoğun bir çalışmaya içine girmişlerdi.

Gerçi bu düzen içerisinde bazı hatalar olmuyor değildi. Tamer Kaptan'ın özellikle basın üzerinde etkili olmaya çalışması ve onların çalışmalarını engelleyici yönde tavrı alması gözden kaçmıyordu ama, işin içinde İzmir futbolu ve Karşıyaka'nın altı yıllık şampiyonluk savaşımı vardı. Bu nedenlerden dolayı olaylar kısa sürede yönetimin etkinliğinde kapatılıyordu. Burada Kaptan'ın katı tutumunu uzun uzadıya

eleştirmeye gerek duymuyoruz ancak, kendileri üç büyük takım olarak nitelendirilen İstanbul takımlarında görev yaptıkları için gazetecilerin de hangi koşullarda görev yaptıklarını bilirler sanırız.

1986-87 sezonuna Karşıyaka takımı iyi başlangıç yapmış, ancak devre sonuna doğru kötü futboluyla eksi not almıştı. Bunun, yılların getirdiği stresten de kaynaklandığını söylemek olasıdır. Ne var ki, bu futbolla bu iş nereye kadar gider? Yeşil-Kırmızılılar İkinci Türkiye Ligi (B) Grubu'nun ilk yarısını Adanaspor'un 5 puan önünde lider bitirdiler ve büyük bir avantaj elde ettiler. İşte şimdi burada büyük heyecan başlıyor. Acaba sonu gelecek mi?

Karşıyaka da ilk yarıyı 5 puan önde lider bitirmenin zevki yaşıyor ve insanlar bir ölçüde rahatlamış durumda. Artık ikinci yarıda daha da artan taraftar desteği ve iyi futbol beklentisi var. Kulüp Başkanı İbrahim Koç ilk yarının değerlendirmesini yaparken şunları söylüyor:

"Takımımızın ilk yarı sonunda ligi lider olarak bitirmesi sevindiricidir. Bu yarıda birçok engel aşılmıştır ve buraya kadar gelinmiştir. Maçların ikinci yarısında Karşıyaka'nın daha iyi olmasını arzuluyoruz. Ama ne var ki bazen iyi oyun olmadan da gelecek iyi sonuç tercihimiz oluyor. İlk yarıda birçok takım ilginç görüntüler verdi. Taraftarlarımıza bu yıl artık yılların beklentisi olan şampiyonluğu sunmak istiyoruz." Teknik Sorumlu Tamer Kaptan ise, takımının ilk yarıda iyi futbol oynamasına karşın aldığı sonuçlardan ve 5 puan farklı ilk yarıyı lider bitirmesinden hoşnuttu. Kaptan, ikinci yarıda daha iyi futbol oynayacaklarını öne sürerek şöyle konuştu:

"Bazı oyuncularımızın genç oluşu ilk yarıda oyun düzenimizi etkiledi. Rıza'nın gelmesi gol sıkıntımızı giderirken, B.Metin'in gelmesi ile de savunmadaki eksikimizi ikinci yarıda gidermiş olacağız. Beni sevindiren olay, genç olsun, diğerleri olsun tüm futbolcuların enerjilerini son noktaya kadar kullanmalarıdır. İyi futbol oynayan, iyi sonuca gidebilen ve strese girmeyen şampiyonluğa ulaşır. Bizim hedefimiz de bu zaten." Bu konuda taraftarlar ise şunları söylüyor:

Recai Çidek (lokantacı): Takımın yıllardır şampiyonluğu kaçırmaması bizi etkiledi. Artık bu yıl şampiyonluğa ulaşmak istiyoruz. Biz Karşıyaka için canımızı bile veririz. Bizi sevin-direcek tek olay şampiyonluktur.

Hakan Dulkadir (öğrenci): Biz Karşıyaka'yı tüm dallarda başarılı olması için destekliyoruz. Futbolda yedinci yılı-muza girdiğimiz şampiyonluk mücadelesinde artık mutlu sonu görmek en büyük isteğimiz. Karşıyaka'nın ipi göğüsleyece-ğine inanıyoruz.

Muzaffer Erdinç (serbest): Nihayet gördük ki yönetim bu işe el koydu ve şampiyonluğa inandılar. Artık bu iş bitmeli-dir, Karşıyaka şampiyon olmalıdır. Bu yıl olamazsak bun-dan sonra bir şey beklemek mümkün değil.

İsmet Yılmaz (memur): Karşıyaka yeni futbolcularıyla güç kazandı ve bunun sonucunda ilk yarıyı lider bitirdi. Bizim tek isteğimiz şampiyon olmaları. Bu konuda her türlü des-teği sağladığımıza inanıyoruz. Taraftarın ıstırabı dinmelidir. Bundan başka söylenecek şey yoktur.

İKİNCİ YARI PUAN CETVELİ

Karşıyaka 34 haftalık lig maratonunu tamamladığı zaman tendisini 53 puanla şampiyon bulacaktı. Şampiyonluğu 7

hafta önce ilan etmiş, sonndan beşinci maçı alan Adanaspor maçında Şampiyonluk Turu'nu coşkuyla atmış ve en yakın rakibi Adanaspor'a tam 10 puan fark takmıştı.

22 galibiyet, 9 beraberlik ve 3 mağlubiyet almıştı. 58 gole karşılık, 19 gol yemişti. Bu gerçek bir başarıydı. Puan cet-veli şöyle olmuştu:

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Karşıyaka	34	22	9	3	58	19	53
İzmirspor	34	18	7	9	50	37	43
PTT	34	17	7	10	54	40	41
Y.Salihlispor	34	15	10	9	51	48	40
Petrolofis	34	11	17	6	40	27	39
Adanaspor	34	12	15	7	34	23	39
Göztepe	34	16	7	11	47	37	39
Orduspor	34	13	8	13	41	39	34
Altınordu	34	11	11	12	45	36	33
Aydınspor	34	11	10	13	39	40	32
Mersin İd.Yurdu	34	9	14	11	27	32	32
Muğlaspor	34	12	7	15	42	42	31
İnegölspor	34	8	15	11	26	33	31
Y.Afyonspor	34	12	7	15	34	44	31
Sökepor	34	11	7	16	31	45	29
Kırşehirspor	34	6	13	15	29	52	25
Kervan Doğsan	34	5	11	18	27	54	21
Bandırmaspor	34	2	15	17	18	45	19

Şampiyonluk konusunda 34'cü hafta sonunda yetkililer şu görüşleri ileri sürdüler:

İBRAHİM KOÇ NE DİYOR?...

"Öncelikle şunu söylemek isterim göreve geldiğimiz gün, ben ve arkadaşlarım birşeye inanmıştık. Şampiyonluk.. Bu-nu yapmak için taraftar bize teknik adam ve futbolcular bü-tün gücümüz ile çalıştık ve mutlu sona ulaştık. Ve Karşıya-ka'yı layık olduğu 1. Lige yükselttiğimiz için de çok mutluyum.

Göreve başladığımız günlerde kulüpte bir çok problem var-dı. Senelerdir camiayı olumsuz şekilde etkileyen sonuçlar... Kopmaya yüz tutan taraftar, yönetim, kulüp ilişkileri.

Yönetim kurulu oluştururken başarısızlıkları analiz ede-bilecek, tedbirler alacak, yakın ve uzun vadede hedeflere ulaştırılabilecek bir grup kurmayı hedefledik. Hedefimiz herke-sin bildiği gibi futbolda birinci lige çıkmak, amatör branş-larda her tabandan futbolcu yetiştirmek, hem de kulübümü-zün kuruluşunun 75. yılında yeni tesisler kazandırmaktır.

Futbolumuz iyi ve yetenekli elemanlardan kurulu olması-na rağmen başarılı olamıyorduk. Senelerdir süregelen başa-rısızlıklar sonrasında bazı futbolcuları başka kulüplere ver-dik. Kurulacak takımın kayıtsız şartsız başarılı olması gere-kiyordu. Alt yapıdan gelen 6 futbolcumuzu profesyonel ola-rak A takım kadrosuna aldık. Tabii ki gerek futbol takımın-daki revizyonu yaparken, gerekse transfer politikamızı tes-bit ederken teknik direktörümüz Tamer Kaptan'ın tavsiye-leri doğrultusunda yaptık. İç transferi süratle tamamladı-k-tan sonra dış transferde Yugoslav ve bazı yeni isimler ile kad-romuzu takviye ettik. Hazırlık döneminden sonra başlayan ligin ilk haftalarında beklediğimiz başarılı elde edemedik. Ki-

ralık döneminde kadromuzu yine hocamızın isteği doğrultusunda takviye ettik. İlk yarıda ulaşılan performansı bizi tatmin edecek seviyeye geldi.

Sezon başından bu yana bizlere hiç yorulmadan her dep-
laşmada destekleyen taraftarlarımızdan aldığımız güçle ikin-
ci yarıda çok daha başarılı bir grafik çizdik. Arka arkaya
gelen başarılar ile rakiplerimizi açık söylüyorum hiç de bek-
lemediğimiz bir şekilde 9 puan geçtik. Ancak bundan sonra
futbolcular üzerinde rehabet başladı bizi olumsuz yönde et-
kiledi ise de kısa sürede kurtulup ligin bitimine 4 hafta kala
matematiksel olarak şampiyon büyüklüğümüzü bir defa daha
gösterdik.

Şampiyonluk güzel birşey ancak bir gerçekse bundan sonra
işlerin daha zor olduğu. Karşıyaka'yı layık olduğu yere yük-
seltenin mutluluğu yaşarken şimdiden 1. lig hesapları içi-
ne girdiğimiz söyleyebilirim. Çeşitli olaylarda gündeme gel-
diği gibi Karşıyaka'nın Birinci Ligde de başarılı olması için
transfer çalışmalarına şimdiden başladık. Yönetim olarak
Onur Başkanımız Selçuk Yaşar'ın da önderliğinde biraraya
geldik ve gelecek yılın Karşıyaka'sının düşmemekten çok ilk
beş takım arasına girecek kadrosunu kurmasını hedef seç-
tik. Tabii ki gelecek yıllarda Karşıyaka'nın hedefi bu olma-
yacaktı. Bütün bunların yanında çok kısa bir şekilde de ol-
sa alt yapımıza büyük önem verdiğimiz bu sezon şampiyon-
lukta genç futbolcularımızın küçümsenemeyeceğini
belirtmek isterim.

Bu yılki unutulmaz başarının elde edilmesinde emeği ge-
çen sporcumuza, taraftarımıza, yönetici arkadaşlarımıza ve
teknik kadromuza bizi her zaman destekleyen ve teşvik eden
büyüklerimize Karşıyaka Başkanı olarak teşekkür etmeyi bir
borç biliyorum."

TEKNİK DİREKTÖR TAMER KAPTAN ANLATIYOR

"Karşıyaka'ya geldiğimiz zaman kulübü yeteri kadar ta-
nımıyordum. Göreve başladıktan sonra bazı eksiklikler gör-
düm. Ekonomik problem yoktu. Çok iyi bir idare heyeti, çok

güçlü bir taraftar topluluğu ile karşılaştım. Ama bunların
yanında teknik ve sosyal bazı eksiklikler ile birçok düze-
sizlikler gördüm. Düzeni tamamen değiştirmem gerekiyor-
du bunu yaptım ve buna uyamayacaklarına inandığım bazı
futbolcuları da mücadelemizin dışında bıraktım.

Bu devreden sonra yavaş yavaş istediğimiz futbolu oyna-
maya başladık. Arka arkaya başarılı sonuçlar almaya baş-
layınca da bütün gözler bize çevrilmeye başladı. Şampiyon-
luk mücadelesindeki rakiplerimiz dışında ligde hiçbir iddia-
sı kalmayan takımlar dahi sadece Karşıyaka'yı yenmek için
sahaya çıktılar. Bu dönemde her maç bizim için finaldi. Hep-
sini kazanıp ilk yarıyı hedeflediğimiz yerde bitirdik. İkinci
yarıda da zorlu maçlar bizi bekliyordu. Futbolcularım bu sü-
re içinde bütün iyi niyetleri ile ne istediysem sahada uygula-
maya çalıştılar ve yavaş yavaş puan farkını açmaya başladık.

Ligin başında şampiyonluk mücadelesinde iki rakibimiz
vardı. Bunlardan biri Orduspor'du ancak ligin ilk yarısında
havlı attı. İkinci ve daha güçlü rakibimiz ise bana göre Ada-
naspor'du. Ancak o da büyük mücadeleye dayanamadı ve
ilk yarıda yarıştan koptu. Bunun dışında şampiyonluk mü-
cadelemizde tek başına kaldık. Ancak tabii bunun da yan-
tesirleri oldu. Açık puan farkının getirdiği rehabet sonunda
Salihli mağlubiyeti geldi.

Karşıyaka'da göreve geldiğim gün tek hedef seçtim: Şa-
mpiyonluk. Çünkü sezon başında yöneticiler ile yaptığım gö-
rüşmede 17 dalda faaliyet gösteren bir Karşıyaka ile karşı-
laştım. Bunların 16'sı birinci ligde mücadele ediyordu. Sa-
dece futbol ikinci ligdeydi. Futbol takımını layık olduğu ye-
re yükselttiğim için sevinçliyim.

Ancak önemli bir konuya daha temas etmek istiyorum.
Maalesef özellikle ikinci ligde şampiyonluk mücadelesi sa-
ha içi kadar saha dışında da yapılıyor. Ancak bir bu kadar
da gerçek Karşıyaka sadece futbolcuları ile saha içindeki mü-
cadelesi ile şampiyon olmuştur.

Karşıyaka'ya geldiğim, Karşıyaka'da görev yaptığım, Kar-
şıyaka'yı tanıdığım için mutluyum. Çünkü Karşıyaka Türk-
iye standartları üstünde bir kulüp.." (Tercüman, K.S.K
[lavesi]).

K.S.K.'nin En Güzel Fotoğraflarını Çeken İzmir'in Ünlü Gazetecileri...

M. ALİ OKUMUŞ

ERGÜN ULCAY

ESAT ERÇETİNGÖZ

EROL YARAŞ